

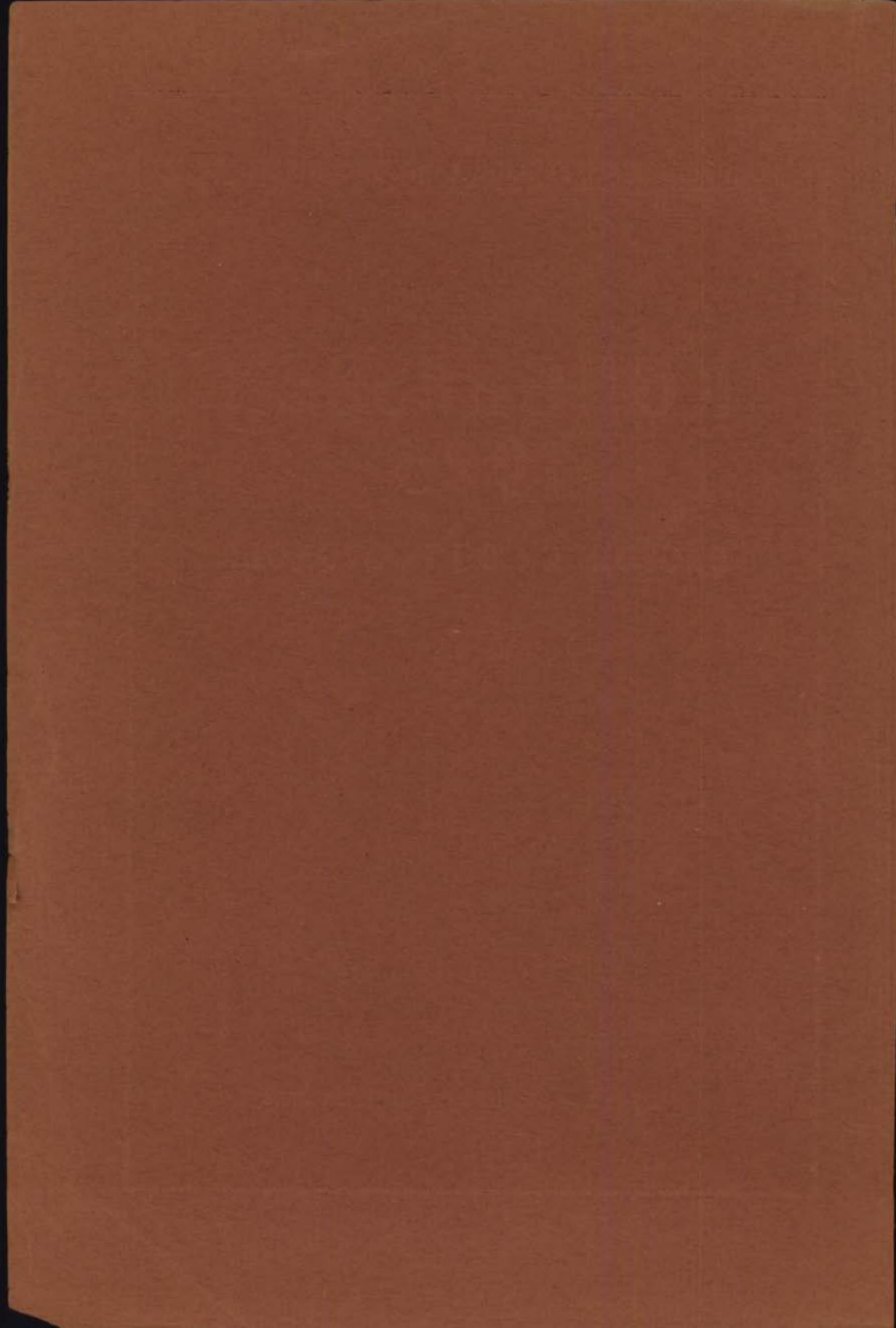
ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISATION

KONGRESSEN 1925

DAGSORDEN OG PROTOKOLL

OSLO 1926 — ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISATION

KONGRESSEN 1925

DAGSORDEN OG PROTOKOLL

OSLO 1926 — ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Sakregister.

	Side
Dagsorden og forslag med motiver	1—68
Kongressen:	
<i>Kongressens åpning</i>	71
<i>Beretning og regnskap</i>	87
<i>Stillingen til de politiske partier</i>	96
<i>Oprettelse av pensjonskasse for fagorganisasjonens lønnede tillitsmenn og funksjonærer</i>	157, 363
<i>Organisasjonsformene</i>	169
<i>Våre internasjonale forbindelser</i>	193
<i>Agitasjonen</i>	215
<i>Lovforandringer</i>	232, 242
<i>Forskjellige forslag</i>	233
<i>Arbeidsbyrådet i Genf</i>	282
<i>Valgene</i>	332
<i>Kampen mot dyrtiden og arbeidsledighetsspørsmålet</i>	343, 351
<i>Streikebryteruvesenet og klassejustisen</i>	361, 379
<i>Kooperasjonen</i>	366
<i>Lovgivningsmaktens stilling til fagorganisasjonen</i>	373
 <i>Forskjellige saker:</i>	
Hilsen fra Den røde faglige Internasjonale	104
Husleireguleringen	263
Innstilling om lønninger	330
Pensjoner	336
Lovenes ikrafttreden	366
Konflikten i Sulitjelma	374
Pensjonskomité	375
Komité for kooperasjonen	375
„Meddelelsesbladet“	375
Forskjellige andragender	376
Bevilgninger	378
Læreguttene og de unge arbeidere	381
Hilsen til den britiske fagkongress	382
Delegasjon til Russland	382
Kongressens avslutning	383

Tillegg: *Kongressens beslutninger.*

Talerregister.

- Aarøe, P., 221, 270, 336, 367.
Aas, H., 86, 90, 92, 128, 149, 177, 258,
269, 272, 277, 313, 351, 354, 372, 374,
380, 383.
Adolfsen, Hanna, 223.
Akselsen, Joh., 167, 238, 257, 339, 349.
Alberti, A., 184, 188, 252, 255, 309.
Alsgaard, K., 227.
Amundsen, P., 191, 241.
Andersen, G. E., 235, 365.
Andersen, Vitalis, 127, 258, 354.
Arntsen, A. H., 88, 93, 117, 148, 235, 236,
237, 240, 256, 270, 273, 279, 320, 351,
356, 369.
Ask, A., 179, 191, 337, 341.
Autén, K., 173.

Belinkij, Sachar, 301.
Berby, A., 86, 141, 219, 259, 272, 274, 319.
Birkeland, H. A., 225.
Bjurstrøm, Karl, 137, 159, 162, 225, 230,
257, 271, 278, 316.
Borgersen, E., 238, 272.
Braathen, G., 113, 221, 248, 272, 348.
Bratvold, A., 90, 91, 116, 127, 136, 159, 169,
181, 194, 217, 220, 223, 229, 233, 234,
239, 244, 263, 271, 275, 277, 352, 375.
Brynildsen, R., 144.

Eng, K., 231.
Engen, L., 239, 342.
Eriksen, H., 145, 164, 230, 234, 279, 319,
343, 350, 378.
Eriksen, Reidar, 87, 121, 140, 219, 311,
333, 336, 379.
Ertresvaag, Ivar, 227.

Figatner, Georg, 156, 194, 358.
Fladeby, H., 85, 88, 176, 188, 192, 241, 375.

Flønes, J., 163, 216, 364.
Foss, Leif O., 85, 118, 139, 308, 321, 349,
353, 354, 358, 382, 383.

Gulbrandsen, W., 237, 240, 262.
Gundersen, A. E., 89, 90, 114, 160,
166, 217, 221, 261, 263, 270, 274, 275,
277, 280, 312, 331, 334, 339, 349, 357,
374, 380.
Gustavson, C., 125.

Haare, H., 88, 89, 139, 238, 239, 338.
Hagen, Ole, 186.
Hansen, Rich., 86, 157, 163, 165, 189,
194, 220, 230, 280, 315, 353.
Hansen, Oscar, 161.
Haugen, O. M., 170, 175, 225, 343.
Haugrønning, Ivar, 145, 239.
Henriksen, Harald, 357.
Henriksen, Kr., 160, 220, 258, 352.
Hindahl, Olaf, 134, 217, 306, 342.
Hulthin, Johs., 178, 317.
Huttunen, Edv., 79.

Iversen, Karl, 167, 318, 370.

Jakobsen, Henry, 340.
Jakobsen, Kr., 144, 165.
Jensen, Johan, 227, 346.
Johannesen, Eugen, 138, 191, 239.
Johansen, Fr. O., 165, 177, 352.
Johansen, Hans, 120.
Johansen, Hjalmar, 93.
Johansen, Ludv., 147, 353.
Johansson, Edv., 76, 212, 299, 376.
johnsen, Halfd., 92, 125, 146, 165, 239,
342, 356.
Juell, Andr., 80, 370, 375.

- Kamphus, O, 331.
 Karlsen, Oskar, 94, 110, 117, 146, 180,
 233, 234, 322.
 Kregnes, Olaf, 131, 175, 222, 228, 237,
 240, 254, 314, 363.
 Kristiansen, Anton, 229, 240.
 Kristiansen, Karl, 168.
 Kristiansen, Th., 142, 165, 334.
 Kristiansen, W., 122, 143, 162, 169, 186,
 240, 262, 308, 331, 370, 375.
 Kristoffersen, J., 237, 238.
 Larsen, Math., 349.
 Lie, Trygve, 94, 310.
 LiIjan, Emil, 144, 172, 217, 271, 278, 350.
 Liljedahl, H., 379.
 Litsheim, H., 95, 122, 222, 236, 269, 273, 320.
 Lystad, P., 123, 148, 167, 239, 317, 331,
 335, 356.
 Madsen, Alfr., 97, 151, 194, 297, 321, 351,
 355, 373, 374, 380.
 Martinsen, Ø., 95.
 Moe, A. S., 141, 252, 264, 346.
 Moe, O. C., 333.
 Mørk, Edv., 115, 232, 253, 273, 274, 276,
 277, 278, 279, 280, 307, 346, 363.
 Nedberg, K., 226, 229.
 Nielsen, V., 107, 139, 174, 254, 275, 323.
 Nilsen, Lars, 109, 143, 218, 237, 260, 312,
 333, 355.
 Nilssen, Harry, 318, 553.
 Nurminen, U., 292.
 Nygaard, J., 127, 374.
 Nygaard, Vilh., 78, 360.
 Oksvik, O., 108, 117, 131, 210, 250, 314,
 348, 357, 358.
 Olsen, Adolf, 134, 256, 277, 354.
 Olsen, Arthur, 119, 218, 224, 279, 317, 381.
 Olsen, Halvard, 92, 96, 119, 140, 173, 202,
 219, 251, 277, 279, 306, 320, 355, 358,
 377, 383.
 Olsen, Johan, 346.
 Olsen, J. G., 142, 163, 221, 261, 350.
 Olsen, Kr., 146, 341.
 Olsen, Nils, 84, 123, 158, 161, 163, 216,
 218, 222, 279, 330, 347, 356, 364.
 Olsen, Oskar, 323, 339, 348.
 Olsen, V. Lund-, 95, 124, 159, 166, 169, 215,
 216, 218, 229, 259, 321, 331, 348, 369.
 Olsen, Wilh., 135, 220, 322, 350, 369.
 Olsen, Øivind, 136.
 Pedersen, Petter, 142.
 Rasmussen, Enok, 229, 341.
 Rothaug, Kr., 85, 113, 191, 305, 323.
 Rudlang, E. E., 161, 169, 172, 233, 234,
 235, 236, 239, 271, 322, 334, 341, 346, 354.
 Rungstad, L., 126, 162, 251, 264, 275, 277,
 280, 317, 331, 335, 340, 348, 350, 382.
 Samuelsen, Johan, 167.
 Schwingel, J., 133, 235.
 Sethil, G., 121, 171, 174, 190, 192, 235,
 242, 259, 269, 277, 350.
 Siljan, A., 256, 260.
 Simonsen, S., 254.
 Skau, Joh., 164, 223, 261, 270.
 Slåtledid H., 172, 271, 278, 316, 339, 348.
 Sten, Karl, 259.
 Stene, Nils, 176.
 Strøm, O. L., 164, 182, 187, 336.
 Størdahl, A., 273, 350.
 Sund, Alb., 160, 234, 235, 237, 245, 269, 378.
 Svendsen, W., 272.
 Syvertsen, Chr., 132, 160, 174, 191, 238.
 Syvertsen, Oskar, 178, 248, 341.
 Systad, Chr., 90, 127, 131, 247, 318, 368.
 Teigen, J., 71, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 91,
 93, 130, 150, 157, 166, 168, 169, 179,
 187, 190, 191, 193, 215, 216, 218, 224,
 228, 231, 233, 234, 236, 238, 240, 241,
 269, 271, 277, 283, 324, 340, 341, 356,
 360, 374, 375, 376, 379.
 Thorkildsen, E., 247.
 Tranmæl, M., 85, 86, 111, 149, 250, 295,
 312, 327, 330, 331, 332, 333, 336, 338,
 340, 349, 357, 358, 378, 380.
 Tvedt, A., 235.
 Vestad, P., 228, 249, 262.
 Volan, E., 85, 86, 89, 90, 91, 95, 100, 103,
 127, 152, 166, 193, 194, 206, 243, 246,
 258, 269, 273, 274, 275, 276, 280, 293,
 301, 325, 335, 337, 339, 349, 356, 357,
 358, 361, 369, 374, 375, 379, 380.
 Waatvik, A., 263, 340, 341.
 Wilhelmsen, Johs., 145, 227, 262, 270.
 Yssen, H. O., 172, 177.
 Ødegaard, Johs. M. P., 231, 257.
 Østvik, A., 260, 341, 370.

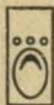
ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISATION

KONGRESSEN 1925

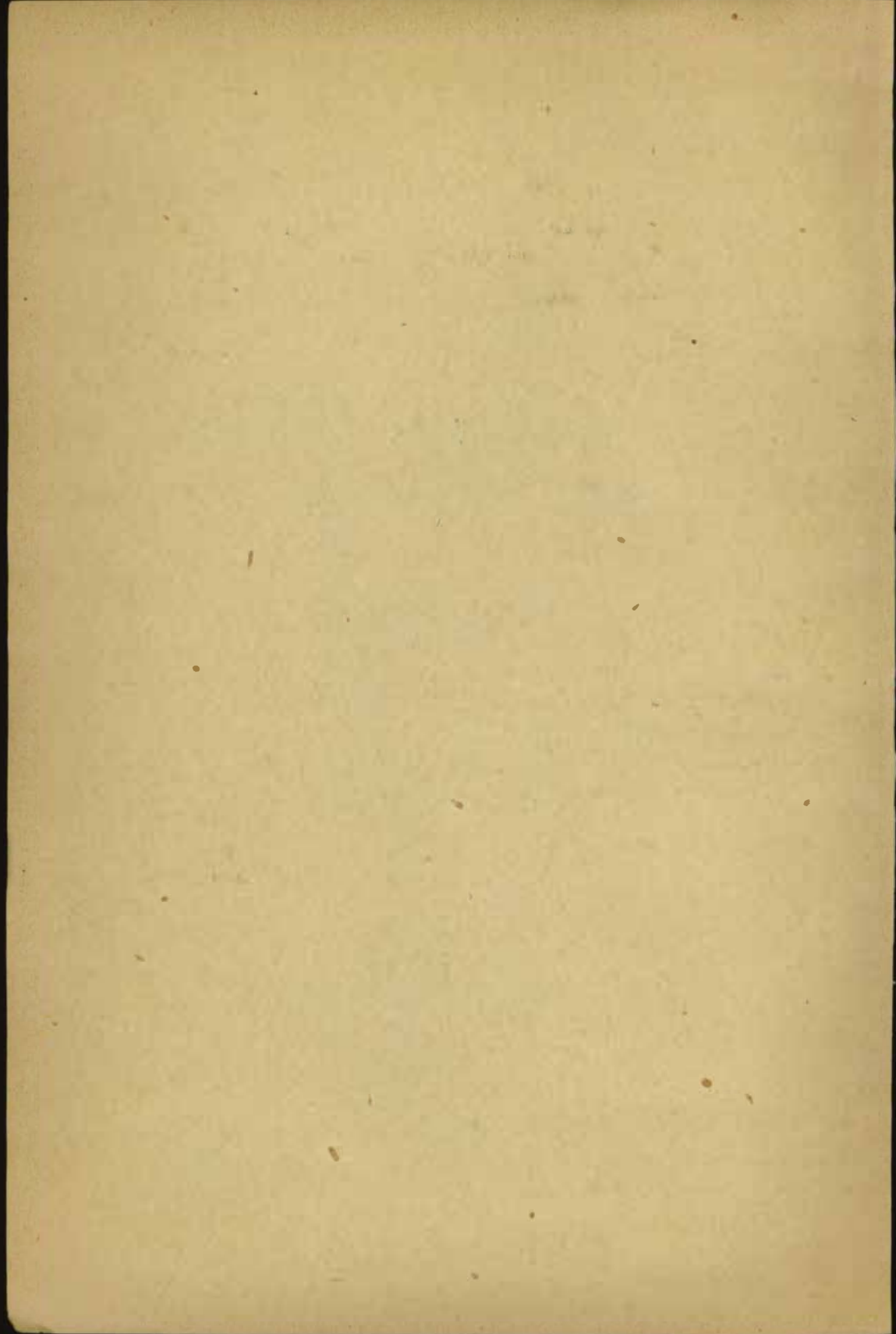
**DAGSORDEN OG FORSLAG
MED MOTIVER**

OSLO 1925 — TRYKT I ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Dagsorden

for Arbeidernes faglige Landsorganisations 11. ordinære kongress
i Oslo den 23. august 1925 og følgende dager:

Kongressen åpnes kl. 12 fm. i Folkets Hus.

1. **Kongressens konstituering.**
  - a) Fullmaktenes godkjenning.
  - b) Vedtagelse av forretningsorden og dagsorden.
  - c) Valg av 4 ordstyrere og 4 sekretærer.
2. **Beretning og regnskap.**
3. **Stillingen til de politiske partier.**
4. **Våre internasjonale forbindelser.**
5. **Arbeidsbyrået i Genf.**
6. **Organisasjonsformene.**
7. **Kampen mot dyrtiden og arbeidsledighetsspørsmålet.**
8. **Streikebryteruvesenet og klassejustisen.**
9. **Lovgivningsmaktens stilling til fagorganisasjonen — herunder voldgiftsloven og tjenestemannskomiteéns innstilling.**
10. **Agitasjonen.**
11. **Lovforandringer.**
12. **Oprettelse av pensjonskasse for fagorganisasjonens lønnede tillidsmenn og funksjonærer.**
13. **Kooperasjonen (herunder)**
  - a) Utnyttelse av arbeidernes makt som forbruker under konflikter.
  - b) Organisasjonens nyttiggjørelse av arbeidskraften under streik og lockout.
14. **Forskjellige forslag og henstillinger.**
15. **Forskjellige andragender.**
16. **Bevilgningssaker.**
17. **Valg.**

Forretningsorden.

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Dog har arbeiderpressens representanter adgang. Likeså har medlemmer av Landsorganisasjonen adgang til galleriet som tilhørere, undtagen når en sak besluttes behandlet for lukkede dører.

Representanter må forevise adgangskort og tilhørere medlemsbok ved inngangen.

2. Til å lede møtet velges 4 ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra kl. 9—1 form. og 3—7 efterm.
4. Ingen har rett til å få ordet mere enn 3 ganger i samme sak. Undtagen for innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter 1ste og 5 minutter 2den og 3dje gang.

Ordstyreren har for øvrig når han finner det påkrevet, rett til å stille forslag om ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mere enn 1 gang og høist 2 minutter til hver sak.

Talerne skal tale fra den dertil bestemte plass i salen.

5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den organisasjon han representerer. Intet nytt forslag kan optas efter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere.

Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen opførte saker, kan ikke behandles.

6. Alle beslutninger avgjøres med almindelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 20 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneoprop.
  7. I protokollen innføres kun forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger.
  8. Protokollen opleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets slutning.
-

Dagsordenens punkt 3.

Stillingen til de politiske partier.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon:

1. Samorganisasjonenes landskonferanse henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisation om å inngå til de tre politiske arbeiderpartier med krav om at disse ikke optar som medlemmer av sine organisasjoner arbeidere og funksjonærer som ikke er fagorganisert, men som har adgang til å være det. Likeledes at de som idag står politisk organisert, men ikke fagorganisert, pålegges å gå inn i fagorganisasjonen hvis de har adgang hertil, for fortsettende å kunne være medlemmer av de politiske organisasjoner.

2. Samorganisasjonenes landskonferanse henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisation om sammen med de tre politiske arbeiderpartier offentlig å ta bestemt avstand fra opprettelse av lokale organisasjoner utenfor Landsorganisationen, som ikke står på klassekampens grund.

Sekretariatet er enig i forslaget.

Fra Jerndreiernes Forening, Oslo, avd. 8, N. J. & M. F.: Den organisatoriske forbindelse mellem Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes faglige Landsorganisation avbrytes i og med fagkongressen.

Fra Dokkarbeidernes Forening, Oslo, avd. 46, N. J. & M. F.: Arbeidsskjøperne og den borgerlige stat retter til stadighet sterke angrep mot de fagorganiserte og deres organisasjon.

Tukthuslover skal benyttes mot arbeiderne, og deres organisasjoner skal umyndiggjøres ved voldgiftslover. Fagorganisasjonen må benytte hele sin styrke for å kunne slå arbeidsskjøpernes og den borgelige stats angrep tilbake og for å kunne forbedre arbeidernes levestandard. For at dette kan skje må fagorganisasjonens enhet bevares, og medlemmene må selv direkte ha adgang til å bestemme over sitt medlemskap i de politiske partier. Fagkongressen fatter derfor følgende beslutning:

Fagforeningenes kollektive tilslutning til de politiske partier avgjøres i hvert tilfelle av fagforeningene selv.

Fra *Trondhjems Jern- og Metallarb.forening*, avd. 12, N. J. & M. F.: Den brutale og hensynsløse opptreden som de profittgriske arbeidskjøpere og borgerstaten i stadig sterkere grad utviser mot den organiserte arbeiderklasse, gjør det til en tvingende nødvendighet at fagorganisasjonen stålsettes og utvikles til et revolusjonært klassekampvåben, som i sin daglige kamp for arbeiderklassens interesser er innstillet på den sosiale revolusjon. Dette syn har også fått sitt uttrykk i arbeidernes revolusjonære fagforeningsprogram.

Løsningen av denne oppgave er betinget av at de tre politiske arbeiderpartier loyalt arbeider for at alle lønnstagere uansett politisk eller religiøs opfatning inntar sin stilling i fagorganisasjonen, og at det fra de politiske partier eller andre retninger innen arbeiderbevegelsen særlig arbeides for å bevare og styrke fagorganisasjonens dyrebare enhet.

I henhold hertil fastslår kongressen de politiske partiers organisatoriske likestillethet overfor Arbeidernes faglige Landsorganisation under hensyntagen til fagorganisasjonens organisatoriske selvstendighet, uavhengig av de politiske partier.

Fra *Nydalens Jern- og Metallarb.forening*, avd. 94, N. J. & M. F.: Punkt 3 i representantskapets beslutning sløifes.

Motivering.

Under henvisning til de faglige situasjoner ved forskjellige friksjoner i arbeidslivet bør arbeiderne stå fritt til å forsøke både lovlige og ulovlige fremgangsmåter i sin kamp mot det nuværende rettsapparat.

Fra *Platearbeidernes Forening*, Oslo, avd. 2, N. J. & M. F.: De faglige organisasjoner søker samarbeide med de politiske arbeiderorganisasjoner for på den mest effektive måte ved de skarpeste aksjoner å hevde arbeidernes rett samfundsmessig.

Fra *Liholt & Bakke Stenhuggerforening*. (Innsendt ved Stenhuggerforbundet):

1. Arbeidernes faglige Landsorganisation erklærer sig organisatorisk uavhengig av de politiske partier og avviser på det bestemteste disses forsøk på å være Landsorganisasjonens formyndere.
2. Landsorganisasjonen utgir minst en daglig avis.

Motivering.

Den norske arbeiderbevegelse er for tiden belastet med tre såkalte arbeiderpartier, som bekjemper hinannen på det heftigste, sjelden med sanningsens, ofte smålighetens og intoleransens våben.

Disse partier slåss om makten over fagorganisasjonen. Får dette fortsette vil det svekke arbeiderklassen uhyre og muligens føre til kaos. Det er derfor på tide at Landsorganisasjonen blir sig selv.

Fra *Sunnan Jernbanearbeiderforening*, avd. 95, N. A. F. (Innsendt ved Arbeidsmannsforbundet): Landsorganisasjonen skal bygges som en selvstendig organisasjon, uavhengig av ethvert politisk parti.

Av de tre politiske arbeiderpartier skal Landsorganisasjonen ikke foretrekke noget enkelt fremfor de andre med hensyn til meddelelser, innbydelser og lignende.

Fra *Trøndelag faglige Samorganisasjon*: Arbeidskjøperne har i den senere tid, i sterkere grad enn tidligere hensynsløst og brutalt rettet sine angrep på de fagorganiserte og deres organisasjoner. I disse angrep har arbeidskjøperne hele det borgerlige statsapparat på sin side. Arbeiderne skal forfølges og underkues ved tukthuslover og deres organisasjoner skal umyndiggjøres ved en permanent voldgiftslov.

For å slå disse angrep tilbake og vinne nye posisjoner, er det en bydende nødvendighet at fagorganisasjonens enhet bevares og utbygges til en handlekraftig kamporganisasjon som på en effektiv måte kan ivareta arbeidernes interesser.

Betingelsen for at fagorganisasjonen skal kunne bevare sin enhet er, at medlemmene selv direkte kan bestemme over sitt medlemskap i de politiske partier.

I henhold hertil uttaler fagkongressen:

«Fagforeningenes kollektive tilslutning til de politiske partier avgjøres i hvert enkelt tilfelle av fagforeningene selv».

Fra *Katfoss Cell. og Papirarbeiderforening*, avd. 37 av N. P. F.:

«Fagforeningernes kollektive tilslutning til de politiske partier avgjøres i hvert enkelt tilfelle av fagforeningene selv».

Motivering:

Betingelsen for at fagorganisasjonen skal kunne bevare sin enhet er at medlemmene selv direkte kan bestemme over sitt medlemskap i de politiske partier.

Fra *Fredrikstad komm. Arbeiderforening*. (Innsendt ved Kommuneforbundet):

Da der for tiden er 3 politiske arbeiderpartier der iherdig bekjemper hverandre, og denne kamp er ført inn i fagorganisasjonen og derved svekker denne i kampen mot arbeidskjøperne, er det av største betydning at Landsorganisasjonen er politisk neutral. Da Landsorganisasjonen har behandlet denne sak og vedtatt bestemmelser i denne retning som vi anser riktig, vil vi henholde oss til å støtte representantskapets beslutning og gi det vor støtte.

Fra *Kommuneforbundet*:

Idet Norsk Kommuneforbund ikke tar stilling til noget enkelt politisk parti, vil styret i erkjennelse av at splittelse av arbeidernes organisatoriske kraft — *betyr s ekkelse* — rette den mest alvorlige

henstilling til de tre politiske arbeiderpartier og Landsorganisasjonen at for alvor søke å finne grunnlag for en samling av arbeiderklassens kampkraft — faglig og politisk.

Fra Bergen og Fylkenes fagl. Distriktsorganisasjons forretn.utvalg :

Flertallets forslag :

Arbeidskjøperne har i den senere tid i sterkere grad enn noensinde tidligere brutalt rettet sine angrep på de fagorganiserte arbeidere og deres organisasjoner. I disse angrep har arbeidskjøperne det borgerlige statsapparat som sin beste støtte. Arbeiderne skal underkues og forfølges ved tukthuslover, og organisasjonene skal umyndiggjøres ved voldgiftslover. For å slå disse angrep tilbake er det en bydende nødvendighet, at fagorganisasjonens enhet bevares og utbygges til en kraftig kamporganisasjon som kan ivareta arbeidernes interesser. Betingelsen for at organisasjonen skal kunne bevare sin enhet er, at medlemmene selv direkte kan bestemme over sit medlemskap i de politiske partier. I henhold hertil uttaler fagkongressen :

Fagforeningenes kollektive tilslutning til de politiske partier avgjøres i hvert enkelt tilfelle av fagforeningene selv.

Mindretallets forslag :

1. At Landsorganisasjonen må stille sig utenfor striden mellom de tre politiske arbeiderpartier som en helt selvstendig og uavhengig organisasjon, som skal samle alle arbeidere.
2. At de politiske arbeiderpartier anerkjenner Landsorganisasjonens selvstendighet.
3. At de ikke ved fraksjoner, aksjonsutvalg, celler eller grupper innen fagorganisasjonen griper forstyrrende inn eller optrer i strid med organisasjonens lover, lovlig valgte organer og fattede beslutninger.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon :

Kongressen uttaler sin beklagelse over den spittelse som i de senere år har funnet sted innen arbeidernes faglige organisasjoner. Denne spittelse har svekket arbeiderklassens stilling og interesser og styrket borgerskapets arbeiderfiendtlige og reaksjonære bestrebelser. Skal arbeiderklassen bevare sin posisjon og styrke sine økonomiske og politiske interesser, må de ødeleggende indre stridigheter få en snarlig avslutning.

Da den sterke strid som føres mellom de tre politiske arbeiderpartier, også delvis er blitt overført til fagorganisasjonen, vil kongressen for å bevare fagbevegelsens samhold og enhet, rette en alvorlig henstilling til samtlige partier om at de politiske stridigheter ikke overføres på de faglige forhold. Samtidig gir kongressen sin tilslutning til Landsorganisasjonens representantskaps beslutning om at fagorganisasjonen stiller sig utenfor striden mellom de tre politiske arbeiderpartier som en helt selvstendig og uavhengig organisasjon, som kan samle alle arbeidere.

Agitasjonsutvalg og revolusjonære bedriftsråd på arbeidsplassen.

Fra *Trondhjems Jern- og Metallarb.forening*, avd. 12, N. J. & M. F.:

Det er nu åpenbart at det reaksjonære borgerskap gjennom det såkalte «Fedrelandslag» og ved organiseringen av fascistiske bander for alvor forbereder sig til å knuse den revolusjonære fagbevegelse.

De uhyrlige klassesdommer som er avsagt og den høiforrederi-process som er innledet mot arbeiderklassens talsmenn, er et tydelig varsel om hvad de revolusjonære fagorganiserte arbeidere kan vente sig av det reaksjonære borgerskap.

Under disse forhold er det en tvingende nødvendighet at alle klassebeviste fagorganiserte arbeidere samler sig på en felles kampfront for å revolusjonere fagorganisasjonen og skape fagorganisasjonen sterke støttepunkter gjennom dannelsen av virkelige revolusjonære bedriftsråd.

Kongressen gir derfor sin tilslutning til de krav som er oppstillet av jernarbeidernes aksjonsutvalg og er sålydende:

De nærmeste krav.

Punkt I. Å opta en energisk kamp for å bevare fagbevegelsens enhet på revolusjonært grunnlag.

Punkt II. En systematisk bekjempelse av den faglige reformisme og det byråkratiske forfall innen fagorganisasjonen.

Punkt III. Avskaffelse av den hemmelige diplomatiske forhandlingspolitikk og den reformistiske likvidering av arbeidernes kamp.

Punkt IV. Reduksjon av de høie funksjonærlønninger i fagorganisasjonen og full utnyttelse av fagorganisasjonens pengemidler i arbeidernes kamp.

Punkt V. Gjennomførelse av det bredeste arbeiderdemokrati og medlemmenes direkte kontroll med fagorganisasjonens ledelse.

Aksjonsprogram.

Punkt I. Felles kamp for å høine lønningene og bedre arbeidsvilkårene.

Punkt II. Felles kamp for å beskytte og slå tilbake ethvert angrep på 8 timers dagen og gjennomførelse av minst 14 dagers ferie med full lønn.

Punkt III. Felles kamp mot den reaksjonære borgerlige bedriftslovgivning og opprettelse av revolusjonære bedriftsråd.

Punkt IV. Felles kamp mot de reaksjonære borgerlige meglings- og voldgiftsinstitusjoner.

Punkt V. Felles kamp for gjennomførelsen av arbeiderkontroll over bedriftenes tekniske og økonomiske ledelse gjennom det revolusjonære bedriftsråd.

Punkt VI. Felles kamp for å beskytte og organisere de arbeidsløse, som skal sikres arbeide eller full lønn.

Punkt VII. Felles kamp for opprettelse av arbeidergarder ved alle industrier og bedrifter over hele landet.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon:

Som følge av de sterke politiske stridigheter innen den norske arbeiderbevegelse, har det i mange fagforeninger og på mange arbeidssteder blit opprettet politiske celler, partigrupper o. lign. Disse celler og grupperes virksomhet har på ingen måte styrket det faglige forhold og heller ikke bedret forholdet for fagbevegelsen, idet de har virket splittende og oprivende. Fagbevegelsen er en økonomisk sammenslutning som virker for medlemmenes økonomiske frigjørelse og opprettelse av et nyt økonomisk samfundssystem.

Skal denne økonomiske frigjørelse kunde virkeliggjøres må fagbevegelsens hele oppmerksomhet og arbeide legges an på denne for arbeiderne så viktige sak. Kongressen vil derfor uttale at fagforeningene på ingen måte må godkjenne at der innen fagforeningen eller blandt de organiserte arbeidere ved bedrifter dannes besluttende organer, som virker utenom fagforeningen og ikke underordner sig fagforeningenes beslutninger. Kongressen opfordrer de bestående verkstedsklubber til å legge all kraft i det rent faglige arbeide. På steder hvor det ikke er opprettet verkstedsklubber, må samorganisasjonene og fagforeningene virke for opprettelse av slike.

Fra Sekretariatet:

I anledning dette spørsmål vedtok representantskapet 30. septbr. 1924 følgende uttalelse, som i denne forbindelse refereres:

«Arbeiderbevegelsen i Norge har gjennom mange år hatt den lykke at Landsorganisasjonen på sin side har samlet *alle* fagforbund, og at det bare har vært *ett* politisk arbeiderparti. På denne måte opstod det ganske naturlig et meget intimt samarbeide mellom Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti. Helt fra den enkelte fagforening, de samvirkende fagforeninger på hvert sted og op til forbundene og Landsorganisasjonen.

Men de to bevegelser — den politiske og den faglige — har dog alltid vært helt selvstendige og uavhengige, og de har respektert hinannens selvstendighet og vært helt lojale overfor hinannen.

Når nu den politiske arbeiderbevegelse er delt i tre stridende partier, som er i sterk innbyrdes kamp, så er det klart at Landsorganisasjonen som sådan ikke kan støtte noget enkelt av disse partier. Den vilde på denne måte ta parti mot de to andre, altså mot en del av sine egne medlemmer.

Som forholdene nu ligger an i den politiske arbeiderbevegelse her i landet, blir det en plikt for Landsorganisasjonen *ikke* å blande sig op i kampen mellom de tre arbeiderpartier.

Landsorganisasjonen må da kræve at de tre arbeiderpartier stiller sig lojale og ikke driver nogen propaganda som kan virke oprivende, opløsende og ødeleggende på fagorganisasjonen.

Fremdeles står den norske landsorganisasjon som en *fellesorganisasjon* for *alle* arbeidere. Og det legges avgjørende vekt på å bevare den som sådan. Hele fagorganisasjonens makt og innflytelse er avhengig herav.

Arbeiderpartiene må derfor respektere fagorganisasjonens fulle selvstendighet og uavhengighet. I denne forbindelse må påpekes det ødeleggende i at vanskelige faglige situasjoner utnyttes til partipolitisk propaganda.

Særlig må det skarpt påtales, at det opprettes politiske celler, aksjonsutvalg, grupper eller lignende innen fagorganisasjonen i den hensikt at vedkommende politiske parti skal kunne kommandere fagorganisasjonen ved bestemte leiligheter.

Likeledes må det protesteres mot at de politiske partier utsender paroler om hvad fagorganisasjonen skal gjøre i en bestemt aktuell situasjon eller på annen måte. Og at de kommanderer sine medlemmer til blindt å følge sådanne paroler.

Å gjøre den felles fagorganisasjon til tumleplass for den politiske kamp mellom de tre arbeiderpartier er fullstendig uholdbart, aldeles uutholdelig for alt nytt og godt arbeide i fagorganisasjonen, drepene for solidariteten og tilliten mellom de fagorganiserte, og lammende for alt faglig fremskritt og kampevne.

Ut fra denne opfatning krever representantskapet:

1. At Landsorganisasjonen må stille sig utenfor striden mellom de tre politiske arbeiderpartier som en helt selvstendig og uavhengig organisasjon som skal samle alle arbeidere.
2. At de politiske arbeiderpartier anerkjenner Landsorganisasjonens selvstendighet.
3. At de ikke ved fraksjoner, aksjonsutvalg, celler eller grupper innen fagorganisasjonen griper forstyrrende inn og optrær i strid med organisasjonens lover, lovlig valgte organer og fattede beslutninger.

En sådan linje anser representantskapet som absolutt nødvendig og et vilkår for at fagorganisasjonen igjen overhodet kan gå frem, få den fornødne tillit og kraft og opta sin store økonomiske og sociale kamp med utsikt til fremgang.

Fagorganisasjonens selvstendighet og uavhengighet utelukker ikke at fagorganisasjonen selv under sin kamp har sitt sociale program.

Dette vil som før koncentrere sig om de nærmest foreliggende oppgaver. Og disse er foruten selve *lønnskampen* den videregående *sosialisering* av det økonomiske liv, som også alle de tre politiske arbeiderpartier anerkjenner.

Forbundene bør opta til drøftelse opprettelse av spesielle utvalg på arbeidsplassen som i første rekke har til oppgave å orientere medlemmene om den faglige stilling og til enhver tid stå i rapport med fagorganisasjonens valgte organer».

* * *

Flere av de innsendte forslag reiser spørsmålet om de enkelte fagforeningers kollektive medlemskap. Her er sekretariatet av den opfatning, at de enkelte fagforeninger selv må ha adgang til å bestemme over sitt medlemskap i de politiske partier.

Sekretariatets flertall, *Aarøe, Alberti, Bratvold, Guldvog, Mørk, Halvard Olsen, Oskar Olsen, Sethil, Oscar Syvertsen, Tranmæl og Odegaard*, vil foreslå at kongressen fatter følgende beslutning:

1. Landsorganisasjonens selvstendighet må anerkjendes av de politiske partier.
2. Landsorganissjonen stiller sig utenfor striden mellom de tre politiske arbeiderpartier som en selvstendig og uavhengig organisasjon som skal samle alle arbeidere.
3. Fagforeningene avgjør selv spørsmålet om kollektivt medlemskap i de politiske partier.
4. Kongressen advarer mot at politiske stridigheter overføres på faglige spørsmål.

Ingen særorganisasjon, celler, grupper eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensigt å sette ut av funksjon de regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonens.

Mindretallet, Volan og Aas, foreslår:

Under henvisning til de forslag som foreligger fra en rekke fagforeninger og samorganisasjoner vedrørende fagorganisasjonens stilling til de politiske partier uttaler sekretariatet:

Efter den utvikling som i de senere aar har fundet sted i arbeiderbevegelsen her i landet er spørsmålet om de politiske partiers stilling til fagorganisasjonen blitt et av de spørsmål som de fagorganiserte arbeidere må vie den aller største oppmerksomhet. Det er ikke lenger tilstrekkelig å slå sig til ro med beklagelse over den splittelse som har funnet sted innen arbeidernes politiske organisasjoner. Derfor må de fagorganiserte arbeidere kreve at de enkelte partier opptrær slik i sin daglige virksomhet at de ikke kommer i strid med arbeiderklassens interesser hvilket uvegerlig fører til at fagorganisasjonen svekkes. På den annen side er det klart at enhver organisatorisk overhøyhet og underordning av den enkelte fagforening under de politiske partier ikke tjener til å styrke fagorganisasjonen og arbeiderklassen i kampen mot arbeidskjøperne.

Opgaven idag må derfor gå ut på å bringe fagorganisasjonens forhold til de politiske partier i en sådan stilling at ikke de enkelte politiske partier svekker de fagorganiserte arbeidere i kampen mot de kapitalistiske utbyttere og den borgerlige statsmakt. Løsningen av dene oppgave er betinget av at de tre politiske partier loyalt arbeider for at alle lønsarbeidere uanset politisk opfatning inntar sin plass i fagorganisasjonen og at der fra de politiske partier eller andre retninger innen arbeiderbevegelsen ærlig arbeides på å bevare og styrke fagorganisasjonens enhet.

Disse ufravigelige krav fra de klassebeviste fagorganiserte arbeidere til de politiske partier er så meget mer nødvendig fordi fag-

organisasjonen i stadig sterkere grad er gjenstand for nye og voldsommere angrep fra arbeidsbekjemperne og kapitalistklassen. Det er idag en bydende nødvendighet at fagorganisasjonen fritt kan utvikles uten reformistisk inngrep fra utenforstående krefter og stålsettes til et revolusjonært klassekampvåben som i sin daglige kamp for arbeiderklassens interesser er instillet på den sociale revolusjon.

Under hensyntagen hertil uttaler kongressen:

1. For å sikre fagorganisasjonens enhet fastslåes at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon må stå helt organisatorisk uavhengig av de forskjellige politiske partier.
2. De tre politiske partier optar et loyalt arbeide for at alle lønsarbeidere uanset politisk opfatning, inntar sin plass i fagorganisasjonen og at der ærlig arbeides for å styrke og bevare fagorganisasjonens enhet.
3. Det kan ikke tillates at enkelte politiske partier fremmer snevre partiegoistiske formål på bekostning av fagorganisasjonens interesser.
4. Spørsmålet om kollektivt medlemskap i de politiske partier avgjøres av medlemmene selv ved beslutning i de enkelte fagforeninger.

Dagsordenens punkt 4.

Våre internasjonale faglige forbindelser.

Fra Skiensfjordens faglige Samorganisasjon:

Den faglige Landsorganisasjon i Norge må av all kraft støtte de engelsk-russiske bestrebelsler for en internasjonal enhetskongress av alle lands faglige landsorganisasjoner for oppbygging av en faglig internasjonale.

Så lenge bestrebelsene for en samling pågår, tar Landsorganisasjonen intet standpunkt til samarbeide eller innmeldelse i nogen av de bestående faglige internasjonaler.

Fra Elektromontørenes Forening, avd. 2 av N. E. & K. F.: Elektromontørenes Forening i Bergen, avd. av N. E. & K. F. fremkommer med forslag om, at kongressen vedtar innmeldelse i R. F. I.

Fra Platearbeidernes Forening, Oslo, avd. 2 av N. J. & M. F.:

Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge har siden 1920 stått uten internasjonal forbindelse. Ved uravstemning er vedtatt at Landsorganisasjonen skal samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag. Denne beslutning blev fattet i 1923.

Vi er ikke bekjent med hvilke skritt sekretariatet har tatt for å istandbringe dette samarbeide. Heller ikke er vi bekjent med de eventuelle resultater.

Den internasjonale kapitalisme og de imperialistiske stater rykker frem i alle land for å underkue og frarive arbeiderklassen de vunne posisjoner og derved senke arbeidernes livsnivå ned til sultegrensen.

Kapitalismen optrer nasjonalt og internasjonalt ensartet i sine angrep på arbeiderne. For å slå disse angrep tilbake må også arbeiderne nasjonalt og internasjonalt opptre ensartet og samlet.

Den norske Landsorganisasjon kan ikke i denne kamp være passiv, men må solidarisk kjempe med de fagorganiserte i andre land og arbeide for en samling av alle lands fagorganisasjoner på klassekampens grunn.

Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge skal med alle til rådighet stående midler understøtte den Engelsk-Russiske komité's bestrebelser for å samle alle lands fagorganiserte arbeidere i en enhetlig faglig Internasjonale på klassekampens grunn.

Fra *Dokkarbeidernes Forening*, Oslo, avd. 46, N. J. & M. F.:

Siden 1920 har Landsorganisasjonen stått uten internasjonale forbindelser. Ved uravstemning 1923 blev der vedtatt å samarbeide med R. F. I. på *fritt grunnlag* uten at en organisatorisk forbindelse blev optatt.

I den kamp som nu pågår mellom den internasjonale kapitalisme på den ene side og arbeiderne på den annen, kan ikke den norske Landsorganisasjon stå avventende, men solidarisk kjempe med de fagorganiserte i de øvrige land, sette all sin kraft inn på å understøtte det arbeide som pågår for å samle alle lands fagorganiserte i en Internasjonale på klassekampens grunn.

I henhold hertil fatter fagkongressen følgende beslutning:

Landsorganisasjonen gir sin tilslutning til den Engelsk-Russiske komité's bestrebelser i arbeide med en samling av alle fagorganiserte i én Internasjonale og forplikter sig til å understøtte disse bestrebelser.

Fra *Skiens Jern- og Metallarb.forening*, avd. 98, N. J. & M. F.:

Landsorganisasjonen i Norge gir sin tilslutning til de Engelsk-Russiske bestrebelser for enhetskongress til sammenslutning og oppbygging av en faglig Internasjonale.

Fra *Trondhjems Jern- og Metalarb.forening*, avd. 12, N. J. & M. F.:

De reaksjonens krefters fremrykning i alle land er et alvorlig varsel om kommende veldige, hensynsløse kamper mellom den utbytende og den utbyttede klasse. Den nasjonale kapitalisme har for lengst sprengt sin ramme og er gått over på Internasjonals plattform. Det er denne internasjonale reaksjonære makt som idag konsentrerer sine krefter for i første rekke å knuse de fagorganiserte arbeidere.

Under disse forhold er det en bydende nødvendighet, at enhver splittelse av fagorganisasjonen, som er arbeiderklassens sterkeste våben, bringes til ophør. Fagorganisasjonen må nasjonalt og internasjonalt utvikles til en revolusjonær kamporganisasjon, som uten vaklen kan beskytte arbeiderklassen.

Kongressen gir sin fulle tilslutning til de bestrebelser som allerede er foretatt av R. F. I., den russiske Landsorganisasjon og representanter for den engelske fagbevegelse m. fl. for snarest mulig å få sammenkalt en internasjonal faglig samlingskongress med representanter fra de faglige organisasjoner i alle land.

Kongressen hilser enn videre med glede ethvert skritt som bidrar til å styrke samarbeidet mellom de skandinaviske fagorganiserte arbeidere i kampen mot arbeidskjøperne og de borgerlige statsmakter. Men dette samarbeide kan ikke skapes og utvikles efter den reformistiske linje som Kjøbenhavner-konferansen forsøkte å knesette. Tvert imot, samarbeidet mellom de fagorganiserte arbeidere kan bare virkeliggjøres på et bredt proletarisk klassegrunnlag som ikke alene omfatter fag- og industriforbundene, men også samorganisasjonene, som er den undertrykte arbeiderklassens bredeste masseorganisasjoner.

I henhold hertil optar Landsorganisasjonen gjennom samorganisasjonene en landsomfattende propaganda for ytterligere å utvikle samorganisasjonene til de revolusjonære kamporganer i arbeiderklassens kamp. Samtidig må der optas en energisk og målbevisst propaganda for å samle alle lands faglige organisasjoner i en mektig faglig organisasjon på den revolusjonære klassekamps grunn.

Fra Nydalen Jern- og Metallarb.forening, avd. 94, N. J. & M. F. :

Den norske Landsorganisasjon har med stort flertall uttalt sig for samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag, og har hermed fastslått at den står på venstre fløi innen den internasjonale arbeiderbevegelse. Derfor har også arbeiderne erklært sin tilfredshet med sekretariatets bestrebelser for å skaffe internasjonal faglig samling.

Imidlertid har den engelske og russiske landsorganisasjon i fellesskap reist en aksjon for internasjonal samling, for sammenslutning av Amsterdam og R. F. I.

Ut fra den prinsipielle stilling Landsorganisasjonen har inntatt og det samlingsarbeide som den engelske og russiske fagforeningskomité og Fimmen har påbegynt, er den norske Landsorganisasjons stilling klar.

I henhold til ovenstående uttaler kongressen: Den norske Landsorganisasjon bør ikke inntre i Amsterdam-Internasjonalen uten at en gjenforening mellom denne og R. F. I. eller de faglige organisasjoner som står på samme plattform finner sted.

Sekretariatet bemyndiges til å sette sig i forbindelse med den Engelsk-Russiske fagforeningskomité og R. F. I. for i samarbeide med disse å fremme en internasjonal samling på klassekampens grunn.

Fra *Hommelvik Jern- og Metallarb.forening*, avd. 28, N. J. & M. F.:

Den norske Landsorganisasjon tilslutter sig de Engelsk-Russiske samlingsbestrebelse for å opnå internasjonal faglig enhet på klassekampens grunnlag.

Fra *Elektriske Montørers Fagforening*, Oslo, avd. 1 av N. E. & K. F.:

Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge har med stort flertall uttalt sig for samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag, og har dermed fastslått at den står på venstre fløi innen den internasjonale arbeiderbevegelse. Derfor har også arbeiderne erklært sin tilfredshet med sekretariatets bestrebelse for å skape internasjonal faglig samling.

Imidlertid har den engelske og russiske landsorganisasjon i fellesskap reist en aksjon for internasjonal samling, for sammenslutning av Amsterdam og R. F. I.

Ut fra den prinsipielle stilling Landsorganisasjonen har inntatt og det samlingsarbeide som den Engelsk-Russiske fagforeningskomité og Fimmen har påbegynt, er den norske Landsorganisasjons stilling klar.

I henhold til ovenstående uttaler kongressen:

Den norske Landsorganisasjon bør ikke inntre i Amsterdam-Internasjonalen uten en gjenforening mellom denne og R. F. I. eller de faglige organisasjoner som står på samme plattform finner sted. Sekretariatet bemyndiges til å sette sig i forbindelse med den Engelsk-Russiske fagforeningskomité og R. F. I. for i samarbeide med disse å fremme en internasjonal samling på klassekampens grunn.

Fra *Rena Jernbanearbeiderforening*. (Innsendt ved Arbeidsmannsforbundet):

Rena Jernbanearbeiderforening samlet til møte søndag 3. mai tillater sig å innsende forslag til Landsorganisasjonens kongress om å samle sig om den internasjonale faglige enhetsbestrebelse.

Samtidig støtter vi oss til den faglige landskonferanses uttalelse i denne sak.

Fra *Trøndelag faglige Samorganisasjon*:

Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge har siden 1920 stått uten internasjonale forbindelser. Ved uravstemning er vedtatt at Landsorganisasjonen skal samarbeide med R. F. I. på *fritt grunnlag*. Denne beslutning blev fattet i 1923. Vi er ikke bekjent med hvilket skritt sekretariatet har tatt for å istandbringe dette «samarbeide». Heller ikke er vi bekjent med de eventuelle resultater.

Den internasjonale kapitalisme og de imperialistiske stater rykker i alle land frem for å underkue og frarive arbeiderklassen de vunne posisjoner og derved senke arbeidernes livsnivå ned til sultegrensen.

Kapitalismen optrer, nasjonalt og internasjonalt, ensartet i sine angrep på arbeiderne. For å kunne slå disse angrep tilbake må også arbeiderne, nasjonalt og internasjonalt optre ensartet og samlet.

Den norske Landsorganisasjon kan ikke i denne kamp være passiv, men må solidarisk kjempe med de fagorganiserte i andre land og arbeide for en samling av alle lands fagorganisasjoner på klassekampens grunn.

Kongressen fatter derfor følgende beslutning:

«Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge skal med alle til rådighet stående midler understøtte den Engelsk-Russiske komité's bestrebelser for å samle alle lands arbeidere i en enhetlig faglig Internasjonale på klassekampens grunn».

Fra *Katfoss Cell. og Papirarbeiderforening*, avd. 37 av N. P. F.:

«Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge skal med alle til rådighet stående midler understøtte den Engelsk-Russiske komité's bestrebelser for å samle alle landets fagorganiserte arbeidere i en enhetlig faglig internasjonale, på klassekampens grunn».

Motivering:

Kapitalismen opptrer, nasjonalt og internasjonalt ensartet i sine angrep på arbeiderne. For å kunne slå disse angrep tilbake må også arbeiderne, nasjonalt og internasjonalt optre ensartet og samlet.

Fra *Oslo Sporveisbetjenings Forening*. (Innsendt ved Kommuneforbundet):

Den norske Landsorganisasjon har med stort flertall uttalt sig for samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag og har dermed fastslått at den står på venstre fløi innen den internasjonale arbeiderbevegelse. Derfor har også arbeiderne erklært sin tilfredshet med sekretariatets bestrebelser for å skape internasjonal faglig samling.

Imidlertid har den engelske og russiske landsorganisasjon i fellesskap reist en aksjon for internasjonal samling, for sammenslutning av Amsterdam og R. F. I.

Ut fra den prinsipielle stilling Landsorganisasjonen har inntatt og det samlingsarbeide som den Engelsk—Russiske fagforeningskomité og Fimmen har påbegynt, er den norske Landsorganisasjons stilling klar.

I henhold til ovenstående uttaler kongressen:

«Den norske Landsorganisasjon bør ikke inntre i Amsterdaminternasjonale uten at en gjenforening mellom denne og R. F. I. eller de faglige organisasjoner som står på samme plattform finner sted. Sekretariatet bemyndiges til å sette sig i forbindelse med den Engelsk—Russiske fagforeningskomité og R. F. I. for i samarbeide med disse å fremme en internasjonal samling på klassekampens grunn.»

Fra *Fredrikstad komm. Arbeiderforening*: (Innsendt ved Kommuneforbundet).

Da det til stadighet bevises at for å føre en effektiv kamp mot arbeidskjøperne er det av største betydning at alle arbeidere er samlet i en organisasjon — nasjonal og internasjonal.

Foreningen vil derfor støtte den av Landsorganisasjonens representantskap fattede beslutning.

Fra Kommuneforbundet:

Arbeidernes faglige Landsorganisation har for flere år siden gjort alvorlige forsøk på å få istand samarbeide mellom Amsterdam-internasjonalen og R. F. I.

Forsøket mislykkedes, men siden har den engelske landsorganisasjon energisk arbeidet for sammenslutning av disse to faglige internasjonaler. I disse bestrebelser er det lykkedes å få nedsatt en engelsk—russisk komité der har utarbeidet sin felles innstilling til arbeide for sammenslutning. Komiteen vil tre i forbindelse med representanter for Amsterdaminternasjonalen, for i fellesskap for alvor å drøfte spørsmål om internasjonal faglig samling.

Ut fra dette vil N. K. F.s hovedstyre foreslå:

«Landsorganisasjonens kongress gir sin fulle og uforbeholdne tilslutning til de bestrebelser, som av den Engelsk-Russiske komité og Den engelske Landsorganisasjon, gjøres for å skape faglig enhet og internasjonal samling på klassekampens grunn.

Kongressen går ut fra at Landsorganisasjonen av full kraft på alle områder gir sin støtte til internasjonal samling av de fagorganiserte arbeidere».

Fra Bergen og Fylkenes fagl. Distriktsorganisasjons forretn.utvalg:

Flertallets forslag:

Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge har siden 1920 stått uten internasjonale forbindelser. Ved uravstemning er det vedtatt av arbeiderne, at Landsorganisasjonen skal samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag. Beslutningen blev fattet i 1923.

Vi er ikke bekjent med, hvilke skritt sekretariatet har tatt for å istandbringe samarbeide.

Den internasjonale kapitalisme rykker i alle land frem for å underkue arbeiderklassen, frarive den dens vunne posisjoner og senke arbeidernes livsnivå ned til sultegrensen. Kapitalismen optrer nasjonalt og internasjonalt, ensartet i sine angrep på arbeiderne; for å kunne slå disse angrep tilbake må arbeiderne nasjonalt og internasjonalt oppte ensartet og samlet. Den norske Landsorganisasjon kan ikke i denne kamp være passiv, men må solidarisk kjempe med de fagorganiserte i andre land og arbeide for en samling av alle lands fagorganisasjoner på klassekampens grunn. Kongressen fatter derfor følgende beslutning:

«Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge skal med alle til rådighet stående midler understøtte den Engelsk-Russiske komités bestrebelser for å samle alle lands fagorganiserte arbeidere i en enhetlig faglig Internasjonale på klassekampens grunn».

Mindretallets forslag:

«Arbeidernes faglige Landsorganisation må med alle til rådighet stående midler arbeide for en samling av de nu stridende faglige internasjonaler».

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon:

De kapitalistiske og reaksjonære bevegelser i alle land samler sig og forsøker hensynsløst å undertrykke arbeiderklassen og ødelegge arbeidernes organisasjoner. Nasjonalt som internasjonalt rykker kapitalistklassen frem for å underkue arbeiderne.

Spørsmålet om internasjonal faglig samling er derfor av den aller største betydning for den hele arbeiderklasse. Kongressen hilser derfor med glede de tiltak som er gjort av organisasjoner i forskjellige land for å få istand en internasjonal faglig samling.

Videre hilser Kongressen med glede de bestrebelser som er gjort fra Landsorganisasjonen og forbundene i Norge for å utvikle og styrke det økonomiske samarbeide mellom de fagorganiserte arbeidere i Skandinavia.

Kongressen gir sin fulle tilslutning til de bestrebelser som er foretatt av R. F. I., Den russiske Landsorganisasjon og representanter fra den engelske fagbevegelse m. fl., for snarest mulig å få sammenkalt en internasjonal faglig samlingskongress med representanter fra de faglige organisasjoner i alle land. Kongressen uttaler at realiseringen av denne for arbeiderklassen absolutt nødvendige sak og i forbindelse hermed avholdelse av en faglig verdenskongress bør støttes med alle til rådighet stående midler, og oppfordrer kongressen alle fagorganiserte arbeidere til å støtte de bestrebelser som her er reist for den internasjonale samling av alle fagorganiserte arbeidere en faglig internasjonale.

Fra Vestopland faglige distriktsorganisasjon:

Da spørsmålet om Landsorganisasjonens internasjonale forbindelser er av den største betydning for den enkelte arbeider, likesåvel som for den enkelte forening, finner vi det nødvendig å fremholde vårt syn på hvordan spørsmålet best bør løses. Den R. F. I. sammen med de engelske fagorganiserte arbeidere har tatt initiativet til å samle alle fagorganiserte arbeidere i en mektig enhetlig Internasjonale. Hvorvidt disse enhetsbestrebelser skal lykkes eller ei avhenger meget av den innsats som de klassebeviste arbeidere i vårt land kan yde. Etter den siste beslutning i Amsterdambyråmøtet er der fare for at enhetsbestrebelsene kan sinkes. Landsorganisasjonen har ved sin beslutning om utmeldelse av Amsterdam tatt avstand fra den linje som denne organisasjon arbeider etter, videre har Landsorganisasjonen sluttet sig til proletariats diktatur og masseaksjonen som en av de bærende prinsipper i R. F. I.

Det er derfor av den aller største betydning at Landsorganisasjonen legger sin tyngde i vektskålen for å påskynde utviklingen henimot en faglig Internasjonale, som i handling vil vise at den er

arbeiderklassens sterke støtte i kampen mot den stadig fremstormende internasjonale kapitalisme.

I henhold til foranstående foreslår vi følgende

konklusjon:

Kongressen hilser med glede de bestrebelser som er gjort av R. F. I. og de engelske arbeidere for å samle alle verdens arbeidere i en mektig enhetlig faglig Internasjonale. Kongressen pålegger sekretariatet å opnevne representanter til den Engelsk-Russiske enhetskomité; videre vil kongressen henstille til de øvrige skandinaviske fagorganiserte arbeidere å gjøre sin innflydelse gjeldende så spørsmålet om en verdensomfattende faglig Internasjonale snarest kan bli til virkelighet.

Fra Sekretariatet.

Tilstedeværelsen av flere faglige internasjonaler innebærer for de nasjonale fagorganisasjoner en stadig fare for splittelse. Dette så meget mere som de faglige internasjonaler i stor utstrekning er et uttrykk for den politiske opfatning som i de fleste land har spaltet arbeiderklassen i flere arbeiderpartier. Her i landet er også arbeiderklassen spaltet i tre partier, mens det har lyktes å bevare den faglige enhet gjennom Arbeidernes faglige Landsorganisation.

På grund av meningsforskjelligheter om retningslinjer og organisasjonspraksis og for å bevare fagorganisasjonens enhet, trådte Arbeidernes faglige Landsorganisation ut av Amsterdam-Internasjonalen (I. F. C.) og har senere ved uravstemning besluttet å samarbeide med Den røde faglige Internasjonale (R. F. I.) på fritt grunnlag.

Denn isolerte stilling er ikke tilfredsstillende for Landsorganisasjonen. Å drive samarbeide, som ikke er solidarisk forpliktende, har ingen synderlig verdi. Dette er de fagorganiserte arbeidere i Norge fullt opmerksom på.

I næsten hvert eneste land beherskes den politiske stilling av reaksjonen, og på det industrielle økonomiske område danner kapitalistene en felles front for å utbytte arbeiderne over hele verden. Dette nødvendiggjør at de fagorganiserte arbeidere må danne sin nasjonale og internasjonale kampfront for å kunne slå tilbake de angrep som rettes mot dem. Dette har Landsorganisasjonen vært opmerksom på, og allerede i 1922 foreslo Landsorganisasjonens sekretariat for styrene i I. F. C. og R. F. I. å avholde en konferanse til fremme av en samling av alle verdens fagorganiserte arbeidere. Dette initiativ førte dog ikke til noe positivt resultat.

Under storkonflikten 1924 måtte sekretariatet gjøre henvendelse til de svenske og danske landsorganisasjoner om økonomisk støtte. Organisasjonene i disse land ydet også beredvillig store beløp både gjennom forbundene og landsorganisasjonene, til tross for at vår Landsorganisasjon ikke står i organisasjonsmessig forbindelse med disse. Dette var et uholdbart forhold, og representantskapsmøtet den 2. oktober 1924 besluttet derfor å bemyndige sekretariatet til i samråd med landsorganisasjonene i Sverige, Danmark og Finland å

avholde en konferanse med det mål å søke tilveiebragt en samling av alle faglige landsorganisasjoner i en internasjonal organisasjon. Representantskapet uttalte også, at det må være en naturlig plikt nu å støtte de bestrebelse som gjøres i andre land for en sådan samling.

Konferansen kom istand i København den 2. desember 1924 og denne vedtok en resolusjon som fastslog, at hvis fagorganisasjonens styrke skulde komme til sin rett, burde alle organisasjoner stå tilsluttet Landsorganisasjonen. På samme måte burde også det internasjonale samarbeide mellom de forskjellige lands fagorganisasjoner forenes i en felles faglig internasjonal. Konferansen hilste derfor med glede den norske Landsorganisasjons representantskaps beslutning om å ville fornye det internasjonale samarbeide og uttalte ønsket om, at landsorganisasjonene i Norge og Finland snarest ved beslutning om internasjonalt samarbeide måtte bidra til opnåelse av en samling av alle faglige landsorganisasjoner i en felles faglig internasjonal.

I den senere tid har den engelske landsorganisasjons ledelse interessert sig meget sterkt for en internasjonal, faglig samling. Formannen i den engelske landsorganisasjon, A. A. Purcell, er også formann i I. F. C. På styremøtet i Amsterdam i februar i år optok han forslag om at der blev holdt en konferanse mellem A. I. og den russiske fagorganisasjon på fritt grunnlag, med det for øie å skape mulighet for den russiske fagorganisasjons tilslutning til I. F. C. Forslaget blev imidlertid nedstemt av styret der vedtok et forslag, som gikk ut på at I. F. C. var villig til å opta den russiske fagorganisasjon, «hvis den uttalte ønsket om det.» Siden er der avholdt konferanse mellem representanter for den engelske og russiske landsorganisasjon, som har opnevnt en komité for å virke for internasjonal faglig samling og for den russiske landsorganisasjons optagelse i I. F. C.

Sekretariatets flertall, *Aarøe, Alberti, Bratvold, Guldvog, Mørk, Halvard Olsen, Oskar Olsen, Sethil, Oscar Syvertsen, Tranmæl* og *Ødegaard*, vil foreslå at kongressen fatter følgende beslutning:

1. Under henvisning til det arbeide som den faglige landsorganisasjon, og som også den engelske og russiske landsorganisasjon utfører for å fremme internasjonal faglig samling, bemyndiger kongressen sekretariatet til, hvis en internasjonal konferanse eller kongress kommer i stand, å sende representanter til denne med oppdrag å virke for samling av alle lands fagorganisasjoner i en felles faglig internasjonal.

Sekretariatet får også bemyndigelse til — om det under forberedelsene anses formålstjentlig — å tre i organisasjonsmessig forbindelse med den Engelsk-Russiske komité.

2. Såfremt en felles faglig internasjonal kommer i stand, bemyndiges representantskapet til i tilfelle der hersker samstemmighet

å bringe medlemsskapet i orden. Ifall det er en faktisk uenighet til stede, skal spørsmålet forelegges medlemmene til avgjørelse ved uravstemning.

3. Sekretariatet opfordres til å arbeide for å skape et fast organisatorisk samarbeide mellom landsorganisasjonene i Sverige, Danmark, Finnland og Norge.

Sekretariatets flertall vil på kongressen fremlegge et manifest som nærmere uttrykker Sekretariatets syn på de faglige internasjonale spørsmål.

Mindretallet, Volan og Aas, foreslår:

Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge har trådt ut av Amsterdaminternasjonalen fordi dens organisasjonspraksis og dens syn på arbeiderklassens frigjørelse står i prinsipielt motsetningsforhold til de fremgangslinjer som var vedtatt av den norske fagorganisasjon.

Samtidig med bruddet med Amsterdam har Landsorganisasjonen ved kongressbeslutninger og ved uravstemning blandt medlemmene gitt sin tilslutning til de retningslinjer som var vedtatt av Den røde faglige Internasjonale. Nogen organisasjonsmessig forbindelse med R. F. I. på grunnlag av kongressbeslutningene og uravstemningens resultat kom allikevel ikke i stand, idet man nøiet sig med å beslutte samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag.

De revolusjonære arbeidere i Norge har helt siden fagopposisjonens første dager kjempet for å gjøre fagorganisasjonen til et redskap i arbeidernes hender i deres kamp for økonomisk og politisk frigjørelse. I fagopposisjonens program fikk dette sitt uttrykk således at man ikke bare skulde arbeide for forbedring av arbeiderklassens stilling innenfor det kapitalistiske samfundssystem, men at man skulde kjempe for å sprengte dette og for innførelsen av en socialistisk samfundsordning. Hvis dette mål skal nåes blir det en bydende nødvendighet at arbeiderklassen i de enkelte land sluttes sammen i en enhetlig faglig organisasjon og at disse igjen sammensluttes i en fast organisert og kampdyktig internasjonal organisasjon som med alle sine evner og hele sin kraft kjemper for arbeiderklassens frigjørelse.

De siste tiders faglige kamper har tydelig vist det uholdbare i å søke konfliktene begrenset til et enkelt land. Den kapitalistiske utvikling under imperialismen fører uvegerlig med sig at kampen mellom arbeidskjøperne og arbeiderklassen får en mere og mere internasjonal karakter og må følgelig også organiseres på internasjonalt grunnlag. Dette gjelder ikke bare den rent økonomiske understøttelse av de arbeidere som er i kamp, men også virkelige internasjonale faglige kamper. Det kan i så måte henvises til det siste faglige oppgjør som fandt sted i Danmark hvor den internasjonale transportarbeiderunion måtte tre i aktiv virksomhet for å støtte de kjempende danske kamerater. Lignende forhold vil man komme op i for alle

industrier som produserer for verdensmarkedet. Det må være innlysende for alle at hvis de fagorganiserte arbeideres krefter skal kunne utnyttes på en effektiv måte i de internasjonale kamper, må man komme bort fra at de faglige internasjonaler fortsetter med bare å være informasjonsbyråer. Der må skapes en virkelig handledyktig internasjonal fagorganisasjon.

For å virkeliggjøre denne grunnleggende oppgave har den engelske og russiske landsorganisasjon nedsatt en komité med det oppdrag å få de fagorganiserte arbeidere i hele verden sammensluttet i en enhetlig faglig internasjonal på klassekampens grunn. Betydningen av dette arbeide er sammenfattet i den beretning som er utsendt av den Engelsk-Russiske enhetskomité, hvori blandt annet uttales: «Der gis bare en makt som kan bevare menneskeheten for en ny krigskatastrofe. Der gis bare en makt, som kan beskytte arbeiderne i alle land mot politisk og økonomisk undertrykkelse og tyrani. Der gis bare en makt, som kan bringe arbeiderklassen og hele menneskeheten frihet, velferd, lykke og fred. Denne makt er arbeiderklassen selv når den er godt organisert, sterkt disiplinert, hengiven og beslutsom kjemper mot alt som vil stille sig hindrende i veien for deres fulle befrielse».

Kongressen gir sin fulde tilslutning til det arbeide som er optat av den engelske og russiske fagorganisasjon for opnåelsen av internasjonal faglig enhet. Det samme syn er kommet frem i de forslag som er innsendt til kongressen av en rekke fagforeninger og samorganisasjoner. For at Arbeidernes faglige Landsorganisation praktisk skal kunne utnytte sin organisasjonsmessige innflytelse for virkeliggjørelsen av en internasjonal faglig samling av de fagorganiserte arbeidere, er det nødvendig at Landsorganisasjonen trer i organisasjonsmessig forbindelse med den Engelsk-Russiske enhetskomité.

Under henvisning til foranstående fatter kongressen følgende beslutning:

1. Ut fra den internasjonale arbeiderklassens stilling idag er det en bydende nødvendighet at verdens fagorganiserte arbeidere sammensveises i en faglig internasjonal på klassekampens grunn.
2. For å støtte de ærlige bestrebelser for å skape en sådan faglig internasjonal trer sekretariatet straks i organisasjonsmessig forbindelse med den Engelsk-Russiske enhetskomité og anmoder om adgang til å opnevne to medlemmer som deltar i komitéens arbeide.
3. På den internasjonale faglige samlingskongress som kommer istand på grundlag av disse enhetsbestrebelser skal landsorganisasjonen la sig representere.
4. Når programmet og statuttene for den faglige internasjonale foreligger skal spørsmålet om Landsorganisasjonens tilslutning til Internasjonalen forelegges til uravstemning i fagforeningene.

5. Sekretariatet opfordres til å arbeide for et fast organisatorisk samarbeide mellom Landsorganisasjonene i Sverige, Danmark, Finnland og Norge.

Dagsordenens punkt 5.

Arbeidsbyrået i Genf.

Fra *Skiensfjordens faglige Samorganisasjon*: Kongressen tar bestemt avstand fra representantskapets flertallsbeslutning om Landsorganisasjonens representasjon i Det internasjonale Arbeidsbyrå i Genf.

Beslutningen om ikke å opnevne representant til arbeidsbyrået i Genf, som er godkjent av en fagkongress oprettholdes vedvarende.

Fra *Dokkarbeidernes Forening*, Oslo, avd. 46, N. J. & M. F.: I sitt syn på arbeidsbyrået i Genf har de norske fagorganiserte arbeidere vært av den opfatning at byrået ikke har kunnet tilfredsstillende arbeidernes krav.

Ved at byrået står under direkte kontroll av «Nasjonenes Forbund» er det et redskap i den internasjonale kapitalismes tjeneste og kan således ikke være til gagn for arbeiderne.

I spørsmålet «Den tyske restaureringsplan» gav byrået sin tilslutning til ophevelse av 8-timers dagen for de tyske industriarbeidere.

I hele sin virksomhet har byrået vært i kapitaliststatenes tjeneste. Fagkongressen uttaler derfor sin misbilligelse over at representantskapet har sendt representant til arbeidsbyråets møte, som også er i strid med siste kongressbeslutning.

For fremtiden skal ikke Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge være representert i arbeidsbyråets møter.

Fra *Tronhjems Jern- og Metallarbeiderforening* avd. 12, N. J. & M. F.: De fagorganiserte arbeidere i Norge har i en årrekke tatt avstand fra arbeidsbyrået i Genf, idet man mente at byrået på ingen måte tilfredsstilte arbeidernes krav og at byrået var en institusjon som arbeidet i forståelse med Nasjonenes Forbund og på den måte var redskap for kapitalistiske interesser i de forskjellige land.

Landsorganisasjonen har også godkjent denne opfatning, idet man før har avslått å opnevne og sende representanter til arbeidsbyrået. Når derfor representantskapet nu har brutt den hittil fulgte linje uten å forelegge saken for medlemmene eller fagkongressen, vil kongressen underkjenne representantskapets beslutning og fastslår at beslutningen om ikke å la sig representere i Genf fremdeles oprettholdes.

Fra *Nydalen Jern- og Metallarbeiderforening* avd. 94, N. J. & M. F.: Landsorganisasjonens representantskaps beslutning om å la sig representere i arbeidsbyrået i Genf er et brudd på fagkongressens beslutning, som forutsetter uforsonlig kamp mellom arbeiderne og kapitalen, mens byrået i Genf har til hensikt å skape samarbeide mellom arbeide og kapital.

Arbeiderklassen kan bare forbedre sine livsvilkår i kamp mot kapitalismen og den endelige frigjørelse kan bare opnåes ved arbeiderklassens seier over arbeidskjøperne og borgerstaten.

Ut fra denne opfatning beslutter kongressen å avbryte enhver forbindelse med arbeidsbyrået i Genf.

Fra *Hommelvik Jern- og Metallarbeiderforening*, avd. N. J. & M. F.:

Kongressen ophever representantskapets beslutning om representasjon i arbeidsbyrået i Genf.

Motivering:

De fagorganiserte arbeidere i Norge har aldri vært uenige i Landsorganisasjonens første stillingtagen til dette byrå, da de aldri har vært innstillet på dette samarbeide med det samfund som de bekjemper, er heller ikke nu innstillet på dette samarbeide med de fiendtlige makter og så lenge denne innstilling ikke er til stede, sier det sig selv at representantskapets beslutning om samarbeide med de borgerlige makter bør annulleres.

Fra *Rena Jernbanearbeiderforening* (innsendt ved Arbeidsmannsforbundet): Vi protesterer mot at sekretariatet sender nogen representant til Arbeidsbyrået i Genf.

Fra *Elektromontørenes Forening*, avd. 2 av N. E. & K. F.: Landsorganisasjonens beslutning om å la sig representere i arbeidsbyrået i Genf er et brudd på fagkongressens beslutning, som forutsetter uforsonlig kamp mellom arbeiderne og kapitalen, mens Genferbyrået har til hensikt å skape samarbeide mellom arbeide og kapital.

Arbeiderklassen kan bare forbedre sine livsvilkår i kamp mot kapitalistklassen, og den endelige frigjørelse kan bare opnåes ved arbeiderklassens seier over arbeidskjøperne og borgerstaten.

Ut fra denne opfatning beslutter kongressen å avbryte enhver forbindelse med Arbeidsbyrået i Genf.

Fra *Trøndelag faglige Samorganisasjon*: De fagorganiserte arbeidere i Norge har i en årrekke tatt avstand fra arbeidsbyrået i Genf, idet man mente at byrået på ingen måte tilfredsstillet arbeidernes krav og at byrået var en institusjon som arbeidet i forståelse med Nasjonenes Forbund og på den måte var et redskap for kapitalistiske interesser i de forskjellige land.

Landsorganisasjonen har også godkjent denne opfatning, idet man før har avslått å opnevne og sende representanter til arbeidsbyrået. Når derfor representantskapet nu har brutt den hittil fulgte

linje uten å forelegge saken for medlemmene eller fagkongressen, nedlegger vi en bestemt protest mot denne handlemåte.

I henhold hertil foreslås:

«Fagkongressens tidligere stillingtagen til Arbeidsbyrået i Genf opprettholdes.»

Fra *Katfoss Cell. og Papirarbeiderforening*, avd. 37 av N. P. F.:

«Landsorganisasjonen sender ingen representanter til Arbeidsbyrået i Genf.»

Motivering:

Vi vil her kun påpeke det forslag som blev vedtatt på samorganisasjonenes landskonferanse, som tok avstand fra å sende representanter til Genf og protesterte mot representantskapets opptreden.

Fra *Bergen- og Fylkenes fagl. Distriktsorganisasjons forretn.utvalg*:

De fagorganiserte arbeidere har i en årrekke tatt avstand fra Arbeidsbyrået i Genf, idet man mente at byrået på ingen måte tilfredsstillet arbeidernes krav, og at byrået var en institusjon, som arbeidet i forståelse med Nasjonenes Forbund og på den måte var et redskap for kapitalistiske interesser i de forskjellige land.

Landsorganisasjonen har også godkjent denne opfatning, idet man før har avslått å opnevne og sende representanter til arbeidsbyrået. Når derfor representantskapet nu har brutt den hittil fulgte linje uten å forelegge saken for medlemmene eller fagkongressen, vil vi nedlegge en bestemt protest mot denne handlemåte. Vi krever at beslutningen om ikke å la sig representere i Genf fremdeles opprettholdes. Denne beslutning er godkjent av fagkongressen, og vi protesterer mot, at det reiser representanter fra Landsorganisasjon til Genf, før saken påny er forelagt fagkongressen.

Mindretallet foreslår:

Kongressen godkjenner den beslutning, som blev fattet på Landsorganisasjonens representantskapsmøte den 30. september 1924 om å opnevne representant til byrået i Genf.

Fra *Oslo Sporveisbetjenings Forening*. (Innsendt ved Kommuneforbundet):

Landsorganisasjonens representantskaps beslutning om å la sig representere i arbeidsbyrået i Genf er et brudd på fagkongressens beslutning som forutsetter uforsonlig kamp mellom arbeiderne og kapitalen, men Genferbyrået har til hensikt å skape samarbeide mellom arbeidere og kapital.

Arbeiderklassen kan bare forbedre sine livsvilkår i kamp mot kapitalistklassen, og den endelige frigjørelse kan bare opnåes ved arbeiderklassens seier over arbeidskjøperne og borgerstaten.

Ut fra denne opfatning beslutter kongressen å avbryte enhver forbindelse med Arbeidsbyrået i Genf.

Hovedstyrets standpunkt:

Ved behandling i hovedstyret blev det avgitt 9 stemmer for Oslo Sporveisbetjenings Forenings forslag, mens 7 stemte for representantskapets flertallsbeslutning.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon:

De fagorganiserte arbeidere i Norge har i en årrekke tatt avstand fra Arbeidsbyrået i Genf, idet man mente at byrået på ingen måte tilfredsstillet arbeidernes krav, og at byrået var en institusjon som arbeidet i forståelse med Nasjonenes Forbund og på den måte var et redskap for kapitalistiske interesser i, de forskjellige land.

Landsorganisasjonen har også godkjent denne opfatning, idet man før har avslått å opnevne og sende representanter til arbeidsbyrået. Når derfor representantskapet nu har brutt den hittil fulgte linje uten å forelegge saken for medlemmene eller fagkongressen, vil kongressen nedlegge en bestemt protest mot denne handlemåte. Vi krever at beslutningen om ikke å la sig representere i Genf fremdeles opretholdes. Denne beslutning er godkjendt av fagkongressen og vi protesterer mot at Sekretariatet sender representanter fra Landsorganisasjonen til Genf før saken påny er forelagt fagkongressen.

Fra Sekretariatet:

På representantskapets møte 30. september—3. oktober behandles følgende skrivelser angående arbeidsbyrået i Genf:

1. Vil Sekretariatet fremdeles vegre sig ved å innstille på arbeiderrepresentant til Det internasjonale Arbeidsbyrå i Genf?
Om spørsmålet besvares bekreftende ønskes følgende tilleggs-spørsmål besvart:
2. Om et eller flere Arbeidernes faglige Landsorganisasjon tilhørende forbund skulde ønske til regjeringen å innstille på representant, vil Sekretariatet i så tilfelle motsette sig, at de som minoritet innen den norske fagorganisasjon gis anledning til å innstille på representant?

Kristiania 1. februar 1924.

Med solidarisk hilsen

O. Ruud.

A. E. Gundersen.

Arbeidernes faglige Landsorganisation,
Folkets Hus, her.

Fra sekretariatet for Det internasjonale Grov- og Fabrikkarbeiderforbund har vi mottatt en sirkulærskrivelse, hvori henledes oppmerksomheten på, at Det internasjonale Arbeidsbyrå i Genf på konferansen i 1925 skal behandle spørsmålet om ulykkesforsikring for arbeidere og derunder også spørsmålet om bedriftssykdommer. Dette siste har stor betydning for arbeiderne i den kjemiske industri, særlig i den elektrokjemiske.

Det internasjonale forbunds eksekutivkomité har derfor besluttet å anmode de tilsluttede forbund om å arbeide for at der som arbeiderdelegerte til neste års arbeidskonferanse blir opnevnt en representant for den kjemiske industri. I forbindelse med arbeidskonferansen skal det holdes en konferanse av de tilstedeværende representanter for fabrikkarbeiderforbundene.

Vårt forretningsutvalg behandlet saken i møte den 11. ds. Da man er bekjent med det standpunkt Den faglige Landsorganisation har inntatt ved beslutningen om ikke å la sig representere ved arbeidskonferansen, besluttet forretningsutvalget å anmode sekretariatet om å ta spørsmålet op til fornyet behandling for å endre det standpunkt, som i de siste år har vært oprettholdt. For så vidt sekretariatet finner ikke å kunne fatte beslutning her, tillater vi oss å begjære saken forelagt førstkommende representantskapsmøte til behandling og avgjørelse. Skulde representantskapet mot formodning fremdeles oprettholde det hittilværende standpunkt, forbeholder vi oss å opta forslag om at det gjøres undtagelser for neste års konferanse.

Representasjon på arbeidskonferansen behøver på ingen måte å være noen anerkjennelse av Nasjonenes Forbund eller dets arbeide, men ved å fortsette med å oprettholde vårt nuværende standpunkt vil vi selv avskjære oss adgangen til å komme i kontakt med arbeiderdelegerte for de øvrige land, derav de fleste europæiske. Vi kan derfor ikke innse at organisasjonen i Norge opnår noget ved fortsatt å holde sig borte fra konferansene.

For så vidt saken kommer op i representantskapet — hvilket vi underhånden har bragt i erfaring — vil våre representanter nærmere begrunne vår opfatning.

Med solidarisk hilsen

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund

Halfdan Jønsson.

Representantskapets beslutning:

«Arbeidsbyrået i Genf er sammensatt av representanter for staten, arbeidere og arbeidsgivere. I henhold til reglene for representantenes opnevning er det Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge som opnevner arbeiderrepresentanten. Utgiftene bæres av staten.

Landsorganisasjonen har hittil nektet å opnevne noen representant, hvorfor Norge er uten arbeiderrepresentant i byrået, mens staten og arbeidsgiverforeningen alltid har vært representert. Under behandling av spesielle saker vedrørende sjømennene har dog Sekretariatet gått med på at Matros- og Fyrbøterunionen valgte en representant.

Under den konferanse som fant sted i våres under storkonflikten mellom representanter for Landsorganisasjonen i Sverige, Danmark og Norge blev det fra de svenske og danske representanter sterkt fremholdt det uheldige i at Norge var uten arbeiderrepresentant.

Det forrykket representantenes forhold og bidrog til å skape vanskeligheter for de fagorganiserte arbeideres representanter i byrået.

Som forholdene ligger an finner Representantskapet at Landsorganisasjonen i likhet med de øvrige skandinaviske landsorganisasjoner bør opnevne representanter til arbeiderbyråets møter».

Efter Representantskapets beslutning opnevnte sekretariatet representanter til konferansen i Genf. Der møtte på konferansen arbeiderrepresentanter fra 32 lande, bl. a. også fra den finske landsorganisasjon, som i år besluttet å delta.

Av de saker som konferansen behandlet i år, kan bl. a. nevnes: «Avskaffelse av nattarbeide i bakerier.

Ukentlig hviledag i glassverker.

Likestilling av de utenlandske arbeidere med de innenlandske arbeidere ved ulykkestilfeller under arbeidet.

Ennvidere de almindelige prinsipper for socialforsikringen og bedriftssykdomme m. v.».

*

Spørsmålet om arbeidernes deltagelse i det Internasjonale Arbeidsbyrås møter er efter sekretariatets opfatning et internasjonalt spørsmål. Såfremt det blir dannet en felles faglig Internasjonale må derfor denne treffe avgjørelsen om de faglige organisasjoner skal delta eller ikke. En avgjørelse som må være ensartet og binnende for alle de tilsluttede organisasjoner, idet det i lengden blir uholdbart at enkelte fagorganisasjoner lar sig representere mens andre holder sig borte.

Imellemtiden, inntil en felles faglig Internasjonale er dannet, bør Sekretariatet eller Representantskapet ha adgang til å la sig representere, såfremt det behandles saker av stor viktighet for fagorganisasjonen. Man er fullt opmerksom på at byrået i Genf ikke er noen klassekampinstitusjon, snarere det motsatte.

Det samme kan sies om en rekke andre institusjoner, som stortinget, kommunestyret og arbeidsgiversammenslutninger, hvor arbeidernes representanter møter til forhandling med borgerlige representanter, og hvor de hevder arbeidernes syn og interesser i de foreliggende saker.

Sekretariatets flertall, *Aarøe, Alberti, Bratvold, Halvard Olsen, Oscar Olsen, Sethil, Oscar Syvertsen* og *Ødegaard* vil foreslå at kongressen treffer følgende beslutning:

1. Såfremt der dannes en felles faglig Internasjonale avgjør denne spørsmålet om fagorganisasjonens stilling til de Internasjonale arbeidskonferanser.
2. Kongressen bemyndiger sekretariatet eller representantskapet til å opnevne representanter til de internasjonale arbeidskonferanser, når disse behandler saker av stor betydning for den organiserte arbeiderklasse.

Mindretallet, Elias Volan, Hans Aas og Edw. Mørk foreslår: (Mørk møtte som varamann for Eng).

Representantskapets beslutning om å la sig representere på Arbeidsbyrået i Genf har overalt blandt de klassebevisste fagorganiserte arbeidere vakt den største uvilje. Denne forbitrelse er fremkommet på grunnlag av den kjennsgjerning, at Arbeidsbyrået i Genf ikke er nogen institusjon som bygger på arbeiderklassens faglige kamporganisasjoner, nasjonalt og internasjonalt, men er en borgerlig institusjon som er opprettet under Nasjonenes Forbund i organisatorisk og økonomisk forbindelse med de kapitalistiske regjeringer og arbeidskjøperne.

Hele byråets virksomhet er vesentlig preget av en organisk borgfredspolitikk, hvis årsak er å søke i selve byråets grunnlag, formål og sammensetning.

Det kan således anføres som eksempel på dette byrås virksomhet som politisk overinstans for å vareta kapitalistregjeringenes og arbeidskjøpernes «arbeiderinteresser», at byrået har medvirket til 8 timers dagens ophevelse i Tyskland gjennom forhandlinger med den tyske kapitalistregjering, videre at byråets internasjonale informasjonsvirksomhet med hensyn til Sovjet-Russland er av en sådan art, at den i den engelske arbeiderpresse offentlig er stemplet som kontrarevolusjonær. Den norske fagorganisasjon har tidligere gitt uttrykk for det samme syn.

Fagorganisasjonen her i landet mente at Amsterdam-Internasjonalens forhold til Arbeidsbyrået i Genf var av den art at det dannet hovedargumentet for Landsorganisasjonens uttreden av Internasjonalen. Om dette spørsmål skrev sekretariatet i 1922 i utredningen om de internasjonale faglige forbindelser bl. a. følgende:

«— Det blir mere og mere tydelig for hver dag at Nasjonenes Liga eller Folkenes Forbund kun er en fordekt sammensvergelse til ivaretagelse av de privatkapitalistiske interesser. Den samlede arbeiderbevegelse i Norge har tatt avstand fra Folkenes forbund, men Det Internasjonale Fagforeningsforbund, hvortil den norske fagorganisasjon står tilsluttet, fortsetter å pleie det mest intime samarbeide med forbundet og dets arbeidsbyrå. — —»

Nogen endring i dette forhold er senere ikke inntrådt.

Under henvisning hertil fatter kongressen sådan beslutning:

Sekretariatet pålegges straks å avbryte enhver organisatorisk forbindelse med Arbeidsbyrået i Genf.

Sekretariatets medlemmer Guldvog og Tranmæl vil uttale:

Den norske arbeiderklasse har tidligere, både faglig og politisk, tatt avstand fra Nasjonenes Liga. Og av gode grunner. Ligaen er nemlig regjeringenes, borgerskapets internasjonale, en sammenslutning som kan bli den største fare for enhver revolusjonær reisning. Arbeidsbyrået i Genf utgjør en del av ligaen og den del som gir de borgerlige staters internasjonale en viss sosial anseelse og autoritet. De fordeler som kan opnåes ved at fagorganisasjonen lar sig repre-

sentere ved byrået, står efter dette mindretalls opfatning ikke i forhold til de prinsipielle betenkeligheter. Hvis fagorganisasjonen i alle land boikottet byrået, måtte det innstille. Uten fagorganisasjonens medvirken kan det ikke oprettholdes. Vårt prinsipielle standpunkt er derfor: ingen arbeiderrepresentasjon i arbeidsbyrået.

Men skal det være mulig, må spørsmålet om fagorganisasjonens deltagelse avgjøres av en felles faglig internasjonal. Nærværende mindretall er enig med sekretariatets flertall i at dette spørsmål er av almen betydning, og at det av den grunn bør få sin avgjørelse på en internasjonal fagforeningskongress. Forhåpentlig vil det snart lykkes å nå frem til internasjonal faglig samling, og da vil det være tilveiebragt det tryggest og bredest mulige grunnlag for en bindende avgjørelse. Så snart en slik samling kommer istand, og vår landsorganisasjon atter blir med i den internasjonale organisasjon, må våre representanter fremme forslag om at fagorganisasjonen boikotter arbeidsbyrået og at den faglige internasjonale selv overtar den del av byråets opplysningsvirksomhet, som kan ha interesse for de fagorganiserte arbeidere.

Hvis det ikke lykkes å få flertall for boikott av byrået, bør alle lands fagorganisasjoner delta. Det er langt bedre enn en delvis deltagelse, — den minst tilfredsstillende av alt. Fagforenings-Internasjonalen bør i tilfelle deltagelse forberede og lede fagforeningsrepresentantenes opptreden i byrået. På den måte kan det bli plan og ensartethet i arbeiderrepresentasjonens virksomhet og forhandlingene bli til nytte for de krav og opfatninger det kjempes for. Ved en slik bevisst og planmessig utnyttelse av byrået er det ikke utelukket at arbeidskjøpernes organisasjoner vil trekke sine representanter tilbake og regjeringene vil ta under overveielse å opheve byrået. Men det vilde ikke være noen dårlig utgang. For stillingen vilde i såfall bli enklere. Arbeidere vilde i høiere grad enn før forstå at de bare har sig selv å stole på, internasjonalt som nasjonalt. En slik anerkjennelse vil bidra til å styrke sansen for organisasjonen og samfølelsen mellom arbeiderne. Og det er det viktigste.

På disse premisser stemmer dette mindretall for flertallets innstilling til punkt 1, som dog bør bli punkt 2. Første punkt bør gi uttrykk for vår fagorganisasjons prinsipielle stilling til byrået og til den situasjon som er tilstede inntil vi opnår å få dannet en felles faglig internasjonal som har tatt endelig stilling til Arbeidsbyrået.

For alle som deler den opfatning dette mindretall har søkt å gjøre rede for, er stillingen gitt: Arbeidernes faglige Landsorganisation må oprettholde sitt tidligere standpunkt om ikke å la sig representere i byrået.

I henhold hertil foreslår dette mindretall:

1. Arbeidernes faglige Landsorganisation oprettholder under de nuværende forhold sitt tidligere standpunkt om ikke å la sig representere ved Arbeidsbyrået i Genf.
2. Som punkt 1 i flertallets innstilling.

Dagsordenens punkt 6. Organisasjonsformene.

Fra *Hommelvik Jern- og Metallarb.forening*, avd. 28, N. J. & M. F.:
Den forrige fagkongress' beslutninger om organisasjonens omleg-
ning gjennomføres snarest.

Fra *Norsk Elektrikker- og Kraftstasjonsforbund*:

Kongressen godkjenner at Norsk Elektrikker- og Kraftstasjons-
forbund fortsatt består som organisasjon for elektrisitetsforsyningens
arbeidere (kraftstasjonsbetjeningen, elektrisitetsverksarbeiderne og
installatørene) samt for telefon- og telegrafvesenets arbeidere.

Til forslaget tillater vi oss å gi følgende

opplysninger og motivering:

Forbundet behandlet på sitt landsmøte i 1922 organisasjons-
komitéens innstilling og vedtok alternativ 2, men med følgende
tilleggsforslag:

«— — Der må opprettes en gruppe for elektrisitetsforsyningens
arbeidere, omfattende kraftstasjonene, linjearbeiderne, installasjons-
montørene til og med kontrollørene, da disse arbeidere ikke nu, og
enn mindre efter hvert som elektrisitetsforsyningen utvikles, kan til-
legges nogen bestemt industri.»

Dette forslag blev vedtatt av landsmøtet med 35 mot 3 stemmer.

På kongressen i 1923 fremholdt forbundets representant det
samme syn, erklærte sig enig i den grunnregel som det da vedtagne
forslag forutsatte, at det kun skulde være én forening på hver ar-
beidsplass, men fastholdt at de i forslaget nevnte grupper hørte
sammen som en naturlig enhet. Under den videre debatt nevnte
ingen, ikke engang sekretariatets medlemmer, denne sak med et ord.

Forbundsstyret behandlet derpå saken den 16. april 1923, hvor
et flertall på 8 medlemmer foreslo forbundet oppløst fra 1. jan. 1924
mot et mindretall på 3 medlemmer, som fastholdt forbundets beståen
som organisasjon for elektrisitetsforsyningens arbeidere.

Flertallsbeslutningen blev dog møtt med så mange protester fra
medlemmers og avdelingers side, at forretningsutvalget måtte fore-
legge spørsmålet for medlemmene til behandling og avstemning.

Denne avstemning, som foregikk i august—septbr. 1923, viste
som resultat at over 73 pct. stemte for forbundets mindretallsforslag
om forbundets opprettholdelse for nevnte grupper, mens kun 27 pct.
stemte for flertallets forslag.

Den 12. oktober 1923 gav så forbundet sekretariatet en frem-
stilling av sakens behandling og resultat, samtidig søktes om sekre-
tariatets godkjennelse av forbundets beståen. Dette andragende er
ennu ikke besvart.

Den opfatning som kom til syne ved medlemmenes avstemning i
1923 er sterkere befestet enn nogensinne, og en avgjørelse i dette
spørsmål mot medlemmenes vilje vil være skjebnesvanger for disse
grupper organisasjonsforhold for år fremover.

Fra Norsk Kommuneforbunds hovedsstyre:

Landsorganisasjonens kongress 1923 vedtok fagorganisasjonens omlegning etter industrielle linjer, og denne omorganisering skulde være tilendebragt innen den 1. juli 1924.

Kongressens beslutning er imidlertid ennå ikke gjennomført i sin helhet. Ved kommunenes elektricitetsverk er således forholdet endnu idag at en del elektricitetsverksarbeidere er tilsluttet Norsk Kommuneforbund, en del er tilsluttet Norsk Elektrikker- og Kraftstasjonsforbund, og en god del er fremdeles uorganiserte.

Dette forhold virker hemmende for begge forbund i agitasjonen, og skaper uklarhet eller svekkelse under tarifforhandlingene.

Norsk Kommuneforbunds hovedstyre vil derfor foreslå for kongressen, at omorganiseringen i henhold til kongressens beslutning av 1923 gjennomføres snarest, og senest innen 1. juli 1926.

Fra Sekretariatet:

I anledning forslag fra Norsk Elektrikker- og Kraftstasjonsforbund og Norsk Kommuneforbund vil sekretariatet henvise til kongressens beslutning i 1923. I innstillingen angående organisasjonsformene uttales angående Elektrikkerforbundet følgende:

«Elektrikkerforbundet omfatter nu medlemmer, som tilhører de forskjellige hovedgrupper. De almindelige installatører bør nærmest sorteres under Bygningsarbeiderforbundet. Så er det elektrikkere ansatt ved kommunale kraftstasjoner. Disse overgår til Kommuneforbundet. De øvrige elektrikkere ved private kraftstasjoner og blandede virksomheter bør tilhøre de forbund, som omfatter jernindustrien, idet som regel deres utdanning finder sted innenfor denne».

Denne uttalelse fastholder sekretariatet også nu, og kan derfor ikke erkjenne berettigelsen av at Norsk Elektrikker- og Kraftstasjonsforbund skal bestå som organisasjon for elektricitetsforsyningsarbeidere. Det er dog rimelig at dette forbund, som helt må oppløses får en rimelig tid til å avvikle sitt forhold. Sekretariatet vil derfor foreslå:

«Norsk Elektrikker- og Kraftstasjonsforbund blir å oppløse som eget forbund og medlemmene overføres til de industriforbund hvor de i virkeligheten hører hjemme. Denne omorganisering må være tilendebragt senest innen 1. juli 1927».

Fra Norsk Postforbund:

Forholdene blandt statens tjenestemenn påkaller kongressens og hele arbeiderklassens fulle oppmerksomhet.

Ingen arbeidsgiver har i den grad som Staten benyttet de nedgående konjunkturer til å trykke lønningene ned på et lavmål, som har kastet de lavere lønnede tjenestemenn ut i den rene nød.

Denne lønnspolitikk føres også overfor statens øvrige arbeidere og bidrar derved i høi grad til å stimulere de private arbeidsgiveres anslag også på de private arbeideres lønninger.

For tjenestemennenes vedkommende kommer dertil, at deres rettigheter som selvstendige arbeidere stadig søkes innskrenket ved særlover og andre tvangsbestemmelser. Det gjøres endog forsøk på å berøve dem deres streikerett og derigjennem helt og holdent å sette slavestemplet på dem.

Tjenestemennenes organisasjoner som arbeider spredt og uten sammenheng, makter ikke på egen hånd med tilstrekkelig styrke å bekjempe disse anslag mot deres dyreste livsinteresser, og kongressen erkjenner det som en plikt for Landsorganisasjonen å støtte dem i deres kamp.

Som det første skritt må Landsorganisasjonen opta et alvorlig arbeide for å samle lavere lønnede tjenestemenns organisasjoner i et statsarbeiderforbund med tilslutning til A. F. L. Kongressens beslutning i 1923 om industriformen optrakk også linjer for et statsarbeiderforbund. Denne beslutning forutsatte oppløsning av de eksisterende spesialforbund av statstjenestemenn og etablering av et felles forbund, omfattende samtlige tjenestemannsforeninger. Et statsarbeiderforbund bygget på dette prinsipp vil imidlertid i høi grad sinke og vanskeliggjøre samlingen av tjenestemennene, og kongressen uttaler derfor at det som en overgangsform bør forsøkes dannet et statsarbeiderforbund som et kartell med midlertidig bibehold av forbundene.

Under henvisning til foranstående beslutter kongressen:

1. Landsorganisasjonen optar et kraftig arbeide for opprettelse av statsarbeiderforbund i det vesentlige bygget på det forslag som er fremsatt av Norsk Postforbund.
2. For å fremme organisasjonsarbeidet blandt tjenestemennene med størst mulig kraft bemyndiges sekretariatet til midlertidig å anta en sekretær med inngående kjennskap til tjenestemennenes forhold.

Fra Sekretariatet:

Under henvisning til kongressens beslutning av 1923 vil kongressen uttale, at det ikke vil føre frem å opprettholde de nuværende spesialforbund, og bare gå til en kartelldannelse for statsarbeiderne.

Kongressen gir derfor sekretariatet i oppdrag sammen med de respektive forbund å utrede spørsmålet om en etatsvis organisering av statstjenestemennene med sikte på å fremme en landsomfattende sammenslutning av alle statens tjenestemenn i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Fra Oslo Transportarbeiderforening. (Innsendt ved Transportarbeiderforbundet.

Samtlige transportarbeidere, enten de er ansatt i industrielle bedrifter eller i annen transportvirksomhet, skal stå tilsluttet Norsk Transportarbeiderforbund.

Subsidiært foreslår foreningen:

Intet forbund oppretter overenskomster i transportfagene uten at

den er godkjendt av Norsk Transportarbeiderforbund. Da vi mener at skal de forskjellige forbund oprette overenskomster uten at disse er gjennomset og godkjendt av Norsk Transportarbeiderforbund, vil der opstå forskjellige differanser i de forskjellige overenskomster innen transportfagene, som derved vil hefte og skade Norsk Transportarbeiderforbund i sin opprettelse av overenskomster.

Fra Sekretariatet:

Sekretariatet må fraråde vedtagelsen av Oslo Transportarbeiderforenings — så vel det prinsipale som det subsidiære — forslag. Sekretariatets flertall foreslår at kongressen fatter følgende beslutning:

«Kongressen henstiller til de forbund som på grunn av den industrivise organisasjon har optat mindre grupper av et fag eller en arbeidsbranche, at konferere med det forbund som representerer flertallet av fagets arbeidere, før der opprettes tariffavtaler. Opnåes ikke enighet, avgjøres saken av sekretariatet».

Ensartede medlemsbøker for Landsorganisasjonens medlemmer.

Medlemmenes overgang fra et forbund til et annet.

Disse to spørsmål er blitt behandlet i en av sekretariatet oppnevnt komité, bestående av A. Aamodt, A. E. Gundersen, O. Sporpind og L. Rungstad.

Komitéen har levert følgende betenkning:

«Hvad det første spørsmål angår — ensartede medlemsbøker — anser man at efter hvert som industriforbundsformen utvikles, vil spørsmålet tape sin aktualitet.

Efter de undersøkelser komitéen har anstillet hos de forskjellige forbund, er det bragt på det rene, at overgangen til ensartede medlemsbøker vil medføre ikke så få ulemper. Der er således forbund som for den ukentlige kvittering benytter kort i stedet for bøker. Bøkerne benyttes bare på reiser og er internasjonale.

For disse forbund vil således ensartede medlemsbøker slett ikke passe.

En annen ulempe som vil opstå ved de ensartede medlemsbøker, er medlemmenes nummer. For forbund som har arbeidsledighetskasser er det jo av særlig betydning at man her har et greit og oversiktig system. Men ved ensartede medlemsbøker vilde de forskjellige forbunds medlemsnummer efter hvert bli blannet om hverandre. Hertil kommer at ved overgangen til den nye ordning måtte vel medlemsnummerne hos alle forbund forandres, ellers vilde jo mange medlemmer få det samme nummer.

Såvidt komitéen har brakt i erfaring, er det vesentlig økonomiske hensyn som har brakt frem spørsmålet om ensartede medlemsbøker. Og for medlemmer hvis arbeide er av den art at de ofte må flytte fra det ene forbund til det annet, kan vel medlemsbøkernes kostende

ha nogen betydning. Men overgangen til ensartede medlemsbøker vil jo også medføre ekstra utgifter, forutsatt man da ikke skal vente til alle lager av de nuværende medlemsbøker er opbrukt; men selv om man går frem på den måte, så måtte jo da de gamle bøker ombyttes, hvis der ikke skulde opstå alt for store vanskeligheter ved nummerne.

Komitéen finner således at fordelene ved innførelsen av ensartede medlemsbøker på ingen måte kan opveie de ulemper som denne ordning vil medføre for de forskjellige forbund, og må derfor innstille på at der fra Landsorganisasjonens side intet foretas i sakens anledning.»

Medlemmenes overgang.

Som bekjent er der nu fri overgang mellom alle forbund innenfor Landsorganisasjonen. Men de forskjelligartede forhold innen de enkelte forbund har gjort at overgangen ikke alltid har gått så glatt. Komitéen er derfor enig i at det er ønskelig å få fastere bestemmelser på dette område enn man hittil har hatt. På den annen side mener man at det her bør gåes frem med konduite, da i mange tilfeller overgangen for det enkelte medlem kan være en velfærdssak.

Det er forskjellen mellom forbundenes understøttelsesinnretninger som her spiller inn. Hvis f. eks. en arbeider tilhører et forbund som har arbeidsledighetskasse, så er det ganske naturlig at vedkommende betenker sig litt før han melder sig over til et forbund som ikke har sådan understøttelse; de samme betenkeligheter kan jo også opstå like overfor andre understøttelsesgrener. Hvis da også vedkommende på forhånd vet at medlemsskapet i det nye forbund på grunn av arbeidsforholdene blir av midlertidig art, så vil jo overgangen fortone sig som et enda større offer.

Komitéen mener derfor at bestemmelsene for overgangen bør være såpas elastiske at der i visse tilfeller kan gjøres undtagelser — forutsatt at de to forbund det gjelder blir enige herom.

Ut fra disse betraktninger vil komitéen foreslå følgende bestemmelser for medlemmenes overgang:

1. Medlem som får fast ansettelse ved en bedrift som hører inn under et annet forbund enn vedkommende tilhører, skal snarest (senest innen en måned etter tiltredelsen) ordne sin overflyttelse.
2. Er der tvil om hvorvidt ansettelsen kan bli av nogen lengere varighet, kan vedkommende efter derom innsendt andragende få en viss frist til utsettelse med overgangen, såfremt de angjeldende forbund herom blir enige. Fristens lengde bestemmes også av de to forbund.
3. Ved ansettelser som man på forhånd vet er av rent midlertidig art (under 2 måneder), behøves ikke overflytning, såfremt vedkommende ikke selv forlanger det.

*Fra Sekretariatet.**Ad Ensartede medlemsbøker.*

Sekretariatet slutter sig til de almindelige uttalelser som komitéen er fremkommet med, men man vil dog henstille til de forbund, som har størst interesse av ensartede medlemsbøker, å forhandle om innførelse av en ordning, hvorved skiftning av medlemsbøker kan undgås ved overgang fra et forbund til et annet.

Ad medlemmenes overgang.

Sekretariatet er enig i komitéens forslag til bestemmelser for medlemmenes overgang.

Dagsordenens punkt 7.

Kampen mot dyrtiden og arbeidsledighetsspørsmålet.

*Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon:**a. Kampen mot dyrtiden.*

1. Arbeidernes faglige Landsorganisation og de lokale samorganisasjoner opfordres til å planlegge og iverksette en landsomfattende aksjon til bekjempelse av dyrtiden. I første rekke må organisasjonene støtte dyrtidskravene fra de arbeidsgrupper, som ikke har fått sine lønninger revidert. Arbeidet må også optas med sikte på en almindelig forbedring av lønsvilkårene.

2. Det henstilles til fagforeningene, bedriftsrådene og de politiske arbeiderforeninger å opta arbeide for iverksettelse av aksjoner til bedring av arbeiderklassens økonomiske vilkår, i første rekke foranstaltninger som kan bringe vareprisene ned og lette dyrtidstrykket for alle arbeidere og funksjonærer.

3. Det henstilles til arbeiderrepresentantene i alle offentlige styrever og komitéer å opta energisk arbeide for understøttelse av arbeidernes krav.

b. Arbeidsledighetsspørsmålet.

Arbeidsledigheten er en del av det kapitalistiske samfunds vesen og kan kun utryddes ved avskaffelse av det kapitalistiske samfundssystem.

Arbeidsløsheten benyttes av arbeidskjøperne som et middel til å slå lønningene ned.

Herav følger, at kampen mot arbeidsløsheten berører like meget dem som er i arbeide som de arbeidsløse, og derfor må kampen mot arbeidsledigheten være den samlede arbeiderklassens kamp.

Som retningslinjer i fagbevegelsens kamp mot arbeidsløsheten foreslåes:

1. I alle byer og distrikter dannes foreninger av arbeidsledige under Samorganisasjonenes ledelse og kontroll.

2. Fra disse foreninger og fagorganisasjonen reises krav til stat og kommune, at de arbeidsløse skaffes arbeide på tariffmessige betingelser. I landkommunene må dessuten kreves, at udyrket jord som egner sig til opdyrkning, stilles til de lediges disposisjon, likesom kommunen må yde nydyrkningsbidrag samt bidrag til vånings- og uthusbygninger.

Til statsmyndighetene rettes krav om igangsettelse av arbeide, såsom veiarbeide, jernbaneanleggsarbeide m. v., eftersom forholdene ligger an i de enkelte distrikter. Likeså må det kreves, at staten yder bidrag til de kommuner, som særlig er rammet av arbeidsløsheten. Det henstilles til arbeiderrepresentantene i kommune-styrene utover landet å arbeide for å få avsatt fonds til direkte bidrag for arbeidsløse, som ikke kan erholde arbeide.

3. Det rettes krav til regjeringen og Stortinget om at det fra statsmyndighetenes side treffes foranstaltninger som sikrer, at alt norsk arbeide bestilles og utføres ved norske bedrifter. Særlig gjelder dette arbeider, som bestilles av staten og kommunen.

4. Det reises krav til fagforbundene om at man ved tariffrevisjonene optar spørsmålet om å innskrenke eller eventuelt avskaffe alt overtidsarbeide.

Fra Sekretariatet:

Sekretariatet vil til kongressen fremlegge forslag til uttalelse i ovennevnte spørsmål.

Dagsordenens punkt 8.

Streikebryteruvesenet og klassejustisen.

Fra Trøndelag faglige Samorganisasjon: En av de største ulemper arbeiderne har å kjempe imot under streiker og konflikter er streikebryterne. Disse lyssky elementer har alltid stått som en truende fare overfor de organiserte arbeidere, når de har vært tvunget til å nedlegge arbeidet for å fremtvinge bedre lønns- og arbeidsvilkår. Tross den agitasjon og det opplysningsarbeide som fagorganisasjonen ut gjennom årene har drevet, viser det sig dessverre at det er forholdsvist lett for arbeidsgiverne å skaffe sig folk som er villig til å opta det arbeide som de fagorganiserte arbeidere har nedlagt. Det er særlig under transportkonflikter og lignende at disse fenomener optrer. Det viser sig imidlertid at det overveiende flertall av de som optrer som streikebrytere er folk fra sjødistriktene og fra fjeldbygder, hvor det ikke er nogen arbeiderbe-

vegelse, hverken faglig eller politisk. Med den stadige tilspissning av klassekampen i alle land blir også enhver konflikt her i landet av mere alvorlig art. Ved siden av de mange som av pure uvidenheter tar arbeide under konflikter, har vi nu fått organiserte bander som optrer under konflikter under navn av «Samfundshjelp», «Fedrelandsforeninger» m. v. For å kunne opta en effektiv kamp mot disse organiserte bander, er det nødvendig at fagorganisasjonen allerede nu treffer bestemmelser om hvordan og på hvilken måte kampen bør føres.

Dommen i den såkalte «Fjeldsæteraffære», hvor 2 av de mest fremtredende tillitsmenn, Gerhardsen og Dyrendahl, hver blev dømt til 1 års fengsel for at de hadde vært til stede under avstraffelsen av en del streikebrytere, bør vel tilsi at fagorganisasjonen i fremtiden ikke stiller sig helt passiv, men sørger for at det i gjentakelsestilfelle blir vernet om de dømte og deres familier. Fagorganisasjonen kan formentlig ikke overta alle økonomiske forpliktelser overfor enhver som faller i justisens klør, men der hvor det ikke er nogen vei forbi, eller hvor den stedlig organisasjon er nødt til å gripe inn, bør også hovedorganisasjonen ta konsekvensene.

En annen ting som det også er nødvendig å peke på, er at valg av meddoms- og lagrettemenn i de forskjellige byer og bygder må vies større opmerksomhet enn hittil. Overalt må arbeiderrepresentantene sørge for å få valgt personer som sogner til arbeiderklassen for at deres syn kan komme frem ved domsavsigelsene.

I henhold til foran anførte uttaler kongressen:

1. Kampen mot streikebryteruvesenet må føres med alle til rådighet stående midler.
2. Det må iverksettes en effektiv agitasjon blandt de befolkningslag som ennå står fjernt fra arbeiderbevegelsen og dens kamp for økonomisk og social frigjørelse fra det kapitalistiske åk for å hindre hvervning av streikebrytere.
3. Effektiv beskyttelse av organisasjonens tillitsmenn og dens medlemmer som blir offer for klassejustisen.

Fra *Mobelindustriarbeiderforbundet*: Forbundsstyret har besluttet å fremsette følgende forslag som punkt på kongressens dagsorden: *Kampen mot streikebryterne.*

Motivering:

En av de værste onder som den nasjonale og den internasjonale organiserte arbeiderklasse har hatt å kjempe mot er streikebryteriet. Ikke én, men i hundrevis av faglige kamper er helt eller delvis tapt på grunn av streikebrytere. Jo mere tilspisset klassekampen blir, jo mere anstrenger våre motstandere sig for å skaffe det nødvendige antall streikebrytere for å bekjempe de organiserte arbeidere, og våre motstandere har hittil alltid kunnet fremskaffe et tilstrekkelig antall streikebrytere. Som følge herav er kampene blitt unødige lange og oppjøret for arbeiderne mindre tilfredsstillende. Alle organi-

sasjoner har hatt føling med streikebryterne, og man vet hvilken uheldig virkning streikebryteriet har på de kjempende arbeidere.

Alle organisasjoner har i større eller mindre grad drøftet hvad der kunde gjøres fra den samlede organisasjon for å få dette onde fjernet, men ingen har hittil kunnet peke på noget probat middel for å få disse individer til å holde sig borte fra det arbeide som er nedlagt av de organiserte arbeidere.

Det er vel ingen tvil om, at en meget vesentlig årsak til at storkonflikten 1924 blev så langvarig, var den omstendighet at det lykkedes å skaffe tilstrekkelig mange streikebrytere til å utføre det nødvendigeste havn- og transportarbeide.

Det kunde jo pekes på en masse konflikter hvor streikebryterne har fått tillatelse til å fortsette arbeidet efter at kampen var slutt, men alle organisasjonsfolk kjenner disse ting og vet hvilken betydning det har å få endret disse forhold.

Når vi har fremmet denne sak til kongressen, så skulde det være en plikt for oss å fremsette et bestemt forslag, men denne sak er av den beskaffenhet at det må bli den samlede organisasjon som må opta kampen mot dette uvesen og da er det vel heldigst at sekretariatet fremsetter forslag for kongressen i en så viktig sak som denne.

Vi vil dog peke på, at noget som må kunne gjennomføres straks, er, *at det ikke blir avsluttet nogen overenskomst for streikebryterne er fjernet.*

Under henvisning til hvad vi her har anført, henstiller forbundsstyret til sekretariatet å fremkomme med forslag til kongressen som fastslår hvilke kampmetoder som skal bringes i anvendelse overfor streikebryterne.

Skage Jernbanearbeiderforening. (Innsendt ved Arbeidsmannsforbundet): Landsorganisasjonen pålegger fagforbundene og de enkeltstående foreninger følgende: Ved rapportering av arbeidere som har optrådt uhederlig, eller som streikebryter, må det alltid som regel være fullt navn, når vedkommende er født, samt fødested, for streikebryteres vedkommende også, hvilket slags arbeide er utført, samt arbeidssted. All rapport oversendes Arbeidernes faglige Landsorganisation. Når sådanne rapporter er ankommet til Landsorganisasjonen samles disse særskilt og trykkes som særbilag, samt sendes de enkelte foreninger til underretning. Foreningene pålegges å anskaffe en protokoll, eller memorial, for å innføre, eller opbevare rapporter. Når dette er foreslått er det for å få bedre oversikt over de ovenanførte personer. Ved eventuell avbigt gives de anledning å tilslutte sig organisasjonen. Når en sådan har tilsluttet sig organisasjonen sendes derom meddelelse til Landsorganisasjonen, som så igjen meddeler dette til de enkelte foreninger som da stryker eller gjør anmerkning for vedkommendes navn.

Betingelsen for optagelse overlates til de enkelte foreninger, dog må den minste mulkt ikke være under kr. 150 — men helst mere. Den erlagte mulkt tilfaller den forening som har rapportert, i det tilfelle at vedkommende er blitt medlem av den forening. Hvis der-

imot avbigt og innmeldelse skjer i en annen forening eller organisasjon, deles den erlagte mulkt likt mellom den forening som har rapportert, og den forening som vedkommende er blitt medlem av. Den betalte mulkt kan kun benyttes til agitasjon for tilslutning til organisasjonen.

Motivering.

Som nu, er forholdet kun en meddelelse i aviser, (partiblader) at den og den har optrådt som streikebryter, en og annen rapportert i fagbladet, men det er antagelig få som samler alle disse i en fortegnelse, antar helst det er ingen; så det er med det samme de ser navnet i avisen, og dermed er det glemt. Dette kan gå an for de personer som fremdeles opholder sig på samme sted. Et eksempel: Norsk Arbeidsmannsforbund rapporterer nogen mann i Arbeidsmannen, dette blir som regel bare kjent i vedkommende forbund. Den rapporterte kommer i en annen beskjeftigelse på et fremmed sted, og kan der tilslutte sig organisasjonen som det mest ideelle lys. Selv hvor mørk fortiden er. Efter det ovenanførte forslag vil så vel de enkelte forbund som alle foreninger tilhørende Landsorganisasjonen ha full rede på samtlige personer som har optrådt uhederlig. Når her i dette forslag ikke er benyttet medlemmer så har det sin grunn i, at det er flere enn de som står tilsluttet organisasjonen som blir rapportert. De som blir rapportert som stripete (streikebrytere) står som regel utenfor organisasjonen, altså den faglige. Vi er opmerksom på at det blir en del arbeide i fagforeningene ved gjennomførelsen av ovennevnte forslag, men så har man til gjengjeld full rede på de tvilsomme individer.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon:

Arbeidernes faglige Landsorganisation har nedlagt protest mot de oprørende klassesdommer over arbeidernes tillitsmenn og stillet sig bak kravet om amnesti. Men dette er ikke nok. Der må organiseres makt bak kravene.

Borgerskapet må få forståelse av at det nu ligger alvor i kampen mot klassejustisen og reaksjonen.

Arbeidernes faglige Landsorganisation må derfor treffe forberedelser med sikte på å reise hele arbeiderklassen til kamp mot klassejustisen og for å beskytte våre dømte kamerater.

I henhold hertil reises følgende krav:

1. Fagorganisasjonen optar straks en omfattende propaganda med sikte på å forberede en landsomfattende kamp mot klassejustisen.
2. Det treffes straks forberedelser til å sette makt bak kravet om amnesti ved på kortest mulig varsel å proklamere generalstreik, som må føres med den største kraft og beslutsomhet.

Fra Sekretariatet:

Sekretariatet vil til kongressen fremlegge forslag til uttalelse i ovennevnte spørsmål.

Dagsordenens punkt 9.

Lovgivningsmaktens stilling til fagorganisasjonen — herunder voldgiftsloven og tjenestemanns- komitéens innstilling.

Fra *Sekretariatet*:

Forslag til uttalelse og innstilling angående disse spørsmål vil bli fremlagt på kongressen.

Dagsordenens punkt 10.

Agitasjon og kontingent.

Fra *Trondhjems Jern- og Metallarb.forening*, avd. 12, N.J.&M.F.:

Vi konstaterer som en sørgelig, men ikke desto mindre uomstøtelig kjensgjerning, at organisasjonsprosenten i de fleste industrier er forferdelig lav. Vi henviser til Landsorganisasjonens siste rapport, 93 000 medlemmer, mens man burde kunne regne med minst 250 000 organisasjonsmulige og tross store økonomiske offer fra organisasjonens side i form av agitasjonsbidrag har det vist sig uhyre vanskelig for ikke å si umulig å skaffe organisasjonen tilsig av nye medlemmer.

Når man først har måttet erkjenne disse fakta, tvinges man til å søke årsaken til samme.

Her vil vi peke på den vesentligste og værste hindring for å kunne samle alle lønnstagere under fagorganisasjonen — den høie foreningskontingent. Det kan nemlig ikke nektes at for de dårligst lønnede arbeidere er det så godt som umulig på det forut godt spente budgett å kunne finne plaseringsmulighet for de ganske betydelige beløp som fagforeningskontingenten i virkeligheten er for et slikt arbeiderbudgett.

Den viktigste oppgave for fagorganisasjonen i den nærmeste fremtid må derfor hurtigst mulig være å skape betingelser for redusering av kontingentstørrelsen.

Den første post der bør bli tale om at redusere, må være den unødvendig høie administrasjonskontingent.

Som konklusjon av disse betraktninger forelegger vi for kongressen følgende forslag:

1. Kongressen velger en blandt Osloforeningene ulønnet komité bestående av 9 medlemmer, som får til oppgave å gjennomgå de engere administrasjonsposter og fremlegge for sekretariatet begrunnet krav på redusering hvor komitéen finner det mulig. Hvis sekretariatet motsetter sig kravene omsendes disse til av-

gjørelse ved uravstemning blandt Landsorganisasjonens medlemmer. Ingen lønnet tillitsmann kan være medlem av komitéen.

2. Lønnen for Landsorganisasjonens tillitsmenn skal være ens og fastsettes til kr. 6 000.00 pr. år.

Fra *Sekretariatet*.

Kontingenten bestemmes av hvert enkelt forbund. Kongressen kan derfor ikke fatte beslutning som binder forbundene i dette spørsmål.

Lønnen til Landsorganisasjonens tillitsmenn avgjøres av kongressen.

Fra *Bergkvam jernbanearbeiderforening*, (innsendt ved Arbeidsmannsforbundet):

Henstiller til kongressen å fatte en beslutning der tar sikte på å få organisert arbeiderne ved de små industrier på Vestlandet, særlig i Sogn og Fjordane fylke.

Motivering:

I forskjellige bygdelag særlig ved Sognefjorden ligger både en og flere forskjellige små industrier, med en liten arbeidsstyrke på 5 eller 6 arbeidere, til en 16 eller 18 arbeidere, menn og kvinner. Disse er ennå uorganisert og arbeider naturligvis under arbeidsvilkår som er derefter. Det er mange av disse som ønsker å bli organisert. Kunne da kongressen fatte en sådan beslutning og opta agitasjon blandt disse, f. eks. i de bygdelag hvor flere små industrier var på en plass at de organiserte sig sammen i en samorganisasjon og stod tilsluttet Landsorganisasjonen og betalte så lav kontingent som mulig i førstningen, inntil de har fått sine kår forbedret ved lønnsregulering, i likhet med de andre organiserte industriarbeidere.

Fra *Søndre og Nordre Vestfold faglige samorganisasjon*:

Skog- og jordbruksarbeiderne i vårt land er en gruppe av arbeidere som det vil være av stor betydning å vinne for fagorganisasjonen. Skog- og jordbruksarbeiderne er helt undergitt det kapitalistiske diktatur. Godseiere, de store skogeiere og storbønderne er enebestemmende når det gjelder fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkår for disse arbeidere.

Den nuværende organisasjonsform (å organisere skog- og jordbruksarbeidere i tilslutning til Norsk Papirarbeiderforbund) tror vi ikke vil føre frem, såfremt det ikke gis betraktelige lettelser med hensyn til kontingenten. Eget forbund er jo tidligere prøvet, men førte ikke til det ønskede resultat. Årsaken hertil tør vi ikke uttale oss noget bestemt om, men vi tror at det blev ofret for lite på agitasjon.

Nu når distriktssamorganisasjonene er kommet i stand skulde det være lettere å drive agitasjon blandt disse grupper av arbeidere, da samorganisasjonene på en lettere måte kan komme i for-

bindelse med disse enn de enkelte forbund og Landsorganisasjonen har hatt anledning til.

Undertegnede samorganisasjoner har i år på sine respektive årsmøter behandlet saken, og gav årsmøtene styrene for de 2 samorganisasjoner fullmakt til å fremme forslag til førstkommende kongress, som tar sikte på å lette organiseringen av skog- og jordbruksarbeiderne.

Styrene for Søndre og Nordre Vestfold faglige samorganisasjoner tillater sig å fremsette følgende forslag for kongressen.:

1. Kongressen ser som en av de viktigste dagsoppgaver for Landsorganisasjonen å vinne skog- og jordbruksarbeiderne for fagorganisasjonen. Kongressen pålegger derfor sekretariatet gjennom distriktssamorganisasjonene å drive en intens agitasjon blandt disse grupper av arbeidere.

2. For å lette organiseringen av skog- og jordbruksarbeiderne finner kongressen at det blir nødvendig å dispensere fra § 2 i Landsorganisasjonens lover. § 2 punkt 2 gis derfor følgende tillegg:

«Undtatt herfra er skog- og jordbruksarbeiderforeninger, dog skal disse stå tilsluttet Landsorganisasjonen gjennom distriktssamorganisasjonene.»

3. Kontingenten til Landsorganisasjonen for skog- og jordbruksarbeiderforeninger innbetales gjennom samorganisasjonene.

Den samlede kontingent fastsettes av sekretariatet og må ikke overstige kr. 2.00 pr. måned. Landsorganisasjonen overtar de økonomiske forpliktelser overfor disse foreninger.

Fra *Follafoss* avd. nr. 30 av N. P. F.:

Kongressen optrekker retningslinjer og planlegger tilveiebringen av økonomiske midler til organisering av landarbeiderne i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisation.

Motivering:

I erkjennelsen av at Arbeidernes faglige Landsorganisation er arbeidernes økonomiske kamporganisasjon, hvor igjennem de kan tilkjempe sig økonomiske og sosiale forbedringer — og vi er vidne til de slette levevilkår landarbeiderne lever under, med forholdsvis uhyre lave lønninger, lang arbeidstid, sosiale goder, mangler i det hele tatt som industriarbeiderne gjennom fagorganisasjonen har maktet å tilkjempe sig, som f. eks. ferie m. v. — finner vi at Arbeidernes faglige Landsorganisation her må ha det egentlige ansvar og plikt-følelse til å få disse arbeidere trukket inn i fagorganisasjonen, til fordel for så vel landarbeiderne som arbeiderklassen i sin helhet.

Videre må vi ha for øie at landarbeidernes slette levevilkår i mange tilfelle kan være årsak til at disse arbeidere optrer usolidarisk mot de organiserte arbeidere under en lønnskamp.

Fra Sekretariatet:

De forslag som er innsendt angående agitasjon tar tildels sikte på en forandring av de nuværende organisasjonsformer, således forslaget fra Søndre og Nordre Vestfold faglige Samorganisasjoner, hvori det foreslåes at skog- jordbruksarbeiderne skal stå tilsluttet Landsorganisasjonen gjennom de faglige samorganisasjoner. Skogs- og fløtningsarbeiderne er efter sekretariatets beslutning overført til Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Forbundet har drevet en meget intens agitasjon blandt disse arbeidere, og det har nu lyktes forbundet å få organisere ca. 1200 medlemmer innenfor disse arbeidsgrupper.

Når Landsorganisasjonen bygger på industriforbundsformen, mener sekretariatet at skogs- og fløtningsarbeiderne bør stå tilsluttet et av de forbund som har sine medlemmer beskjeftiget i treforedlingsindustrien. Papirindustriarbeiderforbundet er det største av disse forbund. Det har som følge herav økonomiske og organisatoriske forutsetninger for å påta sig de betydelige byrder som er forbundet med å få disse arbeidere organisert. Forslaget om en ny organisasjonsform for disse arbeidere kan ikke anbefales vedtatt av kongressen.

Spørsmålet om organisering av landarbeiderne og fiskerne er av den aller største betydning for den samlede arbeiderklasse. Men da såvel organisasjonsformene som agitasjonsarbeidet blandt disse arbeidsgrupper ikke er klarlagt, vil sekretariatet foreslå at kongressen gir sekretariatet og representantskapet den fornødne fullmakt til å treffe avgjørelsen i denne sak.

Med hensyn til agitasjonen i sin almindelighet er sekretariatet enig i at det må drives agitasjons- og opplysningsarbeide i den utstrekning organisasjonene evner. Nogen detaljert plan om hvordan dette arbeide skal drives, kan kongressen ikke vedta. Agitasjonsarbeidet må legges an efter de forhold som er tilstede såvel forbundsvis som distriktsvis.

I henhold til foranstående vil sekretariatet foreslå for kongressen å fatte følgende beslutning:

1. Skogs- og fløtningsarbeiderne organiseres i tilslutning til Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
2. Sekretariatet bemyndiges til i samråd med de respektive forbund og samorganisasjoner å utrede den mest praktiske og økonomiske plan for agitasjonsarbeidet.
3. Sekretariatet pålegges å føre innseende med at såvel forbundene som samorganisasjonene driver et effektivt agitasjons- og opplysningsarbeide. Sekretariatet bemyndiges til å bevilge de nødvendige midler til agitasjonsarbeidet.
4. Spørsmålet om organisasjons og agitasjonsarbeidet blandt landarbeiderne og fiskerne utredes av sekretariatet, og forelegges representantskapet hurtigst mulig til avgjørelse.

Dagsordenens punkt 11.

Lovforandringer.

Fra *Framnes og Sandefjords Skibstrearbeiderforening*, avd. 45, N. J. & M. F.:

§ 4, forandres slik at den obligatoriske tilslutning til de faglige samorganisasjoner bortfaller.

Motivering:

Vi finner at denne bestemmelse i loven er en hemsko for organisasjonsarbeidet i sin helhet og vil anbefale den strøket.

Fra *avd. 25 av N. P. F., Skotfoss*:

§ 4: Da det har vist sig at det er delte meninger om nytten av samorganisasjon og en stor del er absolutt mot det tvungne medlemskap, foreslås: Samorganisasjonene i den nuværende form opheves.

Fra *Torp Fagforening*, avd. nr. 2 av N. P. F.:

§ 4, punkt 1: Det tvungne medlemskap til samorganisasjonene opheves. Så det står fritt for avdelingene å slutte sig til efter eget ønske.

Motivering:

Vi finner den nuværende ordning av medlemskapet til samorganisasjonene for meget upraktisk, da det for vår avdelings vedkommende blir påført foreningen uforholdsmessig store utgifter til så godt som ingen praktisk nytte. Vi mener, at for oss ute i provinsen har samorganisasjonene mindre betydning, og vi bør ikke ved lov være tvungne til medlemskap i nogen samorganisasjon.

Fra *Oslo Tapetser- og Dekoratorforening*. (Innsendt ved Møbelindustriarbeiderforbundet):

Kongressen pålegger sekretariatet å utrede samorganisasjonens stilling til Landsorganisasjonen og fremkomme med forslag til neste kongress som tar sikte på en avvikling av disse. Eventuelt å fremkomme med lovforslag og regler for samorganisasjonene som kan forhindre at disse blir et underbruk for de politiske fraksjonsstridigheter.

Motivering:

Det blev på siste kongress vedtatt med overveldende flertall at Landsorganisasjonen skal bygges på industriforbund. Med dette forslags vedtagelse må det antas at organisasjonsprinsippet for lang tid fremover er avgjort. Samorganisasjonens stilling til Landsorganisasjonen kommer derfor i en hel annen stilling nu enn tidligere, da selve organisasjonsprinsippet var uavgjort.

Samorganisasjonen har også i de senere år utviklet sig til å bli

et hjemsted for de politiske fraksjonsstridigheter, som jo er i strid med deres oppgave innen organisasjonen.

Det er derfor all grunn til å foreslå at hele samorganisasjonsprinsippet utgår av lovene, men på grunn av at disse er så godt forankret i lovene er det nødvendig å få hele saken utredet og forelagt medlemmene på ny.

Fra Follum Bruks Arbeiderforening. (Innsendt ved Papirindustriarbeiderforbundet):

§ 4, punkt 1, første punkt får følgende ordlyd: De fagforeninger som tilhører Landsorganisasjonen, og som ønsker å slutte sig sammen og danne faglige samorganisasjoner, kan gjøre det innen nærmere bestemte distrikter.

Fra Norsk kjemisk Industriarbeiderforbunds industrigruppe, Notodden. (Innsendt ved Kjemisk industriarbeiderforbund):

I hvert distrikt, større bygd eller by med nærmeste opland, skal de foreninger som tilhører Landsorganisasjonen, danne en faglig lokal samorganisasjon. Dens formål er å lede det stedlige agitasjons- og opplysningsarbeide, bistå ved konflikter, og for øvrig ta sig av de anliggender som er av interesse for arbeiderklassen. De foreninger som står tilsluttet samorganisasjonen, skal holde denne underrettet om lønnsbevegelser, arbeidsforhold og alt som kan være av interesse for det stedlige samarbeide.

Industriforbund og Landsorganisasjonen skal ved alle større lønnskonflikter, når det er tid til det, gi samorganisasjonene underretning om stillingen, så den kan uttale sig før det treffes en avgjørelse. Samorganisasjonene kan etter anmodning av avdelinger, forbund eller Landsorganisasjonen, lede lokale konflikter. Til samorganisasjonen yder hver tilsluttet forening en bestemt kontingent som bestemmes av samorganisasjonene.

Deres lover må ikke stride mot Landsorganisasjonens lover og beslutninger.

Motivering:

Arbeiderne på Notodden er av den opfatning, at den nuværende form for samorganisasjoner ikke på langt nær er tilfredsstillende. Ordningen virker svært tungvint, og nytten står ikke i forhold til omkostningene. Den form som av oss foreslått og som er den samme som virket før 1923, var meget bedre og mere arbeidsdyktig enn den nuværende.

Om de midler som Landsorganisasjonen nu yder til de distriktsvise samorganisasjoner blev fordelt på de lokale samorganisasjoner, vilde man ha mere nytte av de anvendte midler.

Fra Bygningsarbeidernes Forening, N. B. A. F. avd. 48, Notodden:

I hvert distrikt, større bygd eller by med nærmeste opland, skal de foreninger som tilhører Landsorganisasjonen, danne en faglig lokal samorganisasjon. Dens formål er å lede det stedlige agitasjons- og

oplysningsarbeide, bistå ved konflikter og for øvrig ta sig av de anliggender som er av interesse for arbeiderklassen.

De foreninger som står tilsluttet samorganisasjonen, skal holde denne underrettet om lønnsbevegelser, arbeidsforhold og alt som kan være av interesse for det stedlige samarbeide.

Industriforbundene og Landsorganisasjonen skal ved alle større lønnskonflikter, når det er tid til det, gi samorganisasjonen underretning om stillingen, så den kan uttale sig før det treffes en avgjørelse.

Samorganisasjonen kan efter anmodning av avdelinger, forbund eller Landsorganisasjonen, lede lokale konflikter.

Til samorganisasjonen yder hver tilsluttet forening en bestemt kontingent som bestemmes av samorganisasjonen.

Motivering:

Medlemmene av Bygningsarbeidernes forening, Notodden, er av den bestemte opfatning at den nuværende form for samorganisasjoner ikke på langt nær virker tilfredsstillende. Ordningen synes svært tungvindt og nytten står ikke i forhold til utgiftene med en sådan ordning.

De midler som Landsorganisasjonen nu yder til distriktssamorganisasjonene kunde fordeles på de forskjellige lokale samorganisasjoner.

Den av oss foreslåtte form som virket før kongressen 1923, var langt bedre og mere arbeidsdyktig enn i den nuværende form.

Fra Skiensfjordens faglige Samorganisasjon:

§ 4, punkt 4. Særkontingenten innberegnes i avdelingenes kontingent til forbundene. Beløpet fratrekkes månedsoppgjøret og innsendes samtidig av avdelingene til samorganisasjonene.

Motivering:

Landsorganisasjonens lover bestemmer: «Alle fagforeninger som tilhører Landsorganisasjonen skal slutte sig sammen i faglige samorganisasjoner innen nærmere bestemte distrikter».

Det har vist sig at det er enkelte foreninger som demonstrerer mot loven, ved å vegre sig mot å yde sine forpliktelser til samorganisasjonene. Den vesentlige motstand herfor er begrunnet med foreningenes økonomi, da samorganisasjonenes nuværende særkontingent tas av foreningenes administrasjonskontingent, som det er vanskelig å få medlemmene til å forhøie.

Sekretariatet har manglet midler til å imøtegå denne motstand og selv om det kun gjelder enkelte foreninger, må det skaffes respekt for loven. Dette mener man å opnå ved denne ordning.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon:

Til § 4.

I paragrafen inntas følgende bestemmelse angående samorganisasjonene:

1. a. Samorganisasjonene skal planlegge og lede det lokale agitasjons- og opplysningsarbeide for å øke tilslutningen til fagorganisasjonen.
b. Agitere for fagbevegelsens revolusjonære utvikling.
2. Samorganisasjonene skal i samråd med Landsorganisasjonen og de interesserte faggrupper støtte og lede lokale konflikter, bistå foreningene med råd og veiledning, utarbeide oversikt over lønns- og arbeidsforhold og delta i forhandlinger.
3. Samorganisasjonene må i det hele ved praktiske tiltak arbeide på å styrke sin innflytelse innen fagorganisasjonen og derigjennem legge grunnlaget for en videre utvikling av samorganisasjonene på klassekampens grunn, således at Landsorganisasjonen i fremtiden bygges på disse.

Fra Sandefjord og Omegns Transportarbeiderforening. (Innsendt ved Transportarbeiderforbundet):

Samorganisasjonene gis adgang til å iverksette lokale blokader som krever hurtig avgjørelse for å opnå et heldig resultat, uten å avvente forbundenes og Landsorganisasjonens samtykke.

Fra Lilleaker Jern- og Metallarbeiderforening, avd. 24, N. J. & M. F.:

Da Landsorganisasjonens sist avholdte kongress besluttet at de nærmestliggende distrikter utenfor Oslo skulde tilsluttes Oslo faglige Samorganisasjon med navn, Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon, har Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, avd. 24, Lilleaker, besluttet å henstille til fagkongressen å opheve denne beslutning så at foreningene utenfor Oslo kan stå fritt i dette spørsmål.

Fra Sannidal Jernbanearbeiderforening. (Innsendt ved Arbeidsmannsforbundet):

Der gis arbeiderne ved statens anlegg rett til å stå fritt med hensyn til innmeldelse i de stedlige distriktssamorganisasjoner.

Motivering:

På grunn av de lange distrikter som anleggene går gjennom, vil det være upraktisk å være nødt til å melde statens anleggsarbeidere inn i de stedlige distriktsorganisasjoner. Som forholdene ligger an ved Sørlandsbanen vil arbeiderne her komme til å sortere under to forskjellige samorganisasjoner, og vi finner dette helt uholdbart. Vi kan tross den av sekretariatet foretatte omgruppering i mange tilfelle gå ut fra at ett overingeniørdistrikt blir delt i to forskjellige distriktssamorganisasjoner. Et forslag som fremkommer fra arbeidene ved et sådant distrikt vil få for mange institusjoner å gå gjennom før det kan komme frem. Derfor mener vi, at for på en

praktisk, grei og billig måte å kunne ha kontakt med samtlige foreninger ved et anlegg, må vi ha vår egen samorganisasjon.

Fra Norsk Jernbaneforbund:

I anledning våre foreningers forhold til samorganisasjonene til later nærværende forbund sig å innsende følgende forslag som ønskes behandlet på Landsorganisasjonens kongress i august d. å.

De foreninger som i de store trafikkcentrer Oslo, Drammen Hamar, Bergen, Trondhjem, Stavanger, Kristiansand, Arendal og Narvik har den vesentlige medlemsbestand, tilsluttes disse samorganisasjonen med dette medlemstall som forefinnes innenfor vedkommendes samorganisasjons virkekrets.

Som grunn for at denne sak ønskes optatt på kongressen, er de betydelige vanskeligheter som oppstår derved at flere av forbundets foreninger har så stort virkeområde, at de omfatter flere samorganisasjoner, hvorved samme forenings medlemmer må henføres til en flerhet av samorganisasjoner.

Disse forhold setter oss i en særstilling med hensyn til nevnte tilslutning. Det er ganske ugjørlig med den nuværende form for tilslutning til samorganisasjonene å oppnå den fornødne kontinuitet i organisasjonsforholdene.

Man skal derfor henstille til det ærede Sekretariat å anbefale for kongressen nærværende forslag vedtatt.

Fra Sekretariatet:

Under behandlingen av forslagene angående de faglige samorganisasjoner har Sekretariatet delt sig i 3 fraksjoner.

Sekretariatets medlemmer, *Alberti, Bratvold, Halvard Olsen, Oskar Olsen og Ødegaard*, foreslår:

Forslagene fra Framnes og Sandefjords Skibstrearbeiderforening, avd. 25 av N. P. I. F., Skotfoss, Torp Fagforening, Follum Bruks Arbeiderforening, Lilleaker Jern- Metallarbeiderforening. Sannidal Jernarbeiderforening og Norsk Jernbaneforbund tar alle sikte på at det nuværende forhold med tvunget medlemsskap i de faglige samorganisasjoner opphører.

Sekretariatet vil i den anledning uttale:

Erfaringen har allerede vist at de faglige samorganisasjoner ikke kan styrkes og utvikles som en solidarisk klasseorganisasjon ved vedtagelsen av beslutninger som er et maktbud overfor de enkelte fagforeninger. Kun gjennom et virksomt arbeide for felles interessespørsmål kan de faglige samorganisasjoner skaffe sig den plass innen fagorganisasjonen, som er i overensstemmelse med den idé, som samorganisasjonene er bygget på.

På siste fagkongress blev det med overveldende flertall besluttet at Landsorganisasjonen skal være bygget på industriforbund. Denne beslutning er ennå i stor utstrekning ikke gjennomført og sekretariatet har måttet gi tilempninger i beslutningen, således at

omleggningen ikke virker som et altfor sterkt maktbud, der kunne skade og svekke fagorganisasjonen. Det må dog ansees for gitt, at med beslutningen om industriforbund er organisasjonsformen for Landsorganisasjonen for en rekke år fremover avgjort. Det gjelder derfor for de faglige samorganisasjoner at de tilpasser sig denne organisasjonsform og innarbeide sig en naturlig plass i organisasjonslegemet. Dette opnåes ikke med lovbestemmelser som dikterer den enkelte fagforening, mot sin vilje, å være medlem av den faglige samorganisasjon.

Sekretariatet mener derfor at de nuværende lovbestemmelser bør forandres, og slutter sig til det forslag til forandring av § 4 punkt 1 som er innsendt fra Follums Bruks Arbeiderforening.

Sekretariatets medlemmer *Aas, Mørk, Tranmæl og Volan* foreslår:

I anledning de forslag som er innsendt fra en rekke organisasjoner angående samorganisasjonenes oppbygning og virkeområde vil Sekretariatet uttale:

Flertallet av de organiserte arbeidere her i landet vedtok i tilslutning til organisasjonskomitéens innstilling at Landsorganisasjonen burde bygges på lokale samorganisasjoner istedetfor forbund. Av frykt for at realiseringen av denne beslutning vilde medføre en spaltning av fagorganisasjonen innstillet Sekretariatet på at Landsorganisasjonen skulde bygges på industriforbund, men ved siden herav skulde samorganisasjonenes virkeområde og innflytelse innenfor fagorganisasjonen utvides og befestes. I sin innstilling til kongressen uttalte Sekretariatet blandt annet følgende:

« — Som forholdene nu ligger an, og efter det resultat som foreligger av behandlingen av organisasjonskomitéens innstilling, mener derfor Sekretariatet, at selv om man ikke kan gå til en hel omlegning som av komitéens flertall foreslått, må der dog av kongressen treffes positive bindende beslutninger om en utvikling av organisasjonsformene for opnåelse av det som er kjernen i striden om organisasjonens oppbygning her i landet — ».

Av denne uttalelse vil man forstå at det var Sekretariatets opfatning at man ikke skulde stanse op ved den omorganisering som fant sted på kongressen i 1923. Men at man skulde søke å finne et grunnlag for en videre utvikling av fagorganisasjonen overensstemmende med den opfatning som var til stede blandt flertallet av arbeiderne.

I beslutningen om samorganisasjonene, deres forhold til Landsorganisasjonen, forbundene, de stedlige industrigrupper m. v. vil man forstå at samorganisasjonene skulde gis en langt sterkere forankring i organisasjonen enn hvad forholdet hadde vært tidligere.

De forslag som nu foreligger og som tar sikte på å svekke samorganisasjonene må på det bestemtteste avvises. Man må nu gå til en naturlig utvidelse av samorganisasjonenes innflytelse innen Landsorganisasjonen. Det første spørsmål som melder sig blir da representasjonen til Landsorganisasjonens kongresser og representantskap.

Men desuten er det nødvendig å slå fast linjen for den videre utvikling av fagorganisasjonen.

I henhold hertil anbefales forslaget fra Oslo fagl. Samorganisasjon til § 4 i Landsorganisasjonens lover.

Bestemmelsene i § 7 punkt 2 b om de lokale samorganisasjoners representasjon på kongressen finnes å være upraktisk etter den nyorganisering som har funnet sted av samorganisasjonene.

Istedetfor en fylkesvis representasjon bør man nu gå over til at hver samorganisasjon (distriktorganisasjon) danner et valgdistrikt. Dessuten bør representasjonen utvides noget. Således finner man det uriktig og i strid med en naturlig utvikling av samorganisasjonene at representasjonen skal være begrenset til 10 representanter. Man foreslår derfor at dette punkt i lovene gis sådan utformning:

«De lokale samorganisasjoner har rett til å velge en representant for hvert fylt 1000-tall medlemmer, dog minst 1. Valget av representanter til kongressen skal foregå under medlemmenes direkte medvirkning og efter at sakene er forelagt medlemmene.

På samme måte velges et lignende antall suppleanter.

Reiseutgiftene og diét for reisedagene til kongressen for samorganisasjonenes representanter betales av Landsorganisasjonen. Representantene velges efter det gjennemsnittlige medlemstall organisasjonen har innbetalt ordinær kontingent for i de 3 siste måneder før kongressens innkallelse.»

Resten av punktet forblir uforandret.

I § 8, Representantskapet, inntages en bestemmelse som svarer til punkt 1 og 3 i forslaget fra Stavanger og Omegns fagl. Samorganisasjon, sålydende:

1. Representantskapet består av representanter valgt av de tilsluttede forbund^o og de faglige samorganisasjoner.
2. De 10 største faglige samorganisasjoner velger efter følgende forholdstall: 1 representant for det første påbegynte 1500-tall og derefter 1 for hvert fylt 3000-tall medlemmer. Dog ikke over 10 representanter fra nogen enkelt samorganisasjon.

3 medlemmer, *Aaroe*, *Guldvog* og *Sethil*, kan ikke tiltre nogen av de foreliggende forslag og foreslår:

1. § 4 bibeholdes uforandret.
2. For jernbaneanleggenes arbeidere og personalet ved jernbanen avgjør foreningene selv hvilken samorganisasjon de vil tilslutte sig.

Fra *Norsk Kommuneforbund*:

§ 5 om stedlige industrigrupper utgår.

Sekretariatet er enig i forslaget.

Fra *Norsk Hovleriarbeiderforbund*:

§ 7. Punkt 2 b, 3. avsnitt som lyder: Valget av representanter til kongressen o. s. v. utgår.

§ 7. Punkt 9, siste avsnitt forandres til: Formann, kasserer og sekretær velges særskilt og må opnå absolutt flertall. I motsatt fall foretas omvalg mellom de 2 som opnådde de fleste stemmer.

§ 7. Som nytt punkt 10 inntas: Den valgte sekretær fungerer som formann under formannens fravær, under sådanne tilfelle og under sekretærens fravær fungerer kassereren som sekretær.

Fra *Skotøiarbeiderforbundet*:

§ 7, p. 9. De to første avsnitt skal lyde således:

Kongressen velger sekretariatet, bestående av 13 medlemmer, som alle skal være bosatt i *Oslo eller dens umiddelbare nærhet*. De skal så vidt mulig *fordeles* på de forskjellige hovedfag. Det må ikke velges mere enn 2 fra hvert forbund.

Det velges 7 varamenn. Varamennene bør så vidt mulig velges fra de forbund som ikke direkte er representert ved de valgte medlemmer til sekretariatet. 1., 2. og 3. varamann velges ved særskilt valg.

Fra *Sekretariatet*:

§ 7 punkt 2 b, *tilføies*: Sekretariatet foretar den nærmere fordeling av representantene etter medlemstallet.

§ 7 punkt 9 *gis følgende form*: Kongressen velger sekretariatet bestående av 13 medlemmer, som alle skal være bosatt i Oslo eller dens umiddelbare nærhet. De skal så vidt mulig *fordeles* på de forskjellige hovedfag. Det må ikke velges mere enn to fra hvert forbund.

Formann, næstformann og kasserer velges særskilt og må opnå absolutt flertall. I motsatt fall foretas omvalg mellom de to, som opnådde de fleste stemmer.

For formann, næstformann og kasserer velges 1., 2. og 3. varamann ved særskilt valg. For hver av de øvrige 10 sekretariatmedlemmer velges personlige varamenn. Hvis både representanten og hans varamann ikke kan avgi møte, kan en av de øvrige varamenn innkalles.

Ennvidere velges 3 revisorer med varamenn.

§ 8. *Representantskapet.*

Fra *Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon*:

Til representantskapet har Samorganisasjonene i Oslo, Bergen, Trondhjem, Stavanger og Kristiansand rett til å sende en representant fra hver av Samorganisasjonene.

Fra *Stavanger og Omegns faglige Samorganisasjon*:

1. Representantskapet består av representanter valgt av de tilsluttede forbund og de faglige samorganisasjoner.
2. Forbundene velger etter følgende forholdstall: 1 representant for det første påbegynte 1500-tall og derefter 1 for hvert fylt 2000-tall medlemmer. Dog ikke over 10 representanter fra noget enkelt forbund.
3. De 10 største faglige samorganisasjoner velger etter følgende

forholdstall: 1 representant for det første påbegynte 1500-tall og derefter 1 for hvert fylt 3000-tall medlemmer. Dog ikke over 10 representanter fra nogen enkelt samorganisasjon.

De øvrige punkter i paragrafen ordnes således at nuværende punkt 2 blir 4 o. s. v.

Fra *Sekretariatet*:

Forslaget fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon og fra Stavanger og Omegns faglige Samorganisasjon kan ikke tiltredes.

§ 9, punkt 1.

Fra *Skotøiarbeiderforbundet*:

I siste linje foreslås 7 i stedet for 6.

Sekretariatet er enig i forslaget.

Fra *Sekretariatet*:

Punkt 2 utgår.

Fra *Begna Arbeiderforening*, (avd. 68 av N. P. F.):

§ 11 forandres således:

Punkt 1 tilføies: Dog må ingen konflikt hverken iverksettes eller heves uten at det er vedtatt med flertall av den eller de organisasjoner som omfattes av konflikten.

Punkt 5 strykes undtagen første punkt.

Punkt 6: Ordet «påby» forandres til: «Forsøke å få vedtatt.»

I *punkt 7* strykes ordene: «Utvidelse eller avslutning».

Punkt 8: Ordene «Sekretariatets godkjennelse» forandres til: «At det er vedtatt med flertall av samtlige medlemmer som omfattes av konflikten».

Motivering.

Den innen organisasjonen i den siste tid herskende misnøie har for en stor del dreiet sig om at medlemmene er blitt kastet ut i konflikt uten at deres mening er hørt. Det bør derfor lovfestes at hovedorganisasjonen ikke har rett til å iverksette eller avslutte en konflikt før det er vedtatt med flertall av den eller de organisasjoner som kommer til å omfattes eller omfattes av konflikten.

Sekretariatet må fraråde vedtagelsen av forslaget.

§ 13. *Fritagelse for kontingent.*

Fra *Norsk Bygningsarbeiderforbund*:

Landsorganisasjonens kongres fatter beslutning om at sesongarbeidere såsom teglverksarbeidere, tømmerfløtere m. v. kan stå tilsluttet organisasjonen i tiden utenom arbeidssesongene uten å betale

kontingent og at forbundene, som har optatt vedk. medlemmer, som følge av denne ordning også blir fritatt for å svare kontingent til Landsorganisasjonen.

Utformningen av de nødvendige lovbestemmelser angående denne sak går vi ut fra kan foretas i Sekretariatet.

Fra Papirindustriarbeiderforbundet:

I henhold til Landsorganisasjonens lover plikter forbundet å betale ordinær kontingent til Landsorganisasjonen også for sine arbeidsløse medlemmer.

For Papirindustriarbeiderforbundets vedkommende virker denne bestemmelse overmåte uheldig etterat forbundet har fått tilslutning blandt skogs- og fløtningsarbeiderne. Denne arbeidsgruppe er arbeidsledige fra 6 og opover til 9 måneder i året. Selvfølgelig skaffer de sig av og til småjobber, men det er ikke mulig å kontrollere i den utstrekning, at man kan erholde kontingent.

I henhold til foranstående tillater vi oss å søke Landsorganisasjonen om dispensasjon fra lovens bestemmelse om betaling av ordinær kontingent for arbeidsløse skogs- og fløtningsarbeidere.

Fra Sekretariatet:

I anledning de foranstående forslag om fritagelse for ordinær kontingent for sesongarbeidere beslutter kongressen:

Sekretariatet bemyndiges til å treffe en ordning med de forbund som optar utpregede sesongarbeidere, hvorved forbundene ikke påføres vesentlige ekstrautgifter ved organiseringen av sådanne arbeidere.

§ 15. *Forskjellige bestemmelser.*

Fra Elektromontørenes Forening, avd. 2 av N. E. & K. F.: Avdelingen ønsker optatt spørsmålet om å få en bestemmelse i Landsorganisasjonens lover, om at medlemmer der foretar innkjøp i blokkerte bedrifter blir ekskludert av sin fagforening for et nærmere bestemt tidspunkt.

Fra Framnes og Sandefjords Skibstrearbeiderforening, avd. 45, N. J. & M. F.:

Tillegg til lovene: Ingen organisert arbeider må arbeide sammen med uorganiserte.

Folkets hus fond.

Fra Sekretariatet:

§ 3 gis følgende form: Lån kan kun bevilges til Folkets hus foretagender som eies eller bygges av en fagforening eller en selvstendig økonomisk fellesorganisasjon godkjendt av Landsorganisasjonen, hvor alle fag- og arbeiderforeninger har adgang til å tilslutte sig.

Dagsordenens punkt 12.

Oprettelse av pensjonskasse for fagorganisasjonens tillitsmenn og funksjonærer.

Forslag til lover for Fagorganisasjonens Pensjonskasse.

§ 1.

Formål.

Kassens formål er å sikre de i fagorganisasjonen beskjeftigede tillitsmenn og funksjonærer en pensjon, når de enten på grunn av alderdom, sykdom eller andre årsaker ufrivillig må forlate sitt arbeid, samt ved dødsfall en passende pensjon til deres etterlatte.

§ 2.

Midlenes tilveiebringelse.

Kassens midler tilveiebringes ved tvungne innskudd fra de forsikrede tillitsmenn og funksjonærer, og fra de organisasjoner i hvis tjeneste de er beskjeftiget.

§ 3.

Optagelse.

- a. Arbeidernes faglige Landsorganisation og alle denne tilsluttede forbund og enkelte fagforeninger som har helt avlønnede tillitsmenn er berettiget til å inntre som medlem av kassen.
- b. Spørsmål som måtte opstå om en organisasjons berettigelse til å bli optatt i pensjonskassen, avgjøres med bindende virkning av styret (§ 4) og om nødvendig representantskapet (§ 5).

§ 4.

Pensjonskassens styre.

- a. Pensjonskassens styre består av 5 medlemmer, hvorav formannen og et styremedlem velges av Arb. fagl. Landsorganisation og de øvrige 3 av kassens representantskap.
- b. Styrets oppgave er å vareta kassens anliggender, behandle alle andragender om pensjon i henhold til kassens lover, samt fatte beslutning i alle tvistemål som måtte opstå om lovenes forståelse og kassens forvaltning.
- c. Styret avgir hvert år en beretning om kassens virksomhet. Beretningen omsendes til samtlige organisasjoner og forelegges pensjonskassens representantskap på dets årsmøte.

§ 5.

Representantskapet.

- a. Representantskapet består av 1 representant fra hver av de organisasjoner som er tilsluttet pensjonskassen.

- b. Representantskapets ordinære årsmøte avholdes i mars måned etter innkallelse fra styret. Ekstraordinære møter avholdes så ofte styret eller nogen av de tilsluttede organisasjoner finner det nødvendig.
- *c. Representantskapet behandler alle forslag som blir det forelagt av styret og treffer avgjørelse i tvistemål som måtte være opstått mellom styret og nogen av de tilsluttede organisasjoner.
- d. Årsmøtet behandler styrets beretning og regnskap for det foregående kalenderår, foretar valg på 3 medlemmer av kassens styre med suppleanter, samt 2 revisorer med suppleanter.

§ 6.

Kontingent.

- a. Enhver tilsluttet organisasjon innbetaler til kassen en årlig kontingent som svarer til 5 pct. av hvad den utbetaler i lønn til sine forsikrede tillitsmenn og funksjonærer.
- b. Tillitsmennene og funksjonærene i pensjonskassens tilsluttede organisasjoner erlegger i årlig kontingent et beløp som motsvarer 2½ pct. av årslønnen.
- c. De tilsluttede organisasjoner er ansvarlig for at både deres egen og den i tillitsmennenes og funksjonærenes lønn trukne kontingent innbetales en gang hvert kvartal.
- d. Ifall den her fastsatte kontingent skulde vise sig å være utilstrekkelig til dekkelse av kassens forpliktelser, kan styret midlertidig utligne en ekstrakontingent. Spørsmålet om dennes varighet blir å forelegge representantskapet. På samme måte kan styret med tilslutning av representantskapet nedsette kontingenten så snart kassen har opparbeidet et tilstrekkelig driftsfond.

§ 7.

Pensjonsberettigede.

Berettigede til å oppbære pensjon i pensjonskassen er:

- 1. Tillitsmenn og funksjonærer som har vært knyttet til fagorganisasjonen i minst 10 år og som på grunn av alderdom eller sykdom må fratre sin stilling, uten å kunne opnå annet lønnende erhverv.
- 2. Enker etter pensjonsberettigede, så lenge de er ugifte og ikke har beskjeftigelse hvormed de kan forsørge sig selv.

Tillitsmenn med kortere tjenestetid eller som i en ung alder (under 50 år) ufrivillig blir satt ut av sin stilling, utbetales ved fratredelsen et beløp som svarer til hans egen og hans organisasjons på ham faldende innskudd i kassen ÷ 10 pct.

Tillitsmen eller funksjonærer som frivillig forlater sin plass etter gyldig opsigelse utbetales hvad han selv har innbetalt i kassen uten renter.

Fratrådte pensjonsberettigede tillitsmenn eller funksjonærer eller enker etter sådanne kan med styrets billigelse utbetales en gang for alle inntil 4 års pensjon, ifall det kan påvises at vedkommende ved hjelp av dette beløp kan skaffe sig en levevei.

§ 8.

Pensjonens størrelse.

- a) Pensjonens størrelse skal til enhver tid stå i forhold til den lønn som samtlige tilsluttede organisasjoner gjennemsnittlig utbetales. Opgaver over samtlige tillitsmenns og funksjonærers lønninger skal derfor ved hvert års begynnelse tilsendes kassens styre, som på grunnlag herav bestemmer årspensjonens størrelse for mannlige og kvinnelige pensjonister.
- b) Til de efter § 7 berettigede mannlige medlemmer utgår pensjonen med 60 pct. av den til enhver tid gjeldende gjennomsnittslønn for mannlige tillitsmenn og funksjonærer.
- c) For kvinnelige medlemmer av kassen utbetales pensjonen efter samme regler med 60 pct. av den til enhver tid gjeldende gjennomsnittslønn for kvinnelige funksjonærer.
- d) Enkepensjonen utbetales med 40 pct. av den til enhver tid gjeldende gjennomsnittslønn for mannlige tillitsmenn og funksjonærer.
- e) Pensjonene utbetales efterskuddsvis hver måned.

§ 9.

Kassens forvaltning.

Kontingenten til kassen innbetales til Kr.a og Oplands Vekselbank, der likeledes utbetales pensjonærene efter anvisning av kassens styre og fører kassens regnskaper.

§ 10.

Eldre pensjoner.

Organisasjoner som allerede har bevilget pensjon til sine tillitsmenn eller deres enker, kan gives anledning til å overføre disse til pensjonskassen mot et passende tilskudd til denne. Dette tilskudds størrelse fastsettes ved forhandling mellom vedkommende organisasjon og pensjonskassens styre.

§ 11.

Disse lover kan kun forandres av representantskapet på et ordinært årsmøte.

Forslag til forandring kan fremsettes av en tilsluttet organisasjon og må forinnan de forellegges representantskapet være behandlet av kassens styre og omsendt til samtlige tilsluttede organisasjoner.

Pensjonskassen trer i kraft 1. januar 1926, ifall det innen den tid er meldt tilslutning fra minst 15 organisasjoner.

Motivering:

Spørsmålet om en felles pensjonsordning for de forskjellige organisasjoners tillitsmenn, har i lengere tid vært drøftet av de forskjellige forbunds tillitsmenn, og det har i den anledning i det siste vært opnevnt en komité til å utrede saken og fremkomme med forslag. Komitéen har i den anledning forsøkt å innhente opplysninger fra andre land, men har der ikke funnet noget som de mener passer for norske forhold.

I Sverige har man en persjonsordning som er bygget på medlemmenes kontingentinnbetaling til Landsorganisasjonen, idet der avsettes 4 øre pr. måned pr. medlem for heltbetalende og 2 øre pr. medlem for halvtbet. og av de derav innkomne midler yder Landsorganisasjonen pensjon.

Dette har komiteen ment ikke vilde passe for oss. Vi har derfor heftet oss ved en ordning som bygger på tilskudd såvel fra tillitsmennene selv, som fra de organisasjoner de tilhører. Sådanne organisasjonsforholdene er hos oss, med en hel del ganske små forbund, kan pensjonsbyrden for den enkelte organisasjon bli for tung. Det er riktignok så at ingen organisasjon nu er forpliktet til å yde sine utslitte tillitsmenn og funksjonærer pensjon, men som regel blir det allikevel gjort. Vi mener derfor at det bør treffes en ordning hvorved byrdene fordeles likelig på hele fagorganisasjonen.

Hvad spørsmålets økonomiske side angår har komitéen regnet med at fagorganisasjonen for tiden har ca. 60 lønnede tillitsmenn og at den gjennomsnittlige lønn er ca. kr. 7 500 à 8 000 pr. år. Den samlede lønn for disse utgjør da ca. kr. 450.000.00. Beregner vi innskuddet med 7½ pct. pr. år, der fordeles med 2½ pct. på de forsikrede og 5 pct. på de organisasjoner de tilhører, skulde kassen av dette få en inntekt av kr. 33.750 pr. år. Hertil kommer at man vel også skulde ha grunn til å regne med, at en del, måske de fleste av forbundene vil pensjonsforsikre sine ansatte kvinnelige funksjonærer, og skulde man vel i så tilfelle med nogenlunde sikkerhet kunde anslå kassens inntekter pr. år til kr. 40 à 45 000.00, hvilket vi mener skulde være tilstrekkelig til å dekke pensjonskassens forpliktelser i henhold til vedlagte forslag til lover.

I henhold til foranstående innbydes kongressen til å fatte følgende beslutning:

1. Kongressen henstiller til sekretariatet å sette sig i spissen for opprettelse og tilslutning til en pensjonskasse på grunnlag av det foreliggende forslag, idet det forutsettes at de forandringer av, og tilføielser til lovene, som måtte vise sig nødvendige, vil bli foretatt av det valgte styre og representantskap i samarbeide med sekretariatet.

2. Pensjonskassen trer i virksomhet fra 1. januar 1926, eller så snart 15 organisasjoner har tilsluttet sig og innmeldt sine tillitsmenn og funksjonærer.

I komitéen

Herm. Andreassen, Rich. Hansen, Rob. Kopp.

Fra Sekretariatet:

Kongressen nedsetter en specialkomité på 5 medlemmer til å fremlegge forslag på kongressen angående spørsmålet om pensjonsordning.

Dagsordenens punkt 13.

Kooperasjonen.

Fra Trondhjems Jern- & Metallarbeiderforening, avd. 12, N. J. & M. F.:

Kooperasjonen må vies større interesse fra Landsorganisasjonens side gjennom samorganisasjonene. Uten å gå inn på kooperasjonen som sådan må det være innlysende at arbeiderklassen og først og fremst de fagorganiserte har all interesse av å beholde førerskapet innenfor denne.

Samorganisasjonene må stadig i fagforeningene agitere for kooperativ tilslutning og ikke bare det, men med all makt søke å gjøre fagforeningene interessert i ledelsen av kooperasjonen.

Kooperasjonen må ikke ved sløvhhet fra de fagorganisertes side drive over til småborgerskapets ledelse.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon:

Kooperasjonen må vies større interesse fra fagorganisasjonens side. Uten å gå inn på kooperasjonen som sådan, må det være innlysende at arbeiderklassen og først og fremst de fagorganiserte har all interesse av å beholde førerskapet innenfor denne.

Fagorganisasjonen må stadig agitere for kooperativ tilslutning, og ikke bare det, men med all makt søke å gjøre fagforeningene interessert i ledelsen av kooperasjonen.

Kooperasjonen må ikke ved sløvhhet fra de fagorganisertes side drives over til småborgerskapets ledelse.

Utnyttelse av arbeidernes makt som forbrukere under konflikter.

Fra Norsk Bokbinderforbund:

De faglige streiker i sin nuværende passive form viser sig ikke alltid å være tilstrekkelig til å gi vår organisasjon seier. Det blir derfor av bydende nødvendighet for fagorganisasjonen å skjerpe

streikene og gjøre de mere effektive ved andre midler som står til vår rådighet.

I første rekke bør her komme i forgrunnen under alle større konflikter, en almindelig *kjøpestreik* i form av boikott av de private forretninger. Selvfølgelig under hensyntagen til arbeiderklassens tarv.

Ved en kjøpestreik vil alle fagorganiserte arbeidere, uansett om de er ute i konflikt eller ikke, få anledning til å være med å skjerpe kampen. Likeså vil den øvrige befolkning gives anledning til å vise sin sympati ved å delta i kjøpestreiken, som jo ikke medfører nogen direkte økonomiske offer.

Ved på denne måte å lamslå den private handel, vil vår direkte motstander, Arbeidsgiverforeningen, komme i dobbelt ild, først ved den almindelige streik, og dernæst vil den bli presset av handelsstanden. Dette press kan bli så kraftig at det kan få avgjørende betydning for en konflikts løsning til arbeidernes fordel.

En kjøpestreik vil også virke stimulerende på de kjempende arbeidere. Disse vil nemlig da vite, både de som er i konflikt og de som støtter, at de penger som organisasjonen utbetaler i understøttelse, de går ikke lenger da som nu for største delen over i våre motstanderes lommer. Dette er et viktig moment som må regnes med.

En annen side ved saken er, at under en kjøbestreik så vil arbeidernes innkjøp skje i de kooperative forretninger, hvilket selvfølgelig ikke bare styrker kooperasjonen i øieblikket, men det vil også tilføre den kooperative bevegelse en mengde faste medlemmer. Og jo mere vi kan styrke kooperasjonen, desto bedre hjelp kan vi vente av den i vår faglige kamp.

Beslutning om kjøpestreik må utgå fra sekretariatet som i samråd med de interesserte forbund avgjør kjøpestreikens omfang m. v. Det må eventuelt vedtas en tilføielse i Landsorganisasjonens lover om dette.

En kjøpestreik må etterfølges likeså lojalt som all annen påbudt sympatistreik, og et brudd på kjøpestreiken må betraktes som annet streikebrudd og få følger, f. eks. fratagelse av understøttelse m. v.

Samorganisasjonen og fagforeningene må kontrollere kjøpestreikens overholdelse.

Dispensasjon må kunne gives i nødvendig tilfelle. Dette kan særlig bli tilfelle på steder hvor der ikke er nogen kooperasjon.

Under konflikter må samorganisasjonene overalt ta initiativet til dannelsen av innkjøps- og salgslag med sikte på arbeidernes forsyning med livsfornödenheter. I denne anledning optas samarbeide med fiskernes- og småbrukernes organisasjoner samt kooperasjonen.

Under henvisning til foranstående innbydes kongressen til å fatte følgende beslutning:

1. Landsorganisasjonen anerkjenner kjøpestreik som et middel i de faglige kamper.
2. Sekretariatet lar utarbeide retningslinjer for ledelsen av eventuelle kjøpestreiker, beregnet til bruk for samorganisasjonene, forbundene og fagforeningene.

3. I Landsorganisasjonens lover § 11, punkt 6, inntas følgende tilføielse:

Sekretariatet kan også påby iverksatt kjøpestreik.

Fra Hønefoss og omegns faglige samorganisasjon: Sekretariatet pålegges å opta forhandlinger med Norges kooperative Landsfor- enings representantskap om et mer solidarisk samarbeide under lands- omfattende konflikter, spesielt hvad der angår det økonomiske.

Motivering:

For å utnytte alle mulige midler i kampen mot arbeidsgiverne til fordel for arbeiderklassen, mener vi at det er absolutt nødvendig, at det blir mere samarbeide mellom Landsorganisasjonen og Norges kooperative Landsforening, enn nu er tilfelle.

Vår organisasjons nyttiggjørelse av arbeidskraften under streik og lockout.

Fra Oslo Bokbinderforening. (Innsendt ved Bokbinderforbundet):

Som bekjent er det mangen arbeider som eier eller forvalter en tomt eller et hus. De ønsker gjerne å få denne tomt bebygget eller sitt hus reparert eller forandret, men mangler i de fleste tilfelle kapital for å kunne igangsette det nødvendige arbeide. Å få lånt den nødvendige kapital viser sig også vanskelig på grunn av ban- kenes steile stilling overfor boligbygging i det hele tatt.

Når en streik eller lockout inntreffer, og derved mange hender blir utenfor produktiv virksomhet, reiser det spørsmål sig, om man gjennom arbeidernes organisasjoner kunde make å organisere en del av den ledige arbeidskraft til produktiv virksomhet.

For de fagorganiserte vil dette kunne la sig gjennomføre på den måte at de fagorganiserte gir sine respektive organisasjoner med- delelse om sin eiendoms forhold, og om på hvilken måte de vil ha utført arbeide på den grunn eller det hus som den enkelte eier, og at det enkelte forbund eller Landsorganisasjon igangsetter arbeidet for egen regning.

For det arbeide som på denne måte blir utført, sikrer organi- sasjonen sig pant i eiendommen.

Til de streikende som utfører arbeide for de organiserte under streiken, yder organisasjonen et ekstra bidrag ved siden av streike- understøttelsen. Dersom det utbetalte beløp ikke når op til ordinær arbeidslønn, får angjeldende arbeider det resterende beløp utbetalt efter hvert som avdrag og renter til organisasjonen blir innbetalt av vedkommende som man har utført arbeide for.

Som bekjent skal der til utgravning eller sprengning av en tomt et minimum av materialer. Det samme er også tilfelle ved reisning av gråstensmur. De direkte utlegg til materialer ved sådanne arbeider skulde organisasjonen derfor kunde make, og ved det at Lands-

organisasjonen eller organisasjonen for de eventuelle bygningsfag som er ute i streik får erhvervet pant i det arbeide som blir utført, sikrer organisasjonene sig på denne måte tilbakebetaling av utlagt kapital.

Får man det som her er nevnt, satt i sving, vil den enkelte som gjennom organisasjonen får arbeide, og likeledes den som får utført arbeide, mere interesse for organisasjonen enn hittil.

Det gjelder jo om for organisasjonen mere å kunne make å beherske og forvalte arbeidskraften, som jo er arbeidernes og samfundets styrke. Og slår man inn på denne linje, og derved viser at arbeiderne gjennom sine organisasjoner under konflikter kan nyttiggjøre sig en del av arbeidskraften, vil man på denne måte skaffe varige verdier for organisasjonen.

Vi foreslår derfor at kongressen nedsetter et utvalg som utarbeider bestemmelser angående utnyttelsen av arbeidskraften under konflikter, samt utarbeider vedtekter for de fagorganiserte som ønsker arbeidet utført gjennom organisasjonene under konflikter.

Kan man få gjennomført det her omtalte, sikrer organisasjonene sig på denne måte direkte vederlag for den utbetalte streikeunderstøttelse.

Sekretariatet er enig i tanken i de fremsatte forslag, og vil på kongressen fremlegge forslag til uttalelse.

Dagsordenens punkt 14.

Forskjellige forslag.

Fra *De samvirkende Fagforeninger, Oslo* :

Under henvisning til den førte korrespondanse ang. Landsorganisasjonens rett til å ha representasjonsrett i styret for De samvirkende Fagforeninger, skal meddeles at dette spørsmål blev behandlet på vårt årsmøte igår. Årsmøtet besluttet å gjøre henvendelse til det ærede Sekretariat om å opta saken på førstk. kongress.

Fra *Sekretariatet*:

Forslaget om å opheve Landsorganisasjonens representasjonsrett i De samvirkende Fagforeningers styre kan ikke tiltredes.

Fra *Hønefoss og omegns faglige samorganisasjon*.

Kongressen velger passende antall revisorer, som overtar revisjon i samtlige forbund, tilsluttet Landsorganisasjonen.

Revisorene skal til enhver tid være a jour med kassenes regnskaper, samt inngi rapport hvert kvartal, såvel til forbundene som Landsorganisasjonen.

Motivering:

For å få en mer betryggelse for gjentagelse av forholdet i Lokomolivmannsforbundet samt lignende forteelser, som i den senere tid er forekommet i utlandene, mener vi, der bør etableres en mer betryggende kontroll, da slike forhold er til skade for den hele organisasjon. Nærmere regler for revisorene utarbeides av sekretariatet.

Organisasjonenes hjelpekasser.

Fra *Elektricitetsverkets Arbeiderforening*. (Innsendt ved Kommuneforbundet):

Spørsmålet om mere ensartet forsikringsforhold innen de forskjellige forbund optas til drøftelse på kongressen, spesielt hjelpekasser og ledighetskasser. Det henstilles til sekretariatet å utarbeide et forslag som kan løse spørsmålet.

Motivering:

Det har vist sig i mange tilfeller at det er vanskelig konsekvent å gjennomføre forrige kongress' beslutninger om overgang til industriforbund, idet mange medlemmer ikke vil gå over til de forbund de hører hjemme i på grunn av oparbeidede rettigheter i de forskjellige kasser. Vi mener derfor at det er av stor viktighet å rydde denne anstøtssten av veien.

Fra *Bygningssnekkernes Fagforening*. (Innsendt ved Norsk Bygningsarbeiderforbund):

Ved behandling av Landsorganisasjonens lover på møte den 12. mai fattedes følgende beslutninger:

Vi henviser til representantskapets beslutninger angående stillingen til de politiske partier. Herved forandres f. eks. § 3, side 15.

Møtet besluttet å henstille til *forbundet* å søke å gjennomføre at våre fremste lønnede tillitsmenn ikke påtar sig andre tillitshverv, så ikke det arbeide de er ansatt til blir tilsidesatt.

1. mai som tariffestet fridag.

Fra *Drammens og distr. faglige Samorganisasjon*:

Helt fra den første tid, da arbeiderne begynte å feire 1. mai som demonstrasjonsdag og tok sig fri fra arbeide, har det i de borgerlige leire vært ført agitasjon herimot.

Borgerlige politikere, kommunale autoriteter, myndighetene og arbeidsgiverne har på enhver tenkelig måte motarbeidet at arbeiderne skulde ta sig fri fra sitt arbeide og demonstrere.

De borgerlige i samfundet forsøkte på enhver måte å gi sitt mishag tilkjenne over at arbeiderne «tar sig fri» og kaster bort sin tid til unytte. Arbeidsgiverne raser over at fabrikkene stanses og at arbeiderne «skotter». Også gjennom de borgerlige domstoler er

det gjort forsøk på å få erklært fravær fra fabrikkene den 1. mai som ulovlig.

Dette har dog ikke nyttet. Arbeiderne har, all motstand til tross, feiret sin internasjonale demonstrasjonsdag efter beste evne som de lokale forhold har ligget til rette herfor.

I de senere år er det også i flere tariff- og overenskomster gitt innrømmelser fra kommuner overfor deres arbeidere, således at 1. mai er hel fridag med betaling.

De private arbeidsgivere fortsetter fremdeles med å øve motstand og forhindre arbeiderne at de får fri denne dag. Ved direkte trusler om avskjedigelser overfor enkelte, og ved ikke å sette fabrikkene i gang dagen efter, men sende arbeiderne hjem, forsøkes det å skape en opinion iblandt arbeiderne mot denne dag. Enkelte arbeidsgivere henvender sig til fagforeningenes tillitsmenn og forsøker på å lokke disse til at det i alle fall arbeides halv dag — — —.

Alle disse forskjellige forsøk, må opfattes som et systematisk arbeide på å *motarbeide* og *undergrave* respekten hos arbeiderne for 1. mai, og for at man ikke skal ta sig fri.

Disse forsøk fra reaksjonen her i landet, må motarbeides av all makt såvel fra de politiske arbeiderpartier, som fra fagorganisasjonens side, således at *arbeidernes internasjonale demonstrasjons- og frihetsdag*, også kan bli dette.

Man mener da, at arbeide herfor best kan fremmes ved at fagorganisasjonen tariffester 1. mai som hel fridag, og foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisations 11. ordinære kongress beslutter at det i samtlige overenskomster som opprettes med Norsk Arbeidsgiverforening eller utenforstående arbeidsgivere, inntas bestemmelser om at 1 mai skal være hel fridag for arbeiderne».

Angående iverksettelsen av arbeidsstansen 1. mai.

Fra *Drammens og distr. fagl. samorganisasjon*:

I de senere år har det fra Arbeidernes faglige Landsorganisation vært utsendt anmodninger til de faglige samorganisasjoner, om at disse burde overta 1. mai-arrangementene i størst mulig utstrekning.

Dette har også vært fulgt der hvor det har vært samorganisasjon, og feiringen av 1. mai har da også vært arrangert på den måte som de stedlige organisasjoner har funnet mest formålstjenlig.

Som ledd i denne festligholdelse har da også hel arbeidshvile for de organiserte arbeidere vært almindelig (i 24 timer).

Imidlertid har det vist sig, at det er foreninger ved enkelte fabrikker som har undlatt å etterkomme opfordringen om hel stans 1. mai.

Dette skyldes formodentlig at det *ikke* fra hovedorganisasjonene, forbundene og Landsorganisasjonen, er utsendt nogen bestemt parole om denne sak, hvorved foreningene ikke føler sig forpliktet til å etterkomme de utsendte henstillinger fra samorganisasjonene eller 1 mai-arrangørene.

Vi går ut fra, at denne forvirring og uensartede optreden av fagforeningene kan undgås, om man på forhånd utsender bestemte paroler over hvordan man skal forholde sig med arbeidsstansen 1. mai, og foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisations 11te ordinære kongress pålegger Landsorganisasjonen (sekretariatet) i samråd med forbundene å utsende bestemte paroler over hvordan man skal forholde sig med arbeidsnedleggelsen (arbeidsstansen) 1. mai.»

Fra Moss og omegns faglige samorganisasjon:

1. Landsorganisasjonen påtar sig å anskaffe 1. mai-talere (uanset politisk anskuelse) til de organisasjoner som anmoder om det.

2. Besørger utgivelsen av 1. mai-merker, som benyttes av organisasjonene og tilstiller disse ifølge rekvisjoner.

Motivering:

Da 1. mai-dagens arrangement og festligholdelse efter partisplittelsen er gått mere og mere over i første rekke å tilhøre og omfatte fagorganisasjonen, som en samlingsdag for alle organiserte klassebeviste arbeidere, uanset hvilket politisk parti enhver enkelt tilhører. Som også de av centralstyrene utsendte opprop i partiavisene til 1. mai i år, gikk i retning av, endog med anmodning til samorganisasjonene, om å forestå arrangementet for dagen.

Allikevel har de politiske meninger og interesser lett for å gjøre sig gjeldende med unødig diskusjon, der også tildels kan medføre misstemning, når det angår hvilket politisk parti man skal henvende sig til, for anskaffelse av talere og 1. mai-merker.

Det skulde derfor synes mest riktig, at Landsorganisasjonen besørget anskaffelse av talere og 1. mai-merker, for å beholde en samlet organisert arbeiderklasse i rekkene og omkring talerstolen 1. mai.

Motarbeidelse av at både mann og hustru tar fast lønnet arbeide.

Fra Drammens og distr. fagl. samorganisasjon:

I omtrent alle erhvervsgrener eller fag, kan man finne «overproduksjon» eller arbeidsløshet, en forteelse som er kommet mere og mere til syne i de senere år.

Årsakene hertil er mange. En av de ting som medvirker hertil er, at det ofte er skikk at både mann og hustru har fast beskjeftigelse uten at dette er strengt tatt nødvendig for hjemmet, hvorved det blir plasser optatt som med rette skulde tilhøre en ledig i samme fag eller branche. Dette er ofte tilfelle blandt lærere, handelsfunksjonærer og kontorfolk, men også blandt fagforeningsmedlemmer forekommer sådanne tilfeller.

Likenså forekommer også det forhold, at folk i faste stillinger i stat og kommuner, ofte fortsetter i sådanne plasser lenge efter at de er falt for aldersgrensen og skulde gått av med pensjon. Også disse hjelper til å forværre forholdene, idet de optar plassen for en der

går ledig i samme branche, og direkte medvirker til at det blir større arbeidsløshet.

Det må derfor, gjennom agitasjons- og opplysningsarbeide på dette område påvirkes den almene opinion mot sådanne forhold, og fagbevegelsen må også delta i dette arbeide.

Man vil derfor foreslå for fagkongressen:

«Fagkongressen pålegger de fagorganiserte arbeidere og dets tillitsmenn, å *motarbeide*, at det i sådanne hjem hvor det ikke er nødvendig for familiens eksistens, at både mann og hustru tar fast arbeide.

Likeså at det pålegges de fagorganiserte i sitt arbeide gjennom de politiske partier å arbeide i samme retning. Der hvor fagorganiserte arbeidere deltar i kommune- og bystyrene pålegges de det samme.

Landsorganisasjonens sekretariat pålegges å sende krav i samme retning til regjeringen, således at pensjonister der faller for aldersgrensen ikke tillates å fortsette i sine stillinger lengere.»

Begrensning av overtidsarbeide.

Fra Drammens og distr. fagl. samorganisasjon:

I de siste år, efter at arbeidsløsheten er blitt en permanent foreteelse i vort samfund, lider arbeiderklassen under disse forhold i en langt høiere grad enn tidligere. Der gjøres forskjellige ting fra samfundets side for å rette på arbeidsløsheten, men disse tiltak eller øieblikksforanstaltninger er så små og så planløse, at forholdet blir omtrent uforandret.

Arbeiderklassen og fagbevegelsen må dog ikke stanse op og slå sig til ro med de små forsøk som gjøres av stat eller kommuner, men selv forsøke på å skaffe flest mulige *ordinært arbeide* i samfundet.

Arbeidsgiverne og privatkapitalen har ingen interesse av at arbeide på forbedring av dette forhold for arbeiderne. Disse er direkte interessert i at det er så mange som mulig «på gaten», der står ferdig til å ta arbeide og virke som lønnstrykkere, mens fagbevegelsen har de motsatte interesser.

Om det opstår et tilfeldig arbeidspress på en fabrikk, eller det blir fast arbeide i lengere tid fremover, blir det sjelden eller aldrig inntatt nye arbeidere, men fabrikkene benytter sig av *overtid* for å slippe å innta nye folk. Og likeledes forholder man sig med tilfeldige jobber.

Disse forhold er tilstede i nesten alle fag og industrier, men det er ikke ofret tilstrekkelig oppmerksomhet ennå.

Såfremt det blev konsekvent gjennomført efter pålegg fra forbundene, at overtiden skulde begrenses til det mindst mulige, vil det uten tvil bli bruk for flere arbeidere i enkelte industrier og fag.

Ut fra dette syn foreslår man:

«Fagkongressen pålegger de enkelte forbund å sørge for at dets medlemmer inskrenker overtidsarbeidet til det *minst mulige*.

Dispensasjon til å utføre arbeide under konflikter.

Fra Fredrikshald Losse- og Lasteforening. (Innsendt ved Transportarbeiderforbundet):

Dispensasjon til å utføre arbeide under konflikt nektes på det bestemtteste.

Motivering:

Under den sist pågående konflikt blev det gitt dispensasjon i stor utstrekning på lossing. Og da det var det mest presserende arbeide som blev utført derved, kunde konflikten holdes gående så lenger fra arbeidsgivernes side.

Derfor tillater vi oss å foreslå ovenstående.

Meddelelsesbladet.

Fra Sekretariatet:

Sekretariatet forbeholder sig å opta forslag på kongressen angående utvidelse av «Landsorganisasjonens Meddelelsesblad».

Dagsordenens punkt 15.

Forskjellige andragender.

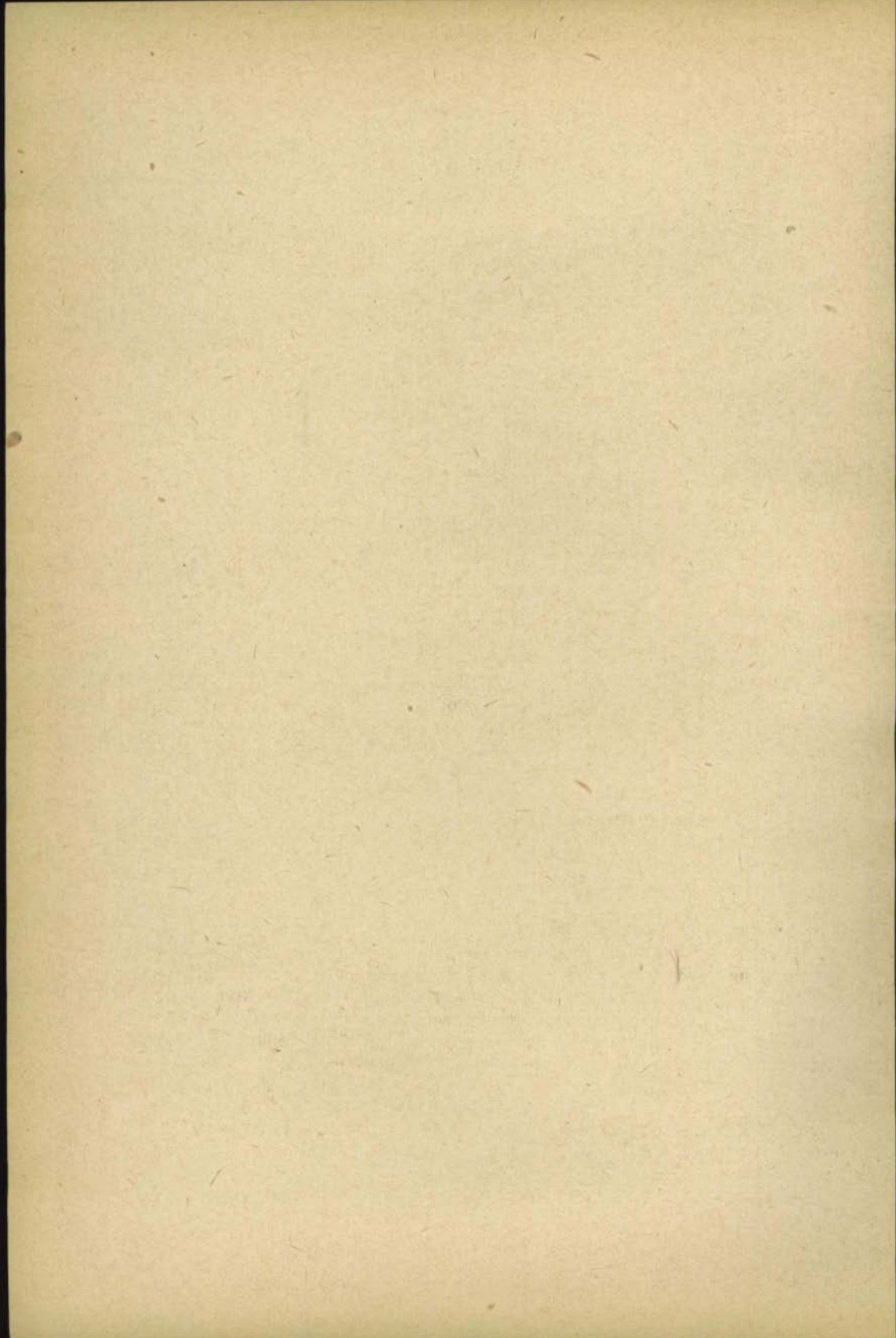
Fra Norsk Bygningsarbeiderforbund, Norsk Lokomotivmannsforbund og Norsk Matros- og Fyrbøterunion er innkommet andragender, som vil bli forelagt kongressen.

PROTOKOLL

OVER

FORHANDLINGENE VED ARBEIDERNES FAGLIGE LANDS-
ORGANISATIONS 11TE ORDINÆRE KONGRESS
I OSLO 23 AUGUST—1 SEPTBR. 1925

Kongressens åpning.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 11. ordinære kongress trådte sammen i Folkets Hus, Oslo, søndag 23 august 1925.

Efter at Norsk Sangerforbunds Oslo-avdelinger hadde sunget noen sanger, som høstet sterkt bifall, tok Landsorganisasjonens fungerende formann, *Jens Teigen*, ordet og uttalte:

På sekretariatets vegne ønsker jeg samtlige representanter og gjester velkommen til kongressen. Dessverre har vår organisasjon siden siste kongress (forsamlingen reiser sig) mistet sin formann. *Ole O. Lian* er død. I 20 år stod han som formann for Landsorganisasjonen og i spissen for den norske arbeiderbevegelse. Det vet vi alle at han hadde en utsatt plass, men vi vet også at han fylte den på en måte som det ikke er nogen annen gitt. Han brukte hele sitt liv, sin manndoms kraft og alle sine evner i arbeiderklassens tjeneste. Det var et smertelig tap vi led, og størst var vel tapet for hans nærmeste medarbeidere. Til ham gikk vi alle i siste instans, han var alltid villig til å ta ansvaret, alltid rede til å hjelpe og i stand til å klare de vanskeligste situasjoner. Ingen så tydeligere enn vi, hans nærmeste kolleger, hvor interessert og samvittighetsfullt han tok sig av sakene, hvor nøie og intimt han fulgte alle grener av arbeiderbevegelsen. Han var en stor kjemper for arbeiderklassens sak, og i takknemlig erindring skal også arbeiderklassen bevare hans minne.

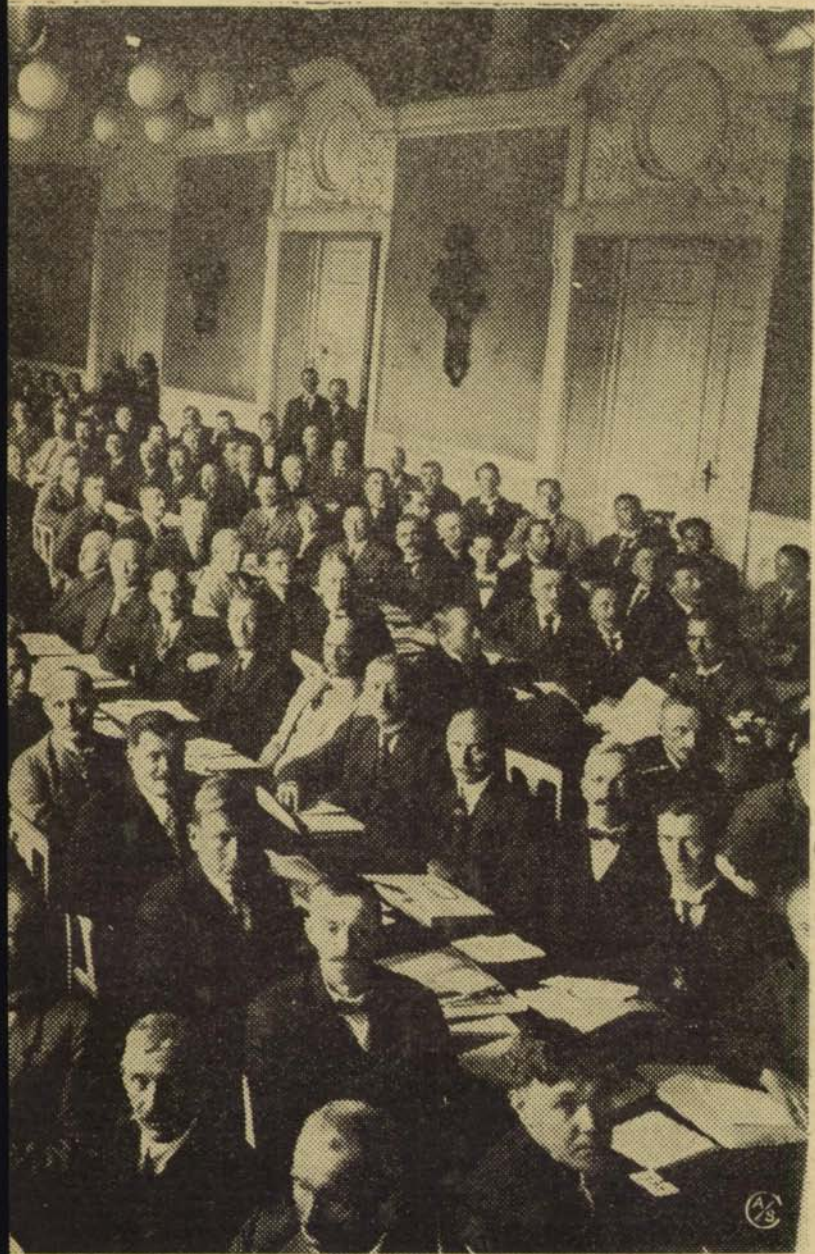
Også en annen av fagorganisasjonens tillitsmenn er gått bort siden vi sist var samlet, formannen i N. C. f. B., *Oscar Ruud*. Han var i en rekke år typografenes første tillitsmann og nød stor anseelse og udelt tillit blandt organisasjonens medlemmer; også han utførte et stort og uegenlyttig arbeide for arbeiderklassens sak, og vi bevarer ham med takknemlighet i erindringen. —

Teigen uttalte videre i sin åpningstale til kongressen:

Det er under særlig vanskelige forhold at arbeidernes representanter denne gang samles til kongress. Efter de reduksjoner som blev foretatt av voldslovsretten i 1922 lykkedes det for organisasjonen å komme over på offensiven i 1924 og skaffe arbeiderne en mindre forbedring av levevilkårene. Også ved vårtariffene i år lykkedes det å få kompensasjon for prisstigningen. Men det skjedde efter en voldsom motstand fra arbeidsgiverne, som blev støttet og som støttes av alle de som leder pengepolitikken i vårt land. De skriker nu uophørlig utover landet, at det som kan redde oss nu er lavere lønninger. Arbeidsgiverne har ved høsttariffene inntatt en meget aggressiv holdning. De ustabile pengeforhold har naturligvis stor innflytelse på eksportindustrien, og dette benytter arbeidsgiverne straks i sin kamp mot arbeiderne. Det blir derfor en vanskelig tid

Landsorganisas

s kongress 1925.

vi går i møte, og det gjelder for kongressen å få arbeiderne til å forstå at tilslutningen må økes og at rekkene må sluttet tettere sammen.

Heldigvis er der tegn som tyder på en våknende forståelse herav, der er fremgang å spore, men den er bare så altfor liten. Ved utgangen av 1922 var medlemstallet nede i 83,640. Ved utgangen av 1924 var det heldigvis steget til 92,767, og stigningen har fortsatt i år, så vi nu har 97,812 medlemmer, en stigning på ca. 14,000 medlemmer. Men det er dessverre ennå så mange utenfor organisasjonen, og store grupper står utenfor Landsorganisasjonen, så fremdeles må der drives et omfattende agitasjons- og opplysningsarbeide.

Føruten spørsmålet om agitasjons- og opplysningsarbeidet foreligger der flere store saker for kongressen. Jeg nevner spørsmålet om de internasjonale faglige forbindelser. De forhold som nu er til stede, både nasjonalt og internasjonalt, er uholdbare. Vi har ikke bare 1, men 3—4 Internasjonaler. Det er forhold, som bare kan skade arbeiderklassen og gavne kapitalistklassen, og jeg vil håpe at kongressen kan finne frem til en enstemmig beslutning i denne sak.

Spørsmålet om organisasjonsformene må også behandles på ny. Den beslutning som blev fattet på forrige kongress om industrivis organisasjon, har sekretariatet, forbundene og samorganisasjonene arbeidet med og fremmet så langt det har vært mulig. Men dessverre viser det sig, at det ikke er så stor enighet om dette som stemmetallet på kongressen kunde gi anledning til å tro. Vi må være forsiktig med organisasjonslegemet og ikke skade det.

Vi har videre til behandling spørsmålet om kooperasjonen, som har stor betydning for arbeiderklassen. Den kan påvise øket tilslutning, men ikke nok. Spørsmålet om arbeidsløshetens bekjempelse står også på dagsordenen. Arbeidsløsheten er en av de verste skavanker ved kapitalismen, den er en forbannelse for arbeiderklassen. Videre har vi streikebryterspørsmålet. Det viser sig at streikebryteruvesenet skaffer fagorganisasjonen stadig større vanskeligheter; det skader og forvirrer, og vi må opta til drøftelse hvad der kan gjøres for å sette en stopper for det. Like-dan gjelder det klassejustisen. Alle arbeidere i dette land står uforstående overfor den rettspraksis som nu er innført. Arbeiderne og deres tillitsmenn dømmes fort vekk for de minste forseelser, mens oplagte forbrytere som spritsmuglere, skattesnytere og banksvindlere slipper fri. Redaktører av arbeideraviser kan få mange måneders straff for en blokadeannonse. Det hevdes at blokaden skader bedriftslivet, men en slik annonse skader nok ikke så meget som all banksvindel.

Stillingen til de politiske partier skal behandles av kongressen. Slik som det dessverre er blitt her i landet, med tre politiske arbeiderpartier, er det nødvendig at fagorganisasjonen klart og utvetydig markerer sitt standpunkt.

Forslaget om ny voldgiftslov og forandringer i meglingsloven, samt det lovforslag som forbyr statstjenestemennene streikerett, foreligger også for kongressen. Den må si sin mening om disse reaksjonære lovforslag. Særlig venstre regjeringens opptreden overfor statstjenestemennene vekker oppmerksomhet. Først stemmer de ned alle krav om forbedringer så statstjenestemennene nu snart er de dårligst stillede i dette land, og istedenfor

å finne midler til å bedre deres vilkår, så forbereder venstre regjeringen nye tvangslover for å være sikre på alltid å kunne holde tjenestemennene på sultegrensen.

Vi har stor arbeidsløshet her i landet. Folk mangler hus å bo i, og de kriseforanstillinger som har vært iverksatt for å hjelpe de svake, de utvikles etter hvert. Til gjengjeld får man voldgiftslover for å beskjære arbeidsfolket det frie slag. Det er næsten blitt kotyme her i landet, at en borgerlig regjering ikke kan sitte ved makten mer enn noen måneder før den fremlegger en eller annen tukthuslov. Det er ingen forskjell på høire og venstre i så måte. Venstre har reist sig en evig skamstøtte ved sitt stadige jag etter voldgift. Før sa venstre: vi vil ha social fred, derfor voldgift. Nu har de gitt op den argumentasjon, og sier: der må skapes en slags ro i arbeidslivet. Men dermed har de også rykket vekk grunnlaget for sitt voldgiftsforslag. Men det er klart at de som tror å kunne kneble fagbevegelsens kamp med tvangslover, de tar feil. Man kan forby den i en form, den vil da 'a sig frem i en annen form. For arbeiderklassens skyld må fagorganisasjonen ha frihet til å føre sin kamp, og den må om nødvendig føres på tross av alle forbud. Den faglige organisasjons virksomhet har vært en så mektig faktor til å heve kulturlivet i vårt land, at den fortjente en større opmerksomhet og bedre behandling fra statsmaktens side.

Det er under disse forhold nødvendig å appellere til alle gode krefter i arbeiderklassen om å ta del i arbeidet for å styrke organisasjonen. Først og fremst gjelder det da om å gjenoprette tillitsforholdet og kameratskapet. Arbeidslysten og arbeidsgleden må vekkes. Men da må vi ha enkle og klare retningslinjer, så hvert medlem kan forstå hvad det dreier sig om. Det som besluttet må gi uttrykk for en felles vilje. Da blir det som der kjempes om forståelig for arbeiderne, og på den måte skapes der kamplyst. Den strid som dessverre er opstått om teori, alle kunstige motsetninger, alle hypoteser som lages, har skapt usikkerhet og skadet oss meget. De enkleste ting er laget om til vidtløftige prinsipper, som få eller ingen kunde fatte. Enten det blir for meget av det ene eller det annet, for meget reformisme eller parlamentarisme, for megen pessimisme eller for megen teologi, for meget videnskap eller for meget strid, så er det like galt for arbeiderne. De ser enkelt på tingene, og derfor tror jeg de i grunnen har lett for å komme til enighet. Men nu er det blitt slik, at arbeidere som tilhører den samme faglige organisasjon, de kommer nu i fraksjoner og grupper. Der arbeides både sent og tidlig, og ofte meget energisk. Men hvad slags arbeide? De pønser ut den listigste taktikk for å bekjempe en annen fraksjon, som dog er klassefeller, de pønser ut den snedigste taktikk for å overliste sine egne kamerater. Våbnene rettes mot klassefeller, mens de skulde rettes utad mot fienden. Det er om å gjøre at arbeiderne nu tar sig sammen og kommer vekk fra dette forhold. Det gode gamle kameratskap og tillitsforhold må gjenoprettes. Så blir der også nytt liv, ny arbeidsglede, øket solidaritet og offervilje.

Tidens alvor roper til oss alle, at alle gode krefter må samles i denne tid til fortsatt kamp for arbeiderklassen mot kapitalismen. Idet jeg ønsker samtlige representanter velkommen til denne kongress, uttaler jeg også håpet om at kongressens beslutninger vil bli til gagn for organisasjonen.

og at det vil lykkes for dem å heise arbeidsgledens, offerviljens og enhetens fane så høit at den ikke kan nåes av onde anslag fra nogen kant. (Sterkt bifall.)

Teigen fortsatte: Sekretariatet har, som tidligere, innbudt en del gjester til kongressen, deriblandt representanter for landsorganisasjonene i Sverige, Danmark og Finland. Fra den svenske faglige landsorganisasjon møter sekretæren, *Edvard Johansson*, og formannen i jernbane-forbundet, *Alb. Forslund*, fra De samvirkende Fagforeninger i Danmark næstformannen, *Vilhelm Nygaard*, og fra landsorganisasjonene i Finland *Edvard Huttunen* og *U. Nurminen*. Fra Norges kooperative Landsforening møter formannen, *Andr. Juell*. Videre er innbydelse sendt til de tyske og engelske landsorganisasjoner. I skrivelse til sekretariatet meddeler imidlertid disse, at de ikke har anledning til å sende nogen representant. De retter en takk for den mottatte innbydelse og ønsker kongressen lykke til forhandlingene. Dessuten er innbudt representanter for den russiske landsorganisasjon. Som sådanne er anmeldt *Georg Figatner* og *Sachar Belenkij*, Moskva. I et telegram som nettop er mottatt, meddeler de at der kan komme først imorgen.

Vi ønsker samtlige innbudne gjester velkommen og håper at de vil finne sig til rette her. Samtidig vil jeg på Landsorganisasjonens vegne benytte anledningen til å rette en takk til representantene fra de øvrige skandinaviske landsorganisasjoner for den ovennåte store hjelp som blev ydet den norske fagorganisasjon under den store kamp vi var ute i ifjor. (Bifall.) Vi er alle klar over, at det var en hjelp så stor og betydningsfull, at vi vanskelig kunde tenke oss å møte en så stor sympati og offervilje fra kameratene i våre broderland. Jeg er sikker på å ha alle representanter med, når jeg retter en takk for det som blev gjort, og når vi lover ved given leilighet å øve gjengjeld, så langt som det står til oss! (Fornyet bifall.)

Gjestenes hilsen.

Edv. Johansson: Kamerater! Jeg og min kamerat, *Forslund*, har fått det oppdrag å representere den svenske landsorganisasjon på eders kongress. Jeg vil først på vår landsorganisasjons vegne fremføre en takk for innbydelsen, som vi setter stor pris på, og samtidig overbringe vår aller beste hilsen til den norske landsorganisasjon og til representantene her. Det er en gammel tradisjon, når vi utveksler besøk på våre kongresser; det er gått inn som et fast ledd i samarbeidet mellom de skandinaviske fagorganisasjoner og den skandinaviske arbeiderbevegelse i det hele, et samarbeide som blev innledet på den skandinaviske arbeiderkongress i Gøteborg så langt tilbake som i 1886. Fra denne kongress utgikk parolen om dannelsen av *forbund* for de forskjellige fag og industrier. Jeg vil også erindre om det var fra de skandinaviske kongresser parolen utgikk om å sammenslutte forbundene i landsomfattende *landsorganisasjoner*. Og tanken blev meget hurtig realisert. Allerede i 1889 hadde man landsorganisasjoner ferdigdannet i de skandinaviske land.

Ser vi videre på hvad vårt *internasjonale* faglige samarbeide har bragt det til, finner vi at initiativet til det også er utgått fra Norden. På kongressen i Kjøbenhavn i 1901 blev de representerte landsorganisasjoner fra

Danmark, Sverige, Norge og Tyskland enige om, på den tyske landsorganisasjons kongress året etter, å forberede gjennomførelsen av et mer intimt internasjonalt samarbeide. Initiativet utgikk fra de skandinaviske landsorganisasjoner. Det har en viss betydning å erindre det. På den tyske fagkongress i Stuttgart i 1902, hvor en rekke land var representert ved gjester, blev der da også fattet visse beslutninger om det internasjonale samarbeide. Beslutningene blev tilbrådt av en rekke land og ytterligere utformet på en kongress i Dublin året etter. Det er etter disse prinsipper stort sett at våre internasjonale faglige sammenslutninger arbeider. Visselig er der, helt naturlig, opstått *riivninger*, og forskjellige opfatninger har ofte gjort sig gjeldende. Men det må man alltid regne med i et internasjonalt samarbeide. Det viktigste er jo heller ikke at man er enige om alle ting, men at man overhodet *kan* samarbeide. Verdenskrigen var en alvorlig påkjenning for vår internasjonale organisasjon; men viljen til samarbeide manglet heller ikke under krigen. I 1919 møttes fagbevegelsens representanter på ny i Bern og stillet bl. a. krav om, at i fredstraktaten som da var under utarbeidelse, skulde man erkjenne berettigelsen av arbeidernes krav på sosiale reformer. Kravet resulterte som bekjent i fredstraktatens kapitel 13, om det internasjonale arbeidsbyrå. Det er således et direkte krav fra den internasjonale fagbevegelse som her er knesatt.

Som jeg sa, må det viktigste for oss være at vi har viljen og evnen til å arbeide sammen. *Hvordan* man skal arbeide sammen, får man lære sig småningom. Det er mitt inderlige håp, at hvordan enn forholdene kan skifte, skal det *skandinaviske* samarbeide ikke ophøre. Det er tidligere blitt prøvet, og det har vist sig at det holder. Under de store konflikter har det vært til den største gjensidige fordel. Tenk på den danske storkonflikt i 1899, den *svenske* i 1909 og den *norske* ifjor. Under disse konflikter blir vennskapet virkelig prøvet. Og hvor befruktende har det ikke virket for hele den skandinaviske arbeiderbevegelse? Jeg er overbevist om, at disse små erindringer jeg her har trukket frem, vil være på sin plass, når vi møtes til arbeide og til felles rådslagning på denne kongress.

Hos oss i Sverige kan vi konstatere, at våre faglige organisasjoner har en jevn og gledelig vekst. Landsorganisasjonen øket ifjor sitt medlemstall med over 47,000. Denne økning har fortsatt i år med 5000 i første kvartal. Vi regnet i april med ialt 365,000 medlemmer. Det er helt naturlig, at vi som eder har en stadig kamp å føre mot arbeidsgivernes organisasjoner og de som representerer kapitalen. Vi har måttet føre store kamper for å hindre forsøkene på lønnspress. Men fagbevegelsen er jo til for å kjempe. Den offentlige statistikk fra sosialstyrelsen forteller, at arbeiderne ikke bare har beholdt reallønnen fra før krigen, men også har øket den noget. Det er meget mulig at slik er forholdet. Det er bare det aber, at økningen tross alt er *utilstrekkelig*. Det må derfor uavbrudt virkes for at arbeiderne får sin berettigede andel av produksjonen. I år har vi hatt en ganske alvorlig kraftprøve med våre motstandere. Vi hadde en lockout som omfattet 130,000 arbeidere. Den varte imidlertid bare i 14 dager og sluttet med at en del arbeidergrupper fikk forbedret sine lønninger; for andre blev det status quo og for et mindre antall nogen re-

duksjon. Lønningene ligger jo forskjellig an, hvilket har sin helt naturlige forklaring. Jeg nevner dette for å vise, at vi har den samme kamp å føre hos oss som dere har i Norge — overalt gjelder det kampen for den daglige føde og for å høine arbeidernes levestandard.

Vi i Sverige er besjelet av ønsket om at der i Norge må tilveiebringes en enhetlig og sterk arbeiderbevegelse, både politisk og faglig. Vi er fullt og fast overbevist om, at et livlig samvirke mellom arbeidernes politiske og faglige organisasjoner er en nødvendig forutsetning for at vi overhodet skal vinne nogen ting. Idet jeg gjentar vår hilsen til kongressen, er det derfor i håpet om at denne deres kongress må medvirke til å avstedkomme en sterk og enhetlig arbeiderbevegelse i Norge! (Bifall.)

Vilh. Nygaard: Også jeg bringer fra den organisasjon jeg representerer en hjertelig takk for innbydelsen. Først og sist vil jeg bringe de norske arbeidere en takk for den store hjelp som blev ydet oss under den kamp vi nylig hadde i Danmark. Det var sagt av Teigen at Norge er parat til å gjøre gjengjeld. Til det vil jeg si, at dere *har* allerede gjort det. Og støtten blev gitt til den største kamp vi har hatt å føre. Jeg ber også de svenske representanter om å bringe den samme takk til *Sverige*, idet det er første gang vi møtes siden konflikten blev avsluttet.

Storkampen i vår var foranlediget av arbeidsgiverforeningen, som forlangte 10 pct. lønnsreduksjon, og det på et tidspunkt da statistikken viste en prisstigning på 3 pct. Kampen begynte 18 mars. Det var ikke så mange med til å begynne med, men etterhvert blev den utvidet, slik at den på sitt høieste omfattet over *100,000 danske arbeidere*. Vi førte kampen til den 8 juni. Da hadde arbeidsgiverne opgitt kravet om de 10 pct. reduksjon, og de måtte gå med på en lønnsforhøielse av 3 pct. og ytterligere tillegg for de lavest lønnede. Det hadde ikke vært mulig for oss å føre denne kamp om vi ikke hadde fått støtte av broderorganisasjonene i andre land. *Amsterdam-Internasjonalen* gjennomførte også en hjelpeaksjon til fordel for den danske kamp, og våre forbundsinternasjonaler hjalp godt til. Det kaller jeg praktisk internasjonalisme. Hvis det var de danske arbeidsgiveres mening med denne lockout å *slå vår organisasjon i stykker*, er det sikkert siste gang de innlater sig på det. Det røinet hårdt nok i deres egen organisasjon, og man måtte gripe til kraftige mulktier. De danske arbeidere gikk samlet inn i kampen, og de gikk *samlet* ut. Ikke én organisert arbeider optrådte som streikebryter eller skruebrekker under den konflikt! (Bifall.) Man hadde vel nogen «samfundshjelp» — fars sønner — i enkelte havner, men ikke én organisert arbeider falt sine kamerater i ryggen. Og i dette øieblikk ligger vi i strid ved den faste voldgiftsrett i Kjøbenhavn om fjernelse av *skruebrekkene*. Deres tall er for øvrig ganske lite. Efter min opfatning er det et veldig fremskritt dette, at organisasjonen kan føre en så omfattende og langvarig kamp uten at nogen bryter ut. Det er et lyspunkt i en slik kamp, hvor solidariteten og utholdenheten settes på prøve. Og det er ikke noget nytt hos oss i Danmark. Også i 1921 og 1922 hadde vi store kamper, og vi gjorde her de beste erfaringer med hensyn til organisasjonens kampmateriell. Imidlertid kan det ikke nektes, at selv om en konflikt blir avviklet i den mønsterverdige orden, betyr den en *åreladning* for organisasjonen som for den enkelte. Men man kan bli stillet overfor sådanne

krav, at det ikke er mulig å komme forbi kampen. Slik var situasjonen i år. Derfor *tok* man kampen. Og den blev ført med den ro og orden som er organiserte arbeidere verdig. — Jeg slutter med å gjenta vår hjerteligste takk for den økonomiske hjelp som blev ydet, og tillater mig å ønske hell og lykke med de kommende dagers arbeide. (Bifall.)

Edv. Huttunen: Min kamerat og jeg har fått i oppdrag til kongressen for Norges faglig organiserte arbeidere å fremføre hilsminger fra Finnlands arbeidere. Samtidig ber jeg om med nogen ord å få redegjøre for forholdene under hvilke Finnlands arbeidere for tiden lever. Dere har i det minste delvis kjennskap til den fascistiske bevegelse i hvis lenker Finnlands arbeidere er bundet. Man har forsøkt med alle midler å kvele arbeidernes organisasjonsvirksomhet. Medborgerfriheten, selv om den er garantert i grunnloven, er for arbeiderne stort sett begrenset. I arbeiderbevegelsen ser borgerskapet bare *statsforræderi*, og derfor føres i hundrevis arbeidere til fengslene. For tiden sitter Landsorganisasjonens formann Vaisänen i fengsel. Landsorganisasjonens sekretær blev for et par uker siden befriet fra fengslet, hvor han har sittet i nærmere 5 år som tukthufange. Representanter fra flere forbund har sittet i månedervis som ransakningsfanger, og ennu sitter endel inne. Det er jo klart for alle hvad det betyr at de beste krefter stenges borte fra bevegelsen. Under sådanne forhold har vi ikke kunnet øke medlemstallet i vår organisasjon. Medlemstallet har i flere år vært 47,000—48,000. Arbeidsgiverne anfaller med fascistenes hjelp de rettigheter som arbeiderne tidligere har erholdt. De forsøker bl. a. berøve oss 8-timersdagen. De tidligere lave lønninger nedsettes ennu mere. Og på alle måter forsøker de å nedslå arbeidernes faglige organisasjoner. Men tross alt har arbeiderne med seighet forsvart sine rettigheter. Og flere av arbeidsgivernes vanvittige angrep har man formådd å tilbakevise.

Vår kamp er blitt styrket ved de fremgangsrike seire som er vunnet i utlandet, og vi har vunnet krefter ved den forståelse som kameratene i nabolandene har vist mot oss. Særlig har *Norges organiserte arbeidere* vært vår beste støtte. Da Finnlands borgerskap gjorde sitt store angrep mot våre arbeidere for to år siden og borgerne hadde til hensikt å gjøre Finnlands arbeidere til en slave-kaste, da var det Norges Landsorganisasjon som opmuntret oss.

Finnlands arbeidere følger med stor interesse arbeiderbevegelsen i Norge, fordi den norske og den finske arbeiderbevegelse har flere berøringspunkter. Blandt annet står de internasjonale spørsmål ennu åpent hos oss. Det betyr ikke at vi ikke skulde interessere oss for dette spørsmål; tvært om er det et indénlig ønske hos våre medlemmer å få saken ordnet i den nærmeste fremtid. Frem for alt er det for oss nødvendig å få ordnet spørsmålet så snart som mulig, da det uten internasjonalt samhold ikke er mulig for våre unge og svake organisasjoner å kjempe mot kapitalismen med sådan selvstendighet som gamle og sterke organisasjoner i de andre land kan gjøre. Derfor gleder vi oss alle over et arbeide hvis formål er å skape internasjonale organisasjoner som kan forene arbeiderne i alle land. Vi er forvisset om, at Deres kongress, nu som før, vil komme til å gi oss verdifulle opplysninger. Vår kongress næste år kommer sikkert til å få nytte av de erfaringer dere har høstet. Og vi er for-

visset om, at den *samtale* som har rådet mellem Norges og Finnlands landsorganisasjoner, fortsatt skal råde, selv om vi ikke formår under disse vanskelige tider å gi den hjelp tilbake som dere har gitt oss. Vi ønsker den største fremgang i Deres arbeide, da de beslutninger som fattes er av stor betydning ikke bare for Norges arbeidere, men for arbeiderne i andre land, fremfor alt for arbeiderne i Finland. (Sterkt bifall.)

Andr. Juell: På Norges kooperative Landsforenings vegne har jeg den ære å overbringe vår hjerteligste hilsen og vår takk for innbydelsen. Det er oss alltid en glede å motta en innbydelse fra sekretariatet; vi betrakter det som et uttrykk for det vennskapelige forhold som består mellom våre organisasjoner, et forhold som vi håper alltid vil bli rådende. Vi ser i innbydelsen også et uttrykk for at fagorganisasjonen i Norge har et åpent blikk for den betydning kooperasjonen har for arbeiderbevegelsen. Mellom den faglige og kooperative organisasjon er der jo mange tilknytningspunkter. Mens fagbevegelsen søker å heve arbeidernes lønnsstandard, søker kooperasjonen å øke lønningenes kjøpekraft. Det hjelper jo så lite å få høyere lønn, hvis varene alltid stiger. Det er her en felles interesse tilstede. En effektiv utnyttelse av de krefter arbeiderne råder over, på den ene side faglig og på den annen kooperativt, skulde utvilsomt føre fremover til bedre levevilkår. Men vil man fremover, må man sette sig store og lange mål. Den kooperative bevegelse står åpen for alle, og vi ønsker alle velkommen under det motto som gjelder for vårt arbeide: En for alle — alle for én. Idet jeg sier Teigen takk for de gode ord, ønsker jeg kongressen hell og lykke og håper at de beslutninger som fattes, må bli til gagn for arbeiderne og for den faglige organisasjon. (Bifall.)

Teigen takket gjestene for de velvillige ord og for de gode ønsker som var uttalt.

Oprop.

Sekretær *Aarøe* foretok navneoprop over representantene. Følgende var anmeldt fra *forbundene*:

Arbeidsmandsforbundet (medlemstall 5889 = 11 repr.): Gunnar Andersen, Kirkenes, Kristian Henriksen, Nore, J. B. Johansen, Malm, Magnus Magnussen, Myrdal, Annas S. Moe, Formofoss, Kristian Moljord, Sulitjelma, Hans Røste, Oslo, Johs. O. Selfors, Mo i Ranen, Simon Simonsen, Kragerø, Kr. S. Tamnæs, Verma, og Peder Vestad, Alvdal.

Baker- og Konditorforbundet (medlemstall 1838 = 3 repr.): Alfred Fredriksen, Trondhjem, Johan Nygaard, Oslo, og Wilhelm Olsen, Bergen.

Barber- og Frisørsvennenes Forbund (medlemstall 60 = 1 repr.): E. Andersen Hulback, Oslo.

Bokbinderforbundet (medlemstall 1308 = 2 repr.): G. Hermansen, Stavanger, og Øistein Martinsen, Oslo.

Bygningsarbeiderforbundet (medlemstall 7002 = 14 repr.): Knut Alsgaard, Mosjøen, Kristoffer Andersen, Oslo, Edv. Arnesen, Skien, Karl Auten, Oslo, T. Birkeland, Hamar, Reidar Eriksen, Oslo, I. Ertresvaag, Ålesund, Oskar Hansen, Oslo, Olaf Kregnes, Trondhjem, Karl Kristiansen, Oslo, P. Lystad, Arendal, Lars Nilsen, Bergen, Nils Olsen, Oslo, og Fr. Thorbjørnsen, Rælingen.

Norsk Centralforening for Boktrykkere (medlemstall 3398 = 6 repr.): Harald Berg, Trondhjem, Johs. Hultin, Oslo, Enck Rasmussen, Stavanger, Leopold Rundstad, Oslo, S. Samuelsen, Bergen, og Emil Thorkildsen, Oslo.

Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet (medlemstall 1470 = repr.): O. M. Haugen, Oslo, og Hans O. Yssen, Oslo.

Formertorbundet (medlemstall 1849 = 3 repr.): Ludvig Johansen, Oslo, Harry Nilssen, Oslo, og Gustav Weie, Trondhjem.

Gullsmedarbeiderforbundet (medlemstall 500 = 1 repr.): E. Gabrielsen, Oslo.

Høvleriarbeiderforbundet (medlemstall 3881 = 7 repr.): Karl Andreassen, Fredrikstad, Vilh. Berntsen, Lillestrøm, Julius Clausen, Drammen, Hans Eriksen, Oslo, Harald Henriksen, Græsвик, Johan Kristoffersen, Fredrikshald, og Aimar Olsen, Nøkleby pr. Fredrikstad.

Jern- og Metallarbeiderforbundet (medlemstall 12,137 = 24 repr.): Olaf Abrahamsen, Holmestrand, G. E. Andersen, Horten, Kr. Bakken, Hammar, G. Ellingsen, Bergen, Leif O. Foss, Oslo, Ole Hansen, Fredrikstad, Hans Hegg, Drammen, Karl Iversen, Oslo, Olaf Kamphus, Strømmen, Olaf Karlsen, Langesund, Severin Kjeldsen, Sandefjord, Th. Kristiansen, Oslo, Kr. Kristoffersen, Moss, Lauritz Larsen, Oslo, Carl Lindstrøm, Jørpeland, Kristian Nilsen, Gjøvik, Leonard Nielsen, Oslo, Kr. Olsen, Oslo, Øivind Olsen, Oslo, Valdemar Lund Olsen, Trondhjem, Markus Pedersen, Harstad, Alex. Simenstad, Oslo, Anton Størdahl, Bergen, og L. Wenge, Molde.

Jernbaneforbundet (medlemstall 5407 = 10 repr.): Albert Aamodt, Tonsåsen, L. Buland, Trondhjem, Henrik Eggen, Trondhjem, L. Engen, Gjeilo, Albert Hansen, Aker, Harald Haare, Drammen, Hans Johansen, Drammen, W. Kristiansen, Trondhjem, Otto M. Thoresen, Lillestrøm, Alfr. Waatvik, Oslo.

Kjemisk Industriarbeiderforbund (medlemstall 7460 = 14 repr.): Arthur Berby, Langesund, Arne Braathen, Borgen pr. Sarpsborg, Erling Bøckmann, Fredrikstad, Jørgen Børve, Odda, Gustav Green, Lier pr. Drammen, Anders Gulbrandsen, Slemmestad, Aksel Jakobsen, Oslo, Sv. Johannessen, Stangfjorden, Fr. O. Johansen, Sauda, Halfdan Jønsson, Oslo, J. T. Nicolaysen, Brevik, Karl Olsen, Eydehavn, Kristian Rothaug, Kopperå, og Lars Stenklev, Rjukan.

Kjøttindustriarbeiderforbundet (medlemstall 621 = 1 repr.): Ole Storaa, Oslo.

Kommuneforbundet (medlemstall 6699 = 13 repr.): R. Brynhildsen, Oslo, Karl Hansen, Oslo, Nils Halvorsen, Bergen, Olav Johannessen, Bergen, Eugen Johansen, Oslo, Halfdan Johnsen, Oslo, Oskar Karlsen, Oslo, Alf Kristiansen, Aker, O. C. Moe, Trondhjem, Ole Rinnan, Trondhjem, E. E. Rudlang, Oslo, Johan Samuelsen, Stavanger, og Chr. Syversen, Oslo.

Litografisk Forbund (medlemstall 483 = 1 repr.): Robert Kopp, Oslo.

Lokomotivmannsforbundet (medlemstall 1485 = 2 repr.): Robert Lund, Oslo, og Chr. Borgen, Drammen.

Matros- og Fyrbyterunionen (medlemstall 1535 = 3 repr.): Anders Birkeland, Oslo, Idar Hamsaas, Trondhjem, og Hermand Michelsen, Bergen.

Møbelindustriarbeiderforbundet (medlemstall 1205 = 2 repr.): Einar Rasmussen, Drammen, og Chr. Systad, Oslo.

Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet (medlemstall 3665 = 7 repr.): Aron Ask, Oslo, Rich. Hansen, Oslo, Henry Jakobsen, Moss, Mathias Larsen, Stavanger, Rudolf Mathisen, Oslo, Joh. E. Pettersen, Sarpsborg, og Johan Stiklestad, Trondhjem.

Papirindustriarbeiderforbundet (medlemstall 11,350 = 22 repr.): Julius Aarmo, Salsnæs, Johan Akselsen, Sarpsborg, Andreas Ek, Vestfossen. Edv. Endresen, Lillehammer, Alb. Gulbrandsen, Eidsvoll, Erling Hansen, Tofte, Kr. Haslie, Sarpsborg, Ivar Haugrønning, Ranheim, Karl H. Karlsen, Greåker, Andr. Kristensen, Gulskogen, Hødvin Larsen, Skien, Viggo Narvesen, Drammen, Karl Nedberg, Stenberg, pr. Mjøndalen, Ola Olsen, Fredrikshald, Peder Pedersen, Jevnaker, C. E. Petterson, Moss, Ole Renholdt, Dal st., Abr. Siljan, Skottfoss, Olaf Strandberg, Vennesså, Andreas Tvedt, Hønefoss, Kr. Vold, Aamot på Modum, og Edv. L. Wiik, Sarpsborg.

Postforbundet (medlemstall 1126 = 2 repr.): Ole Helland, Trondhjem, og O. L. Strøm, Oslo.

Skinn-, Lær- og Gunniindustriarbeiderforbundet (medlemstall 528 = 1 repr.): Johs. P. Nilsen, Oslo.

Skotøiarbeiderforbundet (medlemstall 2435 = 4 repr.): A. E. Gundersen, Oslo, J. Helle, Bergen, Louis Johansen, Oslo, og Harald Nilsen, Fredrikstad.

Skredderforbundet (medlemstall 1294 = 2 repr.): Fru H. Adolfsen, Oslo, og H. A. Birkeland, Oslo.

Stenindustriarbeiderforbundet (medlemstall 1404 = 2 repr.): Carl Gustavsen, Aspedammen, og Valdemar Nielsen, Oslo.

Tekstilarbeiderforbundet (medlemstall 2292 = 4 repr.): Alfr. Angelskaar, Ytre Arne, frk. Sigrid Dahl, V. Aker, Ingv. Olsen, Oslo, og Knut Pettersen, Tistedalen.

Transportarbeiderforbundet (medlemstall 5095 = 10 repr.): Paul Amundsen, Bergen, Hans Fladeby, Oslo, A. Gundersen, Oslo, Anders Hansen, Sarpsborg, Johannes Johannesen, Oslo, B. Marvik, Stavanger, Kristian Olsen, Drammen, Ole Johan Olsen, Kristiansand S., Nils Steira, Narvik, og A. Østvik, Trondhjem.

Tobakkarbeiderforbundet (medlemstall 1320 = 2 repr.): Johannes Abrahamsen, Oslo, og H. Johansen, Oslo.

Fra *samorganisasjonene* møtte:

Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon (medlemstall 30,514 = 10 repr.): Vitalis Andersen, Oslo, A. Edvardsen, Oslo, Eugen Berg, Oslo, Gunnar Braathen, Oslo, A. Eliassen, Oslo, Ole Hagen, Oslo, Olaf Hansen, Oslo, Edw. Mørk, Oslo, Eugen Offner, Oslo, og Johan Schwingel, Oslo.

Bergen og Fylkenes faglige Distriktsorganisasjon (medlemstall 7685 = 4 repr.): H. Litsheim, Høyanger, Harald Slaattelid, Odda, Waldemar Svendsen, Bergen, og Johs. Wilhelmsen, Bergen.

Trondelag faglige Samorganisasjon (medlemstall 6274 = 4 repr.): Johan Flønes, Trondhjem, Bernh. Næsbak, Hommelvik, John G. Olsen, Trondhjem, og Gustav Sundby, Trondhjem.

Stavanger (medlemstall 2186 = 2 repr.): Olaf Hindahl, Stavanger, og Adolf Olsen, Stavanger.

Østfold fylke (medlemstall 10,342 = 6 repr.): Karl Dahl, Moss, Anton Davidsen, Kråkerøy, Magn. Dybdal, Haugerud, Emil Hult, Tistedalen, Emil Liljan, Sarpsborg, og Arthur Olsen, Fredrikstad.

Akershus fylke (medlemstall 4277 = 1 repr.): Karl Aug. Olsen, Lillestrøm.

Hedmark fylke (medlemstall 2330 = 2 repr.): Joh. Benterud, Kongsvinger, og Karl Bjurstrøm, Hamar.

Opland fylke (medlemstall 2014 = 2 repr.): O. Nordeng, Gjøvik, og Aslak Slette, Kapp.

Buskerud fylke (medlemstall 8716 = 5 repr.): A. Heitmann Arntsen, Drammen, Erland Borgersen, Mjøndalen, Willy Gulbrandsen, Drammen, Karl Steen, Hønefoss, og Kristian Viken, Mjøndalen.

Telemark fylke (medlemstall 5180 = 3 repr.): Karl Bratsberg, Skien, Ole Kristensen, Porsgrunn, og Albert Sund, Rjukan.

Vestfold fylke (medlemstall 3049 = 2 repr.): Anton Kristiansen, Larvik, og Adolf Kristoffersen, Sandefjord.

Aust-Agder fylke (medlemstall 1070 = repr.): N. Stene, Eydehavn.

Vest-Agder fylke (medlemstall 1352 = 1 repr.): Daniel Jacobsen, Kristiansand.

Rogaland fylke (medlemstall 925 = repr.): Kristoffer Jakobsen, Sauda.

Møre fylke (medlemstall 1292 = 1 repr.): Olaf Oksvik, Molde.

Nord-Trondelag fylke (medlemstall 2122 = 1 repr.): Johan Jensen, Namsos.

Nordland fylke (medlemstall 1920 = 1 repr.): Josef Jensen, Sulitjelma.

Troms fylke (medlemstall 374 = 1 repr.): Petter Hansen, Tromsø.

Finnmark fylke (medlemstall 823 = 1 repr.): Oskar Rønbeck, Hammerfest.

I stedet for J. Helle, Bergen, var senere anmeldt H. O. Hovde, Hamar, og i stedet for Adolf Kristoffersen, Sandefjord, var anmeldt Johan Skau, Horten.

Samtlige var tilstede med undtagelse av Chr. Borgen, Drammen, for hvem der ikke møtte varamann.

Ialt var således møtt 224 valgte representanter. Videre møtte sekretariatets medlemmer Jens Teigen, P. Aarøe, Halvard Olsen, Elias Volan, G. Sethil, Johs. M. P. Ødegaard, A. Bratvold, Oskar Olsen, A. Alberti, H. Aas, Knut Eng, O. Guldvog, Oscar Syvertsen og Martin Tranmæl.

For øvrig møtte revisjonen, A. Ahlstrand, Arnt Aamodt og Anders Øie, samt sekretær Alfred Madsen og Landsorganisasjonens juridiske konsulent Trygve Lie.

Fullmaktene.

En av sekretariatet opnevnt foreløbig fullmaktskomité, bestående av *Aas, Eng* og *Aarøe*, hadde gjennomgått fullmaktene og innstillet samtlige til godkjenning. Innstillingen blev vedtatt enstemmig.

Forretningsorden og dagsorden.

Den foreslåtte forretningsorden blev vedtatt enstemmig for alle punkters vedkommende så nær som punkt 3, hvor et mindretall stemte for et forslag av *Liljan* om å avslutte eftermiddagsmøtene kl. 6.

Likeså blev dagsordenen vedtatt enstemmig som oppstillet, efter at *A. E. Gundersen* hadde forbeholdt sig adgang til under post 14 å fremsette forslag til protest mot Regjeringens forslag om ophevelse av husleiloven.

Valg av ordstyrere og sekretærer.

Som ordstyrere blev valgt enstemmig de av sekretariatet foreslåtte, *Halvard Olsen, Gustav Sundbye, Edw. Mørk* og *Richard Hansen*.

Som sekretærer blev valgt, likeledes enstemmig, *A. H. Arntsen, Drammen, Harry Nilsen, Oslo, Arthur Olsen, Fredrikstad, og Harald Slaattelid, Odda*.

Som generalsekretær fungerte Alfred Aakermann.

Valgkomité.

Det blev enstemmig besluttet at valgkomitéen skulde bestå av 13 medlemmer.

Sekretariatets flertall — 11 medlemmer — innstillet som medlemmer av valgkomitéen *Johan Akselsen, Sarpsborg, Gunnar Braathen, Oslo, Kristian Henriksen, Nore, Harald Haare, Drammen, Daniel Jakobsen, Kristiansand, Mathias Larsen, Stavanger, O. C. Moe, Trondhjem, Oskar Olsen, Oslo, Kristian Rothaug, Kopperåen, Leopold Rungstad, Oslo, Waldemar Svendsen, Bergen, Martin Tranmæl og Elias Volan, Oslo*.

Mindretallet — Volan og Aas — foreslo: *Akselsen, Sarpsborg, Ivar Ertresvaag, Ålesund, Daniel Jakobsen, Kristiansand, Hans Johansen, Drammen, Th. Kristiansen, Oslo, Mathias Larsen, Stavanger, O. C. Moe, Trondhjem, Oskar Olsen, Oslo, Rungstad, Oslo, Waldemar Svendsen, Bergen, Johs. O. Selfors, Mo i Rana, Lars Stenklev, Rjukan, og Martin Tranmæl*.

Ordstyreren opnevnte som tellekomité for avstemningen *E. Størdahl, Olav Oksvik, Eug. Johansen, J. Børve, Vilh. Berntsen, Abr. Siljan, Karl Bjurstrøm, Edw. Mørk og H. Eriksen*.

Teigen anbefalte vedtatt flertallets innstilling til besettelse av valgkomitéen. Den tok hensyn til så vel forbundenes som til distriktenes interesser, så langt som det lot sig gjøre.

Nils Olsen fant det lite organisasjonsmessig av sekretariatet å foreslå *Tranmæl*, som ikke møtte som representant. Han foreslo i stedet *Vitalis Andersen* fra Oslo Samorganisasjon.

Teigen: Det har alltid vært skikk å ha medlemmer av sekretariatet i valgkomitéen. Dette trodde jeg Nils Olsen var opmerksom på. Trammæl har vært valgt også tidligere, og det har ikke vært reist nogen innsigelse mot det.

E. Volan: Det kan synes som om det ikke er noget stort spørsmål å lage en flertalls- og en mindretallsinnstilling på. Det er jo ikke komitéen, men kongressen, som avgjør valgene av tillitsmenn o. s. v. Imidlertid har jeg bedt mig fritatt som medlem, fordi jeg får mer enn nok å gjøre allikevel på denne kongress, som representant for mindretallet i sekretariatet. Vi er jo ikke mer enn to der, dels tre. Jeg har derfor foreslått Ertresvaag istedenfor mig. — Det er også forskjellige ting ved flertallets forslag, som jeg mener er uriktig. Man har f. eks. ikke funnet plass til nogen mann fra Bratsberg, som er et av de største industridistrikter, og heller ikke nogen fra Nord-Norge. Men det har ikke vært mulig for mig eller Aas å overbevise flertallet om at dette måtte være en mangel; man har ikke villet gjøre forandring på noget punkt. Jeg anbefaler mindretallets innstilling på det beste. Jeg tror den gir den beste sammensetning.

Leif Foss: Det er tatt alle mulige hensyn, sies det. Men det kan ikke være blitt gjort like overfor distriktene iallfall. Jeg forstår ikke berettigelsen av Trammæls valg, fordi han er medlem av sekretariatet, hvor han sitter som sitt partis representant. Sekretariatet er allikevel representert på begge innstillinger ved Oskar Olsen.

K. Rothaug: Det er meningsløst å kaste en brandfakkell inn som det her forsøkes gjort. Trammæl står opført på begge innstillinger; det er ingen dissens om det. Det må da være temmelig søkt av representanter for et spesielt parti å ville velte denne innstilling. Jeg anbefaler flertallets forslag vedtatt uforandret.

Trammæl: Det er ikke mulig å få alle distrikter representert i en valgkomité på kongressen. Det skal foretas valg på et sekretariat som skal ha sete i Oslo. Da blir spørsmålet om å sammensette komitéen slik, at den kan ha den best mulige oversikt og allsidig kjennskap. Som Volan sa, er kongressen heller ikke bundet til nogen innstilling. Jeg var meget mot å bli valgt, da det å sitte i valgkomitéen er en uriaspost, og jeg sa også fra i sekretariatet. Men når jeg blev foreslått, føler jeg mig forpliktet til å stille mig til valg som ethvert annet medlem. Jeg synes heller ikke det er nogen grunn for Volan til å trekke sig tilbake. Den sammensetning Volan vil ha, springer ikke ut av forbunds- eller distriktshensyn, men av ganske andre hensyn. Jeg anbefaler at man samler sig om den foreliggende innstilling.

Fladeby mente at mindretallet, når man først skulde ta hensyn til Nord-Norge, måtte ha kunnet finne en mann litt lenger nordfra enn Mo i Rana.

Volan: Det er ikke riktig å si at jeg bare vil ha en annen politisk sammensetning av valgkomitéen. Jeg har bl. a. foreslått Stenklev, Rjukan, istedenfor Rothaug. De tilhører samme forbund, og så vidt jeg vet også samme parti. Men det må være nok for Trøndelag å få én. Selfors' politiske opfatning kjenner jeg ikke, men jeg er bange for at han representerer den samme som jeg har. Da kan man jo ta Rønbek fra Hammer-

fest; det er intet i veien fra min side i så måte. Når jeg har foreslått Selfors istedenfor Kr. Henriksen, Nore, som tilhører samme forbund, er det fordi Drammensdistriktet blir representert sterkt nok allikevel. Selv om Selfors blir med, vil mindretallet allikevel ikke få mer enn 5 av 13.

Tranmæl: Det er påfallende at Volan ikke nevnte at han også har foreslått Hans Johansen istedenfor Haare og Th. Kristiansen, Oslo, istedenfor Gunnar Braathen.

Volan: Naturligvis vil mindretallet ha så mange som mulig. Men det opnåes ikke gjennom flertallets forslag.

H. Aas: Jeg er tilbøielig til å være enig i at sekretariatet *ikke* blir representert i valgkomitéen, og hvis det kommer forslag i den retning vil jeg stemme for det. Det er ikke riktig at de skal være med på så å si å innstille sig selv. Jeg var i sekretariatet stemt for å ta Volan med, men fant å måtte respektere det han hadde anført mot sitt valg.

Arthur Berby: Det er kanskje naturlig at Tranmæl her begynner å tale om politisk spill. Jeg vil da minne om at han er den eneste her som ikke møter som valgt av arbeiderne, men som representant for sitt spesifikke parti. Skal han fortsette slik, vil jeg foreslå, at også de andre partier innbys til å sende en *spesifikk* talsmann.

Efter at *Systad* hadde anbefalt mindretallsforslaget, gikk man til valg.

Redaksjonskomité.

Som redaksjonskomité foreslo sekretariatets flertall, 10 medlemmer, følgende: Alfred Madsen, A. E. Gundersen, Hans Aas, Adolf Olsen, Stavanger, og Olaf Abrahamsen, Holmestrand. Mindretallet, Aas, Volan og Guldvog, foreslo dessuten Johs. Wilhelmsen, Bergen.

Volan erklærte at han først hadde tenkt å forslå Wilhelmsen istedenfor Abrahamsen fra Holmestrand. Imidlertid vilde han foreslå komitéen utvidet fra 5 til 7. Efter sekretariatets forslag kom flertallsretningen til å få 4, mindretallet 1 og arbeideropposisjonen ingen. Han anbefalte at Wilhelmsen blev valgt ved siden av en representant for opposisjonen som den 7de.

Rich. Hansen forstod ikke at man skulde gjøre arbeidet i redaksjonskomitéen tyngre enn nødvendig. En utvidelse til 7 vilde antagelig bare resultere i at man måtte nedsette et engere utvalg, f. eks. på 3 mann, til å utarbeide forslag.

Ved voteringen blev det vedtatt med stort flertall at komitéen skulde bestå av 5 medlemmer.

Aas: Jeg vil foreslå at mitt navn blir byttet med Volans, for å gi ham bedre anledning til å representere sine forslag.

Volan optok forslag om Wilhelmsen istedenfor Abrahamsen. Han bad kongressen være opmerksom på, at hvis mindretallet fikk bare én mann, vilde vedkommende ikke ha mandat til å utarbeide forslag på sin fraksjons vegne.

Teigen: Man har den fullstendigste frihet til å forme sine egne forslag, selv om det er bare én mann i komitéen for det kommunistiske parti, likesom også for det sosialdemokratiske parti.

Aas: Ingen har talt om det kommunistiske parti i denne forbindelse. Stemmesedler blev utdelt.

Teigen: Møtet er slutt for idag. Jeg vil be alle representantene sette sig inn i beretningen og, hvis man har bemerkninger å gjøre, da å forlange ordet straks under de enkelte poster, når man går over til dem imorgen.

Mandag 24 august.

Ordstyrer: *Rich. Hansen*.

Protokollen fra åpningsmøtet bev oplest av *Aaroe* og godkjent uten bemerkning.

Komitévalgene.

Ordstyreren meddelte at til medlemmer av valgkomitéen var valgt: *Johan Akselsen* med 212 stemmer, *L. Rungstad* 212, *Daniel Jakobsen* 212, *Mathias Larsen* 211, *Oskar Olsen* 211, *O. C. Moe* 210, *Waldemar Svendsen* 206, *Martin Trammæl* 170, *Kristian Henriksen* 161, *Gunnar Braathen* 160, *Harald Haare* 159, *Kr. Rothaug* 159 og *Elias Volan* 119 stemmer.

Dernæst hadde *Stenklev* 96, *Ivar Ertresvaag* 52, *Th. Kristiansen* 55, *Johs. O. Selfors* 56, *Vitalis Andersen* 59 og *Hans Johansen* 54 stemmer.

Til medlemmer av redaksjonskomitéen var valgt *Adolf Olsen*, 215, *Alfred Madsen* 211, *Hans Aas* 204, *A. E. Gundersen* 204 og *Olaf Abrahamssen* 170. Dernæst hadde *Johan Wilhelmsen* 79 og *Volan* 14 stemmer.

Protest mot myrderiene i Polen.

Reidar Eriksen foreslo følgende uttalelse, som han motiverte nærmere:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress, som representerer den samlede arbeiderklasse i Norge, uttaler sin harme og avsky over de skjendige mord som er foretatt på våre polske kamerater *Botwin, Hibner, Rutkowski* og *Kniewski* og forlanger processen mot *Larzusky* stoppet og vår kamerat frigitt. —

Forslaget blev vedtatt enstemmig og uten debatt.

Beretning og regnskap.

Ordstyreren: Der foreligger først beretningen for 1923, idet kongressen sist blev holdt så tidlig på året, at beretningen for 1923 den gang ikke forelå avsluttet. Jeg vil samtidig opplyse at sekretariatet har vedtatt en beslutning om at intet av beretningsdebatten skal offentliggjøres.

1923.

Beretning og regnskap for 1923 blev godkjent enstemmig efter en bemerkning av *H. Fladeby* om *Sulitjelma*-affæren. *Teigen* opplyste at denne sak vilde komme op særskilt, idet det forelå et forslag herom fra *Norsk Arbeidsmannsforbunds landsmøte*.

1924.

Jernstreiken, transportkonflikten og lockouten.

Harald Haare: Det er et forhold i forbindelse med transportkonflikten jeg vil berøre. Enkelte av Jernbaneforbundets medlemmer kom som følge av denne i konflikt med den stedlige avdeling av bryggeforbundet i Drammen. Vedkommende utførte under konflikten sitt vanlige arbeide, efter sanksjon av Landsorganisasjonen, men det gav anledning til demonstrasjoner, hvorunder de endog blev kalt for streikebrytere. Jeg mener at sekretariatet plikter å gripe inn under slike forhold og forlange, at der vises nogen lojalitet overfor organisasjonskamerater. Noget lignende bør ikke gjenta sig i fremtiden. Jeg vil også nevne den lettsindige måte hvorpå enkelte organisasjoner stempler sine kamerater for streikebrytere. Vi har det i friskt minne fra rengjøringskonflikten ved jernbanen i sommer. Jeg mener at det kan være grunn for både forbund og streikekomitéer til å vise nogen større forsiktighet med de notiser de setter inn i arbeiderpressen.

Fladeby: Når Håre reiste dette spørsmål med henstilling om at et lignende forhold ikke må gjenta sig, kan jeg forsåvidt være enig. Men jeg mener det kan være grunn til først og fremst å rette henstillingen til jernbaneorganisasjonene i Drammen, slik at de for fremtiden vet hvad de har å gjøre, og hvad solidariteten krever, når der utbryter en konflikt. Forholdet er at kommunen hadde 5 kraner på bryggen i Drammen, Staten 2. Kommunearbeiderne stod på tre måneders opsigelse, akkurat som Statens. De første fant det uholdbart å stå i arbeide, da transportkonflikten kom, og de forlot kranene uten opsigelse. Statens folk fortsatte imidlertid, og de losset ikke bare for Staten, men kranene blev endog bortleiet til folk som var i konflikt med organisasjonen. Det er klart at det da måtte bli virvar. Det gikk så vidt at de som fortsatte måtte ha politieskorte fra og til arbeidsstedet som andre streikebrytere. Jernbanefolkene burde ha gjort som kommunens folk og nedlagt arbeidet uten opsigelse, for så siden å ta kampen når konflikten var over.

Det tilfelle som her er nevnt, streifer for øvrig inn på organisasjonsformene, og det kan være grunn til å komme tilbake til det, når man kommer til det punkt på dagsordenen. Jeg vil, med det samme vi er inne på det, nevne den ugreie som det ofte er ved en transportkonflikt. Det viser sig at det ene eller annet forbund får dispensasjon for hentning av varer fra bryggene, når disse er blokert av Transportforbundet. Det er ikke rart at det *brister*, når organisasjonen selv er med og gjør hvad den kan for det. Jeg vil påtale disse utidige dispensasjoner og henstille at man er varsom med dem. Det nye sekretariatet må iallfall sørge for at det blir konferert med vedkommende forbund i hvert enkelt tilfelle.

A. H. Arntsen: Jeg beklager at Haare har tatt op den sak her; det tjener ikke til Jernbaneforbundets ros den optreden som blev vist i dette spørsmål. De kommunale kranførere nedla arbeidet på en times varsel, mens der fortvekk foregikk losning og lastning av blokerte varer over Statens kraner. Man skulde ventet det samme av jernbanefolkene, iallfall at de hadde såpass forståelse at de ikke forøerte arbeidet. Men det blev vist en arbeidsintensitet i den tid som sjelden eller aldri før. Jeg

er enig i at tilfellet avdekker uholdbare forhold innen organisasjonene, men når det *påtales* av samorganisasjonens representantskap og de allikevel fortsetter, som om intet var hendt, da nytter det ikke å ville ta bort det stempel disse folk har fått. De burde helst *ikke* være organisert, for da hadde de sannsynligvis aldri mere kommet til kranene i Drammen.

Haare: Til Arntsen vil jeg si, at han ikke har forstått min mening med å reise spørsmålet her på kongressen. Det er ikke gjort for å forsvare mine kamerater i Jernbaneforbundet, men fordi jeg fant det hele meningsløst organisasjonsmessig. Et forbund sender en forespørsel til sekretariatet og får et svar, som sier omtrent det samme som goddag mann, oksekraft. Medlemmene har å rette sig etter de direktiver vedkommende organisasjon har utstedt, og det er forutsatt at ved konflikter skal sekretariatet gi greie direktiver om hvordan man skal forholde sig. Skjer ikke det, kan det føre til at man river organisasjonen i filler. Sekretariatet bør, som den øverste myndighet, si *sitt* ord for fremtiden. Det går da ikke an at Landsorganisasjonen har *streikebrytere* blandt sine medlemmer!

Teigen: Det kan så være at det beste vilde være om sekretariatet grep inn i alle detaljer for å ordne vanskelighetene. Men det vilde forbundene straks ha sig frabedt. De vilde ha nogen selvbestemmelsesrett i stedet for å legge all makt i sekretariatets hånd. Men jeg vil si til Haare: var nogen av Jernbaneforbundets medlemmer i *tvil* om sekretariatets standpunkt i den sak? Jeg tror det neppe.

Volan: Jeg kjenner ikke så nøie ansettelsesbetingelsene for Staten. Men man kan ikke fortolke det på *den* måte at man skal utføre streikebryterarbeide; jeg tror ikke en *rett* kan dekretere at man er pliktig til å utføre sådant arbeide, og at man i konsekvens med det skal stå opsigelsen ut, hvis man kommanderes til det. Det må kategorisk avvises av de organiserte arbeidere. Og den fortolkning av ansettelsesvilkårene må naturligvis også Statens tjenestemenn komme til.

Arbeiderbevegelsens arkiv.

A. E. Gundersen: Jeg savner i beretningen mer fullstendige opplysninger om arkivet, og jeg vil gjerne etterlyse dem her. Hvem er for tiden bestyrer av det? Arbeiderbevegelsens arkiv har stor betydning, idet det er meningen å samle alt der, så man har de historiske kilder. Men det må da holdes *à jour* i stedet for å forfalle. Jeg har inntrykk av at det ikke er gjort nok for å be foreningene om å sende inn arkivmaterieil. På den måte blir denne institusjon et stedbarn blandt oss. De svenske kamerater har ofret meget mer her. Jeg vil henstille til sekretariatet å ta sig grundig av arkivet. Jeg nevnte det på representantskapsmøtet, og formannen lovet den gang at det skulde bli gjort. Lokaleforholdene må også kunne forbedres. Og fremfor alt må ledelsen av arkivet foreståes av en mann som har skjønn og forståelse.

Teigen: Jeg har ikke så meget kjennskap til arkivet som kanskje mange andre. Imidlertid blev det anmodet om en redegjørelse for arkivet til beretningen. Men beretningen måtte trykkes uten at man kunde vente på oversikten fra arkivaren. Nu er oversikten kommet, og det viser sig at der er kommet mer system i det. Sekretariatet har også nedsatt en

komité som skal undersøke mulighetene for en utvidelse og forbedring av arkivet. —

Ved *voteringen* blev beretningen godkjent med de falne bemerkninger. Likeså blev *regnskapet* for 1924 enstemmig godkjent.

Aas: Jeg har forlangt ordet til en beretningssak som gjelder 1925. og som var en følge av storkonflikten ifjor.

Bratvold: Dentil er kort og godt å si at beretningen for 1925 foreligger ikke. Det må da fra sekretariatets side bli avgitt en særskilt beretning.

A. E. Gundersen: Vi har alltid fått en slik før.

Bratvold: Ja forlang det!

Ordstyren: En muntlig beretning vil vel komme.

Teigen: Ja, det kommer an på om kongressen finner det nødvendig. Det skulde vel være godt kjent av alle det som er passert i det år vi er inne i.

Volan: Det er helt feil å si at det spørsmål vedkommer 1925. Det står i forbindelse med storkonflikten ifjor.

Ordstyren: Det er ikke opplyst før. Og beretningen for 1924 er godkjent. *Aas* nevnte ikke hvad saken gjaldt, da han bad om å få ordet.

Aas: Jeg sa, før vi stemte, at jeg vilde ta op en sak som stod i forbindelse med konflikten ifjor, men som hadde sin *avslutning* i 1925. Jeg vilde dermed overlate til dirigenten å avgjøre, når det passet å ta den op. Det skulde være fullt korrekt fra min side.

Systad: Hva gjelder saken?

Volan: Det gjelder Liljedahls trakassering fra arbeidsplassen og sekretariatets forhold til den sak.

Systad: Jeg vil stemme for at vi optar saken *nu*.

Efter forslag av *ordstyren* blev *Aas* gitt adgang til å bringe saken frem i tilslutning til beretningen.

Aas: Efter storkonflikten ifjor blev et av Tobakkarbeiderforbundets medlemmer, Harald Liljedahl, ikke inntatt ved bedriften, Tiedemanns tobakksfabrik her i byen. Han var arbeidernes tillitsmann der oppe. Det blev gjort gjeldende fra arbeidsgiverhold at i og med den overenskomst som blev truffet, var det truffet *avtale* mellem Landsorganisasjonen og bedriften om at Liljedahl ikke skulde inntas. Forbundet krevet beskjed herom, men bedriften henviste til overenskomsten med hovedorganisasjonen. Sekretariatet skriver da til Arbeidsgiverforeningen og påklager dette forhold. Den 10 oktober 1924 sender Arbeidsgiverforeningen en skrivelse tilbake, og den blir besvart med en ny skrivelse fra sekretariatet av 13 januar i år, hvori det protesteres mot de uttalelser som arbeidernes representanter ved anledningen er blitt tillagt. Efter en korrespondanse frem og tilbake har så Trygve Lie avgitt en fremstilling til sekretariatet. Han uttaler heri, at efter hans opfatning er saken *nu* for *gammel* til å påklages for Arbeidsretten. — Liljedahl er altså ikke kommet inn. Han har skrevet til sekretariatet om økonomisk støtte, men det har sekretariatet avvist som sig uvedkommende. Jeg mener at kongressen ikke bør innta det standpunkt, som sekretariatet her har gjort. Den bør i stedet ta ansvaret for at saken er drevet slik, og bevilge Liljedahl et beløp som en

slags erstatning for dette. Jeg vil i henhold hertil foreslå at sekretariatet blir bemyndiget til å yde Liljedahl en passende erstatning.

Teigen: Jeg synes ikke at man i almindelighet kan ta op spørsmålet om et medlems forhold til sitt forbund ved avslutningen av en konflikt. Det vil være en umulig oppgave. Overfor det som Aas har referert, kan jeg uttale at det ikke har vært *nogen* feil fra sekretariatet. Straks vi fikk høre de rykter som gikk angående en avtale, som skulde være truffet, benektet vi det med en eneste gang som noget sekretariatet ikke hadde kjennskap til. Riksmeglingsmannens forslag inneholdt en bestemmelse om at alle spørsmål som reiste sig om gjeninntagelse skulde ordnes av forbundene og Arbeidsgiverforeningen. Det blev også ordnet av alle forbund. Tobakksarbeiderforbundets formann meddelte på spørsmål av mig, at *der* var det ikke noget kluss. Og ut fra det blev det handlet, naturligvis. Senere kom fabrikkieier Andresen med dette at man ikke vilde innta Liljedahl. Nogen «avtale» om det har selvsagt ikke foreligget, og det foreligger heller ikke. Jeg synes det da er lite smakelig av Tobakksarbeiderforbundet og Liljedahl å velte skylden for det som er hendt over på sekretariatet. Det er foreløbig hvad jeg har å si.

Bratvold: Jeg vilde finne det rimelig, at forbundets representanter selv hadde tatt affære, hvis de hadde en stor sak som de vilde ha op her. Nogen særlig begrunnelse er ikke gitt av Aas. Han mener at det er gjort en feil av sekretariatet, men hvad den består i, får man lite greie på. Det er, som Teigen har sagt, en sak som gjelder vedkommende forbund i første rekke. Hvad en funksjonær i Arbeidsgiverforeningen sier, og som han ikke kan dokumentere, skal man ta lite hensyn til. Papirforbundet fikk også den slags efter storkonfliktens avslutning, idet enkelte ikke blev gjeninntatt; forbundet understøttet dem siden med 60 kroner uken og gjør det fremdeles. Det har ikke falt oss inn å be kongressen om nogen bevilgning til dem. Den slags får vi søke å klare i forbundene. Men jeg forstår jo godt hvad det ligger i det. Tobakkarbeiderforbundet har ikke funnet å ville ta saken frem. Men det gjør Aas. Og *hensikten* kan jeg inderlig godt forståes.

Volan: Jeg skal ikke innlate mig på prosedyre om hvis feil det er at Liljedahl ikke kommer inn i arbeide. Man vet at han optrådte meget agressivt mot streikebryterne; som følge av dette finner arbeidsgiverne forklarlig nok, at Liljedahl er en ubehagelig person å ha der. Det er riktig, som oplyst, at det var forbundene som skulde ordne med gjeninntagelsen. Jeg kan imidlertid godt tenke mig at Tobakkarbeiderforbundets styre ikke kjente til at der *var* nogen spesielle forhold for Liljedahls vedkommende. Så drev saken, inntil det var for sent å gå til Arbeidsretten, slik som Lie har oplyst. Det var den *formelle* feil som blev begått av sekretariatet. — Nu skal man huske at Tobakkarbeiderforbundet er et lite forbund, med liten økonomisk evne til å understøtte sine medlemmer når vanskeligheter inntreffer. Kongressen vil også senere få sig forelagt forslag om at Landsorganisasjonen effektivt skal understøtte de arbeidere som er kommet i vanskeligheter på grunn av deres kamp mot streikebryteruvesenet. Slik som saken foreligger, er det rimelig at kongressen gir sekretariatet bemyndigelse til å gi Liljedahl en liten erstatning for den skade han har lidt ved ikke å bli gjeninntatt. Det er én mann —

de andre har forbundene selv sørget for. Å lage noen ståhei av den sak skulde ikke være nødvendig.

Halidan Johnsen: Jeg vil bare uttale mig om saken i sin almindelighet, idet jeg har mindre kjennskap til dette spesielle forhold. Hvem er det som arbeidsgiverne vanligvis vil holde utenfor etter et konfliktoppgjør? Jo, det er de som er gått i spissen; de som har vært de ledende og nedlagt kanskje det største arbeide for de resultater som er oppnådd. Vi hadde en lignende affære ved Brenselscentralen. Med hensyn til tilfellet Liljedahl vil jeg si, at alle fagorganiserte, som vil føre klassekamp i fagorganisasjonen, må være stolt av ham. Han opptrådte som en organisasjonsmann *skal* opptre. Og jeg beklager at organisasjonen ikke tar sig mer av de enkelte forhold. Enten det gjelder én eller ti, eller større grupper og foreninger, som kommer på det svarte Brett på grunn av aggressiv kamp, skal vi ta oss av disse folk og ikke gi dem på båten. Jeg anbefaler varmt iallfall at man gir ham litt å leve av, fordi han har stridt.

Aas: Teigen bebreidet mig at jeg hadde tatt saken op, fordi det gjaldt en enkelt person. Bratvold var også misfornødd. Jeg mener at det er en *urettferdighet* som er begått mot en som har vist sig å vareta sine kameraters interesser på arbeidsplassen. Jeg har også hatt det oppe i sekretariatet og har fremholdt det samme der. Pointet er at Arbeidsgiverforeningen sender en skrivelse hvori det sies, at tre personer har vært til stede i et møte hvor det uttaltes at Liljedahl ikke skal inntas. Så driver saken fra 4 januar ifjor til 25 februar i år; og da ender det med at den må legges vekk. Jeg mener at Landsorganisasjonen hadde plikt til gjennom Arbeidsretten å fralægge sig de beskyldninger som var fremsatt.

Halvard Olsen: På grunn av de beskyldninger som er fremkommet både offentlig og nu her om at det skulde være truffet en «avtale» mellom de som forhandlet for Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen ved avslutningen av storkonflikten, gående ut på at Liljedahl skulde holdes utenfor, vil jeg som medlem av sekretariatets forhandlingskomité (Lian, Oskar Olsen, Teigen og mig) opplyse, at det ikke er truffet nogen hverken skriftlig eller muntlig avtale med Arbeidsgiverforeningen i den retning som er antydnet. Vi var så brent av den berømmelige stortreiksprotokoll, at vi var fullt opmerksom på at man måtte undga noget som helst som kunde ha samme karakter — enten i formen eller behandlingen. Vi var klar over at Arbeidsgiverforeningen vilde lukke ute og gjøre forsøk på trakasserier; derfor sa vi samtlige, at betingelsen for at meglingsforslaget overhodet blev forelagt medlemmene til avstemning var at vi fikk klart for oss hvordan det blev med gjeninntagelsen. Dette hadde vi, som satt der, ikke full oversikt over for alle forbunds vedkommende; derfor fikk vi en bestemmelse i tilknytning til meglingsforslaget om at det skulde forhandles mellom forbundene og Arbeidsgiverforeningen, slik at det lå klart for sekretariatet når *det* skulde ta stilling til forslaget, og klart for *medlemmene* under avstemningen. Alle ting var således bragt klart, og i sekretariatet blev det meddelt at nu var det i orden for samtlige forbund, iberegnet Tobakkarbeiderforbundet. På grunnlag av det besluttede sekretariatet å gå op i Arbeidsgiverforeningen og meddele resultatet av behandlingen av Riksmeglingsmannens forslag. Det er således ikke truffet

nogen bestemmelse som skulde utelukke Liljedahl. Hvis det er gjort en feil her, måtte den i første rekke tilligge *forbundet*. Det er også forbundet som skal bringe inn en sak for Arbeidsretten, og det burde vært gjort med én gang.

A. H. Arntsen: Det er forunderlig at vi på denne kongress skal få til behandling et isolert spørsmål om trakassering. Etter protokollaffæren i 1921 hadde man i dusinvis av slike tilfelle. Men ingen vakte nogen mosjon om erstatning for det. Det er beklagelig at slikt skal finne sted, hvad enten det gjelder Liljedahl eller andre, men det hender dagstøtt. Det er noget som hører til arbeidernes krig — det er omkostningene som de må betale. Skulde man gå til å bevilge *erstatning*, vilde konsekvensen bli at *hvemsomhelst* som kommer ut for det samme må ha krav på lignende støtte. I Aas' eget forbund har der foregått trakasserier på arbeidsplassen, og vedkommende har måttet gå for lut og kaldt vann. Videre vil jeg nevne alle de medlemmer av Jern- og Metall og andre forbund som blev gående ledig efter storstreiken i 1921. Jeg er enig med de som hevder, at man kan ikke ta et spørsmål som dette op isolert hver gang på en kongress.

Hjalmar Johansen: Jeg må si, at den meddelelse vi fikk, kom helt overraskende på forbundsstyret. Dagen efter at kongressen var offisielt avsluttet, hadde vi en konferanse med Arbeidsgiverforeningen, hvor det blev sagt at alle vilde bli gjeninntatt. Så kom Andresens sirkulære til samtlige arbeidere ved bedriften, hvor det blev henvist til en avtale mellem Arbeidsgiverforeningen og sekretariatet. Vi tok straks saken op i styret, og vi hadde intet annet å gjøre enn å henvende oss til sekretariatet for å få dette punkt klargjort, før vi kunde foreta noget videre. Vi grep saken an med det samme og bragte den så langt som vi maktet. Men vi har ikke kunnet fri oss for det inntrykk, at ett eller annet må ligge til grunn for Andresens utsagn. Før *det* var op- og avgjort på en tilfredsstillende måte og sekretariatet hadde fridd sig fra beskyldningen, kunde vi intet mer gjøre, mente vi. Det er sant at vår økonomiske evne ikke er stor, og vi har strukket oss så langt som vi har kunnet i dette tilfelle.

Ordstyreren refererte følgende forslag:

Kongressen gir sin tilslutning til at Harald Liljedahl bevilges en passende erstatning for trakassering fra arbeidsplassen. Sekretariatet bebyrder sig til å fastsette erstatningens størrelse.

Hans Aas.

Teigen: Tenker kongressen ikke også på hvad Tobakkarbeiderforbundets formann nettop sa, at det hele kom overraskende på dem efter det oplyste? Tror man at Arbeidsgiverforeningen vilde *svart* forbundet slik, hvis en avtale hadde foreligget? Å nei. Man skulde «fri» sig fra det. Det var ingen sak da, hvis man kunde fri sig fra løgnaktige beskyldninger. Her står påstand mot påstand, og det viser sig å være arbeidere som tror mer på arbeidsgiverne enn på sine egne tilitsmenn. *Det er gjentagne kategorisk sagt fra at der ingen avtale eksisterer.* Aas vil fremstille det som om saken er blitt sinket i sekretariatet. Han må da tale mot bedre vidende. Han vet at sekretariatet ikke anlegger arbeidsrettssaker. Det

går ikke an i den sak å appellere til følelsene for en enkelt mann. Jeg har intet imot å behandle saken på humaneste måte og beskytte medlemmene i videste utstrekning. Men spørsmålet er: skal kongressen hvert 3. år gi sig av med å behandle de enkelte medlemmers forhold til sitt forbund? Skal man ta avgjørelsen fra forbundene i så viktige spørsmål som trakassering og legge det økonomiske ansvar for beskyttelsen av medlemmene mot trakassering over på Landsorganisasjonens sekretariat? Det er lettvis kanskje, men det kan ha store konsekvenser, og det må sees som en prinsipp sak. Tobakkarbeiderforbundet vil nok, hvis det finner det berettiget, gi det enkelte medlem det her gjelder en hjelp. Om forslaget vil jeg ha sagt, at det er en tendens i det, idet det vil legge en brodd mot forhandlerne, og det avviser jeg. En annen sak er det hvis kongressen vil beslutte å opprette et fond til det formål, men da må det være likt for alle.

Ordstyreren refererte følgende innkomne forslag:

Kongressen vil uttale at den mener Tobakkarbeiderforbundet har opptrådt lite energisk i denne sak, hvorfor forbundet må ta ansvaret angående saken Harald Liljedahl.

Ø. Marthinsen.

Det blev besluttet satt *strek*.

Trygve Lie: Liljedahlsaken skyldes jo de forhold som var i tobakkindustrien i juni 1924. Under behandlingen av Toftesaken blev det av arbeidsgiverne påberopt en avtale som nevnt av Aas, og jeg underrettet straks Landsorganisasjonen. Av Lian blev det øieblikkelig protestert. Fra Liljedahl hørte vi intet før over nyttår, og kort før Lian døde. Jeg skrev da en betenkning, som konkluderte med at det var for sent å gå til Arbeidsretten med denne sak. Men uansett dette, kom jeg til det resultat at saken vilde være tapt, selv om den var anlagt til rett tid, idet løsningen av Toftesaken, som for såvidt var analog med denne, naturligvis også var avgjørende for Liljedahlsaken. Av den grunn kan den forsinkelse, som er anført, heller ikke ha nogen betydning for sakens avgjørelse her.

Oskar Karlsen: Det står, som Teigen sa, påstand mot påstand. Men jeg mener at denne sak ikke uten videre kan gjøres analog med ethvert annet tilfelle av trakassering. Liljedahl fikk reist organisasjonen ved Andresens tobakkefabrikk, og han hadde før konflikten organisert alle Tiedemanns arbeidere. Det er naturlig da at Andresen ikke gir sig før denne mann kommer ut. Han har opptrådt brutalt, sier de. Ja vel, han har gitt streikebryterne maling. Spørsmålet kan ikke fares over med en harelabbe. Jeg tror heller ikke det er så håpløst å gå til *repressalier*, hvis man vil. Der drives fremdeles forfølgelse av arbeiderne ved fabrikkene, og det kunde være en oppgave for arbeiderne og deres organisasjoner å gi den svar på tiltale. Vi kan i det minste la være å bruke Andresens varer. I løpet av kort tid kunde det kanskje få bedriftens ledelse til å endre kurs. Jeg tror Landsorganisasjonen vilde gjøre en god gjerning ved å ta initiativet til en sådan boikott.

Volan: Jeg finner det ikke riktig at man vil gjøre dette spørsmål til en prinsippsak. Det kan ikke være noget *galt* i at Landsorganisasjonens kongress beslutter å bevilge en fattig arbeidsmann nogen usle kroner, fordi han har været trakassert for sin klappjakt på streikebryterne. Tvert om vilde det stå respekt av en slik beslutning. Streikebryterne bør ha det så kraftig, at det vet at det er forbundet med den største risiko å gå inn på en blokert arbeidsplass. Jeg skal, som sagt, ikke innlate mig på hvem som har feilet her. Vi har hørt den dokumentasjon som foreligger. Man kan ha forskjellig mening om den. Men det som er en kjensgjerning idag, er at Liljedahl går arbeidsledig, og han vil formodentlig ikke få nogen beskjefligelse hos arbeidsgiverne. Hvordan vil da en avvisning av forslaget fra Aas måtte utlegges? Det vil svekke hele arbeiderklassens stilling på arbeidsplassen.

Litsheim: Jeg er klar over at en stor del av funksjonærene for fagorganisasjonen synes å være mot denne støtte. Det er merkelig. De sier sig selv å være uskyldige. Men jeg vil appellere til representantene å samle sig om det forslag som er fremsatt. Hvordan vil det bli optatt ute på arbeidsplassen, om en kongress av fagorganiserte skulde si at en slik sak er dem likegyldig? Jeg spør: hvem vil *da* i fremtiden gå i spissen mot streikebryterne?

Øistein Martinsen: Når jeg har fremsatt det forslag som nylig er referert, er det ikke fordi jeg ikke under Harald Liljedahl all den støtte han kan få — han fortjener all honnør for sin holdning under streiken. Men man må være klar over, at vi har mange forskjellige slike tilfelle, og de er blitt behandlet i de enkelte forbund. Det var transportarbeidere som blev beskyldt for å ha strødd stifter eller spiker for automobilene, og man husker de konsekvenser det hadde for disse. Men hvad gjorde Transportarbeiderforbundet? Det rettet ingen appell til Landsorganisasjonen, men støttet selv økonomisk. Efter den uheldige protokollaffære, som heller ikke Volan var fremmed for, var det mange som fikk en hård påkjenning. Skulde Landsorganisasjonen ha traadt til med understøttelse av disse, vilde det ha oversteget dens økonomiske evne. Jeg mener at forbundet har optrådt lite energisk overfor de som aktivt ledet denne konflikt. Er forbundet så fattig, som det fremstilles, får det heller henvende sig til Landsorganisasjonen om et lån for å gi Liljedahl den nødvendige støtte.

W. Lund Olsen: Selv om man vedtar Aas' forslag, skulde ikke det være ensbetydende med at det vil trekke konsekvenser efter sig, iallfall ikke efter min mening. Jeg finner videre at sekretariatet ikke kan fritas for en del av skylden for Liljedahls utestengning fra arbeidsplassen, når det ikke har benyttet den gunstige anledning til å frigjøre sig. *Hvorfor* det ikke har gjort det, ligger klart i dagen. Det er mer og mer gått op for medlemmene at det er et byråkratisk sekretariat vi har. Tobakkarbeiderforbundet og sekretariatet holder tilhuse i samme gård, men man gjør ikke engang forbundet oppmerksom på at det må anlegge sak for arbeidsretten. Man har heller ikke sett at der er reist noget injuriersøksmål mot arbeidskjøperne. Liljedahl var formann for aksjonsutvalget ved tobakkfabrikken, og man vet at man vil ha avskaffet slike utvalg her-

efterdags. Det hele har god sammenheng. Jeg håper at dere ute fra distriktene har så megen klassefølelse at de stemmer for Aas' forslag.

Halvard Olsen: Volan sier at man skal ikke gjøre det foreliggende til et prinsippsspørsmål, og han taler vakkert til arbeidefølelsen hos oss. I samme åndedrett sier han at det er riktig at kongressen solidariserer sig med de som går til kamp mot streikebryterne. La det være riktig. Men i og med det har han selv skapt et prinsipp. Spørsmålet foreligger da ikke for Liljedahl alene, men for alle. Det er i virkeligheten et meget betydningsfullt prinsipp vi her behandler. Skal organisasjonen under enhver omstendighet, ved alle givne anledninger, ha plikt til å understøtte de personer som finner for godt å handle individuelt i saker hvor organisasjonen ikke har adgang til å øve nogensomhelst kontroll? Skal organisasjonen ta det hele og fulle ansvar ved sin solidariseren med dem? Vi vil komme ut i forhold som er ganske umulige, og som både Volan og den siste taler vil komme til å reagere mot, når de ser virkningene av det.

Allerede dagen efter at sirkulæret blev kjent, meddelte vi i avisene at der intet lå til grunn for påstanden — at der hverken muntlig eller skriftlig forelå nogen «avtale», og samme dag protesterte sekretariatet overfor Arbeidsgiverforeningen i spørsmålet. Det er både organisasjonsmessig og offisielt konstatert, og Arbeidsgiverforeningen har ikke hatt ett ord å anføre til støtte for sin påstand. Har man da ikke «frigjort» sig? — Jeg vil si til slutt, at det vil være skadelig i sine virkninger om man tar vekk den ansvarsfølelse som hviler på ethvert forbundsstyre og enhver som deltar i forhandlinger, om man går inn på det prinsipp som enkelte her vil ha fastslått. Man kan da ganske rolig skyte sig inn under kongressen og si: vi sender regningen op i Landsorganisasjonen! Den affære vi her behandler, bør være både Johansen i Tobakkarbeiderforbundet og de andre forbund til lærdom, og den lærdom er at man ikke skal stole på hvad Arbeidsgiverforeningen muntlig sier.

Man gikk derefter til *votering*. Aas' forslag blev forkastet mot 81 stemmer.

Efter henstilling av *ordstyreren* tok Martinsen sitt forslag tilbake.

Stillingen til de politiske partier.

(Dagsordenens sak 3.)

Sekretariatets flertall, *Aarøe, Alberti, Bratvold, Guldvog, Mork, Halvard Olsen, Oskar Olsen, Sethil, Oscar Syvertsen, Trammæl og Ødegaard* foreslo:

1. Landsorganisasjonens selvstendighet må anerkjennes av de politiske partier.
2. Landsorganisasjonen stiller sig utenfor striden mellom de tre politiske arbeiderpartier som en selvstendig og uavhengig organisasjon som skal samle alle arbeidere.

3. Fagforeningene avgjør selv spørsmålet om kollektivt medlemskap i de politiske partier.
4. Kongressen advarer mot at politiske stridigheter overføres på faglige spørsmål.

Ingen særorganisasjoner, celler, grupper eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært oprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonens. —

Mindretallet, *Volan* og *Aas*, foreslo:

1. For å sikre fagorganisasjonens enhet fastslåes at Arbeidernes faglige landsorganisasjon må stå helt organisatorisk uavhengig av de forskjellige politiske partier.
2. De tre politiske partier optar et lojalt arbeide for at alle lønnsarbeidere, uansett politisk opfatning, inntar sin plass i fagorganisasjonen og at der ærlig arbeides for å styrke og bevare fagorganisasjonens enhet.
3. Det kan ikke tillates at enkelte politiske partier fremmer snevre parti-egoistiske formål på bekostning av fagorganisasjonens interesser.
4. Spørsmålet om kellektivt medlemskap i de politiske partier avgjøres av medlemmene selv ved beslutning i de enkelte fagforeninger. —

Alfred Madsen (innleder for flertallet): Forholdet tidligere her i landet var det, at foruten en faglig landsorganisasjon hadde vi ett politisk parti, en politisk landssammenslutning som samlet så å si alle klassebevisste arbeidere i sine rekker. Og mellom de to organisasjoner var der samarbeide og likestillethet, hvilket bl. a. fikk uttrykk i den gjensidige representasjon i styrene. Dette samarbeide og likestillethetsforhold var basert på partiets og landsorganisasjonens organisatoriske uavhengighet. Det var en *fordeling av oppgavene* som fant sted. Men hver organisasjon var suveren på sitt felt.

Ved den politiske splittelse blev det tidligere forhold endret. Og nu skal også det organisatoriske samarbeide mellom den faglige Landsorganisasjon og partiet ophøre. *Det* vekker formodentlig ingen strid. Men i andre spørsmål som berører forholdet mellom fagorganisasjonen og de politiske partier, er der en meningsforskjell av både prinsipiell og praktisk art. Det innebærer igjen problemet om det enkelte *medlems* stilling til det politiske parti han tilhører. Vi er nu engang «dobbeltmennesker» innenfor organisasjonslivet.

Det er tre måter å løse spørsmålet på: Ved at fagorganisasjonen underordnes partiet, eller omvendt: at fagorganisasjonen skal ha ledelsen og partiet være underordnet. Eller det tredje alternativ, som forutsetter gjensidighet, likestillethet, organisatorisk uavhengighet.

Problemet, som er aktuelt her i landet nu, blev egentlig reist efter krigens, revolusjonen og dannelsen av den tredje Internasjonale. I de fag-

lige «teser» sies det tydelig og greit at fagorganisasjonen skal være underordnet *partiets* ledelse og kontroll. Opstod der tvister mellom de to, skulde partiet løse dem. Vi har en senere beslutning, fattet på den tredje verdenskongress, om organisering av kommunistiske celler i fagforeningene. Også den tilsiktet å gjøre fagforeningene underordnet det kommunistiske parti. Når så disse celler blev i majoritet, måtte konsekvensen selvfølgelig bli at fagorganisasjonen blev underordnet i sin helhet. Jeg var inne på det problem allerede i 1920, og jeg har gitt uttrykk for min mening om det i en brosjyre jeg den gang skrev. Spørsmålet var også fremme på den kongress hvor den røde faglige Internasjonale blev besluttet dannet. Det første utkast her gikk ut på at fagorganisasjonen som sådan skulde være underordnet Kominterns ledelse. Det møtte motstand, særlig fra anarkistene og syndikalistene. Resultatet blev, som bekjent, at der skulde være sideordnethet og gjensidig representasjon. Det samme prinsipp skulde praktiseres også ellers. Selv dette er blitt fraveket senere, idet man har ophørt med den gjensidige representasjon. Men i *realiteten* er R. F. I. helt og fullt underordnet Komintern. Og i realiteten skal i hvert land de *fagorganiserte kommunister* være underordnet partiets kontroll ved behandlingen og avgjørelsen av faglige anliggender. Betydningen av dette er gjentagende fremhevet av Lossovski. Han fremholder at det gjelder for partiet å bevare den «politiske kontroll». Det vil i hans munn si at fagorganisasjonen skal være underordnet helt. Fagorganisasjonens «selvstendighet» blir da ikke annet enn en frase.

Jeg mener det er nødvendig for fagbevegelsens fremgang og for effektiviteten i dens kamp å *fastslå fagorganisasjonens uavhengighet overfor de politiske partier*. Og det synes å være enighet om det i sekretariatet. Men jeg vil spørre mindretallet, for å få det klart og greit presisert: hvad innebærer uttrykket «organisatorisk uavhengighet»? Vil det si at man vil hevde sekretariatets uavhengighet overfor det *kommunistiske* parti, om mindretallet kom i flertall? det hender jo så meget nu om stunder. Det bør der gis svar på, for at der kan bli full klarhet. Uttrykket anvendt i mindretallets sprogbruk, må bety det samme som jeg har fremholdt, hvis det overhodet skal bety noget. Vil de uttale greit at de ved avgjørelsen av faglige spørsmål er uavhengig av sitt politiske parti og dets paroler, er jeg tilfreds med det. Hvis det *ikke* skal forståes slik, da må mindretallets forslag være camouflage, for å bruke et mildt uttrykk. Vi kjenner til den skarpe centralisme som praktiseres i det kommunistiske parti; vi har sett utslag av disiplinen, av den *politiske lydighet* som der blir vist. Og det er om dette spørsmål striden her står. Selvsagt har partiet, som ethvert annet, rett til å appellere til sine medlemmer i fagorganisasjonen om å følge det som er partiets standpunkt. Og det har rett til å gå nokså *langt* i sin appell til medlemmene. Men når partiet i sin appell går så langt som til å anvende eksklusjons tvang, da er det i virkeligheten slutt med fagorganisasjonens uavhengighet og likestilthet; det vil være det samme som å etablere de faglige tillitsmenns og medlemmers fullstendige underordnethet likeoverfor partiet. Og da kan man vel si at grensen er overskredet. Man kan si at det ikke har nogen fare, så lenge mindretallet er mindretall, eller så lenge et parti ikke *misbruker* sin myndighet. Men om det siste skjer — og vi har eksempler

på det — da opstår konflikter som kan bli til varig skade. Det kan gjelde rene praktiske avgjørelser, hvor den politiske ledelse er mindre kompetent enn den faglige, men hvor likefullt store interesser spiller inn — det kan dreie sig om selve *eksistensen* for tusener av mennesker. Det er den slags konflikter vi skal vokte oss for å fremkalle.

Det samme som gjelder centralorganisasjonen, gjelder også forbundene. Mindretallet sier i motiveringen av sitt forslag, at «på den annen side er det klart at enhver organisatorisk overhøyhet og underordning av den enkelte fagforening under de politiske partier ikke tjener til å styrke fagorganisasjonen og arbeiderklassen i dens kamp mot arbeidsgiverne.» Nei, det er fullstendig riktig. Men det er i strid med *tesene*. Volan fornekter her den tredje Internasjonale.

Det annet hovedspørsmål er *aksjonsutvalgene*. Men det nevnes ikke med et eneste ord av mindretallet. Det er en svakhet som er en kommunist lite verdig. Her må det både av hensyn til fagorganisasjonen og selve den revolusjonære utvikling skaffes klarhet. Hva er formålet med agitasjonen for opprettelse av aksjonsutvalgene? Det lovforslag vi har sett, er tydelig nok. Det tilsikter i virkeligheten å sette inn en ukontrollerbar ledelse, i strid med den eksisterende fagorganisasjon for — som det heter — å fremme dennes ødeleggelse og skape en ny kamporganisasjon. Jeg henviser til den definisjon som er gitt av aksjonsutvalgene i en artikkel av Øivind Olsen i «Jern- og Metallarbeideren». Man skal skape en ny form, et nytt apparat — kall det «revolusjonære bedriftsråd» eller hvad man vil, som skal ha lover forpliktende for sine tillitsmenn i fagorganisasjonen siktende på at den nuværende faglige organisasjon suksessivt skal *forsvinne*. Det er en helt antikommunistisk linje, og den kan — for å bruke et uttrykk av Sinovjev — komme til å koste den tredje Internasjonale hodet. Det er derfor å beklage at man er gått på denne limpinn fra «Mot Dag». Jeg våger å påstå at etter de retningslinjer som er beskrevet i artikkelen i «Jern- og Metallarbeideren» vil dannelsen av revolusjonære aksjonsutvalg bety en *kamp for fagforeningenes sprengning*, og en kamp stikk i strid med leninismen. Den vil skape forvirring istedenfor klarhet og stagnasjon istedenfor utvikling. Allerede av den grunn må idéen bekjempes. De som har fostret den, burde lese sine egne ledes innlegg og lære av dem for selv å komme til klarhet. Det hele må og vil føre til at arbeiderne steiler overfor det håpløse tull, og ikke bare det: de vil samtidig komme til å reagere mot alle *ulovlige konilikter*; det blir på denne måte en høireutglidning som vil virke til skade også på den kant.

Ulovlige aksjoner og aksjonsutvalg har vi hatt og kommer vi til å få. Så lenge vi har *lover*, får vi lovbrudd, og tariffbrudd vil ikke være til å undgå så lenge vi har tariff i et kapitalistisk samfund. Men slike aksjoner må i første rekke bedømmes konkret, etter de faktiske forhold. Man kan ikke sette opp lover for aksjonsutvalg gjeldende for alle forhold og i alle situasjoner. Mitt prinsipp er at arbeidere som har gått ut i streik, i kamp for sine krav, har rett, *alltid* rett, og at de har krav på de organiserte arbeideres støtte og solidaritet, moralsk og økonomisk, så langt som det er forsvarlig sett ut fra den samlede klasses interesser. Vi ser at de forbund som er mest «reformistiske» — typografene f. eks. — er de som har ført de fleste illegale aksjoner, og *vellykkede* aksjoner. Men de

har ikke forsøkt å få politikk inn i det. Man lager ikke noget prinsipp-spørsmål ut av det. Opstår det en slik akutt situasjon, må kampen ledes fullt og helt i samråd med og forståelse med de regulære organisasjonsinstanser, ikke av aksjonsutvalg som vil bli *politiske* utvalg og kjøre den faglige bevegelse i grøften.

Det er mot dette sekretariatets flertalls forslag er rettet, og jeg mener med full grunn. Jeg synes det burde være a b c for enhver fagorganisert arbeider dette, og jeg beklager at ikke mindretallet har omtalt sin stilling til «aksjonsutvalgene» med ett ord. Man kan ikke ha *to* uavhengige og motstridende myndigheter over én organisasjon og over de samme medlemmer. I allfall ikke med mindre hensikten er at den ene myndighet skal ødelegge den annen. Fagforeningen og dens styre, forbundene og forbundsstyrene, Landsorganisasjonen, dens representantskap og kongressen, der har vi myndigheten i faglige spørsmål, *ikke* i aksjonsutvalg og *ikke* i de politiske partier

Men problemet kan ikke, mener jeg, løses av en kongress eller ved nogen beslutning overhodet. Det vil melde sig atter og atter. Det skal man være oppmerksom på. Den beste måte å overvinne den stadige opposisjon på er at fagorganisasjonen, når tiden er inne, tar initiativet til en organisatorisk klassesamling også politisk, slik at der kan skapes *orden* der hvor splittelsen har skapt *svekkelse* for den politiske bevegelse og også for fagorganisasjonen som sådan.

Volan (innleder for mindretallet): Alfred Madsen sa bl. a. at når mindretallets innstilling gikk ut på at der skulde være «organisatorisk uavhengighet» mellom fagforeningene og partiet, måtte det være camouflasje fra mindretallets side. Alfred Madsen søkte ikke å føre bevis for den påstand. Men jeg vil si til ham at han representerer et parti som naturligvis mener det ærlig med sin innstilling; *der* er det ingen camouflasje! Der skal det være likestillethet og organisatorisk uavhengighet. Imidlertid vil jeg fra denne plass si til ham, at centralstyret for Det norske Arbeiderparti bestemte nogen dager før kongressen trådte sammen *hvem som skulde være formann i Landsorganisasjonen*. Medlemmer av centralstyret har selv fortalt det. Fra det hold var det naturligvis ærlig ment og ingen «camouflage». Men Madsen skulde være den siste til å anvende det ord mot andre.

Når vi taler om organisatorisk uavhengighet mellom den faglige og de politiske organisasjoner, mener vi at fagforeningene skal stå *utenfor* alle partier. Det skal ikke og bør ikke være adgang for et parti til å benytte fagorganisasjonen som en melkeku. Og særlig når det forhold er tilstede at vi her i landet har *tre* partier. De tre er som regel representert i enhver fagforening. Men at flertallet på et sted skal kunne tvinge et mindretall til å betale avgift til et politisk parti som man ikke er medlem av eller ønsker å tilhøre, et parti som bekjemper deres eget, må *svekke* fagorganisasjonen. Det er aldeles gitt. Vi har eksempler på at medlemmer av en fagforening under de nuværende forhold er blitt *drevet ut* av den grunn.

Mindretallet har allikevel ikke villet gå til å foreslå forbud mot kollektiv tilslutning, fordi vi har ment at man må få *overbevist* arbeiderne om det uriktige i at et slikt forhold vedvarer, og at det da blev overlatt

til fagforeningene selv fritt å avgjøre spørsmålet. Vi har en opposisjon innen Det norske Arbeiderparti — en opposisjon som også har mange tilhengere her i salen — som har foreslått forbud mot kollektivt medlemskap såfremt et mindretall i fagforeningen, stort eller lite, motsetter sig det. Jeg for mitt vedkommende er ikke sikker på om ikke det forslag skulde være det riktigste. Men et annet spørsmål er om fagforeningene vilde respektere en slik beslutning fra Landsorganisasjonens kongress. Hvis man tror de ikke vil, vilde det sikkert være uheldig å vedta en slik beslutning. Man skal være varsom ved å vedta noget som man vet er dødfødt, og som fagforeningene setter sig ut over. Det er dette hensyn som har gjort at ikke jeg har villet gå så langt i vårt forslag om fagforeningenes forhold til de politiske partier. Det er jo imidlertid mulig at vi, som danner mindretallet i sekretariatet, og de som har innsendt dette forslag fra arbeideropposisjonen, kan bli enig om hvad man kan gjøre i denne sak. Diskusjonen vil formodentlig bringe klarhet herover.

At kommunistene må være kommunister i sin fagforening er klart; de kan ikke være kommunister i sitt parti, socialdemokrater i fagorganisasjonen og kanskje venstre- eller høirefolk i kooperasjonen. De er givetvis kommunister overalt hvor de optrer. Og det dikterer naturligvis også deres stilling i fagorganisasjonen. Det kan kanskje være tillatt i Det norske Arbeiderparti å være en av de tre ting, men det er ikke tillatt i det kommunistiske parti; det er aldeles sikkert. Den slags forunderlige skapninger har man ikke bruk for der. At et kommunistisk parti også vil ha ledelsen av *fagorganisasjonen*, er intet å legge skjul på, for vi mener at det kommunistiske partis politikk peker ut den vei som kan føre arbeiderklassen frem til seier over borgerskapet. Har man den opfatning, er det gitt at man også vil arbeide for å få ledelsen over arbeiderklassens økonomiske organisasjoner — ikke av partiegoistiske grunner, men av hensyn til arbeiderklassen selv. Jeg antar det er ut fra de samme motiver at socialdemokratene på sin side gjerne vil ha den bestemmende innflytelse; det må jo være meningen med *all* arbeiderbevegelse i denne verden.

Ser man ut over verden, savner man imidlertid bevis for at den socialdemokratiske politikk har ført arbeiderklassen til nogen seier. Forholdet er vel absolutt tvert om. I Tyskland blev storborgerskapet feiet vekk, og arbeiderne kunde ha befestet sin maktstilling i all fremtid. Men de undlot det og gikk inn på den socialdemokratiske linje. Hvor står den tyske arbeiderklasse idag? Den har ikke engang maktet å opretholde åttetimersdagen. Den er trykket ned på levevilkår som ligger lavere enn vi nogen sinne kunde ha drømt om; *det* er resultatet av at arbeiderne avvebnet sig selv og bevebnet de svarte garder til undertrykkelse av arbeiderklassen. I et annet land, hvor makthaverne også blev feiet ut, og hvor arbeiderklassen var meget mindre oplyst og organisert, gikk de en annen vei, og der *beholder* de makten idag til tross for all kontrarevolusjon, ja til tross for at de delvis har vært nødt til å kjempe mot den fagorganiserte og politisk organiserte arbeiderklasse i andre land. Jeg er klar over at alle forhold selv der ikke er slik som de skal og bør, men det går dog stadig fremover.

Det er naturligvis så at det kommunistiske parti er innstillet på å støtte alle de kamper arbeiderklassen fører. Diskusjonen kan bli om man

skal støtte de som vil kamp eller de som vil ha kampen avviklet. Slik stiller som regel problemet sig i en kommunistisk organisasjon. Og da vil naturligvis også det forhold inntreffe at kommunistene tar standpunkt for de som vil føre kampen videre. Gjennom en rekke år kan der skje feiltagelser i ethvert parti, men *hovedlinjen* må være riktig når den går ut på å føre kamp til forbedring av arbeiderklassens stilling. Det burde være hovedlinjen i enhver kamporganisasjon. Og er det ikke det, da er den reformtisk, ikke revolusjonær — uten hensyn til hvad den kaller sig.

Alfred Madsen spør hvad vi vilde gjøre om vi kom i den stilling at vi fikk flertall i sekretariatet. Hvis han har ment det med sitt spørsmål at en kommunist kan opptre som *reformist*, når han sitter med ansvaret for avgjørelsen i sekretariatet, vil jeg svare ham med å si at det er utelukket; han er nødt til å *opptre som kommunist*. Hvis vedkommende handler i strid med de almindelige kommunistiske prinsipper, kan han ikke lenger være medlem av et kommunistisk parti. Det er gitt.

At diskusjonen om disse ting har kunnet føres på en noget bitter måte, er ganske naturlig efter den store konflikt arbeiderklassen her i landet hadde ifjor. Men hvad var det da som forelå? Hvem begynte konflikten? Var den iverksatt av det kommunistiske parti? Nei, på det tidspunkt jernstreiken brøt ut hadde man intet kommunistisk parti i Norge. Hvorfor brøt den ut? Foranledningen var at arbeidsgiverne gikk til å redusere lønnen, fordi man hadde fått nogen nye skattetaballer som betød en reduksjon av skatten for arbeiderne. Men arbeiderne slet på skattetrekkene for 1922. Det var naturlig at de gikk til denne aksjon. Men det var ikke bare det som gjorde at de valgte kampen. Det gjæret ute på arbeidsplassene, og der merkedes en stadig voksende misnøie med de levevilkår arbeiderne hadde. De så i mange tilfelle eftergivenhet fra arbeidernes organisasjoner, som stort sett var innstillet på prolongasjon av tariffene. En lignende innstilling var sikkert også tilstede i Danmark før utbruddet av den siste konflikt. Det var *jernarbeiderne* som hos oss gikk foran i kampen, og jeg vil for mitt vedkommende si at det var en lykke for den norske arbeiderklasse at jernarbeiderne i Oslo var så standhaftige som de var. Naturligvis var det lite å leve av. Men arbeiderklassen måtte ha dette hovedoppgjør; arbeidsgiverne måtte tvinges til retrett, og arbeiderne selv måtte tvinge fagorganisasjonen inn på offensivens linje. Det var ingen vei forbi det. For ledelsen var tilhenger av den *defensive* linje.

Under en slik strid måtte det også opstå strid mellem arbeidernes aksjonsutvalg og organisasjonens ledelse. Men hvordan oppfattet arbeiderne i landet stillingen? *Fordømte* de jernarbeiderne? Nei, de kjempende arbeidere fikk tilslutning i fagforeningene, og der blev gjort innsamling på arbeidsplassene; de arbeidere som hadde valgt aksjonsutvalget, slo også ring om det og forsvarte det. Det var *aksjonsutvalgets* mening som fikk den alt overveiende tilslutning innen Jern og Metall, også under avviklingen efter 25—30 ukers kamp. Slik var situasjonen blandt jernarbeiderne. Så vil man si: det var det kommunistiske parti som var årsaken til den historie. Å nei. Hvis man hadde hatt en slik tilslutning, vilde det ikke vært vanskelig for det kommunistiske parti her i landet å arbeide. Men det var de revolusjonære arbeidere i jernindustrien som gikk foran

— de som faktisk *er* revolusjonære, og som derfor også burde stå i det kommunistiske parti.

Det er sagt fra flertallet, at dets innstilling går ut på at man vil bekjempe de aksjonsutvalg som har til hensikt å avskaffe den regulært valgte ledelse i organisasjonen. Fra begynnelsen av var det fra deres side utvilsomt ment at man også skulde hindre dannelsen av kommunistiske celler på arbeidsplassen. Man trodde sig i virkeligheten i stand til å hindre utviklingen av et kommunistisk parti her i landet. Første gang man diskuterte det i sekretariatet, omgikkes flertallet endog med planer om *straffebestemmelser* for de som ikke vilde respektere en slik beslutning; de skulde settes utenfor. Man vilde altså gå samme vei som de tyske socialdemokrater: å ekskludere de opposisjonelle elementer, så sant man hadde makt til det. Nu har man altså renonsert noget her. — Jeg vil spørre om der finnes noen sådan organisasjon her i landet som flertallet taler om. Der snakkes om noen lover som «Mot Dag» har sendt ut. Jeg kjenner ikke noget til dem, men kanskje Madsen eller andre er i stand til å gi beskjed.

Flertallet finner det rent forskrekkelig at arbeiderne på denne måte skal søke å erobre makten i fagorganisasjonen. Hvad var meningen med *fagopposisjonen* i sin tid uten nettop det å radikaliserer fagbevegelsen og sette inn i de ledende tillitsstillinger i forbundene og Landsorganisasjonen folk som aksepterte dens program? Jeg er selv kommet inn på det program. Men jeg har ikke *glemt* det, som mange andre har gjort. Idag er de samme folk så livende redd for at der skal dannes en organisasjon som kan sette radikale folk inn i ledelsen. Nu, tidene forandrer sig, og vi med dem.

Til slutt vil jeg ha sagt som *min* mening, at om dere aldri så meget vedtar på denne kongress forbud mot dannelse av celler, grupper, aksjonsutvalg o. s. v., vil alt dette bli dannet allikevel. Jeg vil også ha sagt, at når vi får makt til det — hvis nogensinne — vil vi også arbeide for å få en sterk, revolusjonær ledelse for arbeidernes faglige organisasjoner i dette land. Så det er ikke nødvendig å leke blindebukker for hverandre i *det* spørsmål. Vi sier åpent og ærlig fra. Og vi forlanger av dere å tro oss på vårt ord, når vi sier at det er av hensyn til arbeiderklassens frigjøringsarbeide vi gjør dette, og at det ikke for oss er et partiprestigespørsmål. Det samme krav som dere stiller til oss, stiller vi til Det norske Arbeiderparti og til socialdemokratene. Vi krever å bli betraktet som rettskafne og ærlige klassekiempere som vil vie alle våre evner og alt vårt arbeide til arbeiderklassens frigjøringsarbeide.

Mandag eftermiddag.

Ordstyrer: *Halvard Olsen.*

Protokollen fra formiddagsmøtet blev referert og enstemmig godkjent.

Efter forslag av *Volan* besluttet kongressen enstemmig å sende følgende telegram med hilsen til Hjalmar Dyrendahl og Godtfred Gerhardsen på Bodsfengslet:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress uttaler sin fulle tilslutning til den kamp dere har ført mot streikebryterne. Kongressen vil treffe de nødvendige foranstaltninger til en fortsatt skånselsløs kamp mot streikebryterne og for beskyttelse av arbeiderklassens tillitsmenn mot klassejustisen.

Fra sekretær Fr. A. Strøm, Bodø, innløp følgende telegram:

Fatt beslutninger som påskynner arbeiderklassens økonomiske og sociale frigjørelse nasjonalt og internasjonalt. —

Hilsen fra Den røde faglige Internasjonale.

Ordstyreren meddelte at der til kongressen var innløpet et lengere brev fra Den røde faglige Internasjonale. Brevet var mangfoldiggjort og omdelt til representantene. Det lød:

Til den norske Landsorganisasjons kongress.

Ærede kamerater!

I anledning av den norske Landsorganisasjons forestående kongress uttrykker vi herved våre varmeste ønsker for den norske arbeiderklasse, som av kongressen venter den riktige løsning for de videre opgaver. Eders fagkongress har ikke bare nasjonal, men også en internasjonal betydning. Det fremgår allerede av dagsordenen, som vi er blitt bekjent med gjennom pressen, og som foruten indre spørsmål og anliggender også omfatter avgjørelser i internasjonale spørsmål, nemlig den norske fagbevegelses stilling til de internasjonale forbindelser og til Arbeidsbyrået i Genf.

Nettop nu da kapitalens internasjonale offensiv skjerpes, er det så meget mer betydningsfullt at der i disse spørsmål fattes riktige beslutninger. Ti også i Skandinaviens tilspissede motsetningene mellom kapital og arbeide stadig mer og mer. Det viser den nettop avsluttede storkamp i Danmark og de faglige kamper i Sverige. Den øieblikkelige skjerpelse av den økonomiske situasjon i Norge, de truende store konflikter i papirindustrien, for sagbrukene og den elektrokjemiske industri samt i andre norske eksportindustrier gjør spørsmålet om internasjonale forbindelser til et aktuelt problem i den norske arbeiderklassens daglige liv.

Omsorgen for den norske arbeiderklassens vé og vel foranlediger derfor styret for R. F. I. til å feste eders oppmerksomhet spesielt på et spørsmål, hvis riktige avgjørelse kan bli av avgjørende betydning for den forestående kongress og alle dens øvrige beslutninger. Det er spørsmålet om eders stilling til de internasjonale forbindelser.

Like til året 1922 var den norske fagbevegelse tilsluttet Amsterdam-Internasjonalen. Den norske arbeiderklassens avgjørende motstand mot arbeids- og interessefelleskap med borgerskapet som er grunnlaget for Amsterdam-Internasjonalen, førte imidlertid til avstandtagen fra reformismen. Denne kjensgjerning fant sitt uttrykk i at den norske delegasjon på R. F. I.s første kongress stemte for samtlige resolusjoner og for tilslutning til R. F. I. Den 3 oktober 1922 fattet den norske Landsorganisasjons representantskap beslutning om utmeldelse av Amsterdam-Internasjonalen. På den senere avholdte fagkongress i mars 1923 blev denne beslutning godkjent, og utmeldelsen av Amsterdam-Internasjonalen definitivt fastslått.

Der blev imidlertid ikke fattet beslutning om tilslutning til R. F. I. I stedet blev vedtatt en resolusjon hvori der tales om «samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag». Praktisk betydde uttalelsen imidlertid på ingen måte samarbeide med R. F. I. og på den måte har den norske arbeiderklasse og dens faglige Landsorganisasjon siden den gang ikke vært tilsluttet hverken R. F. I. eller Amsterdam og har heller ikke hatt nogen forbindelser med disse faglige Internasjonaler.

Ifjor høst gjorde sig en ny tendens merkbar, bestrebelser for tilbakevenden, for tilnærmelser til Amsterdam-Innternasjonalen. Landsorganisasjonens representantskap besluttet også høsten 1924 å sende en representant til Folkeforbundets arbeidsbyrå, og den skandinaviske fagkonferanse som på norsk initiativ holdtes i Kjøbenhavn i desember 1924 vedtok en resolusjon, hvori det ganske klart blev andtydet nødvendigheten av at den norske fagbevegelse vendte tilbake til Amsterdam. Der blev imidlertid og er ennå ikke truffet konkrete foranstaltninger i denne retning, og den norske Landsorganisasjon står på skilleveien. Derved oppstår selvfølgelig en fullstendig unormal stilling, så meget mer som begivenhetene i de siste to år og særlig den store lockout av 60,000 norske arbeidere 1924 har vist at den internasjonale forbindelse er en vital nødvendighet for den norske fagforeningsbevegelse.

Når vi idag gjenkaller disse kjensgjerninger i erindringen, så er det fordi, siden eders siste fagkongress, R. F. I.s krav om tilveiebringelse av internasjonal faglig enhet i alle land og fagforbund har funnet stadig større gjenklang, og det på det grunnlag at alle Amsterdam og R. F. I. tilhørende og ikke tilhørende landsorganisasjoner skal sluttes sammen i en altomfattende faglig internasjonale.

Allerede på Amsterdams siste kongress i Wien i juni 1924 var det representantene for den mektige engelske fagbevegelse, som med en tredjepart av Amsterdams medlemstall utgjør denne Internasjonales fundament, reiste krav om internasjonal faglig enhet. Senere fikk representanter for den russiske fagbevegelse en begeistret mottagelse av den engelske fagkongress i Hull. Derefter kom den engelske fagforeningsdelegasjon under ledelse av Purcell til Sovjet-Rusland, hvor den deltok i den 6. allrussiske fagkongress og uttalte sig for dannelsen av en engelsk-russisk enhetskomité til fremme av den internasjonale faglige enhet. Den engelske delegasjons optreden blev godkjent av generalrådet for den engelske fagbevegelse og dermed blev den engelsk-russiske komité en kjensgjerning. På Amsterdam-Internasjonals representantskapsmøte 5—7 februar dette år fremla de engelske delegerte Purcell, Cook, Brown og Bramley forslag om at Amsterdam-Internasjonalen skulde foranledige innkalt en betingelsesløs konferanse med russerne til behandling av spørsmålet om opprettelse av en enhetlig faglig Internasjonale. Ennå er der ikke blitt avholdt nogen sådan konferanse, men kravet om dannelsen av en faglig Internasjonale omfattende alle organisasjoner, trenger sig stadig dypere inn i arbeidernes bevissthet. Stadig flere røster hever sig for våre krav og i tilslutning til de skritt som er foretatt av den engelske fagbevegelse for å virkeliggjøre disse krav og sette dem ut i virkeligheten.

Derfor foreligger også for eder spørsmålet om å uttale sig for virkeliggjørelsen av den internasjonale faglige enhet ved en sammenslutning av alle de innen- og utenfor R. F. I. og Amsterdam stående organisasjoner til en faglig Internasjonale. Et skritt fremover i denne retning har den engelske fagbevegelse tatt ved å slutte forbund med den russiske fagbevegelse. Vi har aldri vært for at den norske fagbevegelse straks skulde slutte sig til R. F. I. såfremt dette vilde bringe den nasjonale faglige enhet i fare. Dette uttalte vi tydelig og klart i vårt brev til den

siste kongress i 1923. Det vilde jo være ønskelig om også den norske Landsorganisasjon sluttet sig til de engelsk-russiske bestrebelse og praktisk samarbeidet for virkeliggjørelsen av en enhetlig faglig Internasjonale og deltok i arbeidet for å fjerne alle de hindringer som stiller sig i veien for virkeliggjørelsen av dette mål. Man kan i dette spørsmål ikke innskrenke sig til å uttale platoniske sympatier slik som enkelte norske fagforeningsmedlemmer foreslår. Det går ikke an å si at vi er beredt til å understøtte den engelsk-russiske komité, hvis dette skulde være ønskelig. Det går ikke an på «fritt grunnlag å samarbeide» med den engelsk-russiske komité på samme måte som den norske Landsorganisasjon hittil har samarbeidet med R. F. I. Hvis det er nødvendig for den norske fagbevegelse å ha internasjonale forbindelser, og vi er av den oppfatning at det for den er like nødvendig, ja kanskje mer, som for alle andre avdelinger av det internasjonale proletariat, så kan spørsmålet bare løses ved at man betingelsesløst slutter sig til den engelsk-russiske enhetkomité's arbeide. Enhver annen beslutning i spørsmålet fremkaller bare illusjoner hos arbeidermassene, og illusjoner fører som bekjent bare til skuffelser.

Til de hindringer som stiller sig i veien for den internasjonale faglige enhet, hører også de bestrebelse som anser et arbeids- og interessedelsskap med borgerskapet for riktigere enn sammenslutning av alle arbeidere til felles forsvarskamper mot den internasjonale kapital. Hvad er egentlig Arbeidsbyrået i Genf? Det er intet annet enn en av Folkeforbundet opprettet kapitalistisk institusjon, hvis mål er klasseharmonisk for å bryte arbeiderklassens kampvilje og avskaffe klassekampen. Arbeidsbyrået i Genf er et instrument i hendene på kapitalistene og deres regjeringer, og arbeiderne har intet å si i dette byrå. Det er nemlig ikke byrået selv, men de enkelte lands regjeringer som bestemmer over gjennomførelsen av de beslutninger som byrået fatter. Selv om en Genfer-beslutning blev ratifisert av et lands regjering, så er den praktiske gjennomførelse stadig avhengig av om arbeiderklassen i vedkommende land så lenge kjemper for sine krav at de ikke bare anerkjennes, men også faktisk gjennomføres. Og da arbeiderklassen hverken ved Arbeidsbyrået i Genf eller ved de av regjeringene ratifiserte beslutninger kan spares for denne kamp, bekjemper vi alle illusjoner om Genferbyrået som en av kapitalister opprettet institusjon for å forvirre arbeiderklassen. Vi befinner oss her i full overensstemmelse med den sterke protest som kom fra Norge mot deltagelse i byråets arbeide og mot den fattede beslutning om å sende en representant for den norske Landsorganisasjon til Genf.

I denne forbindelse minner vi om en artikkel i «Social-Demokraten» av den avdøde fører for den norske fagbevegelse Ole O. Lian efter Amsterdam-Internasjonals kongress i Rom, og hvori han direkte erklærte at han ikke hadde noget å gjøre i en organisasjon som representerte arbeidsfellesskap med arbeidsgiverne. Disse kjensgjerninger gjenkaller vi i erindringen for medlemmene av den norske Landsorganisasjon med henblikk på den forestående kongress fordi de har større betydning idag enn de hadde den gang. De betyr nemlig intet annet enn å forkaste forslaget om samarbeide med Genferbyrået. Man kan i dette spørsmål ikke innskrenke sig til å uttale platoniske erklæringer og sympatier for den internasjonale faglige enhet, og det går ikke an å si at man er beredt til å understøtte den engelsk-russiske enhetskomité, hvis det skulde vise sig å være ønskelig. Det går ikke an «på fritt grunnlag å samarbeide» med den engelsk-russiske komité på samme måte som den norske Landsorganisasjon hittil har samarbeidet med R. F. I.

En bestemt del av den norske arbeiderklasse skriver at R. F. I. vil påtvinge

den norske fagbevegelse sine beslutninger og meninger. Vi tenker ikke på det. Vi vil bare gi uttrykk for de opfatninger som nu er ubestridelige sannheter for alle revolusjonære medarbeidere i fagbevegelsen. Vi har den tillit til den norske arbeiderklasse og særlig til representantene på den forestående kongress at de vil opprettholde de revolusjonære tradisjoner og den kampvilje som den skandinaviske arbeiderbevegelse representerer og med et lysende eksempel gå foran de andre skandinaviske arbeidere. At våre forhåpninger ikke vil vise sig å være forgjeves, slutter vi av den stilling som forskjellige samorganisasjoner og forbund har tatt og som avgjort uttaler sig for tilveiebringelse av internasjonal faglig enhet. Vi tviler ikke på at den samme vilje vil få flertall på kongressen, og at denne vil uttale sig for en aktiv virkeliggjørelse av den internasjonale faglige enhet.

Vi gir uttrykk for forhåpningen om at den norske arbeiderklasse vil uttale sig mot et arbeids- og interessedellesskap med borgerskapet og ta stilling mot det av dette opprettede byrå i Geni, samt at den norske arbeiderklasse vil se sin største oppgave i å følge det eksempel som er gitt av den engelske fagbevegelse, av den russiske fagbevegelse og av alle R. F. I. tilsluttede organisasjoner og kjempe med i deres rekker for den praktiske virkeliggjørelse av internasjonal faglig enhet.

Leve arbeiderklassens internasjonale enhet mot kapitalismen. Leve den internasjonale faglige enhet. Leve den norske arbeiderklasse.

Styret for R. F. I.

A. Losovski,
generalsekretær.

Stillingen til de politiske partier.

Man gikk nu over til den almindelige debatt om forslagene under dagsordenens post 3.

Valdemar Nilsen: Det er sikkert ingen som er i tvil om at det kommunistiske parti fremdeles mener at det skal bestemme over fagbevegelsen. Vi har eksempler på det fra den siste tid, bl. a. i Volan og Aas' stilling til den taktikk som blev besluttet i vår, da det gjaldt overenskomsten for de store industrier. De kom her i motsetning til de brede lag av arbeiderne.

Det spørsmål som foreligger, var også blandt de som blev kjørt i forgrunnen før den siste partisplittelse. Vi i flertallet fremholdt den gang at det var umulig og organisasjonsstridig å la mer eller mindre utenforstående folk bestemme over fagbevegelsen og dens saker. Det er særlig under vanskelige situasjoner, da det kan gjelde organisasjonens væren eller ikke væren, at det kommunistiske parti vil legge sig op i fagbevegelsens beslutninger, og da er det fare på ferde. Derfor har vi hevdet at arbeiderne må komme til å forstå at denne parole er uriktig. Og utviklingen har gitt oss rett. Frafallet fra de renkommunistiske partier er stor og almindelig, og det kommer kanskje mest av at de vil dominere over fagbevegelsen.

Hvad angår den kollektive tilslutning til partiene, vil jeg si at jeg tror ikke det skyldes den at der blir diskusjon om politikk i fagforeningene. Tvert om har jeg inntrykk av at der hvor kollektivt partimedlemskap er besluttet med flertall av fagforeningenes medlemmer er der mindre politisk debatt enn i de foreninger som sier sig å stå «nøitrale». Jeg tror dette

holder stikk i de aller fleste tilfelle. Beslutter flertallet kollektiv tilslutning, vel, så må det gjelde for alle; kan man ikke følge den regel fra neden av, vil man ikke kunne utføre noget grunnleggende arbeide i *noget* spørsmål.

Volan kom inn på stillingen i Tyskland og nevnte, at hvis man der hadde hatt et parti i likhet med det russiske kommunistiske parti, vilde utviklingen ha tatt samme vei. Det tror ikke jeg. Forholdet er at i Russland *kunde* de gjennomføre revolusjonen, og gjennomføre den med et lite parti som leder. Men kjensgjerningene viser at i Tyskland og i Vest-Europa som helhet vil det ikke la sig gjøre uten at der står store massepartier bak — det vil si at *fagbevegelsen* er med. I erkjennelsen herav var det vel at vi senere fikk parolen om «massepartier». Men samtidig kom en annen parole, som virket i motsatt retning. Og resultatet er blitt at flere og flere har vendt *sig* fra det kommunistiske parti. Jeg vil ikke betvile at tilstandene i Russland er bedret. Men det er absolutt ikke noget bevis for at man uten sterke og vel organiserte massepartier kan gjøre revolusjon i Vest-Europa.

Med hensyn til aksjonsutvalgene viste det sig ved jernstreiken, at til tross for at det kommunistiske parti hadde tilskynt den, gikk partiet så langt på den linje at flere av dets centralstyremedlemmer måtte ta avstand fra de metoder som blev benyttet. Hvis vi ikke er klar over hvad det vil føre til, om der tillates dannet særorganissjoner, som setter de av medlemmene valgte organer ut av funksjon, vil vi komme til å oppleve lignende begivenheter som under jernstreiken, og resultatet vil bli at den faglige enhet settes i fare. Jeg tror ikke man ved nogen kongressbeslutning kan hindre dannelse av situasjonsorganer under konflikter. Men å fastslå at den slags skal kunne danne grunnlag for en opposisjon innen fagbevegelsen, er noget helt annet, og det ønsker jeg å ta avstand fra. — Volan mente å ha rett til å kreve at tilhengerne av mindretallet måtte bli betraktet som klassefeller som arbeidet til varetagelse av klassens tarv på enhver måte. Det samme krav mener jeg vi andre må kunne stille til *kommunistene*, så man ikke risikerer til stadighet å bli beskyldt for «klasseforrædere» og overøst med det værste sprogbruk man kan finne på.

Oksvik: Jeg vil si at situasjonen idag her er vesentlig anderledes enn den var for to år siden. Selv om den ikke akkurat er slik som jeg ut fra mitt standpunkt kunde ønske den skulde være, kan jeg dog konstatere at i vesentlige spørsmål er der foregått en avklaring og endring til det bedre. Så jeg finner at kongressen betegner et stort fremskritt i forhold til forrige gang. Jeg er enig i at vi ikke skal beskyldte hverandre for klasseforrædere; således er jeg også enig i Volans appell om større fordragelighet og forståelse. Men Waldemar Nilsen er neppe den rette mann til å beklage sig her. Han og hans partifeller har selv vært med på å bruke sterke uttrykk. Og man skal ikke kaste med stener når man selv sitter i et glasshus.

For to år siden var flertallet på kongressen av den opfatning, at det var riktig og forsvarlig å disponere Landsorganisasjonens midler til fordel for et enkelt parti, med den følge at vi socialdemokrater måtte se på at de penger vi selv skaffet til veie som fagforeningsmedlemmer, blev brukt til *bekjempelse av våre egne ideer*. Det syn man nu er kommet til, er

all anerkjennelse verd. Det er begivenhetenes egen makt som har bragt det dithen, ikke det at de enkelte har forbedret sig. Man er videre kommet til det standpunkt at vi kan *legge skjeldsordene til side*, og dette vil jeg ha konstatert til min tilfredshet.

Når det nu blir en avvikling i forholdet mellom Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti, har vi på det punkt ikke mer å kreve. Et spørsmål som videre melder sig her, er de underordnede avdelingers forhold til partiet. Og her dekker ikke flertallets synspunkt helt min opfatning, til tross for at jeg er enig i det meste av det som er fremlagt i forslaget fra flertallet. Madsen undgikk å komme inn på den sak. Utover landet er der adskillige foreninger som oprettholder kollektivt partimedlemskap, vesentlig i tilslutning til Det norske Arbeiderparti, i kraft av et flertalls beslutning, mens der er et mindretall mot, og det skaper ganske naturlig friksjoner. Jeg skulde tro at konsekvensen av den avvikling man nu står over for, måtte være, at der også her fant en avvikling sted. Og fra socialdemokratisk synspunkt støtter vi den tanke. Det norske Arbeiderparti har også i sin tid i prinsippet sluttet sig til den. Men det er gått trådt med å realisere beslutningen på dette område, hvilket kanskje ikke er til å undres så meget over. Det vilde kanskje hjelpe på utviklingen om der fra denne kongress kom en henstilling om avvikling av det kollektive medlemskap, i den utstrekning det var påkrevet av hensyn til samarbeidet. En *uttalelse* i den retning — om ikke nettop nogen lovbestemmelse — kunde mulig kvikke på farten.

For øvrig må vi naturligvis hevde, at fagorganisasjonen som sådan ikke kan motta direktiver fra nogen kant. Den kan efter vår mening heller ikke kausjonere for hvilken som helst *konflikt*. Det er ikke enhver halsbrekkende aksjon som er å foretrekke, selv om den kan være «radikal». — Jeg stemmer for flertallets innstilling, men forbeholder mig retten til senere å stille et forslag, som presiserer at vi av hensyn til samarbeidet og den gode kameratslige ånd, som Teigen talte om i sin åpningstale, bør gå over til å bygge på det *individuelle medlemskap*. Så får de ideer som der strides om konkurrere på like vilkår.

Lars Nilsen: Man får tilsynelatende det inntrykk at opgaven for flertallet nu skal være å rense fagbevegelsen for politikk. Noen mer ondartet og naturstridig humbug kan man neppe tenke sig døsert, fordi det er i strid med hele den kamp som er foregått og med grunnlaget for fagorganisasjonens utvikling. Det er *fagbevegelsen* som har avfødt de politiske partier. Og nu vil man ta livsretten fra dem! Det er unatur. Slektskapet mellom fagbevegelsen og de politiske partier er like stor, selv om det er tre eller fem av dem.

Madsen var inne på det som var hensikten med flertallets innstilling, og han søkte å påvise de fordeler det skulde medføre for fagorganisasjonen, om denne innstilling blev kongressens beslutning. Han behandlet vesentlig stillingen til aksjonsutvalgene og hevdet herunder bl. a., at arbeiderne i de forskjellige land vilde stille sig *avvisende*, om man kom til dem og sa at deres faglige organisasjoner skulde være avdelinger av Den kommunistiske Internasjonale eller av andre politiske organisasjoner. Det er klart at noget sådant har ikke vært *vår* mening. Men vi legger kortene på bordet og sier hvad vi *vil* innen fagbevegelsen. Vi sier at vi vil

søke å få den ledende innflytelse innen alle faglige organisasjoner for å kunne forhindre et nederlag og en nedslaktning av den norske arbeiderklasse. Innlederen urgerte videre over uttrykket «organisatorisk uavhengighet». Til det vil jeg si at det må ikke betraktes som noget *åndelig* mål. Man kan nu engang ikke rive oppfatningene ut av hodet på de organiserte arbeidere. Det vilde være utopisk av Madsen å tenke sig gjenneført en slik tilstand av uavhengighet. Begrepet må forståes slik, at der ikke skal være nogen *organisasjonsmessig forbindelse*. Deri er vi altså enig. Men derfor utrydder man ikke det åndelige slektskap.

Det er ikke riktig at Det kommunistiske Parti tilstreber at partiet eller aksjonsutvalgene skal være avgjørende i alle faglige anliggender. Det vilde være naturstridig å hevde en arbeidslinje som gikk ut på å *tvinge* arbeiderne til å føre kamp. Men når de *vil* kamp, står partiet ferdig til å støtte den — ikke *undergrave* en kjempende gruppe, som Madsen og andre politiske ledere har vært med på. Så sier han at aksjonsutvalgene vil lage sine egne lover. Det er ganske klart at de vil det. Fagbevegelsen har avfødt *flere* organisasjonsgrener innen sin midte. Også de har sine lover, som er i overensstemmelse med fagorganisasjonens lover og retningslinjer for øvrig. Det samme må aksjonsutvalgene ha, hvis de skal være kamporganer som optrer på arbeidernes vegne og i deres interesse.

Det vil være klokt for kongressen, når den skal velge i denne sak, å fatte en beslutning som gjør det mulig for fagbevegelsen å hevde sig, og som betinger at kongressen kan bli betraktet blandt arbeiderne som en virkelig *autoritet* innen fagbevegelsen. Derfor anbefaler jeg at vi gir de politiske partier adgang til å oppbygge sin organisasjon slik som de mener tjener arbeiderklassens frigjørings sak.

Ordstyreren (Mørk) refererte følgende forslag fra *Oskar Karlsen*, vedtatt på fellesmøte av kommunearbeiderne i Oslo:

«Så lenge der bare var et politisk parti, var den gjensidige representasjon til gagn for Landsorganisasjonen. Likeså da fagforeningenes kollektive tilslutning til partiet ikke foranlediget kamper av partipolitisk natur innen fagorganisasjonen. De senere år har splittet det ene parti i tre innbyrdes stridende partier og denne kamp har partiene også ført inn i fagbevegelsen og de enkelte fagforeninger. Av de tre partier er det bare Det norske Arbeiderparti som bygger på kollektivt medlemsskap, og de fagorganiserte medlemmer av de to øvrige partier har bekjempet dette. Dette har ført til at fagforeningene har delt sig i spørsmålet om det kollektive medlemsskap. Fra begge hold har man forsøkt å besette styrene i den hensikt å fremme sitt partis interesser. I de foreninger som innen sin midte har en sterk minoritet som er mot at fagforeningen som sådan er politisk og organisatorisk undergitt et bestemt politisk parti — blir det som regel minoritetens viktigste arbeide å få frigjort foreningen for det politiske formynderskap. På denne måte næres og utvikles fraksjonskampene og de politiske stridigheter innad i fagbevegelsen.

Politisk meningsforskjell kan og bør man aldri hindre. Men det er fagorganisasjonens oppgave å ivareta arbeidernes faglige og økonomiske interesser. Alle fraksjonskamper, hvis motiver er partipolitiske, virker nedbrytende og har intet med arbeidernes faglige interesser å gjøre.

Den eneste måte hvorpå man kan bringe disse forhold ut av verden er at fagforeningene ikke anvendes til støtte for et parti på bekostning av de andre partier. Det kollektive medlemskap tjener denne oppgave og er en av årsakene til den fraksjonsgruppering og strid man har i fagbevegelsen.

Den gjensidige representasjon mellom Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti betyr ved den politiske tredeling man nu har at et enkelt parti blir favorisert. At dette er skadelig og harmonerer lite med fagorganisasjonens uavhengighet av de politiske partier er klart. Den må derfor opheves.

I henhold til ovenstående foreslåes at kongressen fatter følgende beslutning:

1. Den organisatoriske forbindelse mellom Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon avbrytes.

2. Ingen forening som er tilsluttet Landsorganisasjonen kan stå kollektivt tilsluttet noget politisk parti, hvis en minoritet i vedkommende forening imotsetter sig det.»

Tranmæl: Jeg vil først opplyse at den meddelelse Volan gav i formiddag om at Det norske Arbeiderpartis centralstyre hadde utsett førmann for Landsorganisasjonen, savner enhver hjemmel. Spørsmålet har overhodet ikke vært berørt i centralstyret, i det faglige utvalg eller nogen annen partiinstans. Jeg stempler den meddelelse som fullkommen usannhet.

Det spørsmål som foreligger til behandling, stillingen til de politiske partier, er et av de viktigste og alvorligste problemer fagkongressen må fatte avgjørelse om. For å kunne bedømme denne sak, må man se tilbake på den utvikling som er foregått. Forholdet er jo det, at *partiet* er vokset organisk frem med fagorganisasjonen. Dette førte naturlig til den kollektive organisasjonsform. Og den har vært til gagn for så vel fagbevegelsen som partiet og dermed arbeiderklassen i sin helhet. Man kan følgelig ikke, som enkelte taler om, «opløse» et bestående forhold som er vokset frem som en naturlig utvikling og som har medlemmenes tilslutning. Aller merkeligst er det forslag som er kommet fra Motdagisthold. Etter dette forslag skal et *mindretall* kunne diktere fagforeningens stilling. Og fagorganisasjonen skal bestemme over partienes oppbygning. Det er de *forvirredes* gruppe, som Volan har inngått fostbrørskap med. Spørsmålet har vært behandlet på en rekke forbundslandsmøter som er holdt i år, og de har uten undtagelse uttalt sig i samme retning som sekretariatets flertall. Dette forsøk på å ta op igjen den gamle strid virker kunstig helt igjennem.

Forholdet mellom Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen har bestandig vært et likestillethets- og gjensidighetsforhold. Og samhörigheten er fremdeles til stede, selv om man på grunn av de endrede forhold ved splittelsen av den politiske bevegelse har måttet opphøre med den gjensidige representasjon. Partiet har aldri forsøkt å tilta sig nogen overhøihet over fagorganisasjonen, og det er oplagt at den faglige organisasjon må stå *organisasjonsmessig uavhengig* og ha sin fulle selvbestemmelsesrett. Det norske Arbeiderpartis siste landsmøte har greit fastslått dette, under dissens fra mindretallet. Det er også *sakens* kjerne i det

foreliggende spørsmål. Er man for fagorganisasjonens uavhengighet eller ikke? Det er ikke bare et formelt, men et reelt spørsmål. Ethvert politisk parti som har *oppgaver* å løse, vil søke å vinne all den innflytelse det kan i arbeidernes faglige og økonomiske klasseorganisasjon. Men det må bli gjennom fri drøftelse etter *saklige* hensyn, og i kraft av den *tillit* de har blandt arbeiderne. Partiet har rett og plikt til å behandle de konkrete ting som foreligger, men det må ikke forsøke ovenfra å *diktere* fagorganisasjonen. Det går ikke an å sende ut direktiver som skal være bindende for medlemmene i de faglige spørsmål.

Jeg minner om jernstreiken. Det var en kamp som måtte finne sin avslutning — den kunde ikke føres *evig*. Men da kom det direktiver, som ikke lot sig oprettholde. Det nykommunistiske parti optrådte på en måte som uvegerlig måtte bringe fagorganisasjonens enhet i fare. Partiets centralstyre dikterte under eksklusjonstvang sine medlemmer av sekretariatet og representantskapet å følge en linje som var stikk i strid med fagorganisasjonens interesser på det tidspunkt. Det blev øvet en *åndelig* og *organisatorisk* tvang som er helt utilstedeilig. På den måte blev det ingen fri drøftelse av vitale ting. Det nye parti forsøkte her å tiltvinge sig overhøyhet over fagorganisasjonen og diktere dens stilling i et avgjørende øieblikk. Men det er galt. Det er et sunt og ærlig gjensidighetsforhold vi må forsøke å *skape*.

Det er ingen innvending blitt rettet mot aksjonsutvalg som er situasjonsorganer. Det vi bekjemper, og som alle fagorganisasjonsfolk må bekjempe, er organer som har til hensikt å sette ut av funksjon de *regulært oprettede organisasjonsinstanser*. I dette spørsmål må stillingen være klar og grei.

Man har berørt også fagopposisjonen. Volan talte om enkelte som var kommet i motsetning til fagopposisjonens program. Volan bør tale så sakte om den ting. Han bør gripe i sin egen barm. Hvad var den grunnleggende tanke i fagopposisjonen og kjernen i dens kamp? Det var å hevde fagorganisasjonens suverenitet og gjøre den til en revolusjonær maktfaktor. Det forutsetter respekt for fagorganisasjonen og klassesamlingen. Fagopposisjonen tilstrepte klasseenhet på et revolusjonært, samlende og positivt grunnlag. Følger man *den* linje, kommer man inn på klasseenheten, den byggende, positive linje, gjennom hvilken man søker *ikke* å gripe forstyrrende inn i konflikter som pågår, men å øve en bevisst innflytelse for å skape grunnlag for en felles reising og for opbygningen av et socialistisk samfund på et bredt, samlende grunnlag — politisk som faglig. Det var fagopposisjonens linje. Det blev også fremmet forslag til endring av organisasjonsformene. Man vilde ikke ha *to* organisasjoner; det kunde bare svekke og demoralisere. Du, Elias Volan, har bl. a. vært med og brutt et av de grunnleggende prinsipper, da du godkjente parolen om den absolutte centralisme og medvirket til at den politiske bevegelse blev revet op i to partier. Og en splittelse her var også en splittelse av de *faglige* krefter.

Volan kom videre inn på forholdene i Tyskland for ca. et år tilbake. Det som foreligger fra Tyskland, beviser nettop at man skal være forsiktig. Her holdt kommunistenes faglige politikk på å føre til en fullstendig splittelse, og den blev bare undgått ved at Sinovjev tok rev i seilene.

Han advarte de tyske kommunister mot å fortsette sitt splittelsesarbeide og opfordret dem til å gå inn i arbeiderklassens egen samlende kamporganisasjon. Det er også det vi her hjemme må arbeide for. Det spørsmål vi står over for, er å skape en fast og enhetlig kamporganisasjon som kan hevde sig, en organisasjon hvor der hersker et *tillits- og likestillethetsforhold mellom den politiske og faglig-økonomiske bevegelse*. Derigjennem, og bare derigjennem, kan vi nå frem til det felles mål: et socialistisk eller kommunistisk samfund.

Rothaug: Manges øine rettes idag mot denne kongress. Det har vært strid i de siste år, og man ventet utover landet at kongressen fatter beslutninger som kan føre *ut* av det uføre man er bragt op i.

Jeg tror ikke det har vært så store divergenser i sekretariatet med hensyn til denne sak. Men for de to, som danner mindretallet, har det vel vært om å gjøre å hevde en annen opfatning enn de øvrige organiserte arbeidere hevder. Det fortøner sig sikkert for de fleste på den måte, at ved å svekke fagorganisasjonen samarbeider man like ut med kapitalistklassen. Resultatet blir omtrent det samme. Vi skulde idag ha en *likvidering* av den fortørskede strid. Men det ser ut som om mindretallet ønsker legalisering av striden i steden.

De tusener kamerater som ikke er her idag, må ikke bli *skuffet* i sine forventninger til kongressen. Der må, før vi går herfra, kunne pekes på sterke beslutninger som sikter på å bringe striden og spliden til ophør. Det eneste som er å gjøre er da å vedta *flertallets innstilling*. Hvis det er som Volan sier, at mindretallet optrer som *kommunister*, når de fremlegger sitt forslag, da vil jeg si at de er dårlige kommunister, hvis de tror at det er *det arbeiderklassen* har behov for idag. Vi kan ikke si: skitt i arbeiderklassen, leve det kommunistiske parti! Vi har større ansvar enn å kunne gjøre det.

Gunnar Braathen: Lars Nilsen sa at det kommunistiske parti støtter enhver aksjon som arbeiderne selv har besluttet å føre. Jeg vil be Lars Nilsen og de som er enig med ham om å konferere kommunistpartiets stilling ved tariffrevisjonen i vår. Vi fikk den gang parolen om å stemme ned Riksmeglingsmannens forslag. Men det viste sig at arbeiderne ikke behøvde nogen barnepike; de forstod å innta sin stilling selvstendig.

Oksvik talte om å bruke eller misbruke pengene til støtte for et enkelt parti. Han siktet her formodentlig til «Arbeiderpressens Samvirke». Det blev, som man vet, opprettet som et fellesforetagende på det grunnlag at Landsorganisasjonen og partiet skulde bære en halvpart av utgiftene hver. Inntil «Samvirke» blev avvirket, hadde imidlertid Det norske Arbeiderparti dekket *to tredjedeler* av Samvirkes utgifter.

Efter Oksviks mening måtte konsekvensen av punkt 1 i flertallets forslag bli ophør av det kollektive medlemskap av fagforeningene i partiet. Jeg ser det slik: Hvad er det for oppgaver fagorganisasjonen har? Først de dagsaktuelle oppgaver — lønns- og arbeidsvilkår, *reformkampen*. Men ved siden av disse går det mer langsiktige mål og den langsiktige kamp. Den langsiktige klassekamp betinger at fagorganisasjonens kamp blir politisk. Da må organisasjonen også ha et politisk holdepunkt og gi sig et politisk *uttrykk*. Før hadde vi ett parti ved siden av den faglige fellesorganisa-

sjon, og de to utfylte hverandre gjensidig. Konsekvensen av flertallets forslag må bli at man igjen kan søke tilbake til det gamle gode forhold, hvor fagorganisasjonen har sitt politiske uttrykk, sitt *politiske parti*, til å varetå dens interesser. Den gjensidige representasjon er foreslått oppløst. Det mener jeg personlig er uriktig. Men jeg vil slå fast, at det i fremtiden må bli slik at det parti som er det avgjort største og mest betydningsfulle parti, som forsvarer fagorganisasjonen, med det parti må fagorganisasjonen også herefter samarbeide. Det er nemlig den forskjell i de politiske partiers stilling til fagbevegelsen, at mens Det norske Arbeiderparti utad *forsvarer* organisasjonens beslutninger, når de er fattet, forsøker mindretallskommunistene det stikk motsatte; når beslutningene er fattet og skal virkeliggjøres, da bryter sirkus først riktig løs.

Betegnende er den stilling dette parti inntar til «aksjonsutvalgene». Når det gjelder den slags utvalg, celler o. s. v., er det klart at man ikke kan ha på *siden* av organisasjonen permanente utvalg som søker å sette de legale organer ut av virksomhet. Vi kan se tilbake på avslutningen av storkonflikten ifjor. Da var tiden inne til at der skulde bygges nye organer! Konferer det såkalte revolusjonære fagforeningsprogram; der vil man finne uttrykt hensikten med denne permanente institusjon.

Volan sa at en kommunist var nødt til å være kommunist også i sin fagforening. Ja vel. Men hvis det å være kommunist betyr å være enig i den måte Volan ved enkelte anledninger optrer på, da vil jeg betakke mig for å være «kommunist». Er det for øvrig nogen forskjell på den politikk *du* fører som formann i ditt forbund og den politikk de avskyelige reformister fører i *sine* forbund? Du kan gi svaret selv.

A. E. Gundersen: Når jeg har forlangt ordet i denne debatt, vil jeg straks si at jeg er meget tilfreds med utviklingens gang. For to år siden var det ikke anledning til å *diskutere* det spørsmål. Vi som vilde noget annet enn flertallet, fikk ordre til å gå ut av salen, mens det spørsmål blev behandlet.

I likhet med Oksvik er jeg i det vesentlige enig med flertallet i dets innstilling. Jeg vil som min mening kort si, at retningen er riktig og farten ganske upåklagelig. Volan svarte ikke på et spørsmål Madsen rettet, om han som fagforeningsmann vilde være med på å hevde fagorganisasjonens uavhengighet og ikke ta mot ordre fra noget politisk parti. Volan luktet litt på det, men gikk omkring saken som katten om grøtøtet. Derimot var han inne på forholdene i utlandet, særlig i Tyskland. Vi ser jo hvordan både åttetimersdagen og andre sociale reformer angripes av makthaverne i de forskjellige land. Det skulde tilsi oss betydningen av å etablere en internasjonal faglig enhet. Konkurransen på verdensmarkedet brukes nu til å trykke arbeidslønningene, og levestandarden synker. Her må vi optre i fellesskap, slik at vi kan slå tilbake arbeidsgiverne og kapitalistene. I Norge sies vi å ha en liberal regjering. Allikevel finnes der vel ikke en eneste sak som arbeiderklassen har fått gjennomført i de siste år, som ikke denne regjering har vært ute og fingret efter. Også ved åttetimersdagen vil man fingre. Steller vi oss slik at vi står svekket i den kamp som kommer, er der virkelig fare. En direkte sammenligning med Russland og Tyskland lar sig ikke alltid trekke. Den russiske gjest på vårt forbunds landsmøte sa at i hans fag arbeidet man for en lønn som

svarte til 80 procent av før-krigstidens. Og *han* kjente bedre til forholdene der enn Volan.

Men tilbake til spørsmålet her hjemme. Vi kan være enig om at fagorganisasjonen skal være en organisasjon som uavhengig av alle andre bestemmer sine vilkår. Jeg tror også Volans opfatning i sekretariatet stort sett faller sammen med de andres, når det gjelder faglige spørsmål. Det er bare når det blandes politikk og fantasier inn at det går galt. Hvad det kollektive medlemskap angår, er det to land som har hatt den ordning, nemlig Norge og Sverige. Ellers finner man ikke en slik samrøring noget sted. Det er greit, at når vi fikk den ulykkelige splittelse, da sier vi at vi *innstiller* den organisatoriske forbindelse med noget politisk parti og etablerer oss selvstendig. Så et par ord om aksjonsutvalgene, de er jo ikke noget *nytt* for oss gamle fagforeningsmenn. Jeg vil spørre: hvem og hvilket forbund har utført mest for arbeiderklassen, enten Volan, da han var i Norsk Arbeidsmandsforbund, eller undertegnede? Jeg antar vi har gjort et godt stykke arbeide begge to.

Merk: Den politiske strid vi har hatt i de siste 6—7 år og partisplittelsen som fulgte derav, har vært til stor skade for arbeidernes politiske stilling. Siden Arbeiderpartiet blev dannet, arbeidet man sig jevnt frem, steg for steg, inntil man var nådd frem til en posisjon i vårt lille land. Men jeg tror de fleste kan være enig i at fra 1918 av og utofter er arbeiderne gått tilbake i politisk makt og anseelse. Når man slåss innbyrdes og skjelder hverandre ut, svekker man hele arbeiderklassen. Det vilde være meget å beklage om man atpå skulde få en splittet faglig organisasjon. På siste kongress blev noget slikt antydnet fra det hold A. E. Gundersen vesentlig sogner til, fra dem som hylder Amsterdam, idet det blev talt om en mulig utbrytning av Landsorganisasjonen. Det vilde som sagt være meget å beklage om en slik antydning skulde bli til virkelighet. Og når jeg har vært med på flertallets forslag i den sak som her foreligger, er det for at kongressen kan si et myndig ord til de fagorganiserte og bl. a. stille sig *utenfor* striden mellom de respektive partier. Selvsagt kan den faglige Landsorganisasjon ikke være *upolitisk*. Men i de stridigheter som oppkommer partiene imellem skal den ikke ta parti. Når det gjelder de store økonomiske spørsmål vedrørende alle arbeidere, må naturligvis også Landsorganisasjonen som den store, samlende kraft si sin mening. Men man må rydde ut *fraksjonspolitikk*. Og grunnlaget for å få vekk de partipolitiske stridigheter er lagt i sekretariatets — flertallets — innstilling.

Der er, som påpekt av flere, heller ikke synderlig meningsforskjell om den. Dissensen kommer vesentlig til syne i stillingen til celler, grupper og aksjonsutvalg. Med celler og grupper forstår jeg rene partipolitiske institusjoner som er søkt dannet innenfor den faglige organisasjon, og som først og fremst tar partipolitiske hensyn. *De* vil jeg ikke være med på å opprettholde. Så er det aksjonsutvalgene. Vi har hatt en del av disse i Oslo. Jeg har som formann i Samorganisasjonen vært med på å understøtte disse og vil fortsette med det. Men efter at streiken er *avblåst*, har jeg betraktet spørsmålet om aksjonsutvalg innen vedkommende industrier som bortfalt for øieblikket. Mindretallet vil ha dannet aksjonsutvalg som «situasjonsorganer» uten at de behøver å ha nogen forbindelse

med særlige situasjoner eller tilfelle. Disse kommer da nærmest til å bli et underbruk for bestemte politiske partier, og det bærer kimen i sig til nye stridigheter og nye partikamper. Derfor må jeg fraråde at man på denne kongress anerkjenner slike permanente aksjonsutvalg. Å påstå at dette skulde utelukke dannelse av situasjonsorganer når der melder sig et virkelig behov for dem, er å undervurdere arbeidernes intelligens.

Volan understreket at han mente det ærlig. Vi har alltid oppfattet ham sådan at han fremholdt sine meninger med full opriktighet. Nogen særlig understreken av dette fra hans side skulde da være unødvendig. *Ærlig* er de fleste fagorganiserte arbeidere. Det er imidlertid ikke ærlighet det først og sist kommer an på, men om de fagorganiserte arbeidere kan trekke op de *rette fremgangslinjer* som er i stand til å bære fagbevegelsen frem til større makt og styrke i dette land.

Bratvold: Det er stillet en rekke spørsmål. Jeg har også tenkt å stille representantene og kongressen et spørsmål: er alle som her er møtt, innstillet på å respektere lojalt og *følge* denne kongress' beslutninger? Eller sitter der noget igjen hos Volan eller de andre — noget som sier at hvis de ikke er enig, da følger de Jeanette Olsen? Spørsmålet er ikke opsatt på dagsordenen, men det er et for arbeiderklassen i dette land meget betydningsfullt spørsmål. Først må de si sig villig til *det*, hvis de skal kunne si sig frigjort. Deres kameratsfølelse vil tilsi dere å gjøre det, *selv* om vi i mangt tenker noget anderledes. For vi har sett hvor det fører hen, når man vil sette *enkeltens* mening over organisasjonens.

Jeg vilde gjerne ha sett flertallets forslag formet noget anderledes: personlig mener jeg det. Men jeg har aldri kunnet betrakte de fagorganiserte arbeideres organisasjon som noget som spesielt gjaldt *mig*. Jeg har set det slik at man måtte ha anledning til å gi litt kjøp, ta litt hensyn, for å finne frem til noget som virkelig kunde samle. Samtidig vil jeg si her idag som jeg sa på forrige kongress, at selv om man har flertall, skal man også erindre at *mindretallet* eksisterer, og at de konsesjoner, som det er riktig å gjøre, også må og skal gjøres.

Volan tror at han skal få en enhetlig faglig organisasjon ved å lage en rekke merkverdige «celler» rundt omkring. Jeg vil ikke annet enn *tro* ham, men når han er så naiv, må det iallfall mangle noget et eller annet sted. — Vi har sett under de store faglige kamper hvordan politikken snek sig inn; det var et spill om hvem som kunde kassere inn mest. Til de som sier at det er arbeiderklassens interesser de vil forsvare og være talsmenn for, vil jeg si: de som *vil* det, skal være med på å stemme ned de celler som drives ikke mot arbeidsgiverne men mot de forskjellige arbeiderpartiers mening. — Volan hadde som fagforeningsmann et forslag i sitt partis centralstyre. Et annet forslag, som var fremsatt av Jeanette Olsen, blev vedtatt. Og han førte frem hennes forslag i sekretariatet. Da må man tro at han mere representerer sitt parti enn Bygningsarbeiderforbundet.

Jeg har aldri tatt mot direktiver og kommer heller aldri til å gjøre det. Men jeg er villig til å gi konsesjoner til fordel for fagorganisasjonen og til fordel for en *enhetlig organisasjon i dette land*, både faglig og politisk.

Ordstyreren (Mørk) refererte følgende forslag fra *Olav Oksvik*:

Landsorganisasjonens kongress uttaler at fagforeningene bør arbeide for avvikling av den kollektive tilslutning til de forskjellige politiske partier. —

Forslaget opplystes å skulle komme i stedet for punktene 3 og 4 i flertallets innstilling.

A. H. Arntsen: Vi har en økonomisk klasseorganisasjon faglig og på den annen side tre politiske partier som etter beste evne søker å beherske den. Det er uttalt av Volan som en selvfølgelighet at Det kommunistiske Parti vil ha overhøyhet over den faglige bevegelse. Denne ærlige tilståelse er jo ikke ny; vi kjenner til det fra før. Men det samme parti som har dette åpent uttalte mål, tar ikke i betenkning å sende ut paroler som kommer i konflikt med den eneste samlede masseorganisasjon vi har i dette land. Vi har sett det ved avslutningen av arbeidskonflikter. Om det *ødelegger* fagbevegelsen, tar de ikke hensyn til. Scheflo sa på landsmøtet sist at hans parti var fraksjonsredent. Men denne fraksjonspolitikkk dirigerte ikke bare partiet, men også *aksjonsutvalgene*. På tross av all fornuft drev man igjennem en kamp, som man måtte vite vilde føre til nederlag ved å holde den gående uavladelig. Og ved avviklingen var kommunistene enda i strid med den sunde fornuft. Når et parti handler så ansvarsløst, skal da ikke fagbevegelsen ta motforholdsregler mot gjentakelse av den slags hasardiøse eksperimenter? Jeg mener jo. Og derfor er jeg fullt enig i flertallets innstilling. Det er ikke dermed sagt at man skal avskaffe utvalg som får spesielle oppdrag i konflikttilfelle; det er noget helt annet. Men *det* er ikke ensbetydende med at de skal være underlagt et spesielt politisk parti.

Volan taler om offensive og defensive ledere. Jeg vil etterlyse Volan som offensivens mann i vår bevegelse. Han har vært med på en likeså nederdrettig defensiv som hvilken som helst annen man kan peke på. Men når han kan opptre som *kommunist*, da opptre han bak fagbevegelsens rygg. På *samorganisasjonenes* landskonferanse foreslo han en uttalelse om avskaffelse av alt akkordarbeide. Tre måneder etter avsluttet han en konflikt, hvor tariffen var basert på akkordsystemet. Hva kan man ikke vente sig etter så megen inkonsekvens? — Jeg tror det vilde være gavnlige for fagbevegelsen at man blev litt friere overfor *samtlig*e politiske partier; det er min opfatning. Når man opptre som partipolitikere, da taper fagbevegelsen under *alle* omstendigheter.

Ordstyreren meddelte, at etter uttalelse av Oksvik skulde hans forslag være å forstå som et *tillegg til flertallets punkt 3*.

Oskar Karlson: I motsetning til Oksvik vil jeg si, at den ikke betegner noget politisk fremskritt, denne kongress. Der har vel ikke nogen gang vært drevet en sterkere agitasjon for å erobre kongressen for et enkelt politisk parti. Slik som det går, vil det til slutt føre fagbevegelsen i grøften. Det som det er spurt om ved valgene til kongressen har vært, ikke hvem som har gjort sig mest fortjent til å representere sine kamerater, men om hvem som kunde drive den mest utsøkte intrigepolitikkk. Og det er den samme ånd fra agitasjonen — «hensikten helliger midlet» — som setter sitt preg på innstillingene her fra flertallet.

En organisasjon som Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, som har fått slik rot i dette land, er en av de mektigste faktorer i det nuværende samfundsliv. Og den er den *samlende* organisasjon. Hvor fagorganisasjonen gikk foran, der kom partiene etter. Det er det virkelige forhold. Da må det sies å virke noget latterlig det forslag som er utformet om stillingen til de politiske partier. Det hele er et ganske naturlig forhold som man ikke spør centralstyret for Det norske Arbeiderparti om. Det vilde være langt bedre om det ikke stod der. Forslaget er en samling av tomme fraser, og det er latterlig. Det er klart at fagorganisasjonen må ha rett til å betrakte sig som stående ikke bare utenfor, men *over* partiene; den er jo dessuten adskillig eldre og har på flere måter et pre foran dem. Alle partier er, hver for sig, *minoriteter* innen fagorganisasjonen. Da tar det sig dårlig ut for Tranmæl å si at vi er de «forvirredes» gruppe. La hver drive sin propaganda så meget de vil, men kom ikke og forlang overhøihet!

Punkt 2 i mindretallets forslag må sies å være helt overflødig. Det er unødvendig å sette på trykk hvad vi har praktisert i en årrekke. Med hensyn til punkt 3 i flertallets forslag og punkt 4 i mindretallets (det kollektive medlemskap) går jeg ut fra som selvsagt, at ingen vil forby nogen å ha en politisk opfatning, men det må gå an å innta det standpunkt at der ikke tillates kollektiv tilslutning i nogen form enten til et politisk parti eller til nogen annen organisasjon. Jeg mener at Landsorganisasjonen plikter å ta *bestemt standpunkt imot det kollektive medlemskap*. Dette fremgår også tydelig av det forslag som er innlevert, og som jeg anbefaler vedtatt.

Leif Foss: Til Arntsen er ikke annet å si enn at små menn bruker små midler. Spørsmålet her er så vitalt for det arbeide som skal gjøres, at jeg er ganske enig med Madsen i at der må skapes klarhet. Man må vite hvad det *betyr*, det man stemmer for, og hvilke følger det har. Madsen har imidlertid opnådd å skape dunkelhet og tåke. Han leser tesene som fanden leser bibelen. Bl. a. refererte han fra Sinovjev på den 5. verdenskongress, i stedet for å innlede om flertallets forslag. Sinovjev sa at kommunistene ikke hadde spaltet en eneste fagforening. Men *det* passet Madsen sig for å nevne.

Mørk sa at der på forrige kongress — visstnok fra Bratvold — var kommet antydning om et eventuelt brudd med Landsorganisasjonen, fordi det var en fraksjon som var misfornøid med kongressens beslutninger. Samtidig nevnte han noget om lignende tendenser fra *annet* hold. Det kan ikke være andre enn kommunistene han her siktet til. Men det er en uhørt frekktet å servere. Jeg vil spørre om nogen forening er blitt splittet eller om fagorganisasjonen på annen måte er gått tilbake siden Det kommunistiske Parti blev dannet? Det er bevislig at siden høsten 1923 er Landsorganisasjonen gått frem med 17,000 i medlemstall. Fremgangen vilde kanskje ha kommet allikevel, men det viser iallfall at fremgangen er der.

Madsen tar frem et forslag som «Mot Dag» (Øivind Olsen) skulde ha sendt inn, og han talte om nogen som hadde «hoppet på» det program og gått på limpinnen. Det er helt misvisende. Kommunistene har ikke sluttet sig til det, men tvert om tatt avstand. Videre sier Madsen at Det

kommunistiske Parti i Norge ikke arbeider på Den tredje Internasjonales eller R. F. I.s grunn. Hva er forholdet? Jernarbeidernes revolusjonære fagforeningsprogram er godkjent av vårt parti, og vi arbeider ut fra det. Og det program er blitt hilset med glede av R. F. I. på den siste kongress. Han kunde derfor spare sig for uvederheftigheter av den slags.

I punkt 4 i flertallets forslag heter det at ingen samorganisasjon, celler, grupper eller aksjonsutvalg osv. må dannes. Kan man peke på en eneste fagforening i dette land hvor det er dannet en celle? Den finnes ikke. Flertallet vet at kommunistiske celler ikke er noget som dannes i fagforeningene; det er *celler på arbeidsplassen* som Det kommunistiske Parti er bygget op på. Også Det norske Arbeiderparti har avholdt fraksjonsmøter foran fagforeningsmøtene så vel som foran kongressen. Og man driver fraksjonsarbeidet ganske godt.

Arthur Olsen: I ganske uhyggelig grad er det fra representanter tilhørende Norges kommunistiske Parti og Det norske Arbeiderparti lagt beslag på kongressdeltagernes tålmodighet. Hva vedrører det oss at der er arbeidsceller i kommunistpartiet eller arbeideropposisjon i Det norske Arbeiderparti? Det som har interesse er hvordan fagorganisasjonen skal stille sig *nu*, når det er tre partier. Og det skulde være en grei sak, som intet har med det enkelte partis standpunkt å gjøre. Det gleder mig, i likhet med Oksvik og Bratvold, at sekretariatet har funnet frem til et forslag som dette. Det er ikke lenge siden det blev anbefalt å kaste socialdemokrater ut av ledelsen for arbeiderutvalgene og sette kommunister i stedet.

Men et punkt i flertallets innstilling forekommer mig inkonsekvent, idet det overlates til de enkelte fagforeninger å bestemme angående det kollektive partimedlemsskap. Hva har vi så *kongressen* for? Den har rett til og vilje til å forlange hvad fagforeningene skal gjøre i dette tilfelle. Vedtagelsen av flertallets forslag på dette punkt vil føre til at et enkelt parti i Buskerud f. eks. vil høste veldig profitt av det. Og det vil føre til fortsatte stridigheter. I Østfold behandler fagforeningene de faglige spørsmål og lar partiene være utenfor. Og når den faglige bevegelse er så sterk der, er det kanskje ikke minst av den grunn. Jeg vil derfor på det varmeste anbefale Oksviks tilleggsforslag. Der finnes en lederklikk innen hver av de to kommunistpartier som vil bruke fagorganisasjonen. Det er det kongressen må avverge for fagorganisasjonens egen skyld.

Halvard Olsen: Dette spørsmål skulde jo være en selvfølge for alle fagforeningsmedlemmer. Det må stå klart, at fagorganisasjonen er en selvstendig, uavhengig organisasjon, fordi den er *arbeiderklassens* organisasjon, i motsetning til partiene som organisasjon.

Vi er kommet dithen at vi er nødsaget til å beskieftige oss med dette spørsmål, som skulde være selvfølge på Landsorganisasjonens kongress. Jeg vil ikke gjøre forsøk på å dekke over den kjensgjerning, at når det er kommet frem, skyldes det i første rekke vårt forbund. Hvorfor? Fordi de erfaringer vi høstet under den siste storkonflikt ifjor, nødvendig gjorde at vårt representantskap tok spørsmålet op til avgjørelse.

Hvordan var det, og hvorfor opstod det? Alle kjenner til den streik

som opstod her i Oslo i jernindustrien i forrige vinter. Den avfødte, som alle vet, et aksjonsutvalg, som var *nødvendig* for de som var i konflikt, og nødvendig for fagorganisasjonen å ha. Utvalget og den aksjon det førte blev også støttet hele tiden av alle organiserte arbeidere, både i fagforeningene og i de politiske foreninger. Under debattene i Stortinget blev jernarbeiderne støttet av talere fra arbeiderpartiene uten forskjell. Og de sluttet som regel sin tale med, at jernarbeiderne førte en kamp for hele arbeiderklassen, og at de derfor nok skulde holde ut i kampen for det rettferdige krav. I de forskjellige arbeiderforsamlinger og i hele arbeiderpressen blev det uttalt det samme. Da lockouten kom, og flere av forbundets medlemmer blev trukket inn i kampen, nyttet det ikke å få aksjonsutvalget til å følge forbundet og den øvrige organisasjon. Vi stod da overfor den situasjon, at vi holdt på å få innenfor vårt forbund en opdeling i to omtrent like sterke fløier, og det på grunn av partipolitisk spekulasjon omkring denne kamp. Striden holdt på å true ikke bare vårt forbund, men den kunde eventuelt hatt følger for hele den norske fagorganisasjon. Vi måtte ta situasjonen, slik som den forelå, op til alvorlig drøftelse, og derav kom representantskapets beslutning, som siden Landsorganisasjonens representantskap gav sin tilslutning.

Det er naturligvis riktig, som Madsen sier, at der ikke er synderlig stor forskjell, når man ser på forslagene. Mindretallet sier at det mener det ærlig med sitt forslag. Men hvordan kan de få det til å rime, når de på den ene side sier at fagorganisasjonen skal være uavhengig av partiene, samtidig som man vil ha tillatt dannelse av særorganisasjoner, grupper og aksjonsutvalg som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært oprettede instanser? Det er ganske klart at det her ikke er nogen overensstemmelse, og at det ene ikke kan eksistere ved siden av det annet. — På de 10 minutter jeg har til rådighet, er det ikke mulig å si noget i denne sak. Det er sagt, at der her søkes øvet et maktmisbruk overfor de politiske partier, idet man vil gripe inn i deres måte å organisere sig på. Det er sludder. Ingen forbyr partiene å organisere sig og drive sin virksomhet som de selv vil. Men hvad fagorganisasjonen må si, er at de kan ikke innenfor fagorganisasjonen ha nogen *serstilling*, som gir dem lov til å virke utenfor de valgte instanser. Det kan aldri godkjennes.

Hans Johansen: Arbeiderklassen i landet setter store forhåpninger til denne kongress og venter, at man her vil finne frem til en beslutning, som i sin form og innhold tar sikte på og vil kunne samle arbeiderklassens aksjonskraft. Og det er det vi trenger idag. Madsen var også inne på det i slutten av sitt foredrag, idet han bl. a. fremholdt nødvendigheten av klasesamling. Javel, vi kommunister vil også det. Men hvilken klasesamling er det Madsen vil? Han vil den organisatoriske samling, det vil si at kommunistene skal *tilintetgjøre sig selv*. Vil man en virkelig, reell samling, må man ikke komme med noget sådant. Ti ved et slikt forslag stiller man sig bare i veien for klasesamlingen. Der er her to forskjellige opfatninger, som man ikke kan forene i én organisasjon. Men derfor kan arbeiderne gå sammen om de ting de er enig om. Og det er *det* som Det kommunistiske Parti har innbutt til.

Vår linje når det gjelder *aksjonsutvalgene*, er i grunnen en fortsettelse

av fagopposisjonens arbeide. Derfor er det trist å se den stilling enkelte her inntar overfor dem. Der foreligger intet forslag fra kongressen om å opprette «permanente» utvalg. Man sier at man ikke vil forby situasjonsorganer. Men det hindrer ikke at man kan slå de aksjonsutvalg som dannes, i hodet med de bestemmelser man her innbys til å vedta. — Jeg anbefaler mindretallets forslag.

Reidar Eriksen: Fra socialdemokratisk hold er uttalt tilfredshet over at nu begynner det å bli klare linjer. Ja, det er riktig det. Det ser ut til at de reformistiske krefter slutter sig sammen. Og man får håpe at også den revolusjonære del av forsamlingen slutter sig sammen. Det er gått adskillig fortere enn vi spådde. Så A. E. Gundersen har fullstendig rett i det. Er det Gundersen som er blitt så revolusjonær som Tranmæl, eller er det Tranmæl som er blitt likeså reaksjonær som Gundersen? Jeg tror nærmest det siste; det er mange tegn som tyder på det. Man taler om eksklusjonstvang. Det er noget forbandet hykleri. Tranmæl sa intet ved eksklusjonen av Halvard Olsen i Oslo Arbeiderpartis representantskap. For da var det divergenser mellom ham og Halvard Olsen. (*Tranmæl:* Centralstyret forhindret eksklusjonen.)

Jeg har sjelden eller aldri hørt en mann som i den grad kan snakke storartet for et hvilket som helst standpunkt som Madsen. Enda snakker han om «klarhet»! Ja der trenges jaggju klarhet (munterhet). Jeg minner om hans brosjyre efter jernstreiken. Der peker han direkte på aksjonsutvalg, som han nu er imot, og på ulovlige konflikter. Nu er han kommet til det at fagorganisasjonen ikke skal være et *middel*, men et mål i sig selv. Jeg tror ikke det skader fagorganisasjonen om den er litt elastisk og utnytter enhver given situasjon. Det er på den annen side intet i veien for at de bestemmelser flertallet foreslår vil bli utnyttet og misbrukt av en byråkratisk ledelse, *mot* de kjempende arbeidere. Det er et forslag direkte rettet mot Det kommunistiske Parti. «Celler» er intet annet enn frivillig tilslutning til vårt parti, på arbeidsplassen. Men samtidig *forsvarer* man det kollektive medlemskap, som stjeler penger ut av lommene på oss til bekjempelse av våre meninger. Der er så megen uhederlighet i det forslag, at det er den største uforskammethet jeg nogensinne har sett.

Ordstyreren meddelte at *W. Lund Olsen* hadde optatt forslaget på side 9 i dagsordenen (Agitasjonsutvalg og revolusjonære bedriftsråd på arbeidsplassen), innsendt av Trondhjems Jern- og Metallarbeiderforening.

Sethil: Forholdet mellom fagorganisasjonen og partiet har forandret sig noget ned gjennom tiden. I den første tid var det jo nærmest sådan, at da optrådte undertiden partiledelsen som streikeledelse. I 1899, da den faglige Landsorganisasjon blev dannet, overtok *den* de faglige gjøremål. Men helt til 1904 stod Norsk Arbeidsmandsforbund innmeldt i Det norske Arbeiderparti som forbund. Når forbundet fant å burde tre ut, var dette ingen partifiendtlig beslutning, idet forbundet jo hjalp til å overføre avdelingene til partiet. Siden har man så hatt den kollektive tilslutning til de lokale foreninger eller samorganisasjoner. Også bladkontingenten blev tildels gjort obligatorisk ved at den gikk inn i *fagforenings*kontingenten. Jeg finner heller ikke nu, selv om forholdene er forandret en del ved dan-

nelsen av de nye partier, å kunne gå så langt som å frata foreningene selvbestemmelsesretten i spørsmålet om de ønsker å være tilsluttet et politisk parti eller ikke. Både mindretallet og flertallet stemmer for øvrig overens i det spørsmål. Så har man det forslag som er optatt av Karlsen. Jeg må her holde mig til sekretariatets standpunkt. — For mitt vedkommende må jeg si, at jeg har vært partimedlem og er det fremdeles, men jeg har i første rekke vært fagforeningsmann. Tanken om fagorganisasjonens innordning under partiet har jeg vært bestemt imot. Man må, mener jeg, være tilfreds med at tingene har tatt den vending de har gjort, hvad det var vanskelig å få ørenlyd for tidligere. — Det som særlig skiller i denne debatt, og som har vakt motstand fra mindretallets talere, er forslaget om at der ikke må dannes særorganisasjoner av nogen art som har til formål å «sette ut av funksjon de regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonen». Det er sagt at vedtagelsen av dette forslag ikke skal hindre dannelsen av spesielle situasjonsorganer, som der måtte bli behov for. Men overfor utvalg eller institusjoner av den karakter som er nevnt, mener flertallet at en beslutning som den foreslåtte er på sin plass, og er *nodvendig*. Jeg finner det også helt naturlig, at kongressen samler sig om det, hvis man har den opfatning at man vil hevde fagorganisasjonens uavhengighet også på dette område, og jeg forutsetter at konsekvensen derav vil være at dannelsen av den slags organer ikke vil finne sted.

Litsheim: Når man skal ta stilling til de politiske partier, mener jeg man bør se tilbake litt i tiden. Man kan gå så langt tilbake som til 1918. Da blev der foran stortingsvalget laget en *splittelse*. Det samme gjentok sig ved forrige valg. Hvad vil det si? Det betyr at det er nogen enkelte innen arbeiderbevegelsen, som har en spesiell hensikt med sin deltagelse der. Jeg vil si til de som driver det spill, at det vil falle tilbake på dem selv en dag. Jeg vil samtidig henstille til alle representanter som er valgt ute fra avdelingene, at de deltar mer i debatten og lar *arbeidsplassens* syn på denne sak komme frem. Vi skal ikke overlate ordet bare til dem som kanskje har mest interesse av å beholde sine plasser.

W. Kristiansen, Trondhjem: Personlig er jeg av den opfatning, at dette spørsmål i grunnen ikke har den betydning man synes å ville legge i det. Det er vel ikke meningen, at det her på kongressen skal lages undtagelseslover og bestemmelser for enkelte av organisasjonens medlemmer; det er ikke derfor vi er sammenkalt. Det er sagt at spørsmålet er reist for at man skal kunne få vedtatt en beslutning hvorved det kan lykkes å *slå ned det kommunistiske parti i landet*. Men noget slikt kan det vel ikke fra disses synspunkt være sund mening i. For ved det vilde man *øke* kommunistenes tall. Det er derfor ikke tenkelig at sekretariatet vilde fremlegge et slikt produkt. Det skulde også være helt unødvendig, forsåvidt som borgerskapet nok vil vite å gjøre alt som i denne henseende er mulig. Hvilke midler borgerskapet benytter i den hensikt, tør også være velkjent. Og man bør holde sig vel for øie, at forfølgelsen mot de kommunistiske elementer innen arbeiderbevegelsen drives i *alle* land efter de mest raffinerte metoder.

Det klages over splittelsen i fagforeningene, og man legger skylden på kommunistene. Jeg har ikke hørt én fremlegge beviser for sannheten i den beskyldning. Enhver bør være klar over at kommunistene vil av alle krefter hjelpe med til å skape og utbygge de faglige organisasjoner på en måte som kan være til gagn for den arbeidende klasse. Og det skulde være høist nødvendig. Jeg kan ta stillingen innen den arbeidsgruppe som jeg tilhører — ved jernbaneverkstedene og jernbanedriften i det hele. De økonomiske forhold blandt oss er så meningsløse, at man ikke vet hvordan man skal klare sig. Det spørsmål som diskuteres blandt arbeiderne der, og som overskygger alle andre, er hvordan man skal kunne skaffe sig levelig *utkomme*. Dette skulde også være hovedspørsmålet for de representanter som er kommet til dette møte, uten hensyn til hvilket politisk parti man tilhører. Det forekommer mig at de som sitter på taburettene, heller ikke lenger føler sig så trygge, der de sitter. De må være opmerksom på, at i det øieblikk de viser tendens til å *svikte*, da står de også i fare for å miste de tillitsstillinger de er satt i.

Vi burde være enig om den ting, at i realiteten er der intet uvennskap eller fiendtlig forhold blandt medlemmene i de enkelte fagforeninger, når talen er om de politiske spørsmål. Men å komme her og diskutere i dagevis, på hvilken måte man skal komme et enkelt parti til livs, det er dog for drøit. Selv om man tok to kongresser årlig, vilde man ikke greie den job. Det kommunistiske parti vilde tvertom vokse på det fra dag til dag — tross reformistisk motstand og borgerklassens totenschlägere og revolvere.

Lystad: Jeg kan fullt understreke hvad den siste taler sa. Vi som står på arbeidsplassen og ser hvordan arbeiderklassen lever — det var i grunnen *vi*, som skulde holde de lengste og beste taler her. Men det later til at det er de med de høieste lønninger, som taler mest og best.

De aksjonsutvalg som har vært nevnt, er stiftet i kommunistisk ånd. I dette ligger sannsynligvis forklaringen til den motstand, som er reist. Man er bange for at arbeiderklassen skal bli *for* revolusjonær. Men man skal ikke la sig bluffe eller dåre av de fine ord fra de som tilhører de ledende. Jeg vil spørre hver eneste arbeider her i salen om de tror at den norske Landsorganisasjon kan gå frøem i de år som kommer, efter de samme metoder og den samme praksis som hittil er fulgt — det vil si hvis man *mener* noget med arbeiderklassens frigjørelse? Og det er vel *det* som spørsmålet skulde gjelde. Vi skal ikke bruke fagorganisasjonen som en bømte, man kan øse ut av, men som et middel til å *føre kampen for vår frihet*. Jeg anbefaler at man vedtar mindretallets forslag, og at man ikke tar hensyn til hvad flertallet mener angående aksjonsutvalg og sådant bortover. Vi blir så allikevel tvunget til å ha dem i fremtiden.

Nils Olsen: Som representant for landets største fagforening, tilhørende Landsorganisasjonen, har jeg forlangt ordet, særlig fordi vi er blandt de som har hatt mest aksjoner. Denne forening er sten-, jord- og cementarbeidernes i Oslo. Det synes så besynderig for de menige medlemmer, at man på denne kongress skal vedta et produkt som ikke har mer verdi enn dette forslag fra flertallet. Og så skal det overlates til sekretariatet å fortolke det som de vil! Jeg sier at herrene skal *passé sig*, så de ikke brenner fingrene.

Jeg skal ikke tale om jernstreiken. Men hvad gjorde Arbeiderpartiets organisasjon i Oslo den gang murarbeiderne kom i konflikt med sitt forbund? De slo *ned* på murarbeiderne. Neste taler, som er murarbeidernes formann, skal bevise sannheten i det. Men fagforeningen gikk riktignok ut av Det norske Arbeiderparti umiddelbart etter splittelsen, hvilket var et sørgelig tap for dette parti. De 13—1400 medlemmer var jo i sin tid en god melkeku. Det riktigeste kongressen kunde gjøre, var å si de få ord: *alt kollektivt medlemsskap skal ophøre*. Foreningen arbeider nu bedre enn nogensinne; alle retninger er representert på like fot, og den har øket sitt tall på kort tid med 300 nye medlemmer.

Det er merkelig å være vidne til situasjonen her idag. Den store kandestøper Madsen er også leder av arbeiderutvalgene. *Hvad* er denne institusjon? Den er helt verdiløs for fagorganisasjonen. Med den forståelse jeg har som tillitsmann og efter å ha nedlagt kanskje like meget arbejde som de lønnede, arbeider jeg for *enheten*, men ikke i overensstemmelse med den borgfredspolitik som Landsorganisasjonen — i forståelse med Det norske Arbeiderparti — knesatte i Nobelsalen umiddelbart foran tariffrevisjonen i vår. Vi skal ha en *klar* opfatning; det nytter ikke å komme med krøll. Jeg vil spørre: hvor meget *koster* denne kongress for å lage og få vedtatt et slikt produkt? Det kunde ha interesse for arbeiderne å få vite.

W. Lund-Olsen: Det er sagt fra denne talerstol, at det kommunistiske partis medlemmer har utslynget skjeldsord mot folk som er av en annen opfatning. Det kommunistiske parti har aldri anvendt skjeldsord mot de menige medlemmer, men det har sagt de andre partiers demagogiske ledere sannheten. Og det har gjort det med *god rett* overfor vaklevarne individer og demagoger som de tidligere fagopposisjonsfolk som Madsen og Tranmæl. Det er de med de revolusjonære fraser i sin munn som vi vender oss mot.

Spørsmålet er om et enkelt partis demagogiske ledere skal ha rett til å øve *åndstvang* og *åndstukt* overfor revolusjonære arbeidere; det er det spørsmål som reises i flertallets punkt 4. Vi har aldri i det kommunistiske parti kjempet for permanente aksjonsutvalg, men vi vil ha *adgang* til å oprette slike utvalg, når vi trenger dem. Våre celler og klubber er vi som kommunister nødt til å ha, likesom Tranmæl vil ha hele fagforeninger tilsluttet sitt parti. Det er kanskje heller ikke noget å fortenke ham i. For det er vel så som så med økonomien der også. Imidlertid tror jeg at der må være *nogen* ærlige elementer også i de andre partier, folk som ikke er fullstendig innpisket. — Som det er sagt av en annen taler, behøver man ikke her å gjøre noget som tilsikter å dolke kommunistene; det er noget som vi kan overlate til borgerskapet. Jeg vil pointere hvad der er uttalt av representanter for den socialdemokratiske retning, at retningen er riktig og farten upåklagelig. Vi forstår hvad det *menes* med det. Det er den retning som går til Noske og Scheidemann — arbeiderslakterne. Det vil gå Det norske Arbeiderparti, som det er gått med Høglund og andre mellempartier: enten blir de oppløst av den socialdemokratiske sump, eller medlemmene vender tilbake til det eneste revolusjonære parti. Det burde være denne kongress' opgave å skape *klare linjer* istedenfor å optræ som tuktemester for andre.

Trondhjems Jern og Metall, avd. 12, har et forslag som er inntatt på dagsordenens side 9 under dette punkt. Det forslag er jeg forpliktet til å ta opp, da det er vedtatt i møte i min forening at det skal opprettholdes. Jeg har konferert med dirigenten, som mener at hvis flertallets innstilling skulde bli vedtatt, vilde dermed forslaget være bortfalt. Det er dirigentens opfatning. Jeg ønsker å se kongressens avgjørelse på det. — Taleren refererte forslaget.

Halvdan Johnsen: For mitt vedkommende, som kommer direkte fra arbeidsplassen, ser jeg med litt andre øyne, enn flertallet gjør, på det punkt hvor det tales om særorganisasjoner o. s. v. Og jeg vil inderlig håpe at dere andre, kamerater, gjør det samme. I dette forslag fra sekretariatet ser jeg skjult en brodd mot de aksjonsutvalg som har opptrådt i det siste, fordi de har vært en torn i øiet på den reaksjonære ledelse av fagorganisasjonen. Ved en given leilighet vil sekretariatet komme til å bruke en slik lov mot et revolusjonært aksjonsutvalg i en revolusjonær kampsituasjon. Og overfor det vil jeg kalle på alt som er revolusjonært i den norske fagbevegelse og oppfordre den til å reise sig og si nei til et slikt attentat. Det er lett å skjønne at det er jernarbeidernes aksjonsutvalg som er foranledningen. Da vil jeg si, at jeg vet ikke om nogen kamp, som var heltemodigere enn den jernarbeiderne her i byen førte. Og den blev ledet av jernarbeidernes eget aksjonsutvalg.

Det kommunistiske parti er blitt angrepet for sin faglige politikk, idet det sies at partiet har villet opkaste sig til formynder over fagorganisasjonen. Hvad er egentlig forholdet? Vårt parti har en faglig linje som jeg er helt enig i, og som vi søker å arbeide frem, ikke for å ta makten i fagbevegelsen, men fordi vi mener at den linje vil føre frem til den kjempe arbeiderklassens befrielse. Er det noget å si på det? Det samme har Madsen, Tranmæl og Halvard Olsen vært med på gjennom fagopposisjonen. Derimot er det et mere urenselig forhold mellem Det norske Arbeiderparti og fagorganisasjonen enn mellem det kommunistiske parti og fagorganisasjonen. Skal man komme ut av dette rot, er jeg tilbøielig til å mene at Oskar Karlsens forslag er det som skjærer inn til roten av ondet. Så lenge Det norske Arbeiderparti bygger på kollektivt medlemskap fra fagforeningene, vil vi få striden gående. Den organisatoriske kamp i fagforeningene kan bringes til ophør ved å avvikle dette forhold. Men den åndelige kamp vil fortsette. Og den vil da kunne føres, som det er sagt, på like vilkår.

Carl Gustavson: Jeg skal ikke forsøke nogen mannjevning mellem de politiske partier. Men mig forekommer det efter valgene til kongressen, at man vil bruke arbeiderne som brikker i et politisk spill. Det organisatoriske forhold som består mellem fagorganisasjonen og et visst politisk parti, må ophøre, hvis der skal komme ro innen fagbevegelsen. Det tales her om å «anerkjenne» de politiske partier. Jeg tror det var bedre om man optok til drøftelse å kreve av de politiske partier at disse anerkjente fagorganisasjonen. Hvad består disse partier av? De består jo for en stor del av prester og advokater. Jeg vil derfor som fagforeningsmann stemme for at fagforeningene ikke kan stå tilsluttet noget politisk parti.

Punkt 4 i flertallets forslag vil jeg stemme mot. Arbeiderne trenger ingen sovepute å legge sig på. Jeg tror ikke det er så farlig å la arbeiderne ha fritt spill både med fraksjoner og aksjonsutvalg. Kan der ikke påvises positive resultater av dem, vil de dø ut av sig selv. Men kan de utrette noget, da er de på sin plass.

Med hensyn til hvordan fagorganisasjonen skal stille sig uavhengig av de politiske partier, vil det være naturlig at den oppretter sin egen presse. Det er ofret mange penger på arbeideravisene. Men den faglige organisasjon har neppe nogen kontroll med disse blader. Jeg anbefaler derfor det forslag som er innsendt fra Liholt og Bakke Stenhuggerforening, om at Landsorganisasjonen utgir *minst en daglig avis*. —

Taleren fremla følgende forslag:

Fagforeningene kan ikke stå kollektivt tilsluttet noget politisk parti.

Rungstad: Når man skal behandle stillingen til de politiske partier, er det ikke til å undgå at debattantene, med eller mot sin vilje, kommer til å holde programtaler for de forskjellige partier som de tilhører. Men det er vel ikke hovedsaken. På mig virker det trøstesløst, at man nu på nytt, efter at den faglige Landsorganisasjon ifjor kunde se på de tilbake-lagte første 25 år, skal måtte ta op *fagorganisasjonens a b c* og snakke om hvordan man skal innrette sig. Den faglige organisasjon er arbeidernes dyreste eie. Den forvalter våre surt erhvervede skillinger, og forbundene sitter med ansvar. Det skulde da ikke være nødvendig å slå fast, at det er de styrer og organer som medlemmene selv på organisasjonsmessig måte har valgt, som må ta avgjørelsen og ta *ansvaret* for den. Det er et forræderi mot arbeiderklassen at man skal ha anledning til å kaste inn utenforliggende ting når man står oppe i alvorlige situasjoner. Og så diskuterer man her for ramme alvor, om det er vi, de organiserte arbeidere, som skal bestemme, eller det ene eller annet politiske parti! Jeg vil spørre om det er så, at om flertallets forslag vedtas her, vil beslutningen også bli *fulgt lojalt* av de politiske partier? Samtidig bør der bringes klarhet over om Volan skal ha attest for ærlighet, og om ærligheten består i at han vil følge kongressens beslutninger. — Oksviks forslag er jeg stemt for, men da vedtagelsen av det kan komme til å vekke ny strid, vil jeg renonsere her og henstille til ham at han ikke tar det op. Derved viser vi vår ærlige vilje til å skape forsoning, forståelse og godt samarbeide.

Ordstyreren meddelte at valgkomitéen hadde valgt Trammæl til formann og Rungstad til sekretær.

Der referertes følgende telegrammer:

Vi protesterer på det skarpeste mot vårt forbunds oppløsning.

For Gravenstens kraftstasjonsbetjening.

Kongsgård.

Vi protesterer mot oppløsning av Elektrikkerforbundet.

Labro Klubb.

Ved møtets slutning overbragte en deputasjon fra Norges Pionerforbund en hilsen fra arbeiderbarna. Deputasjonen blev hilset med varmt bi-

fall da den marsjerte inn under det røde flagg. En liten pioner i 10—12 årsalderen holdt fra dirigentens plass en virkningsfull hilnings-tale og leste derefter med stor applomb Per Silves «Heis oss et rødt, et flammende flagg». Talen og oplesningen blev mottatt med varmt bifall, og dirigenten takket de unge for den vakre hilsen til kongressen.

Tirsdag 25 august.

Ordstyrer: *Halvard Olsen.*

Protokollen blev oplest og godkjent uten bemerkning.

Systad: Vi har hatt en lang debatt med mange innlegg og forslag, og enda flere talere har tegnet sig. Jeg vil høre om der ikke skulde være stemning for å sende denne sak til redaksjonsutvalget. Forutsetningen er da at vi avskjærer debatten nu foreløbig.

Nygaard fant det utelukket at man vilde kunne komme til enighet ved en komitébehandling; en utsettelse vilde derfor under disse omstendigheter bare vinke til å forlenge kongressens arbeide.

Bratvold antok også det kunde lite nytte.

Systad optok forslag om å sende forslagene til redaksjonskomitéen.

Volan: Jeg vil komme til å fremlegge to forslag til i denne sak. Det ene vil bli å betrakte som et motforslag til flertallets punkt 4; det annet gjelder spørsmålet om det kollektive medlemsskap.

Ordstyreren: Efter dette er det vel sa å si en umulighet å stemme for forslaget fra *Systad*.

Ved voteringen blev forslaget forkastet mot 2 stemmer.

Man gjenoptok derpå debatten om

stillingen til de politiske partier.

Witalis Andersen: Det er klart, at denne kongress har formet sig mer som en mønstring av de forskjellige partier enn som en fagkongress. Allerede ved valgene kom dette frem, og pressen kunde på forhånd fortelle om «partistillingen». Det oplystes å være 20 som ikke sognet til *noget* parti. Det var altså de som hadde interesse for fagbevegelsen som sådan, mens de øvrige, det store flertall, var valgt først og fremst som partipolitikere. Hvis man skal fortsette med å lage flertalls- og mindretallsfraksjoner efter *partihensyn*, vil det før eller siden bringe en stagnasjon i fagforeningsarbeidet, som fører til en sprenning. Man må komme til det, at fagorganisasjonen selv får et mål å arbeide for, uavhengig av de stridende partier — at den setter *arbeidernes overtagelse av produksjonen* som målet og gjør sig suveræn, gjør sig fri overfor de politiske partiers allfor store innblanding.

Vi er nu kommet over til en mer nøktern vurdering av vår stilling. Man har slept med en hel del revolusjonære *fraser*. Men fagorganisasjonen i Norge har ikke vært mer revolusjonær i de siste fem år enn tidligere. Det har vært *Amsterdams* linje. Og den prøger begge de to forslag. *Volan* snakker i tide og utide om fagopposisjonen og slår om sig med den, idet han hevder at nykommunistene har tatt op dens program.

Det er løgn. Volans parti sier ifra om at *det* vil lede fagorganisasjonen og være det bestemmende; fagbevegelsen skal nærmest være et underbruk. Volans parti er det mest centralistiske parti som eksisterer, et parti hvor ikke de fagorganiserte engang skal bestemme over sine egne anliggender. Det er klart at folk med slike anskuelser ikke kan si seg å være arvtagere av fagopposisjonen og dens revolusjonære program.

Jeg håper det lar sig gjøre å komme til enighet om en endring i flertallets forslag, hvad den siste passus angår, fordi en beslutning i den form som forslaget har, *kan* misbrukes i sekretariatets hånd. Det synes som om der er gjort *vel* store konsepsjoner til de socialdemokratiske reformister. — Trondhjemsrepresentantene har optatt forslaget fra jernarbeidernes aksjonsutvalg som grunnlag for en avstemning. Jeg vil si om dette forslag, at det er fullstendig til å ødelegge fagorganisasjonen. Det heter i programmets punkt 7: Felles kamp for opprettelse av arbeidergarder ved alle industrier og bedrifter over hele landet. De har altså mistet *troen*, trønderne — troen på at fagorganisasjonen selv skal være den bærende. Man skal sette revolveren i stedet. Jeg synes at representanten for sin egen skyld, om ikke for annet, skulde ta dette forslag tilbake.

Ordstyreren refererte et nytt forslag fra Volan som tillegg til mindretallets innstilling. Han henstilte samtidig til Volan å komme med det annet bebudede forslag, da det var dirigentenes mening snart å foreslå strek.

Forslaget lød:

Fagkongressen fastslår betydningen av at de fagorganiserte arbeidere av all kraft støtter fagorganisasjonen gjennom sine revolusjonære kamporganer, aksjonsutvalg og revolusjonære bedriftsråd og uttaler sin fulle anerkjennelse av den seige og ubholdende kamp som jernarbeiderne førte under storkonflikten. —

H. Aas: Det punkt på dagsordenen som her behandles, er fremkommet som en nødvendig følge av at vi har fått tre politiske arbeiderpartier. Det er en kjensgjerning. Men der er dessuten tatt med ting i forslaget, som ikke burde være der. Jeg sikter til setningen om aksjonsutvalgene. For det har intet med de politiske partier å gjøre.

Efter at vi har fått splittelsen i flere partier, er det en absolutt livsbetingelse for fagorganisasjonen å si sig fri for alle organisatoriske bånd. Dette har også hele sekretariatet vært opmerksom på, og det har fått sitt uttrykk i forslaget til forandring i lovene vedrørende den gjensidige representasjon mellom Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti. Det foreslås her enstemmig at denne representasjon skal opheves. Og dermed har man tatt et godt skritt til å fjerne en del av stridspunktene. Men man har ikke tatt skrittet *fullt ut*. De av sekretariatets medlemmer som tilhører Det norske Arbeiderparti, og som har stemt for å opheve den gjensidige representasjon, har ikke villet ta konsekvensen av det ved å gå til å opheve det kollektive medlemsskap i fagforeningene. Og det til tross for at man vet, at dette er et ennu større stridsspørsmål enn det nevnte. Jeg har fått det inntrykk av uttalelser som er falt her på kongressen, at der begynner å bli en kursendring også i dette spørsmål. Og jeg har den bestemte oppfatning, at kongressen bør si fra om hvad *den*

mener om dette. Man kan ikke i en sak som denne ta partihensyn. Man må være enig om at det kollektive medlemsskap er til skade for fagforeningene. Det er bare snevre partiegoistiske interesser som gjør at man holder på den ting. Jeg hørte Rungstad si igår, at han ikke vilde at kongressen for tiden skulde gi nogen uttalelse her. Det stemmer godt med hans stilling for øvrig til fagkongressens og fagorganisasjonens beslutninger. Han svilte med andres lojalitet. Men han har selv demonstrert illojalitet i spørsmålet om overgang til industriforbund for de grafiske fags vedkommende. Det *hastet* ikke, efter hans mening. Men når det gjelder utbygningen av vår organisasjon, kan det aldri gjøres for tidlig. — Der er gjort henstilling om å trekke tilbake det forslag som er fremkommet med sikte på en avvikling av den kollektive tilslutning. Det må vel sees på bakgrunn av at sammensmeltningen av de to partier — Det norske Arbeiderparti og Det socialdemokratiske Parti — er nær forestående. Da finner man et slikt forslag uheldig. For da har man felles interesse av å få flest mulige penger til partikassen. Jeg tror ikke man skal følge den slags lokkemidler. Jeg vil inderlig håpe at kongressen vil vise sig rakrygget her, og vil treffe beslutninger, som peker *ikke* mot en reformistisk periode, men mot en mer kampmessig og radikal optreden hvor det gjelder vår frigjørelseskamp.

Med hensyn til de to forslag fra sekretariatet fester jeg mig ved at flertallet ikke inneholder nogen premisser, uten forsåvidt det citerer representantskapets beslutninger. Og *de* var rettet mot et bestemt parti. Mindretallet har også premisser. Men de sier noget annet enn det representantskapet vil. I punkt 2 i mindretallets forslag uttales det, at «de tre politiske partier optar et lojalt arbeide for at alle lønnstagerne, uansett politisk opfatning, inntar sin plass i fagorganisasjonen, og at der ærlig arbeides for å styrke og bevare fagorganisasjonens enhet.» Denne uttalelse har flertallet ikke funnet det nødvendig å ta med. Men jeg anser den for å være av meget stor betydning. Hvad angår den foreslåtte uttalelse om aksjonsutvalgene, tror jeg det vil virke til skade for den faglige bevegelse å vedta det punkt. Vi har våre forbund med sine lover, og forbundene må ta stilling i ethvert enkelt tilfelle. Derfor kan et slikt forslag bare virke til å nedsette arbeidernes kampevne og interesse for å gå til aksjon.

Ordstyreren refererte følgende innkomne forslag:

Fra Volan:

For å rydde av veien enhver strid innen de enkelte fagforeninger som lammer fagorganisasjonens slagkraft utad, henstiller fagkongressen til de politiske partier av all kraft å medvirke til ophevelsen av fagforeningenes kollektive partimedlemsskap, som er uforenlig med fagorganisasjonens formål og oppgaver som en fri, selvstendig og uavhengig klassekamporganisasjon. —

Fra Mørk:

Spørsmålet om ophevelse av fagforeningenes kollektive tilslutning til de politiske partier er ikke behandlet i fagforeningene i forbindelse med dagsordenen. Kongressen beslutter derfor å oversende de innkomne forslag i denne sak til sekretariatet til utredning. Utredningen sendes fagforeningene til behandling og forelegges neste kongress til avgjørelse. —

Det blev enstemmig vedtatt å sette *strek* for de følgende 50 talere på listen og de som umiddelbart derefter tegnet sig.

Teigen: Det høres jo forferdelig ut at det skal være så delte oppfatninger i et så enkelt og greit spørsmål. Det er sagt at sekretariatets flertalls forslag skal være rettet mot et enkelt parti — nogen sa endog at forslaget vilde *drepe* partiet. Jeg tror ikke noget på det, og jeg legger heller ikke større vekt på de andre overdrivelser som er kommet frem her. Om det meste av det kan det vel sies, at det er å gape vel høit. De mange bra organisasjonsfolk som finnes i det kommunistiske parti, skulde ikke gjøre sig så små som å fremføre den slags som argumenter i en sak. Jeg spør: Finnes der nogen organisasjon i noget land, som ikke krever respekt for sine lovlig fattede beslutninger, hvad enten de er vedtatt av et styre eller en kongress? Enten det er avholdslag, barnelag, politiske foreninger eller hvad som helst, så forlanges der lojalitet mot de beslutninger som er fattet av de lovlig valgte instanser. Det er *ingen strid om det* i nogen annen organisasjon. I det kommunistiske parti kreves ubønhørlig disiplin. Hvorfor skal ikke sekretariatet hevde det samme, når det gjelder Landsorganisasjonens beslutninger? Det er *falsk spill*, mine herrer, å gi det utseende av at noget av det som her er foreslått, er rettet mot et enkelt parti eller retning. Det er et organisasjonsanliggende som har interesse og vital betydning for fagorganisasjonen, som vi her skal ta stilling til. Intet vilde være lettere enn å være «ledelse» i en organisasjon, som ingen myndighet og følgelig heller intet ansvar hadde. Men de som velges, får også ta det *ansvar* for sine handlinger som følger av det. Ingen er så enfoldig å tro at man kan reise nogen revolusjonær klassekamp gjennom aksjonsutvalg eller grupper eller celler; de som sier det, snakker mot bedre vitende. Skal det bli et gjennombrudd, da må hele klassens makt stå bak, og man må bygge på medlemmenes egen vilje. Det kan ikke bli et *mindretalls* verk å gjennomføre revolusjonen.

Vi foreslår ingen streng centralisme. Men så megen disiplin må våre organisasjonsmedlemmer ha, at når det planlegges en aksjon — kanskje store, omfattende kamper — og når det samles inn midler til å finansiere disse, må det forlanges at der ikke *gripes forstyrrende* inn i det arbeide av en enkelt gruppe, aksjonsutvalg eller hvad man ellers vil kalle det. Det vilde kunne bringe oss op i talløse lokale konflikter — kanskje atpå i en *lockout* to-tre måneder før man skulde ta det hovedoppgjør som organisasjonen hadde forberedt. Under slike forhold vilde en regulær landsomfattende kamp være umulig å føre. Den slags *konsekvenser* kan man naturligvis ikke ta. Der må være *plan* i det som gjøres, både fra medlemmenes og ledelsens side. Jeg er sikker på at flertallet i denne forsamling mener, at skal man nogen gang rekke frem til kamper av avgjørende betydning, da må man gå *samlet* til aksjon, og da må også de lovlig valgte organer og de lovlig fattede beslutninger *respekteres*.

Det er ikke så forferdelig om å gjøre med taburettene; det kan jeg forsikre trønderrepresentantene om. Det står et par ledige nu — vær så god! Men jeg kan også forsikre, at de ikke vil være i stand til å løse nogen oppgave, uten at de har beslutninger og reglementer å holde sig til, og uten at der foregår et samarbeide til alle sider. En indre oppløsning, nettop som det kreves at man skulde stå sterke utad, vilde ha de farligste

følger, *ikke* for ledelsen, men for de organiserte arbeidere som vilde bli sat ute av stand til å føre klassekamp. Derom antar jeg vi kan være enige. Jeg henstiller til kongressen at man for *arbeiderklassens skyld* må vedta flertallets forslag.

Oksvik: Det blev henstillet til mig å ta det forslag jeg har fremsatt tilbake. Imidlertid er det umulig å gjøre det. Jeg finner heller ikke at det er nogen grunn til det. Tvert om kan det være en grunn mer til å fastholde forslaget, når det opplyses at Det norske Arbeiderparti efter den innstilling som vil bli forelagt kommende landsmøte faktisk kommer til å *omgjøre* den beslutning som tidligere er fattet angående det kollektive medlemsskap. Det fremgår herav at *partiet* har ingen vilje til å skride til avvikling. Derfor finner jeg også at den form mitt forslag har fått, idet det henstiller til *foreningene* å ta saken op, er den riktige, selv om jeg prinsipielt intet har å innvende mot Volans forslag og forsåvidt gjerne kunde stemme for det. Jeg oprettholder altså mitt forslag, og jeg henstiller til de som vil være med på å skape et godt samarbeide innen fagorganisasjonen, uansett politisk parti, om å stemme for det. Så får foreningene legge den vekt på det, som de finner å kunne gjøre: jeg er overbevist om at det vil ha adskillig betydning, at en sådan uttalelse fremkommer fra kongressen.

Kregnes: Det er sagt at den foreliggende sak er av den største betydning, og deri er jeg enig. Den blev reist først innen Norsk Arbeidsmannsforbund foruten på anleggene av syndikalistene i første rekke. Nu, da vi har ikke ett, men tre partier, er det klart at spørsmålet om forholdet mellom fagbevegelsen og de politiske partier tvinger sig enda mer frem. Jeg håper det er siste gang det blir nødvendig for oss å behandle dette spørsmål. Skal vi kjempe om det i tre år til og dermed stagnere organisasjonens slagkraft utad? Slik stiller spørsmålet sig for oss. Jeg mener at det skal ikke være nogen *tvangsbud* dette, hvilket parti man skal tilhøre. Noget annet er, at hvert enkelt parti vil fremme sitt syn innenfor fagbevegelsen og dermed sette sitt preg på den kamp som der føres. Vi må innstille våre organisasjoner, enten det er de faglige eller politiske, efter den *utvikling* vi har gjennomgått i de siste 4—5 år. Vi bør da nu komme til enighet her om at det kollektive medlemsskap skal opføre. De politiske partier får bygge op sin organisasjon efter sine egne retningslinjer og stå på egne ben.

Flertallet argumenterer for sitt forbud mot såkalte særorganisasjoner. Det er ikke lykkedes ennu å føre bevis for at der er dannet særorganisasjoner som har sprengt fagbevegelsen på et eneste sted eller ødelagt forbundene. Når man hørte Teigen, gikk det gjennom hans foredrag som en rød tråd at den ulovlige jernstreik kom i veien for den faglige hovedledelses planer, og at den virket ødeleggende. Men jeg stiller mig skeptisk overfor det. Det kan inntreffe situasjoner også herefter, hvor forbundene ikke kan gå i bresjen på grunn av gjeldende lover og tariffier. For ikke å ofre forbundene eller Landsorganisasjonen må da enkelte sette sig i spissen — selv om veien skal føre dem videre like til botsfengslet.

Systad: Når kongressen nedstemte mitt forslag om å sende saken til komité, tar jeg det som et uttrykk for at kongressen betraktes iallfall

av en stor del av representantene for å være en — skal jeg si en *høi-skole*? Der er avlagt prøver på veltalenhet fra de yngres side, så det har vært en fryd å høre. Jeg tar også den beslutning som måtte bli fattet, med den største ro, enten den får den ene eller annen form. For på arbeidsplassen har arbeiderne tatt stilling, tross alle fraser, og den stilling de har tatt etter grundig overveielse, er at de reagerer mot hele stasen. Det er saken. De *vet*, at det blir trangt om det daglige brød, i kampen mot arbeidskjøperne og kapitalistklassen; det er *den* kamp som melder sig daglig, og på det grunnlag er der enighet og enhetsfront. Det er et godt kampmateriale det vi har her i Norge, og de fagorganiserte norske arbeidere kan være stolt av sin organisasjon. Da synes jeg det er trist, at vi skal være kommet dit at snevre, fanatiske parti-interesser skal ha drevet prøvede organisasjonsfolk til å gå med på noget som det der her foreligger, istedenfor at man *først* og *fremst* skulde ha fagbevegelsens interesser for øie. Det hele virker kunstig på mig. Det må da være ganske ynkelig å bli innbudt til å presisere den ting at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge er en selvstendig organisasjon. Ingen har vel nogen gang vært i tvil om det. Men *er* det blitt nødvendig å slå denne selvfølgelighet fast, så får vi gjøre det. Hvad angår forslagene om det kollektive medlemskap, vil jeg henstille at man vedtar forslaget fra Mørk, slik at saken kan bli utsendt til fagforeningene til behandling og bli forelagt neste kongress. Jeg tror at fagforeningene også i fremtiden vil være suveræne til å bestemme over den ting. — Jeg tror at heller ikke mindretallet vil være med på å tillate dannet særorganisasjoner til *ødeleggelse* av fagbevegelsen. Der er ingen nærmere forklaring gitt på dette punkt, men det er skrevet av gode organisasjonsfolk, så om de ærlige motiver skal der neppe kunne tvistes. Til slutt vil jeg si, at det er en fare ved alle de teoretiske læresetninger og resolusjoner som vi har hatt så mange av. I ni av ti tilfelle viser det sig at de ikke kan brukes i det praktiske organisasjonsliv. Derfor skal vi være varsom i det hele med å fatte beslutninger, som griper inn i organisasjonslegemet for en lengere tid fremover. For da kan man måtte gjøre dem *om igjen*. Og det er kjedelig.

Kristian Syvertsen: Det var med en viss forbauselse jeg gjennomgikk dagsordenen til denne kongress. Jeg hadde sikkert ventet, efter de foreteelser som vi har sett innen borgerskapet i den senere tid, at sekretariatet vilde ha utstukket *nye veier* og linjer for den faglige kamp her i landet. Men det viser sig at man gjør en bevegelse til høire — det går i retning av samling med socialdemokratene. A. E. Gundersen erklærte at han for sin del var vel fornøidd med utviklingen hittil. Jeg kan ikke se denne tendens som et fremskritt, den er utviklingsfiendtlig og skadelig. Foretar man en saklig vurdering av de to forslag, vil det snart stå klart at flertallets forslag med hensyn til de politiske partier er et skritt tilbake, mens mindretallets forslag sier absolutt ingenting — det er bare en fastslåen av det faktisk bestående forhold og intet mer. Vi kan aldri sitte her og bestemme at de politiske partier skal anerkjenne Landsorganisasjonens selvstendighet; de vil ikke opgi sine spesielle opfatninger innen fagbevegelsen allikevel. Hvis man tok sig fore å avvikle den *indirekte* avhengighet til partiene, var det noget annet.

Så er det stillingen til aksjonsutvalgene o. s. v. Det er vel et av de sørgeligste forslag som er blitt fremlagt på nogen kongress. Vi har fått et nytt lovforslag, som gjør en mann hjemfallen til ett års fengsel om han stiller sig i spissen for en ulovlig konflikt. Men istedenfor å støtte de kamerater, som kan komme på en sådan uriaspost, går man heller borgerskapet i møte! Volan har oplyst, at det endog har vært på tale å vedta eiler foreslå straffebestemmelser. Her har imidlertid borgerskapet kommet dem i forkjøpet, og da er det vel falt bort som overflødig. Sekretariatet skal, efter forslaget, være dommer i egen sak, når lovligheten av et aksjonsutvalg skal avgjøres. Det må åpenbart føre til den rene meningsløshet. Man kan si hvad man vil om disse utvalg; man kommer allikevel ikke bort fra at våre motstanderes brutale kamp tvinger også arbeiderne til å gjøre bruk av mer hensynsløse midler. Og man kan komme op i situasjoner, hvor behovet for et forsvarsorgan kan melde sig på en time. Hvordan skal da sekretariatet kunne forsvare å sitte og domme disse arbeidere og tvinge dem tilbake?

Schwingel: Det er hevdet av flere at det skulde være unødvendig å kreve av de politiske partier at de anerkjenner fagorganisasjonens selvstendighet. Den siste taler mente at *alle* disse forslag var unødvendige. Jeg er enig i at det *burde* være unødvendig å kreve det, som ligger i forslaget fra sekretariatets flertall. Men det viser sig at representanter for ett politisk parti ikke vil være med på å underskrive dette, som skulde være en selvfølge. Mindretallet snakker om «enhet» i sitt forslag, og der tales om lojalt arbeide og felles kamp. Flertallet på sin side har, tross forskjellig opfatning for øvrig, søkt å skape plattform for enighet. Jeg tror også det er langt mer verdifullt at man viser sin gode vilje i *praksis*, enn stadig bare å snakke om den — og i handling fornekte den.

Oskar Karlsen mener å kunne løse spørsmålet om det kollektive medlemskap nokså lett. Det må dog være oplagt for enhver, at den politiske diskusjon i fagforeningene ikke har sin årsak i den kollektive tilslutning som sådan, men må føres tilbake til selve de politiske stridigheter som er tilstede. Det viser sig at diskusjonens bølger går vel så høit i Oslo Samorganisasjon f. eks. som i de enkelte foreninger som er tilsluttet partiet. Karlsen rettet et skarpt angrep på Det norske Arbeiderparti. Det er ikke lenge siden han i Oslopartiets representantskap stemte for at partiets opfatning i de aktuelle faglige spørsmål skulde forplikte medlemmene til også å *arbeide* i den retning. Men logikken har jo ikke vært *Karlsens* sterkeste side.

Volans ærlighet, som han stadig holder frem, kan man ha grunn til å tvile på. Han har i sekretariatet stemt for punkt 4 i mindretallets forslag, som faller sammen med flertallets punkt 3. Men nu går han fra det standpunkt som har vært diskutert for kongressen, og kommer med et nytt. Jeg vil anbefale at man samler sig om Mørks forslag her. Det må være i overensstemmelse med kravet om at saken skal forelegges medlemmene på forhånd.

Diskusjonen har særlig dreiet sig om aksjonsutvalgene, celler, grupper m. v. Man er selvfølgelig på det rene med at aksjonsutvalg kan man bli nødt til å ha; jeg har vært med på å danne slike utvalg, og vil også gjøre det i fremtiden, når det er nødvendig. Men når det er en fløi her

som så sterkt bekjemper dette punkt i flertallets forslag, kan jeg ikke forstå det anderledes, enn at *de* aksjonsutvalg som *de* vil danne, skal ha politiske særformål og arbeide på sin *egen* linje — i strid med fagorganisasjonens, og på en måte som fagorganisasjonen anser for uheldig. Slik som stillingen er her på kongressen, er det oplagt nødvendig at det her sies tydelig ifra. — Det er videre sagt, at det ikke består nogen synderlig forskjell på de fremlagte forslag. Jeg ser den forskjell, at flertallet krever av de politiske partier at de skal anerkjenne den faglige Landsorganisasjons uavhengighet, som den samlende klasseorganisasjon den er, mens mindretallet vil at fagorganisasjonen skal godkjenne den nuværende tredeling av partiene og dermed *legalisere splittelsen*. Men det er en ting som vi ikke har noget med å gjøre her. At hvert enkelt av partiene gjør krav på eksistensberettigelse, interesserer selvfølgelig ikke Landsorganisasjonen.

Adolf Olsen: Oskar Karlsen uttalte igår at der var utgitt partiparole om hvordan man skulde forholde sig ved valget av representanter til denne kongress. Det er ingen sådan parole kommet til den by, jeg representerer, nemlig Stavanger. Vi ligger kanskje litt ute i periferien, men det går dog både post og andre kommunikasjonsmidler dit. — Med hensyn til den sak vi behandler, er det forunderlig å høre hvordan det fra mange hold uttales glede over at Landsorganisasjonen er kommet så langt som i dette tilfelle. Volan trakk frem minner fra fagopposisjonens tid, da også han var med, og sa at han var den siste mohikaner — den siste som stod uryggelig på fagopposisjonens grunn. Hvad *kjempet* så Volan og de andre den gang for? Jo, for å gjøre fagorganisasjonen sosialistisk interessert og dra de brede arbeidermasser med. Idag er Volan og Aas på den ene side og Oksvik og de andre oksvikerne på den annen travelt beskjeftiget mer å skaffe alle spørsmål med sosialistisk tendens *ut* av fagorganisasjonen. De stiller sig nu på det standpunkt, at de politiske interesser som de fagorganiserte arbeidere vil og må ha, skal overlates til de tre stridende og konkurrerende partier, og at all politisk debatt skal føres innenfor *det* forum — der hvor man er så optatt med innbyrdesstriden, at man lite eller intet har å ofre til kampen utad. Og så kan man uttale sin glede over at det er kommet så langt! W. Lund-Olsen fra Trondhjem sa også at de vilde komme til å bruke sine celler, uansett hvad kongressen besluttet. *Det* sies fra det samme hold som påstår å ha opfunnet krudtet, og som til stadighet bedyrer at de har satt fagorganisasjonens interesser i høitaket. Nu vil de gi pokker i det hele og drive sitt spill akkurat som før! — Jeg vil si, at jeg føler ingen glede ved å stemme for nogen av forslagene. Jeg vil stemme for flertallets forslag som en redningsbøie, som man kaster ut når man er falt i sjøen. Men det vil ikke falle mig inn å bruke den når vi har fått krabbet oss på land igjen. Da skal vi opta et sosialistisk agitasjons- og opplysningsarbeide på nytt, og da vil vi ikke mer ha bruk for den slags.

Hindahl: Det er sagt at det er de fagorganiserte arbeidere som skal sette sitt preg på denne kongress. Og man kan vel gå ut ifra at det er som *fagorganiserte* vi møter og deltar her. Men ifordi om vi er fagorganiserte, er vi likefuldt allesammen mer eller mindre politisk innstillet. In-

gen kan vel frakjenne sig å ha sympati eller antipati i den ene eller annen retning. Da er det greit, at når man behandler faglige spørsmål vil uvilkårlig den politiske innstilling, man har, gjøre sig gjeldende. Vi har også, nettop som fagorganiserte, den aller største interesse av fagbevegelsens stilling til de politiske partier, for det er vi som utgjør flertallet innen hvert enkelt parti.

Det er skjedd en utvikling, er det sagt. Og ifra samme hold nevnes det at retningen er riktig og farten upåklagelig. Men det har også foregått en utvikling innen det kommunistiske parti i spørsmålet om stillingen til det vi her behandler. Den første parole var politisk «nøttralitet» fra fagforeningenes side. Det forlot man da, men hestehoven stikker enda frem. Volan vil nu ha socialdemokratene med for å få ophevet det kollektive medlemsskap. De er altså på det rene med, at den parole de begynte med var *humbug*. — Fra socialdemokratisk side hevdes, at de bekjenner sig til det standpunkt både nasjonalt og internasjonalt at fagforeningene skal stå i enhver henseende fritt overfor partiene. Men det er ikke tilfelle. Den svenske gjest, Johansson, sa at det var greit at det måtte være samhörighet mellom den faglige og den politiske arbeiderbevegelse. Og riktigheten av det bør vi vel innrømme også her. I Danmark antar jeg at det politiske parti, socialdemokratiet, regjerer fagorganisasjonen på samme måte som nykommunistene her i landet gjerne vil dirigere den norske; — ja, i Sverige kan vel det samme være tilfelle, men det er særlig utpreget i Danmark. Det norske Arbeiderparti har ingen tinn-soldater, det kan jeg forsikre; ethvert medlem har lov til å ha sin mening. Som et bevis blandt flere kan jeg nevne valget på Bokbinderforbundets landsmøte. Aas blev her enstemmig gjenvalgt som forbundets formann. Hvis flertallet på landsmøtet hadde villet, kunde de kanskje fått en annen. Arthur Olsen fra Fredrikstad talte også om nøttralitet. De skal ikke være «partipolitiske», der nede i Østfold. Så vidt jeg vet, blev det tilfeldigvis flertall for de av Det norske Arbeiderpartis medlemmer, som var foreslått, ved valget i samorganisasjonen. Men hvad gjorde da Moe-Johansen? Han *skjeldte*, fordi hans egne partifeller ikke hadde møtt frem og tilstrekkelig varetatt sine interesser.

Wilhelm Olsen: Jeg kan godt forstå den glede som Bratvold og Oksvik har lagt for dagen. Siden forrige kongress har utviklingen ført med sig at de får sine krav gjennomført — de samme krav som ikke én utenom deres egne partifeller vilde stemt for den gang. Derfor kan Bratvold og de andre klappe Volan på skulderen og takke for godt arbeide; det er *de* som har hjulpet. Jeg tviler heller ikke om at de føler taknemlighet mot ham.

Det er påstått, og det er benektet, at ett parti har sendt parole ut til sine folk om hvordan de skal stemme. Forholdet er vel det at *alle* partier har gitt sine medlemmer direktiver. Et annet spørsmål er om de fagorganiserte har synnerlig nytte av å følge de paroler som *sendes* ut på denne måte. Det har vist sig tidligere, at hvor arbeidernes interesser har stått på spill, der har medlemmene kastet *vekk* parolene og vist, at de ikke er nogen nikkedukker. Og ære være dem for det. For da viser de sig selvstendige. De politiske talere her forsikrer, at de, og de alene, er arbeidernes sanne talsmenn. Jeg tror ikke de behøver å anstrenge sig så me-

get; for arbeiderne selv vil vite å greie det. Hvem har splittet arbeiderklassen? Det er de politiske ledere, det. Og idag er vi kommet op i et kaos. Efter min mening er det u hørt dette, at der skal komme paroler til de fagorganiserte arbeidere fra folk, som ingen betingelser har for å forstå sig på dem. Og hvad leser vi i den partipolitiske arbeiderpresse? De anklager hverandre gjensidig for å være forrædere. Det er en stor skam. Tror man å opnå noget ved det? *Jeg* tror at ethvert intelligent menneske vil vende sig bort fra en slik trafikk. Og jeg tror ikke at det ene parti er det gran bedre enn det annet i det stykke.

Man snakker op og ned om aksjonsutvalg. Når situasjonen tvinger en til det, da går arbeiderne til å oprette de organer som de trenger i sin kamp, tross alle lover og resolusjoner. Jernarbeiderkonflikten blev for øvrig ført likeså pyntelig som nogen reformistisk kamp man kan nevne — det vil si til konflikten var ferdig; *da* skulde de vise at de var revolusjonære! Og da fikk vi det store program. — Det sies at forbundene, våre egne organisasjoner, er reformistiske. Det virkelige forhold er at i kommunestyre og storting er det også bare reformene man pusler med. Hvis Volan ikke hadde puslet med reformatorisk arbeide, vilde heller ikke medlemmene av hans forbund ha ham sittende der. Så det kan ikke være så meget om å gjøre, mener jeg, at dere forteller hverandre hvor revolusjonære dere i virkeligheten er. Jeg tror det fornuftigste vil være at de politiske partier overlater fagforeningsspørsmålene til de organiserte arbeidere; for de har vist at *de* greier det.

Bratvold: Det er sagt av Volan at man i sekretariatet skal ha diskutert diverse «straffebestemmelser». Jeg kan si, at det forholder sig ikke så. Volan skylder jo å bevise den slags påstander. — Man har hatt mannjevning her, og man har fortalt om hvad man mente ifjor og hvad man har sagt for tre år siden. Jeg vil si straks, at jeg ikke vil innlate mig på det. Men når en taler snakket om Gundersen og Tranmæl — han spurte om Gundersen hadde arbeidet sig op til Tranmæls radikalisme, eller omvendt — vil jeg ha sagt, at jeg skulde være hjertelig glad jeg, om alle som sitter her var så gjennomradikal faglig sett som A. E. Gundersen. Men Gundersen har den feil eller dyd, at han sier tingene som de i virkeligheten er. Han pleier ikke å smøre på så mange merkværdige *fraser*, men lar sannheten komme frem.

Man snakker her videre om aksjonsutvalg, og det er de som vil innkassere til fordel for sitt spesielle syn det som er uttalt av medlemmer av flertallet, nemlig at arbeiderne i visse situasjoner kan bli *noedt* til å innrette sig på en slik måte at loven ikke når dem. Dette med «aksjonsutvalg» er da ellers ikke noget nytt; det er bare hvad de gamle «reformistiske», konservative fagforeningsledere har lært dere å gjøre. *Vi* har vist å kunne gjøre de tingene, og vi kommer også til å gjøre det i fortsetningen — selv om vi ikke vil gi fritt slag til de som vil lage *sprengorganisasjoner* i fagforeningene. — Volan sa med salvelse til Madsen: *Du*, som har skrevet fagopposisjonens program! Jeg kunde si: *Du*, Elias Volan, som har skapt løver og leoparder, ederormer og marikatter (munterhet).

Øiv. Olsen: Det forslag Madsen talte om har *jeg* skrevet i aksjonsutvalget, og det var skrevet *ikke* ut fra partiformål, men som et uttrykk

for min egen mening. Det fikk heller ingen tilslutning i utvalget. For øvrig var aksjonsutvalgene, etter mitt forslag, ikke tenkt å skulle være permanente med streikekasser osv.; de var tenkt som utgangspunkt for de revolusjonære bedriftsråd, som skal overta ledelsen av produksjonen etter revolusjonen, og jeg vilde ha aksjonsutvalgene som en skole til å forberede arbeidernes overtagelse av samfunnsmakten. Forslaget tok ikke sikte på oppløsning av de legale organisasjoner, som det er sagt, men etterhvert som de legale organisasjoner viste sig bundet av de juridiske forhold til det bestående samfund og således ikke kunde føre arbeiderne ut i en avgjørende kamp skulde aksjonsutvalgene ta affære. Selvfølgelig måtte disse da være en *illegal* organisasjon. Der opprettes under de nuværende forhold tariffer, hvis lønnsatser blir gjort illusoriske ved pristigningen; allikevel sier Landsorganisasjonen, at «avtaler skal holdes». Men vi er levende mennesker, som må ha det daglige brød, og det kjemper vi for. Vi skal alltid huske, at hvorvidt en kamp skal fortsette eller ei, det skal arbeiderne selv, de som er i kampen, bestemme, og de skal også ta hensyn til de forhold de har å kjempe med. Når jernstreiken varte så lenge, var det ikke fordi aksjonsutvalget la noget press på, men fordi arbeidernes kampvilje ikke var uttømt. Det må være klart for alle her. En kongress kan naturligvis ikke «anerkjenne» et aksjonsutvalg; den forstand; i det øieblikk vilde dets verdi som illegalt og revolusjonært organ være tapt. Kongressen bør derfor holde de ting utenfor, hvis man vil at situasjonsorganer skal opstå, når de melder sig som nødvendige. —

Taleren sluttet med å anbefale Karlsens forslag angående det kollektive medlemsskap.

Bjurstrom: I det spørsmål vi nu har til avgjørelse, er det under debatten kommet til uttrykk beklagelser i hobetall. Jeg tror vi skal slutte med det innenfor organisasjonen å beklage og beklage. For vi kommer ikke forbi tingene med en beklagelse, heller ikke med et ønske. Vi må ta tingene reelt og også regne med oss selv som vi er. Vi har våre meninger, og til våre meninger har vi også et temparement. Jeg har ennu ikke sett, stort sett iallfall, at den norske fagorganisasjon har tatt nogen skade av det.

Stillingen til de politiske partier har ikke vært aktuelt tidligere i den grad som den er det idag. Utviklingen har ført til debatt og til sprengning, og det kaster nødvendigvis en refleks tilbake på fagorganisasjonen, fordi flertallet av de politisk organiserte er de fagorganiserte arbeidere. Derfor får vi denne strid og må kjempe den til ende. Vi gjør klokt i å se på det som er realiteten her. Sekretariatets flertall vil ha vedtatt forbud mot særorganisasjoner (celler, grupper og aksjonsutvalg). Som medlem av det kommunistiske parti, det parti som vil rammes av denne bestemmelse, vil jeg ha sagt: vær så god og vedta det! Men jeg tror å kunne si, at vi vil på tvers av denne beslutning ha lov til å ha våre celler. Vi bygger på våre celler, og fagorganisasjonen kan ikke nekte oss det. Vi vil også i disse celler ha rett til å drøfte og ta stilling til de faglige spørsmål. De kamerater som står i det kommunistiske parti, og som deltar i våre celler og bedriftsceller, har like stort ansvar for de saker som hvem som helst av dere andre. Det tror jeg. Det vi har til formål er å fremme

arbeiderklassens interesser i fagorganisasjonen; det er et av de høieste bud for vårt parti. Så jeg tror det er unødvendig å komme med den slags beslutninger.

Innstillingen omfatter også aksjonsutvalg, og som det blev sagt igår skulde forslaget her sikte på aksjonsutvalg i «permanens». Da er man vel litt tidlig ute. Det er ikke noget konstant organ ennå, det. Men utviklingen *kan* vel — det er ikke utelukket — bringe det dit. Vi har hatt enkelte situasjonsorganer. Og selv om jernarbeiderne kan bebreides både det ene eller det annet — jeg er i tvil om denne bebreidelse er berettiget — veier det dog intet mot det eksempel de har gitt, og det program som blev vedtatt etterpå, jernarbeidernes revolusjonære fagforeningsprogram, er *summen* av de erfaringer som blev høstet under denne lange konflikt. Når det melder sig en lignende situasjon, hvor det vil være nødvendig å ha et aksjonsutvalg for å løse en konflikt for arbeiderklassen eller for en gruppe av den, vil de erfaringer kunne være til stor nytte. — Jeg gjentar at det er nytteløst å vedta de bestemmelser, som flertallet innstiller på, *medmindre* iallfall sekretariatet på forhånd har sikret sig garanti for, at de som rammes av disse bestemmelser, i tilfelle er villig til å fraskrive sig sin overbevisning og det *syn* som de har vunnet — ikke på en dag, men gjennom års kamp.

Ordstyreren: Det er ennå tegnet 40 talere. Jeg foreslår 5 minutters taletid, for de som herefter får ordet, undtatt de to innledere. — Forslaget blev vedtatt *enstemmig*.

Eugen Johansen: Flertallets forslag i punkt 3 går ut på at fagforeningene selv avgjør spørsmålet om kollektivt medlemsskap i de politiske partier. Det er det eneste riktige, og jeg vil stemme for det. Jeg synes kongressen må ha nokk med å finne de beste former for Landsorganisasjonen, om den ikke også skal befatte sig med formene for opbygningen av partiene. Om det forslag som er innsendt fra Arbeideropposisjonen, vil jeg si at jeg tror ikke det vil føre fremover og være til gagn for arbeiderklassen. Det er heller ikke *arbeidere* alene som har laget dette forslag, men sakførere og andre slags folk. Man kan da uten vanskelighet gjette sig til hvem det i første rekke er myntet på. Men det bør neppe ha nogen vekt for den avgjørelse som kongressen står i ferd med å fatte. Jeg vil ta et eksempel i min egen fagforening. Vi stod utenfor alle partier et år. Så kom det en masse medlemmer og sa: vi vil bli tilsluttet kollektivt igjen. På et godt besøkt møte blev så beslutning herom vedtatt *enstemmig*. Og vi har på de tre år som siden er gått hatt en *samstemmighet* innen foreningen som aldri før. Jeg mener at det er fullt forsvarlig for fagkongressen å overlate den sak til medlemmene, nu som før. Derfor vil jeg også stemme for det forslag Mørk har fremsatt. — Til slutt et par ord om punkt 4. Når kommunistene er redd for forslaget her, er det fordi de har mistillit til fagorganisasjonens tillitsmenn. Men man skal ikke på forhånd uttale mistillit. Det er ingen grunn til det. De valgte skal lede, i *samråd* med medlemmene. Men man skal også være klar over at det i givne situasjoner kan være nødvendig å gå til dannelse av aksjonsutvalg av arbeiderne på arbeidsplassen. Og forslaget fra flertallet utelukker absolutt ikke det.

V. *Nielsen*: Oksvik vil gi det utseende av at jeg tidligere har benyttet mig av uttrykk som klasseforrædere overfor mine klassefeller. Det ord har jeg aldri brukt. — Jeg nevnte igår, at jeg hadde inntrykk av at den politiske diskusjon gikk vel så høit i de foreninger som *ikke* hadde kollektiv tilslutning, som i de andre. Jeg står selv som medlem av en avdeling som er kollektivt tilsluttet Det norske Arbeiderparti. Men vi har ganske lite av partipolitisk strid i vår fagforening. Og de uttalelser som er fremkommet fra andre i debatten, bestyrker det almindelig inntrykk jeg har fått. Spørsmålet har også vært fremme på flere av forbundenes landsmøter i år. Og der har man funnet at man ikke burde vedta nogen beslutning i den sak. Jeg tror at også kongressen gjør rett i å henskyte avgjørelsen her til medlemmene. Det vilde ikke virke heldig å trumfe igjennem noget direktiv som nevnt. Det er noget medlemmene av fagforeningene alltid har stemt over selv. Å forandre noget ved dette vil være å frata dem den selvbestemmelsesrett de har krav på, og som vi i andre spørsmål stadig har hevdet må være en anerkjent regel i vår fagorganisasjon. Jeg anbefaler derfor Mørks forslag.

Leif Foss: På tross av alle løfter som er gitt, om at aksjonsutvalg skal være tillatt i visse givne situasjoner, sier Teigen at «de beslutninger som fattes skal holdes», og han mener det i dette tilfelle absolutt. Hva blir det så igjen av aksjonsutvalgene? I sig selv sier det forslag at *alle* situasjonsorganer skal være forbudt. For det er rimelig at det strider mot de «valgte organer», når utvalgene tar ledelsen fra disse. Men da blir det hele ikke annet enn svindel. — Det norske Arbeiderpartis landsstyre foreslår for landsmøtet at den kollektive tilslutning fra fagforeningene skal opprettholdes. De har ikke større respekt for den politiske renslighet, de folk. Allikevel kommer Mørk og foreslår utsettelse på minst tre år. Han påberoper sig at spørsmålet ikke har vært forelagt medlemmene. Forbannet tøv! Spørsmålet har til stadighet vært oppe i fagforeningene. Og det er heller ikke fremmed for *partiets* ledende instanser. Jeg vil anbefale kongressen å stemme for Volans forslag her. Det er positivt, fordi det gir en pekepinn om det som er kongressens mening.

Håre: Er det noget de fagorganiserte setter pris på, er det ærlighet og renhårighet. Kan man si at den egenskap er til stede innen fagorganisasjonen idag? Jeg mener nei. Da storkonflikten skulde avsluttes ifjor, blev det fra utenforstående slått til lyd for generalstreik. Var det for å tjene arbeiderklassens interesser? Derom kan man ha sine tvil. Blandt arbeiderne ute i distriktene var det iallfall ikke synderlig delte meninger om stillingen, slik som den sted. Volan talte vakkert om at man måtte «tro» ham på at det var av interesse for arbeiderklassen og til dens fordel at han inntok de standpunkter. Er det slik at han vil vi skal tro ham, bør han også erklære sig villig å tro oss. Jeg peker på forholdet med det kollektive partimedlemsskap. I Buskerud er dette nokså sterkt utviklet. Et av de forbund som har mange avdelinger i vårt distrikt, nemlig Papirforbundet, hadde spørsmålet oppe på sitt landsmøte. Det fremkom der uttalelser fra representanter som av erfaring kunde fortelle hvordan ordningen virket. Og man blev enig om et forslag, som sier akkurat så meget som det man her er innbudt av sekretariatet til å vedta.

Er det slik at man ikke først og fremst vil vareta spesielle partiinteresser, da skal man innrømme her at det kollektive medlemskap har vært til *gagn* for arbeiderklassen i Buskerud og for det forbunds medlemmer, som jeg nevnte. Jeg henviser til hvad Bratvold har uttalt om den ting; han har personlig bekreftet at det er riktig. Men jeg kan godt forstå de, som vil skilte med en radikalisme som de i de faglige spørsmål *ikke* har fremfor andre. Er det *arbeiderklassens* interesser man vil vareta, da skal man være klar over at vedtagelsen av et forslag som Volans ikke vil bli til fordel, iallfall ikke for arbeiderne i det distrikt jeg kommer fra. Oksvik er inne på det samme. Vi kjenner ham som forfekteren av den «demokratiske» linje. Nu vil han at et mindretall i en fagforening skal ha bestemmelsesretten. Kan man tenke sig noget mer horribelt? Det er av interesse her å konstatere, at begge ytterfløier møtes i det høie mål de har satt sig å slå *arbeiderklassens parti ned*.

Halvard Olsen: Det er innvendt mot flertallets forslag, at om det vedtas i den form det har, vil det komme til å utelukke dannelsen av «situasjonsorganer» på arbeidsplassen. Det er mildest talt noget tøv. Det må ligge i selve saken, hvis man tenker over det. Situasjonsorganer avfødes av *situasjoner*, og det er klart at om det kan der ikke fattes beslutninger, før der i øieblikket foreligger givne situasjoner. I min tid som tillitsmann har forbundet hatt en *rekke* ulovlige konflikter, som er avfødt av forholdene, og man behøver neppe å tro at det ikke også vil hende i fremtiden. *Hvad* er det man vil forby? Det er de *permanente* organer, som ikke har til hensikt å hjelpe arbeiderne i en given situasjon, men som skal søkes benyttet mot de fagorganisasjoner vi har. Det er organer, som følgelig ikke vil eller kan innordne sig under organisasjonens lover og regler, men som skal stå i en undtagelsesstilling, på *siden* av fagorganisasjonen — de som vil gjøre ulovligheten til *prinsipp*, kan jeg kalle det. Slagordet «tvers gjennom loven» kan være riktig nok, men når det gjelder de lover vi selv gir, er det klart at vi ikke gjør det til et prinsipp at vi skal handle mot dem. *Ulovlighetens prinsipp må ikke gå imot fagorganisasjonens egne beslutninger*. Men mindretallet vil ha en dør åpen, som gir adgang til det.

Mindretallet er nu røket ut. Volans tilleggsforslag gir tydelig anvisning, og det bekrefter mitt innlegg igår. Men det er punkt i forslaget jeg vil gjøre kongressen oppmerksom på. Det uttales i siste passus anerkjennelse av den kamp jernarbeiderne førte under storkonflikten. Alle er enig om den innsats som herunder blev levert. Men *vedtar* man dette forslag, vil det være å utlevere Arbeidernes faglige Landsorganisasjon til Norsk Arbeidsgiverforenings forgodtbefinnende. Hvis Arbeidsgiverforeningen vil benytte sig av det og anlegge søksmål for at organisasjonen har solidarisert sig med en tariffstridig konflikt, da kan den få Arbeidsrettens dom for det og få gjort Landsorganisasjonen erstatningspliktig. Jeg anbefaler at det punkt ialfall må gjennomgå en forandring; ellers er det det største forræderi som nogen gang er levert mot fagorganisasjonen her i landet.

Reidar Eriksen: Det er rart at man ikke skal ha rett til å uttale så meget som en anerkjennelse av jernarbeidernes kamp, og at det skulde

føre til *de* konsekvenser som forbundets formann har nevnt. Det er da uttalt det samme *før*. Videre sa Halvard Olsen, at det var bare spørsmål om å forby permanente aksjonsutvalg. Det høres vakkert ut. Men vi vet, hvordan det vil bli brukt; hvis det ikke passer for ledelsen, vil enhver aksjon eller nydømmelse kunne lyses i ban under henvisning til kongressens beslutning. Madsen vilde nærmest ha forbudt *enhver* bevegelse hos arbeiderne; de skulde bindes fast til en byråkratisk ledelse med hender og føtter. — Med hensyn til det kollektive medlemskap er det nu kommet flere forslag. Jeg har lite tilovers *før* arbeideropposisjonens forslag, av den grunn at den gir en *minoritet* rett til å diktere flertallet i en fagforening. Derimot er Volans forslag på sin plass. Som Foss sa, gir det tilkjenne hvad kongressen mener, mens det vil tilligge fagforeningen å treffe *avgjørelsen*. Vedtar man forslaget fra Mørk, vil det si det samme som at man får spørsmålet og striden *op* igjen fra bunnen av, mens det *for* øvrig skal utsettes i tre år med en *avgjørelse*. Det vil velte inn hele søplet fra grunnen av og virke som en *ny* kile i fagorganisasjonen.

Berby: Jeg har forlangt ordet vesentlig til spørsmålet om det kollektive partimedlemskap. Rungstad var en av de som vilde ha vekk den indre strid i fagorganisasjonen. Og jeg er fullt enig med ham og flere i det. Men jeg er ikke enig med ham i hvad det er som *vekker* strid. Jeg mener at det er den kollektive tilslutning til et enkelt parti som her har kanskje den største skyld. Jeg er sterkt tiltalt av opposisjonens forslag; ved det vilde vi få det vekk for godt. Men forslaget innebærer et prinsipp som kanskje er farlig, fordi det kan ha konsekvenser i andre saker. På den annen side vilde det være meningsløst å vedta et *for*slag som Mørks, som *for* det ene går ut på en utsettelse og *for* det annet kanskje kan anspore de som er Mørks meningsfeller i dette spørsmål til å forsterke sin agitasjon i fagforeningene. Den linje kan vi ikke slå inn på. Jeg antar at Volans forslag vil være det naturligste å samle sig om, fordi det vil skape *minst* bitterhet.

Med hensyn til aksjonsutvalgene må sekretariatflertallet ikke ha gjennomgått nøie nok Landsorganisasjonens egne lover, hvor det bl. a. heter at formålet er «i forbindelse med andre klassekamporganisasjoner å arbeide for produksjonsmidlens socialisering på grunnlag av bedriftsorganer.» *Hvilke* organer har man her tenkt sig? Vil man finne op et nytt navn på det? Hvorfor ikke kalle det situasjonsorganer? Men efter flertallets forslag skal de være hjemfallen til utryddelse. Man svever i en panisk skrekk for at de skal bli «permanente». Det måtte jo også de revolusjonære bedriftsråd være. Vedtagelsen av flertallets forslag må iallfall føre til strykning av dette punkt i formålsparagrafen, slik som jeg har referert det.

Annas Moe: Jeg vil gjøre oppmerksom på på at det ikke er med mig, som med de fleste her, at jeg har politiske interesser å vareta, og jeg er ikke tilsluttet noget parti. Ser jeg på punkt 4 i flertallets forslag, må jeg spørre mig selv hvad der ligger til grunn *for* det. Vi har tidligere hatt sideordnede organisasjoner, som den gang samorganisasjonene i sin tid holdt på å utbygges. Hvilken fordærvelse så ikke reformistene i det? Nu er vi kommet til noget annet, som gjør det hele bare enda verre, natur-

ligvis. Man vil avskjære arbeiderne fra å danne sideorganisasjoner, ja om mulig hindre dem i å *føre kamp på arbeidsplassen*. Det man er bange for, er at arbeiderne skal få bestemme over de lokale forhold på arbeidsplassen. Hvis man derimot er *à jour* med flertallet i sekretariatet og hyl-der dets politiske opfatning, da skal det være adgang til det! — Mørks forslag forekommer mig å være det mest vanvittige av alt. Saken skal tilbake til fagforeningene, sier man. Det er en uthaling, rett og slett, som vil gi anledning til at striden kan komme op på nytt. Det synes jeg ikke kongressen skulde medvirke til. — Madsen kom inn på det kommunistiske partis teser. Hvordan stillet det sig for hans parti *før* splittelsen? Da holdt Madsen foredrag om hvor *bra* tesene var. Det må, mener jeg, være politisk nøytralitet, som kan forsvares, å si at ethvert politisk parti skal holde sig utenfor fagorganisasjonen og ikke bruke den som et mellom-ledd.

Thoralf Kristiansen: Høsten 1922, da vi fikk oktoberreguleringen, blev jernarbeidernes aksjonsutvalg nedsatt, og det blev konstituert med Gunnar Braathen og Ole Østmoen som de ledende. Vi foretok i april en prøveavstemning over hvorvidt kamper skulde avsluttes på det tidspunkt; den hadde da vart syv måneder. Men arbeiderne sa: *Konflikten skal føres så lenge som det holder*. Og den blev holdt gående. Representantskapsens senere beslutning vil være kjent, og jeg skal ikke komme inn på det.

J. G. Olsen: Vi behandler her et punkt på dagsordenen som er av vital interesse for arbeiderne utover landet og for arbeiderpartiene. Det er sagt at der skal skapes *klarhet*. Ja, det er sagt i alle de år nu som organisasjonen har eksistert. Vi husker godt tiden fra opposisjonens dager. Det som opposisjonen vilde bære frem, var at arbeiderklassen måtte *radikaliseres*, og måtte opdrages slik at den forstod sitt verd og de opgaver som skulde løses i fremtiden. Vi har sett hvordan det har utviklet sig. Men alltid har det hett at nu må der skapes «klarhet». Da de internasjonale forbindelser var oppe for nogen år siden, sluttet vi oss til Amsterdam uten å ha nogen synderlig forståelse av det. Da parolen senere kom om å *gå ut av Amsterdam*, reagerte arbeiderne ikke mot det. De fulgte lederne, da den politiske centrums-tapp svinget parolen. Så kom man for å skape klarhet, inn i den tredje Internasjonale. Endelig svinget man nok en gang til ny klarhet: ut derfra! En del av medlemmene spurte: er denne jonglørmanøvre riktig? Men de som blev stående igjen i Internasjonalen, blev kalt splittere og utbrytere. — Fra flertallsfraksjonens side og fra socialdemokratenes kan man forstå at der omsider er vunnet klarhet, idet man har inngått formelig forlovelse. Det begynner iallfall å bli et forhold tilstede hvor de finner hinannen. Vi ønsker begge parter til-lykke. Så er det sagt at nu må det være *saklighet*. Det har også vært et slagord til alle tider. Vi på arbeidsplassen tror ikke meget på den «sakligheten».

Peter Pedersen: Det som er blitt pointet i denne sak, er det angrep som er rettet mot N. K. P. og den kommunistiske Internasjonale, og som blev åpnet av Alfred Madsen, tidligere tilhenger av R. F. I. Man kan på grunnlag av de tidligere beslutninger om samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag lett forstå, hvor flertallets forslag også i denne sak peker.

Man bør ta flertallets forslag til nøiere ettertanke og spørre: hvorfor i all verden ordner ikke de folk sitt eget forhold til fagorganisasjonen, før de gir sig til å bestemme over andres forhold? De bør holde sig sine landsmøtebeslutninger etterrettelig og gå til avviking av fagforeningenes kollektive medlemskap. Man snakker om dannelse av celler og særorganisasjoner. Det er ikke lenge siden «Fremtiden» meddelte, at i en fagforening på Hønefoss var det dannet en gruppe på 30 mann i tilslutning til Det norske Arbeiderparti. Det er soleklart at *det* harmonerer ikke med det forslag som her er stillet. Vedtar man punkt 4, betyr det i realiteten ingen ting. For fagkongressen kan da ikke innlate sig på å forby dannelsen av et kommunistisk parti her i landet! — Bratvold spurte om representantene var besejlet av tanken på å bevare fagbevegelsens enhet. Har ikke kommunistene bevist at *de* ikke vil nogen spaltning av fagorganisasjonen? De er blitt satt på en så hård prøve, at det kunde lett være gjort. Kanskje Bratvold vilde hatt vanskeligere for å bestå denne prøve. Men vi er ikke interessert i å bevare fagbevegelsens enhet for reformister av Bratvolds type.

W. Kristiansen: De som har fulgt med i arbeiderpressen så vel som borgerpressen vil ha lest om den seier de engelske kullgrubearbeidere nettop har vunnet. Et reaksjonært engelsk blad skriver, at det er *aksjonsutvalgene* som regierer landet idag. Det er typisk. Den engelske arbeiderklasse, som ikke har hatt ord for å være særlig radikal, har grepet til det middel for å redde sig overfor borgerskapet. Og de har med aksjonsutvalgene som kampvåben vunnet den mest glimrende seier som noget lands arbeiderklasse kan opvise. Det er *mindretallets* politikk — den som vi vil kjempe frem også i vårt land. Det er resultatet av *den* politikk vi her fremlegger for kongressen.

Lars Nilsen: Det foreligger en rekke forslag nu i disse spørsmål. Det er særlig ett forslag som har vakt en del oppmerksomhet, nemlig det som går ut på at et mindretall i en fagforening skal kunne bestemme over om man skal tilhøre et politisk parti eller ei. Det er også talt om et visst slektskapsforhold mellom dette forslag og kommunistene på denne kongress. Jeg vil si at jeg kan ikke stemme for det forslag, og jeg tror heller ikke at nogen kommunist *kan* gjøre det.

Når det er sagt av Halvard Olsen at Volans siste tillegg eventuelt kan bringe dommer over Landsorganisasjonen, er det bare et bevis for den utvikling den norske Landsorganisasjon står over for. Det viser hvordan den er vokset sammen med det borgerlige statsapparat og har gjort sig avhengig av det. Det som er avgjørende for om disse dommer skal *avsies*, er den revolusjonære kampvilje blandt arbeiderne. Men den vil man stekke, istedenfor å la den utfolde sig.

Det er sagt at disse utvalg, som her angripes, er *politiske* utvalg, som bare representerer et parti. Denne humbug kan best avsløres ved å opplyse om sammensetningen av jernarbeidernes aksjonsutvalg. Det er en kjensgjerning at det kommunistiske parti hadde bare et lite fåtall av medlemmer der. Når det nu erkjennes, at vi får flere og flere ulovlige konflikter, samtidig som Landsorganisasjonen på den annen side erklærer at *den* ikke kan ta ansvaret for de irregulære kamper som spontant

opstår, blir spørsmålet: hvilken instans innen organisasjonen skal ta sig av disse kamper? Det er ingen annen vei å gå enn å skape organer innen fagbevegelsen som kan føre disse konflikter og også fatte beslutning om deres ophør.

Rolf Brynildsen: Den største del av talerne vil gjerne fremstille det slik at de ikke tar partiegoistiske hensyn, når de skal ta standpunkt til denne sak. Det var bare én som sa åpent at han hadde partinteresser å vareta i fagbevegelsen, og det var Volan. Så lenge vi har den nuværende opdeling, og den konkurranse som følger av den, er det sikkert også håbløst å tenke sig noget annet. Hverken Trammæl, Madsen eller nogen annen vil kunne bortforklare det. Og jeg vil si, at de politiske stridigheter i fagforeningene springer ut av det kollektive medlemskap i Det norske Arbeiderparti. Man har eksempler på at den ene halvpart av medlemmene på et fagforeningsmote er blitt bortvist, når der skulde behandles eksklusive partisaker. Og hvad må ikke den slags virke til? Det avler en naturlig bitterhet. — At ordet *celler* er kommet inn i flertallets forslag under punkt 4, betrakter jeg som et angrep på det kommunistiske parti. Men det parti har ikke celler i en eneste fagforening. Hvorfor aksjonsutvalgene angripes, er jeg klar over. Størsteparten av ledelsen i Landsorganisasjonen og forbundene har samme interesse som arbeidsgiverne, nemlig i å skape «ro». Og kampen mot aksjonsutvalgene er et ledd i det. Arbeidsgiverne og vår egen ledelse liker dem like lite. Men vi skal ikke vedta noget som stenger arbeiderne fra å benytte aksjonsutvalgene i de faglige kamper.

Kr. Jakobsen: Når det gjelder aksjonsutvalgene, kan jeg ikke følge Teigens argumentasjon. Igår blev det sagt at det var intet i veien for å danne situasjonsorganer på arbeidsplassen. Teigen sier idag, at det er klart at når fagorganisasjonen har stukket op sine linjer, må de også følges. Jeg vil si at går man til å knesette punkt 4 i flertallets forslag, da har man også kneblet fagorganisasjonens utvikling. Man skal ingen konflikter ha i tariffperioden, sies det. Det kan inntreffe hver dag at man blir tvunget til å ta en ulovlig aksjon, og det blir i første rekke medlemmene på arbeidsplassen som må ta støiten for det. Hvilke bestemmelser man her enn setter, vil de bli brutt — og hvorfor skal man så ha dem? — Jeg slutter mig til Volan i stillingen til de politiske partier. Og jeg vil anbefale alle de som her er fremmøtt som representanter for sine avdelinger å stå op og snakke like ut.

Liljan: Jeg hadde tenkt å frafalle ordet, for debatten er blitt drøvtygget nok. Men den siste taler rett et en opfordring til representantene, og den skal jeg følge, for jeg kommer direkte fra arbeidsplassen. Fra nykommunistisk hold optrer enkelte forsiktig; de *forsøker* iallfall å hevde at det er i fagorganisasjonens interesse de forsvarer aksjonsutvalgene, slik som de gjør. Andre sier likefrem at de er møtt for å vareta partiets interesser, ja at det vilde bli *drepnde* for partiet, om man ikke fulgte mindretallet. Men vi som arbeider i fagbevegelsen kan ikke se på at et slikt undergravningsarbeide skal fortsette bare av hensyn til et enkelt parti, som vil *eksperimentere* med organisasjonen. Jeg vil kort anbefale flertallets innstilling; den gir uttrykk for arbeidsplassens mening. Kravet

til kongressen nu er at man får *slutt* på undergravningsarbeidet, og at det blir arbeidsro.

Johs. Wilhelmsen: Det er sagt temmelig meget om det kommunistiske parti, bl. a. også det at vi forsøker ved forskjellige leiligheter å ødelegge fagorganisasjonen. Det skulde ikke være nødvendig for mig å bruke mange ord for å tilbakevise en slik beskyldning. Jeg vil bare si, at i Bergens-distriktet legger vi det slik an, at vi forlanger av partiets medlemmer at de skal være fagorganisert. Men kanskje nettopp dette er forsømt mange andre steder. — Volans tilleggsforslag vil jeg gi min aller beste støtte. Det må kunne gå an å samle oss om det, alle vi som mener hvad vi sier, at vi kjemper for organisasjonens enhet.

Ivar Haugrønning: Det har forekommet mig som noget merkelig ved behandlingen av denne dagsorden, at Alfred Madsen skulde innlede for flertallet. Madsen er selv ikke med som forslagsstiller. Flertallet måtte altså ha en leiet mann til å lage den nødvendige prosedyre omkring det. — Bratvold, Rungstad m. fl. sier at Volan må bøie sig for det som her blir vedtatt. Men samtidig tør de ikke anbefale et forslag som de selv er enig i — jeg sikter til ophevelsen av det kollektive medlemskap. Jeg vil henstille til alle, uansett politisk opfatning, å være oppmerksom på at sekretariatsflertallets forslag er rettet direkte mot det kommunistiske parti, samtidig som det er meningen at det kollektive medlemskap fortsatt skal bestå. *Sammenhengen* er formodentlig ikke vanskelig for nogen å opdage. Men jeg går ut fra, at flere og flere vil innse det uholdbare i det. Hvis flertallet vil være «ærlig», som de snakker så meget om, bør de ved denne anledning også vise det. Det er mange på denne kongress som bør stikke fingeren i jorden og lukte hvor de er. Ved å følge flertallets linje i denne sak styrker man bare reaksjonen.

Hans Eriksen: Så vidt mig bekjent, er dette den første kongress hvor et spørsmål som dette har fått så bred plass. Det må da være nogen grunner for det. På de tidligere kongresser hvor jeg har vært til stede, har forholdet vært litt anderledes. Som regel har det vært bare to retninger, hvorav en som anbefalte anerkjennelse av direkte aksjon og anvendelse av hvad man kalte «radikal» taktikk ved alle mulige anledninger til fremme av arbeiderklassens interesser. Dette er naturligvis også en grunn til at vi idag må drøfte hvad som kan gjøres for å sette en stopper for det som er skjedd i de siste år. Vi har gjort den erfaring, at de anvisninger som denne retning har gitt, har skadet i stedet for å gavne fagbevegelsen. Det er underlig, at vi i det herrens år 1925 skal være nødt til å komme inn på den ting å søke fastslått hvordan fagbevegelsen i fremtiden skal drives for at den ikke skal skade sig selv. Det er på grunnlag av disse erfaringer, at sekretariatet idag sier, at nu må der bli gitt bestemmelser som gjør det mulig at vi i fremtiden kan bygge videre på *fellesskapet*. Mange av dere har tidligere hevdet «fritt slag», uten å være oppmerksom på konsekvensen; nu ser de at det går ikke lenger på den måte — nu må det tas rev i seilene. Dette innrømmes nu av fler og fler, og jeg ser op til dem for det. Vi behøver ikke her å diskutere *politikk*; la partiene greie sig selv. Her er vi representanter for de fagorganiserte arbeidere, og vi vedtar her hvad vi mener gavner

fagbevegelsen best, uten hensyn til hvad der gavner det enkelte parti i øieblikket — for det greier vi så allikevel ikke å bli enig om. Jeg slutter med å anbefale vedtatt Oksviks tilleggsforslag.

Kristian Olsen: Jernstreiken ifjor blev ikke ført *forgjeves*, er det sagt her av Madsen, Trammæl, Halvard Olsen og flere; uten den vilde ikke tariffrevisjonen ha fått den utgang den fikk. Jeg er enig i det; jeg tror det er vanskelig å overvurdere jernstreiken i den forbindelse. Men *tross* det vil man her ha vedtatt forbud mot den slags kamp som jernarbeiderne i Oslo laget. Det er så inkonsekvent som det vel kan bli. På samme tid søker man å kaste oss representanter her blå i øinene. Vi fra arbeidsplassen må være klare over, at i og med at vi får dette inn i lovs form kan vi risikere det aller verste. Våre beste kamerater kan kanskje bli ekskludert av Landsorganisasjonen. Jeg vil spørre: hvad er disse situasjonsorganer, som det er talt om, hvis de ikke skal sette den legale organisasjon ut av kraft i en kamp likeoverfor borgerskapet?

Halvdan Johnsen: Mørk forklarte igår at hensikten med flertallets forslag var den, at der ikke skulde dannes celler eller grupper som ikke tok hensyn til de faglige interesser. Kanskje han også kan opplyse, *når* der har vært dannet slike celler eller grupper? Vil man gjøre de «faglige interesser» identisk med en pen og pyntelig organisasjon, som for enhver pris vil undgå å komme på kant med de lovgivende makter, eller vil man en organisasjon som evner å føre *klassekamp*? De aksjonsutvalg som vi ønsker opprettet, skal ha *den* karakter at de nettop varetar de faglige interesser. For det er disse interesser som står over alt, i *alle* kamper. Det er ikke de politiske interesser som skal være de fremtredende. Teigen spurte hvordan man skulde føre klassekamp uten å vise respekt for organisasjonens lover og beslutninger. Jeg er enig med Teigen i, at så langt som det er mulig skal enhver aksjon føres i overensstemmelse med de lover og beslutninger som er gitt; men hvis vi kommer i den situasjon at vi ikke kan føre kampen legalt, da må aksjonsutvalgene tre til. Jeg forstår hvorfor Halvard Olsen var så livende redd for å ta ansvaret for jernfolkenes aksjon fjor, og jeg skal være med på å frita Landsorganisasjonen for det ansvar; men da beviser det nødvendigheten av at arbeiderne nettop har organer i funksjon som kan ta støten. Jeg håper at det ikke skal lykkes for Halvard Olsen å bluffe de som her er møtt som valgt av medlemmene. Efter den voldsomme kamp ifjor garanterte Lian overfor Arbeidsgiverforeningen at «trufne avtaler skal holdes». Hvis *det* er i overensstemmelse med det samlede sekretariats opfatning idag, da er det gitt at de vil kamp mot ethvert aksjonsutvalg og mot enhver konflikt som reiser sig, når arbeiderne finner at det er en livsens nødvendighet for dem å føre den.

Oskar Karlson: Ser man på partienes retningslinjer, da skulde den opfatning som er hevdet av Det norske Arbeiderparti være i flukt med forslaget fra kommunearbeiderne i Oslo. Partiets landsmøte besluttet i 1923 at der skulde arbeides for ophør av det kollektive medlemsskap. Men senere har pipen fått en annen lyd. Arne Magnussen har i sitt blad på Moss vært inne på at også den socialdemokratiske partiorganisasjon skulde vende tilbake til det tvungne partimedlemsskap i fagforeningene. Norges kommunistiske Parti har på sin side tatt bestemt standpunkt mot

denne organisasjonsform. Og allikevel kan ingen her — blir det sagt — stemme for vårt forslag! Hvis det skulle være tilfelle, er det ikke noget rart i om man tilhører de «forvirredes» gruppe. Man er redd for å stemme for forslaget fordi det vilde føre til at et mindretall kom til å bestemme over flertallet. Men mindretallet må ha rett til å forlange sig beskyttet mot overgrep fra majoriteten. Tenker vi oss forholdet i et interessentselskap, vil man der til enhver tid sikre sig mot misbruk av den gjensidige solidaritetsforpliktelse mellom selskapets medlemmer. Slik også i fagorganisasjonen. De andre forslag som berører det kollektive medlemsskap, innbyr bare til rot og uklarhet. Vil Volan være med på å arbeide for dets ophør, må han kunne gå over til Oksviks forslag. En vedtagelse av det forslag han selv har stillet, vil bli illusorisk, hvis Det norske Arbeiderparti tiltrer det standpunkt som landsstyret har inntatt. Ved Oksviks forslag vil man stå sterkere, for det henvender sig direkte til fagforeningene. Jeg stemmer derfor for dette forslag prinsipalt.

Ludv. Johansen: Volan uttalte i sitt innledningsforedrag at det kommunistiske parti var innstillet på å støtte alle de kamper arbeiderne førte. Jeg vil minne om den konflikt som pågikk i fire uker ved de militære verksteder. Der kom et meglingsforslag, som for de organiserte i realiteten ikke betød nogen forbedring. Vårt forbund hadde medlemmer i konflikt på Horten og Raufoss, men ingen av våre medlemmer kom inn under de foreslåtte bestemmelser eller fikk nogen som helst fordel; meglingsforslaget blev også nedstemt av en av avdelingene. De som fikk fordelene, var de uorganiserte på Horten; de fikk 10 øre i tillegg. Vi nektet å godkjenne forslaget, og saken gikk til sekretariatet. Der stemte Volan og Aas for at arbeidet skulle gjenoptas. Holder dette stikk med det som Volan sa? Efter den stemmegivning skulde iallfall han være moden til eksklusjon av sitt parti. Det gjaldt riktignok bare noen støperiarbeidere borte på Horten. Men det var de eneste støperiarbeidere som var *organisert*. — Man har vært inne på jernstreiken. Jeg kan supplere det som er sagt med en enkelt opplysning. Det forelå et meglingsforslag. Det blev diskutert, men funnet uantagelig av alle. Men, sa Volan, hvis man kunde få inn en bestemmelse om efterbetaling fra den dag jernarbeiderne gjenoptok arbeidet, da kunde det være noget å by på. Mot min stemme blev det besluttet å rette en henstilling til meglingsmannen. Jeg sa at det var unyttig. Hvis det *ikke* gikk, var jernarbeiderne besluttet på ikke å gå tilbake. Resultatet blev at vi fikk et nytt forslag fra meglingsmannen — et forslag *uten* Volans hale. Hadde ikke Volan kommet med den, vilde heller ikke det forslag ha sett dagens lys.

Ordstyreren: Under dagsordenens post 12, opprettelse av pensjonskasse for fagorganisasjonens tillitsmenn og funksjonærer, er det foreslått nedsatt en spesialkomité på 5 medlemmer til å fremlegge forslag på kongressen angående en eventuell pensjonsordning. Jeg vil foreslå, at vi optar den sak, efter at det punkt vi nu behandler, er avgjort i eftermiddag, og at spørsmålet om de *internasjonale forbindelser* ikke tas op før imorgen. Det vil være lojalt også av hensyn til de russiske gjester, som burde være til stede under behandlingen av den sak. —

Ordstyrerens forslag blev enstemmig vedtatt, hvorpå møtet blev hevet.

Eftermiddagsmøtet tirsdag.

Ordstyrer: *Sundbye.*

Protokollen blev enstemmig godkjent.

Ordstyreren: W. Lund-Olsen oplyser at han har tatt tilbake forslaget under dagsordenens side 6.

Man fortsatte behandlingen av

stillingen til de politiske partier.

A. H. Arntsen: Det er en prinsipiell uoverensstemmelse mellom sekretariatets mindretalls forslag og det forslag som er stillet som et tillegg til det av Volan. Det heter i punkt 4 at spørsmålet om kollektivt medlemsskap i de politiske partier «avgjøres av medlemmene selv ved beslutning i de enkelte fagforeninger». Men her vil Volan at det spørsmål som allerede er avgjort ved beslutning i fagforeningene skal optas til ny debatt og til ny avgjørelse. Ved det opnår man jo ikke annet enn å holde striden gående. Jeg kan opplyse at i Buskerud er den sak forlenget ordnet, og det på en tilfredsstillende måte for samtlige medlemmer. Det nye forslag kan bare være fremsatt i én hensikt, nemlig å skape mer røre og mer splittelse i fagbevegelsen. Men var det ikke det man nu skulde komme bort fra? — Det er foreslått at kongressen skal anerkjenne aksjonsutvalgenes arbeide fra ifjor. Ja, ingen kan ha noget imot en uttalelse herom i og for sig. Men vi skal ikke vedta noget som arbeidsgiverne senere kan ville påberope sig, og som kan virke til skade for organisasjonen og dens medlemmer. Det vilde være uansvarlig. Volan som *kommunist* optrer med en mengde forslag. Men som fagforeningsmann optrer han på en helt annen måte. Det kunde kanskje være ønskelig å sette samtlige skrålehorse inn på de mest utsatte poster for å se om de kunde gjennomføre noget av det de bestandig fører i munnen. Ludv. Johansen har bevist at Volan optrer antikommunistisk i det praktiske organisasjonsarbeide. Men det tolereres av det kommunistiske partis organer. Hvorfor heller ikke si «klasseforræder» Volan? «Kampen for enhver pris» er et slagord og intet annet. Hvorfor var hele arbeiderpressen enig med Arbeidsretten i dens dom av 20 november 1923, da jernarbeidernes aksjon kjentes tariffstridig? Jo, fordi den ikke vilde være med på å fremkalle en dom, som kunde være ruinerende økonomisk for fagorganisasjonen. I slike tilfelle tvinges man med nødvendighetens lov til å innpasse sig efter de givne forhold.

Lystad: Når en arbeider finner at de lover, som de skal bindes med, ikke tjener til deres beste, skal de allikevel bindes, efter flertallets mening. Hvis vi får et reformistisk flertall i sekretariatet, skal arbeiderne bindes på hender og føtter ved fremtidige «ulovlige» aksjoner. Hvorfor er dette forslag kommet? Forslaget er fremsatt og underskrevet av de selv samme personer som vil holde arbeiderklassen tilbake i dens revolusjonære fremmarsj. Og det forklarer alt. Jeg anbefaler at alle som er fra arbeidsplassen stemmer *ned* en sådan lovparagraff. Den hører ikke hjemme noget sted, hvad enten man tilhører det ene eller annet parti. — Hvorfor er man videre så interessert i at et flertall i en fagforening skal

kunne påtvinge andre et bestemt politisk medlemskap? En mann som vil være *revolusjonær* kan ikke være med på noget slikt. Det snakkes om at det ikke er nogen splid blandt de fagorganiserte om dette spørsmål. Det er noget forbandet tøs, som man ikke behøver å komme på en kongress og fortelle. Og *er* det ikke splid, vil det med tiden *bli* splid; det er ganske klart.

Aas: Det er sagt at forslaget fra mindretallet ikke kan være ærlig, fordi det nu blir anbefalt å stemme for Oksviks tilleggsforslag; dessuten er det fremsatt et tilleggsforslag også fra mindretallet. Men les premisene hos mindretallet på side 12. Det heter her: «På den annen side er det klart at enhver organisatorisk overhøyhet og underordning av den enkelte fagforening under de politiske partier ikke tjener til å styrke fagorganisasjonen og arbeiderklassen i kampen mot arbeidskjøperne.» Det sies her med rene ord at man anser det nuværende forhold for skadelig for fagorganisasjonen. Vår stilling til saken er gitt ut fra de premisser. Men flertallet vil ha det kollektive medlemskap *oprettholdt*. Det gjør forskjell. Hva Volans og Oksviks forslag angår, mener jeg at man kan stemme for begge to. Oksviks forslag gir uttrykk for kongressens opfatning ved en *henstilling* til *fagforeningene* om å gå til avvikling, mens Volan vender sig utad, til partiene. Karlsens forslag går i realiteten ut på det samme, men det er uheldig i sin form. Det peker mot et slags mindretallsdiktatur i foreningene som ikke er heldig. Jeg synes at Opposisjonen her må kunne slutte sig til et av forslagene, da de går ut på det samme som Karlsens. Det forslag som er fremsatt av Mørk er merkelig. Det vil ha en dobbelt betydning. Kongressen skal ikke få si sin mening; den med vil man på en måte ha fastslått det bestående. Og så skal man ha striden gående i tre år til. Det er en *sabotering* av den sak som her foreligger til kongressens avgjørelse. Kongressen bør si tydelig fra om at den finner det kollektive medlemskap for stridende med fagorganisasjonens interesser som en enhetlig organisasjon, og det bør henstilles til medlemmene av partiene — ikke som et maktbud, men som en *henstilling* — at de setter fagorganisasjonens interesser høyere enn partiinteressene.

Tranmæl: Debatten er ført inn på det kollektive medlemskap, bort fra det som er *kjernen* i saken. Det har vel sin grunn. Oksvik og Volan vandrer her arm i arm. Gratulerer med enhetsfronten, Volan! Den er karakteristisk for stillingen på kongressen.

De to forslag som foreligger fra sekretariatet er behandlet i avdelingene; de dekker hinannen helt i dette punkt og er blitt tiltrådt av medlemmene overalt — så nær som på kommunearbeidernes fellesmøte, hvor de *forvirredes* forslag fikk flertall, takket være dårlig fremmøte. Derfor vil det eneste niktige være enten å stemme alle disse forslag *ned* eller oversende dem til sekretariatet til utredning, så medlemmene kan få behandle saken og endelig standpunkt bli tatt på neste kongress. Det er uhørt å ta op og ville forsere frem en beslutning i et prinsippspørsmål som dette som ikke har vært under behandling i foreningene. De forbundslandsmøter som er holdt, har stillet sig nøiaktig på samme standpunkt som sekretariatet. Det ligger så å si utenfor kongressens myndighetsområde å uttale sig, ennsi avgjøre, hvordan et parti skal oppbygges. Man

svækker derved bare kongressens autoritet. Det er det standpunkt vårt parti har hevdet og oprettholder som foreligger for kongressen, og som våre partifeller slutter sig stort sett om. *Samlingen og retningen* følger derfor de retningslinjer som her er trukket op. Men Volan og co. rømmer fra det som de har vært med på, og som har tilslutning av sekretariatet. A. E. Gundersen kan ikke påberope sig nogen tilslutning til *sitt* standpunkt; det innrømmet også Bratvold. Det er for øvrig bemerkelsesverdig at det er det *negative* som kommer frem i forslagene fra begge ytterfløier, og hvor man møtes — ikke det positive.

Det er umulig på den korte tid å rette de misforståelser som er kommet frem, eller komme inn på forskjellige uttalelser som er kastet inn i debatten. Jeg vil bare si til Reidar Eriksen, som igjen trekker inn Halvard Olsens suspensjon som medlem av Oslo Arbeiderparti, at *den* suspensjon blev stanset av Det norske Arbeiderpartis centralstyre, og det enstemmig. Men det parti Eriksen er medlem av, gikk til å ekskludere Halvard Olsen — ikke for brudd på partiets almindelige politikk, men fordi han ikke vilde være med på *stimannstord* overfor fagorganisasjonen — et standpunkt hvor han hadde både partiets formann og chefredaktør med sig.

Teigen: Jeg vil gjenta og understreke siste passus i flertallets forslag, da jeg har inntrykk av at mindretallet i sin argumentasjon forsøker å stikke det under stol. Det heter der: «Ingen særorganisasjon, celler, grupper eller aksjonsutvalg må dannes som har til hensikt å *sette ut av funksjon* de regulært oprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonens.» Hvis vi skulle vedta mindretallets forslag, forstår alle at for kongressen vilde det i grunnen være å sette sig selv ut av funksjon. Det vilde være det samme som å sette en strek over forbundslandsmøter og de lovlig valgte instanser og si: her er alt fritt. Vi er kommet til det, at den organisasjonsform vi hadde, var utilfredsstillende; det var for mange organisasjoner på arbeidsplassen. Vi gikk til å danne industriforbund for å samle under én ledelse alle de medlemmer som arbeidet på ett og samme sted. Dermed mente vi å styrke organisasjonens slagkraft. Så skulle vi kanskje, mens vi holder på å samle og centralisere fagbevegelsen så godt som mulig, si til grupper og aksjonsutvalg: *operer som dere vil!*

Dere har frihet til å velge et sekretariat, men da bør dere velge et som dere har tillit til. Det går ikke an å velge folk og si at de ikke er verdige til å effektivere de fattede beslutninger. Det er foregått enstemmige gjenvalg i forbundene. Hva er det da for *snakk* at tillitsmennene ikke er i overensstemmelse med medlemmene, eller at de på en rigorøs måte vil fortolke de vedtatte lovforslag? Vi kommer nok ikke forbi ulovlige konflikter. Men vi *skal* konferere om de ting med de lovlig valgte organer og de tillitsmenn som vi setter inn. Derved blir det plan i vår optreden og i vårt organisasjonsarbeide. Vi har nu tre politiske partier. Det går ikke an å tenke at det kommunistiske parti har monopol på å danne aksjonsutvalg, grupper eller celler. Og hvordan skulle det gå an å operere med fagorganisasjonen, hvis *alle tre* partier begynte på samme basis? Det blev rot og forvirring, da, om ikke før.

Ordstyreren refererte følgende telegram fra Mosjøen:

De beste ønsker i anledning kongressen. Enhet, nasjonal og internasjonal, er vår styrke. På foreningens og egne vegne.

Arbeidsmannsforeningen. *Nils Kvalfors.*

Madsen: Jeg rettet et par spørsmål til Volan. Han har ikke gitt noget svar på dem ennå. Det blev rettet et annet spørsmål til ham, om han vilde være lojal mot kongressens beslutninger. Han svarte med å si at kommunistene vilde danne celler og aksjonsutvalg, tross hvilken som helst beslutning som måtte bli fattet. Det er også et svar. Det skal dannes celler altså som er ment å skulle «sette ut av funksjon de regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonen». Han tilføjet at han ikke vilde legge skjul på at det kommunistiske parti vilde ha ledelsen i fagorganisasjonen. Han sa det *kommunistiske parti*. Dermed er snakket om fagorganisasjonens uavhengighet i virkeligheten camouflert, som jeg sa. — Det sies at aksjonsutvalgenes lover må være i «overensstemmelse med Landsorganisasjonens»; dermed skulde man ha all nødvendig garanti. Har man hørt maken til forvirring? Når de skal være i overensstemmelse med Landsorganisasjonens lover, hvorfor da alt dette bråk? Volan undskylder sig med at han ikke kjenner til at der er dannet nogen organisasjon av aksjonsutvalg. Ja, det er riktig, for de kommer med en hel masse prat om retningslinjer og programmer, men de *virkeliggjør* det ikke. Bratvold talte om Volan som den der hadde skapt løver og leoparder. Har du skapt *aksjonsutvalg*, Volan? Hvis man innen Bokbinderforbundet fikk et slikt utvalg som arbeidet i strid med den valgte ledelse, vilde Aas og Volan sikkert være de første til å likvidere det.

Man minner mig om min fortid, og det gjør selv folk som er så revolusjonære at de kommer direkte fra frelsesarméen. Jeg står fast ved min fortid og hvad jeg har gjort. *Fagopposisjonen* var en propagandaorganisasjon som bygget på den indre linje. De aksjonsutvalg som det her er talt om er ment som kamporganisasjoner, som skal overta ledelsen istedenfor de valgte organer. Fagopposisjonen så i fagorganisasjonen *livsnerven* i arbeiderklassens kamp. Hvad sa Lenin? Det kommunistiske parti er livsnerven. Hvad sier Volan? De revolusjonære aksjonsutvalg som ennå ikke er dannet er livsnerven. Det er Volans filosofi idag. Mot slikt nonsens vil jeg protestere.

Oksvik og Volan er ved å arbeide sig sammen til en felles demonstrasjon mot Det norske Arbeiderparti. Det er snakket om forlovelse. Jeg vil si: det blir en nydelig forbindelse! Jeg ønsker å se en *votering* i det spørsmål, og jeg tror at de som vil ha en samling av arbeiderne her i landet, står sig på at det blir *rene linjer* ved den votering. Mindretallet, Volan og Aas, har i sekretariatet stemt for at fagforeningene skal alene ha *bestemmelsesretten* i spørsmålet om den kollektive tilslutning. Men Oksvik mener at det kan trenge en pekepinn. Er ikke det å *underkvikdere* medlemmene i fagforeningene? De forslag som her er fremme vil reise strid i fagforeningene. Og det er *det* som ytterste venstre og høire vil ha. For det er det de lever av. Jeg vil også at Oksviks forslag

blir oversendt den svenske landsorganisasjon og det svenske socialdemokratiske parti, så de får forståelse av hvor store nulliteter de norske hoiressocialister i grunnen er!

Volan: Det er sagt både av Tranmæl og Madsen at der skal være inngått en «forlovelse» mellom mig og Oksvik. Jeg går ut fra at deltagerne i denne kongress ikke er mer synsforvirret, enn at de meget nøie forstår mellom hvem der er inngått forlovelse. I alle prinsipielle spørsmål har Det norske Arbeiderpartis menn gått sammen med socialdemokratene. Gundersen sier at det er ett eller annet man vel kunde ha ønsket *anderledes*. Han sier det av høflighetshensyn overfor D. N. A. Og han har råd til å si det, når D. N. A. fører ren socialdemokratisk politikk. Det gjelder så vel den sak vi her behandler, som stillingen til Genf og de internasjonale faglige forbindelser. Tranmæl og Madsen talte videre om de «forvirredes» forslag. Er det nogen i norsk politikk som har forvirret begrepene i den grad som de to? Nogen som i den grad har jonglert med standpunkter? Innstillingene her er vidnesbyrd nok om det. — Teigen mener at man kan ikke snakke om revolusjonær klassekamp i forbindelse med aksjonsutvalgene. Enn *Genf*? Arbeidsbyrået i Genf uttrykker nettop den linje som flertallet i sekretariatet vil tvinge arbeiderklassen her i landet inn på.

Det blev i sin tid besluttet på Landsorganisasjonens kongress å danne revolusjonære bedriftsråd, og det blev vedtatt med tilslutning fra det hold som idag bekjemper aksjonsutvalgene. Innstillingen her nedlegger ikke noget *forbud* mot slike utvalg, sies det. Nei, det kan de si, fordi de idag er nødt til å argumentere på den måte. I motsatt fall vilde nemlig flertallet av den norske arbeiderklasse stemme en slik innstilling ned. De må derfor gå *skrittvis* frem for å avansere tilbake til den socialdemokratiske politikk. — Det er klart at det kommunistiske parti vil skape aksjonsutvalg og celler på arbeidsplassen i den utstrekning det bare har anledning til. Nogen grense for det gives ikke innen noget kommunistisk parti. Bratvold skal ha sagt — jeg var ikke til stede da han hadde ordet — at der ikke i sekretariatet er blitt drøftet spørsmål om straffebestemmelser. Jeg skal fortelle dere her at det *er* drøftet. Og en mann som Halvard Olsen uttalte, da han skjønnte det ikke gikk, at det vilde svekke forslaget, hvis straffebestemmelsene gikk ut. *Straff* vilde her si eksklusjon. Man vilde få et tusen eksklusjoner minst hver uke da! — Det kan være så, at Volan ikke har skapt revolusjonære aksjonsutvalg. Men man organiserer dem heller ikke uten hensikt. Vi skulde imidlertid ha en ekspert her i landet på bedriftsrådernes område, og det er Alfred Madsen. Mulig det er de ting han nu sysler med, som har bevirket at han har fått en annen opfatning av rådssystemet.

Tranmæl sier at mindretallet rømmer fra sin innstilling. Nei, vi gjør ikke det. Du får lese vår innstilling; den går nettop ut på å fastslå fagforeningenes organisasjonsmessige uavhengighet av partiet. Betyr den innstilling at medlemmene av fagforeningene skal stå kollektivt i D. N. A.? Har du lest mindretallets forslag på den måte? Hvis det er noget som er forvirret, er det den tale. Tranmæl snakket så hånt om Opposisjonens standpunkt her. Men det forslag som den har fremlagt, er vedtatt på et fellesmøte av sytten fagforeninger tilsluttet hans parti. For øvrig kan det

sies, at flertallet av de fagorganiserte arbeidere i dette land ikke står tilsluttet *noget* parti.

Madsen refererer til fagopposisjonen, som erklærte at fagorganisasjonen var «livsnerven». Det er riktig. Naturligvis er det ikke kommunistisk riktig. Det kommunistiske parti er livsnerven. Men det er ingen som har sagt at *aksjonsutvalgene* er livsnerven — iallfall ikke jeg.

Jeg er enig i at Oksviks forslag kan vedtas, ved siden av mindretallets. Det siste inneholder, hvad angår det kollektive medlemskap, en henstilling til de politiske partier om av all kraft å søke å få en avvikling i stand. Oksviks forslag retter henstillingen til fagforeningene. Jeg tror det er riktig at denne kongress vedtar henstillingen til begge parter. Stillingen i en rekke fagforeninger er den, at det faglige arbeide forsømmes, imens striden pågår, og medlemmene forlater fagforeningene. Vi har plikt til å ta hensyn til disse forhold og søke å bringe den kollektive tilslutning til partiene til ophør. Noget byråkratisk pålegg fra ledelsen mener jeg er galt — vi er ikke kommet så langt at vi kan gjøre det; derfor må kongressen si sitt ord, slik at man kan ha den moralske støtte som ligger i en uttalelse derfra.

Debatten var dermed avsluttet, og forslagene blev optatt til votering.

Ordstyreren redegjorde for voteringsmåten, hvorefter det blev å stemme alternativt mellem flertallets og mindretallets forslag med adgang til senere votering over de forskjellige endringer. Hovedvoteringen vilde foregå ved navneoprop.

1. votering.

Sekretariatets flertalls forslag blev vedtatt med 155 stemmer mot 76, som blev avgitt for mindretallet.

De 155 var:

Kr. Henriksen, Magnus Magnussen, S. Simonsen, P. Vestad, Johan Nygaard, Wilh. Olsen, G. Hermansen, Haraldsen, Kristoffer Andersen, Karl Kristiansen, Fr. Torbjørnsen, Harald Berg, Johs. Hulthin, Enok Rasmussen, L. Rungstad, Emil Torkildsen, O. M. Haugen, Hans Yssen, Ludv. Johansen, Harry Nilssen, Karl Andreassen, Vilh. Berntsen, Julius Clausen, Hans Eriksen, Harald Henriksen, Johan Kristoffersen, Aimar Olsen, Olaf Abrahamsen, G. E. Andersen, Ole Hansen, Hans Hegg, Olaf Kamphus, Olaf Karlén, Severin Kjeldsen, Carl Lindstrøm, Kristian Nilsen, Markus Pedersen, L. Wenge, Alb. Aamodt, L. Buland, L. Engen, Alb. Hansen, H. Haare, Alfr. Waatvik, A. Braathen, Erling Bøckmann, Gustav Green, A. Gulbrandsen, Aksel Jakobsen, Halfdan Jønsson, J. T. Nikolaisen, Karl Olsen, Kr. Rothaug, L. Stenklev, O. Stora, Karl Hansen, Eugen Johansen, Alf Kristiansen, O. Rinnan, E. E. Rudlang, Johan Samuelsen, R. Kopp, Einar Rasmussen, Chr. Systad, Aron Ask, Rich. Hansen, Henry Jakobsen, Math. Larsen, Rudolf Mathisen, Joh. E. Pettersen, J. Stiklestad, J. Aarmo, Johan Akelsen, A. Ek, Edv. Endresen, Erling Hansen, Kr. Haslie, Karl H. Karlén, Andr. Kristensen, V. Narvesen, K. Nedberg, Ola Olsen, C. E. Petterson, Abr. Siljan, O. Strandberg, A. Tvedt, Kr. Vold, Edv. L. Wiik, Ole Helland, O. L. Strøm, Johs. P. Nilsen, A. E. Gundersen, Louis Johan-

sen, Harald Nilsen, Hanna Adolfsen, H. A. Birkeland, Valdemar Nielsen, A. Angelskaar, Sigrid Dahl, Ingv. Olsen, Knut Pettersen, Paul Amundsen, H. Fladeby, A. Gundersen, Anders Hansen, Johs. Johannesen, B. Marvik, Kr. Olsen, Drammen, Ole Johan Olsen, N. Steira, Johs. Abrahamsen, Hj. Johansen, Vitalis Andersen, Aksel Edvardsen, Eugen Berg, Gunnar Braathen, A. Eliassen, Ole Hagen, Olaf Hansen, Edv. Mørk, Eugen Offner, Joh. Schwingel, Olaf Hindahl, Adolf Olsen, Anton Davidsen, M. Dybdal, Emil Hult, E. Liljan, Arthur Olsen, Karl Aug. Olsen, O. Nordeng, Aslak Sletta, A. H. Arntsen, Erland Borgersen, W. Gulbrandsen, Karl Steen, Kr. Viken, Alb. Sund, Anton Kristiansen, Johan Skau, N. Stene, Daniel Jakobsen, O. Oksvik, Josef Jensen, Petter Hansen, P. Aarøe, Halvard Olsen, Ødegaard, Bratvold, Oskar Olsen, Alberti, Knut Eng, O. Guldvog, Oscar Syvertsen, Martin Tranmæl.

De 76 var:

Gunnar Andersen, J. B. Johansen, A. S. Moe, Kr. Moljord, H. Røste, Johs. O. Selfors, Alfr. Fredriksen, E. A. Hulbak, Knut Alsgaard, Edv. Arnesen, Karl Auten, T. Birkeland, Reidar Eriksen, I. Ertresvaag, Oskar Hansen, O. Kregnes, P. Lystad, Lars Nilsen, Nils Olsen, S. Samuelsen, Gustav Weie, Kr. Bakken, G. Ellingsen, Leif O. Foss, Karl Iversen, Th. Kristiansen, Kr. Kristoffersen, Laurits Larsen, Leonard Nilsen, Kr. Olsen, Oslo, Øivind Olsen, W. Lund Olsen, A. Simenstad, Anton Størdal, H. Eggen, Hans Johansen, W. Kristiansen, Otto M. Thoresen, A. Berby, Jørgen Børve, Sv. Johannessen, Fr. O. Johansen, R. Brynildsen, Nils Halvorsen, Olav Johannessen, Halfan Johnsen, Oskar Karlsen, O. C. Moe, Chr. Syversen, Anders Birkeland, Idar Hamsaas, H. Michelsen, Alb. Gulbrandsen, Ivar Haugrønning, Hedvin Larsen, Peder Pedersen, Ole Renholt, H. O. Hovde, C. Gustavsen, A. Østvik, H. Litsheim, H. Slaattelid, W. Svendsen, Johs. Wilhelmson, Johan Flønes, B. Nesbak, John G. Olsen, G. Sundbye, Joh. Benterud, Karl Bjurstrøm, Karl Bratsberg, Ole Kristensen, Kr. Jakobsen, O. Rønbek, E. Volan, H. Aas.

Fraværende var 6: Kr. S. Tamnes, E. Gabrielsen, Robert Lund, Karl Dahl, Johan Jensen, G. Sethil.

2. votering.

Det blev foretatt en prøvevotering ved håndsoprekning over *Edv. Mørks* forslag (side 129). Da utfallet ansåes tvilsomt, besluttedes å votere på nytt ved navneprop.

Mørks forslag blev forkastet med 122 mot 111 stemmer.

De 122 var de ovenfor nevnte 76, med undtagelse av Otto M. Thoresen, og med tillegg av følgende 47: Wilh. Olsen, G. Henmansen, Ludv. Johansen, Karl Andreassen, Julius Clausen, H. Eriksen, H. Henriksen, Joh. Kristoffersen, Aimar Olsen, Ole Hansen, O. Kamphus, Olaf Karlsen, L. Wenge, A. Braathen, Erling Bøckmann, Karl Olsen, Rudlang, Rich. Hansen, Joh. E. Pettersen, Akselsen, Ek, Haslie, Karl H. Karlsen, Narvesen, Siljan, Wiik, Strøm, Johs. P. Nilsen, A. E. Gundersen, Harald Nilsen, Angelskaar, Sigrid Dahl, Ingv. Olsen, Knut Pettersen, Anders Hansen, Kristian Olsen, Ole Johan Olsen, Steira, Johs. Abrahamsen, Hj. Johansen.

Vitalis Andersen, Liljan, Arthur Olsen, Nordeng, Oksvik, Oskar Olsen, Guldvog.

De 111 var flertallet ved foregående votering minus de nevnte 47, samt Otto M. Thoresen, E. Gabrielsen og Robert Lund.

Fraværende 4: Tannes, Karl Dähl, Johan Jensen og Sethil.

3. votering.

Følgende forslag forelå angående det kollektive medlemskap: Gustavsens forslag (side 126), Oksviks tilleggsforslag til flertallets punkt 3 (side 117), Volans tilleggsforslag til mindretallets (side 129) samt Oskar Karlsens forslag (side 110).

Gustavsens forslag blev forkastet med overveiende flertall. Dermed ansåes votering bortfalt over Karlsens forslag.

4. votering.

Volans forslag blev forkastet med stort flertall.

5. votering.

Tilbake stod Oksviks forslag. Ved voteringen over dette var det forlangt navnoprop.

Oksviks forslag blev vedtatt med 121 mot 108 stemmer.

De 121 var:

Gunmar Andersen, J. B. Johansen, M. Magnussen, A. S. Moe, Moljord, Røste, Selfors, Alfr. Fredriksen, Hulbak, G. Hermansen, Alsgaard, Edv. Arnesen, Auten, T. Birkeland, Reidar Eriksen, Ertresvaag, Oskar Hansen, Kregnes, Lystad, Lars Nilsen, Nils Olsen, Enok Rasmussen, S. Samuelsen, Emil Torkildsen, Weie, E. Gabrielsen, Karl Andreassen, Vilh. Berntsen, Julius Clausen, Hans Eriksen, Harald Henriksen, Johan Kristoffersen, Aimar Olsen, Bakken, Ellingsen, Foss, Ole Hansen, Karl Iversen, Kamphus, Olaf Karlsen, Th. Kristiansen, Kr. Kristoffersen, Laurits Larsen, Lindstrøm, Leonard Nilsen, Kr. Olsen, Oslo, Øivind Olsen, W. Lund Olsen, Simenstad, Størdahl, Wenge, Eggen, Hans Johansen, W. Kristiansen, Thoresen, Berby, A. Braathen, Bøckmann, Børve, Sv. Johannessen, Jønsson, Brynildsen, Nils Halvorsen, Olav Johannessen, Halfd. Johnsen, Oskar Karlsen, O. C. Moe, Chr. Syversen, Anders Birkeland, Hamsaas, Michelsen, Einar Rasmussen, Rich. Hansen, Joh. E. Pettersen, Akselsen, Alb. Gulbrandsen, Haslie, Haugrønning, Karl H. Karlsen, Hedvin Larsen, Peder Pedersen, Renholt, Siljan, Wiik, A. E. Gundersen, Hovde, Harald Nilsen, C. Gustavsens, Angelskaar, Ingv. Olsen, Anders Hansen, Kr. Olsen, Drammen, Ole Johan Olsen, Østvik, Johs. Abrahamsen, Hi. Johansen, W. Andersens, Litsheim, Slaattelid, W. Svendsen, Johs. Wilhelmsen, Flønes, Nesbak, John G. Olsen, Sundbye, Liljan, Arthur Olsen, Benterud, Bjurstrøm, Nordeng, Bratsberg, Ole Kristensen, Kr. Jakobsen, Oksvik, Petter Hansen, Rønbek, O. L. Strøm, Volan, Aas, Halvard Olsen, Guldvog.

De 108 var: Kr. Henriksen, S. Simonsen, Vestad, Nygaard, Wilh. Olsen, Haraldsen, Kristoffer Andersen, Karl Kristiansen, Torbjørnsen, Harald Berg, Hulthin, Rungstad, O. M. Haugen, Yssen, Ludv. Johansen, Harry Nilssen, Olaf Abrahamsen, G. E. Andersen, Hegg, Kjeldsen, Kristian Nilsen, Markus Pedersen, Alb. Aamodt, Buland, Alb. Hansen, Haare, Waatvik, Green, A. Gulbrandsen, Aksel Jakobsen, Nikolaisen, Karl Olsen, Rothaug, Stenklev, Storaas, Karl Hansen, Eugen Johansen, Alf Kristiansen, Rinnan, Johan Samuelsen, Kopp, Systad, Ask, Henry Jakobsen, Math. Larsen, Rudolf Mathisen, Stiklestad, Aarmo, Ek, Endresen, Erling Hansen, Andr. Kristensen, Narvesen, Nedberg, Ola Olsen, C. E. Petterson, Strandberg, Tvedt, Vold, Helland, Johs. P. Nilsen, Louis Johansen, Hanna Adolfson, H. A. Birkeland, W. Nielsen, Sigrid Dahl, Knut Pettersen, Paul Amundsen, Fladeby, A. Gundersen, Johs. Johannessen, Marvik, Steira, Edvardsen, Eugen Berg, Gunnar Braathen, A. Eliassen Ole Hagen, Olaf Hansen, Mørk, Offner, Schwingel, Hindahl, Adolf Olsen, Davidsen, Dybdal, Hult, Karl Aug. Olsen, Slette, Arntsen, Borgersen, W. Gulbrandsen, Steen, Viken, Sund, Anton Kristiansen, Skau, Stene, Kr. Jakobsen, Josef Jensen, Aarøe, Ødegaard, Bratvold, Oskar Olsen, Alberti, Eng, Syvertsen, Tranmæl.

Fraværende 8: Tamnes, L. Engen, Fr. O. Johansen, Rudlang, Robert Lund, Karl Dahl, Johan Jensen, Sethil.

Til slutt forelå det innsendte forslag fra *Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon*, tiltraadt av sekretariatet (dagsordenens side 5). Forslaget lød:

1. Samorganisasjonenes landskonferanse henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om å inngå til de tre politiske arbeiderpartier med krav om at disse ikke optar som medlemmer av sine organisasjoner arbeidere og funksjonærer som ikke er fagorganisert, men som har adgang til å være det. Likeledes at de som idag står politisk organisert, men ikke fagorganisert, pålegges å gå inn i fagorganisasjonen hvis de har adgang hertil, for fortsettende å kunne være medlemmer av de politiske organisasjoner.

2. Samorganisasjonenes landskonferanse henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om sammen med de tre politiske arbeiderpartier offentlig å ta bestemt avstand fra opprettelse av lokale organisasjoner utenfor Landsorganisasjonen, som ikke står på klassekampens grunn.

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

De russiske gjester.

Umiddelbart efter voteringen meddelte dirigenten, at de russiske gjester, *Figatner* og *Belinkij*, var ankommet. Han gav ordet til *Figatner*, som mottatt med sterkt bifall uttalte:

Jeg skal på egne og Belinkijs vegne takke for mottagelsen. I de forskjellige landsorganisasjoners navn, som finnes innen Sovjetunionen takker vi for innbydelsen. Disse landsorganisasjoner, som teller henimot 7 millioner medlemmer, ser i innbydelsen et bevis for at den norske arbeiderbevegelse er en forkjemper for den internasjonale faglige enhet.

På grunn av den svære reise og da vi som følge av at vi ikke kan norsk ikke har fått satt oss inn i de saker dere behandler, skal vi i imorgen få holde en hilsmingstale til kongressen. Jeg hilser de norske arbeidere fra den russiske arbeiderklasse. (Bifall.)

Teigen takket for hilsenen og overbragte de russiske representanter kongressens hilsming. Han uttalte håpet om at vi også for fremtiden vilde få se representanter for den russiske arbeiderklasse som gjester på våre kongresser ved gjensidig representasjon.

Oprettelse av pensjonskasse for fagorganisasjonens lønnede tillidsmenn og funksjonærer.

(Dagsordenen post 12.)

Rich. Hansen: Som man vil se av dagsordenens punkt 12, inneholder det et forslag om opprettelse av pensjonskasse for fagorganisasjonens tillidsmenn og funksjonærer. Det spørsmål har vært oppe til behandling mange ganger i en sammenslutning eller forening som fagorganisasjonens tillidsmenn dannet her i Oslo for en del år siden. Det har for øvrig ikke svært ofte at denne forening har holdt møter, det hender vel i grunnen ytterst sjelden. Men allerede for mange år siden blev spørsmålet reist. Man så jo at en og annen etterhvert falt vekk, og at vedkommende organisasjon så måtte bevilge enken en pensjon av forbundskassen; det hendte også at nogen blev gamle og utslitte, eller de blev satt ut av funksjon fordi de ikke var i overensstemmelse med sin organisasjon i taktiske eller andre spørsmål. Disse blev da også pensjonert, og under de forhold vi har måtte pensjoneringen overtas av vedkommende forbund. Det har ofte vært pinlig å høre på de debatter som blev reist, når man i slike tilfelle skulde yde noget av forbundskassen, og man kan si at behandlingen har vært høist vilkårlig.

Nu er det jo så, at man i de fleste pensjonskasser har *faste regler* å gå efter; og man har mer og mer gått til å opprette slike kasser i alle større institusjoner — således blandt annet i kooperasjonen. Derimot har det ikke vært nogen ensartethet når det gjelder den slags pensjonsydelser innenfor den *faglige* organisasjon.

For flere år siden blev det nedsatt en komité til å drøfte og komme med et forslag i den materie, og vi mente at det vilde være det riktigste at dette forslag fremkom på Landsorganisasjonens kongress. Som formann i komitéen var valgt Lian. Det blev imidlertid holdt få møter og tiden gikk; først i vår eller i vinter blev det besluttet å rekonstruere komitéen, og som nye medlemmer blev da innvalgt Herman Andreassen og jeg. I den korte tid vi har hatt til rådighet, har vi da forsøkt å utarbeide et grunnlag for en pensjonsordning som nevnt — et forslag med nærmere motiver.

Selvfølkelig kan det gjøre mange innvendinger mot enkelthetene i det forslag, som her er fremlagt, og det har vi ikke noget imot. Forslaget er fremlagt for å få det diskutert og saklig belyst. Det kan være dem som

mener at en pensjonskasse for fagorganisasjonens funksjonærer og tillitsmenn er en overflødig ting, og jeg ser også av behandlingen av dagsordenen i foreningene at enkelte har helt avvist det. Det synes jeg er lite voksent for en organisasjon som vår. Det har vært holdt mange landsmøter hvor medlemmene kanskje ønsket å gjøre et *skifte i ledelsen*, men man har kviet sig for det, fordi man visste at vedkommende lønnede tillitsmann ikke hadde noget å falle tilbake på. Så har man gått til gjenvalg, til tross for at et flertall innen forbundet eller på landsmøtet har vært mindre fornøiet med ham. Det er klart at man slipper å ta slike hensyn, hvis man går til å etablere en fast pensjonsordning.

En annen ting er, at en hel del organisasjoner har mattet gi pensjon til sine tillitsmenn eller — i tilfelle dødsfall — til deres pårørende; disse bevilgninger er blitt en utgift for de enkelte forbund, og byrdene er i sådanne tilfelle blitt meget ulike fordelt på fagorganisasjonens medlemmer. Heller ikke har de medlemmer, som er blitt pensjonert, tidligere skutt inn noget selv; de har ikke bidratt til sin egen pensjonering. Dette skulde det nye forslag rette på. I den svenske landsorganisasjon dekkes pensjoneringen helt ved de fagorganisertes innskudd i kassen, bygget på medlemmenes kontingentinnbetaling, og der er det sekretariatet som bestemmer *hvem* der skal ha og hvor stort beløp der skal ydes i hvert enkelt tilfelle. Vi har ikke kunnet kopiere vår svenske broderorganisasjons lover, for såvidt dette angår, men foreslår at også tillitsmenn og funksjonærer skal bidra ved et *tast årlig tilskudd*, i forhold til sin lønn.

Sekretariatet har foreslått at saken oversendes en av kongressen valgt *komité*, som skal utarbeide forslag eller bearbeide det forslag som foreligger. Hvorvidt noget skal gjøres i den retning til løsning av saken, avhenger altså av om flertallet her finner saken å være av den betydning at den bør optas. Jeg ser mange går på dør, og jeg skal ikke trette med noget lengere foredrag. Det vil jo også bli anledning til meningsutveksling om det senere. Men kongressen bør si fra om hvordan den anskuer denne sak — om en funksjonær eller tillitsmann, når han blir syk eller faller fra, skal ha den betryggelse som ligger i en pensjonskasse, eller om han skal gå som en annen proletar, når han en dag blir ubrukelig i organisasjonens tjeneste. Tillitsmenn må man jo ha, men de betraktes gjerne som et nødvendig *onde*. I mange land har man også ulykkesforsikret og sykeforsikret tillitsmennene; det gjelder visstnok bl. a. i de fleste forbund i Sverige. Der har man altså sett på det med andre øine. Jeg vil be kongressens deltagere se litt objektivt på denne sak. Det kan være dem også av de yngre som kan bli valgt til tillitsmenn i fremtiden, og som spørsmålet kan få betydning for. Med disse ord vil jeg anbefale forslaget om nedsettelse av en komité, som får å se nærmere på saken.

Nils Olsen: Jeg hørte med sorg på det foredrag av Richard Hansen. Jeg har tidligere sagt og vil si det nu, at den faglige organisasjon kan ikke opstille nogen pensjonsordning for sine valgte tillitsmenn. Det er én ordning, jeg vil anbefale, nemlig at arbeiderne og funksjonærene *stilles på samme fot*. Vil de forsikres får de ordne det på annen vei. De har i almindelig så høie lønninger, at de må kunne sørge for det selv. Det må iallfall arbeiderne gjøre. Oslo Samorganisasjon har mot 7 stemmer avvist til og med *utredning* av denne sak. Det er fagforeningenes stilling.

Instinktsmessig vil de ikke ha noget med det å gjøre. Det er i det hele usmakelig å bortta kongressens tid med å diskutere et spørsmål som dette. Rich. Hansens innlegg var forsåvidt unødvendig. Jeg går ut fra at samorganisasjonenes representanter stemmer for *mitt* forslag, og de andre likeså. Jeg foreslår:

Spørsmålet om pensjonskasse for tillitsmenn og funksjonærer er Landsorganisasjonens kongress uvedkommende.

W. Lund-Olsen: Jeg kunde gjerne frafalle ordet, for jeg er helt i overensstemmelse med den siste taler. Trondhjems Samorganisasjon har mot 1 stemme — av et samlet antall av 400 fremnøtte medlemmer — besluttet å avvise dette forslag. Spørsmålet er likeledes behandlet i de fleste fagforeninger, og med samme resultat. De mener at vi skal ikke sette våre funksjonærer i en annen stilling enn alle oss andre.

Bjurstrøm: Vi har hørt den lange utredning for forslaget. Jeg vil i korte trekk gi uttrykk for den mening som jeg tror er almindelig blandt fagorganiserte arbeidere rundt om. Det er forklarlig at tillitsmenn og funksjonærer på beste måte vil sørge for sig — det vil vi vel alle sammen. Men vi er nødt til å se stillingen slik som den er. Og den er, at arbeiderne som helhet ikke er sikret *nogen som helst* pensjon. Vi har det undtagelsesvis, men det er i så liten utstrekning i forhold til den samlede organisasjon, at det neppe kan komme på tale. Når en arbeidsmann er utslitt og «uttjent», er de henvist til sin egen forsorg. *Det* er baggrunnen for den sak vi her behandler. Skulde kongressen til tross herfor slutte sig til et forslag som det vi har hørt, vilde det bli møtt med almindelig forbitrelse, og vi vilde neppe bli hilst særlig velkommen tilbake. Det eneste kloke som her er å gjøre, er å stemme mot å nedsette nogen komité. Dermed har vi også uttalt hva vi mener om saken i prinsippet.

Bratvold: Jeg vilde ikke anse det for nogen særlig stor ulykke, jeg, om kongressen sa sig enig i det prinsipp at en mann som er utslitt i tjenesten, enten det er på den ene eller annen arbeidsplass, skulde være sikret et nogenlunde rimelig utkomme — tvert om. Gjør vi ikke noget verre enn å knesette *den* betraktning, kan både Bjurstrøm og de andre reise hjem med ganske god samvittighet. — Jeg tror ikke det ligger slik an på arbeidsplassen, som det heter her. Men det er blitt slik her i landet, at når det gjelder tillitsmennene, har man en velkommen anledning til å blåse op. Det er jo nokså letvint, det, hvis det er en sak man vil komme bort fra. Jeg tror ikke det er så særlig farlig med *mig*, så jeg kan borte fra det; hvis jeg kommer til å arbeide i Norsk Papirindustriarbeiderforbund til jeg ikke orker mer, vil nok papirarbeiderne greie den ting — uten Bjurstrøm. Vi er blitt enige idag, vi innen vårt forbund, om en måte å hjelpe de gamle på — de som bedriftene ikke steller slik med, som de har krav på. Men vi vilde finne det rart om vi skulde komme hjem til medlemmene med den beskjed, at vi interesserer oss ikke så pass for de gamle, uttjente tillitsmenn at vi vil gå med på en *utredning* engang. Det prinsipp som dette forslag bygger på, er et *riktig* prinsipp, og det vilde være en bedre anvendelse av tiden på denne kongress om man snakket litt mindre om tesene og skitt og lort og litt *mer* om hvordan man skal trygge om de gamle. I Sverige har man, som det er oplyst, en pensjons-

kasse opprettet av fagorganisasjonen; den rår for tiden over et fond på en kvart million. Til dette fond avsettes 4 øre pr. medlem pr. måned i kontingent. På den måte har våre svenske kamerater løst spørsmålet. De tar det ikke op på forbundslandsmøte, men løser det i *felleskap* på det grunnlag de er blitt enig om. Hvad angår den plan som er fremlagt, er det ikke så maktpåliggende om ikke *den* blir vedtatt. Løses ikke spørsmålet på den ene måte, løses det på en annen. Men jeg er ikke, som Bjurström, så redd for dem på arbeidsplassen. For de vet at også *jeg* står på arbeidsplassen og gjør min arbeidsdag. Vil man avvise det — vel! Det er iallfall godt at saken er kommet frem. Så kan man få se den stilling denne kongress inntar. Det ser foreløbig ut til å være blitt radikalt å være reaksjonær!

Alb. Sund: Jeg er ikke så sikker på Bjurström har *rett*, når han sa at arbeiderne utover landet er så skjønt enig med ham. Jeg tror mange er enig nettop i den tanke at man skal få en pensjonskasse for funksjonærene. Det er uten tvil et riktig prinsipp for oss som ligger i dette. Jeg vet ikke annet enn at samtlige arbeiderpartier har arbeidet for det samme prinsipp i massevis av år. Det kunde være en idé at vi realiserte nogen av våre krav også innen våre *egne* rekker, uten å vente på at borgerpartiene skal komme oss til hjelp. Jeg vil si at den virket noget *usmakelig* den måte Nils Olsen fremsatte sitt forslag på og motivererte det.

Kr. Henriksen: Det er kanskje et utakknemlig hverv å måtte tale mot et forslag som det der er fremlagt i denne sak. Men på det stadium arbeiderbevegelsen nu befinner sig iallfall, er jeg nødt til å gjøre det. På den plass jeg arbeider er medlemmene også fullt ut enig med mig i det. Men det er derfor ingen grunn til at man ikke skulde se på spørsmålet med «koldt hode». Rent organisasjonsmessig ligger der i saken et prinsipp som interesserer oss. Imidlertid tror jeg vi velger klokest i å henlegge saken foreløbig, uten å sende den til en komité, og jeg vil stemme for det.

Chr. Syvertsen: Det heter i lovparagrafene til forslaget, at berettiget til å oppebære pensjon er de tillitsmenn og funksjonærer som har vært knyttet til fagorganisasjonen i minst 10 år. Jeg vil spørre: skal man også regne med de som har sittet f. eks. som styremedlemmer i sin fagforening? Forslaget tar antagelig sikte på folk som sitter i forbundsstyrene og i sekretariatet. De medlemmer som utfører det grunnleggende arbeide i foreningene, står sjelden så lenge som ti år. Men *de* skal altså, så vidt man kan forstå, være utenfor. Man skaper her et motsetningsforhold mellom de menige medlemmer og tillitsmennene — et faglig byråkrati over arbeiderne. Og det er det verste som kan hende. Spørsmålet må henskytes til forbundene til avgjørelse for hvert enkelt tilfelle. Jeg stemmer for Nils Olsens forslag.

A. E. Gundersen: Jeg vil bare gjøre kongressen oppmerksom på at her er kongressen så å si vår arbeidsgiver, eller la oss si at den sitter som herredsstyre eller bystyre. Og jeg mener kongressen bør opptre slik i denne sak, at når man kommer til et herreds- eller bystyre med krav om pensjonering for samfundets gamle og veltjente medlemmer, skal man ikke være nødt til å måtte tale med to tunger i én munn. Det gjelder å

treffe en ordning *kollektivt* og få orden i tingene. Det er demagogi å ta det på den måte som enkelte her gjør. Jeg vil si: det er å *appellere til de laveste instinkter* det, Bjurstrøm fra Hamar og Nils Olsen fra Sten-, Jord- og Cement! Krever vi ett av kommunene, skal vi også stille det samme krav til oss selv. Chr. H. Knudsen tok spørsmålet op i sin tid, men det blev skrinlagt, da splittelsen kom, og det kom ikke frem. Jeg vil minne om at fagorganisasjonen må ha utført en hel del manuelt arbeide, og den har ikke så få mennesker i sitt brød. Skal de også sparkes ut på trappen da? Er det ikke bedre å ordne det mens de er ved sin fulle arbeidskraft og selv kan skyte inn en del til sin pensjonering? Man bør kanskje komme til det samme som i andre land, at man stifter en sterk organisasjon av alle dem som har sitt levebrød i arbeidernes foretagender. Det går ikke an her å avvise prinsippet; det vilde være helt uriktig. Hvis kongressen følger Bjurstrøms anvisning, taler det ikke til fordel for arbeiderne her i landet. Men saken er at spørsmålet ikke er blitt diskutert, og man har ikke satt sig ordentlig inn i det. Derfor er det *forståelsen* som idag mangler.

Oskar Hansen: Jeg er heller ikke i stand til å forstå de menn som kan sette op et slikt forslag. Er da de noget annet enn massen av arbeiderne? Hviad gjorde de med Liljedahl igår? De nektet ham en erstatning — litt å leve av. Og han var en virkelig leder. Jeg synes det er ufor-skammet av tillitsmennene. Mange tusen går arbeidsledige, uten støtte av nogen arbeidsledighetskasse. Skal vi velge dere for å sitte der i ti år, er det bedre at vi oppretter et gamlehjem for dere. Ingen skulde sitte mer enn *to år* ad gangen. For da har de allerede dummet sig ut. (Protester fra salen.)

Ordstyreren refererte følgende forslag:

Fagkongressen mener at det bør overlates til de enkelte forbund å avgjøre hvorvidt der foreligger grunn til å opprette pensjonskasse for deres funksjonærer.

W. Kristiansen.

Kongressen henstiller til de organisasjoner og forbund som har fast-lønnede tillitsmenn og funksjonærer å bevilge disse en passende pensjon, når de har gjort sig fortjent i organisasjonens tjeneste.

Chr. Syversen.

Rudlang: Stillingen til det spørsmål er visst noget forskjellig fra de forskjellige arbeiderorganisasjoners synspunkt. Jeg tilhører en organisasjon som har søkt å skaffe sine medlemmer de best mulige pensjonsvilkår. De regner det som *en del av sin lønn*. Hvis man her skulde ta avstand fra prinsippet i det forslag, som debatteres, vilde det være ensbetydende med å sparke ben undda det arbeide som nettop pågår for å *forbedre* pensjonsordningen for våre folk, nemlig ved sporveiene. Det kan også gjelde andre etater. Jeg vil si at det vilde være å beklage, at spørsmålet overhodet er reist, hvis det skulde ha *det* resultat.

Nils Olsen: Overfor Gundersen vil jeg i all vennskapelighet si at jeg ikke appellerer til de «laveste instinkter». Langt fra! Jeg går ut fra instinktet i mig selv. Det er naturlig og menneskelig av tillitsmennene på

sin side, men vi tillitsmenn som er *ulønnet*, arbeider ekstra mange timer om dagen. Skal vi på gamle hjem, da skal også Gundersen, Richard Hansen og Teigen — enten på Frelsesarméens eller Tøien (munterhet). Jeg setter meg selv like høyt i kultur som Gundersen iallfall. Vi har prinsipielt imot arbeidsledighets- og begravelsekasser og hvad derav følger, og medlemmenes bæreevne er sterkt begrenset. Personlig er jeg imot alt forsikringsvesen. Vi støtter nu innen hvert enkelt forbund våre egne medlemmer, og det får vi heller fortsette med å gjøre, så langt det er råd. Nogen pensjonsordning makter ikke organisasjonen å utrede.

Rungstad: Der har vært brukt et slags ord idag om nogen som er kalt de «forvirrede». Men make til forvirring som er opstått i denne sak, har jeg ikke sett på nogen kongress. Det fremstilles som om man her vil påføre fagorganisasjonens medlemmer en stor byrde. Forholdet er nu engang det at arbeiderne er meget bedre enn deres talsmenn. De fagorganiserte arbeidere ser ikke så smått på tingen. Hvad er det som ved siden av klassefølelsen har vært det bærende i arbeidernes kamp og i deres organisasjonsvirksomhet? Jo, det er brorskapsfølelsen. Nu spørres det om å finne konsise regler for den *tradisjon* som har vært innen fagorganisasjonen — få det inn i mer rasjonelle former. Jeg tror det også vil bli billigere for de enkelte forbund. Men det er ganske typisk hvordan der kan blåses op på denne kongress. Her har man funnet en merkesten hvor man kan slipe sin renhårighet! Man håner den menige arbeidsmann som ikke får sin pensjon. Jeg tror ikke der kommer noget godt ut av det.

Jeg vil fremsette et forslag som avviker noget fra sekretariatets, idet det går ut på at komitéen skal få lenger tid til å arbeide med saken, slik at den kan foreligge fullt utredet for næste kongress. Mitt forslag lyder:

Kongressen nedsetter en komité på 5 medlemmer med det oppdrag inntil næste kongress å utarbeide forslag angående fagorganisasjonens tillitsmanns pensjon. —

W. Kristiansen: Jeg har inntrykk av at man har gått nokså lettvtint over denne sak; den har neppe vært behandlet så inngående, som den fortjener, i avdelingene. Å avvise saken ved ikke å stemme for dens utredning er jo ingen idé. Det er ikke riktig å si at dette spørsmål ikke *vedkommer* oss. Når det er fremsatt forslag om å oversende saken til de enkelte organisasjoner til behandling, vil jeg anbefale det. På den måte får medlemmene adgang til å ta stilling i første rekke.

Bjurstrøm: Jeg skal ikke innlate meg på nogen lang polemikk med de tillitsmenn som nu har hatt ordet, og som på en ganske kraftig måte har angrepet oss, fordi vi har tatt til gjenmæle mot forslaget. Når jeg sa at det ikke vilde være hyggelig å komme hjem, efter at dette forslag var vedtatt, var det ikke fordi jeg var «redd», men fordi jeg *selv* ikke vilde finne det hyggelig å komme tilbake til medlemmene med den beslutning. Jeg er selv funksjonær, men det kunde ikke falle meg inn å gå på den historie. Jeg tror det er riktigst å arbeide med denne sak nedenfra og ta de menige medlemmer, *arbeiderne*, først. Derfor komplimenterer jeg Bratvold med det tiltak som hans forbundsstyre nettop har gjort. Det vilde være en større opgave også for kongressen å finne midler til

hjelp for de menige medlemmer. Foreløbig får vi iallfall vente med en pensjonsordning for de lønnede. Man skal ikke derfor si at det er å appellere til de laveste instinkter; man behøver ikke å stå lavt kulturelt om man reagerer her — man dømmer bare ut fra sin egen økonomiske stilling. Og stillingen er slik, at det kreves at man gjør noget for å hjelpe arbeiderne. Vi har ennu noget i kassen å ta av for å leve.

J. G. Olsen: Er stillingen idag slik at man med berettigelse kan behandle en sak som denne, som går ut på å forbedre livsvilkårene for en klasse som vi må si er forholdsvis bra trygget? Det skulde de ha tenkt over som har fremlagt disse forslag. Man sier at «prinsippet» ikke kan være gjenstand for diskusjon, fordi arbeiderne selv krever det gjennomført i samfundet. Men man må vel innrømme at det er en vesensforskjell på de to ting, i betraktning av de tidsforhold hvorunder vi lever. At våre tillitsmenn blir gamle, skal villig innrømmes, men arbeidernes inntrykk er ikke det at de er *utslitt*. Det er helt menneskelig at enhver er egoist på det område, men det må også tas tilbørlig hensyn til hvor pengene skal tas fra. Det er videre nevnt at saken vil komme frem på nytt, uansett hvilken avgjørelse den får her. Ja, vil tillitsmennene søke å gjennomføre den ved å organisere sig, får vi heller ta den risiko. Det bør iallfall sies fra med én gang, at vi vil ikke være med på å befeste funksjonærstaben mer enn tilfelle allerede er. Vi vil heller ha kortere perioder for våre tillitsmenn. I Trøndelag faglige samorganisasjon var det praktisk talt ingen dissens om at dette spørsmål måtte ansees kongressen uvedkommende. Jeg vil stemme for Nils Olsens forslag.

Nils Olsen: Kunde vi ikke gå ut fra at man kunde avskjære debatten nu og stemme over dette spørsmål, hvor foreningene allerede har sagt sin mening?

Rich. Hansen: Da synes jeg virkelig vi kunde vedtatt det før Nils Olsen kom med sine to taler idag. Man vilde spart nogen tid ved å nekte også mig å snakke.

Ordstyreren: Nils Olsen foreslår at hele talerlisten strykes. Der stemmes!

Forslaget falt ved håndsoprekning.

Det besluttedes satt strek med 22 talere inntegnet og forkortet taletid.

Fiones: Man vedtar beslutninger mot aksjonsutvalg og slike ting for at tillitsmennene skal få «fred og ro». Det er full enighet blandt flertallet, når det gjelder å hindre brutalje fra de som vil gå mer aggressivt til verks. Samtidig nekter man en liten støtte til en som har gått foran i kampen mot streikebryterne. På denne bakgrunn må det siste forslag sees som en *utfordring* mot arbeiderne. Det mangler forslag i flere saker som er opført på dagsordenen, men i denne sak er det kommet et ganske langt forslag! Og ser man på forslaget, må man bli enda mer forbauset. Jeg kan ikke tenke mig at andre enn en *del* av tillitsmennene vil være freidig nok til å stemme for det. Så tales det om utsettelse til neste kongress. Nei! De karene vil vite å sørge for sitt også til neste kongress.

Rich. Hansen: Det er brukt mange rare argumenter i denne debatt. Og det er ingen tvil om at de «gjør» sig fra talerstolen. Jeg hadde det ubehagelige hverv å innlede. Men jeg taler ikke for min syke mor. Jeg

tror ikke mitt forbund hverken ønsker å se mig på gamlehjem, når jeg trekker mig tilbake, eller lar mig gå for lut og kalt vann. — Rudlang pekte på de konsekvenser en beslutning her kunde ha for spørveisfolkenes pensjonssak. Han mente at selskapene vilde henvise til kongressen og si at *de* ikke anså sig mer forpliktet overfor sine funksjonærer og arbeidere enn organisasjonen selv. Og det er rimelig at man vilde få høre den slags. Vi vet at det borgerlige samfund har motsatt sig våre krav i pensjonsspørsmålet, og vi har ikke hatt innflytelse nokk til selv å kjempe det igjennem. Men i våre egne organisasjoner kan vi vel gjøre noget, især når det ikke vil koste mer enn det før har gjort. Det blir ikke flere pensjonsbevilgninger om man vedtar det forslag, eller om man lar det være. Men det blir en mer likelig fordeling på alle organisasjoner. Det er bedre å ha en fast ordning, som også tillitsmennene kunde bidra til, så lenge de er unge og friske. Det skulde vel ikke skape noget «motsetningsforhold», som det er påstått. Derimot skaper man det meget *lett* ved de stadige drypp. Tror man det er nogen sinecurepost å sitte der? Å nei. Det er ingen 8 timers dag for de karene, og med ferien er det vel også så som så.

O. L. Strøm: Denne debatt har vist, hvad vi ofte har oplevet, at det er vanskelig å leve et liv i overensstemmelse med læren. Vi arbeider hver for oss i våre forbund og foreninger for stadig å løfte våre kameraters får. Vi har også tvunget adskillig igjennem for å sikre medlemmene, når de kommer i nød. Når vi makter det, vil vi pålegge vår arbeidsgiver å gi en efterlønning, når vi ikke orker mer. Så møter vi her på kongressen og konstituerer oss som arbeidsgiver — ikke bare over tillitsmennene, men også over de funksjonærer som sitter ved en skrivemaskin. Her skal alle slåes i hartkorn, og *ingen ting* skal gjøres. Det er det *samme* svar som vi får av våre private arbeidsgivere; de vil ikke før vi *tvinger* dem til det.

Skau: Funksjonærene og tillitsmennene har visstnok ikke optrådt som gode taktikkere her; de burde vel kanskje heller ha dannet et aksjonsutvalg og fremmet kravet gjennom det! Da vilde de sikkert ha fått tilslutning iallfall av de som nu taler mot. Jeg ser på spørsmålet som en praktisk ordning. Men jeg tror, som en representant sa, at det er lite diskutert. Vi skal ikke legge an på å lage et kampforhold mellom arbeiderne og den valgte ledelse. For min del er jeg ikke bange for å komme tilbake til arbeidsplassen og si at vi har stemt for en praktisk ordning, hvorefter også tillitsmennene og funksjonærene gjør sine innskudd i en pensjonskasse. Jeg vil anbefale at kongressen nedsetter en komité til sakens løsning.

H. Eriksen: For oss valgte tillitsmenn innen organisasjonen er det ikke hyggelig å snakke i denne sak, når man blir møtt med slike uttalelser som er falt her fra enkelte. Men jeg forlangte ordet for å nevne hvordan forholdet har kunnet arte sig i den tid jeg har hatt med organisasjonen å gjøre. Ved forhandlinger med arbeidsgiverne har det alltid støtt på vanskeligheter hvordan man skulde stille sig overfor de som er gamle og utslitte. Det er lykkedes enkelte ganger å kunne vareta disses interesser, som stod uten støtte. Imorgen skal vi i megling om sagbruks-

arbeidernes lønsvilkår, og jeg er aldeles sikker på at også der vil nettopp dette spørsmål bli noget av det vanskeligste. Om arbeidsgiverne skulde få vite hvordan vi, som er samlet her som fagorganisasjonens representanter, ser på spørsmålet for våre egne folks vedkommende, vilde det neppe ha gjort forhandlingene lettere. Jeg tror ikke man her gir inntrykk for arbeidernes syn ute på arbeidsplassen. Det er et billig krav fra tillitsmennene dette, at de skal bli behandlet slik som vi vil at *alle* skal behandles, og jeg vil fraråde en utsettelse, som kan bli utnyttet mot oss.

Rich. Hansen: Det er ikke noget krav, som foreligger fra tillitsmennene; vi har bare fremlagt et forslag som vi er blitt pålagt å utarbeide.

Jakobsen: Hadde man utvidet forslaget til å omfatte alle utslitte arbeidere, kunde det vært noget å snakke om. Vår lønn er ikke stor. Og vi skal huske på de mange som går uten beskjefteigelse, og som ikke har *noget* å klare sig på. Man sier at saken ikke er behandlet. Jo, det er nettopp det den er. Min fagforening har uttalt sig imot, og det ut fra den betraktning at man ikke har noget å betale med. Det er derfor pålagt mig som representant å stemme mot sekretariatets forslag.

Halldan Johnsen: Det er ikke så at kongressen er nogen arbeidsgiver. Tillitsmennene er jo våre tillitsmenn. Det er mildest talt malplaszt å komme med slike sammenligninger. Jeg kan opplyse at fellesmøtet av Kommuneforbundets Oslo-avdelinger ikke engang vilde behandle dette forslag. Så der er det iallfall ingen stemning for en pensjonskasse. For øvrig er jeg enig med den taler som erklærte sig prinsipielt mot alt som heter forsikringsvesen innen organisasjonen. Det offentlige får overta både underhold og begravelse av de gamle. Det går ikke an å trekke sammenligning mellom det spørsmål som her er reist og de forskjellige etaters krav til myndighetene. Jeg støtter Nils Olsens forslag.

Th. Kristiansen: Jeg vilde heller se at Gundersen gikk i vei med å stifte en sterk tillitsmannsorganisasjon og gikk til *den* med kravet. For jeg tror ikke det vilde vekke tilslutning i arbeiderkretser iallfall. Skau anbefalte aksjonsutvalg. Jeg vil si til Skau, at vi har diskutert så lenge nu om aksjonsutvalg, at han burde forstå at en sammenligning mellom dette og tillitsmennenes pensjonskasse ikke burde komme op her.

Fr. O. Johansen: Jeg misunder ingen at de er i stand til å skaffe sig bedre leveforhold. Når jeg advarer mot vedtagelsen av forslaget, er det av helt andre årsaker. Jeg tror at en sådan beslutning vilde være en spire til å vekke de omtalte lavere instinkter, hvis de skulde eksistere på ett eller annet sted. Det vilde bli et argument *mer* mot tillitsmennene, og det vilde utdype forskjellen. Det kunde nettopp gi anledning til en svekkelse av et godt forhold mellom de menige medlemmer og fagorganisasjonens ledelse, ved at der blev skapt en *klasse* innen organisasjonen som det vilde bli så meget vanskeligere å rokke ved. Og det er det ingen grunn til, for de samme folk har midler nok før til å befestе sin stilling. Organisasjonens mål er å arbeide for like vilkår for *alle* sine medlemmer, enten de oppebærer lønn av organisasjonen, av staten, kommunen eller private arbeidsgivere. Det må være utgangspunktet for den avgjørelse som skal treffes. For øvrig holder jeg fast ved at der ikke bør være noget slags forsikringsvesen for fagorganisasjonens regning.

Den videre debatt besluttetes fortsatt imorgen.

Onsdag 26 august.

Ordstyrer: *Sundbye.*

Protokollen blev godkjent efter en bemerkning av *Rich. Hansen.*

Avsløringen av Lians bauta.

Teigen: Sekretariatet hadde i overensstemmelse med de faglige organisasjoner ønsket ved reisningen av en minneste på graven å hedre vår avdøde formann, Ole O. Lians, minne. Stenen er siden anskaffet, og den var tenkt avslørt under kongressen i nærvær av samtlige representanter og gjester. Avsløringen vil foregå på krematoriet idag kl. 3, hvor avsløringstalen vil bli holdt av kongressens senior-dirigent, Richard Hansen. — Jeg foreslår at vi arbeider til kl. 2 og dermed er fri for idag, idet vi går fra møtet til krematoriet for å delta i høitideligheten og bringe Lian vår siste hilsen.

Forslaget blev vedtatt.

Man fortsatte derefter debatten om forslagene angående

pensjonskassen.

W. Lund Olsen: De jeg igår hadde ordet, sluttet jeg så fort, fordi jeg trodde Nils Olsens forslag var slik å forstå at vi skulde avgjøre det uten debatt. Senere har mange forlangt ordet, og jeg vil også gjøre det selv. Jeg går ut fra at forslaget allikevel vil bli forkastet, så det skulde ikke være nødvendig å kaste bort 2—3000 kroner på det. Det vil bli slik efter dette forslag, at når man vil bytte ut en funksjonær, skal også det økonomiske komme til å spille en rolle. Forslaget burde vært avvist straks. Men sekretariatet hadde ordet igår, og man må si at de har talt utmerket for sin egen sak. Richard Hansen sier at de regner sig som arbeidere som er ansatt og lønnet av sin «arbeidsgiver». Ved å hevde en slik opfatning av sitt valg har de likefrem brutt tillitsforholdet. Det er til og med talt om at de skulde danne sin egen organisasjon. Det burde være en passus i Landsorganisasjonens lover, som erklærte at de dermed hadde *satt sig ut over sine stillinger.* Jeg vil si at kongressen er en *god* arbeidsgiver i så henseende.

Volan: For å avverge mulig misforståelse vil jeg opplyse, at sekretariatet ikke har tatt *nogen* stilling til dette forslag; man vilde stå helt fritt. Jeg for min del har heller ikke tenkt å holde nogen forsvarstale for pensjonsordningen.

A. E. Gundersen: Richard Hansen og A. E. Gundersen får undgjelde. Vi blev *kastet ut av sekretariatet i 1920*, vi. Man bør holde sig mer a jour med begivenhetenes gang. — Nils Olsen skal jeg tilgi, han hører til de overbevisningsfaste i denne sak. Men det som Bjurstrøm anfører, er demagogi og tull. *Han* representerer trangsynet og bornertheten. Jeg vil si, at hvis det forslag som foreligger skulde bli nedstemt på det grunnlag, som flere talere her har lagt i sin motivering, vil enhver av oss i sitt bystyre være berettiget til å stemme mot et hvilket som helst pensjonskrav fra funksjonærer eller andre. *Det* måtte være konsekvensen det. Det er den rene skjære arbeidskjøpermoral som går igjen i innleggene mot for-

slaget. Vi kommer senere til behandling av en pensjonssak. Den gjelder enken efter Lian. Vi ser at den ene efter den annen stuper på sin post. Da skal vi opptre solidarisk, i fellesskap. Hvis dere nedvoterer den utredning som er foreslått, da reiser dere en skamstøtte, godtfolk, som dere vil skamme dere over, når dere en gang kommer til fornøft.

Johan Akselsen: Jeg forlangte ordet på grunn av måten som denne debatt er ført på. Jeg synes det måtte kunne gå an å diskutere på en annen måte. Selv om man er mot, skulde det ikke være nødvendig å la sine lidenskaper løpe løpsk slik. Og jeg vil protestere mot det forsøk som blev gjort på å avskjære både tillitsmennene og andre ordet, efter at man hadde utgydt sig på det vis som vi har sett. Det passer sig ikke i 1925 å holde foredrag til galleriene. Vi skal huske på alle de som er funksjonærer på våre kontorer; de er *våre* arbeidere. Derfor får vi stelle med dem slik at de er tilfredse, og ikke slik at vi anviser dem veien til gamle hjemmet når de er ferdig.

Karl Iversen: Det er forskjellige her som har uttalt sin sympati for en pensjonskasse. Jeg har i mange år sett med skjevhet på de forsikringsinstitusjoner, fagorganisasjonen har opprettet. De har ført til at administrasjonen er blitt for stor. Skal vi få enda en ny innretning nu, vil jeg karakterisere det som et borgerlig tiltak. Jeg trodde at vi organiserte på arbeidsplassen hadde ledelsen med oss i at man skulde revolusjonere det gamle system og skaffe både arbeiderne og tillitsmennene pensjon i et nytt samfund. Men her går man et skritt tilbake. Det beste vi kan gjøre er å *forenkle* administrasjonen, hvis vi vil tenke på å få alle mann på arbeidsplassen inn i våre rekker. Ved å omlegge organisasjonsformen skulde man opnå forenkling, blev det sagt. Men det har ført til økede utgifter også på den konto. Hvad vi må legge oss efter, er større sparsommelighet. Som et motforslag til dette som her er kommet fra ledelsen, har mange av oss fått i oppdrag å arbeide for heller å få utgiftene ned. For kapitalistene går jo alltid på og synes de inntekter vi har er for høie. Så viktig er dette for oss, at skulde dette nye forslag gå igjennem, vilde jeg *skamme* mig for å gå på arbeidsplassen.

Johan Samuelsen: Når jeg stemmer for forslaget, er det fordi jeg mener at vi har en plikt til å løse denne sak. Jeg ser det som et skritt i den riktige retning, og det er i full overensstemmelse med vårt arbeide i kommunene. Bjurstrøm kom med en uttalelse om at man skulde begynne hvad han kalte «nedenfra». Ja, da får vi holde kravet stadig sterkere op for staten, kommunene og arbeidsgiverne; for det er vel ingen som har tenkt sig at *organisasjonen* her skal begynne å betale pensjon til utslitte medlemmer? En representant fra kommunearbeiderne i Oslo sa at der hadde man overhodet ikke villet behandle saken. Jeg synes det er temmelig frekt, særlig når det kommer fra hold som allerede har sin pensjon så nogenlunde sikret.

Lystad: Ingen har noget imot å se en mann forsørget på sine gamle dager. Men vår organisasjon, som er en klassekamporganisasjon, må ikke være belemret med ting som svekker og som stenger for tilgangen av medlemmer utenfra. Det er dessuten nu et misforhold i lønningene

for arbeiderne og funksjonærene. Man må derfor se logisk og konsekvent på forholdet, og det må alle arbeidere være opmerksom på. Vi har nu omkring 60 tillitsmenn og funksjonærer. La dem selv betale inn av livad de har opspart av en god lønn og derigjennem sikre sin egen eksistens. Det kan arbeiderne med de inntekter *de* har ikke gjøre. Jeg antar representantene fra arbeidsplassen ikke befatter sig med dette projekt foreløbig. Det er bedre å få funksjonærene interessert i å arbeide for en samfundsmessig ordning.

Karl Kristiansen: Jeg måtte stusse da jeg gikk gjennom punkt 12 og så lovforslaget fra denne komité. Jeg vil spørre d'herrer som er tillitsmenn og funksjonærer, om de har tenkt på de arbeidere som går på en sultelønn, og som heller ikke har nogen alderdomstrygd, når ryggen begynner å krummes. Skal organisasjonen være en forsørgelsesanstalt og ikke en kamporganisasjon? Vi har alltid hevdet at målet er å arbeide for friheten, likheten og brorskapet. Men i funksjonærenes munn blir dette ikke til annet enn *floskler*. Det sies at der ikke foreligger noget «krav». Hvorfor i all verden har de da oparbeidet dette lovmakeri og kastet bort kongressens kostbare tid til det? Jeg støtter Nils Olsen i at vi begraver dette forslag, så det aldri kommer op mer.

Teigen: Jeg tror så godt om arbeiderne, at de som kan bruke grovest kjøft her får nok tømmermenn, når de faller til ro igjen. For arbeiderne er ikke av *den* beskaffenhet som de snakker til. — Vi har tre politiske partier idag. Og alle tre kjemper for en betryggende pensjonsordning ved alle de anledninger det bare er mulig — og også hvor det er oplagt umulig. Hvad vil man si om en kommune-fraksjon som undlot å foreslå pensjon for en kommunes arbeidere? Eller om en stortingsgruppe som ikke var aktpågivende og forstod hvad den hadde å gjøre når det gjaldt Statens pensjonering av dens tjenestemenn? Jeg er sikker om at det er *enstemmighet* på det punkt. Hvad vilde man si om en arbeiderrepresentant som stod op og sa: gå på gamlehjemmet alle sammen? Man vilde holde justis med den mann. — Der snakkes om tillitsmenn og brukes et forferdelig skyts. Det kan så sin sak være med de som har deltatt i bevegelsen nogen år. Men når en mann som Lund Olsen fra Trondhjem bruker de store ord, da går det for vidt. Både hans sprog og hans alder forbyr ham å ha noget kjennskap til de ting. Jeg vil si til kongressen: de må begynne å holde litt *justis med bedømmelsen*. Og jeg vil si til den fyr — for han *vet* det ikke — at der finnes tillitsmenn som har reist på agitasjon kysten rundt på en diét av 4 kroner dagen. Den jobben har jeg forsøkt, men det har ikke *du*. De har stått i organisasjonens tjeneste i 25—30 år og har arbeidet efter evne for arbeiderklassens frigjørelse, mens Lund Olsen pattet sin mor et eller annet sted nede i Danmark. De tillitsmenn *jeg* kjenner, er så hederlige og bra folk at de fortjener den støtte de kan få og all den tillit som de blir vist ved at de gjenvelges. Skal det da tillates fremmede folk å gi den slags attester og kaste smuds? Det snakkes om de som er kommet fra arbeidsplassen. *Hvor* er de kommet fra, disse tillitsmenn? Er de kommet fra andre steder? Hvem har satt dem i stillingene, om ikke arbeiderne? Og de gjenvelges gang på gang. Skal det da tillates sådanne utfall?

Rudlang: Jeg vil si som jeg sa igår, at forslaget kunde ha vært formet noget anderledes, hvis man skulde ha regnet på tilslutning fra det hold som her bekjemper det med alle midler. Hvis et krav eller forslag av samme art skulde ha møtt den motstand fra vår arbeidsgiver, vilde arbeidet blitt nedlagt! (Protester.) Derom er ingen tvil. Er nogen her innstillet slik at der ikke skal være nogen forsikring? Kommunearbeiderforbundet tok det standpunkt for nogen år siden — det skulde da være så radikalt. Og det henger ennå igjen. Men jeg er ikke sikker på at man tjener arbeiderne ved å nekte dem de sociale goder som de har krav på. Advokat Emil Stang var en av de som førte an i arbeidet for innførelsen av den kommunale folkepensjon her i byen. Det skulde da ikke være nogen forbrydelse om man var med på å gjøre det gjeldende også innenfor organisasjonen — for de folk som den tar i sin tjeneste. Kooperasjonen har gått den samme vei, ja selv private arbeidsgivere. De har funnet det å være mer lønning enn å sende dem til fattigkassen. Jeg vil henstille av hensyn til de av fagorganisasjonens medlemmer som har sin pensjonskasse, at man iallfall ikke lager det slik at man sparker ben undda den stilling vi der er nødt til å innnta i forholdet overfor vår private arbeidsgiver. —

Debatten blev dermed erklært avsluttet.

Lund Olsen (til forretningsordenen): Den fungerende formann er kommet med en uttalelse som i høi grad må beklages. Jeg vil ha kongressens uttalelse —

Ordstyreren: Dette har intet med forretningsordenen å gjøre.

W. Kristiansen: Jeg vil bare opplyse at jeg tar mitt forslag, som blev fremsatt igår, tilbake.

Bratvold: Er det virkelig adgang til å trekke et forslag tilbake, efter at strek er satt, slik at det ikke er adgang for andre til å ta det op?

Ordstyreren: Det står intet om det.

Ved *voteringen* blev Nils Olsens forslag forkastet med 105 mot 85 stemmer.

Sekretariatets forslag (dagsordenens side 60) om nedsettelse av en spesialkomité på 5 medlemmer til å fremlegge forslag i spørsmålet senere under kongressen blev derpå vedtatt med stort flertall.

Efter *voteringen* ansåes de øvrige forslag for bortfalt.

Ordstyreren: Jeg vil henstille til valgkomitéen å komme med innstilling på de 5 medlemmer av komitéen.

Organisasjonsformene.

(Dagsordenens post 6.)

Teigen: På forrige kongress blev vedtatt beslutning om å gå over til industrivis organisasjon. Arbeidet med gjennomførelsen av denne beslutning har — som det allerede tidligere er nevnt — beskjeftiget både sekretariatet og forbundene, samorganisasjonene og fagforeningene, og man har søkt å fremme det så langt som mulig. Men ennå står det jo nokså store tvistespørsmål tilbake.

Som man ser, er det bl. a. *Elektrikerforbundet* som mener at kongressens beslutning for dets vedkommende ikke kan gjennomføres. De tror at det vil virke som en sprengkile, eller at følgen kan bli at forbundet går ut av Landsorganisasjonen. Sekretariatet mener at det ikke kan gå an å ha en ny beslutning for hver kongress angående det apparat som heter organisasjonsformene, og gå til endring av dem, men at man får arbeide på det grunnlag som blev optrukket av forrige kongress. Derfor har man ikke kunnet gå med på å anbefale en egen organisasjon for elektrisitetsarbeidernes vedkommende.

Gjennem Transportarbeiderforbundet er fremmet forslag om at dette forbund skulde *organisere samtlige transportarbeidere*, enten de er ansatt i industrielle bedrifter eller i annen transportvirksomhet, slik at disse ikke kan overføres til industriforbundene. Videre er innsendt et subsidiært forslag, som vil sees av dagsordenen. Sekretariatet må fraråde vedtagelsen av både det prinsipielle og subsidiære forslag.

For *statsstjenestemennene* er forholdet nogenlunde det samme. Statsarbeiderforbundet har der hittil ikke vært mulig å få realisert. Nu foreslår Postforbundet at man som en overgangsform inntil videre skal opprettholde de enkelte spesialforbund, og at disse danner et kartell. Det er ikke overensstemmende med forrige kongress' beslutning, og sekretariatet kan heller ikke gi sin tilslutning til dannelsen av en statsarbeiderorganisasjon på denne måte. Man bør opprettholde den tidligere beslutning og søke å få den gjennomført så langt det er mulig. Det er sekretariatets standpunkt, og jeg vil anbefale at kongressen slutter sig om det.

O. M. Haugen: Det kom litt overraskende på mig at denne sak optas allerede idag; jeg hadde ikke ventet at den vilde kommet under behandling ennu på et par dager. Imidlertid skal jeg søke å redegjøre for vårt syn på forholdene og det som står i forbindelse med omlegningen. Teigen uttalte at kongressen ikke godt kunde vedta noget som var avvikende fra den stilling foregående kongress hadde inntatt. Hvis man går tilbake til den debatt som blev ført den gang, og fester sig ved de premisser som lå til grunn for beslutningen om overgang til industriforbund, vil man erindre at det som blev fastslått som et *utravikelig* prinsipp var at der bare skulde være medlemmer av ett og samme forbund på én arbeidsplass; derimot blev der med hensyn til grenselinjene organisasjonene imellem gitt et ganske sterkt spillerum, hvilket er naturlig, da den innstilling som sekretariatet fremla ikke hadde trukket op nogen slike i det hele tatt. «Hvis», «muligens» og «i det og det tilfelle» — det var disse betingede uttrykk som gikk gjennom innstillingen om organisasjonsformenes omlegning. De tvistespørsmål som måtte opstå blev henskutt til forhandling mellom vedkommende forbund og mellom disse og sekretariatet, som i siste instans skulde ha avgjørelsen.

Vårt forbund har fulgt kongressens beslutning så langt det var mulig. i og med at det har avgitt de medlemmer som arbeider i de forskjellige industrier. Men hvad angår de medlemmer som idag står i Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet, hevder vi at forbundet, slik som det nu er sammensatt og opbygget, er en *industriorganisasjon like fullt som de andre industriorganisasjoner her i landet*. Forbundets utvikling og arbeidsmuligheter henger nøie sammen med utviklingen av selve elektrisitets-

forsyningen. Forholdet er idag det at hver eneste kraftstasjon i Østfold, Akershus og Vestfold f. eks. foruten på Rjukan kjører på samme ledningsnett. Skulde våre medlemmer oppgrupperes efter den linje som sekretariatet har tenkt sig, vilde det i praksis bety at de kom til å bli overført til *fem forskjellige forbund*. Og jeg vil spørre hvilken organisasjonspraksis er det? Slik som arbeidsforholdene stiller sig for elektrisitetsforsyningsfolk, er det naturlig at de står sammen i ett forbund tilsluttet Landsorganisasjonen. Vårt forbund har fulgt en konsekvent linje, jeg kan gjerne si fra stiftelsen. Det er idag et branche- eller industriforbund, og det er medlemmenes opfatning at det vilde være et *uhørt overgrep* å vedta en beslutning som den det her er foreslått. Kan de andre forbunds representanter stemme for den med tanke på den stilling deres *egne* forbund til dels står i med hensyn på gjennomførelsen av omlegningen? Ja, kan de gjøre *det*, vel — da har vi ikke mer å si.

Ordstyreren refererte følgende telegram mottatt fra avdelingen ved Vittingfoss:

Vi vil på det bestemteste protestere mot at vårt forbund oppløses. -- For avdeling 46, Vittingfoss, av N. E. K. F., O. J. Moen, formann, Frimann Pettersen, sekretær. —

Sethil: Blandt de forslag som finnes inntatt i dagsordenen, er ett fra Kommuneforbundets hovedstyre som går ut på, at omorganiseringen i henhold til kongressens beslutninger i 1923 gjennomføres snarest og senest 1 juli 1926. Det pekes i forslaget på at ved kommunenes elektrisitetsverker er forholdet ennu idag, at en del er tilsluttet Norsk Kommuneforbund, andre Norsk Elektrikker- og Kraftstasjonsforbund, mens en god del fremdeles er uorganisert. Dette forhold virker hemmende for begge forbund i agitasjonen og har skapt uklarhet og svekkelse under tariffforhandlingene. Når vi i hovedstyret har inntatt denne stilling, er det ikke ut fra det hensyn at vi ønsker Elektrikkerforbundet oppløst, men fordi vi mener det bør skapes klarhet. Den sammenblanding eller opdeling som nu er til stede, virker ikke heldig for organisasjonen. Et annet hensyn er at når linjene for organiseringen også på dette område er trukket op ved en kongressbeslutning, må det vel være en oppgave for Landsorganisasjonen å søke denne beslutning *gjennomført*. Så lenge det ikke er bestemt hvor elektrikerne og kraftstasjonsbetjeningen ved de kommunale verker hører hjemme, er det uundgåelig at man på begge sider blir hindret i en effektiv agitasjon for hvervning av medlemmer. Ved tariffforhandlingene blir det heller ingen plan og intet samarbeide. Den ene gruppe går til opsigelse uten at det blir konferert med den annen. Det kan vel ingen tvil være om at ved gjennomførelse av mer ordnede forhold her, vil agitasjonen kunne bli drevet med adskillig mere kraft enn nu. Og skal det være nogen *sammenheng* i det som blev vedtatt av kongressen for to år siden, må også den linje som den gang blev fastslått, følges konsekvent. Først da får vi dannet virkelige industriorganisasjoner. Det forbund som skal organisere de som har kommunene som arbeidsgiver, må da også omfatte alle de som *arbeider* ved kommunen. Jeg anbefaler forslaget.

Med hensyn til sekretariatets forslag på side 35 i dagsordenen var jeg ikke til stede i sekretariatet, da det spørsmål blev behandlet, men jeg

har sagt fra at jeg ikke er enig i beslutningen. Den kan komme til å skape adskillige vanskeligheter, ialfall for vårt forbund. Jeg tror ikke det vil være hensiktsmessig å vedta noget som peker i den retning som her foreligger. Jeg mener at man får konferere forbundene imellem i den utstrekning det er gjørlig, og vi har også strukket oss langt her. Men jeg tror det blir en temmelig broget affære å gjennomføre dette. Derfor henstiller jeg at man stemmer *mot* dette punkt.

Liljan: Formannen i Elektrikker- og Kraftstasjonsforbundet hevdet at forbundet hadde vært lojalt med å avgi medlemmer. Det er ikke helt riktig. Ved Borregård søkte vi å effektivere omlegningen straks, og det gikk glatt; men det gjenstår fremdeles en liten gruppe på 10—12 mann på kraftstasjonen, som det har vært umulig å få overført til Papirforbundet. Vi mener det er grunn til å sette press på her, fordi det ingen mening er i at denne lille gruppe setter sig op mot kongressbeslutningen. Jeg håper forbundet gjør fortgang med overførelsen.

Slaattelid: Når man fra elektrikkernes side har reist motstand mot omlegningen er det fordi der er opstått den opfatning, at de som en liten gruppe, f. eks. innen Bygningsarbeiderforbundet, vil ha vanskelig for å kunne hevde sig. Jeg tror det er uriktig å se det slik. Jeg tilhører nu det elektrokjemiske forbund efter å være gått over fra Elektrikkerforbundet, og jeg kjenner ikke til at det der, hvor omlegningen er gjennomført, har vært nogen vanskelighet med samarbeidet mellem de forskjellige grupper av elektrikkere ved bedriften og de øvrige arbeidere. Men det har vært drevet adskillig *agitasjon* innen Elektrikkerforbundet for den opfatning, som Haugen her gjør sig til talsmann for. Det har, som det fremgår, også vært holdt en uravstemning. Jeg mener det er litt søkt, at man setter så meget inn på dette, og at man har stirret sig for blind på dette spørsmål. Det vil neppe skade, at man tilveiebringer mest mulig ensartethet på grunnlag av sekretariatets forslag, og jeg vil stemme for det.

Rudlang: Det har vist sig vanskelig å finne den riktige opbygning for at alle de forskjellige grupper kan finne sig tilfreds og bli plasert på rette måte. Det er en engstelse hos de små grupper for at de ikke skal få sine interesser tilstrekkelig varetatt ved en opdeling, og den følelse finner jeg for min del helt naturlig, og jeg mener at når de som rammes av en sådan opdeling, *har* den opfatning, da må der legges vekt på den. Hvad som er praktisk i ethvert tilfelle, skal jeg ikke dømme om. De som det nærmest og direkte gjelder, har lettest for å opgjøre sig en mening om hvordan det vil virke. Jeg kan imidlertid ikke stemme *mot* Elektrikkerforbundets forslag i den stilling det har inntatt i denne sak, og jeg tror jeg gjør rettest i å innta det standpunkt.

Ordstyreren refererte forslag fra Sethil om at fristen i sekretariatets forslag blev sat til 1926 istedenfor 1927.

Hans O. Yssen: Hvorfor skal man her utpeke et enkelt forbund og forbigå dem som står foran å skulle avvikle? Jo, fordi forbundet er nytt og ikke så mektig. Derfor skal Elektrikkerforbundet være syndebugken. Vårt forbund har engang stått i et «industriforbund», nemlig Jern- og Metall. Men den gruppe vi utgjorde, var et *stedbarn* der og blev ikke særlig godt behandlet. Vi måtte bøye oss for den større gruppe, jern-

arbeiderne. Nu tales det om at man skal over i Bygningsarbeiderforbundet. Det er et enda mer utpreget akkordfag; men elektrikerne er mot akkord — nu som tidligere. Nu er de kommet op i en nogenlunde time-lønn. Men det første arbeidsgiverne i tilfelle vil prøve å drive igjennem er å slå lønnen *ned* til det som den er i bygningsindustrien. Og elektrikerne vil ikke ha lettere for å hevde sig der enn i Jern- og Metallarbeiderforbundet. Jeg har fått opfordring til å si fra her, at hvis kongressen vedtar sekretariatets forslag, vil det være ensbetydende med at elektrikerne får *stå utenfor*, inntil et nytt sekretariat vil ta saken op igjen. Jeg tror det vil være mere til gagn for arbeiderklassen, om de kan bli stående som eget forbund.

Karl Auten: Når man taler om overførelse av medlemmer til de forskjellige forbund og foreninger, vil jeg si at Bygningsarbeiderforbundets avdeling 1 har lojalt fulgt beslutningene, og da bør også de andre gjøre det samme. Jeg henvender dette spesielt til Møbelindustriarbeiderforbundet. Det er sendt flere skrivelser dit uten resultat. Jeg vil henstille til Landsorganisasjonen å pålegge forbundene å etterkomme de direktiver som tidligere er gitt. Hvad akkordsatsene i bygningsfagene angår, kan jeg si at de er ganske visst dårlige, så *dem* behøver ikke siste taler å være redd for.

Halvard Olsen: Når kongressen i 1923 besluttet at industriforbundsformen skulde være gjennomført til 1 juli ifjor, var det vel egentlig ikke ut fra den synsmåte at gjennomførelsen skulde foregå innen den tid uten hensyn til hvordan opfatningen innen de forskjellige forbund kunde være; man satte en tidsfrist for derved å påskynde omlegningen. Det nytter så lite å gjøre organisasjonsformene til et kateterspørsmål, hvor det bare gjelder å vedta forslag som sier det og det. Vi har i denne materie hatt nok av utredninger, og det har sett ut som at medlemmene *krevet* en omlegning — i den ene eller den annen retning. Men når det kommer til stykket og en avgjørelse skal skje, da reagerer de samme medlemmer og sier at beslutningen bare ikke skal gjelde *dem*. Det er klart at dette forhold må der tas hensyn til. Skal omlegningen *styrke* organisasjonen, må man ikke ved å gå for hurtig til verks fremskape forhold som tjener til å svekke den i stedet. Når vi kanskje bortser fra Papirindustriarbeiderforbundet, er det vel intet forbund som kan sies virkelig å ha fått gjennomført industriforbundsformen. En del nye forbund er dannet, og andre er blitt oppløst, men ellers er det et langt stykke igjen. Innenfor jernindustrien, hvor det skulde ligge ganske lett an, er kongressens beslutning ikke blitt gjennomført, og jeg ser det slik at det ikke skulde ha sådan hast; i ethvert fall vil vi ikke tvinge fornerne til å gå op i Jern og Metall mot sin vilie. Vi har samarbeide så vel på arbeidsplassen som i ledelsen. Formerforbundet er et ensartet forbund, og det er en *god* organisasjon. Men saken stiller sig noget anderledes hvad det gjelder elektrikerne. Det er en virksomhet som griper inn i en hel rekke industrier, som kraftstasjonene leverer kraft til — ja, det er vel i det hele få industrier som ikke i mer eller mindre grad berøres her. Derfor blir skjebnen for dette forbund, hvis kongressbeslutningen skal gjennomføres, at det må *opdeles i sin helhet*. Bygningsarbeiderforbundet f. eks. blir ingen industriorganisa-

sjon helt ut før det får de elektriske installatører med. For kraftstasjonenes betjening er det nødvendig at de står sammen i ett forbund, både de kommunale og private — *hvilket* forbund blir forholdsvis underordnet. Men det synes mig som om alt ligger til rette for at denne gruppe blir tilsluttet Kommuneforbundet, og at det vilde være det hensiktsmessigste her. Disse folk er jo i stor utstrekning funksjonærer med fast ansettelse, og de har den samme opsigelsestid som funksjonærene i de øvrige etater. — Min stilling i sekretariatet er den samme som Sethils likeoverfor det spørsmål som er reist av transportarbeiderne, og jeg slutter mig til den motivering han der har gitt.

Valdemar Nielsen: Selv om det ikke er gått så hurtig som det måtte være ønskelig, kan man fastslå, at i den utstrekning omlegningen er foregått har den vært til gagn for organisasjonen som helhet. Vi ser det særlig på de nystiftede forbund. Det er en kjensgjerning at medlemmene innen disse er blitt adskillig mer interesserte enn før, da de var tilsluttet andre industrigrupper. Det de har fått føler de mer som sitt eget. Det trues her fra elektrikernes side med at en vedtagelse av sekretariatets forslag vil bety det samme som at de må tre ut av fellesorganisasjonen. Jeg synes ikke den slags trusler skulde fremkomme. For det er klart, at skal man *opnå* noget må det hele sees under ett. Det går ikke an å skille ut en enkelt gruppe her; det vilde føre til oppløsning.

Chr. Syversen: Man skal i en sak som denne legge adskillig vekt på hvad medlemmene sier. Sekretariatet har her istedenfor å praktisere medlemmenes selvbestemmelsesrett gått til det motsatte og satt centralisasjon op som det ledende organisasjonsprinsipp. Når Elektrikerforbundets medlemmer med så avgjørende flertall har uttalt sig for å opprettholde forbundet, har det en naturlig årsak. Jeg henviser i så henseende til hvad formannen har uttalt. Medlemmene har oppfattet sekretariatets innstilling som et overgrep, og jeg mener at kongressen kan ikke med modent overlegg ta en beslutning hvis konsekvenser kunde bli den at de gikk ut av Landsorganisasjonen. Det kan vel sies å være en viss «fagstoltitet» som også spiller inn, men samtidig mener elektrikerne at de har en saklig begrunnelse for sitt krav på å bli betraktet som en selvstendig industrigren. Den sammenslutning som er bygget op, og som omfatter elektrikerne og kraftstasjonenes arbeidere, er idag et virkelig industriforbund, hvad man ikke kan si om alle de øvrige forbund som man påberoper sig til støtte for industriorganisasjonsformen. Kommuneforbundet f. eks. sitter ikke inne med de betingelser som et forbund *må* ha for å kunne bedømme denne arbeidsgruppes lønnsvilkår og arbeidsforhold i det hele. Jeg er nødt til å stemme for Elektrikerforbundets forslag. Den innstilling sekretariatet har fremlagt er i strid med det som Teigen fremholdt i sin åpnings tale her, at man skulde legge alt arbeide på å øke tilslutningen til organisasjonen og slutte rekkene tettere sammen. Man fremmer så vist ikke den oppgave ved å fatte en beslutning som rett og slett betyr et forbunds eksklusjon av fellesorganisasjonen.

Sethil: Rudlang har vært tilhenger av industriforbund, så lenge det passet for ham, men siden synes hans opfatning å ha undergått en forandring. Når man ikke evner å skille mellom industri og *fag*, da er det

naturlig at det kommer til å opstå meningsforskjelligheter. Elektrikerne vil opprettholde sitt fagforbund, men kongressen har sagt at organisasjonen skal bygges på *industriforbund*. Etter hvad Yssen vilde gjøre gjeldende, vilde der ved gjennomførelse av kongressbeslutningen bli flere forbund ved kraftstasjonene. Jeg mener at det *ikke* skulde bli det, hvis beslutningen gjennomføres konsekvent, for da skal det være bedriftsorganisasjoner, samlet i ett forbund, mens man nu står temmelig delt. Det bør ikke bli almindelig at fagorganisasjonen fatter sterke beslutninger og vedtar omorganisasjonsplaner som ikke kan realiseres. Man må innrette sig slik at beslutningene ikke er *mer* inngripende enn at de kan settes inn i livet og føre frem. Hvis da en gruppe ikke finner sig tilfreds og nekter må det stå klart for oss at organisasjonen ikke kan bøie sig for det.

Kregnes: Når talen er om organisasjonsformene må jeg erlig tilstå at jeg ikke har vært enig i industriforbundsformen, og at jeg har kjempet for å bygge Landsorganisasjonen på *samorganisasjoner*. Men i det øieblikk en bestemt form blev vedtatt og fastslått, måtte vi opphøre med å diskutere om de prinsipper som det stod strid om og søke å sette beslutningene ut i det virkelige liv. De som idag er igjen på byggene, det vil si de som ikke er overført til Bygningsarbeiderforbundet, er elektrikerne, og det er klart at de må inn der. Jeg er selv blitt overført dit fra Norsk Arbeidsmannsforbund. Jeg tør uttale bestemt at tariffen i bygningsindustrien ikke er bygget på akkord, av den grunn ligger også bygningsarbeiderne delvis over f. eks. Jern og Metalls. Når organisasjonen bygges op industrielt, ligger det klart i dagen at vi ikke vil få like store grupper der. Men det er uørt for mig, at den mindre gruppes interesser ikke derfor kan bli like godt varetatt som den større. Man vil stå *sammen*, det er tingen. Medlemmenes selvbestemmelsesrett kan ikke fortolkes derhen, at et medlem eller en forening kan bryte en beslutning som er fattet, men man kan arbeide for å få beslutningen forandret. Der tales om å gå ut av fellesskapet. Står *det* i flukt med arbeidet for å bygge op en arbeiderklassens kamporganisasjon? Jeg påstår at vi alle har plikt til å gjøre det best *mulige* ut av en beslutning, når den engang er fattet, og søke å ordne det på lempeligste måte.

Haugen: Teigen har uttalt ved en tidligere anledning, at han ikke kunde forstå at der skulde treffes en beslutning for Loke og en annen for Thor. Hvordan stiller han sig nu i *dette* spørsmål? Her blir det en beslutning for Loke og *ingen* beslutning for Thor. Den svenske landsorganisasjons sekretariat og representantskap har i sin plan for omlegning til industriforbund *vedtatt* et eget elektrisitetsforsyningsforbund. Og man har der arbeidet *lenger* med industriforbundstanken enn hos oss. Ved den ordning sekretariatet har foreslått vil vi komme til å miste det skandinaviske samarbeide som vi har hatt det best mulige utbytte av. Jeg forstår ikke at den norske Landsorganisasjon i dette spørsmål skal stå i en noget annen stilling enn den svenske. Da vi stiftet vårt forbund var betjeningen ved to-tre kraftstasjoner organisert, vi har siden maktet å organisere betjeningen ved 27 stasjoner i vårt forbund. Det er også lykket oss på de aller fleste steder å få vekk de personlige kontrakter og gjennomføre organisasjonsmessig fastsatte arbeidsvilkår. Jeg er sikker på, at i samme

øieblikk som Landsorganisasjonen slutter sig til sekretariatets organisasjonsplan i denne hensende, og den skal søkes gjennomført, kan vi si farvel til de fleste av disse kraftstasjoner. Og dette vil være til skade ikke bare for elektrikerne, men til skade for hele Landsorganisasjonen. Jeg kan forstå at Kommuneforbundet arbeider for sitt forslag. Forbundet må jo ha en *ramme*. Men hvor den ramme til sist skal ende, det forstår ikke jeg. Halvard Olsen sa at vårt forbunds arbeide grep inn i alle industrier. Det er selvfølgelig riktig. Ved installasjonsbedriftene arbeides det innen alle forskjellige industrier i året.

Jeg optar vårt forslag, som er trykt i dagsordenen og lyder:

Kongressen godkjenner at Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund fortsatt består som organisasjon for elektrisitetsforsyningens arbeidere (kraftstasjonsbetjeningen, elektrisitetsverksarbeiderne og installatørene) samt for telefon- og telegrafvesenets arbeidere. —

Det nytter kanskje ikke, som stillingen ligger an, å *snakke* her. Men jeg vil til slutt si, at det vilde være fornuftig av kongressen å ta *det* standpunkt, at man ikke går til det skritt å oppløse *ett* forbund sålenge det ikke røres ved noen av de *andre*.

H. Fladeby: Da vi diskuterte organisasjonsformene på siste kongress, blev det sagt, at ved den omlegning som da blev besluttet, skulde alt bli såre godt. Der skulde bli glede i Jerusalem når omlegningen var gjennomført og bli en ny storstilet enighet. Det viser sig på denne kongress, at det forhold ikke er tilstede. Etter at man har knesatt det prinsipp som skal følges, knirker det såsnart medlemmene skal overføres fra det ene forbund til det annet. Sethil har foreslått at Elektrikerforbundet skal oppløses ganske snart, nemlig innen juli 1926, mens sekretariatet stiller et års lengere respit. Jeg vil si til ham som formann i Kommuneforbundet, at han først og fremst bør sørge for å få overført de grupper innen Kommuneforbundet som *ikke* hører hjemme der til de respektive forbund som de skal stå tilsluttet. Jeg går ut fra at spørsmålet om organisasjonsformen for øvrig kommer op senere ved de særskilte tilfelle, hvor der foreligger forslag, og jeg skal derfor ikke komme inn på det her. Men jeg vil si at jeg er helt uenig i sekretariatets forslag om oppløsning av Elektrikerforbundet. Og hvorfor? Fordi sekretariatet her ikke har handlet konsekvent. Hvorfor har man ikke sagt det samme til de andre forbund innen Landsorganisasjonen, men som ikke har villet respektere organisasjonens beslutninger? Man skulde ha skjært alle over en kam og sagt, at hvis ikke omorganiseringen er gjennomført til den og den tid, da går de *allesammen*. Det har man ikke gjort, men utsett sig et enkelt forbund som forsøksobjekt. Elektrikerne på sin side er så å si enstemmig om at de vil *oprettholde* sitt forbund. Da å vedta en beslutning som kan gi støtet til at de blir satt utenfor sin fellesorganisasjon vil ikke jeg i alle fall være med på. Jeg stemmer for Elektrikerforbundets forslag.

Nils Stene: Beslutningen i år må bli den samme som sist. Vi kan ikke fire på det prinsipp at industriforbundsformen skal gjennomføres. Jeg tror heller ikke elektrikerne vil tape på det å bli overført til de forskjellige industrier som de arbeider under, absolutt ikke. Man må komme til det

at det blir en forening for hver arbeidsgiver, de faglige særinteresser må her bli av underordnet betydning. Jeg slutter mig derfor til sekretariatets forslag, og håper inderlig at det må bli vedtatt. Det er bare sørgelig at det ikke har kommet forslag også for andre forbund som ikke har etterkommet beslutningen av 1923. Omlegningen er gjennomført helt for den elektrokjemiske industri, og der er man tilfreds med resultatet.

Fr. O. Johansen: Der er fra denne plass talt om forenkling i administrasjonen. Nu er der en anledning til å få det. Men hvad ser man? Jo, nu reises der agitasjon mot de beslutninger i organisasjonsspørsmålet som kongressen tidligere har fattet. Det må da være skjedd ut fra rene gruppe- eller særinteresser, det er *de* som skal gjelde, — det er sagt med rene ord. I og med at man vedtok å danne industriforbund fastslo man vel også at der skulde være like lønns- og arbeidsvilkår på arbeidsplassene for de som arbeider i samme industri. Men *dermed* har man naturligvis ikke villet nekte en liten gruppe å nå høiere op. Kraftstasjonsbetjeningen på mitt sted, det er i Sauda, har også spurt om de kan få anledning til å bli tilmeldt den forening jeg tilhører, og som teller 500 mann, og det er klart at der hører de hjemme. Nu i det siste har disse røster forstummet fordi det er nogen av tillitsmennene som har holdt igjen.

Yssen: Til den siste taler vil jeg bemerke, at Elektrikerforbundet har fått henstillinger fra mange av dem som er blitt overført, om at de må få komme tilbake, da det er der de føler sig hjemme. For øvrig vil jeg med hensyn til sekretariatets stilling til og behandling av denne sak gjøre oppmerksom på, at det i sist avholdte forbundsstyremøte blev besluttet en henstilling til sekretariatet, at det måtte komme en konferanse i stand angående det spørsmål som her foreligger til avgjørelse. Omsider fikk vi også av sekretariatet innbydelse til å komme op der. Men en av liebhaverne til Elektrikerforbundet var ikke til stede, og da kunde ikke Landsorganisasjonen konferere med dem som var valgt fra vårt forbund. I stedet skulde man få en innkallelse til en *annen* gang. Men denne innkallelse er ennå ikke kommet. Hvad vi møter her, er da sekretariatets *innstilling*, som er blitt til på dette grunnlag. Det er ikke her spørsmål om å bryte med industriforbundslinjen, for vi mener at der er *plass* innen den faglige Landsorganisasjon for et industriforbund omfattende elektrisitetsforsyningen. Haugen har vært *mot* at man skulde gå ut av Landsorganisasjonen, men det er ikke Haugen som bestemmer det; det er medlemmene selv som gjennom sitt flertall bestemmer og har avgjørelsen i sin hånd. Jeg henstiller til kongressens representanter å stemme sekretariatets forslag ned.

Hans Aas: Kongressen har fastholdt de retningslinjer som er opptrukket med hensyn til industriforbund. Men det er klart at når retningslinjene skal settes ut i livet, må man påse at det også gjøres på en slik måte at det ikke *skader* Landsorganisasjonen. Og jeg tror det vil skje, når man tvinger omlegningen igjennem for enkelte forbunds vedkommende og lar de andre være urørt. Det er dette som er det urettferdige, hvad også Elektrikerforbundet peker på, og det er det som er en *hovedgrunn* i motiveringen for deres stilling her. En rekke forbund burde nu ha etterkommet det pålegg kongressen har gitt; således skulde man ven-

tet at de grafiske forbund forlengst var sammensluttet til ett. Det er ikke skjedd. Etter det landsmøte som holdtes i sommer av Centralforeningen for Boktrykkere vil dannelsen av et *grafisk forbund* her i landet iallfall ikke kunne gjennomføres på tre år. Men vi hører intet fra sekretariatet om det. Hvorfor da være så hård likeoverfor Elektrikerforbundet? Jeg optok i sekretariatet forslag om at den siste passus i innstillingen, om *tidspunktet*, blev sløifet. Jeg mener at man skulde ikke sette nogen frist for ett forbund mer enn for noget annet. Jeg går ut fra at der kan bli stemt over min reservasjon her, og jeg vil henstille at der blir adgang til det. Jeg ser det som en mangel at man ikke i forbindelse med omlegningen har funnet en form, som kunde gjøre det mulig at arbeiderne innenfor større grupper fikk anledning til å drøfte og fremme de tekniske eller særlige faginteresser som de har; jeg mener at der skulde være *plass* for det, ved siden av de *klasseinteresser* som forener alle organisasjonens medlemmer. Innen den grafiske industri har man således sine landsomfattende *faggrupper*. Jeg mener at fagorganisasjonen skulde søke å finne en form hvorved også disse interesser blandt arbeiderne kunde tilgodesees.

Oskar Syvertsen: Jeg legger det i Teigens uttalelse her, at han mener å ha sekretariatet med sig på at der skal tas de *hensyn* som er nødvendig for å bevare den faglige organisasjons enhet. Grunnlaget for omlegningen er gitt, men sekretariatet *har* vært nødt til å ta visse hensyn. Vi kan jo ikke nekte for at der er mange momenter som spiller inn ved en slik sammenslutning. Aas nevnte Centralforeningens landsmøte, hvor man uttalte sig for å gå til et kartell for den grafiske industris arbeidere. Det later til at kongressen vil godkjenne en slik ordning. Jeg vil ikke være mot det, når landsmøtet har tatt det standpunkt og det har kongressens tilslutning. Men da er det også rimelig at man tar visse hensyn til et fag som elektrikerfaget og søker å undgå noget som kunde komme til å virke uheldig og til skade. Jeg vil stemme for den reservasjon Aas har tatt, hvis det blir anledning til det.

Johs. Hulthin: Når kongressen i 1923 besluttet å legge industriforbundsorganisasjonen til grunn, er det ikke sagt at alle de som stemte for beslutningen var begeistret for denne organisasjonsform. Men av to onder velger man det minste; slik også her. Etter kongressens beslutning skulde de grafiske fag sammensluttet til ett forbund. Jeg representerer visstnok den største avdeling i landet med et par tusen medlemmer, og vi har i vår nokså grundig behandlet den sak. Resultatet er blitt at vi med overveldende flertall har besluttet å holde på den organisasjonsform vi har. Og når vi har funnet det, er det fordi vi mener at den har ikke hatt nogen mangler. Typografene har jo en gammel organisasjon. Den har kanskje ikke hatt så mange *streiker* nettop, men medlemmene har alltid vært en kompakt masse når de var i streik, og de har gått *samlet tilbake* etterpå. Der har ikke vært noget frafall og intet skruebrekkeri. Ser man på de resultater som er oppnådd, da må man innrømme at der for typografene ingen grunn er til å eksperimentere med organisasjonsformen og oppløse sitt forbund. Vi går derfor ikke med på en sammenslutning med bokbindere og litografer. Samtidig kan jeg si at der ikke har vært noget

dårlig *samarbeide* mellom disse grupper. Men jeg tror ikke resultatene vil bli *bedre*, snarere omvendt, om man går op i én organisasjon istedenfor å oprettholde hver sitt forbund med det samarbeide man nu har. Jeg vil stemme for Elektrikkerforbundets forslag og anbefale det på det beste.

Teigen: Jeg kan ikke skjønne at der er nogen grunn til å bebreide sekretariatet den stilling det har inntatt. Den beslutning fagkongressen tok i 1923 var jo resultatet av 10—12 års drøftelse innen organisasjonen, og sekretariatet må selvfølgelig stå fast på og være i overensstemmelse med det som er vedtatt. Om *det* kan der ikke være nogen dissens. Skal man absolutt reise anker her, må de da adresseres til *kongressen*. Til representantene for Elektrikkerforbundet vil jeg si, at det er ikke noget sekretariatet har funnet på; det er beslutningen fra to år tilbake vi har å holde oss til. *Detaljene* ved omorganiseringen kan man jo snakke om. Når samarbeidet ikke alltid har vært som det burde være, må det føres tilbake til organisasjonsforholdene; det kommer av at industriorganisasjonsformen ennå ikke er gjennomført. Sekretariatet står i denne sak på kongressens grunn, idet det sier at det ser ingen foranledning til nu å gå til nogen forandring. Der snakkes om *andre* forbund. Ja, det mangler på gjennomførelsen av kongressens beslutning for disse også. Men de har ikke fremmet noget forslag om endring. Elektrikkerforbundet derimot har tatt initiativet til å innsende et forslag, og da sier vi at et sådant forslag ikke kan *anbefales*, idet vi fraråder at Landsorganisasjonen skal stille nogen enkelt gruppe i en undtagelsesstilling. Det vilde bli å ta en *prinsipiell avgjørelse i organisasjonsspørsmålet* om man skulde gjøre en dispensasjon her, og ingen makt vilde da kunne gjennomføre industriorganisasjonsformen i vårt land. At «medlemmene skal bestemme» må jo være en ren overdrivelse, når det skal opfattes i den forstand at hvert enkelt medlem eller *gruppe* skal bestemme over hvordan organisasjonsformene skal innrettes. Vi hadde ikke tenkt å gjøre nogen undtagelse for elektrikerne eller for andre, men når de selv kommer med forslag, har sekretariatet naturligvis måttet ta stilling. Derfor vil jeg henstille til kongressen å *vedta* sekretariatets innstilling i disse spørsmål, samtidig som jeg vil gjenta og understreke at der må forlanges *lojalitet* mot de fattede beslutninger hvis man skal få et fruktbringende arbeide og en kraftig organisasjon.

Ask: Jeg tror Haugen og Yssen ser for mørkt på situasjonen, når de mener at alle chanser for elektrikerne skulde være forspilt ved en oppløsning av forbundet på det grunnlag som er foreslått. Innen *alle* forbund finnes der små grupper. Yssen fremkom med noget som kunde opfattes som en trusel. Tror han eller nogen annen at elektrikerne vil kunne hevde sig noget bedre ved å stå utenfor ethvert faglig, organisasjonsmessig samarbeide? For min del er jeg enig i sekretariatets innstilling, når bortsett fra tidspunktet; her er jeg heller ikke enig med Aas. Jeg stemmer for *Sethils* forslag om å sette fristen for beslutningens gjennomførelse til 1926. Jeg minner om at efter forutsetningen skulde gjennomførelsen av beslutningen i 1923 være foretatt innen *juli ifjor*. Hvis innstillingen vedtas, må det samtidig være en pekepinn for de andre forbund, som er nevnt, til å ordne sig; beslutningen må gjelde for *alle*, også for bokbinderne og boktrykkerne.

Oskar Karlsen: Kommuneforbundet ompendrer en mengde fag og har derfor lett for å komme på kant med faginteressene. Men det er en kjensgjerning at forbundets medlemmer er *kommunearbeidere*; de har kommunen som sin arbeidsgiver, og de må derfor også alle som følge derav *tilhøre* Kommuneforbundet. Hvad vårt forbunds hovedstyre foreslår, er at beslutningen på forrige kongress skal respekteres. Skulde man vedta det innsendte forslag fra Elektrikkerforbundet, vilde det gi anledning til store forstyrrelser. Man må se på dette spørsmål slik, at det er ikke centralismen ovenfra, men nedenfra som her gjør sig gjeldende, idet en liten faggruppe ikke vil underordne sig en fattet beslutning. Det kan være en fare ved å la også en liten minoritet få lov til å holde på med sine særinteresser. Jeg anbefaler Kommuneforbundets forslag. —

Ved *voteringen* forelå sekretariatets forslag sålydende:

Norsk Elektrikker- og Kraftstasjonsforbund blir å oppløse som eget forbund og medlemmene overføres til de industriforbund hvor de i virkeligheten hører hjemme. Denne omorganisering må være tilendebragt senest innen 1 juli 1927. —

Videre forelå det av Haugen optatte forslag (side 176), Sethils forslag om at tidsfristen skulde settes til 1 juli 1926, samt forslag av Aas om at der *ikke skulde settes nogen tidsbegrensning*.

1. votering.

Det blev stemt alternativt mellom sekretariatets og Elektrikkerforbundets forslag, med forbehold om senere avgjørelse av endringsforslagene til innstillingen. Til voteringen blev det forlangt navneoprop.

Sekretariatets forslag, første punktum, blev vedtatt med 164 stemmer mot 36 som blev avgitt for Elektrikkerforbundets forslag.

Flertallet var: Gummar Andersen, Kr. Henriksen, J. B. Johansen, Moljord, Røste, Selfors, S. Simonsen, Alfr. Fredriksen, Hulbak, G. Hermansen, Haraldsen, Alsgaard, Kr. Andersen, Edv. Arnesen, T. Birkeland, Reidar Eriksen, Ertresvaag, Kregnes, Karl Kristiansen, Lystad, Nils Olser, Torbjørnsen, S. Samuelsen, Harry Nilssen, Harald Henriksen, Joh. Kristoffersen, Aimar Olsen, Olaf Abrahamsen, G. E. Andersen, Kr. Bakken, Ole Hansen, Hegg, Kamphus, Olaf Karlsen, Kielsen, Lindstrøm, Kr. Nilsen, Øvind Olsen, W. Lund Olsen, Markus Pedersen, Simenstad, Størdahl, Wenge, Aamodt, Buland, Eggen, Engen, Alb. Hansen, Haare, W. Kristiansen, Thoresen, Waatvik, A. Braathen, Bøckmann, Børve, Green, A. Gulbrandsen, Aksel Jakobsen, Sv. Johannesen, Fr. O. Johansen, Jønsson, Nicolaisen, Karl Olsen, Rothaug, Stenklev, Brynildsen, Karl Hansen, Nils Halvorsen, Olaf Johannesen, Eugen Johansen, Halfdan Johnsen, Oskar Karlsen, Alf Kristiansen, O. C. Moe, Rinnan, Johan Samuelsen, Lund, A. Birkeland, Hamsaas, Miclielsen, Ask, Henry Jakobsen, Math. Larsen, Rudolf Mathisen, Joh. E. Pettersen, Stiklestad, Aarmo, Akselsen, Ek, Endrésen, A. Gulbrandsen, Erling Hansen, Haugrønning, Karl H. Karlsen, Andr. Kristensen, Hedvin Larsen, Nedberg, Ola Olsen, Petterson, Renholdt, Siljan, Strandberg, Vold, Helland, Johs. P. Nilsen, Louis Johansen, Gustavsen, W. Nielsen, Paul Amundsen, A. Gundersen, Marvik, Steira, Østvik, Johs. Abrahamsen, W. Andersen, Edvardsen, Eug. Berg, Gunnar

Braathen, A. Eliassen, Mørk, Schwingel, Litsheim, Slaattelid, W. Svendsen, Johs. Wilhelmsen, Flønes, Nesbak, J. G. Olsen, Sundbye, Hindahl, Adolf Olsen, Davidsen, Dybdal, Liljan, Karl Aug. Olsen, Benterud, Nordeng, Slette, Arntsen, Borgersen, W. Gulbrandsen, Sten, Viken, Bratsberg, Ole Kristensen, Sund, A. Kristiansen, Skau, Stene, D. Jakobsen, Kr. Jakobsen, Oksvik, Johan Jensen, Josef Jensen, Petter Hansen, Rønbek, Volan, Halvard Olsen, Sethil, Bratvold, Oskar Olsen, Alberti, Aas og Oscar Syvertsen.

De 36 var: Johan Nygaard, Wilhelm Olsen, Auten, Oskar Hansen, Hulthin, Enok Rasmussen, Rungstad, O. M. Haugen, Yssen, Ludv. Johansen, E. Gabrielsen, Karl Iversen, Th. Kristiansen, Kr. Kristoffersen, Laurits Larsen, Leonard Nilsen, Kr. Olsen, Oslo, Storaa, Rudlang, Chr. Syversen, Rich. Hansen, Strøm, A. E. Gundersen, Hovde, H. A. Birkeland, Angelskår, Sigrid Dahl, Knut Pettersen, Fladeby, Anders Hansen, Johs. Johannesen, Hj. Johansen, Ole Hagen, Olaf Hansen, Emil Hult og Arthur Olsen.

Følgende 37 var fraværende: Magnus Magnussen, A. S. Moe, Tannes, Vestad, Lars Nilsen, Harald Berg, E. Torkildsen, Weie, Karl Andreassen, Vilh. Berntsen, Julius Clausen, H. Eriksen (de 4 siste optatt i megling), Ellingsen, Foss, Hans Johansen, Berby, Kopp, Einar Rasmussen, Systad, Haslie, Narvesen, Peder Pedersen, Tvedt, Wiik, Harald Nilsen, Hanna Adolfsen, Ingv. Olsen, Kr. Olsen, Drammen, Ole Johan Olsen, Offner, Karl Dahl, Bjurstrøm, Aarøe, Ødegaard, Eng, Guldvog og Tranmæl.

2. votering.

Med stort flertall blev det vedtatt at der skulde settes *tidsbegrensning*.

Derpå blev *sekretariatets* forslag (1 juli 1927) vedtatt med stort flertall alternativt med Sethils forslag.

Ordstyreren (Mørk) refererte følgende skriftlige erklæring, fremlagt av J. G. Olsen, Johan Flønes, B. Næsbak, A. Østvik, O. Rinnan, Gustav Weie, Harald Berg, Johan Stiklestad, I. F. Hamsaas, W. Kristiansen, Ludv. Buland, Henrik Eggen, Olaf Kregnes, A. Fredriksen, O. C. Moe og I. Haugrønning:

Representantene fra Trondhjem og Trøndelag må indinert protestere mot Jens Teigens uttalelse om at der på kongressen var fremmede elementer. Bortset fra den grove uhøflighet mot våre fremmede gjester som lå i uttalelsen, var uttalelsen en direkte grovhet mot en av representantene fra Trondhjem og en indirekte uforskammethet mot organisasjonen som har valgt kameraten. Denne arbeider og kamerat har den største tillit blandt arbeiderne i Trondhjem. Det er ikke verdig nogen fagorganisert arbeider å komme med den slags nasjonalistiske floskler og aller minst er det verdig Landsorganisasjonens fungerende formann.

Efter bemerkning av *Bratvold* om at trønderne hadde brukt sterkt skyts i debatten, og at den fungerende formann hadde greidd å lage ku-

len som syntes å ha truffet, refererte *ordstyreren* valgkomitéens innstilling til medlemmer av

komitéen til fremleggelse av forslag angående pensjonsordning for tillitsmennene:

Richard Hansen, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelforbund, G. E. Andersen, Horten, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Alb. Sund, Rjukan, Kemisk Industriforbund, J. Flønes, Trondhjem, Kommuneforbundet, og Edv. Endresen, Lillehammer, Papirindustriarbeiderforbundet.

Innstillingen blev vedtatt enstemmig ved håndsoprekning.

Man fortsatte derefter behandlingen av forslagene under
organisasjonsformene.

Fra *Norsk Postforbund* var insendt et motivert forslag (side 33—34) som konkluderte med følgende punkter:

1. Landsorganisasjonen optar et kraftig arbeide for opprettelse av statsarbeiderforbund i det vesentlige bygget på det forslag som er frem satt av Norsk Postforbund.
2. For å fremme organisasjonsarbeidet blandt tjenestemennene med størst mulig kraft bemyndiges sekretariatet til midlertidig å anta en sekretær med inngående kjennskap til tjenestemennenes forhold. —

Sekretariatet innstillet:

Under henvisning til kongressens *beslutning* av 1923 vil kongressen uttale, at det ikke vil føre frem å opprettholde de nuværende spesialforbund, og bare gå til en kartelldannelse for statsarbeiderne.

Kongressen gir derfor sekretariatet i oppdrag sammen med de respektive forbund å utrede spørsmålet om en etatsvis organisering av statstjenestemennene med sikte på å fremme en landsomfattende sammenlutning av alle statens tjenestemenn i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. —

O. L. Strom: Jeg har ikke i stor utstrækning optatt kongressens tid, men den sak som her foreligger — statstjenestemennenes organisering — er av den art og viktighet, at jeg er nødt til å komme nærmere inn på den, når den nu foreligger for Landsorganisasjonens kongress til behandling. Saken er av overordentlig stor betydning, ikke bare for tjenestemennene, men for hele arbeiderbevegelsen i dette land.

Rundt regnet kan man si at det er ca. 40,000 statstjenestemenn her i landet. Trekker man fra de som står mer på avstand av bevegelsen, og som vi *ikke* kan vente å få organisert, blir det allikevel en flokk på — la si 15,000, som naturlig sogner til den faglige Landsorganisasjon. Lykkes det oss å få samtlige disse tilsluttet, vil de ikke bare danne det største forbund, men vi vil bli tilført en mektig styrke fra de som betjener nogen av de viktigste samfundsvirksomheter. *Uten* disse vil man så å si mangle et hjul på vognen, om vi skal føre et kraftigst mulig slag mot samfundsmakten. De danner således et verdifullt, ja nødvendig grunnlag i hele arbeiderklassens kamp. — Den sak det her gjelder, skulde kan-

skje hatt en annen plass på dagsordenen, ikke under organisasjonsfor-
 møene, idet det i vinkeligheten spørres om en *nyorganisering* av folk som
 idag står utenfor Landsorganisasjonen. Hvordan man skal gripe tingene
 an for sikrest og hurtigst å opnå kontakt med dem, *det* er problemet, som
 denne kongress skal bidra til å løse.

Alle de møter som statstjenestemennene holder i denne tid, gir et
 trist og nedslående billede av de vilkår hvorunder denne store stand le-
 ver. Forholdene næmmer sig fortvilelsen, kan jeg si. De fremholder at
 hurtig hjelp er påkrevet. Men de har intet fast holdepunkt, fordi de ikke
 har nogen samvende og handlekraftig organisasjon. Inntil 1900, og enda
 en tid utover, stod statens funksjonærer over industriens arbeidere i løn-
 ning, så vel som i arbeidsforhold for øvrig. De hadde sin pensjon, de
 hadde allerede sine ferier — de var, kan man nær si, trygget for tid og
 evighet. *Dertfor* organiserte de sig ikke den gang. Ennu i 1912 stod stats-
 tjenestemennene på høide med de best lønnede arbeidere. Men forhold-
 dene har totalt endret sig siden den tid. Og nu er en organisasjon blitt
 absolutt påkrevet. Det forstår de også i stor utstrekning selv; derpå
 tyder den ting at bevegelsen blandt tjenestemennene for å orientere sig
 mot den faglige Landsorganisasjon er blitt stadig sterkere. Imidlertid må
 vi huske på at det her, stort sett, er *uprøvede* folk vi har å operere med,
 og det gjelder da for hovedorganisasjonen å finne *linjen* som kan føre
 frem til målet. Man kan ikke her uten videre trekke paralleller mellein
 de private arbeideres organisasjonsforhold og de offentlige tjenestemenns;
 forholdene er vel i grunnen vidt forskjellige, og det må man ta hensyn
 til når *formene* skal trekkes op. Som nevnt gjelder det her i stor utstrek-
 ning om en *nyhvervning*. Norsk Postforbund har i mange år efter sin
 beste overbevisning arbeidet for organisering og samling av tjenestemen-
 nene. Det har ganske vist møtt motstand, men vi har også høstet gode
 erfaringer. Så vi kjenner forholdene, hvad de ferreste her gjør.

Da kongressen i 1923 trakk op linjene for sammenslutning av forbundene til industriorganisasjoner, vedtok den også retningslinjer for organiseringen av statstjenestemennene — av folk som organisasjonen ikke hadde nogen kontroll over. Man *tenkte* sig en linje. Men den har vist sig meget lite egnet for organisering av tjenestemennene. Det viste sig ganske straks innen de tre forbund som da *var* tilsluttet Landsorganisasjonen. Lokomotivmannsforbundet reagerte mot tanken om å oppløse sig, og det førte til at dette forbund erklærte enstemmig for sitt vedkommende at man ikke for tiden kunde gå til nogen oppløsning, og alle de organisasjoner som har hatt spørsmålet om tilslutning til Landsorganisasjonen under drøftelse, er av den samme opfatning. Men, sier de: vi kan allikevel danne et statsarbeiderforbund som en overgangsform, nemlig ved opprettelsen av et *kartell*, slik at vi kan bli innmeldt og tilsluttet som en enhet. Det er en form vi kan gjennomføre *idag*, eller i den nærmeste fremtid. Og det er det vårt forslag går ut på: at kongressen skal gi oss tilladelse til å arbeide for en sammenslutning som *foreløbig* skal ha form av et kartell, men at det samtidig hermed skal gå et arbeide for å samle tjenestemennene *etatsvis*, slik at man kan nå frem til ett forbund for hver etat og én forening på hver arbeidsplass. Det er en mulighet for at man derved vil *lette* tilslutningen til den faglige Landsorganisasjon

og derved også snarere komme til den samlede organisasjon av statstjenestemenn som er en nødvendighet.

Vi har foreslått at der skal dannes et statsarbeiderforbund vesentlig efter prinsippene i Norsk Postforbunds forslag, samtidig som forslaget går ut på at Landsorganisasjonen skal kunne anta en midlertidig hjelp til støtte for det arbeide som blir å utføre. Siden vi innsendte dette forslag, har sekretariatet behandlet saken og kommet med sin innstilling. Dette nødvendiggjør at vi modifierer til en viss grad vårt forslag. Vi har da utarbeidet følgende *forslag*, som vi vil fremlegge her:

1. Kongressen uttaler, at sekretariatet og de interesserte forbund som et første skritt til gjennomførelse av kongressens beslutning av 1923 bør opta arbeidet for samling av de lavere lønnede tjenestemenns organisasjoner i et statsarbeiderforbund vesentlig efter de prinsipper som er foreslått av Norsk Postforbund.

2. Kongressen gir sekretariatet i oppdrag sammen med de interesserte forbund straks å opta arbeidet for en øtatsvis sammenslutning av de eksisterende forbund for derigjennem å nå det første mål — én forening på hver arbeidsplass.

3. For å fremme organisasjonsarbeidet blandt tjenestemennene med størst mulig kraft bemyndiges sekretariatet til midlertidig å anta en sekretær med inngående kjennskap til statstjenestemennenes forhold. —

Jeg vil så inntrengende som jeg kan be både sekretariatet og kongressens representanter om å se ikke ensidig, men stort på denne sak. Skal vi gjøre noget alvorlig for å få disse folk inn i organisasjonen, til gjensidig hjelp, eller skal vi kjøre videre på den steile vei vi har begynt? Det er gjæring blandt tjenestemennene idag; de vil frem til kamp mot sin arbeidsherre, og de vil *kjempe selv*. Men da må de også få utnyttet sitt medlemskap i Landsorganisasjonen fullt ut. — Jeg optar forslaget.

Alberti: Den sak vi nu er i ferd med å behandle, er analog med den som nettop er avgjort, da det var spørsmål om Elektrikker- og Kraftstasjonsforbundet. Jeg vil be kongressen være opmerksom på dette forhold.

I 1923 blev det fattet beslutning om at den linje som organisasjonens utvikling må foregå på, er den industrielle linje. Og ut fra det syn var det at det blev besluttet å danne industrisammenslutninger innen de forskjellige industrigrener. For Statens bedrifter blev det vedtatt at det skulde dannes et *statsarbeiderforbund*, idet de forskjellige forbund skulde sammenslutes der. Det er naturlig, at kongressen inntok det standpunkt, fordi Statens arbeidere og funksjonærer har de samme økonomiske interesser. De har en og samme arbeidsgiver; derfor må de også stå i én organisasjon. — Beslutningen av 1923 er ikke gjennomført. Når det *ikke* er lyktes, vil jeg ha sagt at det er de andre organisasjoner av statstjenestemennene, som har stått i Landsorganisasjonen, som får bære ansvaret for det.

For nærværende har vi tre forbund tilsluttet, nemlig Postforbundet, Lokomotivmannsforbundet og Jernbaneforbundet. Straks efter kongressen i 1923 holdt Jernbaneforbundet sitt landsmøte, og det blev der vedtatt enstemmig å akseptere kongressens beslutning. Innenfor vår organisa-

sjons medlemsrekker var det ikke tvil om riktigheten av en omorganisering etter den linje. Det har vi også meddelt Landsorganisasjonen. Vi har sagt, at vi er villig til å ofre det som skal ofres. Men hvordan er forholdet med de øvrige organisasjoner? Under den konferanse som blev holdt med sekretariatet i oktober 1923, sa Postforbundets og Lokomotivmannsforbundets representanter, at de kunde ikke få sin organisasjon med på en gjennomførelse av kongressens beslutning for statstjenestemennenes vedkommende. Lokomotivmannsforbundet bygget sin opfatning på uttalelser som var fremkommet på representantskapsmøtet i forbundet; det hadde ikke spurt sine medlemmer eller forelagt situasjonen for et landsmøte. Postforbundet befandt sig i samme stilling. Først trekkvart år etterpå holdt forbundet landsmøte, og der forelå det som en kjensgjerning at man ikke var kommet til enighet.

Jeg våger den påstand, at når omorganiseringen ikke er løst overensstemmende med beslutningen av 1923, skyldes det ikke *medlemmene*, men ledelsens holdning. Derfor er det naturlig, at Strøm forteller her at det ikke må fastsettes noget bestemt — det skal være flytende. Et kartell vil ikke ha nogen positiv verdi hverken for statstjenestemennene eller for fagorganisasjonen. Strøm har jo en privat landsorganisasjon ved siden av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Han og en del av Postforbundets medlemmer har vært meget aktive i arbeidet der, som vesentlig har gått ut på å søke dannet en organisasjon *utenfor* Landsorganisasjonen. Det eneste forbund innen denne sammenslutning som *tilhører* A. F. L. er hans eget. Hvad har sekretariatet sagt om denne sammenslutning? Jo, at det ikke anerkjenner den. Og man frarådet Strøm å ta formannsstillingen der, fordi sekretariatet var klar over at denne organisasjon vilde *motvirke* at tjenestemennene finner sin rette plass. Man har tatt avstand fra den og sagt, at det var uriktig at den blev dannet, og uriktig av Norsk Postforbund å medvirke til dannelsen. Men Postforbundet har ikke endret signalen av den grunn, og Strøm har ikke bemøiet sig med å frasi sig formannshvervet i denne sideorganisasjon. Derfor har han idag levert et varmt forsvar for fortsatt å ignorere fagkongressens beslutning.

Postforbundets forslag innbyr jernbaneorganisasjonene og de øvrige til å slutte sig til en kartelldannelse, som det offisielt har gitt navnet «Statsarbeiderforbund». Skulde man gå inn på den linje, vilde man få en organisasjon uten myndighet og uten kompetanse. Når kongressen derfor idag skal ta standpunkt til Norsk Postforbunds forslag, skal man være opmerksom på at Jernbaneforbundet i 1924 enstemmig har nedvotert og tatt avstand fra et lignende projekt, som forelå der fra Postforbundet, fordi vi vil nemlig være med på å skape en organisasjon overensstemmende med forrige fagkongress' beslutning. *Vedtar* man Postforbundets forslag, vil det være å gi en konsesjon til de som ikke vil ha industrivis organisasjon.

Jeg vil stemme for at sekretariatet bemyndiges til å anta en sekretær som skal utføre det arbeide som blir å gjøre, idet jeg forutsetter at spørsmålet om statstjenestemennenes organisering vil bli viet den fulle og hele opmerksomhet fra fagorganisasjonens side. Men da skal man også ha sagt fra, at den linje som skal befølges, er den som blev optrukket av

kongressen i 1923, og den skal følges *helt ut*. Der skal ikke være noget sidespring, hverken til høire til venstre. Jeg tilråder at man vedtar sekretariatets forslag, og også det forslag som tilsikter at Landsorganisasjonen yder nødvendig økonomisk støtte til antagelse av en mann, som kan gjøre et grunnleggende arbeide her — og et arbeide som fagorganisasjonen kan være tjent med.

W. Kristiansen: Jeg har ikke stort å tilføie til det som Alberti har uttalt. Det viser sig idag at der er organisasjoner innenfor statstjenestemennenes leir som ennu spekulerer på om de skal etterkomme fagkongressens beslutning eller ikke. Og det kan være forklarlig nok. Hvad slags mennesker er det som finnes innen de forskjellige organisasjoner og grupper av hvad man kan kalle statstjenestemenn? Der finnes blandt dem de mest reaksjonære elementer som kan tenkes i arbeiderbevegelsen. Og det kan se ut som om *statsarbeiderforbundet* i første omgang er ugjennemførlig. Jeg tror også at gjennomførelsen av kongressbeslutningen av 1923 fremdeles vil bli vanskeliggjort i aller høieste grad. Skal man vente til tjenestemennene er vunnet for den faglige organisasjon, da må man vente i en uoverskuelig fremtid — det vil praktisk talt være *umulig*. Selv innen de forbund som idag står tilsluttet Landsorganisasjonen, har man sett tendenser til dannelsen av gule foreninger, som motarbeider oss, og som delvis sogner til det såkalte Statstjenestemannsforbund. Hvad nytte skal det så være i å ansette en sekretær i Landsorganisasjonen til å søke å organisere disse i et statsarbeiderforbund? Jeg kan ikke begripe at det er nogen mening i det, når ikke den nuværende organisasjon ut over det hele land kan få påvirket disse mennesker. Jeg innskrenker mig til å si, at det videre arbeide for virkeliggjørelse av det mål som er satt må foregå blandt medlemmene på de enkelte arbeidsplasser, der hvor organisasjoner finnes. Det er de *eneste* som kan utføre det arbeide. Og de har også plikt til å utføre det. Det eneste vi kan beslutte her, er det som sekretariatet har foreslått. For kan ikke det føre frem, er det heller ikke nogen hensikt i å beslutte noget mer.

Ole Hagen: Teigen uttalte i sin åpningstale at man fikk gå forsiktig frem, så man ikke svekket eller ødela nogen del av organisasjonslegemet. Jeg tror det er verd å feste sig ved det og ta det som en pekepind. I Postforbundet er det mange som er enig i at beslutningen av 1923 bør og må gjennomføres; men meningene blandt medlemmene er delte. Det skulde ikke da være nogen fordel å forsere saken slik, at tjenestemennene kom inn i et statsarbeiderforbund med sprenkte grupper. Kristiansen var inne på de gule organisasjoner som finnes ved jernbanen og andre steder. Det er klart, at hvis kongressbeslutningen straks skal føres ut i livet, før den er moden til det, vil disse gule foreninger ikke bli *ferre*. Lokomotivmannsforbundet besluttet å gå ut av Landsorganisasjonen og fellesskapet fordi det ikke vilde gå til å oppløse sig selv. Under de forhold som er tilstede er det grunn til å advare mot at man nu strammer kongressbeslutningen igjen og sier at der skal være etatsvis organisering. Det er store vanskeligheter ved å få én fagforening på arbeidsplassen blandt postfolkene. Postmannlaget har nu spørsmålet om tilslutning til Landsorganisasjonen ute til uravstemning. Det vilde uten tvil fastholde

sin organisasjonsform. Det er sagt av Alberti at det å danne et kartell er en *omgåelse* av den tidligere beslutning. Jeg kan ikke være enig med ham i det. Det er ment som det første skritt på veien. Jernbanemennene skal minnes om at de ikke er jernbanemenn i første rekke, postfunksjonærene likeså for sitt vedkommende — de er *statstjenestemenn* med én og samme arbeidsgiver. Går man til å åpne adgang til en kartelldannelse som foreslått, vil det straks gjøre spørsmålet om tilslutning til Landsorganisasjonen aktuelt i en rekke tjenstemannsorganisasjoner. Når Alberti sier at et kartell ikke vil by noget positivt av verdi, vil jeg påstå det motsatte. Et tjenstemannskartell vil nettop få som en av sine viktigste oppgaver å foreberede den kommende organisasjonsform, som skal bygges på industriforbundsprinsippet. En slik organisasjon har vi ikke idag, fordi en vesentlig del av grunnlaget mangler. Det er heller intet samarbeide mellom lokalavdelingene tilhørende de tilsluttede forbund. Den eneste plattform som har kunnet finnes for en fellesoptreden utad har vært dyrtidsutvalget. Jeg gjentar og understreker, at hvis kongressen gir despen-sasjon her slik at omlegningen kan skje skrittvis ved dannelsen av et kartell som en overgangsform vil det gi støtet til en raskere tilslutning av de underordnede statstjenestemenn til Landsorganisasjonen.

Strøm: Jeg er nødt til å ta ordet igjen efter den tendensiøse og perfide måte Alberti har behandlet denne sak på. Det er en gammel taktikk, som jeg ikke er fremmed for. Han søker å ramme *personen*. Jeg holdt det personlige utenfor i mitt innlegg til begrunnelse av forslaget. Fra Jernbaneforbundets side har vi alltid møtt mer eller mindre åpen motstand. Men jeg skal holde tilbake hvad jeg kunde ha å fortelle om det. Forholdet er, at alle forsøk på en enig optreden er strandet. I dyrtidsutvalget krever våre folk at det nu må gjøres noget; det må *handles*. Vår største forening sier, at hvis det ikke nu blir en aksjon, melder den sig ut. Men vi skal ikke ha lov til å søke å samle tjenstemennene om de felles interesser, som ligger dem nærmest — det møter motstand på alle hold. Albertis program går ikke lenger enn til å samle *jernbanefolkene*. Selv har de intet effektivt gjort for å samle tjenstemennene stort set. Og så kommer man og sier at det er Postforbundet som vil ødelegge og skrue det hele tilbake! Hvad min «private» organisasjon, som det tales om, angår, har jeg forklart Alberti og sekretariatet hvad hensikten har vært med den. Programmet har vært å holde de lavere lønnede tjenstemenn sammen, til man kunde få et kartell-samarbeide på bred grunn, og så som det næste skritt opta en propaganda for tilslutning til den øvrige arbeiderklasse. Det er ikke noget *forræderi* det. Og der er ikke tatt noget som helst skritt som kan påvises å ha vært stridende enten mot tjenstemennenes eller mot den faglige organisasjons interesser. På den annen side har denne organisasjon vært en nyttig, ja man kan si nødvendig motvekt mot Statstjenestemannsforbundet, som også er et samlingspunkt for en del. Det er ingen personlig strid mellem Alberti og mig i denne sak; divergensen ligger dypere. Den gjelder selve problemet om arbeiderbevegelsens inntrengen blandt tjenstemennene. Og det er her dere skal ta stilling og treffe avgjørelsen.

Teigen: Jeg tror kongressen tok sitt standpunkt til denne sak i og med den første votering her angående organisasjonsformene. Og det er

min opfatning, at man gjør rettest i å fastholde det som var utgangspunktet og forutsetningen for kongressen i 1923, også når det er tale om organisasjonsforholdene blandt statens tjenestemenn. Jeg skal ikke gå inn på alt det som der strides om blandt tjenestemennene selv. Men når det er foreslått at man skal gå til å ansette en sekretær, vil jeg si at jeg tror ikke det kan være nødvendig å ha en fast meglingsmann til å ordne opp med deres indre tvistigheter og forhold. Ingen har mer ensartede arbeidsforhold enn statstjenestemennene; de har én arbeidsgiver. Der skulde da alt ligge til rette for at man stod i én organisasjon. At dette ikke skulde være så, tror jeg de færreste vil være i stand til å fatte. Jeg vil henstille til kongressen også i denne sak å holde sig til sekretariatets innstilling og ikke avvike fra det som tidligere er besluttet; man må ha en grei bestemmelse, så arbeidet med omorganiseringen kan fortsette iallfall.

Alberti: Det blev uttalt av Ole Hagen at man ikke måtte gå «for fort frem». Men kan det påståes å være gjort? Kongressen i 1923 trakk opp den industrielle linje for organiseringen av tjenestemennene og de øvrige funksjonærer og arbeidere her i landet. To år etterpå er man like langt kommet, fordi enkelte blandt de som skulde danne *grunnstammen* i den nye sammenslutning ikke kunde bøie sig. Efter alle de dyre lærdommer som er høstet, vilde jeg, om jeg var Hagen, ha sagt at her skal man gå så fort frem som *bare mulig*. De statstjenestemenn som vil noget, må være opmerksom på at der finnes grupper av statsfunksjonærer som er gule og reaksjonære, og som vil få vind i seilene, hvis vi ikke oprettholder det standpunkt at den industrielle organisasjonsform skal gjennomføres ved statens bedrifter og virksomheter. Det eneste som vil ha nogen vekt her, organisasjonsmessig og i forhold til staten som arbeidsgiver, er én felles sammenslutning i et statsarbeiderforbund i tilslutning til den faglige Landsorganisasjon. Det nytter ikke for Strøm å ha noget mellomled her. Det som var kongressens linje i 1923, har vært *Jernbaneforbundets* linje; denne linje har Strøm motsatt sig, og derfor har han møtt den motstand som han her beklager sig over. De indre forhold får man gjøre opp innen de institusjoner man har, eventuelt på vedkommende forbunds landsmøter. Hvad det gjelder om for denne kongress, er ganske klart og tydelig å si fra og knesette den linje som er i medhold av utviklingen — den eneste linje som kan muliggjøre at det blir skapt like kampdyktige organisasjoner for tjenestemennene som de arbeiderne har.

Ved *voteringen* blev sekretariatets forslag vedtatt mot 3 stemmer, som blev avgitt for det av Strøm fremsatte forslag.

I anledning av de innsendte forslag fra *Oslo Transportarbeiderforening* (dagsordenens side 34—35) innstillet sekretariatet, idet det fra rådet vedtagelsen av så vel det subsidiære som det prinsipielle forslag:

Kongressen henstiller til de forbund som på grunn av den industrielle organisasjon har optatt mindre grupper av et fag eller en arbeidsbranche, å konferere med det forbund som representerer flertallet av fagets arbeidere, før der opprettes tariffavtaler. Opnåes ikke enighet, avgjøres saken av sekretariatet. —

Fladeby: Når siste kongress besluttet den nye organisasjonsform, var det med det for øie å samle kreftene slik at arbeiderne kunde stå

bedre rustet til kampen mot arbeidsgiverne. Men når nyordningen skal begynne å virke, viser det seg å opstå den største forvirring. Og spesielt kan man si at forvirringen har rammet organisasjonen innen transportvirksomheten. Det skyldes i første rekke forholdet med de forskjellige smågrupper. Vi har forsøkt å samle alle overenskomster, både i landtransport og for laste- og lossearbeiderne, til felles utløpstid. Men ved de nye former står de mindre grupper utenfor og *opdelt*, så det hele blir rot. Det forslag vi har innsendt, er derfor fremsatt for å få en fremtidig klarhet i dette og en orientering over det hele. Jeg er ikke fornøiet med sekretariatets innstilling. Men på tross av alt, vil vi, som stillingen ligger an, frafalle vårt forslag og gå over til sekretariatets.

Det er imidlertid ikke bare det forhold jeg har nevnt som skaper forvirring; det gjelder like meget *fordelingen av medlemmene* tilhørende de forskjellige forbund. I premissene for kongressens beslutning av 1923 heter det, at alle slags transportarbeidere, som ikke fast og utelukkende er knyttet til en hovedindustri, således alle arbeidere som er beskjeftiget ved lastning og losning ved havn eller brygger, kjøpere, chauffører, lager- og pakkehusarbeidere og butikkbetjening, *må tilhøre Transportarbeiderforbundet*. Men hvordan er det gått med det? Vi har bl. a. en kontrovers med Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet om organiseringen av Vinmonopolets arbeidere. Hvilken industri er disse folk knyttet til? Vinmonopolet er en direkte handelsforretning, som transporterer innførte varer. Vårt forbund optok tidlig arbeidet med å *organisere* dem, for vi mente at der hører de naturlig hjemme. Våren 1924 tilskrev vi sekretariatet og bad det ta standpunkt til hvilken organisasjon de skulde tilhøre. Det gikk langt om lenge, og det blev skrevet både én og to ganger til — men intet svar. Vi fikk til slutt en konferanse, som ikke bragte noget resultat. Jeg nevner dette som et krasst, men talende eksempel, og jeg mener det er nødvendig å få fastslått her, hvad kongressen tidligere har uttalt, at de og de grupper som ikke er knyttet til nogen *hovedindustri*, skal stå tilsluttet Norsk Transportarbeiderforbund. Jeg akter derfor å foreslå:

Kongressen er av den opfatning, at beslutningen på kongressen 1923 skal fortolkes således at arbeidere og funksjonærer i handelsvirksomheten skal tilhøre Norsk Transportarbeiderforbund. —

Videre vil jeg peke på arbeiderne ved kommunens kraner på bryggene. De er ikke annet enn losse- og lastearbeidere og bør stå tilsluttet Transportarbeiderforbundet. Men Kommuneforbundet har intet gjort med hensyn til det. — Endel brødkjøpere har søkt om optagelse hos oss, og vi har henvist dem til Baker- og Konditorforbundet. Hvor skal *disse* folk stå? — Endelig vil jeg ikke undlate å påtale her Kommuneforbundets forhold til de kommunale vognmenn. Vi har protestert overfor forbundet mot at det optar folk som er *arbeidsgivere*, og jeg vil fremsette følgende forslag:

Ingen arbeidsgiver kan stå tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. —

Rich. Hansen: Vårt forbund har mottatt en del grove skrivelser fordi vi efter sigende «kapret medlemmer» fra Transportarbeiderforbun-

det. Men det er på ingen måte tilfelle. Med hensyn til Vinmonopolet vil jeg si, at er det noget som er *nydelsesmidler* her i verden, er det vel vin. Og jeg kan ikke forstå, at de som tapper og kjører vin står i noget annet forhold enn de som kjører *ol*. Disse har man da vært enig om skulde tilhøre oss — ja kanskje undtatt Fladebys eget forbund. Jeg er heller ikke i minste tvil om hvad de folk vilde svare, hvis de blev forelagt spørsmålet om *hvor* de ønsket å stå tilsluttet. Så får sekretariatet i tilfelle treffe *avgjørelsen*. Det ser ut til at Transportarbeiderforbundet har meget vanskelig for å forsones sig med omlegningen. Det fremgår også av debatten sist at de var *imot* omlegningen og vilde fortsette som fagforbund. Og fremdeles saboterer man omlegningen. Jeg kan for øvrig opplyse om at den forening av brødkjørerere som Fladeby omtalte nu er optatt i Bakerforbundet. —

Ordstyreren: Klokkeren 3 i eftermiddag vil avsløringen av Lians bauta finne sted. Jeg henstiller at vi går herfra i samlet tropp for å være tilstede ved denne høitidelighet.

Dagens møte blev derefter hevet.

Torsdag 27 august.

Ordstyrer: *Edw. Mork.*

Protokollen blev godkjent.

Organisasjonstormene.

Teigen: Jeg antar at alle vil forstå, efter det som her allerede er behandlet, hvor vanskelig det er å legge om fagorganisasjonen. Sekretariatet mener imidlertid, også overfor det som er fremholdt fra transportarbeiderne, at man må fastholde de retningslinjer som er optrukket. Også Transportarbeiderforbundets representanter er nu gått over til sekretariatets forslag. Med hensyn til *detaljer* vil jeg henstille at kongressen ikke går videre inn på dem. Det er strid innen en masse grupper, og skulde man gi sig til å drøfte disse forhold i sine enkeltheter her, er jeg bange for vi blev sittende så lenge til vi skulde være *ferdig* med omorganiseringen. For å undgå det, blev det vedtatt på forrige kongress at sekretariatet skulde være en slags voldgiftsdomstol. Det blev vedtatt mot sekretariatets eget ønske. Men når avgjørelsen her er lagt i sekretariatets hånd, bør man, mener jeg, holde sig til det rent generelle. Jeg anbefaler den foreliggende innstilling vedtatt.

Sethil: Jeg har tidligere redegjort for mitt standpunkt som medlem av sekretariatet. Jeg vil si fra at jeg ikke har funnet å kunne være med på det forslag som er stillet under dette punkt. De konferanser forbundene imellem som skal være lovmessig fastslått, må vel skje gjennom sekretariatet. Fladeby hadde et forslag som særlig skulde være rettet mot *vårt* forbund, fordi vi hadde optatt vognmennene i Oslo. At «arbeidsgivere ikke skal kunne optas i organisasjonen» høres jo besnerende ut. Det som det spørres om, er hvad man vil *legge* i uttrykket arbeidsgivere,

brukt i denne forbindelse. Forslaget burde vel i grunnen hatt den form at «arbeidsgivere» ikke kan stå tilsluttet Landsorganisasjonen gjennom *Norsk Kommuneforbund!* For ellers kunde det komme til å ramme også arbeidsgiverne i Transportarbeiderforbundet. Jeg antar at kongressen ikke kan felle nogen dom i spørsmålet angående vognmennene, før man har sett hvordan den sak ligger an. Jeg henstiller til Fladeby å ta dette forslag *tilbake*; skier ikke det, vil jeg henstille til kongressen at den stemmer det ned. Vi holder i disse dager på å forhandle med kommunen for vognmennene. Da er det ikke riktig organisasjonstaktikk å opta til diskusjon her om disse medlemmer skal tilhøre organisasjonen eller ikke. Alt som kan ha interesse for denne sak vil komme op på vårt forbunds landsmøte senere på høsten. Så kanskje Fladeby vil bli tilfreds med den behandling spørsmålet får *der*.

Ask: Som jeg sa igår, må omorganiseringen gjennomføres innen alle forbund. Men det kan ikke bli på den måte Fladeby fortolker det, for han vil ha alt overført til Transportarbeiderforbundet. Jeg henstiller til kongressen å forkaste det forslag.

Ordstyreren vilde henstille at talerne ikke gikk for meget i detalj med hensyn til organisasjonsspørsmålene.

Eugen Johansen: Det er altså stillet forslag om en uttalelse gående ut på at ingen arbeidsgiver kan tilhøre Landsorganisasjonen, og da er det nødvendig å få dette nærmere forklart. Jeg tror at Norsk Kommuneforbund er likeså voksent til å organisere de grupper, det tales om, på en riktig måte som noget annet forbund. Men Fladebys innlegg og forslag er illustrerende for de *vanskeligheter* man kan bli lagt i veien under dette arbeide.

P. Amundsen: Jeg henstiller til Fladeby å endre forslaget derhen, at alle kranførere — kommunale og private — blir henlagt under transportvirksomheten. Også de som arbeider i *fiskeribedriften*, må høre sammen med transportarbeiderne, mens de nu sogner til N. N. N.

Rothaug: Jeg finner det beklagelig at Transportarbeiderforbundet har innsendt dette forslag. Det er et indre organisasjonsanliggende man her innbys til å treffe avgjørelse i. På den måten oppstår der en konkurranse mellom de forskjellige forbund og forbundsinteresser. Kongressen har intet annet å gjøre enn å forkaste forslaget.

Ordstyreren: De innsendte forslag fra Oslo Transportarbeiderforening er tatt tilbake.

Chr. Syvertsen: Jeg mener, som Eug. Johansen, at kongressen er nødt til å diskutere et fremsatt forslag, som har brodd mot et enkelt forbund, spesielt når det forslag *ikke* er trukket tilbake. Jeg vil si som min mening, at jeg tror Fladeby har meget å lære av den måte Kommuneforbundet har organisert sine folk på. Jeg finner at begge disse forslag er usmakelige og må forkastes. —

Det blev besluttet satt *strek*.

Teigen: Fladebys forslag nr. 2 kan være nokså greit og klart, sett i sin store almindelighet. Det er vel ingen som mener å ville forsvare opptagelse i forbundene av «arbeidsgivere». De kommer vel heller ikke til å

melde sig. Men forslaget kan også være farlig, hvis man vil være altfor hårfin i definisjonen av begrepet arbeidsgiver. Det kan føre til de rene meningsløsheter. Jeg forstår ikke hensikten her, når Fladeby vil ha vedtatt så stivbente greier. Det vil bare reise strid innen organisasjonen om et nytt begrep. Det annet forslag — eller det som han fremsatte først — sier at alle arbeidere i handelsvirksomheten skal tilhøre Transportarbeiderforbundet. Ja, *alt* kan kanskje i sin ytterste konsekvens henføres dit. Skal vi så også ha en strid om det? Jeg mener at den bemyndigelse som kongressen gav sist er grei. Intet hensyn vil være tjent med at Fladebys forslag blir nedstemt, enten det gjelder det ene eller det annet av dem, så jeg henstiller til ham å ta dem begge tilbake.

Fladeby: Jeg er tilfreds med Sethils opplysning om at *saken* angående vognmennene vil bli behandlet på det forestående landsmøte. Derfor kan jeg ta mitt forslag, for såvidt angår optagelse av arbeidsgivere i Landsorganisasjonen, tilbake. Det første forslag står i en annen stilling. Etter at Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet er begynt å organisere Vinmonopolets arbeidere, er jeg fristet til å spørre: skal vi få et *nytt* transportarbeiderforbund under et annet navn? Det er hvad det i virkeligheten vil føre til. Beslutningen av 1923 sier tydelig, at de som ikke er knyttet til en hovedindustri skal stå i Transportarbeiderforbundet. Og er Vinmonopolets folk knyttet til en «hovedindustri»? Det er en blott og bar handelsforretning, som befatter sig med omsetning, ikke med produksjon. Det er ganske gitt at vi må ta opp dette forhold her, når sekretariatet tross gjentagne opfordringer ikke har villet løse det. Så har vi *kranfórerne*, og der vil jeg fremsette følgende forslag —

Ordstyreren: Strek er satt!

Sethil: Jeg er enig i hvad det er sagt, at kongressen ikke kan behandle hver enkelt tvist som oppstår. Men jeg vil allikevel spørre, når den ting er reist: Hører ikke også disse vognmenn, som er i kommunens tjeneste, til arbeiderklassen?

Efter bemerkning av *Nesbak* til Rothaug hadde *Rich. Hansen* ordet som siste taler: Transportarbeiderforbundet har ingenting gjort for å organisere Vinmonopolets arbeidere. Men når det først er blitt en stor forening av dem, *da* skal det ha dem! Jeg vil anbefale kongressens deltagere å ta en tur ned i Rådhusgaten 4 og 6. Så vil man bedre kunne bedømme om det ikke er en foredlingsprosess som foregår dernede — eller skal vi kanskje si en opblandingsprosess? (Stor muntherhet.) —

Ved *vóteringen* blev sekretariatets forslag vedtatt mot nogen få stemmer.

Fladebys forslag blev forkastet.

Ensartede medlemsbóker for landsorganisasjonens medlemmer.

I dagsordenheftet, side 35—36, var inntatt forslaget fra den av sekretariatet opnevnte komité, A. Aamodt, A. E. Gundersen, O. Sporpind og L. Rungstad.

Sekretariatet var enig i de almindelige uttalelser som komitéen fremkom med angående ensartede medlemsbóker, men vilde dog henstille til de forbund, som har størst interesse av ensartede medlemsbóker, å for-

handle om innførelse av en ordning, hvorved skiftning av medlemsbøker kan undgås ved overgang fra et forbund til et annet.

Kongressen sluttet sig hertil enstemmig og uten debatt.

Medlemmers overgang.

Likeså tiltrådetes enstemmig sekretariatets uttalelse i tilslutning til komitéens forslag til bestemmelser for medlemmers overgang fra ett forbund til et annet.

Bestemmelsene lyder:

1. Medlem som får fast ansettelse ved en bedrift som hører inn under et annet forbund enn vedkommende tilhører, skal snarest (senest innen en måned efter tiltredelsen) ordne sin overflyttelse.
2. Er der tvil om hvorvidt ansettelsen kan bli av nogen lengere varighet, kan vedkommende efter derom innsendt andragende få en viss frist til utsettelse med overgangen, såfremt de angjeldende forbund herom blir enige. Fristens lengde bestemmes også av de to forbund.
3. Ved ansettelser som man på forhånd vet er av rent midlertidig art (under 2 måneder), behøves ikke overflytning, såfremt vedkommende ikke selv forlanger det.

Våre internasjonale forbindelser.

(Dagsordenens post 4.)

Det forelå innstilling fra sekretariatets flertall (dagsordenheftet, side 21—22) og fra mindretallet (side 23—24). Dessuten blev det før debattens begynnelse fremlagt følgende forslag på dirigentens bord:

Efter at der er redegjort for de forskjellige innstillinger og forslag om den internasjonale faglige enhet, nedsettes der en komité på 7 medlemmer som får sig forelagt alle forslag for om mulig å fremlegge en enstemmig innstilling.

Volan.

Ordstyreren vilde høre om det var forslagsstillerens mening at man skulde ta de to innledningsforedrag først og derefter avgjøre spørsmålet om en komité.

Volan: Meningen var at representanten fra den russiske landsorganisasjon skulde redegjøre for de internasjonale forbindelser; derefter skulde ordet bli gitt i tur til innlederne for de foreliggende innstillinger, hvorpå man tok opp spørsmålet om en komité til å søke å samarbeide de forskjellige standpunkter. Nu er de russiske representanter ikke tilstede. Det riktige måtte da være å gi ordet først til Halvard Olsen som innleder for flertallet; derefter kunde jeg følge umiddelbart, så russerne og til slutt mulig også en representant for opposisjonen, som har et eget forslag.

Teigen: Det er av kongressen allerede valgt en redaksjonskomité. Man hadde da nærmest denne sak for øie, idet man mente det vilde være

ønskelig og av betydning at man her søkte å arbeide sig til enighet. Å avsette denne komité og gå til å velge en ny, synes jeg er anstaltmakeri og helt ubeføiet.

Madsen: Jeg vil erklære mig enig med Teigen. Hensikten med redaksjonskomitéen var i første rekke at den skulde ta sig av dette spørsmål. Og det blev avgjort med overveldende flertall at komitéen skulde bestå av 5 medlemmer. Vil man nu ha det utvidet, bør det efter min mening avgjøres straks — likeså hvorvidt man vil ha en *ny* komité.

Rich. Hansen: Jeg er enig med Teigen. Jeg forstår heller ikke at behandlingen av denne sak skal være avhengig av om de russiske representanter er tilstede og holder foredrag om de internasjonale faglige forbindelser. Jeg tror ikke de er kommet tilstede for å informere oss om det; vi har hørt nok om det før.

Volan: Det spiller ingen rolle for mig om man utvider antallet eller ikke. Meningen var at hovedinnleggene skulde komme først, og jeg finner det ganske naturlig at representanten for den organisasjon, som har vært primus motor i denne sak, får anledning til å holde foredrag for kongressen. Etter foredragene skulde man så avgjøre spørsmålet om en komitébehandling.

Ordstyren: Dirigentene er enig i at man kommer tilbake til dette forslag senere.

Bratvold: Jeg forutsetter at også de innbudne gjester fra Sverige, Danmark og Finland får adgang til å delta.

Ordstyren: Ja, selvfølgelig. Nu er de russiske representanter kommet tilstede, og det er da rimelig at de får anledning til å tale først.

Ordet blev så gitt til *Figatner*. Han opplyste at han hadde utarbeidet sin tale på norsk, og han vilde derfor for å spare kongressens tid overlate til Alfred Madsen å ta oversettelsen med engang.

Madsen leste derefter talen, som blev påhørt med spendt oppmerksomhet og lønnet med kraftig bifall, da den avsluttedes.

Den russiske Landsorganisasjons redegjørelse lød i oversettelse således:

Kamerater!

Tillat mig *før* jeg går over til mitt foredrag i mitt eget og kamerat Belinkijs navn å overbringe kongressen vår undskyldning for forsinkelsen. Vi fikk først innreisevisum i Moskva 22 august, dagen før kongressens åpning. Vi tok alle de forholdsregler vi kunde for å nå frem til kongressen så snart som mulig.

Først nu — 8 år efter oktober-revolusjonen har den russiske landsorganisasjon mulighet for å møte frem til de norske arbeideres og funksjonærers landsorganisasjons kongress.

Det er to spørsmål som står i brennepunktet for de russiske arbeidere og funksjonærer: 1) spørsmålet om så hurtig som mulig å bygge op vår republikks økonomiske liv og i sammenheng hermed den materielle bedring av arbeidernes kår,

og styrkelse av sovjetrepublikkens makt, 2) spørsmålet om den internasjonale faglige enhet.

Tillat mig før jeg går over til disse spørsmål å henlede eders oppmerksomhet på de løgnaktige og uriktige opplysninger som spredes om vår arbeider- og bondestat blandt arbeidermassene i Europa. Man påstår at våre fagforeninger ikke omfatter arbeidere men bare funksjonærer. Følgende tall motbeviser denne påstand. Den russiske landsorganisasjon er opdelt i 23 industriforbund med 6,900,000 medlemmer. Av 23 forbund har vi 4 som ikke er industrielle: 1) Stats-handels- og kooperative funksjonærers forbund 393,000 medlemmer, 2) Lærerforbundet 500,000 (flertallet herav landsskolelærere), 3) Medisin- og sanitetsvesensarbeidere 300,000, 4) Artistforbundet 100,000 medlemmer. I alt omfatter disse 4 forbund 1,800,000—1,900,000 medlemmer. De andre 19 forbund har 5 millioner medlemmer som arbeider direkte i bedriftene. Som Dere ser er påstanden mildest talt ikke riktig. Våre forbund er forbund av virkelige arbeidere og funksjonærer.

Man påstår enn videre at våre forbund med sin arbeidsmetode og sitt organisasjonsprinsipp er fagforbund hvor medlemmenes selvbestemmelsesrett er opphevet. Det er ikke riktig. I hver eneste bedrift og institusjon, hvad enten det er en kooperativ, statlig, et blandet aktieselskap med stats- og privatkapital, en konsesjonsbedrift eller en privatkapitalistisk bedrift — i alle finnes der bedriftsråd valgt på generalforsamling av arbeiderne og funksjonærene i bedriften, uavhengig av om arbeiderne er medlemmer av fagforening eller ikke. Valgene til bedriftsrådet foregår efter nøiaktig undersøkelse av hver enkelt kandidat fra arbeidernes side. Man velger ikke ved lister, men hver enkelt velges særskilt. Enhver arbeider og funksjonær i bedriften har rett til kritikk av enhver som oppstilles og til å foreslå dem strøket som kandidater som ansees udelig til å være medlem av bedriftsrådet. Og denne rett gjør arbeiderne bruk av, fordi bedriftsrådet er den instans som har til oppgave å vareta arbeidernes daglige interesser og er fagbevegelsens grunnleggende organisasjon på arbeidsplassen.

Bedriftsrådene er forpliktet til periodisk å avlegge beretning om det arbeide som er utført og fremlegge regnskap på medlemsmøter. Samtidig fremlegger revisorene som er valgt på generalforsamlingen sine bemerkninger. Hver 6. måned velges et nytt bedriftsråd. Men hvis arbeiderne finner at bedriftsrådet ikke har vist sig tilliten verdig kan valgene på nytt bedriftsråd finne sted før denne frist.

Våre motstandere påstår at bare kommunister kan være ledere av vår fagbevegelse. Det er ikke sant. Det overveldende flertall av våre bedriftsrådsmedlemmer og bedriftsrådsformenn er partiløse. Men jo høiere vi kommer op i ledelsen av fagbevegelsen, jo lengere bort fra arbeidsplassen ledelsen befinner sig og jo mere de kommer i berøring med de forskjellige institusjoner som de skal forsvare arbeidernes interesser overfor, desto flere kommunister finner vi i fag-

bevegelsens ledelse. Våre arbeidere forklarer dette således: Er du medlem av partiet og det kommunistiske parti stiller dig på en ansvarlig post så er også partiet ansvarlig for dig, for ethvert av dine skritt, og jeg kan være sikker på at mine interesser blir godt varetatt fordi partiet kontrollerer det. Men hvem vil ta ansvaret hvis det er en partiløs arbeider? — Ingen, bare han selv. Derav forstår man at der på de mest ansvarsfulle poster i vår republikk er flest kommunister. På konferanser og landsmøter er der naturligvis en betydelig prosent partiløse. Nettopp denne tradisjon å skyve kommunistene i første rekke, har våre arbeidere lært av det gamle tyske socialdemokrati i den tid det ennå var et revolusjonært parti. Og finner det ikke nødvendig å opgi denne tradisjon.

Men hvis våre distriktskongresser, eller landsmøter i våre fagforbund ser at en eller annen kamerat selv om han var aldri så meget kommunist, har misbrukt arbeidernes tillitt, så avsettes han og erstattes med en kamerat som har arbeidernes tillitt. Bedriftsrådenes arbeidsplan drøftes på fellesmøter av arbeiderne. I de bedrifter hvor der arbeider flere tusen arbeidere skjer drøftelsen på representantskapsmøter som ikke velges for et år men for hvert møte. De bemerkninger og råd som fremkommer fra møtets deltagere blir der tatt hensyn til ved planens endelige utarbeidelse. Den samme arbeidsmetode, men på en mere komplisert måte blir anvendt i fagbevegelsen i distriktene, landsdelene og for hele landet. Våre distriktsorganisasjoner avlegger på årsmøtet regnskap. I tiden mellom årsmøtene avlegges regnskap på fagforeningskonferanser og i de største bedrifter. Slik går man frem i alle faglige organisasjoner. Forbundskongresser finner sted annet hvert år. Men hver tredje måned holdes der fellesmøte av forbundenes ledelse i distriktene og i centrum, hvor der avgis beretning om det arbeide som er utført og trekkes opp grunnlinjene for arbeidet i de neste tre måneder.

Vår fagbevegelses hovedoppgave er spørsmålet om arbeidslønnen og arbeidsvilkårene. Lønnen reguleres både i staten, kooperative og private bedrifter ved kollektive overenskomster. Disse overenskomster er det middel hvormed lønnens størrelse, produksjonens størrelse, for hver enkelt arbeider, antagelse og avskjedigelse av arbeiderne, arbeidsbeskyttelse særlig for kvinner og unge arbeidere og i sundhetsskadelige bedrifter osv. reguleres. Før overenskomsten undertegnes blir den behandlet på fellesmøter eller på representantskapsmøter. Først efter at denne behandling er foregått og arbeiderne har uttalt sig om den blir den undertegnet av fagforbundet.

Man legger særlig vekt på våre arbeideres sundhet. Ved hjelp av spesielle bidrag, stats-, konsesjons- og andre foretagender, er der reist en rekke sanatorier og hvilehjem for arbeiderne. De beste sommerboliger som tidligere tilhørte borgerklassen, de beste slotter tilhørende fyrster og tsarfamiliene er blitt forvandlet til sanatorier og hvilehjem for arbeidere og funksjonærer. Ifølge beslut-

ning av en lægekommisjon, hvori der også sitter representanter fra arbeiderne, kan arbeiderne alt etter sin sundhetstilstand få anledning til å gjenvinne sin helse i disse arbeidersanatorier. Under oppholdet i sanatoriet beholder han full lønn. Særlig mange har vi av hvilehjemmene, hvor arbeiderne ifølge vår arbeiderbeskyttelseslov kan tilbringe sin 14-daglige eller 4-ukentlige ferie (i sundhetsfarlig virksomhet). Arbeiderne betaler intet for oppholdet, han får sin lønn, utgiftene dekkes av socialforsikringen. I våre bedrifter — særlig i tekstilindustrien, hvor der arbeider mange kvinner — finnes der en mengde spedbarnshjem. De kvinnelige arbeidere kan der fritt anbringe sine barn i arbeidstiden. De har rett til hveranden time å ta fri for å gi barnet bryst. 2 måneder før og 2 måneder etter barnets fødsel fritas moren for arbeide. Hun får i denne tid full lønn og dessuten et bidrag.

Oplysningsarbeidet og den teknisk utdanning av arbeiderne utgjør et viktig arbeidsområde for våre faglige organisasjoner. Man finner ingen bedrift som ikke har sin klubb. I de mindre bedrifter er der istedenfor klubber leseværelser og biblioteker. I disse klubber er der forskjellige sirkler, hvori politiske, økonomiske, tekniske, naturvidenskapelige og andre spørsmål studeres. Vi har også mange idretts-, musikk-, sjakk- og andre foreninger i bedriftene. Klubben arrangerer foredrag om forskjellige spørsmål, videnskapelige ekskursjoner, utflukter osv. Hvis der i bedriften er nogen som ikke kan lese og skrive så blir der opprettet skoler for nybegynnere. Utgiftene til opplysningsarbeide dekkes ifølge de kollektive overenskomster ved særskilte bidrag fra bedriftene: 1.5 pct. av den samlede lønn. 10—15 pct. av den sum som er nødvendig til opplysningsarbeidet skaffes av vedkommende forbunds medlemskontingent.

For den tekniske utdanning av arbeiderne og læreguttene er der sørget ved særskilte bedriftsskoler. Utgiftene dekkes av staten og bedriftene. Dessuten finnes der aftenkurser og et institutt for videnskapelig organisering av arbeidet, opprettet av den russiske landsorganisasjon. Der utdannes kvalifiserte instruktører. ELEVENE I BEDRIFTSSKOLENE (de unge arbeidere) arbeider 4 timer i bedriften og 2 timer på skolen, altså ialt 6 timer. De to timer betales av bedriften.

Det er umulig å finne et land hvor fagbevegelsens ledelse så åpenhjertig og brutalt legger frem skyggesidene og manglene i sitt arbeide som i sovjetrepublikken. Ennu er der mange mangler i vårt arbeide. Det er ikke lett å gjøre fremskritt. Og hver gang vi opdager en mangel så utnyttes det av våre fiender til å påstå at vår faglige organisasjon ikke er i stand til å vareta arbeidernes og funksjonærenes interesser. Men dette motbevises ved vår fagbevegelses makt og styrke. Vår fagbevegelses ledelse har arvet vår store lærer Vladimir Iljitsj Lenins berømte tradisjoner, som alltid har lært oss å avsløre våre feil med den største åpenhjertighet og hensynsløshet, og at finne midler til å avhjelpe disse mangler. Hele hans virksomhet er et lysende eksempel for oss alle. Han gjen-

tok bestandig at det er bedre når vi selv opdager våre feil enn å overlate det til våre fiender. Og derfor vil våre førere også i fremtiden med den samme åpenhjertighet avsløre feil og mangler i vårt fagforeningsarbeide til tross for alle våre fienders angrep.

Jeg vil nu gå over til vår republikks økonomiske utvikling.

Befolkningen i sovjetrepublikkene teller 130 millioner, av disse er 7 millioner arbeidere og funksjonærer, noen millioner byfolk, resten er bønder. En slik sammensetning av befolkningen, et slikt forhold mellom by og land må naturligvis innvirke på forholdet mellom industrien og landbruket. Den samlede produksjon i landbruket var i 1913 12 milliarder 826 millioner førkrigsrubler, i 1924—25 9 milliarder 150 millioner i samme myntregning. Altså har vårt landbruk nå nådd 75 pct. av førkrigstidens produksjon. I neste år vil det nå op i 10 milliarder 236 millioner rubel eller 87 pct. av førkrigstidens produksjon. Disse tall beviser at vi i landbruket begynner å nærme oss de normale forhold fra før krigen.

Hvis vi går over fra landbruket til industrien, så finner vi følgende billede. I 1913 var den samlede produksjon i industrien 5 milliarder 620 millioner rubler*). I 1923—24 var det 2 milliarder 570 millioner rubler, eller 46 pct. av førkrigstidens produksjon. I år var det 3 milliarder 950 millioner rubler eller 70 pct. av førkrigstidens. Til neste år blir det 5 milliarder 280 millioner eller 94 pct. av førkrigstidens nivå. Hvis vi betrakter de enkelte industrigrenes vekst i forhold til det som var før krigen så kan vi fastslå at vi i dette år produserer: Mangan 141 pct. av førkrigstidens produksjon, elektrisk industri 73 pct., glassindustri 71 pct., gummiindustri 67 pct., metall 63 pct., kull 79 pct., nafta 85 pct. Disse tall beviser den kolossale vekst i vårt næringsliv. Til tross at bare et par år skiller oss fra den tid da vi likviderte de siste rester av borgerkrigsfronten og at verdenskapitalismen endelig ophørte med å nekte å anlegge kapital i Russland.

Med egne krefter bygger litt efter litt et fattig og ødelagt land sitt næringsliv op på ny basis, takket være den kolossale viljeanspennelse fra de arbeidende massers side og på tross av de forferdelige vanskeligheter og hindringer og den fare som ennå består for et kapitalistisk angrep på vår republikk. I løpet av et eller to år vil vi nå førkrigstidens nivå i produksjon, hvad som bare for kort tid siden syntes oss å være en umulighet.

Samtidig med veksten i landbruk og industri vokser også våre samferdselsmidler.

Følgende tall beviser at vi med hensyn til jernbanene er gått veldig frem. — I 1913 transporterte våre jernbaner 7 milliarder 671 millioner pud varer. I år 4 milliarder 576 millioner pud. Til neste år vil det bli 6 milliarder 100 millioner

*) Ved overgangen til den nye økonomiske politikk i 1921 hadde vår industri bare nådd 17½ pct. av førkrigstidens produksjon.

pud, eller 80 pct. av førkrigstidens. Kamerater. Dere forstår utmerket hvilke ødeleggelser borgerkrigen bragte med sig i samferdselen og hvilken viljekraft arbeiderne måtte legge for dagen for å opnå slike resultater.

I nærmeste forbindelse med spørsmålet om næringslivet står spørsmålet om pengemidlene, som av arbeider- og bondestaten kunne benyttes til å igangsette nye bedrifter og modernisere de bedrifter som var gamle. Sovjetregjeringen vil til neste år bruke 800 millioner til dette øiemed. Det betyr en videreutvikling av industrien og en øket beskjeftigelse av 300,000—400,000 arbeidere og funksjonærer.

Våre fiender hevder at privatkapitalen i vårt land er sterkt utviklet. Det er ikke riktig. Den største del av produksjonsmidlene faller på de mektigste og mest moderne bedrifter. I år hadde staten som sin eiendom produksjonsmidler til en verdi av 11 milliarder 700 millioner rubler, samvirkebevegelsen har 500 milliarder, mens privateiendommen utgjorde 750 milliarder, hovedsakelig i landbruket, hvor der fines 22 millioner bondegårder. Disse tall beviser at 62 pct. av produksjonen er samfundseiendom, 38 pct. som må bli samfundseiendom. Det er hovedsakelig bondegårdene. I øieblikket er det bare 4 pct. av landbruket som er samfundseiendom. Men den rivende utvikling av kooperasjonen i landbruket og centraliseringen av kreditten i hendene på den proletariske stat er den beste garanti for at landbruket gjennom kooperasjonen vil bli samfundseiendom. 97 pct. av byindustrien og jernbanene er nu statseiendom.

Utviklingen av sovjetindustrien går i retning av en streng konsentrasjon. Det er resultatet av den kjensgjerning at vi oppbygger vårt næringsliv efter en socialistisk plan. Derfor er vi i stand til å kunne angi tallene for neste år. Denne planøkonomi gir oss mulighet for å skape et riktig forhold i utviklingen av landbruket og industrien.

Jeg vil nu gå ganske kort inn på våre arbeideres lønsspørsmål.

Politikken i lønsspørsmålet er i vår sovjetstat en ganske annen enn i borgerlige land. Bedriftene og jorden tilhører arbeider- og bondestaten. Lønningenes vekst avhenger helt av utviklingsgraden i vår republikks økonomiske makt. Den månedlige gjennomsnittslønn i 1924—25 var 41 rubel og 50 kopek. I nogen industrier som for eksempel tekstil, tobakk, næringsmiddel og andre lette industrier står idag lønningene høiere enn før krigen, i storindustrien har vi nådd 75—80 pct. av førkrigstidens nivå. Hvis vi tar i betraktning de lettelser som arbeiderne gjennom loven får med hensyn til husleie, opvarmning, belysning, skole, sanatorier, hvilehjem, barnehjem etc., så må man komme til den slutning at lønnen har nådd førkrigstidens nivå. Vi håper at vi til neste år i sammenheng med den almindelige vekst i vårt næringsliv vil se at arbeiderne og funksjonærenes lønninger stiger. Så vidt man kan forutse vil lønningene til neste år ha steget gjennomsnittlig fra 41 rubel 50 kopek til 48 rubel, det vil si med 20 pct.

Jeg må også si et par ord om arbeidsløsheten, som hos oss ennå er stor.

Der består imidlertid en forskjell mellom arbeidsløsheten i vårt land og den som er i de kapitalistiske land. Der er arbeidsløsheten et resultat av varerikdommen som ikke kan opkjøpes, takket være folkets fattigdom. Hos oss er arbeidsløsheten et resultat av at produksjonsmidlene er utslitt og at vi ikke har tilstrekkelig omsetningskapital som fører til at vårt næringsliv ikke utvikler sig i samme målestokk som den kolossale efterspørsel etter varer. Arbeidsløsheten er hos oss en midlertidig foreteelse. Som sagt vil vår industri til neste år opta 3—400,000 arbeidsløse. Vår planøkonomi og befestelsen av vårt lands økonomiske makt er en garanti for at arbeidsløsheten langsomt men sikkert vil likvideres.

I næieste forbindelse med utviklingen av vår økonomi står boligspørsmålet.

Det kapitalistiske Russland, verdenskrig og borgerkrig har gitt oss en tung arv. Tempoet i nybyggingen og istandsettelsen av gamle hus går ikke så raskt som vi ønsker det. Allikevel kan vi også i den henseende opvise resultater. Til neste år vil regjeringen anvende 375 millioner rubel for arbeidernes kooperative byggeselskaper. Når man til denne sum legger til hvad forskjellige bystyrever, bedrifter og byggeselskapene selv kan skaffe så vil man nå op i 500 millioner.

Enkelte fagforeningsførere i Vest-Europa bebreider oss at våre fagforeninger lever på statens bekostning. Det er ikke riktig. Efter innførelsen av den nye økonomiske politikk gikk vi efter beslutning av landsorganisasjonen til å innkreve kontingent fra hvert enkelt fagforeningsmedlem.

Ethvert medlem av vårt forbund betaler 2 pct. av sin lønn til forbundskassen. Av staten får fagforeningene ingen pengeunderstøttelse. Det eneste som vi får er de beste hus til fagforeningshus. Mange ganger gjør staten disse hus i stand på egen bekostning. Alle andre utgifter i forbindelse med fagforeningene betales av disse selv.

Tillat mig i den tredje del av mitt innlegg å behandle spørsmålet om den *internasjonale faglige enhet*.

Kampen for den faglige enhet opviser forskjellige etapper i sin utvikling. Det var en periode med utveksling av elskverdigheter med Amsterdam. Det var en periode hvor Amsterdam meddelte oss at det var beredt til å snakke med oss om den faglige enhet hvis vi vilde gå ut av R. F. I. Selvfølgelig kunde vi ikke gå med på det. En tid i vår kamp for enheten vilde Amsterdam føre forhandlinger med oss direkte, men vilde ikke ha noget å gjøre med R. F. I. Til tross for at vi er og var en del av R. F. I. gav vi vår tilslutning til å forhandle med Amsterdam utenom R. F. I. for ihvertfall å komme et skritt nærmere for å nå den internasjonale enhet. Da hevdet Amsterdam at det bare vilde diskutere med oss hvis vi på forhånd vilde erklære at vi var beredt til å anta Amsterdams statutter og slutte oss til den. Dette kunde vi ikke gå med på. Vi anser oss ikke idag og

heller ikke iør for å være beseiret. I spørsmålet om den internasjonale faglige enhet kan der ikke være nogen seierherrer og beseirede.

Vi erklærer idag og har før erklært at vi når som helst er beredt til å forhandle uten betingelser som like part med like part. Dette viker Amsterdam unda for.

Under forhandlingene mellom den russiske diplomatiske delegasjon med den engelske regjering om den diplomatiske overenskomst med Sovjet-Russland var der en gruppe fagforeningsfolk i den russiske delegasjon. Det var kamerat Tomski, formann i den russiske landsorganisasjon, kamerat Kutusow, formann i tekstilarbeiderforbundet, kamerat Skjitzkow, representant for Jern- og metallarbeiderforbundet og kamerat Radsjkjenko, formann i distriktsorganisasjonen i Don-området. Disse fagforeningsfolk med kamerat Tomski i spissen hadde en samtale med førerne for den engelske fagbevegelse. Disse kamerater følte ingen skam ved å sette sig ved samme bord som de russiske fagforeningsledere for å fastslå grunnlaget for hvordan man kan skape den internasjonale faglige enhet. Med hele det alvor som er karakteristisk for den engelske fagbevegelse begynte de å diskutere dette spørsmål, og efter et nøiaktig studium av fagbevegelsens stilling i vår republikk og efter lange diskusjoner på konferanser i England opstod spørsmålet om å skape en permanent organisasjon som stiller sig som oppgave å finne veien til faglig enhet. På denne måte opstod idéen med å skape en komité for internasjonale forbindelser ved sekretariatene for den engelske og russiske landsorganisasjon. Hver komité fikk de mest innflytelsesrike fagforeningsledere i disse land som medlemmer. Disse komitéer utnevnte hver 5 mann i den engelsk-russiske enhetskomité. Flere ganger reiste våre engelske kamerater for Amsterdam spørsmålet om å innkalle en konferanse med de russiske fagforeninger uten betingelser. Amsterdam-Internasjonalen var ikke enig.

Idéen om den faglige enhet slår dypere og dypere røtter i bevisstheten hos stadig bredere arbeidermasser i alle land. De sterkeste motstandere av den faglige enhet er førerne for de tyske og franske fagforeninger. De stadig forverrede forhold for arbeiderklassen, ødeleggelsen av 8 timersdagen i en rekke land, de forminskede lønninger, den stadig økende dyrtid, utviklingen av en veldig armé med arbeidsløse — det er de spørsmål som særlig skarpt stiller kravet om den hurtigst mulige opprettelse av den faglige enhet som nødvendig betingelse for å kunne opta en motoffensiv mot den fremstormende kapital. Den engelsk-russiske komité stiller sig som oppgave å gjennomføre dette arbeide.

Det standpunkt som de russiske fagforeninger inntar i spørsmålet om den faglige enhet er klart og tydelig.

Vi er av den mening at man ikke bør drive diplomati med dette spørsmål. Man kan drive diplomati med en enkelt mann og med en enkelt gruppe mennesker, men med millioner av arbeidere kommer man ikke langt med diplo-

mati. Derfor formulerer vi russere vårt standpunkt klart og tydelig uten nogen baktanke og med den største åpenhjertighet, klarhet og bestemthet. Vi sier at den internasjonale enhet betyr dannelsen av en enhetlig fagforeningsinternasjonale istedenfor de to bestående internasjonale. Den enhetlige internasjonale må dannes på grunnlag av en uforsonlig kamp mot kapitalismen. Den engelsk-russiske komité er det kamporgan som den mest fremadskredne og aktivt handlende del av proletariatet bruker i kampen for enheten. Arbeidermassene i alle land har gjennom sitt klasseinstinkt forstått den veldige rolle som denne komité spiller i kampen for enheten. Hele proletariatets oppmerksomhet er henvendt på denne komité. Av denne enhetskomité venter proletariatet at der skal skapes en enhetlig fagforeningsinternasjonale, hvortil slutter sig de arbeidere som står i Profintern, Amsterdam eller slett ingen internasjonale tilhører. Vi håper at arbeiderne i Skandinavi og i første rekke de norske arbeidere helt og fullt vil innta det samme standpunkt til enheten som den engelsk-russiske komité.

Deres kongress finner sted umiddelbart før den engelske fagforeningskongress som finner sted den 7 september i Scarbouroug. Enhets spørsmålet inntar en bred plass på dagsordenen. Hele den internasjonale fagbevegelses oppmerksomhet er nu rettet mot deres kongress. Det er vår inderligste overbevisning at deres kongress i sine beslutninger vil uttale sig for nødvendigheten av en aktiv kamp for den faglige enhetsinternasjonale og for en understøttelse med alle midler av den engelsk-russiske komité i dens arbeide for faglig enhet.

Til slutt tillater jeg mig ennu en gang å uttrykke vår takk for innbydelsen til Deres kongress og uttrykke det håp at vår deltagelse på Deres kongress er et tegn på en sterk og broderlig sammensveisning mellem oss og Dere i kampen for virkeliggjørelsen av internasjonal faglig enhet. Tillat mig på vegne av den russiske landsorganisasjon å innby en faglig arbeiderdelegasjon fra Norge til vårt land. Jeg slutter min noget lange beretning med et leve de norske arbeidere og deres fagorganisasjon!

Leve den engelsk-russiske komité, forkjemperen for den faglige enhet!

Leve den internasjonale faglige enhet!

Halvard Olsen (innleder for sekretariatets flertall): Jeg kan på forhånd si at jeg ikke kommer til å bli noget lang. Det er min opfatning, at det ikke er med taler og beslutninger og resolusjoner at man omstyrter det kapitalistiske samfund. Hvis *det* var tilfelle, vilde vi være kommet et langt stykke på vei på denne kongress. Derfor skal mine bemerkninger her bli ganske korte og få.

Når Landsorganisasjonen i Norge som sådan idag er uten internasjonal forbindelse, strider det mot den idé som lå til grunn for arbeiderorganisasjonenes dannelse, både den faglige og politiske organisasjon, og det er i strid med selve den sosialistiske idé, som betinger internasjonalt samarbeide mellem arbeiderklassen. Det er så meget mer nødvendig for oss å bygge på denne idé, på en utviklet internasjonal solidaritetsfølelse

og samarbeide, som vi er et lite land. Om dette synspunkt antar jeg der er enighet på denne kongress.

Vi vet, at det skyldes de politiske forhold som har vært her i landet, at den faglige Landsorganisasjon for tiden står utenfor det internasjonale samarbeide. Det var en virkning av de revolusjoner som pågikk umiddelbart etter krigen, og som skapte en offensivens ånd blandt arbeiderklassen her i landet. Man vedtok beslutninger innen de politiske arbeiderpartier, som førte til at arbeiderklassen, stort sett iallfall, tilsluttet sig den kommunistiske Internasjonale. Dette ledet igjen til at fagorganisasjonen ikke kunde oprettholde sin forbindelse med Amsterdam-Internasjonalen. Vi gikk ut av Amsterdam for å skape *husfred*, om man så skal si. Spørsmålet lå og har ligget sådan an siden 1921, at man måtte stille sig utenfor begge Internasjonaler og utenfor de stridende interesser av hensyn til å bevare Landsorganisasjonens enhet.

Vi har to motsatte politiske opfatninger å regne med innen den faglige organisasjon: *socialdemokratiet*, som vil bygge samfunnsutviklingen gjennom demokratiet, og den *kommunistiske* opfatning, som bygger på diktaturet, (kort uttrykt). De to synsmåter kan ikke forenes, teoretisk og politisk. Og vi må være klar over, at innen fagorganisasjonen vil diskusjonen om disse spørsmål alltid komme til å være et splittelsesmoment. Hele tiden siden 1921 har dette forhold faktisk truet Landsorganisasjonens enhet. Det er imidlertid ikke min akt å gjennomgå den historie. Spørsmålet er dessuten etterhvert kommet inn i en *ny* fase, idet det jo er nedsatt en komité av representanter for den engelske og russiske Landsorganisasjon, som har optatt til felles drøftelse å søke å bringe internasjonal faglig enhet. Det foreligger da for oss ikke spørsmål om Amsterdam eller Moskva, men det samme problem som foreligger for den engelske og den russiske fagorganisasjon: om på hvilken måte man best og hurtigst kan tilveiebringe *internasjonal samling av de fagorganisasjoner man har*.

Engelskmennene har grepet saken praktisk an, og arbeidet pågår, som vi vet, fremdeles. Nogen har villet gi det utseende av at vi er *motstandere* av dette enhetsarbeide. Jeg vil da minne om, at så tidlig som i 1922 foreslo vår Landsorganisasjon så vel overfor Amsterdam-Internasjonalen som overfor Den røde faglige Internasjonale akkurat samme linje som den komitéen her arbeider på. Nu er man kommet et stykke på vei, takket være det praktiske grep komitéen har hatt på tingen.

Men tross vi erkjenner dette, bør vi dog være forsiktig med den agitasjon som føres fra enkelte hold, og som går ut på at engelskmennene skulde være så meget lenger fremme enn fagorganisasjonen i en rekke andre land. Det er visstnok så at man kan merke en politisk kursendring innen fagbevegelsen i England — en endring i mer radikal retning. Og det har naturligvis sin nærliggende forklaring. Den engelske arbeiderklasse har hatt en økonomisk privilegert stilling, idet man har levet på koloniene i stor utstrekning. Dette har forandret sig etterhvert som kapitalen er trengt inn også på disse markeder. Dawes-planen, som for ikke lenge siden kom i stand, har likeledes gjort sitt til at den engelske arbeiderklasse føler sig sterkere truet enn hittil. Det er naturlig at man må se på disse økonomiske forhold, når man skal vurdere den stilling man er i.

Videre er det en kjensgjerning, at det veldige *russiske* marked har sin store interesse for de engelske arbeidere. Disse økonomiske interesse-spørsmål har sikkert vært medvirkende til det omslag man har sett i radikal retning. Men ved siden herav er det vel ikke så lite av et *prestige*-spørsmål som gjør sig gjeldende her for den engelske fagorganisasjon. Alle disse ting tilsier oss, mener jeg, å vise en liten smule forsiktighet i vurderingen av den politikk de engelske arbeidere nu fører. Det er ikke usannsynlig, at den stikker i en dyd av nødvendighet. Vi skal være på vakt mot at resultatet ikke blir en arbeidernes *imperialisme* istedenfor hvad det skulde være: en internasjonal solidarisk virksomhet, som vi skulde bygge på i vår organisasjon.

Ser man på den engelske fagorganisasjon, opdager man straks at den er gammeldags og umoderne. Der står flere tusen forbund sammensluttet i Landsorganisasjonen. Denne organisasjonsmetode sier oss, at den engelske fagbevegelse i sitt *grunnlag* ikke er så synderlig radikal. Men man må gå ut fra at den utvikling, som nu synes å være innvarslet, vil gjøre fagorganisasjonen i England mer i pakt med tiden både i sin form og i sitt innhold.

Som nevnt, slo vår Landsorganisasjon så tidlig som i 1922 inn på den samme linje som den engelsk-russiske komité senere har tatt op og arbeider efter. I forholdet til Den røde faglige Internasjonale vedtok Landsorganisasjonen at man skulde fortsette samarbeidet på fritt grunnlag. Dette med «fritt grunnlag» kan imidlertid aldri bli nogen ordning av de internasjonale forhold. Ved ethvert samarbeide må det være en *solidarisk forpliktelse* til stede. Og solidarisk forpliktelse er ikke noget fritt grunnlag. Vi har dog prøvet samarbeide med R. F. I. på ett enkelt område, nemlig i spørsmålet om blokade av Estland.

Representantskapsmøtet i oktober ifjor optok spørsmålet om våre internasjonale forbindelser til behandling. Det gjaldt særlig vår stilling til de *skandinaviske landsorganisasjoner*. Under storkonflikten ifjor hadde vi fra Danmark og Sverige som fra Finland mottatt betydelig understøttelse og hjelp; denne hjelp veiet for oss så meget at den var *avgjørende* for at vi klarte den affære ifjor. Av hensyn til nødvendigheten av å få de naturlige forbindelser knyttet igjen med våre nærmeste frender, og også som et første skritt til å få Landsorganisasjonens *internasjonale* forbindelser bragt i orden, besluttet representantskapet at sekretariatet burde få i stand en konferanse med broderlandenes organisasjoner. Konferansen blev holdt før jul i Kjøbenhavn. Jeg skal ikke komme inn på den resolusjon som der blev vedtatt, eller på representantskapets beslutning. Det har vært meget ondt sagt om disse beslutninger. Jeg akter ikke her å imøtegå den kritikk som de har avfødt, for vi må forsøke å begrave disse stridsøkene som vi fører mot hverandre og prøve å komme til enighet selv — innenfor vår *egen* organisasjon. Det er den første betingelse for at vi kan opnå å gjøre noget for *internasjonal* faglig enhet.

Den engelsk-russiske komité har vist veien fremad. Men man må være forberedt på at der vil reise sig vanskeligheter. Det har vist sig i Amsterdam-Internasjonalens stilling til de forslag komitéen har fremsatt. Man må for det ene være klar over, at flertallet av Central-Europas organisasjoner er socialdemokratisk innstillet. Men ikke bare det; man stil-

ler sig også skeptisk overfor *ærligheten* i det tiltak som er gjort. Det er uttalt frykt for at det fra russisk side er utsendt og ment som en ren agitasjonsparole, når der tales og arbeides for faglig samling — at det er en slags «ekteskapssvindler» som er satt i scene. Det er forståelig at tyskerne inntar det standpunkt, og man vil forstå at vanskelighetene som følge derav er tilstede i stor utstrekning. Men jeg tror at vi her i landet iallfall kan gå ut fra, at den engelske og den russiske landsorganisasjon mener det ærlig med sine enhetsbestrebelsler — at det ikke er en *bluff*parole, men et arbeide som har det mål for øie å skape en virkelig samling av verdens arbeiderklasse. Ved de forhandlinger som er ført mellom de engelske og russiske delegerte, og hvis resultater hittil foreligger i de beslutninger som er offentliggjort, kan man si at russerne på sin side har strukket sig langt — så langt at de har erklært sig villig til å være med på en sammenslutning på grunnlag av Amsterdam-Internasjonalens lover og bestemmelser, stort sett. De beslutninger eller uttalelser som foreligger som protokollasjon fra komitéen er senere også godkjent av den russiske Landsorganisasjons generalråd. I og med dette har man gått med på prinsippet i en sammenslutning som i det vesentlige bygger på *den forfatning som er gjeldende for Amsterdam-Internasjonalen*.

Stillingen ligger nu sådan an, at komitéen arbeider for å få en konferanse i stand mellom representanter for Amsterdam-Internasjonalen og komitéen på fritt grunnlag, med sikte på en løsning slik at alle organisasjoner kan gå op i en *elles* sammenslutning. Det er dette som Amsterdam-Internasjonalens styre nu skal ta stilling til. Og et møte vil bli holdt i den nærmeste fremtid til drøftelse av komitéens forslag. Hvilken avgjørelse saken her kan få, er ikke godt å vite. Men man må, så vidt jeg kan skjønne, gå ut fra at Amsterdam her vil bøie av og opta forhandlinger med representanter for den russiske fagorganisasjon om dens optagelse på det grunnlag som er lagt til rette. Skulde forslaget bli *avvist*, har jeg forstått det slik at komitéen skulde innkalle en konferanse til behandling av hvad det videre måtte bli å foreta. Hvis det forhold inntre, vil det være riktig at Landsorganisasjonen her *deltar* med representant i denne konferanse.

Og her kommer man inn på det som i virkeligheten er *skillet* mellom flertallet og mindretallet. Begge vil virke med alle midler, som står til rådighet, for å opnå samling. Begge vil ha samarbeide mellom de skandinaviske land. Det er enstemmighet på det punkt. Forskjellen ligger i at mindretallet mener at kongressen her straks skal åpne medlemmer av den engelsk-russiske komité, for derved å manifestere sin organisasjonsmessige stilling til dens program og arbeide. Mens flertallet mener, at slik som det hele ligger an er tidspunktet ikke inne for oss til å velge nogen representant til å delta der. Man vet ikke om vi derved *fremmer* det som komitéen tilsikter, eller om komitéen overhodet *ønsker* en forsterkning. Under sådanne forhold mener jeg at det vil være riktig å vente og se hvordan dette spørsmål nu i en nær fremtid vil utvikle sig. Derfor bør man ikke gå lenger enn til å benynde sekretariatet til, når det måtte finnes formålstjenlig, *da* å åpne en representant. — Det er omdelt til representantene en trykt gjengivelse av den korrespondanse som er ført mellom sekretariatet og Purcell, som er primus motor i denne

komité. Den siste skrivelse fra oss, sendt 14 april, er det ikke mottatt noget svar på. Spørsmålet der gjaldt, om det vilde være en riktig linje av oss å tiltre komitéen med representant. Jeg tror det er en mulighet for at den norske fagorganisasjon *bedre* vilde kunne være til støtte ved å virke på annen måte for enhetsarbeidet.

Eftersom stillingen står nu, skulde det ikke være nogen uoverkommelig ting, at mindretallet og flentallet kunde bli enig om et felles forslag. Hvis man mener det ærlig med å ville få en internasjonal samling i stand, hvad jeg går ut fra mindretallet gjør — likesom jeg går ut fra at mindretallet anerkjenner også flentallets ærlige hensikter — blir det lite igjen å slåss om. Det hele dreier sig om hvorvidt man på det nuværende tidspunkt skal velge medlemmer til en komité, hvorom man ikke engang vet om den får noget mer å bestille. Går Amsterdam-Internasjonalen med på det som komitéen allerede har bragt i forslag, vil det formodentlig ikke være *behov* for komitéen i dens nuværende skikkelse. Og da blir forslaget mer et anstaltsmakeri enn en realitet. Det skulde være grunn til å finne frem til et forslag, som redaksjonskomitéen kunde være enig om, og som kongressen enstemmig kunde vedta. Jeg vil derfor anbefale, at redaksjonskomitéen får saken til prøvelse.

Det nytter lite for oss å reise diskusjon om grunnlaget for å få enhet i stand *politisk*. Vi bør derfor heller ikke gjøre det. For derom blir vi ikke enig. Diktatur og demokrati er som ild og vann. Man bør heller ikke grave op stridsaksen, hvad det gjelder de dogmer som det strides om, men slutte med de *beskyldninger*, som bare umuliggjør å komme til en gjensidig forståelse mellem arbeiderne. Vi skal ikke fornekte den ting, at der drives klassekamp også av dem som har en annen *politisk* opfatning, enn den vi selv har.

Det står for mig slik, at kan man nå frem til en internasjonal samling og fellesoptreden, selv om den til å begynne med er løs og lite handledyktig — ja selv om den bare innskrenker sig til et byrå — vil det være av stor verdi for de nasjonale organisasjoner. Dermed vil man ha et grunnlag for å få enheten i stand igjen. Alt tilsier, at arbeiderklassen for sin eksistens skyld må arbeide sig frem til nasjonal samling så vel som til internasjonal samling — ikke på dogmer, doktriner og kjepphester, men arbeide sig frem til samling med *kampfront mot borgerskapet og reaksjonen* og *mot arbeidsgivernes overgrep*. Det er vår *plikt*. Og det er dette som skulde ligge til grunn også for oss, når vi søker å komme frem til en enstemmig og sterk beslutning i denne sak.

Volan (innleder for mindretallet): De internasjonale faglige forbindelser her i landet har efter mitt skjønn undergått mange merkelige stadier. Vi husker at fagkongressen i 1920 bemyndiget Alfred Madsen til å være til stede på Den kommunistiske Internasjonales kongress som representant for vår norske landsorganisasjon. Denne kongress besluttet siden at landsorganisasjonen skulde slutte sig til rådssystemet og masseaksjonen. Det vil si: kongressen sluttet sig til sosialiseringskomitéens flertalls innstilling. På kongressen i London høsten samme år fikk de norske delegerte i oppdrag fra sekretariatet å søke forbindelsen mellem Amsterdam-Internasjonalen og arbeidsbyrået ophevet. Det var, som sagt, et pålegg til oss fra sekretariatet. Mange viktige spørsmål var oppe på

London-kongressen. Men det var særlig ett, som i virkeligheten så ut til å bety liv eller død for arbeiderklassen i Central-Europa, og det var spørsmålet om en rimelig fordeling av råstoffene til industrien. I det spørsmål stillet våre representanter sammen med italienerne forslag om at Amsterdam-Internasjonalen, arbeiderklassens faglige organisasjoner, måtte sørge for gjennom sin maktinnflytelse å tvinge borgerskapet til en fordeling slik at den tyske, østerrikske og tsjekkosllovakiske arbeiderklasse ikke gikk til grunne på grunn av den kapitalistiske imperialismen. Men i stedet for å behandle dette spørsmål i arbeidernes faglige organisasjoner besluttet kongressen i London å sende en forestilling om saken til Arbeidsbyrået i Genf. På *det tidspunkt iallfall* var byrået under alle omstendigheter ikke noget annet enn en utvidet entente. Men de hadde også forstått å vinne de nøytrale land for sin politikk. Den tyske arbeiderklasse *skulde* ingen innflytelse ha. Det var særlig efter den avgjørelse, at den norske arbeiderklasse sa at i *dette kameratskap kunde vi ikke fortsette*.

Det er klart, at når man har deltatt *noget* i det internasjonale arbeide og hatt anledning til å følge med, får man den opfatning at en hel del av de som deltar og har avgjørelsen på de internasjonale kongresser, ikke handler ut fra den opfatning som de fagorganiserte arbeidere over hele verden utvilsomt vilde ha handlet ut fra, hvis de fikk sig sakene forelagt og selvstendig kunde ta stilling. Jeg tror nemlig ikke noget på at arbeiderne i ett land vil gå *mot* arbeiderne i det annet. Men når man i stedet for å følge arbeidernes naturlige klasseinstinkt følger de spesifikke *politiske* linjer, det er da at det opstår uenighet. — I sekretariatets innstilling efter London-kongressen sier derfor også sekretariatet, at de norske arbeideres kamporganisasjon ikke kan ha forbindelse med en internasjonal organisasjon, som i all sin optreden *motvirker* de prinsipper og metoder som vår egen organisasjon har knesatt. I den samme innstilling sa sekretariatet sin mening om Nasjonenes Liga. Og på grunnlag av sekretariatets innstilling i denne sak var det, at forbindelsen med Amsterdam-Internasjonalen blev brudt av den norske landsorganisasjon.

Videre skulde det knyttes forbindelse med Den røde faglige Internasjonale i Moskva. Landsorganisasjonen hadde representanter til stede på to av R. F. I.s kongresser. Resultatet blev imidlertid at kongressen i 1923 besluttet at man skulde få en *utredning* om de internasjonale forbindelser, hvorpå denne utredning skulde sendes medlemmene til uravstemning i avdelingene. Uravstemningen hadde til resultat at to tredjedeler stemte for sekretariatets flertalls innstilling om samarbeide med R. F. I. på «fritt grunnlag», som det het, mens en tredjedel stemte for innmeldelse. Jeg mener at det har ikke vært noget sådant samarbeide, som beslutningen forutsatte, fra den norske landsorganisasjons side; R. F. I. har ikke engang fått *beskjed* om den beslutning som blev truffet av medlemmene. Representantskapet skulde, efter kongressens beslutning, «derefter avgjøre saken». Jeg måtte to ganger spørre om representantskapet ikke skulde behandle den, idet den ikke var opført på dagsordenen. Da fremsatte Lian forslag om at uravstemningens resultat skulde godkjennes. Og det blev enstemmig vedtatt.

Man kom så frem til Kjøbenhavn-konferansen. Det blev her med til-

slutning fra 11 medlemmer av Landsorganisasjonens sekretariat besluttet å henstille til den norske landsorganisasjon å fatte *organisasjonsmessige beslutninger om innmeldelse i Amsterdam-Internasjonalen*. Den beslutning kunde altså sekretariatets flertall stemme for, efter at representantskapet hadde vedtatt beslutningen om fortsatt samarbeide med Den røde faglige Internasjonale. Riktignok sier de norske representanter, at Københavnsmøtets beslutninger ikke *betyr* det som jeg sier. Jeg vil ikke si at de er uærlige; de mener selv å ha lagt en annen betydning i beslutningene. Men det utelukker ikke det forhold, at det *linske* sekretariat har forstått den som *jeg* sier. De svenske og danske organisasjoner har også forstått dem slik, likesom centralstyret for Det norske Arbeiderparti. Centralstyret har endog vedtatt en positiv uttalelse som går *imot* Københavnskonferansen — så vidt jeg vet, enstemmig, med tilslutning fra partiets formann og redaktøren.

Det er klart derfor, for mig iallfall, at når jeg nu ser flertallets innstilling, som faktisk går ut på å gi sekretariatet *carte blanche*, er jeg nødt til å spørre mig selv: er det meningen da at en beslutning i denne retning vil bli utlagt slik at sekretariatet får bemyndigelse til å *fortsette* arbeidet for å få Landsorganisasjonen inn i Amsterdam, eller skal det forstås slik at Landsorganisasjonens *ubrytelig skal stille sig på den engelsk-russiske inje?* Det er *det spørsmål denne* kongress må avgjøre. Det er her man må få en grei og utvetydig beslutning, hvad enten standpunktet blir det ene eller det annet. Det vil være en fordel for alle parter å få klarhet frem for alt i stedet for strid om beslutningenes *fortolkning*. Og ingen er mer kompetent til å skaffe denne klarhet enn Landsorganisasjonens kongress. På *detaljsspørsmål* skal enheten ikke breste. Men man må få en beslutning hvorved Landsorganisasjonen og kongressen knyttes uløselig fast til det arbeide som utføres av den engelske og den russiske fagorganisasjon for internasjonal faglig samling på klassekampens grunn. Det er dette som er understreket av sekretariatets mindretall. Og det er for oss hovedsaken.

Jeg har ingen tro på at denne kamp for faglig enhet er noget *lett* spørsmål å løse. Desverre er jeg nødt til å si, at jeg tror ikke den internasjonale faglige forbindelse lar sig knytte ennu i løpet av ett eller to år. Man skal nemlig være opmerksom på, at det standpunkt høire fløi i Amsterdam idag inntar, går ut på at den revolusjonære arbeiderbevegelse i verden skal akseptere *deres* kamptaktikk og deres politiske grunnlag, slik som det er foreskrevet i Amsterdam-Internasjonalen. De *sier* det ikke slik, men det er hvad de mener. Jeg var til stede på Trearbeider-Internasjonalens kongress i Bryssel i juli, hvor det blev vedtatt at de tilsluttede organisasjoner ikke skal ha rett til å pleie samarbeide med organisasjoner som står under kommunistisk ledelse. Videre har vi sett at Gossip blev kastet ut av Internasjonalens styre, fordi han efter pålegg av sitt eget forbund hadde reist til Russland for å studere organisasjonsforholdene og forhandlet med russerne! Man skjønner at forsoningslinjen ikke er den *sterkeste* interesse som driver disse folk.

Jeg synes at det mest beklagelige er, at den siste beslutning og innstilling fra den norske Landsorganisasjon skal bli utlagt av høire fløi innen Amsterdam-Internasjonalen som en solidariseren *for* Amsterdam *mot*

Moskva og London. De skriver i sine fagskrifter at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er på vei tilbake til Amsterdam. Jeg tror og håper at der på denne kongress under alle omstendigheter består et flertall som vil arbeide sammen med russerne og englenderne og gå inn på *den* linje. Tilslutningen til *den* linje burde helst komme *enstemmig* herfra. Det vilde bety en stor moralsk støtte til dette arbeide, selv om vi numerisk ikke teller så meget. Og det kan ikke pekes på nogen annen taktikk eller vei som fører til internasjonal samling og enhet. Den engelske og russiske fagorganisasjon inntar det standpunkt, at det er ikke spørsmål om innmeldelse i Amsterdam, men at det skal sammenkalles en verdenskongress hvortil alle retninger skal ha represasjonsrett. Alle fagorganiserte arbeidere skal gis adgang til å være med og søke å skape en enhetlig internasjonal fagorganisasjon. Og det må være en rimelig og riktig og fornuftig linje.

Det bør stå klart for alle at det har særlig stor betydning for arbeiderklassen nu å få skapt denne enhetlige faglige internasjonale. Både på grunn av kapitalismens utvikling, som nødvendiggjør at en rekke av våre kamper blir ført på internasjonal basis, men dernæst fordi at det gjelder å skape en sammenslutning som effektivt kan understøtte de kamper arbeiderklassen fører. Man fikk en beslutning i Washington om gjennomførelsen av åttetimersdagen. Det var et resultat av arbeidernes krav til de stridende makter ved fresslutningen. Til dato er beslutningen imidlertid praktisk talt ikke blitt ratifisert av noget land av betydning. Og vi ser hvordan kapitalistene går frem i mange land mot arbeiderklassen. Det pågår dagstøtt kamper om *avskaffelsen* av åttetimersdagen, der hvor fagorganisasjonen har makten å sette *den* igjennem. Og dessverre har arbeidskjørerne i mange tilfelle seiret. Selv i enkelte av *de* land som har ratifisert konvensjonen, eksisterer åttetimersdagen bare på papiret, ikke i virkeligheten. Det er klart, at hvis *det* ene lands arbeiderklasse tillater at den blir avskaffet i et annet land, vil turen komme til oss også. Og andre spørsmål kan foreligge, hvor forholdene griper inn i hverandre på samme måte. Derfor må arbeiderne slutte sig sammen overalt, til felles kamp for felles interesser.

Man har bl. a. spørsmålet om arbeiderklassens stilling til nye imperialistiske kriger. Man kan si: herregud, det står ingen krigsfare for *den* i *aa*g. Men for mig står det slik, at det er tennstoff nok til *det*. I allfall vil forholdene utvikle sig slik, at kapitalistklassen kjører arbeiderklassen ut i et nytt blodbad, i en krig for imperialistiske interesser. Og det er for sent, når mobiliseringen går, å skape en organisasjon som kan hindre *det*. Den må skapes på forhånd. Og så vidt jeg forstår, kan *den* ikke skapes efter de prinsipper *socialdemokratene* vil ha *den* bygget. Det kan sies at *det* er nogen forskjell på socialdemokrater. Og det er utvilsomt så. Men jeg leste en meddelelse fra socialdemokratiets internasjonale kongress i Marseille, hvor engelskmennene hadde gått *mot* *den* såkalte sikkerhetspakt, som er rettet mot Sovjet-Russland, mens de andre — franskmennene — gikk *mot* engelskmennene. Resultatet blev at kongressen ikke vilde ta standpunkt til selve saken. På *den* linje kan man selv sagt ikke bygge. Skal arbeiderklassen mobiliseres til en internasjonal enhetlig kamp mot kapitalistklassen, må *den* ha en organisasjon som

er slik sammensatt at den har evne og vilje til å fatte de beslutninger som betyr kamp *mot* imperialismen og kapitalismen.

Til slutt vil jeg uttale det håp at denne kongress vil finne frem til en beslutning, som uløselig binder den norske Landsorganisasjon til den russiske og til den engelske organisasjon i disses arbeide for å skape en internasjonal faglig enhet. Fra *vår* side skal det ikke, hvis man er enig om dette grunnlag, opstå vanskeligheter av nogen betydning angående selve detaljene. Jeg vil slutte med å referere hvad beretningen fra den engelsk-russiske komité's siste møte slutter med: Det gis bare én makt som kan bevare menneskeheten for en ny krigskatastrofe. Der gis bare én makt, som kan beskytte arbeiderne i alle land mot politisk og økonomisk undertrykkelse og tyranni. Der gis bare én makt som kan bringe arbeiderklassen og hele menneskeheten frihet, velferd, lykke og fred. Denne makt er arbeiderklassen selv, når den godt organisert, strengt disiplinert, hengiven og beslutsom kjemper mot alle som vil stille sig i veien for deres fulle befrielse. — Det er en god slutningssats, og kongressen bør så enstemmig som mulig slutte sig til en sådan uttalelse.

Ordstyteren: Som de næste talere er tegnet Olav Øksvik og den svenske gjest, Edv. Johansson. Når de to har talt, vil jeg foreslå at saken oversendes redaksjonskomitéen, forsterket med de to innledere, Volan og Halvard Olsen. Jeg går ut fra at ingen har imot det. Jeg håper komitéen kommer tilbake med en innstilling som vi kan slutte oss om alle sammen.

Øksvik: Jeg hadde oprindelig tenkt å fremsette et selvstendig forslag i dette spørsmål. Vi hadde jo den sak til inngående drøftelse for to år siden, og der fremsatte vi et forslag om *positiv tilslutning til Amsterdam*. Min fraksjon har ikke i mellemtiden skiftet standpunkt i denne sak, og vi har forsåvidt ingen grunn til å optre anderledes nu enn vi gjorde den gang. Men det kan jo være praktiske omstendigheter, som gjør at det ikke er tvingende nødvendig for oss å opta noget avvikende forslag til det som foreligger, eller som eventuelt måtte komme til å foreligge for kongressen. Jeg skal derfor innskrenke mig til en kort motivering av vårt syn, slik som situasjonen ligger an nu.

Først vil jeg fastslå, at når vår Landsorganisasjon har stått i en særstilling i disse år, utenfor de forskjellige internasjonaler, og i sin tid brøt med Amsterdam, var det ikke bundet i noget *faglig motsetningsforhold* mellom vår Landsorganisasjons medlemmer og den øvrige arbeiderklasse, som sogner til Amsterdam. Vi var ikke mer «revolusjonære» enn de andre. Men teoretisk, gudbevars, stod vi langt til venstre — for å bruke det uttrykk. I det praktiske arbeide kan ingen påvise at vi har drevet en sterkere klassekamp enn de fagorganiserte arbeidere f. eks. i våre naboland; vi har ikke gitt uttrykk for en mer revolusjonær stemning i *praksis*. Når vi brøt, som vi gjorde, var det utelukkende av den grunn at Landsorganisasjonen var, til en viss grad iallfall, faktisk avhengig av den politiske stilling her i landet, slik at *dens* standpunkt blev diktert av den kommunistiske *stemningsbølge* som gikk over landet. Da bølgen la sig, stoppet også marsjen til *Moskva* op, og vi blev stående på den linje som er blitt betegnet med «samarbeide på fritt grunnlag». Det er altså den politiske utvikling som til enhver tid har vært bestem-

snende for de forandringer Landsorganisasjonen har foretatt med hensyn til sine internasjonale forbindelser. Nu søker man å arbeide Landsorganisasjonen fri for den politiske påvirkning og lar den optre utelukkende under hensyntagen til hvad der tjener de faglige interesser. Og når vi er inne på *den* utvikling, må man stille sig det spørsmål: hvor har vi vårt arbeidsfelt? — Min fraksjons opfatning er, som jeg sa, helt den samme som før. Og det vilde være naturlig om vi gav uttrykk for den ved en votering her. En uttalelse i den retning vilde imidlertid bli forkastet, og vi vilde ikke komme saken i realiteten nærmere. Derfor vil vi ikke ved denne leilighet stille noget forslag, som på sett og vis vilde bli et fraksjonsforslag, men gi uttrykk for vår opfatning i debatten.

Det er ganske klart, at efter hvert som kommunistenes politiske makt over vår Landsorganisasjon er sluppet mer og mer, er man begynt en *nyvurdering* av Vest-Europas faglige Internasjonale. Man er blitt klar over det, som Halvard Olsen riktig var inne på, at de organisasjoner som idag sogner til Amsterdam-Internasjonalen, driver klassekamp ut fra de forutsetninger som er mulig, og som gjelder i deres land. Erkierner vi det, blir det også lettere å finne sig til rette, idet vi skyver teoriene til side og ser saken som et praktisk spørsmål. Amsterdam-Internasjonalen har på sin side intet mot at russerne kommer inn der; alle som kan gjøre en innsats for frigjørelsen av arbeiderklassen, må gis anledning til å være med i en fellesorganisasjon. Men denne internasjonale må være bygget op på slike prinsipper, at den har mulighet i sig for å *samle* alle verdens arbeidere.

Med hensyn til den norske Landsorganisasjons stilling vil jeg si, at hvis man har ment at Amsterdam var konservativ i motsetning til andre, vilde det være bedre om vi forsøkte å være *saltet*. Den oppgave er blitt forsømt, ved at vi gikk ut. I stedet stillet vi oss på et isolasjonsstandpunkt, hvor vi nok kunde uttale platoniske ønsker, men hvor vi var uten enhver reell innflytelse. Det vilde vært riktigere om vi hadde fortsatt medlemskapet og arbeidet for våre meninger innenfor, hvis vi hadde slike som var *andre* enn de øvrige arbeideres, og som var praktikable. Jeg er fremdeles av den opfatning, at det mest praktiske for de som vil en enhetlig faglig sammenslutning på det grunnlag som er mulig, var at man gikk inn der hvor tyngden av de klassebevisste arbeidere er å finne. Men som situasjonen er idag, er jeg klar over at *det* vilde være et nyttestøtt forslag. Jeg ser det slik, at vi kjører mot Amsterdam, men vi kjører med godstog, og der er mange stasjoner på veien. Jeg hadde helst sett at vi kjørte med *hurtigtogsstart* — gjerne med Alberti som konduktør.

Jeg vil ha sagt, at vårt syn er uforandret; vi burde holdt forbindelsen vedlike og gjort vår opfatning gjeldende der. Hvis den *engelsk-russiske komité* kan løse den oppgave den har satt sig, skal vi hilse det med glede; vi har ingen interesse av å forpurre det. Før eller siden vil vi ganske sikkert ende i én organisasjon som jeg mener blir Amsterdam. Men vi må samtidig bygge slik, at de forskjellige meninger kommer til uttrykk. Og har de livets rett, vil de meninger selvfølgelig seire. Vi er nødt til å samles, hvis klassekampen skal bli mer enn en teori, en ørkenvandring. Og vi må samles med de brede lag av massene, ikke på grunnlag av sekter

eller bekjennelser. Vi kan ikke da følge en linje som isolerer oss fra mengden.

Vi er idag positive Amsterdamere — nu som tidligere — men som praktiske folk finner vi å ville nøie oss med å gi uttrykk for vår opfatning på denne måte, og vi akter å stemme for sekretariatets flertalls forslag som det foreligger.

Edv. Johansson: De to innledere har jo gått ut fra to vidt forskjellige utgangspunkter. Halvard Olsen ønsket en internasjonal sammenslutning av landsorganisasjonene for å drive *faglig* arbeide. Volan vilde ha en enhetlig sammenslutning ikke for i første rekke å drive faglig arbeide, men for å drive almen arbeiderpolitikk. Og da kan det være vanskelig å komme til enighet.

Nu er det imidlertid så, at alle mer industrielt utviklede staters fagorganisasjoner, så nær som Amerikas, står i Amsterdam-Internasjonalen. Man vil si: Men nu Russland da! Jeg vil svare ved å henvise til den redegjørelse som den russiske gjest gav om den industrielle utvikling i Russland. Det er helt naturlig, at det faglige problem ligger an for hele folket på en annen måte der. Nu er det ingenlunde så, at Amsterdam-Internasjonalen ikke ønsker samarbeide både med Amerika og med Russland. Jovist ønsker de det. Men det sies fra den amerikanske landsorganisasjon at Amsterdam er for meget *socialistisk* betonet, — fra Russland at den er *reformistisk* betonet. Russerne kan derfor ikke samvirke med Amsterdam, fordi de vil ha en internasjonal som er *revolusjonært* betonet. Som det første bud setter de op at arbeidet skal føres på klassekampens grunn, og at fagorganisasjonen skal underordne sig de politiske partier. Jeg må si, at i Sverige lever vi i den forestilling at vår bevegelse bygger på klassekampens grunn, og at vår bevegelse der kan måle sig i *resultater* med hvilket som helst annet lands. Jeg ønsker inderlig at det skulde være mulig å få samarbeide i stand mellem Amsterdam og russerne. Men stiller de op vilkår, som ikke går, kan man bare beklage at forsøk herpå er fruktesløst.

I spørsmålet om de praktiske opgaver for oss i de *skandinaviske land* er det klart, at vi kan ikke løse dem like godt ved å klippe av samarbeidet. For oss har dette samarbeide så meget mer å si, som vårt organisasjonsarbeide ligger på et annet plan enn organisasjonens i de fleste land. Vi er i høi grad beskjeffiget med hvad jeg vil kalle det *praktiske* arbeide. Spørsmålet om agitasjonen og propagandaen er ikke så aktuelt hos oss som i de land hvor arbeiderorganisasjonen ennå er mindre utviklet.

Jeg konstaterer overfor mine venner i Norge, at dere har ingenlunde «avbrutt forbindelsen» med Amsterdam-Internasjonalen. Dere opprettholder jo et stadig og intimt samarbeide med de forbundsinternasjonaler vi har i de forskjellige yrkesgrener. Men et spørsmål: er ikke det en *halvhet*? Disse internasjonale yrkessammenslutninger er igjen sammensluttet i Amsterdam. Og Fimmen er en av representantene for dem i Amsterdams styre.

Når Volan leser Kjøbenhavn-resolusjonen på *sin* måte, vil jeg gjøre gjeldende at han har lest den slik som de der vedtok den har oppfattet den. Det er ikke bare en formulering uten mening, men der er en meget

reell mening bak den formulering. Ti hvor lenge tror dere det lar sig gjøre å kunne oprettholde denne skjeve stilling å ta avstand fra Amsterdam som landsorganisasjon og *samtidig samarbeide* med de internasjonale fagsekretariater? Jeg kjenner til at ute i landene har man den opfatning at det ikke permanent kan oprettholdes (ikke fortfarende gå an).

Det er klart, at om man som vilkår for samarbeide i faglige spørsmål krever *politisk* enighet, er det liten utsikt til å få et samarbeide etablert. Samarbeidet må baseres på forbindelser som gjør det mulig å ride av en kamp med arbeidsgiverne etter bredere linjer enn de *nasjonale*. Når den første internasjonale sammenslutning blev diskutert i Kjøbenhavn i 1901, var det nettopp dette som man allerede den gang hadde for øie. Så lenge vi holder oss til de faglige spørsmål, er det heller ingen kunst å opnå enighet i de internasjonale yrkessammenslutninger.

Jeg skal medgi at Amsterdam-Internasjonalen er gått for *sterkt* ut fra det politiske efter min mening. Skal det *fortsette* slik, da blir det ikke spørsmål om en faglig, men en internasjonal *politisk* sammenslutning. Og det skal vi som fagforeningsmenn ikke legge oss ut i. Vi må dele her på *to* linjer. Og det er også gjort. Men *derimot* er det klart, at en folkebevegelse så materielt betonet som fagbevegelsen må bæres oppe av en stor og bærende idé. Derfor har vi også i Sverige fra bevegelsens første stund sluttet oss til socialismens idé, og den samme idé besjeler — når jeg bortser fra Amerika — de forskjellige landsorganisasjoner både i Europa og utenomliggende land. Men *derfor* er det ikke nødvendig at vi sverger presis til samme tro og setter som vilkår for samarbeide at vi skal ha den rene socialistiske lære. Det har for det faglige samarbeide lite å si om en er reformist eller revolusjonær, og man skal ikke legge sig op i hvordan arbeiderne i et land skjønner om sine egne indre anliggender. Ellers *blir* det intet samarbeide. Forutsetningen må være frihet og likestillehet. Og jeg må ærlig tilstå, at om man fortsetter å føre debattene på den måte man gjør fra *R. F. I.* (jeg skiller her mellom denne sammenslutning og den russiske landsorganisasjon), tror jeg ikke meget på resultatet av den russisk-engelske komités arbeide. Ti når man går ut fra at reformistene er *forrædere*, da er en gjensidig forståelse neppe mulig. Hvilket hederlig menneske samarbeider med en forræder? For oss er det et helt utenkelig begrep. Den 26 juli ifjor skrev Tomski et ytterst elskverdig brev til Det internasjonale Fagforeningsforbund i Amsterdam. Men hvad sa Tomski i et foredrag den 19-juli — en uke før? På *R. F. I.*s kongress i Moskva holdt han et foredrag, hvori han kalte de samme menneske «arbeiderklassens fiender», som fortfarende skulde bekjempes. Man skulde «avsløre» de som tross gjentagne «forræderi» ennu hadde arbeiderne bak sig. Kampen om arbeidernes sjel måtte føres hensynsløst mot de reformistiske ledere. Man skulde gå mot festningen i Amsterdam og «øie for øie mot fienden» kjempe den *siste* kamp. Synes dere at det er et noget så «lempe ligt» utgangspunkt dette for en diskusjon om enighet og forståelse? Om Amsterdam-folkene stiller sig noget tvilende overfor den gode hensikt, må det være dem til undskyldning. Det innbyr ikke nettopp til å utvæksle elskverdigheter, når man blir stemplet som uslinger i alle henseender. Det hele er i høieste grad hodeløst. Skal man søke samarbeide og komme til enighet med noget menneske, må man bibringe vedkommen-

de den forestilling iallfall at han betraktes som likeverdig, ikke som mindreverdig. — Men som jeg tidligere har sagt, fester jeg mig mindre ved det politiske kjevlet. Om man fortsetter med det eller ophører med det, har det for oss som fagforeningsmenn lite å si og liten interesse.

Hvorfor kan vi i Skandinaviens føre den faglige kamp mere effektivt enn f. eks. Syd-Europas arbeidere? Fordi våre faglige organisasjoner er mer utviklet og har mer erfaring. *Agitasjonen* først og sist er hos oss et tilbaketrukket stadium. Vi har mer behov for samarbeide om de *praktiske* oppgaver. Og det er det som den internasjonale faglige sammenslutning må innstilles på.

Jeg vil ikke undlate i denne forbindelse å si til vennen Tranmæl, at om ikke han hadde satt i gang en veldig agitasjon for å bringe Landsorganisasjonen ut av Amsterdam, vilde dere nu ha stått der likefullt — derom er jeg overbevist. Jeg støtter dette på at det aldri har vært reist spørsmål om å bryte med de faglige forbundsinternasjonaler. Og dog er det akkurat samme sak. Det gjelder her de praktiske oppgaver som skal fremmes. Jeg er viss om at utviklingen vil gå derhen, at arbeiderne også i Norge vil komme til å se nødvendigheten av å holde sammen i en intim faglig sammenslutning. Men jeg vil si: organisasjonen må ha et fast grunnmuret underlag, skal man vinne frem økonomisk. Konstruerer man sig om det, da skal det ikke være vanskelig å komme til enighet. Men bygger man på det politiske, lykkes det *aldri*.

Ordstyreren: Saken sendes henmed til redaksjonskomitéen med den forsterkning som tidligere er vedtatt. Behandlingen av punkt 10, *agitasjonen*, vil så bli påbegynt i eftermiddag.

Der er innkommet følgende protest til kongressen:

Granfoss avd. 29 av N. P. F. (Lilleaker) har med avsky sett den klasseforfølgelse som hersker verden over, og vil av den grunn henstille til fagkongressen at den fatter slike beslutninger i anledning klassejustisen, at Landsorganisasjonen stiller til rådighet alle til den rådende midler, så vel internasjonalt som nasjonalt, for derved å støtte våre kamerater i deres kamp. Ned med de imperialistiske bødler! Henderne vekk fra de internasjonale arbeidere og bønder! Frem for arbeidernes og bøndernes internasjonale solidaritet!

Før Granfoss avd. 29 av N. P. F.

Sekretæren.

Andr. Juell innbød kongressens medlemmer til et besøk på den kooperative tobakkfabrikk i Oslo imorgen middag mellem kl. 1 og 2.

Efter at det var satt i sirkulasjon en bidragsliste til en blind kamerat, blev møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet torsdag.

Ordstyrer: *Edw. Mørk.*

Protokollen blev godkjent.

Agitasjonen.

(Dagsordenens post 10.)

W. Lund Olsen: Jeg optar Trondhjems Jern- og Metallarbeiderfor- enings forslag, som er trykt i dagsordenen og lyder:

1. Kongressen velger en blandt Osloforeningene ulønnet komité be- stående av 9 medlemmer, som får til opgave å gjennomgå de engere ad- ministrasjonsposter og fremlegge for sekretariatet begrunnet krav på re- dusering hvor komitéen finner det mulig. Hvis sekretariatet motsetter sig kravene omsendes disse til avgjørelse ved uravstemning blandt Landsor- ganisasjonens medlemmer. Ingen lønnet tillitsmann kan være medlem av komitéen. 2. Lønnen for Landsorganisasjonens tillitsmenn skal være ens og fastsettes til kr. 6000.00 pr. år.

Det er på en eller annen måte kommet inn en feil i det trykte hefte, idet vårt forslag i premissene er gjengitt slik at vi skulde ha foreslått en reduksjon av den høie administrasjonskontingent. Det skal være admini- strasjonsutgifter. Derved bortfaller også sekretariatets bemerkning om at «kontingenten bestemmes av hvert enkelt forbund». Dette er vi i Trond- hjem selvfølgelig fullt opmerksom på.

Det er noget som til stadighet møter oss, når man skal agitere for tilslutning til fagorganisasjonen, at det er «så altfor kostbart å stå der.» Man forsøker på beste måte å imøtegå dette. Men det kan ikke nektes for, at selv blandt store masser av de organiserte arbeidere, helst de som ikke selv deltar aktivt i arbeidet, er den opfatning utbredt at der søles forferdelig meget med administrasjonsutgifter og forskjellige andre ting. Og man har ikke alltid for hånden materiale til å belyse dette nærmere. Foreningen har derfor foreslått, at man får en ulønnet komité, valgt av fagforeningene i Oslo, til å øve en viss kontroll med midlenes anvendelse. Ved en slik foranstaltning kan man, om ikke annet, iallfall henvise til at selv arbeiderne på arbeidsplassen har funnet alt å være i orden. Og med- lemmene utover landet får derved et våpen mer i hende til å kunne øve press på de uorganiserte og få mulige misforståelser bragt ut av verden. Det vil være en fordel at man får et kontrollstempel på disse utgifter som ingen kan komme utenom; ingen vil da lenger kunne si at der søles. Hvad angår lønnen til tillitsmennene, kommer vel det spørsmål op siden.

Teigen: Det er klart, at der skal ikke være for mange folk i admini- strasjonen på nogen måte. Jeg synes det forslag om en komité tar sig bra ut på papiret. Men tror noget menneske at en slik komité som velges, kan bedømme det arbeide som gjøres i årets løp? Kan ikke sekretariatet selv bedømme det, blir det vel enda vanskeligere for folk som ikke vanker på kontoret til daglig. Vil kongressen nedsette en komité, kan den gjerne det. Men jeg vil si, at medlemmene av komitéen måtte da gå der et år eller et halvt for å få begrep om arbeidsmengden og arbeidsfordelingen.

Hvis undersøkelsen samtidig skulde gjelde *forbundene*, kan kongressen ikke fatte en beslutning herom. En rekke landsmøter som er holdt i år, har dessuten *vedtatt* hvor mange folk de skal ha. Og man må vel holde sig til det som er besluttet og ikke gå utenom. En komité kan følgelig ikke endre ved det. — Der brukes så mange ord. Har ikke arbeiderne selv bestemt antallet av de tillitsmenn og funksjonærer som de finner nødvendig til å utføre det arbeide som organisasjonen krever? Er det ikke folk fra arbeidsplassen som møter på forbundenes landsmøter? Også her på kongressen er det vel et flertall av arbeidsfolk. Og det er organisasjonsmessige beslutninger som fattes.

Det er til kongressen innkommet et par forslag angående organiseringen av skog- og jordbruksarbeiderne. Der har Papirindustriarbeiderforbundet, som er et stort og sterkt forbund, velvillig påtatt sig å forestå arbeidet med å organisere skogs- og fløtningsarbeiderne. Forbundet har satt både krefter og midler inn i denne agitasjon, og det i en utstrekning som neppe noget annet forbund kunde make; agitasjonen er også påbegynt og er i beste gienge. Det vilde da ikke være nogen mening i å rive arbeidet ut av dette forbunds hender, selv om forbundet som sådant kanskje ikke vilde ha noget imot det.

Ordstyreren vilde henstille at man først behandlet forslaget fra Trondhjem, optatt av W. Lund Olsen.

Teigen: Da vil jeg kort henstille til kongressen å følge sekretariatet; det er det som kongressen bør slutte sig til.

Lund Olsen: Det har ikke vært vår mening å ta forbundene med her. Det må bli hvert enkelt forbunds sak.

Teigen: Jeg gjør opmerksom på at der er valgt valgkomité både for innstilling på lønninger og på valg av tillitsmenn. Der har kongressen den fulleste anledning til å ta de forholdsregler som man mener er riktig og nødvendig. Kongressen har alltid «bedømt» de forhold i alle år, og jeg tror denne kongress er likeså kompetent til å gjøre det som de foregående, uten nogen komité.

Flores: Det blev enstemmig anbefalt på generalforsamlingen i Trondhjem, at forslaget fra Jern- og Metall blev vedtatt. Forslaget er fullt berettiget. Man kan ikke se det som noget angrep på tillitsmennene, men heller som en betryggelse for dem. Det vil samtidig lette agitasjonen og være til en betryggelse utad. Det kunde også tenkes at en slik komité kunde ha noget å peke på. En gjennomsnittslønn av 7—8000 kroner året synes arbeiderne det måtte kunne reduseres litt på. Hvorvidt dette er ønskelig skal jeg ikke her uttale mig om.

Nils Olsen: Det er så besynderlig, at alt nytt som kommer frem får motbør fra den øverste ledelse. Vi tilhører én centralorganisasjon, Landsorganisasjonen, og forslaget fra Trondhjem går bl. a. ut på at der blir mer likhet innen organisasjonen med hensyn til lønninger. Nu er det slik, at når ett forbund gir sine funksjonærer pålegg, skal også de andre følge efter. Det er en uting. Vi sier bestemt fra at denne «opjagning» i lønn skal vi ikke ha noget av. Når Bratvold får 10.000 kroner, skal også A. E. Gundersen ha — det smaker ikke. Vi har funksjonærer også

innen foreningene som vi må lønne, men det blir ofte skralt. Oslo Sann-organisasjon forkastet i representantskapsmøte nylig et forslag om lønnsforhøielse for den valgte formann. Det er illustrerende for stillingen og for arbeidernes opfatning. Jeg påstår at 85 pct. av de norske arbeidere står på en lønn av under 5000 kroner. Når vi lønner våre funksjonærer 50 pct. høiere, må de være taknemlig.

Bratvold: Jeg kan fortelle Nils Olsen, hvad han kanskje ikke vet, at på et slikt grunnlag tar naturligvis ingen mann valg i en organisasjon, selv om man betalte ham 20,000 kroner. Den måte å ta det på vilde nemlig ingen akseptere. 10,000 kroner året er jeg nok *verd*, men jeg har det ikke! Nok om det. Hele forslaget — hvad er det for noget? Det er et ledd i den agitasjon som jeg mener er ødeleggende, en agitasjon mot de menn som nu engang arbeiderne har satt på de mest utsatte stillinger. Det trekker *nedover*. Enhver som leser forslaget forstår hvad det innebærer. Jeg synes man her på kongressen måtte kunne se å få diskusjon om andre ting. Litt mindre av *smdligheter* vilde ikke være av veien. Jeg skal si at jeg har stått overfor trakasserier på arbeidsplassen, og jeg har svart der; jeg vil si at overfor trakasserier fra kongressen vil jeg svare på samme måte. Jeg lar mig ikke trakassere hverken av arbeidsgiverne, borgersamfundet eller av nogen kongress.

Ordstyreren: Lund Olsen har optatt første punkt i forslaget; det annet punkt foreligger ikke her.

Liljan: En løgn kan gjentas inntil man tror den; man kan også *skrike*, til skriket blir trodd. Det ser ut som at arbeiderne i Trondhjem har lest borgerpressen for meget. Skal man få administrasjonsutgiftene ned, gjøres det best på den måte at avdelingene klarer sig best mulig selv. Man snakker om likhet i lønn. Ja, la det *være* det; sett funksjonærene på almindelig dag- og timelønn med de procenttillegg vi har for overtidsarbeide f. eks. Det vilde bli en hel masse i tillegg, det, når Bratvold f. eks. skulde på reise. Kanskje det kunde bli nødvendig å gå til *skift* også da!

Hindahl: Jeg kan ikke forstå at de revolusjonære Trondhjemsarbeidere kan se på kontingenten, som de gjør. De som ikke vil stå organisert, har pleiet å skyldte på fagforeningskontingenten. Men det er jo bare noget dill. De kan jo regne ut hvad de tjener ved å stå uorganisert. At de som har sett hvad fagorganisasjonen har gjort og gjør, kan komme med slikt, er ubegripelig for mig og sikkert også for andre. På den annen side er det mange som er gått til grunne fordi de har hatt for *lav* kontingent. Typografene i Stavanger stod med en kontingent av 14 kroner, da den var på det høieste. Men da greiet vi også å understøtte våre ledige kamerater på en skikkelig måte. Det er foreslått en komité til — som det heter — å *undersøke* de forskjellige grener innen administrasjonen. Det ligger en *missstro* i det. Forslaget og den begrunnelse det har fått blotter en så simpel tankegang, at jeg hverken vil eller kan stemme for det.

A. E. Gundersen: Det er ikke bare blandt uorganiserte at der kreves en nedsettelse av kontingenten. Men jeg mener at når Trondhjemskameratene kommer til kongressen med forslaget, er det feil; la forbundene få det!

Arthur Olsen: Jeg er mot å gå til angrep på tillitsmenneskes lønninger — gi dem heller litt blomster! Det vilde være mer på sin plass. Da arbeider man bedre. Det er neppe noget å misunde en mann at han er tillitsmann i en organisasjon.

Lars Nilsen: Jeg mener ikke at lønningene for fagorganisasjonens funksjonærer kan skrues vesentlig nedover. Men jeg finner en del godt i det forslaget. Jeg tror kongressen skulde betrakte dette forslag som en del av den agitasjon vi ønsker å sette i gang. Imidlertid er det en del av forslaget som vi ikke kan vedta. Jeg vil foreslå følgende endring i siste passus i pkt. 1 og henstille til Trondhjems-kameratene å gå over til det:

«Efter at komitéens innstilling er behandlet av sekretariatet, oversendes den forbundsstyrene, hvorefter den behandles ved uravstemning i hvert enkelt forbund.»

Ordstyreren: Lund Olsen meddeler at han aksepterer den forandring.

Nils Olsen: Jeg hadde aldri tenkt mig at Bratvold kunde være så flåsete. Jeg har hevdet den prinsipielle opfatning blandt Oslo-arbeiderne, at det er ikke *kontingenten* man vil ha ned, men kontingenten skal stå i forhold til hvad medlemmene får når de er ute i kamp. Hvad er forholdet nu med hensyn til tillitsmenneskes diet? Ikke to forbund har den likt. Slik også med lønningene, det skal være likhet innen de forskjellige forbund. Vi er imot at vi skal føde byråkrater innen vår midte.

Teigen: Ja, det er åpenbart at Nils Olsen ikke har forstått noget av Trondhjems-forslaget. For den som har optatt forslaget sier at det gjelder bare Landsorganisasjonen, *ikke* forbundene. Og så mektig er vel heller ikke Nils Olsen, at han kan bestemme lønningene i forbundene. — Jeg vil påstå at den komité's arbeide vilde bli ganske negativt. Den skulde være *ulønnet*. Skal den gå der om natten? Eller skulde den gå der om dagen uten godtgjørelse og uten noget å leve av? — Man begrunner det med at kontingenten er uforholdsmessig. Selv om Landsorganisasjonen innskrenket sig til å ha bare en lønnet formann, tror man så at forbundene av den grunn vil nedsette sin kontingent? Nei. Men saken er at arbeiderne — medlemmerne — krever mer og mer. Slik har det vært før, og slik er det også på denne kongress. Det kreves en fast sekretær i Nord-Norge, en til å ta sig av skogs- og fløtningsarbeiderne, og det kreves ansettelse av lønnete tillitsmenn i distriktene. Og vi er blitt utskjeldt fordi vi har motsatt oss, og har *måttet* motsette oss, de forskjellige krav mer enn én gang. — Jeg har ikke noget imot en *komité*; den kunde gjerne vært der fra Liars død og til nu; da kunde den ha sett hvad arbeide vi har hatt. Men før man går til å treffe beslutning om en komité, bør man gjøre sig klart hvad der kan komme *ut av den*.

Lund Olsen: Når Landsorganisasjonens regnskaper er blitt forelagt avdelingene, har det vært komplett umulig for nogen å avgjøre om de utgifter som er medgått, har vært absolutt nødvendige alle sammen. Hvis man derimot kan peke på at en ulønnet komité av Oslo-arbeidere har gjennomgått det hele og intet har hatt å bemerke til regnskapene, kan man også være forvisset om at der intet er å redusere. Vår hensikt med forslaget har vært å gi agitatorene på arbeidsplassen et godt og et *av-*

gjørende argument i hende, når de agiterer for hvervning av nye medlemmer. Når Teigen heller ikke har noget å innvende mot det, går jeg ut fra at forslaget om en komité blir vedtatt, og jeg vil henstille at det blir gjort.

Det blev besluttet satt *strek*. Taletiden blev efter forslag av *Haare* satt til 5 minutter.

Reidar Eriksen: Det som interesserer mig, er ikke om man skal gå til å nedsette kontingenten eller ikke, men hvordan kontingenten blir utnyttet. Og da tror jeg en komité kan være på sin plass til å se litt på de forholdene der. Det er nevnt at funksjonærene ikke kan greie sitt arbeide på 8 timer, men må stå over. Hvad skal så *de* si som arbeider i foreningene da? Tillitsmennene i organisasjonene får nok gjøre det arbeide som er pålagt dem. Jeg mener at en helt lønnet mann heller ikke bør ha bierhverv noget sted. Det vilde være sundt om komitéen fikk se nærmere også på dette.

Berby: Det er ikke nødvendig å gjenta, hvad det er sagt, at det her ikke dreier sig om kontingenten. Men det kan ikke bortforklares, at det av hensyn til agitasjonen på arbeidsplassen er av betydning at noget gjøres i dette spørsmål. Det er meget mulig så, at borgerpressen er gått enkelte til hodet; ialfall er det mange som ikke helt lar kritikken fra det hold gå upåaktet. Og det kan gjelde både organiserte og ikke-organiserte. Arbeiderne stort sett ser det som et utilladelig forhold at det skal være så stor forskjell i lønn på funksjonærene og de som står på arbeidsplassen, og den opinion er forståelig. Det er ikke tilfelle at alle tillitsmenn blir mer arbeidsdyktige, om de får større lønn; man har eksempler på det motsatte. Jeg hadde den opfatning at denne komité skulde granske forholdene også innen de tilsluttede forbund, nettop med sikte på den opjaging det er talt om. Hvis det imidlertid bare skal gjelde Landsorganisasjonen, vil betydningen ved forslaget falle bort; da blir det i grunnen umulig.

Halvard Olsen: Det er klart at det er umulig å vedta på kongressen at man skal gripe inn i forbundenes administrasjon på den måte. Det forbauser mig at forslaget i denne sak er fremsatt fra Trondhjem, og fra vår avdeling. Så vidt mig bekjent, har samorganisasjonen i Trondhjem funnet det nødvendig for sin virksomhet å ha to lønnede menn og én kvinne på sitt kontor. Det foreligger dessuten forslag for vårt landsmøte om at man skal ha en fastlønnet mann for vår avdeling der oppe, en avdeling som teller 400 medlemmer. Ser man dette i forbindelse med kravet om at man skal bringe administrasjonsutgiftene ned, høres det noget merkelig. Man kan si at man kan greie sig med mindre arbeidskraft i forbundene og Landsorganisasjonen, og at *lønningene* tåler å nedsettes. Men sammenligner man situasjonen nu og tidligere, er forholdet det, at mens vi i tidligere år hadde tariffen på en periode av 4—5—6 år, har vi nu revisjon av overenskomstene *årlig*, ofte flere ganger om året. Arbeidsledighetskassene har også påført øket arbeide for forbundene. Jeg nevner for vårt forbunds vedkommende, at når vi i et enkelt år har utbetalt 4.8 millioner i arbeidsledighetsbidrag, krever det en masse arbeide med bokføring og utbetaling av disse småbeløp. Jeg tror ikke noget forbund har for *megen*

arbeidskraft, tvert om. Derfor hører man også klage over at sakene går sent fra hånden.

Bratvold: Man velger et sekretariat som i tre år skal ha deres tillit og være med å bestemme i så viktige ting som når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår for organisasjonens medlemmer. Men så vil de fra Trondhjem og en del andre, at når det dreier sig om et så bagatellmessig spørsmål som å spare inn en halv mann på kontoret, skal der nedsettes en høiviktig 9-mannskomite til å greie op med det. Der kan man ikke stole på sekretariatet. Enhver må skjønne at det er ikke noget forhold i dette. Jeg vil si til trønderne, at hvis dere ikke har nogen annen måte å agitere på blandt uorganiserte uten på det grunnlag, så la være å agitere!

With. Olsen: All sannsynlighet taler for at Trondhjemskameratene ikke har hatt den hensikt med forslaget som Nils Olsen har villet legge i det. Alle som har påhørt innleggene, må forstå at han er på villspor. Forslaget tar egentlig ikke sikte på forholdene innen sekretariatet. Men at man har rotet tingene sammen ved også å blande forbundene inn, kan jeg godt forstå. — Det anføres for forslaget, at når man agiterer, blir man møtt med at kontingenten er for høy. Jeg har hørt det samme i alle år, selv den gang da kontingenten var så lav at det var omtrent umulig å administrere nogen forening eller noget forbund. Hvorfor hører man dette idag? Jo, fordi en hel del er blitt tvunget til å måtte la sig organisere. Det er saken. Og vi vil alltid komme til å høre det samme. — Forslaget har nu fått en annen form, idet det heter at komitéens innstilling skal oversendes forbundene. Men hvad har forbundene med det å gjøre? Det måtte naturligvis utsendes direkte til medlemmene gjennom foreningene. Det hele er blitt forkludret — det er et anstaltmakeri og intet annet.

Kr. Hewiksen: Da jeg hørte innleggene til fordel for forslaget, blev jeg straks noget tvilrâdig. Men efter Bratvolds dokumentasjon av de forklaringer Nils Olsen har gitt til beste, går jeg ut fra at Nils Olsen her er feil. — Man må tro at de forbundslandsmøter, som er holdt, har hørt den opinion som er til stede blandt medlemmene, og også tatt skyldig hensyn til den, hvad jeg ikke har nogen grunn til å tvile på. På enkelte landsmøter hendte det at de som hadde innsendt lignende forslag der, ikke engang selv stemte for dem. Så de er vel da blitt tilfredsstillet ved den behandling sakene har fått. Jeg synes synd på denne 9-mannskomite fra Oslo. Man må ha den tillit til sekretariatet at man kan overlate til dets skjønn å ha en mening om arbeidsmengden. Eller skulde vi ha «uravstemning» om man skulde ha 3 eller 4 damer på kontoret? Ja, vi får oss meget rart forelagt, men det må vi ha oss frabedt.

Rich. Hansen: Jeg vilde også beklage de folk som blev satt inn i en sådan komité; de vilde gjøre en høist komisk figur. Alting går i ring. Det samme krav blev fremsatt på Norsk Arbeidsmannsforbunds landsmøte i 1911. Vi valgte da en komité til å undersøke administrasjonsordningen og komme med forslag til næste landsmøte. Forbundet måtte naturligvis bekoste komitéens sammenkomster. Til landsmøtet i 1913 innbød vi så komitéen, som bestod av 3 medlemmer, og hvis formann var en mann som het Blomkvist fra Nedre Eiker (en mann med like gode talegaver som Nils Olsen). Men da han hørte at saken skulde op, stakk han avsted med to-

get så fort han kunde (munterhet). — Jeg vil si, at hvis man har så liten tillit til sekretariatet, får man heller ansette en *detektiv* til å lumske omkring i kontorene, en mann fra opdagelsesavdelingen med særlige kvalifikasjoner for det arbeide. Men innlat dere ikke på å bebyrde en komité av arbeidere fra Oslo med dette, for *det* kommer det ikke noget ut av.

Gunnar Braathen: Jeg gjentar hvad Halvard Olsen sa, at det er merkelig at det er vår avdeling i Trondhjem som kommer med dette forslag. Det kan ikke være forenlig med kravet om en komité og om en *innskrenkning*, når man krever en fastlønnet tillitsmann for de 400 medlemmer i Trondhjem. Reidar Eriksen talte om dobbeltstillinger. Han burde si hvem han siktet til i Landsorganisasjonen.

Aarøe: Hvis det var så at dette forslag fra Trondhjem med bindende virkning kunde vedtas her, slik at det omfattet samtlige forbund også foruten Landsorganisasjonen, kunde det kanskje være nogen slags mening i det. Men Trondhjemsrepresentantene har selv oplyst, at man kan ikke treffe beslutninger angående forbundene her, og det er naturligvis riktig. Forbundene er suverene i denne henseende. Det blir da bare Landsorganisasjonen tilbake. Men det vil, som det er sagt av flere, være av forferdelig liten betydning det som dette da kan resultere i, om det blev gjennomført. Kontingenten til Landsorganisasjonen er minimal, 70 øre i måneden. Den samlede kontingent til forbundene i 1924 var 7,263,000 kroner. Herav gikk $1\frac{1}{2}$ million til Landsorganisasjonen, og av dette beløp gikk igjen bare 71,000 kroner til lønninger. Man må da kunne regne sig til, at det ingen betydning vil ha for den samlede organisasjon om man nedsetter denne post med nogen tusen eller innskrenker med en mann. — Det blev sagt at det var vanskelig å forklare for medlemmene hvordan det hang sammen med regnskapene. Jeg er forbauset over at representantene fra Trondhjem ikke spurte under behandlingen av regnskapene hvad slags poster dette var, og hvad pengene var benyttet til. Vær så god, bare spør — jeg er parat til å svare! Jeg vil si som min mening om forslaget, at det vil være det rene anstaltmakeri å vedta det. Velger man et sekretariat på tre år, vil *det* være fullt kompetent til å avgjøre både hvor mange kontordamer og skrivemaskiner man skal ha på Landsorganisasjonens kontor.

A. E. Gundersen: Den fremstilling Lund Olsen har gitt, beviser hvor søkt det hele er. Går man frem på den måte, når man skal organisere folk, at man fremlegger Landsorganisasjonens regnskaper? Det er vel ikke *de* ting man snakker om. Jeg mener at kongressen skal *selv* være komité i denne samling her, når man skal bestemme lønninger o. s. v.

J. G. Olsen: Forslaget er forsøkt gjort til «anstaltmakeri» og tull. Jeg undrer mig på om det er mange av funksjonærene som *ikke* har hatt ordet nu. Overfor Halvard Olsen vil jeg si min mening. Han finner det merkelig at forslaget er fremsatt fra Trondhjemsavdelingen, samtidig som der er fremsendt et forslag til det kommende landsmøte. Vi *må* imidlertid ha en ekspeditør i Trondhjem. Forholdet er det at vi hittil har brukt en invalid til det arbeide og betalt mannen halv lønn. For samorganisasjonens vedkommende trenges der en ekstra funksjonær til å sørge for Arbeidernes Bank, som sorterer under Landsorganisasjonen. Og trønderne

er de som har gjort *mest* ut av banken. — Det sies at forslaget mangler ditt og datt. Om vi sendte saken til de forskjellige forbund, vilde vi få høre den samme opsangen da. Vi mente at Landsorganisasjonen skulde være toneangivende i dette tilfelle, og at avgjørelsen her skulde danne en slags presedens.

Litsheim: Det er klart at kontingenten til fagorganisasjonen er for høy i forhold til de lønninger arbeiderne får. Der vises også ofte sløvløst fra funksjonærene herinne, når det gjelder å oppnå en eller annen forbedring for arbeiderne. Vi kommer inn på dette siden. Jeg anbefaler at utgiftene til administrasjonen blir satt ned så meget som mulig, og at det bl. a. blir mer likhet i lønn.

Nils Olsen: Jeg er enig i at vi skal ha skikk og orden innen organisasjonen, og det er også hvad Trondhjemsforslaget går ut på. Komitéen skal ikke være nogen overinstans over sekretariatet. Jeg har ikke tatt feil av forslaget, men jeg har sagt at det resultat man kommer til for centraladministrasjonen, vil ha konsekvenser også for forbundene. På Byggningsarbeiderforbundets landsmøte neste år vil jeg opta det samme forslag; derom kan man være overbevist. Bristolfesten er ikke blitt nevnt; det er en av de ting som arbeiderne har tillatt sig å kritisere. Og det kunde være meget annet å nevne.

Kregnes: Det skulde ikke være grunn for tillitsmennene til å gripe så sterkt inn, når det kommer et forslag fra arbeidsplassen som dette. Det er ikke riktig å tro at ikke Trondhjemsavdelingen er gått ut fra de erfaringer den har høstet. Man kan heller ikke legge det i forslaget at det også tar sikte på forbundene direkte. Selv om resultatet skulde bli negativt, som det er sagt, bør ikke kongressen motsette sig et slikt forslag. Sekretariatet skal jo også gi sin betenkning i saken, hvorefter utredningen går til medlemmene. Det vil ha stor betydning for oss på arbeidsplassen. —

Ved *voteringen* blev det endrede forslag av W. Lund Olsen forkastet mot 20—30 stemmer.

Agitasjonen i almindelighet.

I forbindelse med det innsendte forslag fra *Søndre og Nordre Vestfold faglige Samorganisasjon* (dagsordenens side 44) besluttedes å behandle agitasjonen i sin almindelighet.

Sekretariatet innstillet:

1. Skogs- og fløtningsarbeiderne organiseres i tilslutning til Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

2. Sekretariatet bemyndiges til i samråd med de respektive forbund og samorganisasjoner å utrede den mest praktiske og økonomiske plan for agitasjonsarbeidet.

3. Sekretariatet pålegges å føre innseende med at så vel forbundene som samorganisasjonene driver et effektivt agitasjons- og opplysningsarbeide. Sekretariatet bemyndiges til å bevilge de nødvendige midler til agitasjonsarbeidet.

4. Spørsmålet om organisasjons- og agitasjonsarbeidet blandt landarbeiderne og fiskerne utredes av sekretariatet, og forelegges representantskapet hurtigst mulig til avgjørelse.

Skau: Vi er alle enig om at det er av den største betydning at vi får skogs- og jordbruksarbeiderne organisert og gjort dem til klassebevisste medlemmer i våre rekker. Spørsmålet blir om *måten* hvorpå de skal kunne organiseres. Det har også tidligere vært arbeidet med det, og de hadde en tid sitt eget forbund; men det gikk overende. Om årsakene hertil kan det vel være forskjellige meninger. Siden er dette organisasjonsarbeide besluttet overført til Papirindustriarbeiderforbundet. På årsmøtet i Søndre og Nordre Vestfold Samorganisasjon blev spørsmålet drøftet, og det besluttedes å innsende det forslag som er inntatt i den trykte dagsorden. Vi har hermed ment at der skulde gis skogs- og jordbruksarbeiderne anledning til å organisere sig i tilslutning til Landsorganisasjonen gjennom *distriktsorganisasjonene*. Jeg har liten tro på at det blir vedtatt, men vi har allikevel villet slå til lyd for tanken. Når sekretariatet hr avvist den, er det på grunnlag av at organisasjonsformene er vedtatt. For oss er hovedsaken å få bragt disse folk i kontakt med organisasjonen; for å opnå det på beste måte kunde det også latt sig høre å lempe litt på formene. Likeså har vi foreslått *kontingenten* satt ned på et minimalt nivå for lettere å kunne nå dem. Jeg vil håpe man ikke er så redd her for en så liten utvidelse av samorganisasjonenes gjøremål, at man ikke tør gå med på det av den grunn. Jeg anbefaler forslaget.

Hanna Adolisen: Jeg vil ha en tilføielse i forslaget fra sekretariatet angående den spesielle agitasjon blandt *kvinnene*. Ser man på det kvinnelige medlemstall i Landsorganisasjonen idag og tenker på det antall kvinner som *arbeider* i de forskjellige industrier og fag, møter man en veldig forskjell. Det må derfor gjøres noget ekstraordinært for å få kvinnene aktivt med i de fagorganisertes rekker. Alle midler som står til vår forføining må settes inn i dette arbeide. Antallet kvinner som idag er tilsluttet gjennom forbundene er ikke fullt 5500, mens der efter statistikken er ca. 61,000 kvinnelige arbeidssker beskjeftiget i industrien. Det må være en plikt for denne kongress og for Landsorganisasjonen å få i stand et mer spesifikt opplysnings- og agitasjonsarbeide på dette felt, og jeg vil derfor foreslå:

Der avsettes et passende beløp til den spesielle agitasjon blandt kvinnene, som fortrinsvis skal føres av kvinner. —

Bratvold: Jeg tror alle kan være enig om at ethvert nyrydningsarbeide er overmåte vanskelig. Det gjelder også nyorganiseringen til fagorganisasjonen. Når dertil også de rent praktiske forhold ligger vanskelig an, vil man forstå at det ikke er så liketil. Jeg tror ikke kongressen nu skal gjøre noget i denne sak utover det som blev gjort av forrige kongress for to år siden. Det må kunne gå an å la Papirindustriarbeiderforbundet få litt tid på sig til å organisere skogs- og fløtningsarbeiderne, så langt det står i det forbunds makt å gjøre det, med de økonomiske midler og det mannskap vi har. Det var først ifjor at Skogs- og Landarbeiderforbundet blev opløst, og det er vedtatt at den gruppe det her er tale om, skal overføres til organisasjonen i papirindustrien. Jeg kan meddele at vi

fikk ikke overført noen ved den oppløsning, for forbundet var faktisk allerede oppløst, før den formelle beslutning var tatt. Det står imidlertid for mig som utvilsomt, at blandt skogs- og fløtningsarbeiderne er forståelsen av organisasjonens nytte og nødvendighet voksende, og at det er en trang for dem til å bli med i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Denne trang bør magasineres op. Men det som vi skal være varsomme med, er å misbruke den trang ved å kjøre det frem for fort. Derfor foreslo styret for vårt forbunds landsmøte, at på de steder hvor det var mulig å stifte foreninger og gå til aksjon, med utsikt til å få overenskomst i stand, der skulde det gjøres; men på de mer bortliggende steder, hvor organisasjonsforståelsen lå lenger tilbake og hvor bl. a. adgangen til å hverve streikebrytere var lettere, skulde man vente med å stifte organisasjon. Vi begynner da med de fløtningsarbeidere som står i nærmere forbindelse med industrien. Det er ikke mulig i detalj å komme inn på det som er programmet for vårt organisasjonsarbeide på dette felt; jeg nevner dette her kort bare for i nogen grad å begrunne det standpunkt som blev innlatt av vårt forbunds landsmøte, hvor også skogsarbeiderne var representert. De erfaringer som er innvunnet, viser at det er vanskeligst å vinne innpass for organisasjonen der hvor man tidligere har hatt avdelinger, og jeg vil be kongressen at den ennu ikke innlater sig på kritikk over det som hittil er gjort av vårt forbund. La oss vente med å fatte altfor vidtrekkende beslutninger til neste kongress og inntil da innskrenke oss til å arbeide på det grunnlag som er lagt.

Arthur Olsen: Jeg vil i forbindelse med agitasjonen nevne betydningen av at vi skaper interesse for *socialiseringsteoriene*. Taler man om dem ute blandt folk, møter man som regel sløvhed og interesseløshet. Det kommer av at problemene er blitt behandlet med nogen letsindighet. Jeg tror vi skal ta det mer alvorlig. Den plan som er vedtatt av Landsorganisasjonen med sikte på produksjonsmidlenes socialisering, er neppe hverken fullkommen eller helt holdbar. Men den gir retningslinjene. Og nu bør det gjøres noget for å gjøre tanken levende ute i fagforeningene. En diskusjon fører iallfall til at der vekkes større interesse tillive og en fast overbevisning hos medlemmene. Dermed har vi vunnet et grunnlag å stå på. Det gjelder å skape en bevisst arbeiderånd i de grunnleggende økonomiske spørsmål. Jeg henvender disse ord til det nye sekretariat med anmodning om at det tar sig av denne sak under det opplysningsarbeide som forestår.

Teigen: Bratvold har jo forklart hvordan det ligger an med skogsarbeiderne. Men så har vi forslaget fra Vestfold om landarbeidernes organisasjonsforhold. Herom sier sekretariatet i sin innstilling: Spørsmålet om organisering av landarbeiderne og fiskerne er av den aller største betydning for den samlede arbeiderklasse. Men da så vel organisasjonsformene som agitasjonsarbeidet blandt disse arbeidsgrupper ikke er klarlagt, vil sekretariatet foreslå at kongressen gir sekretariatet og representantskapet den fornødne fullmakt til å treffe avgjørelsen i denne sak. — Jeg tror ikke det lar sig gjøre å organisere landarbeiderne på den måte som samorganisasjonen i Vestfold peker på, det vil være en dårlig form å begynne å ta dem op i de enkelte distrikter. Det vil komme til å virke altfor

spredt. På samme måte for fiskerne. De utgjør en stor gruppe av landets befolkning. For disse som for landarbeiderne må man, tror jeg, ha spesielle organer. Organisasjonsbetingelsene er nu engang ikke de samme for alle grupper. For fiskerne må organisasjonen kanskje legges noget *kooperativt* an. Disse spørsmål må nøie drøftes og undersøkes. Det er næsten av hver kongress bevilget store beløp til agitasjon blandt landarbeiderne og fiskerne, og det har vært utført et godt arbeide, selv om de resultater som kan påvises, ikke er så store hittil. Alle er enig om at dette arbeide er av veldig betydning, og jeg går ut fra at man også er enig i her å bemyndige sekretariatet til fortsatt å være opmerksom på det.

Fru Adolfsens forslag kan ingen ha noget imot. Det er en oplagt sak at ethvert sekretariat — og ethvert forbundsstyre — vil ta sig av agitasjonen også blandt de uorganiserte av kvinnene. Jeg tror dog ikke der bør avsettes nogen bestemt sum; forslaget bør vel også her ha form av en henstilling til og bemyndigelse for det nye sekretariat. Men jeg vil ha føiet til, at skal alt dette arbeide, som her er planlagt, komme til utførelse, må man ikke gå til å *avfolke kontorene*.

H. A. Birkeland: Der foreligger en rekke henstillinger til sekretariatet om å være opmerksom på agitasjonen på de forskjellige steder i vårt land. Det er også bevilget adskillig til agitasjon i de enkelte forbund. Men det er ikke nok å føre agitasjonen på den måte som hittil er gjort. På mine agitasjonsreiser har det vist sig å være vanskelig å få de uorganiserte i tale. Derfor vil jeg her gjerne henstille til samorganisasjonene i de byene rundt om å være opmerksom på det *store antall uorganiserte* i vårt land — og ikke minst blandt *kvinnene*. Jeg vil si til hver organisert arbeider, uansett fag eller industri: vær med og støtt til i det arbeide forbundene utfører, tildels under vanskelige forhold, for å heve organisasjonsprocenten i industriene! Det kan gjøres på mange måter. Er deres voksne døtre, som arbeider i industrien, organisert? Dessverre får man altfor ofte svaret *nei*. Jeg ber alle her, som forstår fagorganisasjonens betydning, at de, når de kommer hjem, søker å påvirke sine nærmeste til å gå inn i organisasjonen.

O. M. Haugen: Hvad sekretariatets forslag angår, kan jeg være enig i 2., 3. og 4. punkt. Det første punkt har jeg dårlige betingelser for å kunne dømme om. Men i punkt 3 er det en sats som stadig er gått igjen, så langt tilbake jeg kan huske. Jeg vil berøre et spesielt punkt, hvor sekretariatet har truffet en avgjørelse som jeg mener det er grunn til å påtale. Vårt forbund utarbeidet en agitasjonsplan i vår. Utgiftene med denne agitasjon blev så stor, at vi mente oss berettiget til å søke Landorganisasjonens sekretariat om et bidrag. Vi fikk det svar, at det kunde ikke imøtekommes på grunn av at vårt forbund *skulde oppløses*. En slik hanske tror jeg sekretariatet skal passe sig for å sende ut til *andre* forbund, som mulig kan være i samme stilling. Det er et slag i ansiktet på medlemmene.

Bjurstrøm: Det spørsmål som særlig interesserer mig her er organiseringen av landarbeiderne, ved siden av agitasjonen i sin almindelighet. Det første er et brennende spørsmål idag. Vi har tidligere hatt en organisasjon av skogs- og landarbeiderne, og det hadde sitt sæte i det distrikt som i vesentlig grad har skogs- og landarbeidere. I oppgangstiden hadde

forbundet en rik vekst, og det kom op i et medlemstall på flere tusen. Men noen riktige *organisasjonselementer* blev det aldri av disse medlemmer. Det gikk så stadig tilbake og stod allerede i 1922 med et ganske ubetydelig antall medlemmer tilsluttet. Man forsøkte å stabilisere de siste rester, men det lykkedes ikke. I 1923 vedtok kongressen beslutningen om industrivís organisasjon; og det medførte oppløsning av det gamle forbund og medlemmenes overgang til Papirindustriarbeiderforbundet. Jeg var enig i omlegningen således at Papirindustriarbeiderforbundet fikk de skogs- og fløtningsarbeidere som var knyttet til denne virksomhet i forbindelse med papirindustrien. Men å favne dem utover denne grense tror jeg ikke vil lykkes for Papirindustriarbeiderforbundet foreløbig.

Stillingen er den, at av hensyn til fagorganisasjonen og de øvrige arbeidere er det av overmåte stor interesse for oss å få tak i så mange som overhodet mulig. Den store procent av uorganiserte virker nu ikke så ganske lite til å vanskeliggjøre vår stilling, når vi er i kamp. Vi vet at arbeidsforholdene for disse grupper er ytterst slette, og lønningene tåler ikke sammenligning med de som vi har tilkjempet oss gjennom vår organisasjon. Vi blir møtt med dette bl. a. i kommunene, når der foreligger tariffspørsmål der. Å finne et grunnlag for organiseringen av landarbeiderne stort sett er derfor særlig viktig for fagorganisasjonen. Det er ikke lykkedes sekretariatet å forelegge oss en innstilling, som kan danne dette grunnlag. Jeg håper det dog skal lykkes, og jeg vil oppfordre det nye sekretariat, som kommer, til å sette alt inn på å gjøre dette arbeide ferdig. Spørsmålet er aktuelt også for fiskerne. Vi skulde ha *snakket* lenge nok nu; det gjenstår å bli enig om grunnlaget for å få dem organisert.

Nedberg: Jeg takker Bjurstrøm for det innlegg han har levert. Vi kan vel være enig om at der fra organisasjonens side nettop på dette felt er utført lite arbeide. Under den siste transportkonflikt var det fra dalene og bygdene at streikebryterhjelpen blev rekruttert. Etter at Papirindustriarbeiderforbundet begynte å opta fløtningsarbeiderne, er det allerede gode resultater å se. Med hensyn til agitasjonen har Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon drevet det ganske bra, og jeg mener at samorganisasjonene kan gjøre meget her, naturligvis med støtte av Landsorganisasjonen. Jeg er helt enig i det som Bratvold har uttalt; man kan vel også gå ut fra at sekretariatets forslag går igjennem her, og da kan jeg iallfall være fornøidd. Man må fremfor alt ikke rive op i den plan som nu er lagt, men fortsette på det grunnlag, idet man går skrittvis frem.

Ordstyreren refererte følgende forslag av *P. Vestad:*

Kongressen ser som en av de viktigste oppgaver for Landsorganisasjonen å vinne skogs- og landarbeiderne for fagbevegelsen.

Kongressen bemyndiger derfor sekretariatet til hurtigst å opta agitasjonen blandt disse grupper av arbeidere.

Kongressen uttaler ennvidere at den anbefaler sekretariatet å overveie om det ikke vil være heldigst at landarbeiderbefolkningen organiseres i et eget forbund og samtidig drøfte hensigtsmessigheten av om ikke den heldigste form for kontingentinnbetalingen bør ordnes måneds- eller kvartalsvis. —

Alsgård: Under konstitueringen av kongressen var det en debatt om valgkomitéen. Det flentallsforslag som forelå, bar preg av den gamle opfatning, at Nord-Norge skulde stilles til side. Det samme syn gjør sig gjeldende, når man snakker om midler til agitasjonen. Sørpå er det lett å agitere, men det blir lite tilovers for de nordlige landsdeler. Man skal huske at det allikevel gjelder halve Norge i utstrekning. Jeg var nordover i vinter for Bygningsarbeiderforbundet, og jeg fikk inntrykk av at der var megen brakkmark. Jeg fikk opfordring om å henstille særlig til formannen i Jern- og Metallarbeiderforbundet å sette en agitasjon i gang. Å undlate å gjøre det, er en *feil* av organisasjonen som ikke er tilgivelig. Jeg slutter mig til sekretariatet, men mener at der må settes mer kraft på. Ved statens skogbruk i Vefsen, i Hatfjelldalen og på andre steder er det mange uorganiserte, men organisasjonsmulige skogsarbeidere.

Ordstyreren refererte følgende forslag fra *Johan Jensen* og *Julius Aarmo*:

I forbindelse med spørsmålet om organiseringen av skogsarbeiderne beslutter kongressen at organisasjonsformene blir å utarbeide av sekretariatet efter at de interesserte avdelingers mening er hørt. Spørsmålet blir derfor å omsende til avdelingene til uttalelse. —

Johan Jensen: Selv om agitasjonen kan gå tungt og tregt og den koster penger, er vi vel klar over at skogsarbeiderne er de folk som vi nu må få med oss i organisasjonen. Det finnes knapt nok den gruppe som er så elendig stillet, hvad lønnsforhold angår, iallfall i Namdalen. At denne gruppe bør ha en del særbestemmelser for sin organisasjon, synes nok så klart. En kontingent av 2 kroner uken er for dem en hel kapital, mens det for mange andre av oss kanskje ikke spiller nogen rolle. Jeg mener kongressen må se til å finne en mer tilfredsstillende ordning av organiseringen av skogsarbeiderne, og derfor anbefaler jeg Søndre og Nordre Vestfolds Samorganisasjons forslag.

Wilhelmsen: Agitasjonen er vel et av de viktigste spørsmål vi her må beskjeftige oss med. Jeg har med glede sett at sekretariatet virkelig er begynt å se på hvordan man skal ta fatt på å organisere landarbeiderne f. eks. I Bergen har vi flere vanskelige industrier å organisere, som garveriarbeiderne og lagerarbeiderne, videre møllearbeiderne ved Vaksdal, foruten konfeksjonsarbeiderne, chokoladearbeiderne og andre. (Taleren redegjorde for forholdene innenfor hver av disse grupper.) Betingelsen for å få stiftet nye avdelinger er, at sekretariatet og forbundene interesserer sig for det og gir den nødvendige støtte; ellers blir det bare papir av det hele. Man skal ofre på et fylke som f. eks. Sogn og Fiordane, hvor det er et ikke ubetydelig antall landarbeidere. Der er agitasjonen også lett å drive, og det forberedende arbeide er lagt til rette.

Ertresvaag: Innstillingen fra sekretariatet er forsåvidt tilfredsstillende, som jeg forutsetter at den er båret oppe av en god vilje til å utrette noget i saken. Men det forhindrer ikke at et råd kan gis, da man vel ikke har et så utstrakt detaljkjennskap til forholdene. Jeg vil da, som representant for et stort fiskeridistrikt, henlede oppmerksomheten på organiseringen av fiskerne. Også blandt disse har det vært en organisasjon tilsluttet

Landsorganisasjonen. Den tallet 1800 medlemmer og hadde avdelinger fra Haugesund helt op til Nord-Norge. Av medlemstallet hørte 800 hjemme i Ålesund. Man vil forstå at denne arbeidergruppe betyr en veldig faktor i disse byers økonomiske liv. Hvis den næringsgren, som de er knyttet til, slår klikk, har det videregående innflytelse også på de andre arbeidere i byen. Når det nu skal utarbeides en organisasjonsplan i form av et forslag til representantskapet, bør det utarbeides i samråd med *samorganisasjonene i fiskeribyene*, helt fra Haugesund til Nord-Norge. Sekretær Fr. Strøm har skrevet en artikkel i arbeiderpressen om dette; det er et utmerket innlegg, men ensidig preget av fangst- og fiskeriforholdene som de arter sig i Nord-Norge, hvor fiskeribedriften ikke er i samme grad industrialisert som i Mørebyene og Haugesund f. eks. Man ser at lønns-systemet blir mer og mer almindelig. Jeg understreker at agitasjonen må utføres av samorganisasjonene under sekretariatets ledelse. Derfor skal man allerede fra første stund nøie samrå sig med representantene fra distriktene.

Kregnes: Det problem vi behandler, henger sammen med streikebryteruvesenet. Vi har sett det utfolde sig i Trondhjem. I Sør-Trøndelag har vi et stort område, bl. a. i Fosendistriktene og ellers langs kysten, hvor de tilbakeleggende elementer blandt arbeiderne finnes. Vi må skaffe innpass for organisasjonen, så vi kan få opplyst disse folk om industriarbeidernes kamp. Vi løfter dem selv samtidig høiere op og får dem med i kampen for å tiltvinge sig bedre forhold. Dette arbeide må ledes selvfølgelig av hovedorganisasjonen i første rekke, men i samråd med distriktene, og det må bli disse som utfører det praktiske organisasjonsarbeide som skal til. — Overfor punkt 1 i sekretariatets forslag vil jeg gjøre oppmerksom på, at det ikke er så fritt for at det knirker også mellom Papirindustriarbeiderforbundet og Sag- og Høvleriarbeiderforbundet. Man må våke over at det ene forbund ikke lider ved omorganiseringen som følge av at det går tilbake.

Vestad: Stort sett kan jeg erklære mig enig i sekretariatets forslag. Når jeg til tross herfor har fremsatt et eget forslag, er det fordi jeg ikke kan slutte mig til punkt 1. Det vilde efter det forslag bli en meget liten procent av de arbeidere som idag finnes på landet som kunde bli organisert; Papirindustriarbeiderforbundet kan jo ikke opta andre enn de som er direkte tilknyttet denne industri. I Hedmark, som kanskje er det største skogdistrikt i landet, vilde dette forbund ikke kunne få synnerlig mer enn 500 medlemmer. Også veiarbeiderne, som nu står i Arbeidsmannsforbundet, burde i tilfelle komme med i et selvstendig landarbeiderforbund. Når det gamle forbund sprakk, tror jeg det skyldtes rene politiske forhold. I sommerens løp er det stiftet mange nye skogs- og landarbeiderforeninger, og de står helt alene. Får de ingen fast forbindelse, vil de gå samme vei som de tidligere. Derfor anbefaler jeg mitt forslag, som sikter på en utredning av disse spørsmål.

Teigen: Det er bra å få alle de opplysninger. Men jeg vil gjøre oppmerksom på, at dette spørsmål jo er blitt debattert på alle de kongresser vi har hatt. Vi hadde en egen organisasjon for skogs- og landarbeiderne; det viste sig ikke å kunne gå. Jeg vil henstille til Vestad ikke å fastholde

sitt forslag. Det vilde føre til den reneste forvirring om vi fattet nye beslutninger. Vi fikk Papirindustriarbeiderforbundet til å overta organiseringen av skogsarbeiderne, og agitasjonen er drevet bra på den korte tid. Vi må forsøke å *gjennomføre* nogen av de beslutninger vi treffer også. Hvad angår landarbeiderne, sier sekretariatet at spørsmålet for deres så vel som for fiskernes vedkommende vil bli optatt til næieste drøftelse, for vi *er* ikke sikker på den riktige metode der. Spørsmålet ligger ikke så til rette for de to grupper, at vi kan vedta positive beslutninger; det trenger et langt forutgående arbeide. — I punkt 2 foreslås det gitt bemyndigelse for sekretariatet til i samråd med de respektive forbund og samorganisasjoner å utrede den mest praktiske og økonomiske plan for agitasjonen i sin almindelighet. En mer betryggende form kan ikke gis. Om det som *er* gjort, kan det selvfølgelig sies at det kunde være drevet mer agitasjon. Men arbeidet er blitt drevet i den utstrekning som har vært mulig. Jeg for min del har drevet 200 dager i året. Man måtte ansette mere *krefter*, hvis det skulde forseres ytterligere. Og man kan jo grosse bare ved tanken på det. Man kan være sikker på at det nye sekretariat vil ta sig av de to grupper, som er nevnt, med all mulig omhu. For fiskerne er det allerede nedsatt en komité, og den vil arbeide i næieste overensstemmelse med det som her er trukket op.

W. Lund Olsen: Det er et overmåte viktig spørsmål for de fagorganiserte arbeidere dette. Under siste konflikt i Trondhjem har vi hatt en uhyggelig føling med disse befolkningslag, som det ikke tidligere er agitert blandt, særlig de fra fiskeridistriktene. Det var det som gjorde kampen så tilspisset. Det er mulig vi kunde hatt Dyrendal og Gerhardsen i frihet og med blandt oss nu, hvis det ikke hadde vært. — Det er fremsatt en hel del forslag. Jeg er ikke så godt inne i det. Jeg stemmer imidlertid for sekretariatets forslag, idet jeg har forstått det slik og går ut fra at det blir tatt hensyn til de særlige forhold ved fastsettelsen av kontingenten.

Bratvold repliserte til forskjellige talere og redegjorde for enkelte forhold ved det gamle landarbeiderforbunds oppløsning. —

Det blev sagt *strek* og 5 minutters taletid.

Nedberg anbefalte i et nytt innlegg sekretariatets forslag.

Efter bemerkninger av *Johan Jensen* uttalte *Enok Rasmussen:* Den form som skulde være hensiktsmessigst for agitasjonen, er jo ved påvirkning på arbeidsplassen i første rekke. Ved foredrag er det dessverre fåtallig opmøte. Litt underholdning foruten korte interessante foredrag på fagforeningsmøtene og samorganisasjonsmøtene er også bra for å trekke de sløve med og få interessen vakt.

Anton Kristiansen: Jeg vil minne om åpningstalen søndag; den fungerende formann nevnte at organisasjonen hadde hatt fremgang i medlemstall, men at det ikke var *nok*. Det er endnu mange organisasjonsmulige i vårt land — det var summen av åpningstalen. Her sier Vestfold Samorganisasjon at vi vil forsøke å hjelpe dere i å organisere disse skogs- og jordbruksarbeidere. Men til det får vi til svar: Nei takk — her skal de ha «utredning» først! Jeg anbefaler det av oss optatte forslag; det går direkte på tingene! Når disse grupper er blitt organisert i samorganisasjonene, kan de jo etterpå sorteres ut i de enkelte forbund.

Fredag 28 august.

Ordstyrer: *Sundbye.*

Protokollen blev godkjent.

Agitasjonen (fortsett).

Bjurstrom: Punkt 4 i sekretariatets forslag dekker ikke helt det som er nødvendig for å få fastslått en form, hvorefter vi kan få organisert skogs- og landarbeiderne. Det må bli utarbeidet et konkret grunnlag for en landsomfattende organisering av dem. For øieblikket er det en stemning til stede som vi plikter å ta hensyn til. På Hedmark er spørsmålet reist om hvor de skal tilslutte sig, de som ikke kan gå til Papirforbundet. Her tror jeg vi ikke kommer forbi et *eget* forbund. Det kunde da senere bli tale om å la samtlige gå op i et felles forbund. Her må optrekkes bestemte retningslinjer. Det gjelder å få et centralt tilknytningspunkt. Om agitasjonen i almindelighet vil jeg si, at det er nødvendig å vie det spørsmål i de kommende tre år den største oppmerksomhet. Jeg henstiller til det nye sekretariat at det viser sig rummelig i bevilgning av de nødvendige midler til agitasjonsarbeidet, så pengene kan bli anvendt på en effektiv måte.

Rich. Hansen: På forrige kongress, hvor omlegningen blev besluttet, uttalte jeg mine sterke tvil om riktigheten av å føre fløtnings- og skogsarbeiderne over til Papirindustriarbeiderforbundet; jeg mente de burde gå inn i Skogs- og Jordbruksarbeiderforbundet for å danne en sterk grunnstamme for et forbund av alle de grupper som har sin beskjeftigelse på landsbygden. Jeg har ikke endret syn på dette siden, og jeg er helt enig med Vestad. Jeg tror også sekretariatet må kunne gå med på hans forslag, slik som det er formet. Den kontingentform vi har, med ukekontingent for industriarbeiderne, passer heller ikke for de folk; det må ordnes som kvartals- eller månedskontingent. Det gjelder å bygge organisasjonen praktisk efter det naturlige behov. Det er dette som Vestads forslag tar sikte på, og det er det vi skal forsøke å realisere. Jeg tror ikke at vi her går Papirindustriarbeiderforbundets interesser nær på nogen måte.

H. Eriksen: Jeg er i store trekk enig med Rich. Hansen. Da sekretariatet besluttet at fløtningsarbeiderne skulde gå over til Papirforbundet, var ikke vi i Høvleriforbundet enig i det, spesielt av den grunn at sagbrukene som regel blir direkte berørt av enhver konflikt med fløterne — det blir derimot ikke papirindustrien i den forstand. Dette har for vårt forbund voldt store vanskeligheter, idet vi straks blir inndradd når det opstår en konflikt. Når sekretariatet imidlertid først har besluttet det, får vi se på det en stund, hvordan det vil utvikle sig. Det er ikke heldig hvert år å foreta eksperimenter med vår fagorganisasjon. Men jeg er enig i at sekretariatet må ha sin oppmerksomhet på det og forsøke om mulig å finne en mer tilfredsstillende måte for organiseringen av disse folk. Vi har hatt en del av landarbeiderne også i Høvleriarbeiderforbundet, og det er jo vanskelige elementer å arbeide med. Allikevel mener jeg

vi må gjøre alt for å få også disse organisert og, som fremholdt av Rich. Hansen, arbeide henimot en selvstendig organisasjon. Derfor støtter jeg Vestads forslag.

Eng: Det er meget i Vestads forslag, men på den annen side skal vi være oppmerksom på at vi for ikke lenge siden hadde et spesifikt landarbeiderforbund. Det blev nedlagt. Det blev så besluttet å overføre et par grupper til Papirforbundet, fordi dette forbund hadde økonomisk evne til å ta fat på organiseringen av dem på en rasjonell måte. Det er heller ikke kommet til syne noget ønske blandt dem hittil om å reise en selvstendig organisasjon. Vi får derfor, mener jeg, la Vestads forslag ligge; å vedta et forslag som ikke kan være gjennomført til neste kongress, det er ingen ting. Jeg vil heller anbefale at vi *utsetter* det og følger den linje sekretariatet har optrukket i sitt forslag.

Ved *voteringen* blev *sekretariatets forslag* (side 222) vedtatt med overveldende flertall.

Dermed bortfalt votering over forslaget fra Vestfold, Vestads forslag og Jensen og Aarmos forslag.

Hanna Adolfsens forslag blev vedtatt enstemmig i følgende endrede form:

Kongressen pålegger sekretariatet å drive agitasjon blandt kvinnene. Denne agitasjon bør fortrinsvis utføres av kvinner. —

Teigen: Arbeidsmandsforbundet, som har ophørt med å holde sekretær for Nord-Norge, har ment at der bør ansettes en sekretær for Nord-Norge gjennom Landsorganisasjonen. Sekretariatet er fult oppmerksom på den store betydning organisasjonsarbeidet i Nord-Norge har, men imidlertid er det nu meningen å få en fastlønnet distriktssekretær i hvert fylke, og det vil være tilstrekkelig. Inntil denne ordning kan tre i kraft, vil sekretariatet søke truffet en midlertidig ordning, og det foreslår for å imøtekomme alle rimelige hensyn:

Kongressen bemyndiger sekretariatet til, uten å ansette fastlønnet sekretær, å drive agitasjon i Nord-Norge fortrinsvis ved for kortere eller lengere tid å anta folk som er kjent med forholdene i Nord-Norge. Planleggelsen foretas i forståelse med de interesserte forbund og samorganisasjonene. —

Jeg mener at kongressen kan slutte sig til det uten større debatt. Der kan mot en ordning med fastlønnet sekretær gjøres forskjellige innvendinger — man får, som det er sagt, «den samme mann bestandig», og det skaper gjensidig tretthet. Men hvis vi finner skikkede folk, som kan avse tid, vil vedkommende bli benyttet.

Johs. P. M. Ødegaard: Det er en følge av omorganiseringen at Norsk Arbeidsmandsforbund ikke lenger har sett sig i stand til å opprettholde sekretærstillingen i Nord-Norge. Men behovet for en mann der oppe er like stort som den gang N. A. F. innførte denne ordning. Sekretariatet er også oppmerksom på nødvendigheten av å ha folk disponible der, selv om man ikke inntil videre vil etablere en ordning med fast ansettelse. Jeg forutsetter, at det nye sekretariat til enhver tid kan ha myndighet til og anse sig *forpliktet* til å holde arbeidet vedlike i Nord-Norge, slik at or-

ganisasjonen som sådan ikke lider nogen skade, inntil man får den konstante form. —

Ved *voteringen* blev sekretariatets forslag vedtatt enstemmig.

Ordstyreren: Redaksjonskomitéen er enda ikke ferdig med innstillingen om de internasjonale forbindelser. Vi går da over på *lovforandringer*.

Lovforandringer.

(Dagsordenens post 11.)

Til § 4 var innsendt et forslag til forandring (dagsordenheftet side 46).

Ordstyreren: Optas dette forslag? — Det er ikke skjedd, og da er det vel ikke nødvendig å hefte sig ved det.

Mork: Det foreligger en rekke forslag fra foreningene angående forholdet til de *faglige samorganisasjoner*. De er behandlet av sekretariatet, som man vil se av dagsordenen. Sekretariatet har delt sig i tre *fraksjoner*. Den ene fraksjon, som nærmest er representert av Halvard Olsen, hevder at de faglige samorganisasjoner, som de nu er oppbygget og virker, har for stor innflytelse i selve organisasjonsapparatet. Det er også foreslått av en del foreninger at tilslutningen til samorganisasjonene skal være frivillig. Den fraksjon jeg tilhører påpeker, at det ikke er så mange år siden man fikk dem anerkjent, og siden da har kongressen hver gang forandret og *utvidet* samorganisasjonenes virkeområde og utbygning. I 1923 besluttedes dannet *distriktsorganisasjoner* med en nærmere angitt ramme. Det gikk halvannen å to år før dette blev gjennomført. Nu har vi fått *distriktsorganisasjoner* rundt om, og de holder på å innarbeide sig. — Enkelte foreninger er misfornøyd med den nuværende oppbygning. Flertallet holder denne misnøye under armene og vil på *nytt* ha samorganisasjonene i støpeskjeen. Men det må, mener jeg, være *plan* i organisasjonsarbeidet også på dette område; man kan ikke forandre *hovedlinjene* i strukturen på hver eneste kongress. Vedtar kongressen flertallets innstilling, sparker den samtidig benene undda de nuværende faglige *distriktsorganisasjoner*.

Den riktige retning vil være å *bygge op* de faglige samorganisasjoner som et sterkt og fast apparat innen selve organisasjonslivet og øke deres innflytelse og virkeområde innen den samlede organisasjon. Det er *den* linje som Volan, Aas, Trammæl og jeg hevder i sekretariatet. Vi peker på at ved valgene til kongressen må de få større innflytelse, og likeså en bra og fyldig representasjon i representantskapet. Til slutt peker vi på at reise- og diétgodtgjørelsen for samorganisasjonenes representanter til kongressen skal betales av Landsorganisasjonen. Det blev besluttet på siste kongress å utrede disse utgifter for de *mindre* samorganisasjoner, idet det blev overlatt sekretariatet å ordne dette. Det bør her skje en forandring i den retning at man undgår *vilkårigheter*. Når vi fremmer dette forslag, er det av den grunn at de faglige samorganisasjoner jo ikke er noget økonomisk sterkt apparat; forbundene får den overveiende del av kontingentinntekten, og det har vært vanskelig for samorganisasjonene

å få nogen vesentlig kontingent ute i distriktene. Vi optar derfor mindretallets forslag. — Jeg mener at vi kan da en almindelig debatt nu om de faglige samorganisasjoners struktur og virkeområde innen Landsorganisasjonen, og at vi senere detaljbehandler de enkelte forslag.

Teigen: Sekretariatet har, som oplyst, delt sig i tre fraksjoner ved behandlingen av denne sak. De fleste medlemmer av den ene fraksjon er optat med forskjellig arbeide, og de har anmodet mig om å henstille til kongressen å utsette det punkt, til de kan være til stede. Vi bør vel da gå over til post 14, forskjellige forslag, idet jeg finner det riktig å imøtekomme en slik anmodning.

Ordstyreren: Er man enig i dette da? Jeg anser det selv temmelig unødvendig. —

Efter en del uttalelser blev utsettelse vedtatt mot nogen få stemmer.

Forskjellige forslag.

(Dagsordenens post 14.)

Sekretariatet innstillet på at henvendelsen fra De samvirkende Fagforeninger i Oslo (dagsordenens side 63) om å *opheve Landsorganisasjonens representasjonsrett i De samvirkende fagforeningers styre* ikke kunde tiltredes.

Teigen: Som betingelse for at Samvirkende Fagforeninger i sin tid fikk låne penger av Landsorganisasjonen til sitt Folkets Hus, skulde sekretariatet ha rett til å opnevne et medlem av husstyret. Sekretariatet fastholder den ordning som er og har innstillet i overensstemmelse med det.

Rudlang: Samvirkende Fagforeningers representantskap mener at for tiden synes saken å ligge slik an, at Landsorganisasjonens interesse i å opprettholde denne representasjon er så minimal, at det ikke skulde være behov for den.

Oskar Karlsen: Jeg synes det er halstarrighet av sekretariatet dette. Jeg anbefaler at man ikke vedtar det forslag. Det ånder av mistillit og maktbrynde. Da spørsmålet var oppe om å velge en ulønnet komité til å gå gjennom Landsorganisasjonens administrasjonsutgifter, var man ganske anderledes ømfindtlige.

Teigen: Det er ikke utslag av nogen «maktbrynde». Men når betingelsen er satt der, bør den opprettholdes — hvis man da ikke vil innfri lånet. Det gjelder ikke sekretariatets penger, men arbeidernes. Og da finner vi det ikke forsvarlig.

Rudlang: Sekretariatet skal her ha en slags overhøyhet. Inntar man det samme standpunkt overfor Folkets Hus i andre byer? Vi her i Oslo mener at enhver mistillit overfor representantskapet eller styret er ubeføiet.

Bratvold: Forholdet med hensyn til «mistilliten» er vel det omvendte av hvad man her vil gi det utseende av, idet man her har gått til aksjon for å få ophevet det forhold som har bestått så lenge jeg har hatt med det å

gjøre. Til Rudlang vil jeg svare, at det er ikke overkommelig, men kunde være høist påkrevet å få en mer direkte kontroll med Folkets Hus-foretagene også andre steder. Jeg har et bestemt inntrykk av at det i nogen grad blit gått letsindig tilverks ved realisasjonen og starten av økonomiske foretagender blandt arbeiderne; jeg vil ha sagt det i denne forbindelse.

Oskar Karlsen: Jeg forstår ikke Bratvold, når han snakker om en «aksjon» mot sekretariatets og dets rettigheter. Det er her rett og slett det at man vil være suverene her i byen som andre steder med hensyn til huset. Vi har et representantskap på flere hundre medlemmer; vi har også hele sekretariatet her i byen, og de kan i sine foreninger være med og konkurrere om å komme inn i styret. Men de skal ikke ha det *privilegium* som ligger i å ha en gesandt sittende der.

H. Eriksen: Det er jo forbundene som vesentlig opprettholder Folkets Hus, og jeg synes at alle organisasjoner i landet kunde være med og ha et ord her. Da er det ikke urimelig at Landsorganisasjonen har en representant, slik at også vi andre kan være a jour med hvordan det foregår.

Rudlang: Det er ikke saken selv, men måten man behandler den på, som jeg setter fingeren ved. Vi har ikke noget ønske om å komme Aarø til livt. Men så meget av gjelden til Landsorganisasjonen er tilbakebetalt, at Landsorganisasjonen måtte sies å være fullt betrygget, selv om representanten faller vekk. Hvad vi ikke forstår, er den spesifikke kontroll som skal øves her, mens de andre Folkets Hus ikke har nogen.

Ved *voteringen* blev sekretariatets forslag vedtatt mot få stemmer.

Revisjon.

Teigen: Det er innkommet et forslag fra Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon angående revisjonen i fagorganisasjonen. Det kunde kanskje være en bra ordning å få i stand en felles revisjon, men man må være opmerksom på at kongressen er ikke suveren over forbundenes administrasjon i den forstand. Vi kan derfor ikke vedta forslaget i den form det er innsendt. Det måtte iallfall stå: i *samråd* med forbundene. Jeg vil henstille, densom forslaget optas, at det kommer i den form at sekretariatet konfererer med forbundsstyrene — om de så kunde bli enig om en ordning av det spørsmål.

Bratvold: Jeg tror at tanken som ligger til grunn for forslaget er riktig. Det bør her kunne fås et samarbeide i stand. Man kan f. eks. tenke sig noget lignende som nu er etablert i Sverige med ansettelse av en regnskapsekspert i Landsorganisasjonen, som forbundene kan benytte sig av.

Sund: Det ligger meget til grunn for tanken om et revisjonsutvalg. De underslag man har sett, både her og i andre land, river ned på et lite øieblikk mer enn man kan bygge op på flere år. Men jeg er enig i at kongressen ikke har rett til å kaste sig inn i forbundenes administrasjon. Jeg hadde tenkt å fremsette et forslag sålydende: Det henstilles til sekretariatet å opta spørsmålet til utredning, samt konferere med forbundene om en felles revisjonsordning. —

Ordstyreren: Der er innlevert følgende forslag:

Saken oversendes sekretariatet til behandling i samarbeide med forbundene.

G. E. Andersen.

Sund: Da går jeg over til det.

Tvedt: Det er et viktig spørsmål, som det gjelder å ta opp til løsning, for at man kan konstatere at medlemmenes penger blir anvendt på den riktige måte.

Rudlang: Jeg er enig i det. Jeg tror det er riktig at kongressen gir uttrykk for ønskeligheten av å få en mer betryggende revisjonsordning, ikke bare for Landsorganisasjonen, men kanskje enda mer for forbundene.

G. E. Andersen: Mitt forslag går ut fra, at kongressen savner adgang til å fastsette regler for revisjonen i forbundene, men at saken blir behandlet av sekretariatet i forbindelse med forbundene. En felles revisjonsordning vilde være en fordel. Vi kan derfor like godt ha den valgte revisjon, som vi pleier å ha, og så en hovedrevisor over det hele.

Ved voteringen blev Andersens forslag vedtatt enstemmig.

Organisasjonens hjelpekasser.

Det var innsendt forslag fra Elektrisitetsverkets Arbeiderforening, Oslo, gjennom Kommuneforbundet, og fra Bygningssnekkernes Fagforening (Norsk Bygningsarbeiderforbund).

Sethil: Jeg vil si at representanten fra foreningen — han som er tilstede her — ikke har kjennskap til begrunnelsen for det innsendte forslag fra Elektrisitetsverkets Arbeiderforening. Og forbundets hovedstyre har ikke funnet å kunne anbefale forslaget fremmet.

Schwingel: Fra vår forening finner jeg ingen grunn til å opta spørsmålet, da det i grunnen er behandlet under organisasjonsformene i forbindelse med medlemmers overgang. —

Forslaget fra Bygningssnekkernes Forening blev heller ikke optatt.

1 mai som tariffestet fridag.

Drammens og Dist. faglige Samorganisasjon foreslo: Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 11. kongress beslutter at det i samtlige overenskomster som opprettes med Norsk Arbeidsgiverforening eller utenforstående arbeidsgivere, inntas bestemmelse om at 1 mai skal være hel fridag for arbeiderne. —

Forslaget blev optatt av *Arntsen*, som henviste til den utførlige begrunnelse som var gitt i motiveringen for forslaget (dagsordenens side 64—65). I de fleste kommunetariffer hadde organisasjonen fått knesatt hel eller halv fridag 1 mai. Men det var for lite presisert fra hovedorganisasjonens side, at arbeiderne skulde delta mannjevnt i denne manifestering av arbeidernes stilling på denne dag. Derfor burde man få enslydende bestemmelser om 1 mai som hel fridag inn i alle overenskomster, slik at det spørsmål ikke kunde være gjenstand for diskusjon.

Teigen: Det er klart at denne forsamling ikke er uenig i at 1 mai skal være fridag. Men jeg vil antyde en annen redaksjon av forslaget. Den sier det samme i realiteten, men det er ikke godt å binde samtlige forbund ved en bestemt form. Jeg vil høre om ikke Arntsen vil gå over til å forme beslutningen slik:

Kongressen er av den opfatning at 1 mai må være hel fridag. Den henstiller derfor til samtlige forbund at der i alle tariffier blir inntatt en bestemmelse som sikrer arbeiderne fri 1 mai. —

Rudlang erklærte sig enig med *Teigen*.

Arntsen: Det vilde ikke være nogen betenkelighet ved å gå over til *Teigen*'s forslag, hvis man hadde visshet for at det vilde bli satt noget inn på å få bestemmelsen inn i alle tariffier. Hittil har man optrådt alt annet enn konsekvent i dette spørsmål. For ikke å vekke nogen splid eller misforståelse kan jeg gå over til den endrede form, men jeg understreker at det må ligge *alvor* i en sådan henstilling fra kongressens side.

Litsheim: Her må Landsorganisasjonen eller kongressen fastsette noget som arbeiderne kan rette sig efter på arbeidsplassen. Jeg henstiller at man tar bestemmelse om at *ingen* har lov til å arbeide 1 mai herefter, og at overtredelse av det kan medføre strykning av organisasjonen.

Ved *voteringen* blev *Teigen*'s forslag vedtatt enstemmig.

Angående iverksettelsen av arbeidsstansen 1 mai.

Under dette punkt forelå følgende forslag:

Fra Drammens og Dist. faglige Samorganisasjon: Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 11. ordinære kongress pålegger Landsorganisasjonen (sekretariatet) i samråd med forbundene å utsende bestemte paroler over hvordan man skal forholde sig med arbeidsnedleggelsen (arbeidsstansen) 1 mai. —

Fra Moss og Omegns faglige Samorganisasjon: 1. Landsorganisasjonen påtar sig å anskaffe 1 mai-talere (uansett politisk anskuelse) til de organisasjoner som anmoder om det. 2. Besørger utgivelsen av 1 mai-merker, som benyttes av organisasjonene og tilstiller disse ifølge rekvisjoner. —

Arntsen optok forslaget fra Drammens og Dist. faglige Samorganisasjon i tilslutning til den skriftlige motivering. Det påpekte forhold hadde vakt stort røre og forargelse. Han forutsatte at hvis hovedorganisasjonen gikk til å utsende en parole som nevnt, vilde det også bli påsett at den blev *fulgt* ved en ensartet optreden av samtlige medlemmer.

Teigen: Det er heller ikke her nogen uenighet om forslaget, men jeg vil nok si: Hvordan skal det sekretariat, som velges, kunne påse at det blev iaktatt ens optreden av arbeiderne overalt? Det har vel ikke oversikt nok til det. Det må da kunne gå an at parolen om arbeidshvile utsendes av samorganisasjonene og fagforeningene. Vi er jo enig om at arbeidsstansen bør skje i *størst mulig utstrekning*. Men vi vil da ikke ødelegge bedriftene! I den elektrokjemiske industri er det store vanskeligheter forbundet med en slik stans. Det *må* da overlates til organisasjonen

på de enkelte steder å treffe avgjørelsen, fordi de har det beste kjennskap til forholdene.

Kregnes: I den foregående beslutning har kongressen gjort det klart og tydelig, at man vil gjøre 1 mai som fridag så effektiv som mulig. Fra hovedorganisasjonens side er stillingen dermed grei. Men den praktiske gjennomførelse må legges i samorganisasjonenes hånd. For Trøndelag og Trondhjem vil det ikke være nødvendig å ha hjelp fra Landsorganisasjonen til dette.

Arntsen: Man sier at man ikke makter å få system i det. Men her fremsetter vi et forslag, hvorefter det ikke pålegges sekretariatet annet enn å konferere med forbundene og *derefter* utsende pålegg om hvordan man skal forholde sig. Ved dette forslag vil man slippe det rot man var vidne til særlig i år. Det må kunne gå an å stoppe fabrikkene på ett sted på samme tid.

Sund: Jeg kan ikke forstå at Arntsen her vil gjøre samorganisasjonene til den nullitet. Hvis ikke de kan ha såpass kontroll med medlemmene at man kan bli enig om måten å festligholde 1 mai på, da kan der heller ikke utsendes nogen parole. Jeg stemmer mot forslaget.

Arntsen: Hvis man var så konsekvent som Sund, var det ikke farlig å være fagforeningsfolk. Men det som det her er tale om, er å skjerpe kravet overfor grupper som får mandat av sitt forbund til å fortsette arbeidet. Og samorganisasjonene har ikke den myndighet idag at de uten videre kan diktere her. Derfor må vi få bestemte paroler, som kan påses gjennomført lokalt.

Lars Nilsen: Det vilde være mer til gagn for arbeiderklassen, om denne fagkongress så litt mer *praktisk* på forholdene på de forskjellige steder, istedenfor å rippe op i det som er skjedd. Arrangementet av 1 mai kan ikke luges efter et bestemt skjema. De politiske og faglige styrkeforhold må være bestemmende for vår optreden i ethvert tilfelle. Da må man stå mest mulig fritt over for hvordan det skal legges an, av hensyn til en sterkest mulig iklassesamling på de forskjellige steder. Jeg vil foreslå:

Det overlates til de faglige og politiske organisasjoner lokalt å treffe bestemmelse om 1 mai-arrangementet. —

W. Gulbrandsen: Når vi stillet det krav i Drammens Samorganisasjon at Landsorganisasjonen skulde utsende en bestemt parole for 1 mai, var det for at det skulde stå mere autoritet bak de pålegg samorganisasjonene gir. Jeg kan ikke se annet i Teigens innlegg enn en falliterklæring fra sekretariatet. —

Ved *voteringen* blev *Lars Nilsens* forslag vedtatt mot nogen få stemmer. — Derved bortfalt votering over det av Arntsen optatte forslag.

Kristoffersen, Moss, optok det refererte forslag fra Moss og Omegns faglige Samorganisasjon. Han uttalte at det ikke var mulig å samles 1 mai under de nuværende oprevne forhold, hvis man holdt sig til samorganisasjonen på de enkelte steder. Derfor var det foreslått at Landsorganisasjonen skulde formidle talerne, for også på det område å skape en enhet.

Teigen: Jeg må fraråde vedtagelsen av et sådant forslag. Det er ikke mulig for noget sekretariat å skaffe talere til alle de steder som ber om det. Dessuten vilde nok det sekretariat komme op i en penibel situasjon ved å skulle sitte og sortere; det er ikke innstillet på en ordning som den. Derimot har man alltid sendt talere dit hvor det var mulig, med de folk vi har hatt til rådighet. Men å sende til *alle* steder, det må man innse er umulig — hvor megen tillit man enn har til sekretariatet.

E. Borgersen: Jeg vil henstille at man stemmer det forslag ned. Det er jo allerede vedtatt å overlate til de stedlige organisasjoner å ta sig av 1 mai-arrangementet.

Kristoffersen fastholdt forslaget.

Ved *voteringen* blev forslaget forkastet mot nogen få stemmer.

Motarbeidelse av at både mann og hustru tar fast lønnet arbeide.

Fra Drammen og Distr. faglige Samorganisasjon forelå følgende forslag:

Fagkongressen pålegger de fagorganiserte arbeidere og deres tillitsmenn å *motarbeide*, at det i sådanne hjem hvor det ikke er nødvendig for familiens eksistens, at både mann og hustru tar fast arbeide. Likeså at det pålegges de fagorganiserte i sitt arbeide gjennom de politiske partier å arbeide i samme retning. Der hvor fagorganiserte arbeidere deltar i kommune- og bystyrene pålegges de det samme.

Landsorganisasjonens sekretariat pålegges å sende krav i samme retning til regjeringen, således at pensjonister der faller for aldersgrensen ikke tillates å fortsette i sine stillinger lengere. —

Håre: Når spørsmålet blev optatt i Drammens Samorganisasjon, var det på grunn av den store arbeidsløshet. Dette dobbeltarbeide, hvor både mann og hustru er i erhverv, er et urimelig forhold og til skade for klassen. Det er nødvendig å få angitt retningslinjer for organisasjonen på dette område under de økonomisk vanskelige forhold hvorunder store deler av arbeiderne idag lever.

Chr. Syvertsen henstillet at saken blev utsatt til man kom til dyrtids-spørsmålet, da det var innsendt et lignende forslag fra Oslo.

Ordstyreren refererte forslag fra Teigen om at forslaget ikke gav anledning til nogen uttalelse fra kongressen.

Akselsen: Jeg er av den opfatning at saken i første rekke hører hjemme i forbundene. For Papirindustriarbeiderforbundet er den sak allerede ordnet.

Teigen: At det system som omtales i forslaget, er utbredt i en grad som virker til skade, tror jeg man kan være enig om. Spørsmålet har, på det nøieste forbindelse med hele arbeiderklassens økonomiske stilling. Men forslaget griper samtidig inn på felter hvor den faglige organisasjon har liten innflytelse. Jeg mener derfor at forslaget, med den ramme det har fått, er lite egnet til å vedtas her. Men det bør heller ikke nedvoterer; det kunde bli misforstått. Jeg har derfor valgt den form å foreslå at saken på en måte henlegges, ved at vi ikke fatter nogen uttalelse.

Håre: Det er ikke *nød* som gjør at mann og hustru tar arbeide på én gang — det er for at man vil ha begge beina op i grøtfatet. *Det* er saken.

L. Engen: Jeg tror ikke en kongressbeslutning vil virke noget syndelig her; det blir med det, som med så meget annet, at det blir ikke respektert. Haare glemmer at vi har banevoktere ved jernbanen på en lønn av 2500 kroner året. De kan ikke klare sig. Det finnes en del banevoktere på høifjellet hvor kona har en liten stasjon å sysle med, og som hun får nogen usle kroner for. Skal vi gå i rette med den familie for det?

Halld. Johnsen: Det forholder sig ikke som Haare fremstiller det. Som forslaget er formet, vil det være en uhyrlighet å vedta. Hvis forslagsstilleren ikke vil forandre det dithen at det tar sikte på dobbeltarbeidet der hvor det ikke er *nødvendig*, bør det stemmes ned.

Haare: Selvfølgelig er det forutsetningen. Det ligger også i forslaget.

Johnsen: Det fremgikk ikke av premissene.

Haugrønning: Jeg vil stemme for forslaget fra Drammen. I papirindustrien er det gjerne de best lønnede arbeidere, som har sin hustru i arbeide på samme tid.

Eugen Johansen: Også jeg vil anbefale forslaget, så nær som siste avsnitt, hvor det heter at man skal sende krav til regjeringen angående de pensionister som faller for aldersgrensen. Det bør henstilles til fagorganisasjonene spesielt i etatene, at man ikke opprettholder slike dobbeltstillinger. Jeg tror man skal legge den gode vilje i forslaget som det er riktig å gjøre.

Ordstyreren refererte følgende forslag fra *Hulbak* og *Hj. Haraldsen:*

Kongressen henstiller til de enkelte fagforeninger å behandle forslaget. —

Lystad: Kongressen kan ikke avvise saken, men det bør henstille til samorganisasjonene, likesom til de respektive myndigheter, å søke å komme vekk fra de forhold som i denne henseende kan være uholdbare.

Bratvold: Er det noget område hvor samorganisasjonene skulde ha utviklingsmuligheter, er det her — å øve regulerende innflytelse slik at de fleste mulige arbeidere får beskjeftigelse. Jeg vil si til papirarbeidernes ros, at de har tatt den sak op i distriktene og her *gjort* noget også. Forbundet har siden kunnet ta den op med Arbeidsgiverforeningen til løsning og fått arbeidsgiverne til å gå med på en ordning som vi mener er tilfredsstillende — foreløbig — for oss. Ordningen skal praktiseres ett år. Men samorganisasjonenes representanter her vil skyte også dette arbeide over på ledelsen. Det er en fallitterklæring, som bekrefter hvad jeg tidligere har uttalt om den sak.

Rudlang: Det er vel riktig hvad det er fremholdt av distriktsorganisasjonen i Drammen, at det på dette felt er noget å gjøre. Men ser man på den utformning forslaget har fått, tror jeg det vil ramme noget urettferdig. Hvem skal avgjøre om det er «nødvendig» for vedkommende families eksistens at mann og kone har arbeide? Noget annet er det med de forskjellige dobbeltstillinger i staten og kommunene, som påviselig *ikke* er nødvendige. De burde være forbudt. Jeg er nærmest for å oversende

saken til foreningene eller forbundene. Men jeg kan ikke stemme for forslaget, tross jeg er enig i tanken.

Enok Rasmussen: Forslaget er naturligvis fremsatt ut fra de erfaringer man har hatt i vedkommende distrikt. Men forholdene kan være forskjellig. På mange steder i landet er det sesongarbeide, således i hermetikkindustrien, og det vilde være ganske urimelig å nekte hustruene å ta dette arbeide. Forslaget bør heller henlegges.

Kregnes: Bratvold gjorde en omgående bevegelse for å vrenge på det. Landsorganisasjonen kan ikke undlate å ta stilling ved å henskyte det ene og det annet til samorganisasjonene. Men samorganisasjonene skal i dette og andre tilfelle være med på å sette ut i livet de paroler kongressen gir. Jeg vil stemme for de to første punkter i forslaget; det siste har jeg liten tro på. Vi skal gi uttrykk for arbeidernes mening på arbeidsplassen, og stort sett er arbeiderne enig her.

Arntsen: Det er sagt at det er upraktisk å vedta en beslutning på kongressen om dette. Jeg vil da peke på at det er et *nytt* spørsmål, som her er kommet op. Og hvorfor? Det er på grunn av den veldige arbeidsløshet. De fagorganiserte arbeidere har sett på forholdene slik som de er fremstillet her. Vi har pensjonerte jernbanefolk f. eks. som søker stilling og derved fortrenger andre. Det må være galt. Men på grunn av den motstand som er reist nettop mot siste punkt i forslaget, har Haare gått med på å stryke dette. For øvrig opprettholdes forslaget uforandret.

Teigen: Det kan intet være i veien for å vedta forslaget, når siste del går ut. Jeg tar dermed mitt forslag tilbake.

Ved *voteringen* blev forslaget fra Drammens faglige Samorganisasjon med den gjorte endring vedtatt mot få stemmer.

Begrensning av overtidsarbeidet.

Drammens og Dist. faglige Samorganisasjon foreslo:

Fagkongressen pålegger de enkelte forbund å sørge for at dets medlemmer innskrenker overtidsarbeidet til det *minst mulige*. —

Gulbrandsen: Dette forhold har vært behandlet mange ganger tidligere, på kongressene og landsmøtene, i foreningene og klubbene. Men tross sirkulærer fra forskjellige forbund pågår overtidsarbeidet uforminset. Når jeg taler om overtid, mener jeg ikke jobber og den slags, men den *konstante* overtid. Det er en hån mot de arbeidslødige, en hån mot 8-timersdagen og en svekkelse av arbeidernes evne til å gjennomføre sine lønnskrav. Jeg optar det innsendte forslag fra Drammen.

Ordstyreren meddelte at redaksjonskomitéens innstilling nu var ferdig og vilde bli utdelt.

W. Kristiansen: Jeg slutter mig fullt ut til det forslag som er optatt. Men jeg vil ha foreslått en tilføyelse til det, slik at det medtar også *akkordarbeide*. Akkordsystemet er noget av det verste som finnes, og det er en av årsakene til at arbeidsløsheten er så stor som den er. På de små verksteder kan det stå nogen få mann og arbeide på akkord hele året, mens deres arbeidskamerater må gå ledig. Jeg tror ikke vi tidligere har vært fullt oppmerksom på hvor dette fører hen. —

Ved *voteringen* blev forslaget fra Drammens faglige Samorganisasjon vedtatt mot 1 stemme.

Mot nogen få stemmer besluttet efter forslag av *Kristiansen* å innskyte ordene «og akkord», så beslutningen kom til å lyde:

Fagkongressen pålegger de enkelte forbund å sørge for at dets medlemmer innskrenker overtids- og akkordarbeidet til det minst mulige. —

Dispensasjon til å utføre arbeide under konflikter.

Ved Transportarbeiderforbundet var innsendt følgende forslag fra Fredrikshald Losse- og Lastearbeiderforening:

Dispensasjon til å utføre arbeide under konflikt nektes på det bestemteste. —

Paul Amundsen kunde som transportarbeider ikke stemme for forslaget i den foreliggende form, men vilde foreslå følgende for å avverge misbruk:

Kongressen pålegger sekretariatet å sørge for at der under konflikter ikke gis dispensasjon uten vedkommende forbunds godkjennelse. —

Teigen: Det var ingen sak, hvis det var så lett å føre en konflikt at man kunde vedta en klar og bestemt nektelse av dispensasjon i alle tilfelle. Men vi vet at det er høist forskjellig opfatning av det spørsmål. Derfor kan vi ikke vedta nogen av disse forslag. Man kan ofte komme i den situasjon, at organisasjonen har interesse av å *begrense* konflikten. Hvis det da ikke skal være tillatt å gi enkelte dispensasjoner som et ledd i denne taktikk, blir det jo *ingen* taktikk i våre beslutninger. Det kan ikke overlates til den ene part, når der er *to*, å bestemme taktikken under de forskjellige forhold. Det er unødvendig å si noget mer, da alle forstår at man må forbeholde sig litt smidighet og bevegelighet under slike situasjoner.

Fladeby: I forbundet var vi jo opmerksom på at det var noget stivbent, dette forslag, og vi kunde ikke gå med på det. Det vilde være uheldig når det f. eks. ikke skulde være adgang til å gi dispensasjon til de kooperative bedrifter; det vilde være å stenge for oss selv. Men slik som det har gått, kan det ikke fortsette, f. eks. ved at ett forbund gir dispensasjon uten videre og dermed griper inn i en konflikt som et annet forbund fører. Sekretariatet må her ha overhøyhet i første rekke. Ved å vedta Amundsens forslag vil man få en grei plan å følge, og vi vil slippe å få slike oprivende forhold mellom de forskjellige arbeidergrupper som den nuværende praktisering av dispensasjoner har gitt anledning til.

Ordstyreren refererte følgende forslag av *Teigen*:

Når det gjelder dispensasjon til å utføre arbeide under konflikter, må der konfereres med de interesserte forbund. —

Efter en replikkveksel mellem *Halvard Olsen* og *Fladeby* foregikk *voteringen* alternativt mellem Amundsens og Teigens forslag. *Teigens* forslag blev vedtatt mot få stemmer.

De internasjonale faglige forbindelser.

(Redaksjonskomitéens innstilling.)

Redaksjonskomitéen, forsterket med Halvard Olsen og Volan, fremla følgende enstemmige forslag til beslutning under *dagsordenens punkt 3*:

I spørsmålet om den faglige enhet innbydes kongressen til å fatte følgende beslutning:

1. *Ut fra den internasjonale arbeiderklassens stilling idag er det en bydende nødvendighet at verdens fagorganiserte arbeidere sammensveises i en faglig internasjonale på klassekampens grunn. Kongressen hilser derfor med glede de bestrebelse som er fremme for å skape internasjonal faglig samling, bestrebelse som har fått uttrykk ved dannelsen av den engelsk-russiske komité. Kongressen uttaler sin uforbeholdne tilslutning til disse bestrebelse og erklærer aktivt å ville understøtte komitéens arbeide for enhet.*

2. *Landsorganisasjonen trer i organisasjonsmessig forbindelse med den engelsk-russiske enhetskomité. Så fremt en internasjonal konferanse eller kongress kommer i stand, skal Landsorganisasjonen la sig representere og virke for samling av alle lands fagorganisasjoner i en felles faglig internasjonale.*

3. *Hvis en felles faglig internasjonale kommer i stand, bemyndiges representantskapet til i tilfelle der hersker samstemmighet, å bringe medlemsskapet i orden. I fall det er en faktisk uenighet til stede, skal spørsmålet forelegges medlemmene til avgjørelse ved uravstemning.*

4. *Sekretariatet opfordres til å arbeide for å skape et fast organisatorisk samarbeide mellom landsorganisasjonene i Sverige, Danmark, Finland og Norge.*

Halvard Olsen. Alfred Madsen. Elias Volan.
Olaf Abrahamsen. Adolf Olsen. Hans Aas.
A. E. Gundersen.

Forslaget blev vedtatt enstemmig.

Voteringen blev hilst med håndklapp av kongressen.

Lovforandringer.

(Fortsatt fra side 232.)

Sethil: Som Mørk fremholdt i sitt innlegg, har sekretariatet ved behandlingen av lovenes § 4 delt sig i tre fraksjoner. Den ene — flertallet — har tatt hensyn til en rekke innkomne forslag, som går ut på å opheve det obligatoriske medlemsskap i de faglige samorganisasjoner; den annen større fraksjon inntar det standpunkt at man skal utvikle samorganisasjonene i overensstemmelse med det man tidligere har vært inne på, slik at de en gang skal bli organisasjonsenheter innen Landsorganisasjonen. Jeg tilhører den av fraksjonene, som har inntatt det forsiktige standpunkt som kan betegnes ved *status quo* i forholdet til samorganisasjonene.

Jeg er enig med Mørk i, at man kan ikke på hver kongress fatte beslutning om forandringer i organisasjonsformene. Kongressen i 1923

besluttet at organisasjonen skulde bygges på landsomfattende industriforbund, og at man på hver enkelt plass skulde ha lokale samorganisasjoner til å vareta det stedlige arbeide. Derfor skulde det ikke være grunn til nu å gjøre nogen forandring med hensyn til samorganisasjonene. Det som Mørk fremholdt, pekte jo også i samme retning som det der er hevdet av min fraksjon. Vi er av den opfatning, at skal man oppleve fagforeningenes obligatoriske medlemskap, vil det *svekke* samorganisasjonene. Riktignok har man eksempler på at de har kunnet utvikle sig uten bestemmelser om obligatorisk tilslutning, likesom man har sett at der er dannet lokale samorganisasjoner før det blev gitt nogen lovbestemmelser om samorganisasjonene overhodet. Men går man nu til å gjøre den forandring som flertallet foreslår, vil følgen sikkert bli at en rekke foreninger melder sig *ut* av de bestående samorganisasjoner. Og det vil, som jeg før har sagt, utvilsomt føre til svekkelse. Derfor er vi ikke enig i det forslag, som på dette punkt betegner et *skritt tilbake*.

Men vi kan heller ikke slutte oss til den retning, som her vil fastslå en *ny utvikling* med hensyn til organisasjonsformen. Derfor vil vi ha opretholdt ordningen helt og holdent i den form vi har den nu. Jeg er klar over samorganisasjonenes betydning, ikke minst for vårt forbunds vedkommende, og at de bør gis adgang til å arbeide videre, slik at arbeiderne får forståelse av den betydning samorganisasjonene har innenfor vår organisasjon. Men jeg tror det riktigeste her vil være status quo — av hensyn til Landsorganisasjonen og av hensyn til forbundene, og kanskje ikke minst av hensyn til *samorganisasjonene selv* og det forhold som det skal være mellom avdelingene og samorganisasjonen. Jeg anbefaler derfor det forslag som finnes i dagsordenen, og som er tiltrådt av Aarøe, Guldvog og mig.

Ordstyreren refererte følgende forslag av S. Simonsen og Annas S. Moe:

Det gis arbeiderne ved Statens anlegg adgang til å danne egne samorganisasjoner forsåvidt arbeiderne av praktiske grunner måtte anse det påkrevet. —

Volan: Alle representanter her husker diskusjonen som er ført her i landet om organisasjonsformene. Man vil også huske den innstilling fra 9-mannskomiteén som blev sendt forbundene til behandling, og hvor flertallet foreslo at man skulde søke bygget fagorganisasjonen op på grunnlag av lokale samorganisasjoner. Man fant den gang, at uaktet det var et flertall av medlemmene for den nye organisasjonsform, var ikke flertallet stort *nok* til at man kunde foreta den omlegning. I sin innstilling til kongressen i 1923 bygget sekretariatet derfor på *industriforbunds*prinsippet. Men sekretariatet uttalte samtidig, at selv om forholdene lå slik an, måtte der av kongressen «treffes positive bindende beslutninger om en utvikling av organisasjonsformene for opnåelse av det som er kjernen i striden om organisasjonsformens oppbygning her i landet.»

Hvad var kjernen i striden om organisasjonens oppbygning? Det var om man skulde bygge på forbund *eller* på lokale samorganisasjoner. I innstillingen finner man sekretariatets mening om den sak på det tids-

punkt, og den gikk ut på at samorganisasjonenes virkeområde, deres organisasjonsmessige innflytelse skulde utvides og utvikles.

Det som *idag* foreslås av sekretariatets flertall, går faktisk ut på å søke samorganisasjonenes organisatoriske innflytelse svekket. Man vil ha tilslutningen gjort *trivillig*, det vil si at hvis en fagforening mener man kan spare noen ører i kontingent ved å stå utenfor, eller hvis man har den prinsipielle opfatning at samorganisasjonene ikke har noen oppgaver osv., da skal den kunne stå fritt. Man inbydes med andre ord til å fatte en beslutning, som betyr en *svekkelse av arbeiderklassens felles kamp* for felles interesser på de forskjellige steder.

Flertallet på siste kongress *bøiet* sig for mindretallet. Det resignerte, fordi mindretallet var et *stort* mindretall. Men nu er ikke det daværende mindretall fornøiet med det. Og til neste kongress håper man formodentlig at de lokale samorganisasjoner helt skal kunne *avskaffes*.

De av kongressens medlemmer, som ikke vil være med på den linje å likvidere samorganisasjonene, må her si sterkt ifra. Man kan ikke nu finne sig i mindretallets diktatur i denne sak lenger. Den retning som vil svekke og i siste instans opheve samorganisasjonene, bør av denne kongress få en utvetydig beslutning for at det er flertallets vilje at samorganisasjonene skal utvikles på en sådan måte som forutsetningen har vært. Forslaget fra sekretariatets mindretall — i dette tilfelle Aas, Tranmæl, Mørk og mig — må *vedtas*. Det er ikke nokk at samorganisasjonene har rett til å ha representanter her på kongressen; de må også gis representasjonsrett i Landsorganisasjonens representantskap. Man må også finne nye regler og former for valget av representanter til kongressen fra samorganisasjonene. Vi må nu gå over til å skape et *valgdistrikt* av hver lokal samorganisasjon, efter de grenselinjer som fastsettes av sekretariatet. — Jeg går ut fra at voteringen blir ordnet slik, at det blir stemt over hvilken av de tre fraksjoners forslag skal legges til grunn.

Bratvold: Volan var inne på hvad han kalte «kjernen», og han forklarte sig på sin måte om den. Jeg er av en annen opfatning enn Volan i så måte. Kjernen i enhver organisasjon, som tar sikte på å kjempe frem noget nytt, må være den at denne organisasjon bygges til enhver tid op ikke ved lovbud og tvang ovenfra, men av livets behov, av den kamp som fremkommer på grunn av det *arbeide* man driver. En organisationsform som ikke er et uttrykk for det, tror ikke jeg vil bli sterk. Der ser vi noget anderledes på det.

Hvad var det som førte samorganisasjonstanken frem, hvad var det som skapte øket interesse om den? Jo, at det stod fullstendig fritt for fagforeningene om de vilde slutte sig til. Så blev det tilslutning fra de anedlemmer som var enig i det program samorganisasjonene *kjempet* for. Den gang var det adskillig mer liv og interesse omkring dem, enn det siden har vært, da man fikk det tvungne medlemskap.

Mitt standpunkt er diktert ikke av det man vil legge i det, at jeg «motarbeider» samorganisasjonene. Det er uriktig. Men det kommer ikke noget godt ut av det å *tvinge* denne eller hin fagforening inn. Den vil stadig føle sig uvel der, og ut fra det syn den har vil den også virke som en bremse for det, som flertallet innen samorganisasjonene vil ha fremmet. Det er ikke slik, som Sethil sier, at vi vil ta et skritt bakover.

Flertallet i sekretariatet — den fraksjon jeg tilhører — vil legalisere det forhold som faktisk består idag. Det har vist sig *umulig* å få samtlige foreninger inn i samorganisasjonene. Det er det faktiske forhold.

Volan sa at dette med kjernen i diskusjonen om oppbygningen var at man skulde bygge på samorganisasjoner, og at *dette* syn blev knesatt på forrige kongress. Så er ikke tilfelle — tvert om. Kongressen besluttet omlegning av organisasjonen til industriforbund. Og det er klart, at i og med det fører den beslutning til bedriftsorganisasjoner og avhjelper derved i nogen grad en del av de ting som førte til at man blev stemt for lokale samorganisasjoner. Samorganisasjonene fikk samtidig sin plass i organisasjonslegemet — de fikk sine oppgaver i organisasjonsarbeidet, som det har vist sig på denne kongress at de ikke har skjjøttet på den måte som man gjerne kunde ha ønsket. Vi mener, vi i flertallet, at når man nu kommer og forlanger et større virkefelt for samorganisasjonene, slik at de på enkelte områder skal avløse forbundenes funksjoner, da er *det* å bryte med det som blev knesatt i 1923. Og det vil skape en ny strid, før vi ennu har sett hvordan det vil arte sig når beslutningen fra to år tilbake er sat helt ut i livet.

Vi griper ikke inn i nogen av de bestemmelser som er tatt, eller endrer ved det som er forholdet idag. Det eneste flertallet sier, er at med de erfaringer som er gjort, finner vi å fremme samorganisasjonenes interesser best, og likeså forbundenes interesser og Landsorganisasjonens, ved at man gir fagforeningene adgang til å slutte sig til samorganisasjonene, der hvor det menes å være behov for det, og at de som *ikke* vil, får adgang til å la være. Jeg tror det vil bli ganske få foreninger som vil melde sig ut av samorganisasjonene eller distriktsorganisasjonene. Og det tap i medlemstall som måtte bli følgen, vil mere enn opveies ved den fordel at man kan få de som er *interessert* med i arbeidet, og få dem til å arbeide mer intenst. Og så — og det er det som *jeg* ser som det vesentligste — vil det bety en spore for samorganisasjonene til å arbeide på en slik måte, at de ikke taper foreninger. I så henseende kan der ha vært meget tilbake å ønske. De har for en rekkes vedkommende vært i ikke liten utstrekning politiske byråer. Og når den retning, som er i flertall, benytter sig av det, er det givet at de andre føler sig brøstholdne. Men allikevel skal de tvinges! At dette er uheldig, kan der ikke være delte meninger om. Det vilde være på sin plass, om de som har talt mest om politisk nøytralitet her, vilde informere samorganisasjonene om de beslutninger som er fattet, og som det er meningen skal følges.

Flertallet har fulgt de beslutninger som blev vedtatt og de retningslinjer som blev trukket op av kongressen i 1923, så fullt og helt som nogen annen. Men vi trodde også at det skulde være full adgang til for oss å ta denne sak op her til ny drøftelse. Det er oplagt, at det som blir besluttet i denne sak, vil jeg også følge, men jeg forbeholder mig, når den rette tid er inne til det, å ta min mening op og arbeide for den.

Sund: Vi har nu i så mange år drevet med diskusjonen om omlegning av organisasjonsformene, at vi er kommet til et nogenlunde resultat. Vi har hørt av debatten her, at man ikke er ferdig med gjennomførelsen av de beslutninger som blev vedtatt på forrige kongress. Det vilde da være uriktig å hoppe på det forslag av Volan og Tranmæl, at man skal

til å bygge op en annen organisasjonsform, før man ennå har satt det første ut i livet. Men man kan da heller ikke sluke rått det som Bratvold taler for og har vært med på å foreslå. Han vil spille sjakk med foreningene rundt omkring! Hvis kongressen beslutter at det skal være samorganisasjoner, skal vi også ha en linje å gå efter. Enten får det være et obligatorisk forhold til stede mellom fagforeningene og samorganisasjonene, eller så får man beslutte at alt som heter samorganisasjoner skal oppløses. Jeg synes flertallet burde si det, da. Samorganisasjonene er til megen nytte, og det er ikke sant at de driver politisk arbeide på bekostning av eller til fortrenghet for det faglige — jeg tror ikke det politiske arbeide blir drevet nevneverdig iallfall. Hvad vi arbeider for, er for organisasjonen i det store og hele. Men har vi nu vedtatt at organisasjonen skal bygges på forbund, får vi holde oss til dette; viser det sig å virke galt, får vi siden ta spørsmålet op igjen. Å ha en sideorganisasjon til forbundene i den utstrekning Volan vil, det går ikke. Derfor kan jeg helt og fullt slutte mig til Sethil her. Jeg vil samtidig støtte forslaget fra den annen fraksjon om at reise- og diétgodtgjørelsen for samorganisasjonenes representanter til kongressen utredes av Landsorganisasjonen. Når det er vedtatt at de skal ha representasjonsrett, bør de også stilles likt her, uten hensyn til størrelsen. Med hensyn til representasjon i *representantskapet*, må man derimot kunne holde sig til den representasjonsordning som vi har — den er jo landsomfattende.

Ordstyreren oplyste at Arthur Berby hadde optat forslaget fra Skiensfjordens faglige Samorganisasjon til punkt 4 i § 4 (Dagsordenens side 48). Møtet blev derpå hevet med 29 talere tegnet til den fortsatte debatt.

Fredag eftermiddag.

Ordstyrer: Halvard Olsen.

Protokollen blev godkjent.

Volan: Vi har i formiddag vedtatt en enstemmig beslutning om at Landsorganisasjonen vil kjempe for internasjonal faglig enhet. Idag meddeles at flertallet av representantene til den franske landsorganisasjons kongress (C. G. T.) har besluttet å gi adgang til kongressen for delegerte fra den kommunistiske faglige landsorganisasjon, C. G. T. U., for at man der kan diskutere spørsmålet om faglig enhet. Jeg mener det vil være riktig at vi sender denne enhetskongress en hilsen, og jeg foreslår følgende telegram sendt:

Til Frankrikes fagorganiserte arbeider! Medkjempere for den internasjonale faglige enhet i C. G. T. og C. G. T. U.!

Den norske faglige Landsorganisasjons kongress sender eder sine broderlige kamphilsener. Vår kongress har nettop enstemmig vedtatt beslutning om aktiv kamp for den internasjonale faglige enhet og uforbeholden understøttelse til den engelsk-russiske komités bestrebelse og arbeide for enheten.

Kongressen vender sig til alle Frankrikes fagorganiserte arbeidere med ropet om aktiv kamp for den internasjonale enhet.

Foren eder i en nasjonal sterk og kampdyktig organisasjon på klassekampens grunn!

Leve den nasjonale og internasjonale faglige enhet! —

Volans forslag blev vedtatt enstemmig ved håndsoprekning.

Lovforandringer.

Debatten blev fortsatt.

Systad: Det er rimelig at man kommer nokså sterkt inn på de forskjellige samorganisasjoners stilling. De er jo et nytt apparat, og jeg var klar over at det vilde ta år før de kunde komme til å innta sin rette plass i organisasjonen. Den gang samorganisasjonene første gang blev knesatt, besluttet kongressen at tilslutningen til dem fra fagforeningenes side skulde være frivillig. I den kongressperiode som da gikk, maktet de ikke å utrette noget, og det er ganske rimelig. Den største vanskelighet bestod i at et flertall av foreningene holdt sig utenfor — av rent økonomiske eller egoistiske grunner. Den følgende kongress vedtok at *alle* fagforeninger skulde gå inn som obligatorisk tilsluttet. Hensikten hermed var å gjøre samorganisasjonene så sterke og gode som mulig til å utføre de hverv. som de ifølge sin opgave var tillagt. Siden har man sett store fremskritt.

For 3—4 år siden var det en almindelig mening blandt organisasjonsfolk, at Landsorganisasjonen skulde bygge på de lokale samorganisasjoner som organisasjonsenhet. Ved beslutningen om dannelse av industriforbund falt jo i gruppen det bort. Men dermed bortfalt slett ikke *samorganisasjonene*. Vi som er kjent utover landet med den spredte bebyggelse og de store avstander, vet at de er absolutt nødvendige som fellesorganer for distriktene. Hele vår organisasjon er bygget på indre solidarisk samvirken, og ingen må få lov til å trekke sig bort fra det. Å opheve den obligatoriske tilslutning vilde være ødeleggende; da vilde det være langt mer konsekvent å gå til ophevelse av samorganisasjonene overhodet — *den* linje vilde være greiere.

Det sies at samorganisasjonene ikke overalt har holdt sig nøytrale. Men det er medlemmenes flertall som setter sin farve på beslutningene, og medlemmene får samorganisasjonene nøyaktig som de vil ha dem. En tunleplass må man også ha for de stridende meninger. Jeg mener at samorganisasjonene er det *rette* forum for de indrepolitiske opgjør, og ingen organisasjon tar skade av dem. Det er et helt forfeilet syn, under de forhold vi har, å kreve politisk nøytralitet — det er fysisk umulig. Jeg inntar det standpunkt at vi skal stemme ned alle forslag. La oss få en treårsperiode til, hvor samorganisasjonene inntar samme stilling som nu idag innen Landsorganisasjonen, så skal vi snakkes ved.

Thorkildsen: Ingen organisasjon har utviklingsmuligheter, om den skal bygges på tvang. Det er ikke så underlig at en hel del fagforeninger ser med temmelig stor skepsis på samorganisasjonene, særlig hvis man vil stelle sig som her i Oslo. Det hele går ut på å finne en plattform for de politiske størrelser, og intet annet. Vi behøver dem så visst ikke — ikke en gang for å lage 17 maitog. På den landskonferanse som blev holdt i påsken, blev der vedtatt en rekke direktiver av samorganisasjonenes representanter. Vi vil sikkert få enda mer av samme slag, om kongressen

går til *utvidelse*, som det er foreslått. Vi vil få to sideordnede myndigheter, samorganisasjoner og forbund. Hvem skal da ha avgjørelsen? Kan ikke samorganisasjonene bestå ved frivillig tilslutning, får de heller falle vekk. Jeg hadde helst stemt for hel ophevelse, men da det vel er håpløst, stemmer jeg for det forslag Bratvold har optatt på vegne av hans fraksjon.

Oskar Syvertsen: Jeg hadde ikke anledning til å delta i sekretariatet, da denne sak var til behandling. Mitt standpunkt er imidlertid det samme som Sethils, og jeg vil erklære min tilslutning til den fraksjon han representerer. Jeg synes det går som en rød tråd gjennom omlegningsarbeidet, at der er krefter som er iferd med å ville *hemme* den omlegning som er vedtatt. Jeg ser forslaget om å ødelegge samorganisasjonene ved å opheve det obligatoriske medlemskap som et *ledd* i det samme arbeide. Det forhold må kongressen være oppmerksom på. Det vilde vært mer reelt å fremme et forslag som det Oslo Tapetser- og Dekoratorforening har innsendt, og som sikte på hel avvikling. Man må vel imidlertid kunne gå ut fra, at innen Landsorganisasjonen er det ikke så mange som er motstandere av samorganisasjonene.

Det er sagt at de er blitt utnyttet til politiske formål. Jeg tror ikke det er nogen berettiget grunn til å påstå dette nu, selv om det ikke er til å undgå at de stridende opfatninger har tørnet sammen. Dette er forhåpentlig mer forbigående. Og selv om man tar op saker som ligger noget på siden av fagorganisasjonen, og bølgerne går høit, mener jeg man ikke har tatt skade av det. Det er jo ikke *bedehusmøter* arbeiderne holder, når de kommer sammen.

Med hensyn til det forslag som foreligger fra Oslo Samorganisasjon, kan jeg ikke være enig i at man nu skal ta op på nytt spørsmålet om en utvidelse. Vi som tror på samorganisasjonenes nytte i fagbevegelsen, står oss best på — som det blev uttalt av Systad — å bibeholde iallfall i tre år til den ordning som nu er fastslått. Bratvold vil fortolke det dithen at hans fraksjons forslag ikke betyr noget skritt bakover, men en «legalisering» av det bestående. Ja, tro det? Systad har illustrert, hvordan det var før medlemskapet i samorganisasjonene blev lovfestet; da var de kraftesløse. Ingen kan benekte at de er blitt sterkere siden, mere underbygget. Og den utviklingslinje skal vi holde fast ved.

Gunnar Braathen: Det som er avgjørende, når vi behandler denne sak, er at vi ser på hvordan samorganisasjonene har skjøttet sine oppgaver siden kongressen sist fattet sin beslutning. Jeg kan ikke se på samorganisasjonene som Bratvold og sekretariatets flertall. I 1923 blev det vedtatt ved beslutning av kongressen at de skulde være et *ledd* i Landsorganisasjonen. Ut fra det må man også se på de oppgaver som naturlig måtte tilhøre distriktssammenslutningene. Bratvold talte om det politiske slagsmål i samorganisasjonene. Jeg vil spørre ham og hans meningsfeller: er ikke de spørsmål som behandles både her og i fagforeningene, i mange tilfelle politiske spørsmål? Under de oprevne forhold vi har, kommer man ikke vekk fra at meningene brytes innen de enkelte instanser. Og enten «slagsmålet» føres i fagforeningene eller i samorganisasjonene blir efter mitt skjønn det samme.

Hvis kongressen mener at de faglige samorganisasjoner har en op-

gave å fylle, skal den også i beslutnings form gi uttrykk for det. Hva vilde det bety å vedta flertallets forslag? Jo, at alle de typiske motstandere av samorganisasjonsidéen vil bli animert til i fagforeningene å reise agitasjon mot samorganisasjonene, reise en politisk kamp for å få foreningene ut. Det mest tiltalende fra mitt synspunkt er forslaget fra Aarøe, Guldvog og Sethil, idet de argumenterer for bibehold av den nuværende form, uten at de for nærværende ønsker å gå *videre*. Det er et moment, som det dessverre ikke kan nektes for er tilstede, nemlig at en rekke samorganisasjoner ikke har forstått sin oppgave fullt ut. Der er blitt vedtatt resolusjoner rettet *mot* de øvrige organisasjonsinstanser, istedenfor at man skulde beskjeftige sig med de praktiske spørsmål. Og den slags har vel vært medvirkende til at der foreligger slike forslag som det fra flertallet. I det siste er man dog mer og mer kommet *vekk* fra dette, og da bør kongressen ikke vedta beslutninger som river benene unda det organisasjons- og agitasjonsarbeide som er samorganisasjonenes første og viktigste oppgave. En annen sak er det at man bør få bestemmelser inn i lovene som gir samorganisasjonene representasjonsrett i Landsorganisasjonens representantskap. Det vil på sett og vis være en *utvidelse*, men en slik mener jeg er berettiget. Ved § 8 må kongressen kunne samle sig om å gi dem representasjonsrett iallfall i den utstrekning som et forslag på siste kongress gav uttrykk for — et forslag som den gang blev nedstemt med en stemmes overvekt. For øvrig anbefaler jeg det av Sethil optatte forslag til § 4.

Vestad: Det er en kjensgjerning, at den utvikling vår organisasjon har fått er en frukt av det arbeide fagopposisjonen i sin tid drev. Men det er også en kjensgjerning, at fagopposisjonen ikke mente at utviklingen skulde gå i det retning som er skjedd. Vi har fått *distriktsvise* samorganisasjoner istedenfor lokale. Til grunn for fagopposisjonen lå en syndikalistisk idé. Hvis utviklingen var gått i den retning som fagopposisjonens program pekte, er det selvfølgelig at våre organisasjoner også var blitt utviklet i syndikalistisk retning. Og da vilde vi være kommet til å måtte bygge på *bedrifts*organisasjoner. Når forholdet er dette, er det et stivt stykke av Volan å ville ta fagopposisjonen til inntekt for *sig*. Derimot er det riktig, at fagorganisasjonen i stor utstrekning er blitt politiske informasjonsbyråer. Systad mente at samorganisasjonene *skulde* være tumleplass for politikerne. Det må da være grense for hvad man kan tillate sig å si, når samorganisasjonene er dannet av de faglige organisasjoner og *kun* har med faglige forhold å gjøre.

Efter forslag av grube- og anleggsarbeiderforeningene blev det på Norsk Arbeidsmannsforbunds landsmøte enstemmig vedtatt å arbeide for å få egne samorganisasjoner for anleggsarbeiderne. Dette er også vårt standpunkt her på kongressen. Skulde mot formodning flertallets forslag bli nedstemt, vil jeg — med denne beslutning som bakgrunn — inntrengende henstille at man vedtar Simonsens forslag, som går ut på at det gis arbeiderne ved statens anlegg adgang til å danne egne samorganisasjoner *forsåvidt arbeiderne av praktiske grunner måtte anse det påkrevet*. Hvis det ikke skjer, er jeg bange for at enkelte av anleggsarbeiderne vil komme til å resonnere på samme måte som Volan gjorde, da det var spørsmål om å danne celler i fagforeningene. Jeg kan ikke forstå hvordan

samorganisasjonene i byene f. eks. skal kunne hjelpe anleggsarbeiderne. *Agitasjonen* besørger vi selv. Vi har også så utmerkede organer, som vi kan få — de stedlige styrer. Og det er dem vi har best nytte av. —

Ordstyreren refererte følgende forslag fra *Edv. Mørk* som subsidiært forslag til forslaget om samorganisasjonenes representasjonsrett i representantskapet (§ 8, dagsordenens side 52):

Fra de faglige samorganisasjoner velges 17 representanter til representantskapet. Representantene velges distriktsvis således at der velges: 2 representanter fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon, 2 fra Bergen og fylkenes og Møre Fylkes faglige samorganisasjon, 2 fra Trøndelag fagl. Samorganisasjon, 1 fra Østfold fylkes fagl. Samorganisasjon, 1 fra Akershus fylkes fagl. Samorganisasjon, 1 fra Hedmark faglige Samorganisasjon, 1 fra Opland fagl. Samorganisasjon, 1 fra Buskerud faglige Samorganisasjon, 1 fra Telemark Fylkes faglige Samorganisasjon, 1 fra Vestfold Fylkes faglige Samorganisasjon, 1 fra Aust- og Vestagder Fylkers faglige Samorganisasjon, 1 fra Rogaland og Stavanger fylkers faglige Samorganisasjon, 1 fra Nord-Trøndelag Fylkes faglige Samorganisasjon og 1 fra Nordland, Troms og Finnmark Fylkes faglige Samorganisasjon.

Valget på representantene ledes av den største samorganisasjon i hvert distrikt. —

Oksvik: Jeg har på de tidligere kongresser bestandig bekiempet samorganisasjonene, ut fra den opfatning at det her var en dualisme til stede; jeg har også vært mot at de skulde ha representasjonsrett til kongressene. Enn skjønt mitt syn ikke er forandret, vil jeg dog ikke her stemme for nogen innskrenkning av de rettigheter samorganisasjonene har fått — det får prøves ennå en tid. Mulig man da vil måtte overgå til frivillig medlemskap, i hvilket tilfelle også representasjonsretten til kongressene faller bort. Jeg vil stemme for status quo og selvfølgelig mot ethvert forslag til utvidelse.

Tranmæl: Det må innrømmes at den nuværende ordning er noget av en krysning, men det står i forbindelse med det organisasjonsarbeide vi er oppe i. Det må dessverre erkjennes, at samorganisasjonene i de siste årene ikke helt har opfylt de forventninger man stillet til dem. Jeg beklager det meget, for det er en svekkelse av den organisasjonslinje som blev knesatt i 1920 og som *ikke* er opgitt, heller ikke av siste fagkongress. Jeg synes at samorganisasjonene i egen interesse skulde stille større krav og bli mer levende med i organisasjonsarbeidet og *derved* erobre større innflytelse. Tross de erfaringer som er høstet, skal kongressen gi samorganisasjonene en anledning, en chance til å vise hvad de duer til. De har nu representasjonsrett til kongressen; de bør ha *tilsvarende* rett til å være representert i representantskapet. Det er av betydning at representantskapet, som er den høieste myndighet mellom kongressene, blir så autoritativt i sin sammensetning som mulig. Det forslag som er stillet av Mørk, er her logisk og bør vedtas. I ethvert fall må man være med på det siste av Mørks forslag. Dermed øker man samtidig *fordringene* til samorganisasjonene. De misbruk som kan være begått av samorganisasjonene, spiller ingen rolle i forhold til den betydning de har. — Bratvolds forslag er Øies fra 1917 op igjen; det må frarådes som et til-

bakeskritt på det mest bestemte, idet det ophever samorganisasjonene som et fast ledd i organisasjonsopbygningen. Jeg anbefaler at kongressen slutter sig iallfall til det prinsipp som ligger i forslaget fra de 4 medlemmer av sekretariatet. Så får det bli et skjønn hvor langt man skal gå med hensyn til representasjonen for samorganisasjonene i representantskapet.

Rungstad: Jeg var med på som medlem av organisasjonskomitéen å anbefale at samorganisasjonene blev gjort til et fast ledd, og jeg stemte på kongressen for å gjøre tilslutningen til dem obligatorisk. Imidlertid har erfaringen vist, at det vi den gang mente med samorganisasjonene, ikke har holdt stikk. Jeg vil ikke si at det er deres egen skyld, men jeg ser det som en frukt av den politiske strid — de er blitt et *underbruk av partiene*, hvad vårt forbund har fått rikelig erfaring for. Dette har også våre avdelinger gitt uttrykk for i henvendelse til forbundet. Vi hadde intet annet å svare dem, enn at Landsorganisasjonens lover pålegger avdelingene obligatorisk medlemsskap. De fleste avdelinger har bøiet sig for det, men det er også hendt at de har nektet. Slike forhold er ikke hyggelige å ha innen fagorganisasjonen. I flukt med det foreslo vårt forbund på forrige kongress ophør med samarbeidet mellem Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti; hvis *det* blev forkastet, foreslo vi subsidiært å opheve det obligatoriske medlemsskap. Begge forslag blev forkastet. *Nu* er det vedtatt at Landsorganisasjonen skal stå nøytral overfor partiene. En logisk følge herav skulde være at det samme kom til å gjelde *samorganisasjonene*. Men vi har jo her hørt andre toner. Min stilling er den, at hvis samorganisasjonene skal stå fritt og ubundet, som Landsorganisasjonen, vil jeg ikke være med på å ta bort det obligatoriske medlemsskap. Men jeg vil ha sikkerhet for det. Jeg foreslår derfor:

Den av kongressen vedtatte beslutning om at Landsorganisasjonen stiller sig utenfor striden mellem de tre politiske arbeiderpartier, må selvfølgelig også gjelde for samorganisasjonene, hvis fagforeningenes obligatoriske medlemsskap i samorganisasjonene skal kunne opprettholdes. —

Forkastes dette forslag, stemmer jeg for sekretariatets flertalls innstilling; i motsatt fall stemmer jeg for opprettholdelse av det obligatoriske medlemsskap, men går heller ikke med på nogen *utvidelse*.

Halvard Olsen: Når vi på siste kongress, efter den behandling saken forut hadde fått, måtte gå til beslutningen om industriforbund, var det for derved å bevare Landsorganisasjonen, bevare dens enhet. Man vovet ikke å gå til å bygge organisasjonen op på grunnlag av lokale eller distriktsvise samorganisasjoner. Denne industriorganisasjonsform har vi ennå ikke maktet å få i orden; selv det *korte* skritt, kongressen der tok, var så stort at det ikke er blitt virkeliggjort. Så sier man at vi skal gå til *ytterligere* forandring, før vi har fått medlemmene med på dette, ved å utvide samorganisasjonene slik at *de* i virkeligheten blir bestemmende og forbundene underordnede organer — for det er i grunnen *det*, som tilsiktes.

Det er mange kryssende interesser, det er visst, og vanskelig å få de to former til å forenes. Men vi må *ha* samorganisasjonene, og vi må lære dem å innta sin plass innen organisasjonen på det grunnlag som er

gitt. Mange foreninger sier at de ikke vil gå inn i sin lokale samorganisasjon. Hva skal man gjøre med dem? Gå til eksklusjon? Hittil har ikke noget forbund gått til å ekskludere en fagforening av den grunn. Og det vilde heller ikke styrke fagbevegelsen, om man gjorde det. Tingen må være å *overbevise* medlemmene om nytten og nødvendigheten av fellesskapet og samarbeidet. Og får man overbevist dem, behøver man intet lovbud, som fører til de konsekvenser.

Det nuværende forhold lar sig ikke opprettholde; det er et faktum. Det viser sig også at der gjøres krav på unntagelser og dispensasjoner, som for anleggene. Det samme spørsmål er reist for Jernbaneforbundet. Dette er jo i strid med samorganisasjonens idé. Hvis det forhold skulde inntré, at mange betydelige foreninger innen et forbund nektet å tilslutte sig samorganisasjonene, vilde intet forbund ekskludere dem for det, og intet sekretariat vilde pålegge et forbund å gjøre det. Men på den måte undergraver man organisasjonens autoritet. Vi må slå inn på en annen linje. Foreningene må selv avgjøre om de vil tilslutte sig, på samme måte som man har ordnet det med det kollektive partimedemsskap. Det er det *moderate* prinsipp. Men ikke alle later til å ha syn for det. Derfor anbefaler jeg flertallets forslag. Hvis det ikke vedtas, stemmer jeg subsidiært for Sethils m. fls forslag.

Annas Moe: Jeg vil få lov å anbefale det forslag som er fremsatt fra anleggsarbeiderne om egne samorganisasjoner ved anleggene. Man skal huske at disse har en ganske annen arbeidsgiver enn de øvrige arbeidere; det er *Staten*, og de må stille sine krav dit. Ved å ha egne samorganisasjoner vilde man muliggjøre en mer ensartet optreden for større grupper eller distrikter av anleggsarbeiderne i fellesskap. Også arbeidsforholdene stiller særskilte problemer for dem, som de oftest må skjøtte om alene. Det er av viktighet for oss gjennom egne samorganisasjoner også å komme i berøring med kooperasjonen. På Statens anlegg har man et utpreget akkordsystem, og vi må føre selvstendig statistikk for våre lønnsoppgaver. Dertil kommer endelig at anleggsfolkene har en flyttbar organisasjon. Det er derfor påkrevet av organisasjonsmessige hensyn at våre medlemmer der får den organisasjonsform som setter dem best i stand til å vareta både sine faglige og kooperative interesser.

Ordstyreren refererte følgende forslag fra *W. Gulbrandsen* m. fl. som tillegg til forslaget fra Sethil, Aarøe og Guldvog:

Idet kongressen uttaler at samorganisasjonene er et nødvendig ledd i organisasjonsapparatet, kreves at den motvilje og obstruksjon som er blitt utvist av enkelte forbund og foreninger mot samorganisasjonene opphører. Samorganisasjonenes arbeide er absolutt betinget av et utpreget tillitsforhold mellem Landsorganisasjonen, forbundene og samorganisasjonene. —

Alberti optok subsidiært følgende forslag fra Jernbaneforbundet: De foreninger innen jernbane-etaten som i de store trafikkcentrer Oslo, Drammen, Hamar, Bergen, Trondhjem, Stavanger, Kristiansand, Arendal og Narvik har den vesentlige medlemsbestand, tilsluttes samorganisasjonen med det medlemstall som forefinnes innenfor vedkommende samorganisasjons virkekrets. —

Det blev besluttet satt *strek*.

Merk: Motstanden kommer fra forskjellige kanter. Samorganisasjonene er bl. a. blitt kalt et overflødig ledd — ut fra det inntrykk formodentlig man har fått lokalt. Fra sekretariatets flertall er tildels også kommet til uttrykk motstand mot samorganisasjonene som sådanne. Jeg vet ikke *hvorfor*, men jeg fester meg ellers ikke større ved det, fordi jeg tror at samorganisasjonene er nokså rotfestet nu. Halvard Olsen argumenterte med at samorganisasjonene ikke har funnet fotfeste i selve organisasjonen. Om så er — hvem har skylden for det, om ikke kongressene? Organisasjonen har stadig vært under forvandlingens lov. Nu mener vi å ville arbeide på den linje kongressen fastslo i 1923, og vi vil ha sagt tydelig fra likeoverfor dem som vil tvinge oss tilbake til forholdene som de før var. Vi vil arbeide samorganisasjonene frem til å bli en betydningsfull maktfaktor i den faglige bevegelse — øke deres innflytelse i representantskapet, og øke den her på kongressen. Samtidig som oppgavene forfleres i det daglige arbeide ute i distriktene, vil samtidig også ansvarsfølelsen vokse hos medlemmene.

Med hensyn til hvad det er sagt om den politiske debatt som er ført i samorganisasjonene, kan det ha en viss berettigelse. Men jeg vil spørre: i hvilken utstrekning er det ikke drevet *politikk* nu i de siste 6—8 år? — både i forbundene og i sekretariatet? Jeg synes derfor at det særforslag Rungstad fremsatte for samorganisasjonene, var helt overflødig. Kongressens beslutning gjelder selvsagt *alle* faglige organisasjoner. Til overflod gjør jeg ham oppmerksom på at samorganisasjonenes landskonferanse vedtok nøiaktig samme forslag som kongressen nu har vedtatt om at fagorganisasjonen stiller sig utenfor striden mellom de tre politiske arbeiderpartier som en helt selvstendig og uavhengig organisasjon, som kan samle alle arbeidere.

På forrige kongress fremsatte vi et forslag om 14 distriktsvalgte medlemmer av Landsorganisasjonens representantskap. Det blev nedstemt med 1 stemmes flertall. Det er av mig, som referert, fremsatt et *subsidiært* forslag til det som inneholdes i dagordenen, gående ut på valg av 17 representanter, fordelt distriktsvis efter samorganisasjonenes medlemstall.

Motstanden mot en utvikling på dette område, slik som samorganisasjonene har krevet, er særlig kommet til syne fra et par forbundshold, typografene og Jernbaneforbundet. Typografene må vel sies å være meget godt organisert, og det kan være at de på sine steder resonnerer ut fra det og finner samorganisasjonene overflødig for sitt vedkommende. Jeg kan forstå det, men vil dog anmode dem om ikke å regne sig selv for nok. Det annet forbund, Jernbaneforbundet, undskylder jeg ganske; medlemmene der har vanskelig for å innordne sig under samorganisasjonenes virkeområde. Derimot er jeg forbauset over Norsk Arbeidsmannsforbunds holdning. Anleggsarbeiderne har tidligere støttet de lokale samorganisasjoner, og de har vært blant de ivrigste. Man må tro at motstanden derfra er av mer forbigående art.

Det er sagt at det obligatoriske medlemsskap strider mot organisasjonsprinsippet; det skal ordnes ad frivillighetens vei. Imidlertid er vel saken den, at *tvangsmidler* har vi brukt innen organisasjonen til enhver tid, og vi kommer ikke fra dem i fremtiden heller. Organisasjonens op-

bygning er idag den, at Landsorganisasjonen optar avdelinger bare gjennom forbundene, og til samorganisasjonene går veien via forbundene. *Distriktsorganisasjonene* er Landsorganisasjonens representantskap i de enkelte distrikter. Det skulde da være logisk og god sammenheng i det at medlemsskapet i disse er tvungent. Det kan ikke ordnes ad «frivillighetens» vei.

Kregnes: Vi kom dit at samorganisasjonene blev anerkjent. Og vi kan idag ikke tenke oss en konflikt uten samorganisasjonenes deltagelse på den ene eller annen måte. Det gjelder både små og store konflikter lokale som mer omfattende. Alle saker av betydning passerer gjennom samorganisasjonene. Jeg mener derfor, ut fra de lærdommer vi har høstet iallfall i Trondhjem og Trøndelagen, at man snarere må gå den motsatte vei av hvad sekretariatets flertall foreslår, og *utvide* samorganisasjonenes myndighet efterhvert. Motstanden mot en sådan utvidelse var til stede også på samorganisasjonenes landskonferanse, og det finner jeg merkelig. Det skulde da være inkonsekvent av de som møter her som *valgt* av av distriktsorganisasjonene å motarbeide deres utvikling. Når det melder sig spørsmål om en konflikt eller blokade, ser vi at den ene gruppe griper inn i den annens forhold, og det blir nødvendig å føre arbeiderne sammen for å beslutte hvilke linjer det skal følges. Likeså nødvendig er det å ha en fellesnevner som tar sig av agitasjonen. Det er gått kort tid siden utvidelsen til distriktsorganisasjoner kom i stand, og vi har i den mellemliggende tid vært adskillig optatt av de konfliktsituasjoner vi har hatt. Men allikevel er det utført et stort agitasjonsarbeide. Jeg håper denne kongress istedenfor å innsnevre her vil være med på å *utvide rammen* for samorganisasjonene, og kanskje neste kongress vil finne det å være organisasjonsmessig riktig å utvide den *enn* mer.

V. Nielsen: De beslutninger som blev fattet i 1923 både om industriforbund og om obligatorisk medlemsskap i samorganisasjonene har ikke ført til de resultater, som hadde vært ønskelig. Men når det her gjøres gjeldende, at samorganisasjonene fremdeles skal ha anledning til å utvikle sig med sikte på den *fremtidige opbygningslinje*, da mener jeg vi må si pass. Har vi vedtatt industriorganisasjonslinjen, må vi nødvendigvis bygge videre på den linje. Om den skal ansees for å være endelig eller ei, vet vi ikke. Men vi kan ikke ha to former på en og samme tid. Det har vært meningen fra første stund av at arbeiderne skulde møtes til felles drøftelser, og dette bør fremdeles være meningen. Samorganisasjonene har sin naturlige oppgave anvist i like høy grad som før. Det er sagt av Halvard Olsen at de nuværende bestemmelser med hensyn til obligatorisk tilslutning ikke lar sig opprettholde. Jeg tror det er *møget* sagt. Det må være litt uvilje tilstede her, akkurat som når det gjelder overgangen til industriforbund. Forbundene har plikt på sig til å medvirke til at de bestemmelser som er gitt blir *respektet*, hvilket kanskje delvis hittil er forsømt. Jeg vil si: skulde vi nu ikke kunne være enig om at samorganisasjonene har fått den plass de *bør* ha, efter at vi har fastslått linjen i organisasjonsformene som gjeldende inntil videre?

Simonsen: Det er ingen tilfældighet, at denne sak er blitt tatt op blandt anleggsarbeiderne, efter at den er blitt drøftet av dem nu gjennom

lengere tid. De stedlige styrer er blitt de organer som har gått foran for oss. På Sørlandsbanen er opprettet styre med fast ukentlig kontingent, og det har tatt opp alle de spørsmål som har meldt seg. Det er vanskelig å få til et effektivt samarbeide mellom anleggsarbeiderne og samorganisasjonene; de blir for oss et upraktisk organ, og skal de bibeholdes, må der bli gitt en lempning. Jeg vil spørre forslagsstillerne til mindretallets forslag, om der innenfor rammen av det forslag kan gis plass for de dispensasjoner anleggsarbeiderne har krevet.

Alberti: Det har stått strid om samorganisasjonene hver gang spørsmålet om organisasjonsformene har vært åpne på kongressen. Og det er naturlig at de er blitt et stridsspørsmål, som vi også her må ta stilling til. Vi er blitt bedyret, at den nuværende ordning ikke må røres ved, og det er videre stillet krav om *ytterligere* konsesjoner fra Landsorganisasjonens side. Men er det så at samorganisasjonene er nødvendige og utviklingsdyktige, da skulde de også ganske logisk ha livets rett, og da skulde deres sterkeste talsmenn her ikke behøve å frykte for hvad *fremtiden* vilde bringe. Dessverre er det imidlertid ikke så, at alle ser på samorganisasjonene og deres virke som Mørk og de som han gjør sig til talsmann for. — For Jernbaneforbundet skal jeg gjøre oppmerksom på at det er særskilte forhold til stede, som ikke tidligere har vært forelagt. Det er ganske typisk, at Landsorganisasjonens sekretariat har måttet bruke *tre år* for å komme til det resultat, at man måtte påby de respektive foreninger å tilslutte sig de respektive samorganisasjoner. Så vanskelig har altså spørsmålet vært å løse. — De fleste forbunds avdelinger er vesentlig *stedlige* foreninger, og de vil naturlig sette sitt preg på samorganisasjonenes virksomhet, der hvor de sogner til og deltar i disse. Vi har derimot ikke stedlige avdelinger i den forstand. Vårt forbunds foreninger er *distriktsforeninger*, bygget opp etter jernbanens trafikkdistrikter. Et av disse distrikter har en radius på 401 kilometer. Medlemmene er samlet i én forening på en strekning fra Hønefoss til Bergen. Oslo distrikt spenner enda videre. Jeg vil be kongressens medlemmer være *opmerksom* på det forhold.

Om man opstykket en sådan distriktsforening og fordelte dens medlemmer på *flere* samorganisasjoner, vilde det ikke være til fordel for nogen, og derfor heller ikke praktisk. Vi har fra vår side imidlertid lagt all mulig godvilje til og sagt til foreningene, at de *skal* tilslutte sig samorganisasjonene, overensstemmende med fagkongressens beslutning. Resultatet er at det fremdeles er 10—15 foreninger som har vegret sig ved å ordne sitt medlemsskap, tross pålegg bl. a. fra forbundsstyret. Jeg vil spørre: mener dere at vi skal ekskludere disse foreninger? Vi har ingen interesse av å gjøre det. Jeg tror heller ikke denne kongress vil kunne løse spørsmålet. Men da skal man også si fra om man vil benytte *eksklusjon* overfor disse foreninger, på tross av de spesielle forhold som er innen jernbaneetaten. Som forholdene er for oss, kan jeg derfor også forstå forslaget fra anleggsarbeiderne. De dekker hinannen ganske godt. Når jeg har optatt det subsidiære forslag, som tidligere er referert, vil jeg si at *det* er den eneste måte å løse spørsmålet på, hvis man da ikke foretrekker å la medlemsskapet være *fritt*, slik som sekretariatet foreslår.

Siljan: I min samorganisasjon blev det vedtatt enstemmig tilslutning til Aarøes, Guldvoogs og Sethils forslag. Bare Torp Fagforening har innsendt et avvikende forslag, som man vil se av dagsordenen, men det blev intet motforslag optatt i samorganisasjonen. Jeg slutter meg helt til den motivering som er gitt av talerne for denne fraksjons standpunkt. —

Det besluttedes å sette tidsbegrensning av 5 minutter med 38 talere inntegnet.

Arntsen: Det er ikke å forbauses over at Bratvold vil være med på det forslag han her har vært med å fremsette; det er i flukt med hans tidligere standpunkt. Men hvad som forbauser meg, er at man ikke kan gjennomskue hans hensikt med det. En tilslutning fra fagforeningenes side bygget på frivillighet vil bety at man kommer til å ligge enda mer tilbake. Det er bare bedrøvelig at han kan få menn som Halvard Olsen og andre med på slike baktanker. Det er sant at man kan ikke peke på så store resultater i den korte tid vi har hatt den nuværende ordning. Allikevel virker de da som et ledd i organisasjonen, og medlemmene benytter sig av dem. Men nogen utvidelse som foreslått av Mørk med flere kan heller ikke jeg anbefale. Det er noget sant i det som Alberti argumenterer med ut fra jernbanefolkenes synspunkt. Vi i vårt distrikt setter derfor ikke så meget inn på å presse dem inn de som bor i Skien og Oslo (V), men er tilfreds med de naturlige grenser. Jeg vil stemme for *status quo*, så lenge vi ikke har fått distriktsorganisasjonene helt innarbeidet og medlemmene er blitt fortrolig med dem.

Adolf Olsen: Det er sagt at vi lever i en reaksjonær tid. Men det mest bedrøvelige er om også arbeiderklassen blev reaksjonær. Overfor det som her foreligger, kan man vel våge den påstand at sekretariatets flertall inntar en reaksjonær holdning. Det skal ikke nytte å få oss til å sluke den påstand, at hvis dette forslag blev vedtatt, skulde det bli fred og ro omkring samorganisasjonsspørsmålet i fagforeningene. Det vilde være helt meningsløst å innbilde sig. En vedtagelse av flertallets forslag vil efter min opfatning bety at vi får en ny oprivende strid innen organisasjonen. Men hensikten er naturligvis at man ad den vei skal opnå å få ødelagt samorganisasjonene. Rungstad vil ha en garantierklæring for at der overhodet ikke skal bli snakket politikk i samorganisasjonene. Likeså litt som Rungstad kan garantere for at der ikke skal bli politisk debatt innen f. eks. hans forbund, og likeså litt som jeg tror han vil ekskludere de foreninger som politiserer, likeså litt tror jeg det går an å utelukke politiske spørsmål fra samorganisasjonene. Og har det nu så fryktelig betydning det, at man snakker litt politikk der? — Det som er fremholdt av Vestad, kan vi fra Rogaland ikke forstå. Det arbeide som er utført blandt anleggsarbeiderne der, er utført av samorganisasjonen, og utelukkende av den. — Jeg synes det må være en logisk følge av de tidligere beslutninger om samorganisasjonene, at de må få representasjon i representantskapet, som de nu er representert på kongressen og i sekretariatet. Jeg anbefaler derfor Aas, Mørk, Tranmæl og Volans forslag. Hvis det faller, stemmer jeg for Sethils forslag, men må anbefale at man i så fall samtidig stemmer for det av Mørk fremsatte forslag.

Bjurstrom: Efter mange års kamp nådde vi så langt i 1920, at kongressen knesatte samorganisasjonsprinsippet. Da saken forelå på forrige kongress, var det et flertall på 2—3000 stemmer ute i avdelingene som vilde bygge videre på den beslutning. Men man fant å måtte resignere av hensyn til *enheten*. Vi fikk da beslutningen om industriforbund. Man skal være oppmerksom på at det var en ganske stor konsesjon som der blev gitt — det var en lojalitet av de største. Man skulde da også ha lov til å tro, at man ikke allerede på neste kongress skulde komme og ta den lojalitet til inntekt for sig ved å forberede en offensiv *mot samorganisasjonene*. Men flertallets forslag vil, om det skulde bli kongressens beslutning, likefrem sparke benene unda samorganisasjonene. Det går ikke an å stille foreningene «fritt» i spørsmålet om tilslutning. For her vil alle mulige særinteresser og egoistiske interesser gjøre sig gjeldende. Og da vil samorganisasjonene i løpet av kort tid være forbi. Vi handler riktig her ved ikke bare å avvise flertallsforslaget, men ved å gi vår tilslutning til forslaget om en *utvidelse* av samorganisasjonene — til gjengjeld for den resignasjon som er vist —, både med hensyn til representasjon på kongressen og i representantskapet og med hensyn til bestridelsen av utgiftene for de representanter som møter.

Johs. M. P. Ødegaard: Jeg hørte med nogen undring bl. a. på Arntsens innlegg og føler mig — tross medlem av flertallet her — forpliktet til å protestere mot en påstand av ham. Han sa at samorganisasjonene vilde få verre vilkår enn før, hvis medlemsskapet blir gjort frivillig. Men samorganisasjonene *begynte* som «frivillige». Og de vokste på det. Nu har vi hatt en periode med obligatorisk medlemsskap. Og det viser sig ikke å passe overalt. Om man så løser det på den måte, som vi foreslår, skulde det, efter Arntsen og fleres utsagn, bli «verre enn før»! Det tror jeg ikke; jeg mener det er aldeles uriktig.

I de innvendinger som er gjort av anleggsarbeiderne ligger ingen standpunkttagen mot samorganisasjonene som sådanne. Men de finner dem upraktiske som arbeidsorganer under de forhold som *de* er henvist til å arbeide under. Det innsendte forslag fra Sannidals Jernbanearbeiderforening, som har fått tilslutning fra arbeiderne ved Nordlandsbanen, går derfor ut på at der skal gis adgang for arbeiderne ved statens anlegg til å *stå fritt* med hensyn til innmeldelse i de stedlige distriktssammenslutninger. For mig stiller saken sig slik ved avgjørelsen, at hvis flertallets forslag til lovendring ikke blir vedtatt, vil jeg stemme for Sethils' m. fl.s forslag med adgang til å stemme for det her nevnte forslag, og jeg vil *anbefale* at den adgang som her åpnes for anleggsarbeiderne blir gitt.

Akselsen: Kongressen i 1923 holdt sig til industriforbundsformen, og det er ytterligere fastslått her at man skal gå den industrivise vei. Da kan ikke jeg stemme for en utvidelse av samorganisasjonene idag. Jeg kan således ikke stemme for Mørks siste forslag og heller ikke for noget annet tilleggsforslag. Vi skal ha fred og ro med de organisasjonsformer vi har bygget. Derfor vil jeg heller ikke *angripe* samorganisasjonene, men stemmer også her for status quo. De har arbeidsfelt nok for *ti år* fremover ennå, uten nogen utvidelse. Men si ikke at flertallet vil ha *ophevelse*,

for det er en åpen fallitterklæring fra deres egen side som holder på samorganisasjonsformen.

Vitalis Andersen: Den siste kongress ødela tanken om samorganisasjonene som et naturlig ledd i fagbevegelsen. Samorganisasjonstankens motstandere har også innsett dette; derfor fant de tiden beleilig nu til å gå til angrep på *distriktsorganisasjonene*. Man vil gå til hvad jeg vil kalle en skrittvis avvikling. De erfaringer vi har hatt av den industriforbundslinje, som man slo inn på for to år siden, viser imidlertid nødvendigheten av å få utbygget de samorganisasjoner vi har og få gjort dem sterkest mulig. Derfor må angrepet slås tilbake, og man må her beslutte å gi samorganisasjonene representasjonsrett både til representantskapet og kongressen, inntil man ved den endelige omlegning kan gå over til å bygge organisasjonen på lokale samorganisasjoner. — Jeg er enig i forslaget fra Sannidal; det er et praktisk organisasjonsspørsmål som det kunde og burde rettes på. Videre vil jeg ha sagt, at det må bli slutt med at samorganisasjonene skal gjøre tjeneste som politiske byråer; derfor bør man vedta Rungstads forslag. Det er nødvendig efter den beslutning som er tatt for Landsorganisasjonens vedkommende.

Volan: Det er fremholdt fra flere hold at det er riktig at fagforeningene skal stå «fritt». Jeg kan ikke forstå at en kongress kan beslutte dette for en organisasjonsenhet som Landsorganisasjonen selv har opprettet. Det vil virke organisasjonsoppløsende. Jeg har hatt erfaring for at samorganisasjonene kan utføre et meget godt arbeide, bl. a. fra den tid jeg stod som formann i Arbeidsmannsforbundet; de dannet adskillig mange fagforeninger i tilslutning til forbundet og hjalp foreningene i vanskelige situasjoner. Den samme erfaring har jeg gjort siden i Bygningsarbeiderforbundet. Samorganisasjonene har bistått avdelingene ved avslutningen av overenskomster, og de har gjort det på en utmerket måte. Men *forutsetningen* er selvfølgelig, at der vises vilje til samarbeide fra foreningenes side. Vil man sabotere samorganisasjonene, kan jo det også gjøres. Men det var vel ikke forutsetningen.

Kr. Henriksen: Mørk får undskylde oss, når han sier at vi vil samorganisasjonene til livs. Men de er idag en karikatur av de samorganisasjoner som en gang var stillet op, og som fagopposisjonen i sin tid skapte. Jeg er fullstendig enig i forslaget fra Sannidals Jernbanearbeiderforening. Vi vil danne samorganisasjoner i den utstrekning behovet er der, og *det* må vel være det riktige. Distriktsorganisasjonene er opprettet for å være *laboretter* i de store industricentre, og som sådanne har vi ingen nytte av dem. Hvis vi ikke får flertallets forslag vedtatt, må jeg be om at det blir anledning til å stemme over forslaget fra Sannidal særskilt.

Aas: Beslutningen om samorganisasjonenes opprettelse betegnet, tror jeg, et gjennombrudd for vår fagbevegelse. Landsorganisasjonen vilde ikke ha kunnet *utkjempe* de kamper, som er blitt ført, på den måte som er skjedd, om man ikke hadde hatt disse støttepunkter på de lokale steder. Sekretariatets flertalls forslag vil absolutt bety en ødeleggelse av samorganisasjonene. Jeg håper flertallet på denne kongress ikke vil følge den linje, men gå *videre* og skape muligheter for fortsatt utvikling av samorganisasjonene. Selv om vi har industriforbundene, vil ikke de overflo-

diggjøre samorganisasjonene — tvert om. Eftersom tilslutningen til fagorganisasjonen øker, er det behov for de lokale fellesorganer. Dertil kommer den klassemessige samling som de gir uttrykk for. Kampanjen mot samorganisasjonene føres av folk som vil stå på stedet marsj i *alle* spørsmål. De som har talt mot samorganisasjonene her, er de som er de mest tilbakeleggende også når det gjelder realiseringen av omlegningen til industriforbund. Samorganisasjonene er noget av det beste den norske arbeiderklasse har formådd å skape for sig selv til varetagelse av sine interesser — det mest verdifulle organ til varetagelse av både de faglige og kulturelle interesser. Det er en *arbeidsplassens institusjon* mer en nogen annen.

Sethil: Det er i debatten gitt så gode innlegg for det forslag jeg har optatt og anbefalt, at det ikke kan være særlig meget å tilføie. Men det blev fremholdt av Kregnes — og visstnok av flere — at vi som ikke vilde ha nogen forandring av lovenes § 4 for tiden, skulde også være mot *samorganisasjonene*. For mitt vedkommende vil jeg si, at det på ingen måte er tilfelle. Det har jeg gitt uttrykk for tidligere, og jeg gjentar det, for at det ikke skal stå uimotsagt. Samorganisasjonene *har* sitt virkefelt, og de har full anledning til å utvikle sig, som forholdene nu er. — Jeg gjør oppmerksom på at i vårt forslag har vi også et punkt 2, hvori det sies: «For jernbaneanleggenes arbeidere og personalet ved jernbanen avgjør foreningene selv hvilken samorganisasjon de vil tilslutte sig.» Vi har ikke ment at det kunde være anledning til å gå lenger. Dermed skulde man imidlertid komme over de praktiske vanskeligheter, og det dekker for såvidt det som har vært uttalt.

Sten: Jeg synes flertallets forslag er blitt til noget forsert. Vi er jo ikke mer enn ferdig med distriktsinndelingen. Et forslag som det kan umulig være bygget på «erfaringer». Flertallet kunde like gjerne ha sagt at det vilde avskaffe samorganisasjonene. For det er realiteten i dets forslag. Hvis man skal gå over til frivillig tilslutning, hvordan skal så samorganisasjonene administrere sine budgetter? Jeg anbefaler Sethil m. fl.s forslag.

Berby: Det er sant, som det er sagt, at forslaget er reaksjonært i hele sitt innhold. Og det er forbausende å vite at det kan være fremkommet på et så tidlig tidspunkt. — Også i vårt distrikt har vi fått føling av at det ofte kan være manglende forståelse. Som det uttales i motiveringen for det innsendte forslag, har det vist sig at det er enkelte foreninger som demonstrerer mot loven, ved å vegre sig mot å yde sine forpliktelser til samorganisasjonene. Den vesentlige motstand er begrunnet i foreningenes *økonomi*, da samorganisasjonenes nuværende særkontingent tas av foreningenes administrasjonskontingent, som det er vanskelig å få medlemmene til å forhøie. Overfor dette har vi sagt, at det må skaffes respekt for loven. Det kan fastslåes, at når tilslutningen til samorganisasjonene ikke alltid er som den bør være, skyldes det ikke mangel på tiltak og virksomhet fra samorganisasjonenes side, men ganske andre årsaker.

W. Lund Olsen: Fagkongressen i 1923 besluttet at samorganisasjonene skulde være obligatoriske, og den vedtok man skulde arbeide videre

for å øke samorganisasjonenes praktiske innflytelse innen organisasjonslivet. Er det hendt noget siden som begrunner det angrep vi nu ser fra sekretariatets flertalls side? Jeg mener nei. Jeg synes i det hele grunnlaget er noget søkt, efter det som er gått forut i denne sak. Alberti spurte om det var meningen å ekskludere de 15 foreninger i hans forbund, som ikke kunde finne sin rette plass i samorganisasjonene. Nei, men det er vår mening at Alberti og de andre tillitsmenn innen statsfunksjonærenes leir skal arbeide for å påvirke medlemmene til å forstå betydningen av samorganisasjonene. Jeg vil stemme for Volans, Tranmæls, Aas' og Mørks forslag.

Lars Nilsen: Samorganisasjonene kan bare løse sin oppgave i forhold til den posisjon og autoritet de besidder innenfor fagorganisasjonen og til den understøttelse som de blir til del av Landsorganisasjonens ledelse. Jeg vil si for Bergen og Vestlandfylkene at distriktsorganisasjonen der har fylt sin plass og utfører et glimrende arbeide. Halvard Olsen sier at man skal ikke tvinge arbeiderne ved en beslutning til å stå tilsluttet. Jeg minner om hvad han fremholdt i 9-mannkomitéens innstilling. Han sa der at det måtte skapes en klassekamporganisasjon, og han stilte opp sitt alternativ II. Idag derimot skal det tillates nogen enkelte å bryte med Landsorganisasjonens beslutninger. Der ser vi den nye form for mindretallsdiktatur, som er en følge av den stilling vi står i idag. Jeg vil spørre Bratvold når vi kan vente at han vil utvikle sig slik, at han vil likvidere også forbundene, fordi også *de* er en av tumleplassene for den politiske kamp?

Østvik: Ingen trodde vel for to år siden, at når vi den gang bygget opp vår organisasjonsform, var det for at man straks efter skulde begynne å rive ned igjen. Jeg tror kongressen skal være varsom med å følge den pekepinn Bratvold der har gitt. Under konflikten i 1924 blev det utført et veldig hjelpearbeide av de stedlige samorganisasjoner, og jeg vil peke på det. Det har vist sig, at der hvor det arbeides intenst innen samorganisasjonen, der er den det viktigste ledd i hele fagbevegelsen — iallfall i arbeidernes daglige kamp. Men skal man følge flertallet, vil de på en hel del steder bli illusoriske.

Siljan: Det skulde være bevist nu, at det tvungne medlemsskap ikke lar sig gjennomføre, all den stund nogen foreninger er med, andre ikke. Jeg kan ikke tenke mig muligheten av at dette skulde kunne danne grunnlag for eksklusjon av nogen forening. Det vilde bli et røre, sa Mørk, om man skulde gå til å opheve det obligatoriske. Kan det bli større røre enn det er idag? Når Sethil vil «status quo», skulde det *nettop* være frivillighetens vei, fordi man nu gjør hvad man vil. Kan det da være nødvendig å sette den faktiske tingenes tilstand på papiret? I Skiensdistriktet har den største forening vært både utenfor og innenfor samorganisasjonen. Det er stadig politikken som har dominert der. Men det kan ikke fortsette slik.

Nils Olsen: Flertallet vil her slå benene unda den beslutning kongressen fattet i 1923 mot 5 stemmer. Man sier at forventningene ikke er oppfylt. Men man skal ikke av den grunn *drepe* samorganisasjonene. Jeg hadde for øvrig tenkt at vi ikke skulde diskutere så meget om hvad vi

har gjort som om de fremtidige opgaver. Skulde Halvard Olsens og Bratvolds linje bli knesatt av kongressen, vilde man få se mange merkelige forhold. At det vilde være et tilbakeskritt, kan vel ingen nekte for. Hadde vi ikke hatt *samorganisasjonen* under jernstreiken og murarbeiderstreiken i Oslo, vilde man også ha manglet det gode samarbeide.

Skau: Man hevder at det skal bli bedre forhold, hvis man vilde ia være å bygge samorganisasjonene op på lovbestemmelser. Jeg vil si, at innretter man sig slik, da tar man grunnlaget *vekk* for samorganisasjonene. I Nordre Vestfold er det bare i år stiftet 6 nye fagforeninger, og man har tatt op flere som holdt på å falle sammen. Et sådant arbeide kan ikke gjøres uten at foreningene står *sammen* om det. Hvad typografene angår, er det med dem her som når det spørres om industriforbund: de er sig selv nok. De føler sig ovenpå og vil ikke hjelpe de svake. Rungstad vil ha en uttalelse om at samorganisasjonene skal være «uavhengige av partiene». For vårt vedkommende har vi ikke hatt noget obligatorisk medlemskap hverken i det ene eller annet parti, og vi har ikke anledning til det. Jeg vil stemme for Tramæl og Volans forslag for dermed å være med på å gi samorganisasjonene de beste arbeids- og utviklingsmuligheter.

A. E. Gundersen: At det hersker forvirring, bevises best av de tre innstillinger vi er blitt forelagt her. Det er ikke så rart heller. Vi har en slags dualisme her, hvilket også sees av den landskonferanse som blev holdt i vår; den konstituerte sig som en organisasjon innen organisasjonen. Bare det system at vi er dobbelt valgt til denne kongress, er typisk. Det er et system som man ikke kan «utvide», men som man heller bør la gå i støpeskeen. «Representasjon i representantskapet» er bare en forfengelighet, som passer Mørk utmerket godt. Representantskapet holder for det ene sjelden møter, og hvad er også *det* noget for samorganisasjonene å legge sig op i? Vi kan ikke drive med denne overorganisering, det er *det* som arbeiderne på arbeidsplassen protesterer mot. La oss beholde ordningen som vi nu en gang har den, og så la det nye sekretariat fremlegge et forslag på neste kongress som kan løse det uholdbare forhold og gi saken en grundig behandling. Og så bør samorganisasjonene imens bevis om de kan utføre noget arbeide.

Litsheim: Jeg tror at de som driver agitasjon mot samorganisasjonstanken, forstår at nettop den form tjener arbeiderklassen, og derfor er samorganisasjonene i veien. De har i mange tilfelle vist sig å kunne vareta arbeidernes interesser bedre enn forbundene har kunnet gjøre. For anleggsarbeiderne tror jeg at samorganisasjonsformen er den eneste som i lengden fører frem.

J. G. Olsen: Vi kjenner alle til hvad slags fostring samorganisasjonene har fått. De blev satt ut i livet på arbeidsplassen, blandt arbeiderne selv. Men vi har også vært vitende om *motstanden*, og den fortsetter. De «driver politisk virksomhet», sier man. Jeg kan gå forbi det slagord, som brukes med så stort heil i disse dager. Men jeg spør: er det nogen mening i å ha en organisasjon hvor *enhver kan gjøre som han selv vil?* Samorganisasjonene har hatt en rask utvikling, og de har utfoldet en livlig virksomhet blandt arbeiderne. Men det er samtidig klart at de må

ha rummelig tid, og at meget enda står igjen, fordi de er bundet av for snevre bestemmelser. Jeg vil betegne flertallets forslag i denne sak som et «fosterfordrivelsesforslag». Jeg stemmer for Tranmæl, Volan, Mørk og Aas' forslag.

Wilhelmsen: For Bergens vedkommende fikk vi de fleste fagforeninger tilsluttet for kongressen i 1923; de som senere er tilmeldt, er kommet ikke av tvang, men fordi de har fått forståelsen av at samorganisasjonene kan utføre praktisk arbeid. Det er også fra tid til annen blitt bevilget ganske store beløp til agitasjonen. Under den siste store havnekonflikt, da det begynte å knirke for de som var ute i kamp, var det samorganisasjonen som greide med å understøtte. Jeg synes ikke det skulde være grunn for Bratvold og Halvard Olsen til å anbefale noget skritt tilbake her; særlig Halvard Olsen kjempet jo sterkt for samorganisasjonene én gang. De kan ikke påvise at samorganisasjonene ikke har utført godt arbeid. Jeg vilde da gjerne ha opplyst hvilke andre grunner de kan ha for sitt forslag.

W. Kristiansen: Man kan konstatere at forslaget fra Tranmæl, Volan, Mørk og Aas har vunnet tilslutning hos arbeiderne. Vi må stoppe opp og alvorlig se på den situasjon vi er oppe i. Jeg vil ikke påstå at den ene fraksjon — flertallet i sekretariatet — vil ødelegge samorganisasjonene. Men jeg steilet ved å høre en bemerkning av Halvard Olsen om, at de nu var kommet så langt at de var ved å ta makten fra forbundene. Det er nok langt fra tilfellet. Jeg mener for øvrig at det bare skulde være grunn til å glede sig over at arbeiderne skaper sig organer som kan vareta deres interesser. At jernbanefolkene mangler forståelse av den betydning det har for dem å stå tilsluttet samorganisasjonene, kan til dels være riktig, når det gjelder enkelte grupper. Men det skal ikke hjelpe dem til å forstå det *bedre*, når man nu kommer med forslag og uttalelser som de vi har hørt her.

Vestad: Jeg er absolutt enig i at arbeiderne trenger å ha organisasjoner lokalt til å ta sig av deres interesser. Men *de* skal ikke skapes ved maktbud av et landsmøte eller en kongress; de skal skapes av arbeiderne selv. Nu har arbeiderne funnet ut, at efter den utvikling samorganisasjonene har hatt, er de ikke i overensstemmelse med det de hadde tenkt sig og forutsatt; det er da fullt logisk av flertallet, når det sier, at medlemmene skal ha adgang til fritt å tilslutte sig dem eller la være. Hvis vi er enig om *det*, er jeg overbevisst om at samorganisasjonene også vil skape sig den stilling i organisasjonslivet som de skal ha. Anleggs- og grubearbeiderne er ikke motstandere av samorganisasjonstanken i den forstand, men den form eller det uttrykk samorganisasjonene har gitt sig, er vi motstandere av, og vi har aldri hatt nogen nytte av dem. Hvilke betingelser har f. eks. samorganisasjonen i Drammen for å sette sig inn i stillingen på anleggene? Jeg tror at erfaringen skulde være nok til å begrunne hvorfor våre medlemmer krever å bli satt i en særstilling her.

W. Gulbrandsen: Jeg vil si om flertallets forslag, at det er et lumpent forslag. Det obligatoriske medlemsskap er selve grunnlaget for samorganisasjonenes beståen. En del forbund søker systematisk å undergrave samorganisasjonene, som de er prinsipielle motstandere av. Der-

for har vi funnet det nødvendig å fremsette vårt forslag, som rammer en pæl gjennom agitasjonen fra den kant. Med hensyn til de øvrige forslag, kan jeg ikke tilslutte mig Volan og Trammæl m. fl.s forslag for tiden; jeg inntar det mellomstandpunkt, at samorganisasjonene bør gis anledning til selv å arbeide og tilkjempe sig den stilling som kan gjøre det mulig og ønskelig senere å utvide deres myndighet. —

Den videre debatt besluttedes fortsatt i møte lørdag.

Husleiereguleringen.

Efter forslag av *A. E. Gundersen* vedtok kongressen enstemmig følgende uttalelse og beslutning:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress krever at Stortinget ikke vedtar Socialdepartementets proposisjon om avvikling av husleiereguleringen.

Avskaffelse av husleiereguleringen vil uten tvil bevirke en voldsom fordyrelse av leveomkostningene for arbeiderklassen på grunn av de store leieforhøielser som sikkert vil følge. De økonomiske forhold for arbeiderklassen er vanskeliggjort bl. a. ved den store arbeidsløshet, og dersom huseierne nu gis rett til å opsi leieboerne og uten kontroll forhøie husleien, vil det føre til nye vanskeligheter, som i første rekke vil ramme arbeiderklassen, trykke dens levestandard under et lavmål og skape bitrere kamper innen det produktive arbeidsliv.

I det hele samfunds interesse bør en social foranstaltning som husleiereguleringen bibeholdes. —

Lørdag 29 august.

Ordstyrer: *Mørk*.

Protokollen blev godkjent.

Lovforandringer.

Man fortsatte den almindelige debatt om de faglige samorganisasjoner.

Bratvold hadde ordet til enkelte replikker og uttalte: Jeg må også ha rett til å ha *min* mening. Men taper jeg, har jeg så megen respekt for sakkyndigheten på denne kongress, at jeg naturligvis bøier mig for den. Men jeg forbeholder mig, som sagt, å hevde den opfatning *jeg* har til rette tid og sted senere. Jeg tror virkelig at vi får for mange sammenslutninger og valgkamper her i landet; jeg har inntrykk av at vi er *mere* beskjeftiget med indre vanskeligheter og opgjør enn med det som skulde være viktigere. Når vi skal stelle med så mange ting, da må man nødvendigvis forsømme kampen utad. Vi skal ikke *voldta* foreningene heller!

Waatvik: To syn har her gjort sig gjeldende. Det ene er det rent prinsipielle syn på samorganisasjonene og deres betydning, det annet det praktisk-organisatoriske syn. Og det er dette siste som har diktert det

forslag Jernbaneforbundet har innsendt til denne kongress. Forholdet her ligger åpent i dagen. Vi måtte henvende oss gjentagne ganger til sekretariatet for å få fastslått på hvilken måte vi skulde få våre foreninger tilsluttet samorganisasjonene. Det trakk ut med svaret, og da avgjørelsen kom, viser det seg at den ikke kan gjøres anvendbar med nogen fordel. Hvis flertallets forslag skulde bli forkastet her, må jeg henstille innstendig at man vedtar det forslag Alberti subsidiært har optatt på vegne av Jernbaneforbundet. —

Flere talere frafalt ordet.

Annas Moe: Jeg kan opplyse at anleggsarbeiderne har *søkt* sekretariatet om rett til å kunne danne sine egne samorganisasjoner. Det er et direkte prinsipprytteri at man her vil holde på den form, som nu er, for anleggsarbeidernes vedkommende. Jeg vil ha svar fra forslagsstillerne til de to mindretalls forslag om de vil stemme for det forslag vi har fremsatt.

Rungstad: Jeg har fått flere henstillinger om å ta mitt forslag tilbake, da det som inneholdes i det, skulde være en så selvsagt ting. Ja, hvis det er selvsagt, kan det ikke være noget i veien for at kongressen vedtar det. Men for at det ikke skal bli noget kluss i voteringen angående det obligatoriske eller frivillige medlemskap, er jeg villig til å ta bort den siste linjen som lyder: «— hvis fagforeningenes obligatoriske medlemskap i samorganisasjonene skal kunne opretholdes.» Dette bortfaller da.

Ordstyreren redegjorde for de foreliggende forslag til voteringen under

§ 4.

Aarøe, Guldvog og Sethil foreslo:

1. § 4 bibeholdes uforandret.
2. For jernbaneanleggenes arbeidere og personalet ved jernbanen avgjør foreningene selv hvilken samorganisasjon de vil tilslutte sig.

Alberti, Bratvold, Halvard Olsen, Oskar Olsen og Ødegaard — flertallet — slutet sig til det forslag til forandring av punkt 1, som var innsendt av Follum Bruks Arbeiderforening, sålydende:

§ 4, punkt 1, første punkt får følgende ordlyd: De fagforeninger som tilhører Landsorganisasjonen, og som ønsker å slutte sig sammen og danne faglige samorganisasjoner, kan gjøre det innen nærmere bestemte distrikter.

Aas, Mørk, Tranmæl og Volan optok forslaget fra Oslo og Omegns faglige samorganisasjon:

Til § 4. I paragrafen inntas følgende bestemmelse angående samorganisasjonene:

1. a) Samorganisasjonene skal planlegge og lede det lokale agitasjons- og opplysningsarbeide for å øke tilslutningen til fagorganisasjonen.
b) Agitere for fagbevegelsens revolusjonære utvikling.
2. Samorganisasjonene skal i samråd med Landsorganisasjonen og de interesserte faggrupper støtte og lede lokale konflikter, bistå foreningene med råd og veiledning, utarbeide oversikt over lønns- og arbeidsforhold og delta i forhandlinger.

3. Samorganisasjonene må i det hele ved praktiske tiltak arbeide på å styrke sin innflytelse innen fagorganisasjonen og derigjennem legge grunnlaget for en videre utvikling av samorganisasjonene på klassekampens grunn, således at Landsorganisasjonen i fremtiden bygges på disse.

Videre forelå følgende forslag, som blev å betrakte som tilleggsforslag:

Simonsen og *Moe's forslag* (tillegg til den nuværende ordlyd av loven), *Gulbrandsen* m. fl.s forslag (en almindelig uttalelse som tillegg), likeså *Rungstads*, *Berbys* forslag under punkt 4 og *Albertis* forslag, som blev optatt subsidiært i tilfelle av at den nuværende ordlyd blev bibeholdt.

1. votering.

Sekretariatets *ilterrals* forslag blev forkastet med 165 mot 44 stemmer.

De 165 var: Gunnar Andersen, Kristian Henriksen, J. B. Johansen, Magnus Magnussen, Annas S. Moe, Kristian Moljord, Hans Røste, Simon Simonsen, Kr. S. Tamnæs, Alfred Fredriksen, Wilhelm Olsen, E. Andersen Hulback, G. Hermansen, Knut Alsgaard, Kristoffer Andersen, Edv. Arnesen, Karl Auten, T. Birkeland, I. Ertresvaag, Oskar Hansen, Olaf Kregnes, Karl Kristiansen, P. Lystad, Nils Olsen, Fr. Thorbjørnsen, Enok Rasmussen, S. Samuelsen, O. M. Haugen, Hans Yssen, Ludvig Johansen, Gustav Weie, Vilh. Berntsen, Julius Clausen, Johan Kristoffersen, Olaf Abrahamsen, G. E. Andersen, Kr. Bakken, G. Ellingsen, Leif O. Foss, Ole Hansen, Karl Iversen, Severin Kjeldsen, Th. Kristiansen, Lauritz Larsen, Kristian Nilsen, Leonard Nielsen, Kr. Olsen, Øivind Olsen, Valdemar Lund Olsen, Alex Simenstad, Anton Størdahl, Harald Haare, Hans Johansen, W. Kristiansen, Arthur Berby, A. Braathen, Jørgen Børve, Gustav Green, A. Gulbrandsen, Aksel Jacobsen, Sv. Johannessen, Fr. O. Johansen, Karl Olsen, Lars Stenklev, R. Brynhildsen, Eugen Johansen, Oskar Karlsen, Alf Kristiansen, Ole Rinman, Johan Samuelsen, Anders Birkeland, Idar Hamsaas, Hermand Michelsen, Einar Rasmussen, Chr. Systad, Aron Ask, Henry Jacobsen, Mathias Larsen, Rudolf Mathisen, Joh. E. Pettersen, Julius Aarmo, Johan Akselsen, Edv. Endresen, Erling Hansen, Kr. Haslie, Ivar Haugrønning, Andr. Kristensen, Hedvin Larsen, Viggo Narvesen, K. Nedberg, Ola Olsen, Peder Pedersen, C. E. Pettersen, Olaf Strandberg, Andreas Tvedt, Edv. L. Wiik, Ole Helland, Johs. P. Nilsen, H. O. Hovde, Louis Johansen, fru H. Adolfsen, H. A. Birkeland, C. Gustavsen, Valdemar Nielsen, frk. Sigrid Dahl, Ingv. Olsen, Knut Pettersen, Paul Amundsen, A. Gundersen, Anders Hansen, Johannes Johannessen, B. Marvik, Kristian Olsen, Nils Steira, A. Østvik, Johannes Abrahamsen, Vitalis Andersen, Edvarlsen, Eugen Berg, Gunnar Braathen, A. Eliassen, Ole Hagen, Olaf Hansen, Edw. Mørk, Eugen Offner, H. Litsheim, Harald Slaattelid, Johs. Wilhelmsen, Johan Flønes, Bernh. Næsbak, John G. Olsen, Gustav Sundby, Olaf Hindahl, Adolf Olsen, Anton Davidsen, Magn. Dybdal, Emil Hult, Emil Liljan, Karl Aug. Olsen, Joh. Benterud, Karl Bjurstrøm, O. Nordeng, Aslak Slette, A. Heitmann Arntsen, Willy Gulbrandsen, Karl Steen, Karl Bratsberg, Ole Kristensen, Anton Kristiansen, Johan Skau, N. Stene, Daniel Jakobsen, Kristoffer Jacobsen, Olav Oksvik, Johan Jensen, Josef Jensen, Petter Hansen, Oskar Rønbeck.

P. Aarøe, Elias Volan, G. Sethil, Hans Aas, Knut Eng, Oscar Syvertsen, Martin Trammæl.

De 44 var: Vestad, Johan Nygaard, Rungstad, Torkildsen, E. Gabrielsen, Karl Andreassen, H. Eriksen, Harald Henriksen, Aimar Olsen, Hegg, Kamplius, Olaf Karlsen, Kr. Kristoffersen, Lindstrøm, Markus Pedersen, Wenge, Aamodt, Buland, Engen, Alb. Hansen, Thoresen, Waatvik, Bøckmann, Nikolaisen, Kopp, Rich. Hansen, Stiklestad, Ek, Alb. Gulbrandsen, Renholdt, Siljan, Vold, Strøm, A. E. Gundersen, Harald Nilsen, Angelskaar, Fladeby, Ole Johan Olsen, Hj. Johansen, Halvard Olsen, Ødegaard, Bratvold, Oskar Olsen, Alberti.

Fraværende var følgende 28: Selfors, Øistein Martinsen, Reidar Eriksen, Lars Nilsen, Harald Berg, Hulthin, Harry Nilssen, H. Eggen, Jønsson, Rothaug, Storaas, Karl Hansen, Nils Halvorsen, Olaf Johannessen, Halfd. Johnsen, O. C. Moe, Rudlang, Chr. Syversen, Lund, Karl H. Karlsen, Schwingel, W. Svendsen, Karl Dahl, Arthur Olsen, E. Borgersen, Viken, Sund, Guldvog.

2. votering.

Ved alternativ votering mellem de to mindretalls forslag fra sekretariatet blev *Aarøe*, *Guldvog* og *Sethils* forslag — ingen forandring — vedtatt med 112 mot 104 stemmer, som blev avgitt for forslaget fra Aas, Mørk, Trammæl og Volan.

De 112 var:

Kristian Henriksen, Magnus Magnussen, Annas S. Moe, Simon Simonsen, Kr. S. Tammæs, Peder Vestad, Alfred Fredriksen, Johan Nygaard, Wilhelm Olsen, G. Hermansen, Johs. Hulthin, Enok Rasmussen, Leopold Rungstad, Emil Torkildsen, O. M. Haugen, Ludvig Johansen, E. Gabrielsen, Karl Andreassen, Hans Eriksen, Harald Henriksen, Johan Kristoffersen, Aimar Olsen, Hans Hegg, Olaf Kamplius, Olaf Karlsen, Kr. Kristoffersen, Carl Lindstrøm, Kr. Olsen, L. Wenge, Albert Aamot, L. Buland, L. Engen, Albert Hansen, Harald Haare, Otto M. Thoresen, Alfr. Waatvik, A. Braathen, Erling Bøckmann, Gustav Green, A. Guldbrandsen, Aksei Jakobsen, J. T. Nicolaysen, Kristian Rothaug, Lars Stenklev, Robert Kopp, Robert Lund, Anders Birkeland, Einar Rasmussen, Chr. Systad, Rich. Hansen, Joh. E. Pettersen, Johan Stiklestad, Johan Akselsen, Andreas Ek, Edv. Endresen, Alb. Gulbrandsen, Erling Hansen, Kr. Haslie, Andr. Kristensen, Viggo Narvesen, K. Nedberg, Ola Olsen, Ole Renholdt, Abr. Siljan, Andreas Tvedt, Kr. Vold, Edv. Wiik, O. L. Strøm, Johs. P. Nilsen, A. E. Gundersen, Louis Johansen, Harald Nilsen, H. A. Birkeland, C. Gustavsen, Valdemar Nielsen, Alfr. Angelskaar, Ingv. Olsen, Knut Pettersen, Paul Amundsen, Hans Fladeby, A. Gundersen, Anders Hansen, Johannes Johannesen, B. Marvik, Kristian Olsen, Ole Johan Olsen, Nils Steira, Hj. Johansen, Gunnar Braathen, A. Eliassen, Eugen Offner, Emil Liljan, Aslak Slette, A. Heitmann Arntsen, Erland Borgersen, Willy Gulbrandsen, Karl Steen, Kristian Viken, Albert Sund, Daniel Jacobsen, Olaf Oksvik, Johan Jensen, P. Aarøe, Halvard Olsen, G. Sethil, Johs. M. P. Ødegaard, A. Bratvold, Oskar Olsen, A. Alberti, Knut Eng, Ola Guldvog og Oscar Syvertsen.

De 104 var: Gunnar Andersen, J. B. Johansen, Kristian Moliord, Hans Røste, E. Andersen Hulback, Knut Alsgaard, Kristoffer Andersen, Edv. Arnesen, Karl Auten, T. Birkeland, I. Ertresvaag, Oskar Hansen, Olaf Kregnes, Karl Kristiansen, P. Lystad, Lars Nilsen, Nils Olsen, Fr. Thorbjørnsen, S. Samuelsen, Hans O. Yssen, Gustav Weie, Villh. Berntsen, Julius Clausen, Olaf Abrahamsen, Kr. Bakken, G. Ellingsen, Leif O. Foss, Ole Hansen, Karl Iversen, Severin Kjeldsen, Th. Kristiansen, Lauritz Larsen, Kristian Nilsen, Leonard Nielsen, Øivind Olsen, W. Lund Olsen, Markus Pedersen, Alex. Simenstad, Anton Størdahl, Hans Johansen, W. Kristiansen, Arthur Berby, Jørgen Børve, Sv. Johannessen, Fr. O. Johansen, Karl Olsen, R. Brynhildsen, Eugen Johansen, Oskar Karlsen, Alf Kristiansen, Ole Rinnan, Johan Samuelsen, Idar Hamsaas, Herman Michelsen, Aron Ask, Henry Jakobsen, Mathias Larsen, Rudolf Mathisen, Julius Aarmo, Ivar Haugrønning, Hedvin Larsen, Peder Pedersen, C. E. Pettersen, Olaf Strandberg, Ole Helland, H. O. Hovde, Sigrid Dahl, A. Østvik, Johannes Abrahamsen, Vitalis Andersen, Edvardsen, Eugen Berg, Ole Hagen, Olaf Hansen, Edw. Mørk, Johan Schwingel, H. Litsheim, Harald Slaattelid, Johs. Wilhelmsen, Johan Flønes, Bernh. Næsbak, John G. Olsen, Gustav Sundby, Olaf Hindahl, Adolf Olsen, Anton Davidsen, Magn. Dybdal, Emil Hult, Karl Aug. Olsen, Joh. Benterud, Karl Bjurstrøm, O. Nordeng, Karl Bratsberg, Ole Kristensen, Anton Kristiansen, Johan Skau, N. Stene, Kristoffer Jakobsen, Josef Jensen, Petter Hansen, Oskar Rønbeck, Elias Volan, Hans Aas og Martin Tramæl.

Fraværende var følgende 21: Selfors, Øist. Martinsen, Reidar Eriksen, Harald Berg, Harry Nilssen, G. E. Andersen, Eggen, Jønsson, Storaa, Karl Hansen, Nils Halvorsen, Olaf Johannesen, Halfd. Johnsen, Moe, Rudlang, Chr. Syversen, Karl H. Karlsen, Hanna Adolfsen, W. Svendsen, Karl Dahl og Arthur Olsen.

3. votering.

Simonsen og *Moes* forslag blev forkastet med 116 mot 98 stemmer. Det blev først stemt ved håndsoprekning, derefter ved navneoprop.

De 116 var: G. Hermansen, I. Ertresvaag, Lars Nilsen, Fr. Thorbjørnsen, S. Samuelsen, Ludvig Johansen, Harry Nilsen, Villh. Berntsen, Hans Eriksen, Olaf Abrahamsen, G. E. Andersen, Kr. Bakken, G. Ellingsen, Leif O. Foss, Hans Hegg, Karl Iversen, Olaf Karlsen, Th. Kristiansen, Kr. Kristoffersen, Lauritz Larsen, Carl Lindstrøm, Kristian Nilsen, Kr. Olsen, Øivind Olsen, Valdemar Lund Olsen, Anton Størdahl, Hans Johansen, W. Kristiansen, Arthur Berby, Jørgen Børve, Sv. Johannessen, Fr. O. Johansen, Lars Stenklev, R. Brynhildsen, Eugen, Johansen, Herman Michelsen, Einar Rasmussen, Chr. Systad, Rich. Hansen, Johan Akselsen, Andreas Ek, Edv. Endresen, Erling Hansen, Ivar Haugrønning, Andr. Kristensen, Hedvin Larsen, Edv. L. Wiik, Ole Helland, O. L. Strøm, Johs. P. Nilsen, A. E. Gundersen, Harald Nilsen, C. Gustavsen, Alfr. Angelskaar, Knut Pettersen, Paul Amundsen, Hans Flådeby, Anders Hansen, Johannes Johannesen, B. Marvik, Kristian Olsen, Ole Johan Olsen, A. Østvik, Hj. Johansen, Edvardsen, Eugen Berg, Gunnar Braathen, A.

Eliassen, Ole Hagen, Olaf Hansen, Edw. Mørk, Eugen Ofner, Johan Schwingel, H. Litsheim, Harald Slaattelid, Waldemar Svendsen, Johs. Wilhelmsen, Johan Flønes, Bernh. Næsbak, John G. Olsen, Gustav Sundby, Olaf Hindahl, Adolf Olsen, Anton Davidsen, Magn. Dybdal, Emil Hult, Emil Liljan, Karl Aug. Olsen, Joh. Benterud, Karl Bjurstrøm, O. Nordeng, Aslak Slette, A. Heitmann Arntsen, Erland Borgersen, Willy Gulbrandsen, Karl Steen, Kristian Viken, Karl Bratsberg, Ole Kristensen, Albert Sund, Anton Kristiansen, Johan Skau, N. Stene, Daniel Jacobsen, Kristoffer Jacobsen, Olav Oksvik, Josef Jensen, Petter Hansen, Julius Clausen, Ole Hansen, Nils Steira, G. Sethil, A. Bratvold, Hans Aas, Knut Eng og Ola Guldvog.

De 98 var: Gunnar Andersen, Kristian Henriksen, J. B. Johansen, Magnus Magnussen, Annas S. Moe, Kristian Moljord, Hans Røste, Simon Simonsen, Kr. S. Tammæs, Peder Vestad, Alfred Fredriksen, Johan Nygaard, Wilhelm Olsen, E. Hulback, Knut Alsgaard, Kristoffer Andersen, Edv. Arnesen, Karl Auten, T. Birkeland, Reidar Eriksen, Oskar Hansen, Olaf Kregnes, Karl Kristiansen, P. Lystad, Nils Olsen, Johs. Hulthin, Enok Rasmussen, Leopold Rungstad, O. M. Haugen, Hans O. Yssen, Gustav Weie, E. Gabrielsen, Harald Henriksen, Aimar Olsen, Olaf Kamphus, Severin Kjeldsen, Leonard Nielsen, Markus Pedersen, Alex. Simenstad, L. Wenge, Albert Aamot, L. Buland, Henrik Eggen, L. Engen, Albert Hansen, Harald Haare, Otto M. Thoresen, Alfr. Waatvik, A. Braathen, Erling Bøckmann, Gustav Green, A. Gulbrandsen, Aksel Jakobsen, J. T. Nicolaysen, Karl Olsen, Kristian Rothaug, Oskar Karlsen, Alf Kristiansen, Ole Rinnan, Johan Samuelson, Chr. Syversen, Robert Kopp, Robert Lund, Anders Birkeland, Idar Hamsaas, Aron Ask, Henry Jakobsen, Mathias Larsen, Rudolf Mathisen, Joh. E. Pettersen, Johan Stiklestad, Julius Aarmo, Alb. Gulbrandsen, Kr. Haslie, Viggo Narvesen, K. Nedberg, Ola Olsen, Peder Pedersen, C. E. Petterson, Ole Renholdt, Abr. Siljan, Olaf Strandberg, Kr. Vold, Louis Johansen, H. A. Birkeland, Waldemar Nielsen, A. Gundersen, Johannes Abrahamsen, Vitalis Andersen, Oskar Rønbeck, Johan Jensen, Elias Volan, Halvard Olsen, Johs. M. P. Ødegaard, Oskar Olsen, A. Alberti, Oscar Syvertsen og Martin Tranmæl.

Fraværende følgende 23: Selfors, Haraldsen, H. Berg, E. Torkildsen, K. Andreassen, Joh. Kristoffersen, Jønsson, Storaa, Karl Hansen, Nils Halvorsen, Olaf Johannesen, Halfd. Johnsen, Moe, Rudlang, Karl H. Karl- sen, Tvedt, Hovde, fru Adolfsen, Sigrid Dahl, Ingv. Olsen, Karl Dahl, Arthur Olsen og Aarøe.

De siste voteringer.

Jernbaneforbundets forslag, optatt av *Alberti*, blev forkastet med stort flertall.

Gulbrandsens forslag (side 252) blev vedtatt mot få stemmer, likeså *Rungstads* (side 251).

Det av *Berby* optatte forslag blev efter henstilling av ordstyreren tatt tilbake.

Lovenes § 5.

Sekretariatet innstillet på at paragrafen om *stedlige industrigrupper* skulde utgå, overensstemmende med Norsk Kommuneforbunds forslag.

Aas: Forslaget blev vedtatt med flertall i sekretariatet, men flere var mot. Det må også regnes blandt et av de forslag som vil svekke samorganisasjonenes innflytelse, idet disse her er tillagt en viktig funksjon. Jeg vil derfor stemme mot punktets sløifning.

Sethil: Paragrafen kom inn i loven på siste kongress nærmest ved en inkurie, idet den blev tatt med fra innstillingen om at Landsorganisasjonen skulde bygge på faglige samorganisasjoner. Bestemmelsen passer derfor ikke og bør utgå.

Volan: Punktet kom ikke inn ved nogen misforståelse. Det blev meget nøie drøftet i sekretariatet den gang, og man kom da til det resultat at man måtte ha industrigrupper innen samorganisasjonene. Man kan ikke nu begynne å rive dette op igjen.

Teigen: Jeg er enig med *Sethil*. Så lenge man opprettholder forbundsformen, kan ikke samorganisasjonene ha ledelsen av forbundsavdelingenes arbeide på de forskjellige steder. Om man stryker punktet, griper det naturligvis ikke inn i samorganisasjonene på nogen som helst måte.

Volan fastholdt sin opfatning.

Sund: *Aas* og *Volan* er på feilspor her. Vi som praktiserer disse forhold på arbeidsplassen, vet at industrigruppene og samorganisasjonen stadig kommer i krangel om arbeidets fordeling. De som anbefaler punktet bibeholdt, vil ingen industrigrupper ha, det er forholdet. Jeg stemmer for sløifning.

Arntsen, *Kregnes*, *Simonsen*, *Slaattelid* og *Harry Nilssen* sluttet sig til *Aas* og *Volan*, mens *Rudlang* talte for Kommuneforbundets forslag.

Ved *voteringen* blev bibehold av § 5 vedtatt med overveiende flertall.

§ 7.

Til denne paragraf — *kongressen* — forelå en rekke forslag.

Volan: Jeg finner det rimelig, at hovedorganisasjonen her iallfall deler på samorganisasjonenes utgifter, hvor det gjelder representasjonen til kongressen. Det er blitt antydnet tidligere i debatten, at man kunde gå med på i det minste å utrede *diét for reisedagene*, og jeg vil støtte det. Det er klart, at så lenge som man har samorganisasjonene, kan man ikke behandle dem som organisasjonens stedbarn.

Teigen: Pengene må jo ut, på hvilken måte de enn skaffes. Samorganisasjonene får nu et tilskudd av Landsorganisasjonen. Hvis Landsorganisasjonen skulde direkte utrede diverse utgifter, er det klart at tilskuddet da vilde bli mindre. Jeg kan opplyse at de mindre samorganisasjoner får diétutgiftene for sine representanter dekket nu.

Volan: Det kan være gjenstand for fortolkning hvad som er «mindre» samorganisasjoner.

Wilhelmsen: De samorganisasjoner som har et omfattende distrikt og forsåvidt kan regnes til de større, er ofte likeså vanskelig stillet som de små. Man ser for øvrig at sekretariatet er gått til å *nedsette* tilskuddet. Når samorganisasjonene skal måtte avsette på sitt budgett så og så meget til representasjonsutgifter for en 10—12 dagers opphold her, vil det uundgåelig bli på bekostning av det almindelige agitasjonsarbeide, som også koster penger. Og det er uheldig. Jeg vilde helst sett at man her kunde vedta det videstgående forslag, men hvis ikke det går, må jeg henstille at man iallfall samler sig om det av Volan antydede som det nærmeste.

Ordstyreren refererte følgende forslag fra *Erland Borgersen, W. Gulbrandsen, Karl Steen, A. H. Arntsen og Karl Bjurström:*

Reise- og diétgodtgjørelsen for samorganisasjonenes representanter utredes av Landsorganisasjonen. —

Arntsen: Det er en helt riktig karakteristik av forholdet som er gitt av Wilhelmsen fra Bergen. En forandring er derfor påkrevet. Vi kan ikke være fornøiet med at man får godtgjort diéten bare for reisedagene; det må komme til å gjelde hele kongressen.

Skau: Som opplyst har sekretariatet innskrenket på det tilskudd, som var ventet. Det er da nødvendig at de blir gitt erstatning i en eller annen form. Den beslutning som treffes her, må selvfølgelig også gjelde for denne kongress. Jeg anbefaler innstendig at man vedtar det forslag som er imtatt i dagsordenen.

Aarøe: Det er riktig at det avhenger av et skjønn hvad som kan være en stor eller liten samorganisasjon. Men jeg tror det allikevel ikke er vanskelig å avgjøre, efter den opfatning man hadde på forrige kongress da den nuværende bestemmelse blev vedtatt. Det har dessuten fått sitt bestemte uttrykk i loven. Og efter det har sekretariatet hatt å rette sig. Det er ikke lovens forutsetning at distrikter som Drammen, Hamar og Bergen f. eks. her skal komme i betraktning. Jeg finner det heller ikke riktig at der skal utredes diétutgifter av Landsorganisasjonen f. eks. for samorganisasjonsrepresentantene fra Oslo. Som det nu praktiseres, vil de mindre samorganisasjoner, som må velge representanter distriktsvis, få diétgodtgjørelsen foruten reiseutgiftene dekket, mens de efter de gjeldende bestemmelser selv må utrede godtgjørelsen for tapt arbeidsfortjeneste. Jeg fraråder de forslag til forandring som er stillet.

A. E. Gundersen: Det er en besynderlig behandling av dagsordenen som her praktiseres. Det er den almindelig opfatning, at kongressen har vedtatt at forholdet skal være *uforandret* med hensyn til samorganisasjonene. Men jeg forstår at dirigenten også akter å opta forslaget om representasjonsrett til representantskapet. Hvad angår de forslag til utvidelse, som her foreligger, vilde det riktigste vel være at utgiftene enten gikk helt over på Landsorganisasjonen *eller* på samorganisasjonene. Det som man her debatterer viser at selve systemet er galt. Skulde det hele føres over på *Landsorganisasjonen*, tenker jeg der kom krav på kongress stadig.

Ordstyreren: Det er min opfatning at vi har behandlet paragraf 4 og er ferdig med den; vi har siden videre behandlet paragraf 5. Nu fore-

ligger paragraf 7. Det er også gjort uttrykkelig oppmerksom på at den første votering *bare* gjaldt § 4, og man må følgelig stå fritt til å opta avvikende forslag under de øvrige paragrafer.

Rudlang: Jeg vil stemme mot vedtagelse av nogen av forslagene. Jeg synes opgaven for samorganisasjonenes folk skulde være en helt annen enn å sende ut slike forslag. Når de mindre samorganisasjoner blir tilgodesett, kan det ikke være rimelig grunn til å beslutte at også Oslo samorganisasjon med sine 30.000 medlemmer skal kunne gå til Landsorganisasjonen for å få sine kongressutgifter dekket.

Slaattelid: Da samorganisasjonene fikk representasjonsrett, var dette en helt naturlig ting, for å gi representantene fra distriktene anledning til å *møte*. Denne ordning er det iheller ikke foreslått nogen forandring i. Det logiske skulde da være at Landsorganisasjonen også dekker utgiftene helt. A. E. Gundersen slår på de økonomiske hensyn. Men de kan ikke være avgjørende for innkallelse av en kongress.

Bjurstrøm: For Hedmark har sekretariatet nedsatt tilskuddet til en tredjedel. Etter den bevilgning som er gått, skal vi administrere distriktsorganisasjonene med 10.000 kroner årlig — et beløp tilsvarende lønnen for en tillitsmann. *Der* har altså sparepolitikken vært ute. Det skulde da være et rimelig krav det som i dette tilfelle er fremsatt. Det er derfor riktig at man treffer en generell beslutning om å utrede reise- og diétutgiftene for samorganisasjonenes representanter, slik at samorganisasjonene ikke skal bli belastet også *det*. Det vil likeledes være i harmoni med det som var forutsatt på forrige kongress. Skal samorganisasjonene kunne skjøtte de opgaver som de er blitt gitt ved Landsorganisasjonens lover og beslutninger, stemmer man for dette forslag.

Teigen: Av regnskapet vil man se at det er bevilget over 80.000 kroner forrige år til samorganisasjonenes virksomhet. Når vi er litt varsome her, kommer det jo — det vil man forstå — av medlemmenes og representantenes uttalelser, både tidligere og på denne kongress, om at der ikke tåles noen økning i utgiftene, og at utgiftene til administrasjonen heller må *ned*. Det blev jo også stillet forslag om en «forenklingskomité». Samtidig stilles det *nye* krav til organisasjonen. Når dette er forholdet, må jo vi være litt konsekvente og søke å finne en begrensning. Det er besluttet at samorganisasjonen skal ha et *tilskudd*, men det er aldri besluttet at Landsorganisasjonen skal bære alle utgifter. Det vilde ellers føre til de merkeligste konsekvenser. Jeg henstiller at man stemmer forslaget ned.

Liljan: Jeg vil støtte forslaget om at Landsorganisasjonen bærer utgiftene til samorganisasjonenes representanter. Den nuværende fordeling er vilkårlig og *må* bli det.

Bratvold: Fagorganisasjonens utgifter bæres av kontingenten fra de fagorganiserte arbeidere, og det er klart at kontingenten yngler ikke på veien inn hit. Liljan vil være med på å anbefale at Landsorganisasjonens kasse skal bære alle utgifter. Nu er forholdet det at *forbundenes* utgifter bestrides av forbundene, mens Landsorganisasjonen gir et tilskudd til samorganisasjonene. Jeg mener det går ikke an at Arbeidernes

faglige Landsorganisasjon finansierer alt mulig. Det ligger ikke annen realitet i det som her fremholdes, enn at man vil dekke over hvad det virkelig koster.

Berby: Realiteten er at samorganisasjonene har tildels vanskelige forhold å arbeide under. Men hvordan det ligger an på de forskjellige steder, er det ikke gitt sekretariatet i ethvert tilfelle å kunne bedømme. Selv om samorganisasjonen i Oslo er stor og vil kunne klare sine utgifter selv, skulde det ikke virke avskrekkende om også *den* kom inn under den samme bestemmelse. Jeg anbefaler at utgiftene til reise og diét blir godtgjort for alle uten forskjell. Det er om å gjøre å finne en form som virker rettferdig.

W. Svendsen: Samorganisasjonenes representasjonsrett er fastslått, og det skulde ikke være vanskelig her å vinne frem til klanhet i denne sak, hvis man vil se nøkternt på det. Med de administrasjonsutgifter vi har i Bergen, blir det ikke mulig å ta sig av agitasjonen med den kraft som ønskelig er; den økonomiske evne strekker ikke til. Jeg synes Teigens innlegg var typisk for den opfatning som fra enkelte er kommet til syne her. Når medlemmene krever forenkling, svarer han med at *det* må bli på bekostning av samorganisasjonene. Jeg tror det vilde være bedre å innskrenke på den administrasjon vi har innenfor hovedledelsen.

G. Braathen: Kontingenten vil jo, som Bratvold sa, alltid danne en grense for de utgifter organisasjonen kan sette sig ut for, og hvad enten man vedtar dette eller ikke, kan det forsåviått gå ut på det samme. I grunnen vil det bare bety en annen posteringsmåte, idet man fører op mer på representasjonskontoen og mindre til agitasjonsbidrag. Jeg kan være med på å stemme for forslagene, men det har da i virkeligheten liten praktisk betydning for samorganisasjonene. Vi har hatt landskonferanser av samorganisasjonene, som vi idag kan konstatere *ingen* betydning har hatt for fagorganisasjonen her i landet. Men *de* hadde man råd til å bekoste utgiftene til!

Aas: Teigen og Aarøe er litt i motstrid med hverandre med hensyn til argumentasjon, mens de samstemmer i konklusjonen. Aarøe fremholdt og la vekten på at det nærmest blev en omplasing. Og det er riktig. Men det kan da ikke bli tale om nogen *øket* utgift for Landsorganisasjonen. Spørsmålet her skulde med andre ord være uten økonomisk betydning. På den annen side vil jeg understreke, hvad bl. a. Volan fremholdt, at de skjønsmessige bevilgninger betinger et usikkert forhold, som *kan* føre til urettferdighet. Men dette utelukkes ved vedtagelsen av det foreliggende forslag som jeg vil anbefale vedtatt.

E. Borgersen: Det er sagt at det er dem som ikke vil respektere de beslutninger som kongressen fatter. Her kan man iallfall si at *sekretariatet* ikke har respektert beslutningen på forrige kongress, idet det sies i den at for de mindre samorganisasjoner som velger distriktsvis skal Landsorganisasjonen dekke utgiftene til diét. — Jeg er ikke imot at Landsorganisasjonen ved enkelte anledninger feirer et jubileum, men når sparemennene bevilger 14,000 kroner til en fest, skulde de ikke optræ her som de gjør; det er smålig.

Litsheim: Skal utgiftene settes ned, må man ta sikte på de *unødvendige* utgifter — det er *det* medlemmene forlanger.

Arntsen: Det er sagt en hel del floskler her, og man har forsøkt å bluffe. Teigen forteller at det blev bevilget 80,000 kroner forrige år. Hvad har ikke organisasjonen fått *igjen* for dette tilskudd? Den får enda overskudd. Landsorganisasjonen vil ikke betale den *halve* utgift til samorganisasjonene, men forbundene bærer hele den utgift som faller på dem. Til Braathen vil jeg si, at når han har den opfatning av landskonferansen, burde han ha stemt mot den i sitt eget styre. Men det var tvert om ditt forslag at man skulde *ha* den og snakke vekk en hel del. Det smaker litt av rundbrenneri.

Størdahl støttet forslaget om at Landsorganisasjonen skulde bære den samlede utgift til reise og diét.

Mørk: Flere av samorganisasjonenes representanter har jo nærmere redegjort for økonomien innen samorganisasjonene. Det er da unødvendig å understreke det. Fra sekretariatsmedlemmers side er det også klaget over økonomien, og man får inntrykk av at samorganisasjonene har fått for *stort* tilskudd. Jeg tror ikke man med rette kan si det, når man legger til grunn hvad de var forutsatt å skulle få etter siste kongressbeslutning. Det er oplyst at samorganisasjonene i 1924 fikk 80,000 kroner. De har altså ikke fått mer *etter* utvidelsen av kontingenten. Sekretariatet holder strengt på at de midler som fordeles kun skal gå til agitativ virksomhet, og at det således ikke skal være adgang til å bruke noget av dem til dekning av utgifter ved representasjon. Da bør det i tilfelle treffes beslutning om dette her. — Braathen og flere har sporet sin hingst. Jeg finner hans plutselige omvendelse merkelig. Han støttet at man skulde ha konferansen, og var til og med en meget talende herre der. — Det er idag fastslått med stort flertall, at samorganisasjonene skal være et fast virkeledd i Landsorganisasjonen med bestemte oppgaver. Jeg tror at de som her optrer som angripere, skulde tenke over voteringen i formiddag og stikke pipen i sekk. —

Ved *voteringen* forelå det foran refererte forslag fra *Borgersen* m. fl. samt forslag fra sekretariatets mindretall *Aas, Mørk, Tranmæl* og *Volan* gående ut på at reiseutgiftene og *diét for reisedagene* til kongressen for samorganisasjonenes representanter betales av Landsorganisasjonen (endring til paragrafens punkt 2 b).

Volan oplyste at mindretallet anbefalte også det sist fremsatte forslag.

Med stort flertall vedtoges forslaget fra *Borgersen, Gulbrandsen, Steen, Arntsen* og *Bjurstrøm* i følgende form:

Reise- og diétgodtgjørelse for samorganisasjonenes representanter til kongressen utredes av Landsorganisasjonen. —

Dermed bortfalt votering over sekretariatmindretallets forslag.

Volan: Det er enighet blandt de som stillet dette forslag om at representantene for de *mindre* samorganisasjoner også skulde ha for tapt arbeidsfortjeneste.

Ordstyreren: Man må anse forslaget for vedtatt slik som det er oplest og stemt over.

Volan: Da må det være en misforståelse til stede, som eventuelt må bringes på det rene ved en ny votering. *Ingen* har lagt det i forslaget at man skulde frata disse erstatningen for tapt arbeidsfortjeneste.

Ordstyreren: Jeg skal høre om kongressen er enig i Volans opfatning av det spørsmål?

Berby: Man kan selvfølgelig ikke frata de mindre samorganisasjoner hvad de har hatt.

Mork: Det står nu i loven at de mindre samorganisasjoner som velger distriktsvis, skal ha diétgodtgjørelse; det praktiseres slik at de får også for tapt arbeidsfortjeneste. Det vil naturligvis bli praktisert slik også i fremtiden. —

Hertil sluttet kongressen sig enstemmig.

Under punkt 2 b blev det videre efter forslag av sekretariatet enstemmig vedtatt følgende tilføielse:

Sekretariatet foretar den nærmere fordeling av representantene efter medlemsantallet.

Fra *Skotoiarbeiderforbundet* var innsendt følgende forslag:

§ 7, p. 9. De to første avsnitt skal lyde således:

Kongressen velger sekretariatet, bestående av 13 medlemmer, som alle skal være bosatt i Oslo eller dens umiddelbare nærhet. De skal så vidt mulig fordeles på de forskjellige hovedfag. Det må ikke velges mere enn 2 fra hvert forbund.

Det velges 7 varamenn. Varamennene bør så vidt mulig velges fra de forbund som ikke direkte er representert ved de valgte medlemmer til sekretariatet. 1., 2. og 3. varamann velges ved særskilt valg. —

Sekretariatet foreslo:

§ 7, punkt 9, gis følgende form: Kongressen velger sekretariatet bestående av 13 medlemmer, som alle skal være bosatt i Oslo eller dens umiddelbare nærhet. De skal så vidt mulig fordeles på de forskjellige hovedfag. Det må ikke velges mere enn to fra hvert forbund.

Formann, næstformann og kasserer velges særskilt og må opnå absolutt flertall. I motsatt fall foretas omvalg mellem de to, som opnådde de fleste stemmer.

For formann, næstformann og kasserer velges 1., 2. og 3. varamann ved særskilt valg. For hver av de øvrige 10 sekretariatsmedlemmer velges personlige varamenn. Hvis både representanten og hans varamann ikke kan avgi møte, kan en av de øvrige varamenn innkalles.

Ennvidere velges 3 revisorer med varamenn. —

A. E. Gundersen: Sekretariatet har tiltrådt den rettelse som ligger i vårt forslags siste avsnitt. Men det vesentligste for oss gjaldt varamennene. Vi finner ordningen med *personlige* varamenn upraktisk. Vi har hatt den i én periode, og den har virket uheldig. De som møter i sekretariatet skal jo ikke representere sitt eget forbund, men hele organisa-

sjonen. Derfor bør også suppleantene fordeles og bli innkalt etter tur. Jeg opptar Skotøiarbeiderforbundets forslag, som går ut på å vende tilbake til den ordning som var før.

Rungstad: Den gamle ordning var den heldigste, forekommer det mig. Ved å ha personlige varamenn, valgt vesentlig fra samme grupper som sekretariatets faste medlemmer, virker dette slik at man avskjærer de små forbund fra å bli representert i det hele tatt. Jeg anbefaler derfor det innsendte forslag. Vedtas dette, tror jeg også det vil lette valgkomitéens arbeide for å få de forskjellige forbund tilfredsstillet med hensyn til sammensetningen av sekretariatet.

Bratvold: Forholdet er nu gjerne det at medlemmene og varamennene ikke representerer samme fag. Min varamann er Eriksen i Høvleriarbeiderforbundet. Når man har et fast varamann, blir det mer kontinuitet i det hele, og det må jo være en fordel. Ellers er dette naturligvis ikke nogen stor sak.

W. Nielsen: Ikke alle forbund kan være representert; det blir fortrinsvis de største, og det må naturligvis være slik. Hvordan skal de små forbund få mer innflytelse? Det opnåes efter min mening best ved den ordning man nu har, idet representantene skifter ved innkallelsen. Jeg foretrekker derfor status quo i dette tilfelle. Det er den ordning som sikrer at flest mulig kan være med i sekretariatets møter.

Volan: Jeg tror at jeg for mitt vedkommende vil gå over til Gundersens forslag. Vi trodde i sekretariatet at det var et almindelig ønske blandt forbundene at man oprettholdt ordningen som man nu har fått den; men Gundersen har utvilsomt rett i at den ordning som vi hadde, er den greieste. Nu blir sekretariatet ofte defekt ved at der ikke blir varamenn nok.

Gundersen: Ja, det er ikke mitt forslag, men Skotøiarbeiderforbundets.

Volan: Ja om forlatelse, Gundersen! —

Ved *voteringen* blev Skotøiarbeiderforbundets forslag vedtatt, idet det blev gjort den forandring at der *sattes 9 varamenn* istedenfor 7.

Ordstyteren refererte i forbindelse med § 7 en henstilling til sekretariatet, innlevert av Fr. O. Johansen, Saude, gående ut på at næste kongress blev, så vidt mulig, berammet til en årstid da det var lettere å samle til møte for behandling av dagsordenen, samt at dagsordenen blev omsendt i minst så mange eksemplarer at det blev ett til hvert styremedlem i foreningene.

Forslaget blev tiltrådt som en *henstilling*.

Eftermiddagsmøtet lørdag.

Ordstyrer: *Rich. Hansen.*

Protokollen blev godkjent med den bemærkning at Fr. O. Johansens forslag blev besluttet *oversendt sekretariatet.*

Lovforandringer.

§ 8.

Sekretariatets medlemmer *Aas, Mørk, Tranmæl* og *Volan* foreslo at der i denne paragraf — representantskapet — blev inntatt en bestemmelse, som svarte til punkt 1 og 3 i forslaget fra Stavanger og Omegns faglige Samorganisasjon (dagsordenens side 53—54) sålydende:

1. Representantskapet består av representanter valgt av de tilsluttede forbund og de faglige samorganisasjoner.

2. De 10 største faglige samorganisasjoner velger efter følgende forholdstall: 1 representant for det første påbegynte 1500-tall og derefter 1 for hvert fylt 3000-tall medlemmer. Dog ikke over 10 representanter fra nogen enkelt samorganisasjon. —

Mørk: Det er ikke nødvendig å opta nogen lengere debatt om dette; saken er blitt berørt under den store debatt. Jeg sa da, at kongressen i 1923 med 1 stemmes overvekt nedstemte et forslag om å gi samorganisasjonene adgang til å velge 14 representanter til Landsorganisasjonens representantskap. Jeg vil anbefale at de får sådan representasjonsrett nu. Det skulde være ganske naturlig. Representantskapet består jo før av sekretariatets medlemmer og representanter for forbundene. Men det er ikke alltid at forbundene tar *distriktshensyn* ved valgene. Jeg optar det forslag som er inntatt i dagsordenen, og vil fremme *subsidiært* følgende forslag:

Fra de faglige samorganisasjoner velges 18 representanter til representantskapet. Representantene velges distriktsvis således at der velges: 2 representanter fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon, 2 fra Bergen og Fylkenes og Møre Fylkes faglige Samorganisasjon, 2 fra Trøndelags faglige Samorganisasjon, 2 fra Østfold Fylkes faglige Samorganisasjon, 1 fra Akershus Fylkes faglige Samorganisasjon, 1 fra Hedmark faglige Samorganisasjon, 1 fra Opland faglige Samorganisasjon, 1 fra Buskerud faglige Samorganisasjon, 1 fra Telemark Fylkes faglige Samorganisasjon, 1 fra Vestfold Fylkes faglige Samorganisasjon, 1 fra Aust- og Vest-Agder Fylkers faglige Samorganisasjon, 1 fra Rogaland og Stavanger faglige Samorganisasjon, 1 fra Nord-Trøndelag Fylkes faglige Samorganisasjon og 1 fra Nordland, Troms og Finnmark Fylkers faglige Samorganisasjon. —

Volan: Mindretallet i sekretariatet har fremsatt sitt forslag i tilslutning til det innserdte forslag fra samorganisasjonen i Stavanger. Jeg har intet imot at man stryker i forslaget ordene: *de 10 største* og setter istedet: De faglige samorganisasjoner velger efter følgende forholdstall — o. s. v. Jeg henstiller innstendig til kongressen å vedta det forslag.

Rungstad: Det er vedtatt i formiddag at man skal oprettholde den nuværende form, hvad angår samorganisasjonene. Da går det ikke an å omgjøre dette i eftermiddag ved å foreslå nye utvidelser. Så megen logikk må også Mørk være i besiddelse av.

Adolf Olsen: Men jeg forstår da i herrens navn ikke at man skal være avskåret fra å opta innkomne forslag som er inntatt i dagsordenen. Jeg kan opplyse at forslaget fra Stavanger og Omegns faglige Samorganisasjon ikke vil bli optatt i dets nuværende form, men at vi går over til Aas, Mørk, Tranmæl og Volans forslag og *subsidiært* stemmer for Mørks, om det ikke skulde opnå flertall.

Sethil: Jeg har fremholdt det som jeg la i min stemmegivning, da vi voterte over forandringene til § 4. Min opfatning har derfor vært at det heller ikke skulde foretas nogen forandring i paragrafen om representantskapet. Imidlertid kan jo ikke jeg bestemme over kongressens behandling av sakene. Men jeg stemmer mot ethvert av de fremsatte forslag i konsekvens av min tidligere stilling.

A. E. Gundersen: Mørk & co. er som gescheftige handelsreisende; når de blir kastet ut av en hovedtrapp, kommer de tilbake kjøkkentrappen og vil ha sine varer avsatt. Dette nærmer sig *voldtekt*. Jeg har sagt at sekretariatet bør komme med en grei utredning til neste gang. Da får du *slutte* med dette lappeskredderi, Mørk!

Mørk: Lappeskomaker, mener du! (Munterhet.)

Bratvold: Ja, man kan jo gjerne kalle det tretøffelmakeri — det blir det samme det. Det nytter ikke å kjøre kongressen rundt på den måten.

Aas: Jeg har ikke oppfattet det slik, at det ikke skulde være riktig å ta dette op. Jeg har sittet nær dirigenten og fugt temmelig godt med. Det blev sagt at vi skulde behandle paragraf efter paragraf. Jeg synes dette ligner noget på *bondefangeri* fra enkeltes side. — Med hensyn til selve forslaget må det vel sies å være ganske korrekt, at representantskapet blir en gjenspeiling i det små av kongressen. Nu er det sammensatt slik at en tredjepart er funksjonærer. Det er sant at de utenbys organisasjoner ikke er representert forholdsmessig. Derfor bør man vedta bestemmelser slik at samorganisasjonene ute i landet også kan bli med. Jeg foreslår samtidig at ordene «de 10 største» i det trykte forslag utgår.

Halvard Olsen: Aas har sagt at der er gjort forsøk på bondefangeri. Jeg er enig i den uttalelse, men det bondefangeri ligger på den *annen* side, og hos Mørk i første rekke. Efter beslutningen i formiddag skulde det gamle forhold være gjeldende med hensyn til lovbestemmelsene. *Alle* spørsmål blev også tatt med i generaldebatten. Men nu skal det fiskes i rørte vanne. Det er i første rekke Mørks skyld — både som dirigent og ved den måte han har optatt forslagene på. Men det må være grense for *forvirringsforsøk*. Jeg skjønner så godt hensikten. Jeg vil kalle det dårlig optreden.

Teigen: Jeg er enig med dem som sier at kongressens avgjørelse er falt; dermed skulde man la det bero. Man sier at samorganisasjonenes representasjon til kongressen må følges av deres tilsvarende *deltagelse* i representantskapet. Men det ene er ikke nogen «logisk følge» av det an-

net her; for det er høist forskjellige saker som behandles på kongressen og av representantskapet. Representantskapet er en forsamling som mellom kongressene vedtar beretning og regnskap for et år, og som ellers innkalles for å behandle aktuelle og praktiske organisasjonsspørsmål som måtte foreligge. Når da også representantskapet er så *stort* som hos oss, må det sies å være mannsterkt nok.

Slaattelid: Selvfølgelig behandler representantskapet også prinsipielle ting. Hvem besluttet å sende representant til Arbeidsbyrået i Genf? Det var nettop representantskapet. Hvem snakker om «bondefangeri»? Det er sekretariatets medlemmer. Ingen av representantene har protestert mot sakenes behandling på kongressen. Hvem er det da som søker å skape forvirring? Den votering som gikk forut har intet å gjøre med de endringer som er foreslått i Landsorganisasjonens lover. Det blev også opplyst før navneopropet. Det som det nu snakkes om fra de misfornøiede er fullstendig maplasert.

Mørk: Jeg gir min tilslutning til det Slaattelid har sagt. Jeg tror hele kongressen er på det rene med, at jeg i formiddag refererte de forslag som det da blev stemt over, og at de andre forslag vilde komme etterhvert. Så når det av Halvard Olsen tales om bondefangeri, må det være for å undgå en ny saklig votering. Sethil optok forslaget om å stryke punktet om industrigrupper, til tross for at han vilde hevde status quo i det prinsipielle spørsmål. Den argumentasjon som her føres fra enkelte av sekretariatets medlemmer er ikke reell. Når de var snille gutter i formiddag, var det fordi de fikk en ørefikk; nu har de summet sig igjen, ser det ut til. — Om saken selv kan jeg supplere Aas med den opplysning at av representantskapets 72 medlemmer, valgt av forbundene, var i 1924 de 38 fra Oslo og nærmeste omegn; hertil kommer sekretariatets 13. Når forslaget er fremsatt, er det for at samorganisasjonene skal være representert der, og også for at vi skal ha en typisk distriktsvis representasjon.

Bjurstrom: Samorganisasjonene er representert ved ett medlem av sekretariatet; jeg går ut fra at man ikke ønsker å foreta nogen forandring i dette. I representantskapet derimot er de *ikke* representert. Og det gjør hele forholdet haltende. Jeg tror det vil være til gagn for fagorganisasjonen som helhet å få en øket distriktsrepresentasjon. Det er ikke *bare* administrative ting som behandles i den forsamling; man får sig også forelagt konfliktsituasjoner, og da er det av betydning at den store medlemsmasse kan bli informert gjennom sine representanter og bli knyttet mer intimt til organisasjonsarbeidet. Jeg nevner også spørsmålet om Genf og stillingen til de politiske partier. Det kan derfor ikke påståes her, at det ikke har interesse for sakene, at samorganisasjonene blir representert; tvert om.

Liljan: Jeg vill si, at jeg er fornøiet med beslutningen om status quo og med avgjørelsen i dietspørsmålet; utover det stiller vår samorganisasjon ikke noget krav. Spørsmålet om deltagelse i representantskapet er en nærmest overflødig ting; fordelene ved det står iallfall ikke i forhold til hvad det koster.

Arthur Olsen: Slaattelid etterlyste en representant fra forsamlingen som måtte ville uttale sig. Jeg vil som representant for en av de største samorganisasjoner i landet uttale tilslutning til Halvard Olsen.

Mørk: De var ikke tilstede i formiddag!

Arthur Olsen: Det gjør akkurat det samme. Vi skal ikke gjøre vold på engang fattede beslutninger.

Nils Olsen: Man kommer ikke til gamle organisasjonsfolk og vil hevde den ting at vi ved beslutningen i formiddag har vedtatt status quo. Både Sethil og A. E. Gundersen har optatt forslag om forandringer. Hvorfor har da ikke dirigenten grepet inn før? Jeg tror for øvrig at Sethil, Aarøe og Guldvoåg vet hvad forslaget deres virkelig går ut på. — Vi mener i Oslo Samorganisasjon og på arbeidsplassen, at det er fullt berettiget at samorganisasjonene skal ha nogen innflytelse i representantskapet. Det samme forslag forelå i 1923 og blev nedkjempet med 102 mot 101 stemme. Det var en enkelt som sviktet. Ellers vilde det være avgjort *den* gang. Nu er det anledning til å gjøre det om igjen.

Arntsen: Jeg har ikke forlangt ordet så meget til realiteten som til den måte enkelte av dirigentene her forsøker å debattere på. Jeg vil si det er *uhørt*. Jeg stemte mot forslaget om utvidelse, men vil ta avstand fra den prosedyre som nu forsøkes. Kan man ikke argumentere saklig, skal man iallfall ikke søke å kneble et forslag ved *den* slags metoder. — Jeg tror vi skal være forsiktig med hvilken som helst utvidelse vi foretar, og jeg vil si til samorganisasjonenes representanter her: vi skal ikke være for fordringsfulle. Jeg tror vi skal la det *bli* med status quo her idag, og jeg vil *ikke* stemme for nogen utvidelse.

Ordstyreren: Jeg vil foreslå *strek*; det kan neppe nytte å fortsette — man overbeviser ikke hverandre ved det. *Strek* og 5 minutter er vedtatt.

H. Eriksen: Mørk sa, at når forbundene valgte medlemmer til representantskapet, blev der tatt lite eller intet hensyn til distriktene. For vårt forbunds vedkommende har vi hatt bare én av tillitsmennene — formannen — der; de andre er blitt tatt ute fra distriktene. I Mørks forslag heter det at Oslo skal ha 10 representanter *til*. Er det nogen logikk i det? Jeg mener nei. Genf og de internasjonale forbindelser er blitt behandlet av representantskapet — ja vel. Men *her* foreligger de beslutninger til endelig avgjørelse. Så det er neppe nødvendig av den grunn at samorganisasjonene er representert *der* i kommende treårsperiode. Den representasjonsordning som er, bør være tilfredsstillende for oss alle sammen.

Halvard Olsen: Ja, jeg ønsker mer klarhet i denne sak. Det er sagt at den første votering gjaldt bare § 4. Er det tilfelle? (Flere: *Ja!*) Er så forslaget til paragrafen om samorganisasjonenes rett til å sende representanter til *kongressen* behandlet? (*Mørk:* Det er ikke optatt!) Vel, så er den ting klar. (Riktig!) Hvad innebar voteringen i formiddag? Det var stillet forslag fra Aas, Mørk, Volan og Tranmæl om at der skulde legges grunnlag for en utvikling av samorganisasjonene, således at Landsorganisasjonen i fremtiden bygges på disse. (*Volan:* Ja, det er oplagt.) Ja vel. Altså er det enighet om at det skal bygges videre på in-

dustriforbund. Jeg vil spørre: hvad er da *representantskapet*? Skal det ikke være det høieste uttrykk for forbundene i perioden? (*Volan*: Og for samorganisasjonene!) Så lenge man bygger på industriforbund, er det oplagt og klart at representantene til representantskapet skal være fra disse industriforbund. De som forsøker å gjøre krøll på her, bryter med de beslutninger som tidligere er fattet.

A. E. Gundersen: Ingen sier at voteringen avskjærer behandlingen av *andre* lovparagrafer. Mørks subsidiære forslag til § 7 blev referert allerede under generaldebatten, men blev da lagt *vekk*, for da var Mørk dirigent og bare en halvpart av forsamlingen til stede. Men nu er det hentet frem fra mørkeloftet igjen.

Rungstad: Jeg er enig med Halvard Olsen. Tranmæl sier det samme i «Arbeiderbladet» idag. Kongressen blev — heter det — stående ved den nuværende ordning.

Mørk: Det er ikke tvil hos kongressen om hvad som er vedtatt i formiddag. Paragraf 4 blev besluttet bibeholdt som den er. Så kom et par tilleggsforslag, et fra anleggsarbeiderne og et annet fra jernbanepersonalet. Disse blev stemt over og avgjort. Nu er debatten kommet inn på et nytt område, og det var Halvard Olsen som ved sin juridiske fortolkning søkte å spenne ben unda vårt forslag fra samorganisasjonene. Han argumenterte med at Landsorganisasjonen var bygget på forbund. Jeg vil spørre: har Landsorganisasjonen *fulgt* det prinsipp han her forfekter? Til kongressen velges representanter både fra samorganisasjonene og forbundene, ut fra det riktige syn at kongressen skal gi uttrykk for hele medlemsmassen. Vi må støpe *representantskapet* i det samme billede. — En taler fra samorganisasjonene gav det råd at man skulde ikke gape for høit. Det kan være noget i det. Hvad vi vil, er en *fordeling* av myndigheten. Og det vil man få ved å vedta det subsidiære forslag som jeg har stillet. Representantskapet teller nu 85 medlemmer i det hele. Så kommer 18 fra samorganisasjonene i tillegg dertil. Det blir det samme forhold som nu på kongressen.

Volan: Det drives her en formalprosedyre om hvad som blev besluttet tidligere idag. Det er besluttet at man skal bygge på industriforbund, i motsetning til det som fremgikk av forslaget fra Tranmæl, Mørk, Aas og mig om at samorganisasjonene skal tildeles større ansvar og innflytelse og grunnlaget legges til rette for en slik utvikling, at Landsorganisasjonen i fremtiden kan oppbygges på de lokale samorganisasjoner. Det var *den* utvikling vi ønsket, og som kongressen gjennom nedvoteringen av vårt forslag har tatt avstand fra. Jeg skjønner derfor ikke at Rungstad med støtte i et citat fra «Arbeiderbladet» vil ha sagt, at det er Tranmæls mening at man dermed også har avgjort det spørsmål vi *her* behandler. Bonderne har nu to tredjedeler av stortingets medlemstall. Det er ment som en konservativ garanti. Det måtte være tilstrekkelig at forbundene hadde to tredjedeler i representantskapet også.

Rich. Hansen: Det er morsomt å høre at Volan for en gangs skyld erkjente at han tilhørte den konservative garanti — som forbundets representant i representantskapet! Det er kommet en ilter stemning til orde. Men jeg vil si at det er intet motsetningsforhold mellom de folk som

kommer fra forbundene og de fra samorganisasjonene — selvfølgelig ikke. De er like bra karer alle sammen. Imidlertid bør man se på, at ved en utvidelse av representantskapet får man større utgifter, og samlingstiden forlenges. Og når det ikke er vitale interesser knyttet til en sådan utvidelse, vil jeg for min del synes at man heller skulde la den sak ligge. — I formiddag blev det vedtatt at det skulde være som før; kongressen nedstemte Jernbaneforbundets og anleggsarbeidernes forslag og alle forslag som tok sikte på en forandring i organisasjonens oppbygning. Da synes jeg det vilde være riktig at vi bibeholdt loven som den er for representantskapets vedkommende, og jeg vil anbefale det.

Efter en bemerkning av *Nils Olsen* gikk man til votering.

Ordstyren: Der foreligger krav om navneprop. Jeg foreslår at vi først stemmer over om det skal foretas forandring i den nuværende § 3.

Ved *voteringen* stemte 109 for forandring, 101 for bibehold. 27 var fraværende.

De 109 var: Gunnar Andersen, J. B. Johansen, Kristian Moliord, Hans Røste, Knut Alsgaard, Kristoffer Andersen, Edv. Arnesen, Karl Auten, T. Birkeland, Reidar Eriksen, I. Ertresvaag, Oskar Hansen, Karl Kristiansen, P. Lystad, Lars Nilsen, Nils Olsen, Fr. Thorbjørnsen, S. Samuelson, Gustav Weie, Olaf Abrahamsen, Kr. Bakken, G. Ellingsen, Leif O. Foss, Ole Hansen, Severin Kjeldsen, Th. Kristiansen, Lauritz Larsen, Kristian Nilsen, Leonard Nielsen, Kr. Olsen, Øivind Olsen, V. Lund Olsen, Markus Pedersen, Alex. Simenstad, Anton Størdahl Henrik Eggen, Hans Johansen, W. Kristiansen, Arthur Berby, Jørgen Børve, Sv. Johannessen, Fr. Johansen, Karl Iversen, R. Brynhildsen, Karl Hansen, Nils Halvorsen, Olav Johannessen, Oskar Karlsen, Alf Kristiansen, O. C. Moe, Ole Rinnan, Johan Samuelson, Chr. Syversen, Idar Hamsaas, Hermand Michelsen, Aron Ask, Mathias Larsen, Rudolf Mathisen, Julius Aarmo, Andr. Kristensen, Hedvin Larsen, Peder Pedersen, Olaf Strandberg, Ole Helland, H. O. Hovde, Paul Amundsen, A. Østvik, Vitalis Andersen, Edvardsen, Eugen Berg, A. Eliassen, Ole Hagen, Olaf Hansen, Edw. Mørk, Eugen Offner, Johan Schwingel, H. Litsheim, Harald Slaattelid, Waldemar Svendsen, Johs. Wilhelmsen, Johan Flønes, Bernh. Næsbak, John G. Olsen, Adolf Olsen, Anton Davidsen, Magn. Dybdal, Emil Hult, Karl Aug. Olsen, Joh. Benterud, Karl Bjurstrøm, O. Nordeng, Aslak Slette, Erland Borgersen, Willy Gulbrandsen, Karl Steen, Kristian Viken, Karl Bratsberg, Ole Kristensen, Anton Kristiansen, Johan Skau, Daniel Jacobsen, Kristoffer Jakobsen, Josef Jensen, Petter Hansen, Oskar Rønbeck, Elias Volan, Hans Aas, Knut Eng og Martin Tranmæl.

De 101 var: Kristian Henriksen, Magnus Magnussen, Annas S. Moe, Simon Simonsen, Peder Vestad, Alfred Fredriksen, Johan Nygaard, Wilhelm Olsen, G. Hermansen, Johs. Hultin, Leopold Rungstad, Emil Thorildsen, O. M. Haugen, Ludvig Johansen, Harry Nilssen, Karl Andreassen, Vilh. Berntsen, Julius Clausen, Hans Eriksen, Harald Henriksen, Johan Kristoffersen, Aimar Olsen, G. E. Andersen, Hans Hegg, Olaf Karlsen, Kr. Kristoffersen, Carl Lindstrøm, L. Wenge, Albert Aamot, L. Buland, L. Eugen, Albert Hansen, Harald Haare, Otto M. Thoresen, Alfr. Waatvik, Erling Bøckmann, Gustav Green, A. Guldbrandsen, Aksel Jakobsen, J. T.

Nicolaysen, Kristian Rothaug, Lars Stenklev, Ole Storaas, E. E. Rudlang, Robert Kopp, Robert Lund, Einar Rasmussen, Chr. Systad, Rich. Hansen, Henry Jakobsen, Joh. E. Pettersen, Johan Akselsen, Andreas Ek, Edv. Endresen, Alb. Gulbrandsen, Erling Hansen, Kr. Haslie, Karl H. Karlsen, K. Nedberg, Ola Olsen, C. E. Petterson, Ole Renholdt, Abr. Siljan, Kr. Vold, Edv. L. Wiik, O. L. Strøm, Johs. P. Nilsen, A. E. Gundersen, Louis Johansen, Harald Nilsen, Hanna Adolfsen, C. Gustavsen, Valdemar Nielsen, Alfr. Angelskaar, Sigrid Dahl, Ingv. Olsen, Hans Fladeby, A. Gundersen, Anders Hansen, Johannes Johannesen, B. Marvik, Kristian Olsen, Ole Johan Olsen, Nils Steira, Johannes Abrahamsen. Hj. Johansen, Gunnar Braathen, Emil Liljan, Arthur Olsen, A. Heitmann Arntsen, Albert Sund, Olaf Oksvik, Johan Jensen, P. Aarøe, Halvard Olsen, G. Sethil, Johs. M. P. Ødegaard, A. Bratvold, Oskar Olsen, A. Alberti og Oscar Syvertsen.

Fraværende var: Selfors, Tannas, Hulbæk, Øist. Martinsen, Kregnes, H. Berg, Enok Rasmussen, Yssen, E. Gabrielsen, Kamphus, A. Braathen, Jønsson, Karl Olsen, Eugen Johansen, Halfd. Johnsen, A. Birkeland, Stiklestad, Haugrønning, Narvesen, Tvedt, H. A. Birkeland, Knut Pettersen, Sundbye, Hindahl, Karl Dahl, Stene og Guldvog.

Derefter blev det stemt over *sekretariatets mindretalls forslag* som det videstgående.

Forslaget blev vedtatt med stort flertall.

Ved særskilt votering blev det besluttet at ordene «de to største» skulde utgå, overensstemmende med *Aas'* forslag som blev tiltrådt av de øvrige tre forslagsstillere.

Dermed bortfalt votering over det subsidiære forslag.

De tre første punkter i § 8 kom derved til å lyde:

1. Representantskapet består av representanter valgt av de tilsluttede forbund og de faglige samorganisasjoner.

2. Uforandret.

3. De faglige samorganisasjoner velger efter følgende forholdstall: 1 representant for det første påbegynte 1500-tall og derefter 1 for hvert fylt 3000-tall medlemmer, dog ikke over 10 representanter fra nogen enkelt samorganisasjon. —

Ordstyreren: De gjenværende lovforandringer tar vi innimellem, f. eks. under valgene. Vi går nu over til behandling av dagsordenens post 5: *Arbeidsbyrået i Genf.*

Arbeidsbyrået i Genf.

(Dagsordenens post 5.)

Sekretariatet hadde i denne sak delt sig i tre fraksjoner.

Flertallet, *Aarøe, Alberti, Bratvold, Halvard Olsen, Oskar Olsen, Sethil, Oscar Syvertsen* og *Ødegaard* foreslo:

1. Såfremt der dannes en felles faglig Internasjonale avgjør denne spørsmålet om fagorganisasjonens stilling til de internasjonale arbeidskonferanser.

2. Kongressen bemyndiger sekretariatet eller representantskapet til å opnevne representanter til de internasjonale arbeidskonferanser, når disse behandler saker av stor betydning for den organiserte arbeiderklasse.

Volan, Aas og Mørk foreslo:

Sekretariatet pålegges straks å avbryte enhver organisatorisk forbindelse med Arbeidsbyrået i Genf.

Guldvog og Trammæl foreslo:

1. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon opprettholder under de nuværende forhold sitt tidligere standpunkt om ikke å la sig representere ved Arbeidsbyrået i Genf.
2. Som punkt 1 i flertallets innstilling.

Teigen (innleder for flertallet): Da den svenske gjest hadde ordet ved åpningen av kongressen, nevnte han den forhistorie som knyttet sig til opprettelsen av byrået, så jeg skal ikke opta tiden med nogen utredning av det. Landsorganisasjonen var, som man kjenner til, representert på den første internasjonale konferanse, som blev holdt i Washington i 1919. Siden har sjømennenes organisasjon vært representert, når spesielle saker var til behandling. Ved en konferanse som angikk arbeiderne i landbruket var det en representant for Småbrukerlaget som blev ønevnt av Regjeringen, idet vi undso oss. På konferansen i år besluttet Landsorganisasjonens representantskap å la sig representere, efter den henstilling som var kommet fra organisasjonen i den kjemiske industri. Imidlertid går jo siridens bølger høit om Arbeidsbyråets virksomhet, og anklagene som er kommet er mange og voldsomme.

Jeg synes det er en god regel, at man på en kald og rolig måte skal drøfte spørsmålet — se på de påstander, som fremføres, og bedømme dem eller *fordømme* dem efter det de inneholder. Vi må alltid søke å holde oss til fakta, det er det tryggeste. Er det så at de forslag som er fremmet på konferansene er til *skade*, da er det klart at vi ikke skal være med der; det vil jeg si med en gang. Men da må vi også være klar over det og ikke blindt la oss opagitere på forhånd.

Vi må derfor først se på *byråets virksomhet*.

I 1919, på den første konferanse i Amerika, vedtoges konvensjonen om *8 timers dagen*. Det blir for langt å referere den. Men efter de bestemmelser vi har her i landet, vilde det bli adskillig forandring i loven om konvensjonen skulde bli ratifisert og gjort gjeldende.

Av konvensjoner som er vedtatt, nevner jeg:

1. *Konvensjon om begrensning om arbeidstiden i industrielle bedrifter til 8 om dagen og 48 timer uken.*

Denne konvensjon blev vedtatt på Washington-konferansen oktober--november 1919. Den er vedtatt av følgende stater: Australia, Bulgaria, Tsjeko-Slovakiet, Grekenland, India, Italia og Rumenia. Ifølge direktørens beretning av 1925 har Norge 24 januar 1921 foreslått forandringer eller reservasjoner i konvensjonen.

I artikkel I i konvensjonen defineres begrepet «industriell bedrift» sådan:

«I denne konvensjon omfattes uttrykket «industriell bedrift» særlig:

a) Miner, stenbrudd og andre bedrifter som går ut på å bringe mineraler frem fra jorden.

b) Industriegrener i hvilke varer blir tilvirket, forandret, rensert reparert, utstyrt, fullført, gjort skikket for salg, brutt i stykker eller ødelagt, eller i hvilke råstoffer blir omdannet: medregnet blir skibsbygning og frembringelse, omdannelse, overførelse av elektrisitet eller nogen slags drivkraft.

c) Opførelse, gjenopførelse, vedlikehold, reparasjon, forandring eller nedrivning av bygning, jernvei, sporvei, havn, dokk, pir, kanal, anlegg for innsjø og flodfart, vei, tunnel, bro, viadukt, kloakk, grøft, brønn, telegraf- og telefonanlegg, elektrisk foretagende, gassverk, vannverk eller annet anleggsarbeide, så vel som forarbeider til eller grunnleggelse av noget sådant verk eller bygning.

d) Transport av passasjerer eller gods ad vei, jernvei, til sjøs eller på innsjø eller flod, herunder behandling av varer i dokk, på kai, verfter eller i varehus, men med utelukkelse av transport med hånden.

Begrensningen av arbeidstiden i norsk lovgivning finnes i lov av 11 juli 1919, hvorved lov om arbeiderbeskyttelse av 1915 blev forandret.

Denne lov begrenser arbeidstiden på samme måte som Washingtonkonvensjonen. Men på den annen side går ikke denne lov så vidt, idet de bedrifter som går inn under loven er ferre enn de som konvensjonen omfatter. Efter § 1 i ovennevnte lov går følgende bedrifter inn under loven:

1. a) Fabrikker og de håndverks- og andre industrielle virksomheter som drives fabrikkmessig eller ved hvilke der anvendes annen drivkraft enn menneskelig muskelkraft eller benyttes kjeler med damptrykk. Dog undtas herfra virksomheter, hvori anvendes motor og ikke over 1 hestekraft.

b) Stenbrudd, kalkbrudd og stenhuggerier, der regelmessig beskjeftiger minst 5 mann.

c) Grubedrift, opberedningsverksteder, hytteverk samt andre anlegg for utvinning og foredling av mineraler.

d) Virksomheter hvor eksploderende stoffer fremstilles eller fabrikkmessig anvendes.

2. a) Håndverk og lignende industrielle virksomheter som regelmessig sysselsetter minst 5 arbeidere, og hvori disse beskjeftiges av bedriftens innehaver på dennes verksted eller på annet arbeidssted utenfor arbeidernes hjem.

b) Isbedrifter.

Bestemmelsene om arbeidstiden skal også gjelde for:

c) Forretninger som beskjeftiger lager- og pakkhusarbeidere, samt arbeidere ved tomter, oplagssteder, dampskibsekspedisjoner o. l. forsåvidt disse arbeider angår.

d) Bedrifter som omfatter bygningsarbeider og som regelmessig sysselsetter minst 5 arbeidere. Vann-, gass- og kloakkledningsarbeidere, bro-

legningsarbeider, anlegg av veier, jernbaner, havner, telegraf- og telefonledninger, samt andre lignende arbeidsforetagender.

Som det vil fremgå av ovenstående fastsetter vår lov en undtagelse for bedrifter som sysselsetter 5 arbeidere eller derunder, likesom der også er gjort en undtagelse for motorer på 1 hestekraft eller derunder. Den viktigste bestemmelse konvensjonen inneholder i forhold til vår lov er imidlertid den at all transport av passasjerer eller gods til lands og til sjøs også går inn under konvensjonen. Jernbanepersonale og sjømenn vil på den måte bli sikret 8 timers arbeidsdag. Alle angrep fra arbeidsgiverne på 8-timersdagen så vel overfor den private industri som statens egne foretagender vil i høi grad bli vanskeliggjort, hvis 8-timerskonvensjonen blir ratifisert av Norge, idet en ratifikasjon bevirker at den annen part, nemlig Arbeidsbyrået i Genf, må gi sitt samtykke til forandringer i overenskomsten, og det vil være et brudd på konvensjonen, hvis Norge uten samtykke forandrer lovgivningen.

2. *Konvensjon om adgang til å beskjeflige kvinner i industrielle bedrifter og handelsbedrifter før og etter barnetødsel.*

Vedtatt i Washington 1919.

Konvensjonen er vedtatt av Bulgaria, Grekenland, Rumenia og Spania. Norge foreslår 24 januar 1921 forandringer eller reservasjoner i konvensjonen.

Konvensjonen bestemmer at det skal være en kvinne forbudt å arbeide i 6 uker som følger efter nedkomsten, dernæst skal en kvinne ha rett til å forlate sitt arbeide 6 uker før nedkomsten. En kvinne, som er fraværende fra sitt arbeide i ovennevnte utstrekning skal ha rett til understøttelse tilstrekkelig til fullt underhold for henne selv og hennes barn, utredet av offentlige midler eller gjennom forsikring.

Bestemmelsen om barselskvinner finnes i § 33 i lov om arbeiderbeskyttelse av 1915. I denne paragraf heter det at det ikke må tillates kvinner å arbeide i de første 6 uker efter deres nedkomst. Kvinner må ikke nektes fritagelse for arbeide i de siste 4 uker før den tid da de efter attest fra læge eller jordmor venter sin nedkomst. Den hjelp som av det offentlige ydes i tilfelle av trang opstått som følge av bestemmelsene i denne paragraf blir ikke å anse som fattigunderstøttelse. Den utredes av vedkommende opholdskommune mot rett til refasjon hos barnets foreldre.

Mens § 33 sier at en kvinne ikke kan nektes fritagelse for arbeide i de siste 4 uker før nedkomsten, sier konvensjonen at hun skal ha rett til å forlate sitt arbeide 6 uker før nedkomsten. Den viktigste forbedring i forhold til vår gjeldende lovgivning er bestemmelsen om at hun skal ha rett til understøttelse for tilstrekkelig underhold for sig selv og barnet i 12 uker, enten av det offentlige eller gjennom forsikring. Der blir således i dette tilfelle ikke tale om nogen refasjon eller fattigunderstøttelse. På dette punkt må der en vesentlig lovforandring til i norsk rett. Likeledes opstår den samme forskjell som er nevnt under den første konvensjon med hensyn til hvilke bedrifter som går inn under konvensjonen.

3. *Konvensjon om forbud mot nattarbeide for kvinner i industriell bedrift.*

Vedtatt i Washington 1919.

Følgende stater har ratifisert overenskomsten: Australia, Belgia, Bulgaria, Tsjeko-Slovakiet, Estland, Storbritannia, Грекенland, India, Italia, Holland, Rumelia, Syd-Afrika og Schweiz. Norge har den 24 januar 1921 foreslått forandringer eller reservasjoner i overenskomsten.

Konvensjonen bestemmer at det skal være almindelig forbud mot at kvinner uansett alder blir beskjeftiget om natten i nogen offentlig eller privat industriell bedrift. Uttrykket natt er definert som et tidsrum av minst 11 på hinannen følgende timer, derunder tiden mellom 10 aften og klokken 5 morgen. Nogen tilsvarende bestemmelse finnes ikke i norsk lov. Hos oss er det altså tillatt å anvende kvinner til nattarbeide. Der trenges således en helt ny lovbestemmelse, hvis konvensjonen skal ratifiseres av Norge.

4. *Konvensjon om lavalder for bans beskjeftigelse i industriell bedrift.*

Vedtatt i 1919.

Konvensjonen er ratifisert av Belgia, Bulgaria, Tsjeko-Slovakiet, Danmark, Estland, Storbritannia, Грекенland, Polen, Rumelia og Schweiz. Norge foreslår 24 januar 1921 forandringer eller reservasjoner i overenskomsten.

Konvensjonen bestemmer at ingen industriell bedrift (den samme definisjon av industriell som nevnt under den første overenskomst) må beskjeftige barn under 14 år. Videre bestemmes det at enhver bedrift skal føre fortegnelse over alle av ham beskjeftigede personer under 16 år. § 34 i lov om arbeiderbeskyttelse bestemmer at barn ikke må anvendes til arbeide som går inn under arbeiderbeskyttelsesloven. Videre heter det at barn over 12 år efterat skolestyret er hørt med tilsynets tillatelse anvendes inntil 5 timer daglig til sådanne lettere arbeider som ikke skader deres sundhet.

Hvis konvensjonen ratifiseres blir det altså ikke tillatt å anvende barn over 12 år. Det vil ikke bli tillatt nogen undtagelse fra hovedregelen om en lavalder på 14 år. Konvensjonen krever således en lovforandring på dette punkt.

5. *Konvensjon om mindreåriges nattarbeide i industriel bedrift.*

Vedtatt i 1919.

Følgende stater har ratifisert overenskomsten: Australia, Belgia, Bulgaria, Danmark, Estland, Storbritannia, Грекенland, India, Italia, Holland, Polen, Rumelia og Schweiz. Norge foreslår 24 januar 1921 forandringer eller reservasjoner i overenskomsten.

Konvensjonen bestemmer at der skal være almindelig forbud mot å beskjeftige personer under 18 år om natten (samme definisjon av uttrykket natt som i den tredje konvensjon) i nogen offentlig eller privat industriell bedrift (samme definisjon som i første konvensjon). Dog tillates

nattarbeide av personer over 16 år i endel industrielle bedrifter som efter bedriftens art må drives kontinuerlig dag og natt, således jern- og ståltilvirkning, glassverker, papirfabrikker, råsukkertilvirkning og gullminearbeidere.

Bestemmelsen om nattarbeide finnes i § 24 i lov om arbeiderbeskyttelse. I denne paragraf sies det at nattarbeide ikke kan finne sted undtagen a) som overtidsarbeide, b) som vakthold og nødvendig opfyring og opvarmning samt ved melkekondenseringsfabrikker til nødvendig mottagelse, behandling og forsendelse av melk forsåvidt angår arbeidere over 18 år. c) For arbeidere over 16 år i meierier og ysterier, forsåvidt nødvendig til mottagelse, behandling og forsendelse av melk, forsåvidt angår arbeidere over 18 år i virksomheter og i deler av disse, hvis drift på grunn av deres art eller beskaffenhet ikke kan avbrytes.

Denne konvensjon trenger derfor den minste endring i arbeiderbeskyttelsesloven, og det er derfor merkelig at konvensjonen ikke er ratifisert tidligere. Imidlertid inneholder § 24 en undtagelsesbestemmelse, idet nattarbeide kan tillates ved endel bedrifter når arbeidsrådet har tillatt dette. En sådan undtagelse vil ikke kunne finne sted, hvis overenskomsten ratifiseres.

6. *Konvensjon om arbeidsledighet, opprettelse av offentlige arbeidsformidlingskontorer og arbeidsledighetsforsikringens betingelsesvise anvendelse på utenlandske arbeidere.*

Vedtatt i 1919.

Overenskomsten er ratifisert av 17 stater, deriblandt Norge.

7. *Konvensjon om forbud mot å bruke hvitt fosfor i fyrstikktilvirkningen.*

Ratifisert i Norge i 1914.

8. *Konvensjon om lavalder for barns beskjeftigelse til sjøs.*

Vedtatt i Genua 1920.

Følgende stater har ratifisert: Belgia, Bulgaria, Danmark, Estland, Storbritannia, Japan, Holland, Polen, Rumenia, Spania og Sverige. Ifølge direktørens beretning har Norge oversendt konvensjonen til Stortinget uten forslag om ratifisering.

Konvensjonen går ut på at barn ikke må beskjeftiges ved arbeide ombord i skib. Undtatt fra bestemmelsene er fartøier, hvori bare medlemmer av en og samme familie er beskjeftiget. Ennvidere arbeider ombord i skoleskib eller øvelsesskib. Videre er det pålagt enhver skibsfører å holde et register over alle personer under 16 år som er beskjeftiget ombord i hans skib med angivelse av deres fødselsdag.

Hos oss har sjømannsloven av 16 februar 1923 en bestemmelse i § 10 som bestemmer 15 år som lavalder for barns anvendelse til arbeide ombord. Hovedkravet i konvensjonen er således oppfylt. Tilbake står kra-

vet om personregistre. Ved mønstringsloven av 29 juni 1888 er registret pålagt skibsførere i utenriksfart, mens man derimot ingen sådan bestemmelse har for innenriksfarten. Den eneste hindring for ratifikasjon er således bestemmelsen om personregister for kystfarten.

9. *Konvensjon om erstatning for arbeidsledighet i tilfelle av skibstorlis.*

Vedtatt i Genua 1920.

Konvensjonen er ratifisert av Belgia, Bulgaria, Estland, Italia, Polen og Spania.

Konvensjonen bestemmer at rederen eller den overfor sjømannen ansvarlige skal betale til enhver sjømann som er beskjef-tiget ombord i skibet, erstatning for arbeidsledighet ved skibstorlis. Erstatningen skal betales for de dager i hvilke sjømannen faktisk forblir arbeidsledig med samme beløp som hyren etter den inngåtte avtale, men den samlede erstatning til en og samme sjømann kan begrenses til 2 måneders hyre.

Denne konvensjon forutsetter lovforandring for å kunne ratifiseres hos oss. Vår nye sjømannslov av 1923 inneholder i § 41 forskrifter som delvis imøtekommer konvensjonens bestemmelser om erstatning for arbeidsledighet ved skibstorlis uten dog helt å dekke disse.

10. *Konvensjon om arbeidsformidling for sjømenn.*

Vedtatt i Genua i 1920.

Konvensjonen er ratifisert av Norge sammen med 8 andre stater.

11. *Konvensjon om lavalder for barns beskjef-tigelse i landbruket.*

Vedtatt i Genf 1921.

Konvensjonen påbyr i artikkel I at barn under 14 år ikke må beskjef-tiges i nogen offentlig eller privat landbruksbedrift uten i de timer som faller utenfor dem som er satt for skolegangen. Arbeidet utenfor skoletiden må ikke være av sådan art at det hindrer barnenes skolegang. Etter artikkel II kan tiden for skolegangen av hensyn til praktisk fagundervisning bli fastsatt slik at der blir adgang til å beskjef-tige barn i lett landbruksarbeide og særlig i lett arbeide i forbindelse med høstningen, men på betingelse av at dette ikke bringer den samlede årlige skoletid ned under 8 måneder. Konvensjonen har vært forelagt landbruksdepartementet, kirke- og undervisningsdepartementet og socialdepartementet som samtlige har frarådet ratifikasjon. Norge har derfor 2 juli 1923 meddelt Arbeidsbyrået at det har forkastet konvensjonen.

Konvensjonen er ratifisert av Australia, Tsjeko-Slovakiet, Estland, Italia, Japan, Polen og Sverige.

Den er forkastet av Storbritannia, India, Siam og Norge.

Som det fremgår av ovenstående har vi hos oss ingen lovbestemmelse om lavalder for barns beskjef-tigelse i landbruket.

12. *Konvensjon om landarbeideres rett til å inngå foreninger og slutte sig sammen.*

Vedtatt i Genf 1921.

Konvensjonen er vedtat av Australia, Tsjeko-Slovakiet, Estland, Finland, Storbritannia, India, den irske fristat, Italia, Lithauen, Polen og Sverige. Den er forkastet av Japan, Siam og Norge. Konvensjonen bestemmer i sin artikkel I at enhver medlemsstat forplikter sig til å sikre alle dem som er beskjeftiget i landbruk samme rettigheter til å inngå foreninger som gjelder for industriarbeidere.

Det er klart at der i vår lovgivning ikke finnes noget forbud mot å danne foreninger, og landbruksdepartementet anbefalte derfor at konvensjonen skulde ratifiseres. Det er derfor noget merkelig at konvensjonen ikke er ratifisert.

13. *Konvensjon om skadebot for arbeidere i landbruket.*

Vedtatt i Genf 1921.

Konvensjonen er ratifisert av Danmark, Estland, Storbritannia, den irske fristat, Polen og Sverige. Den er forkastet av India, Japan, Siam og Norge.

Konvensjonen bestemmer at enhver medlemsstat forplikter sig til å la de lover og bestemmelser som hjemler skadebot for arbeidere for personlig skade som rammer dem ved ulykke som skriver sig fra eller mens de er i arbeide også skal gjelde for alle lønnsarbeidere i landbruket.

Vår nuværende lovgivning hjemler kun industriarbeidere skadebot for ulykkestilfelle. Jordbruksarbeiderne vil aldri kunne opnå nogen livrente når de er blitt arbeidsudyktige efter et ulykkestilfelle i jordbruket. Konvensjonens betydning er derfor meget stor og vil bety en hel omlegning av vår nuværende ulykkesforsikring.

14. *Konvensjon om bruk av blyhvitt i maling.*

Vedtatt i Genf i 1921.

Konvensjonen er ratifisert av Australia, Tsjeko-Slovakiet, Estland, Lettland, Polen, Spania og Sverige.

Den er forkastet av India, Japan, Siam og Norge.

Konvensjonen bestemmer at enhver medlemsstat skal forby bruken av blyhvitt og blyulfat og av alle produkter som inneholder disse farvestoffer i innvendig husmaling. Beskjeftigelse av mannlige arbeidere under 18 år og av alle kvinner skal likeledes være forbudt i all slags malerarbeide som har industriell karakter og som fører med sig bruken av blyhvitt eller blyulfat.

Hos oss finnes ingen bestemmelse om anvendelse av blyhvitt. Dette kan fritt brukes og anvendes overalt.

Efterat konvensjonen er forkastet har imidlertid socialdepartementet nu tatt op spørsmålet om ratifikasjon påny, og det bebudes at konvensjonen snart vil bli ratifisert.

15. *Konvensjon om ukentlig hvile i industrielle bedrifter.*

Vedtatt i Genf i 1921.

Konvensjonen er ratifisert av Tsjeko-Slovakiet, Estland, Finland, India, Italia, Lettland, Polen, Rumenia og Spania.

Den er forkastet av Storbritannia, Sverige, Japan, Siam og Norge.

Konvensjonen bestemmer at personer som er sysselsatt i offentlig eller privat industriell bedrift skal i løpet av 7 dager nyte en hviletid som i det minste utgjør 24 timer i trekk. Bestemmelsen finnes ikke i vår lovgivning, bortsett fra enkelte kontinuerlige bedrifter, såsom glassverk, papirfabrikker o. l. Man har en bestemmelse i § 30 i lov om arbeiderbeskyttelse som sier at søn- og helligdagsarbeide ikke skal være tillatt fra kl. 6 aften før en søn- eller helligdag til neste helligdags aften kl. 10. Imidlertid har paragrafen en rekke undtagelsesbestemmelser, så virkningen av hovedbestemmelsen er delvis ophevet.

16. *Konvensjon om lavalder for beskjeftigelse av unge mennesker som kullempere og fyrbøtere ombord i skib.*

Vedtatt i Genf 1921.

Konvensjonen er ratifisert av Danmark, Estland, India, Italia, Lettland, Polen, Rumenia og Spania.

Den er forkastet av Japan, Siam og Norge.

Konvensjonens hovedbestemmelse går ut på at unge mennesker under 18 år ikke må beskjeftiges i arbeide ombord i skib som kullempere eller fyrbøtere.

Denne bestemmelse er i det vesentlige oppfylt ved den nye sjømannslov av 1923 som i § 10 fastsetter lavalderen for fyrbøtere og kullempere til 18 år. Når Norge allikevel har forkastet konvensjonen kommer det av at denne påbyr skibsføreren å holde et personregister over alle under 18 år som er beskjeftiget ombord i skibet. Herved fremkommer den samme uoverensstemmelse som er omtalt under konvensjon nr. 8.

17. *Konvensjon om tvungen lægeundersøkelse av barn og unge mennesker, beskjeftiget til sjøs.*

Vedtatt i Genf i 1921.

Konvensjonen er ratifisert av Estland, India, Italia, Japan, Lithauen, Polen, Rumenia og Spania, og forkastet av Siam og Norge.

Konvensjonen bestemmer at beskjeftigelse av barn eller unge mennesker under 18 år ombord skal være betinget av lægeattest for at de er skikket for sådant arbeide. Lægeundersøkelsen skal gjentas med et års mellomrum. Disse bestemmelser dekkes ikke av den gjeldende norske lovgivning. Vi har ingen lovbestemmelse om tvungen lægeundersøkelse for unge mennesker som søker beskjeftigelse til sjøs. —

Foruten de ovennevnte 17 konvensjoner blev der i Genf 1925 vedtatt følgende konvensjoner:

1. Forbud mot nattarbeide i bakerier.
2. Utenlandske og innenlandske arbeideres likestilling med hensyn til skadebot for ulykker i industrien.
3. Skadebot for ulykkestilfelle i industri og landbruk.

Samtlige disse tre konvensjoner vil medføre lovforandringer og vesentlige forbedringer for arbeiderne. Særlig er den sistnevnte konvensjon om ulykkesforsikringen av stor betydning, idet en ratifikasjon av denne overenskomst vil bety en hel omlegning av hele den nugjeldende ulykkesforsikringslov.

Disse konvensjoner har vært utførlig omtalt i arbeiderpressen her i landet og vil være kjent.

Som de hører, er det vedtatt en rekke konvensjoner. Vi regner oss jo for å være kommet langt på sociallovgivningens område. Men regjering og storting har bare kunnet godkjenne 3 — tre — av dem. Allikevel rettes det de voldsomste angrep på *byrået* — meget verre angrep enn på de parlamenter og regjeringer som ikke vil tiltre disse forslag og sette dem ut i livet! Det er en egenartet måte å ta det på. Det er endog slik at våre ivrigste parlamentarikere tar del i kritikken og angrepene.

Det tales om at arbeiderne er i *mindretall* på de internasjonale konferanser. Og ut fra det sier man at vi ikke har noget der å gjøre. Men skal vi fortsette å ha arbeiderrepresentanter i de institusjoner som *forkaster* forslagene fra Arbeidsbyrået? Det får bli spørsmålet da. Våre statsmakter her hjemme er langt mer reaksjonære enn byrået i Genf. Skal vi være konsekvente, må vi undersøke om forslagene er til *gagn* for arbeiderklassen, og i tilfelle ta dem op og *søke* å få dem gjennomført. Jeg mener det er en feil at dette ikke er gjort hittil i større utstrekning. for *jeg* mener at de internasjonale arbeidskonvensjoner vil være av stor betydning.

Som det fremgår av den oversikt jeg har gitt, ligger Norge langt tilbake; det står i samme stilling som Japan og — Siam. *Vårt* svar er som regel likt med Siams.

Det er nevnt som en av innvendingene, at arbeiderne ikke kan komme i flertall nede i Genf, fordi regjeringsrepresentantene har halvparten av de som sitter der, mens arbeiderne og arbeidsgiverne har hver bare 1 av 4. Når arbeidsgiverne og regjeringenes representanter slår sig sammen, behersker de da de tre fjerdedeler av mandatene. Men skal vi la denne betraktning være avgjørende, vil det jo si det samme som at vi aldri skulde sende våre folk inn i forsamlinger eller institusjoner hvor vi ikke er sikret flertall. Noget sådant faller oss selvfølgelig ikke inn. Tvert om ser vi en mandatjakt, som ikke står tilbake for nogen annen, når det gjelder f. eks. de offentlige valg. Og det anvendes store pengemidler til disse valg. Hvad får arbeiderne igjen for det, når de ikke kan beherske majoriteten? Tukthuslover og toll. Vi *kappilyr* om taburettene, så å si. Men hvordan stiller vi oss til en forsamling hvor man drøfter *forbedringer* av arbeiderklassens sociale stilling, og som vi ingen skade tar av å delta i? Jeg synes vi *halter* ved å innta slike standpunkter, som man har gjort i forhold til byrået i Genf. Jeg tror der vilde være bedre om vi satte våre krefter i bevegelse for å få konvensjonene ratifisert, i stedet for å

fremstille dem som skadelige. Og kan vi sende representanter til de forsamlinger som stemmer forslagene *ned*, så sannelig bør vi ikke sende dem dit hvor de blir utformet og *vedtatt*. Jeg tror at hvis en partifelle kunde make å få vedtatt slike uttalelser i en *borgerlig* forsamling, vilde alle arbeideraviser meddele det som en stor og god ting — og med rette.

Man kan si at det blir bare «resolusjoner» da, når man ikke kan få dem ratifisert og gitt lovs form. Javel! Men hverken denne eller andre forsamlinger har hatt avsky for resolusjoner. Iallfall kan vi si at de i *vårt* land i de siste årene ikke er blitt slått vrak på.

Jeg tror det blir nødvendig å moderere uttrykkene litt, når det snakkes om arbeidskonferansene. Og jeg vil anbefale at man saklig og *fordomsfritt* undersøker det som ligger til grunn for byråets arbeide. Jeg skal ikke opholde tiden lengere enn jeg har gjort. Jeg vil slutte med å henstille til kongressen å vedta sekretariatets *flertalls* forslag. Og vi skal legge det i vår beslutning, at der fra arbeiderklassens side — fra våre folk i Stortinget ikke minst — må legges *store* vekt på å få ratifisert de forslag som kommer frem.

De finske gjester tar avsked.

De to representanter for den finske landsorganisasjon, Edvard Hutunen og U. Nurminen måtte nu ta avskjed med kongressen. *Nurminen* som er formann i bygningsarbeiderforbundet i Finland og medlem av landsorganisasjonens sekretariat, holdt til avskjed en tale som blev hilst med sterkt bifall. Han uttalte:

Kamerater!

Jeg vil benytte anledningen til på egne og min kamerats vegne å takke for all venlighet som er vist mot oss i denne tid vi har vært kongressens gjester. Selv om vi ikke kan tale norsk, har vi hatt anledning til å følge kongressens behandling av sakene og de beslutninger som er fattet, gjennom den tolk som Landsorganisasjonen velvilligst har stilt til vår rådighet.

Kongressen har hatt en meget viktig dagsorden til behandling, og dens beslutninger vil ha sin store betydning også hjemme i Finland. I særdeleshet er beslutningen angående de internasjonale forhold av stor viktighet, og den vil også i Finland bli mottatt med glede. Den finske landsorganisasjon skal neste år ta stilling til den samme sak, og jeg tror, at vi kommer til det samme resultat som nu er besluttet her på deres kongress.

Forholdene hjemme i Finland er således, at vi snarest må se å komme til et resultat, hvad angår Den faglige Internasjonale, da vi lever under så slette forhold, at dette er nødvendig for å styrke vår stilling. Disse forhold er også årsak til, at vår faglige organisasjons utvikling ikke har vært så fremgangsrik som den ellers kunde ha vært.

Vi ønsker, at denne kongress' beslutninger må øke organisasjonens fremgang og bidra til å øke dens makt, slik at I kan seire i kampen mot arbeidskjøperklassen og kapitalismen. Vi håper også, at den nødvendige kamp snart kan bli ført i fellesskap internasjonalt.

Vi ønsker den beste fremgang for Norges og for verdens arbeiderklasses faglige organisasjoner, og vi retter til slutt en hjertelig takk til Landsorganisasjonens kongress og sekretariat for den gjestevenlige mottagelse vi har fått, og uttaler håpet om at den norske Landsorganisasjon vil sende representanter til den finske landsorganisasjons kongress i Helsingfors i april neste år. —

Ordstyreren, *Rich. Hansen*, bad de finske kamerater bringe en hjertelig hilsen med tilbake til de finske fagorganiserte arbeidere og ønsket dem god reise hjem.

Arbeidsbyrået i Genf.

Ordet blev derpå gitt til Volan som innleder for den første mindretallsfraksjon.

Volan: Vi husker alle det krav som ved verdenskrigens avslutning blev stillet av fagorganisasjonen til alle regjeringer og nasjonalforsamlinger om å gjennomføre vidtgående endringer i den sociale lovgivning, særlig ved innførelsen av 8 timers dagen og en rekke andre bestemmelser av vital betydning for hele arbeiderklassen. Den gang stod arbeiderklassen på offensiven, var på *opmarsjlinje*, så å si, for å kaste det kapitalistiske åk av sig.

Det var i den tid de kapitalistiske regjeringer gikk med på opprettelsen av det såkalte arbeidsbyrå. Arbeiderne krevet å få en halvpart av representantene for sig. Men det blev avslått. Byrået fikk en sammensetning som ikke var efter arbeidernes krav og ønske. Resultatet blev da Washingtonkonferansen, som vedtok alle disse konvensjoner. De av borgerskapet som var med der, har imidlertid aldri ment at de skulde gjennomføres. Da arbeiderne i Norge i 1919 gikk til et avgjørende fremstøt for 8 timers dagen, fikk de følelsen av at det blev drevet sabotasje nok i den sak. Det blev henvist til at arbeidstiden vilde bli optatt til behandling som *lov*. Men arbeidsgiverne på sin side fikk en klar forståelse at det krav som her blev reist av de fagorganiserte var arbeiderklassens *minimumskrav* i vårt land, som de vilde ha igjennem. Hvilke stater er det så som har gjennomført konvensjonen om 8 timers dagen? Polen, Italia, Tsjeko-Slovakiet og et par land nede på Balkan. Det viser hvordan kapitalistene bryr sig om sine løfter til arbeiderklassen. Og disse løfter vil ikke bli søkt innfridd, før arbeiderklassen gjennom sine organisasjon selv fører kravene igjennem ved å tvinge samfundet til å anerkjenne dem.

Det spørres her fra flertallet om det ikke har sin betydning for oss å drøfte de spørsmål som er oppe i Genf. Ingen benekter at selve *spørsmålene* har betydning. Det er ikke det, som det gjelder. Men vi behøver ikke derfor reise til Genf og delta i noget klassesamarbeide. Spørsmålene må drøftes i arbeidernes egne kamporganisasjoner, og det blir *de* som vil måtte sette det ut i livet.

Jeg har nylig mottatt et brev fra Edo Fimmen, hvor han refererer Albert Thomas' uttalelser på det siste møte i byrået. Thomas sier her bl. a. — gjengivelsen er fra «Le Peuple» — at efter 6 års erfaring har byrået vært innrettet på å samle alle grupper og retninger til samarbeide, og det er med tilfredshet man hilser også de fascistiske organisasjoner

til dette samarbeide. Med *tilfredshet* hilser man de fascistiske organisasjoner! Arbeiderklassens bødler skulde med tilfredshet hilses velkommen til bords i Genf! Videre sier Thomas, at man må se i Arbeidsbyrået et lojalt forsøk på å få samarbeide og forsoning i stand mellom arbeidsgiverne, arbeidstagerne og regjeringene. Det er *det* som er programmet for Genf — harmoni, klassesamarbeide. Arbeiderne skal lules inn i den opfatning at Arbeidsbyrået i Genf skal løse de spørsmål arbeiderklassen reiser.

Hvilken opfatning hadde den norske fagorganisasjon av Arbeidsbyrået? Den hadde den opfatning at den måtte *bryte med Amsterdam-Internasjonalen*, fordi denne på sett og vis var organisatorisk knyttet til Arbeidsbyrået. Fagorganisasjonen her i landet mente at Amsterdam-Internasjonalens forhold til Arbeidsbyrået i Genf var av den art at det dannet *hovedargumentet* for Landsorganisasjonens uttreden av Internasjonalen. Om dette spørsmål skrev sekretariatet i 1922 i utredningen om de internasjonale faglige forbindelser bl. a. følgende: «Det blir mere og mere tydelig for hver dag at Nasjonenes Liga eller Folkenes Forbund kun er en fordekt sammensvergelse til ivaretagelse av de privatkapitalistiske interesser. Den samlede arbeiderbevegelse i Norge har tatt avstand fra Folkenes Forbund, men Det internasjonale Fagforeningsforbund, hvortil den norske fagorganisasjon står tilsluttet, fortsetter å pleie det mest intime samarbeide med forbundet og dets Arbeidsbyrå.» Og som vi påpeker i vår innstilling til denne kongress, er det ikke siden inntrådt nogen *endring* i dette forhold.

Våre representanter på kongressen i London foreslog at Amsterdam-Internasjonalen skulde avbryte forbindelsen med dette Arbeidsbyrå. Og jeg hørte ikke på siste kongress én eneste en som tok avstand derfra. I år mente det Kjemiske Forbund at det hadde interesse av representasjon i Genf for at man kunde få beskyttelse mot sundhetsskadelig arbeide i denne industri. Jeg tror at hvis de ikke får det *for*, får de vente meget lenge. Jeg tror overhodet det ikke vil inntreffe at de får nogen forbedring fra den kant.

Man vil sammenligne Arbeidsbyrået med en nasjonalforsamling. Det er to vidt forskjellige ting. Til Genf reiser man for å pleie klassesamarbeide, sogar med de fascistiske organisasjoner; i Stortinget søker man å få representanter inn for å *bekjempe* borgerskapet ved alle midler, støttet av de organisasjoner som står bak. Fimmen sa i sitt foredrag i Oslo, at siden byrået blev opprettet, er det til dato ikke holdt én tale der med socialistisk islett. Arbeiderklassens prinsipielle syn på sakene er ikke engang fremlagt. Og det kan man nok forstå, når byråets direktør kan holde en slik tale. Det viser at moralen fra det synspunkt er mildest talt slett.

Teigen sa at vårt lands svar på henstillingene som oftest var likt Siams. Det tror jeg så godt. De andre land er ikke kommet så langt som Siam engang; de svarer overhodet *ikke*, når det gjelder henvendelse av betydning for arbeiderklassen. Det er videre sagt at det skulde være en slik mektig støtte for de andre lands arbeiderklasse at vi blev med. Men når man ser hvordan 8 timers dagen systematisk søkes avskaffet, kan man bedømme verdien av den virksomhet som utfoldes derfra. Nei,

det hele beror på arbeiderklassens evne til selv å gjennomføre beslutningene. Og viser arbeiderklassen at den har den evne, da har man ikke bruk for noget Arbeidsbyrå.

Vi uttalte oss igår for en internasjonal enhetlig fagorganisasjon på klassekampens grunn. Videre vedtok kongressen aktivt å understøtte den engelsk-russiske enhetskomité i dens kamp for faglig enhet. Har kongressens flertall *ment* noget med denne stillingtagen? Vil ikke våre russiske kamerater og de revolusjonære arbeidere over hele verden føle det som en hån, om kongressen nu skulde vedta *klassemarbeide gjennom Folkenes Forbund*? Det er aldeles gitt at forslaget fra flertallet må avvises, hvis det skal være nogen mening i det vi gjør. Hele *venstre fløi* innen Amsterdam-Internasjonalen, Den russiske Landsorganisasjon og de revolusjonære organisasjoner som står utenfor begge internasjonaler, er *mot* Arbeidsbyrået. Hvis vi vedtar det *for*slag, da har Amsterdam-folkene rett til å utlegge det til støtte for *deres* linje.

Jeg tror ikke det er den linje flertallet på denne kongress vil gå. Jeg tror det er et sterkt flertall for å opheve enhver forbindelse med Genf. Og det må få et klart uttrykk gjennom voteringen. I *det* spørsmål kan det ikke fra vår side være tale om nogetsomhelst subsidiært standpunkt eller kompromiss.

Jeg tror den er uriktig den linje å henvise spørsmålet til en kommende internasjonal kongress, slik at vi på forhånd forplikter oss til å følge hvad flertallet der måtte vedta i den sak. Skal vi akseptere klassemarbeidet, fordi om høire fløi vil forsøke å tvinge oss til det? I det spørsmål må de enkelte organisasjoner stilles fritt. Man kan ikke på den måte kaste sin politiske overbevisning på båten. Da er det bedre at den internasjonale enhet utstår, til stillingen er mer avklaret. Derfor tror jeg det er riktig, som høire fløi sier, at *det* spørsmål ikke er løst på kort tid — det lar sig ikke løse før det er avklaret slik at det er tillatt innen en slik organisasjon å *ha og hevde en ideologisk opfatning*. Det er således også tilfelle her.

Tranmæl: Jeg synes vi bør se på spørsmålet enkelt, slik som det i virkeligheten fremtrer, og videre gå like på saken i stedet for å snakke omkring den. Konvensjonene spiller ikke den rolle, som Teigen mente; jeg synes han la for megen vekt på dem. Og hvad Volan angår, har han en egen måte å snakke omkring spørsmålene på. Vi skal så vidt mulig hugge like løs på de oppgaver som foreligger; på den måte vil det være lettest å komme til en konklusjon.

Det er vanskelig her å trekke sammenligning med den parlamentariske virksomhet. Alt organisatorisk arbeide er bygget på klassekamp. Og det som er *vunnet*, skyldes arbeiderklassens eget påtrykk, masseaksjonen. Det synspunkt må vi legge til grunn også for vår bedømmelse av denne sak her. De fordeler arbeiderne har tilkjempet sig gjennom lovgivningen og staten, er alltid et resultat av organisasjonens styrke og innflytelse. Stillingen i parlamentet og vår posisjon der avspeiler den reelle maktfaktor *utenfor* parlamentet. Men man må vel innrømme at det er en sidelinje som her fører frem til Folkenes Forbund og Genf; for såvidt har det berøringspunkter. I så henseende er de karakteristiske de

beslutninger som blev fattet i Bern i 1919. Særlig den socialistiske konference vendte øinene mot Versailles og Wilson istedenfor å appellere til *massene* om samling og handling på klassekampens grunn. Derfor er det naturlig at det er opstått en forferdelig skuffelse, som en reaksjon efter de forventninger man stillet. Beslutningene på den nettop avholdte kongress i Marseille viser det tilfulle. Og det vil vel gå med Genferprotokollen som med så meget annet: den blir vesentlig papir, uten reell verdi. Det må ganske andre maktfaktorer til for å skape fred. Og jeg har inntrykk av at Arbeidsbyrået er den *faglige Genferprotokoll*. Det er farlig å innlate sig på slike ting, når man ikke bygger på sin egen makt og selvhevdelse. Man glir med eller mot sin vilje inn på borgfredslinjen — ikke så meget *faglig* nettop, men spørsmålet har også sin politiske side. Man kan ikke drive faglig klassekamp av betydning uten at det har politiske virkninger.

Praktisk tror jeg ikke deltagelsen i Genf betyr så meget. Men *prinsipielt*. Og særlig i forholdet til Nasjonenes Liga. Der lurer farer av største rekkevidde. Derfor har vi også uttalt oss bestemt så vel mot Genf som mot Nasjonenes Liga. Og den politiske og faglige bevegelse har her stått sammen. Riktignok har socialdemokratene gjort kuvending i spørsmålet om deltagelse i forbundet. Det kan være forklarlig ut fra deres politiske oppfatning og vurdering av parlamentarismen i det hele. Politiske betraktninger spiller her inn for dem. Men vi *skulde* se det under en klassemessig synsvinkel. Det vil lette vår *stilling* til det valg som her skal treffes.

Det mindretall jeg tilhører sammen med Guldvog er enig med det annet mindretall i at Landsorganisasjonen ikke skal la sig representere ved Arbeidsbyrået i Genf. Det var en noget besynderlig beslutning den som blev fattet i representantskapet; kongressens tidligere beslutning burde vært respektert. Nu foreligger saken til avgjørelse på nytt. Vi er enig i at man prinsipielt opprettholder den tidligere avgjørelse. Det som skiller mellom de to mindretall, er spørsmålet om *stillingen til en virkelig faglig internasjonal*. Guldvog og jeg mener, at nettop dette spørsmål er av så stor internasjonal betydning, at hvis noget skulde innbringes til avgjørelsen av Internasjonalen, måtte det være det. Om Landsorganisasjonen nu beslutter å trekke enhver representasjon tilbake, hvad jeg går ut fra blir kongressens beslutning, skal vi huske at vi allikevel på sett og vis hefter for de beslutninger som treffes f. eks. av Arbeidsbyrået i Genf. Arbeiderklassen er en *enhet*, og det som skjer har tilbakevirkning på den overalt. Vi kan derfor ikke isolere oss. Hvis den beslutning vi tok igår kan virkeliggjøres i en nær fremtid, og vi *får* denne arbeiderinternasjonale på det faglige område, bør vi da ikke være enige om å bringe spørsmålet inn for et forum som dette? Og vil vi ha en avgjørelse der, må vi også *boie* oss for den. Vi kan ikke kreve at de andre skal gjøre det. Vi må selv vise at vi vil underkaste oss en internasjonal avgjørelse.

Men innbringes spørsmålet der, må de ha et *mandat* de som reiser. Derfor er det nødvendig at vi også av hensyn til vår egen *stilling* internasjonalt sier fra om hvad vi mener. Og vi må gi dem dette mandat *nu*, i håp om at vi skal få det internasjonale arbeiderparlament innen vi hol-

der vår neste fagkongress. I vårt forslag ligger, at vi skal reise mosjon om boikott av byrået i Genf. *Vedt*as det, da må byrået faktisk opphøre. Dermed vil meget være vunnet, og det er dit vi må. Skulde det på den annen side ikke være mulig å opnå flertall for det, mener vi det er bedre at vi foreløbig går til Genf, også de som er motstandere av byrået, og at vi der er med på å reise en slik kamp at arbeidskjøpernes og regjeringenes representanter kanskje vil finne det klokest for sig å ta sin stilling under overveelse og trekke sig ut. Og hvad blir det igjen av de borgerlige staters internasjonale, hvis byrået blir bortoperert? Nu gjør det tjeneste som en autoritet, som en garanti i mellemfolkelige anliggender. Folkenes Forbund holder på å flyte ut, mens Arbeidsbyrået er fast organisert. Det gjør faren ved byrået så meget større.

Det vil være riktig her å nå frem til en ensartet opptreden: prinsipielt at vi boikotter byrået; hvis det ikke går, da heller møte alle sammen og utnytte arbeiderrepresentasjonen mot regjeringenes og arbeidskjøpernes representanter i byrået. Derved organiserer vi det hele og når frem til en oppløsning av det. Derved rammer vi også den institusjon som optrer med det prangende navn *Nasjonenes Liga*. Jeg tror arbeiderklassen her i landet stort sett deler det standpunkt som er kommet til uttrykk i vårt forslag. For vår egen del oprettholder vi den stilling vi har tatt og arbeider for å få en avgjørelse gjennem den organisasjon vi trenger, som stiller oss i klar kampstilling til Genf og Nasjonenes Liga. Og efter den utvikling som er foregått i det siste, en strømning i radikal retning, har jeg den tro til arbeiderklassen i Europa, at den vil komme til å innta det samme standpunkt. Vi «henviser» ikke avgjørelsen til andre; vi tar vårt standpunkt og arbeider for en løsning hvor arbeiderklassen kan opptre og gjøre sin innsats samlet.

Volan foretrekker altså at enheten utstår til der er vunnet klarhet, som han sier. Ja, din klarhet kan jeg ikke nettop beundre, Volan, heller ikke din ideologiske innstilling. Mon du ikke forveksler ideologi med *idioti* — det høres så ut mange ganger. La en internasjonal kongress avgjøre saken, og la oss bøie oss for den. Uten at man stiller sig lojal overfor de beslutninger som en internasjonal kongress fatter på organisasjonsmessig måte, *blir* det ingen virkelig Internasjonale. Det riktige prinsipp er at Internasjonale avgjør med bindende virkning alle spørsmål av *internasjonal* karakter, mens de enkelte landsorganisasjoner selvstendig behandler *sine* spørsmål. Og *dette* er et internasjonalt spørsmål i høieste grad.

Ser vi klart og nøkternt på det, i sammenheng med vår egen utvikling og stillingtagen, synes alt å tale for at kongressen her samler sig om Guldvoogs og mitt forslag i denne sak. Det er en avgjørelse vi kan stå på og forsvare, innad som utad. Vi må nå frem til en ensartet avgjørelse og opptreden i alle viktige spørsmål som er av interesse og betydning for verdens arbeiderklasse. *Det* er situasjonen. Og ut fra det må vi ta vårt standpunkt. —

Efter de tre innledere blev ordet gitt fritt til debatt.

Madsen: Jeg beklager at jeg ikke på 10 minutter helt kan gi uttrykk for min opfatning av dette spørsmål. Men jeg vil si til dig, kamerat

Volan — du nevnte Edo Fimmen: er det ikke så at Fimmen ganske nylig var med og fremmet en konvensjon i Genf? Du nevnte videre fascistene, og med en viss salvelse. Er det ikke tilfelle at i det italienske deputeretkammer sitter man sammen med fascistene — mens man altså ikke kan gjøre det i Genf? Sitter det ikke også fascistene i Stortinget? Videre forbeholdt du dig din politiske opfatning, selv om en internasjonal fellesorganisasjon med flertall besluttet at man skulde delta samlet i Arbeidsbyrået. Det kan jeg forstå. Men hvis ditt politiske partis opfatning skifter, da tenker jeg at Volans skifter med. Og det er med *det* som utgangspunkt jeg vil komme med mine bemerkninger.

Volan går ut fra hvad de russiske kommunister mener. De tok i sin tid affære mot Arbeidsbyrået. Senere blev perspektivet lenger; så er det blitt kortere, og så atter lengere. Det har vært nogen vakling her. Og det har nogen betydning på dette område. Spørsmålet om verdensrevolusjonen er jo avgjørende for hele den taktiske innstilling. Det var den første bemerkning. At en endret situasjon betyr en endret *innstilling*, har man det beste bevis for i Sovjet-Russland selv. Nep-politikken var en frontforandring. Og arbeidet for faglig internasjonal enhet, er ikke også *det* en frontforandring? Man appellerer til sammenslutning i stedet for sprengning. Jeg kan nevne også den endrede anvendelse av enhetsfrontens taktikk — enhver kommunist som har fulgt med, vet hvad det betyr — og likeså stillingen til selve organisasjonsspørsmålet for kommunistene. Man kan se endringen på Sovjet-Russlands hele økonomiske og diplomatiske tilpasning til de andre stater — og omvendt. Det er tegn som tyder på at man i utviklingens medfør og om ikke så lenge vil komme til å se en frontforandring også i forholdet til det *Internasjonale Arbeidsbyrå*. La oss derfor se litt på dette problem.

Om nogen år tror jeg Sovjet-Russland med sin planøkonomi vil bli den mektigste stat i Europa. Jeg kan ikke komme nærmere inn på det. Jeg tror velstanden kommer til å øke, mens den minker i andre land, og at arbeiderne vil få en meget høiere levestandard der enn de hadde før krigen, og kanskje høiere enn i det kapitalistiske Europa, som mangler pusterum og trykkes av en veldig offentlig gjeld. Om så russerne sier at de finner tiden inne til en frontforandring, møter i Genf og fremlegger sitt materiale der overfor arbeidernes, arbeidsgivernes og statenes representanter, er det innlysende, at Arbeidsbyrået vil komme til å få en ganske annen utnyttelse til fordel for arbeiderklassen og dens kamp, nemlig ved en appell til massene på grunnlag av arbeiderrevolusjonens resultater og arbeidernes nyerobringer i det økonomiske liv og ved en avsløring av de kapitalistiske staters forfall og evneløshet. Russerne vil kunne si til de borgerlige representanter: her ser dere progressen i vår utvikling, og de vil stille dem overfor problemet: skap noget lignende! Dette er selvfølgelig utelukket etter de kapitalistiske staters vesen. Om der lages gode konvensjoner, kan de ikke ratifiseres; man kan faktisk ikke lenger i vesentlig grad tenke sig nogen forbedring av arbeidernes stilling innen rammen av det borgerlige samfund. Da er tiden inne for de russiske arbeidere og for de andre lands arbeidere, i Genf og hvorsomhelst, til å appellere til massene om å gå i de russiske arbeideres fotspor, skape sig de nødvendige kamporganer og reise et samfund på rådssystemets og

arbeiderdiktaturets grunn. Det vil være en appell som er bilagt med *kjensgjerninger*. Og nettop fordi jeg tror på Sovjet-Russland, på planøkonomien og sosialiseringen der borte, selv om den er delvis, tar jeg allerede idag det standpunkt at jeg anbefaler kommunistene en Nep-politikk, en *ny arbeiderpolitikk*, også i spørsmålet om Arbeidsbyrået i Genf. Det betyr samtidig en ny stilling til de socialdemokratiske innstilte arbeidermasser i Vest-Europa, som må erobres for revolusjonens idé, hvis arbeiderklassens frigjørelse skal virkeliggjøres.

Det er derfor *ikke* på socialdemokratiske premisser jeg anbefaler flertallets forslag, men fordi jeg vil søke å omdanne byrået til *plattform for saklig, konkret revolusjonær propaganda*. Og det er god kommunistisk politikk. Om man sender Volan til Genf, er det ikke for å drive «klassesamarbeide». I så fall var han heller ikke kommunist.

Personlig har jeg liten tro på verdien av de internasjonale konvensjoner. Hva hjelper de, når de ikke kan gjennomføres? Men det skal vi demonstrere og avsløre. Hva det gjelder om, er å skape gode organisasjoner og reise arbeiderne til kamp for å gjennomføre tingene, skape en hel økonomisk og social nyordning etter vårt syn. Derimot tror jeg på verdien av et *praktisk og positivt agitasjonsmaterie*ll i arbeider spørsmålene. Og et sådant materiale er blitt utarbeidet i Genf. Man vinner ikke arbeiderne ved skjellsord og fraser. Men ved å benytte sig av Arbeidsbyrået, som jeg her har nevnt, vil man få en anledning til å påvirke de tilbakeliggende elementer og *overbevise* dem om at reformismens illusjon ikke fører frem. Det er en talerstol hvis betydning det vilde være uklokt å undervurdere. Og for å vinne arbeiderne for revolusjonens idé må vi ha de fleste talerstoler. — Dette er mitt syn. Jeg vet at i det spørsmål er jeg langt forut for min tid. Jeg vet også at jeg her idag har en majoritet mot mig. Men majoriteten har ikke alltid rett. Det er *mig* som her har rett. Og hvad som er rett, bør man gjøre, selv om man dessverre faller i slett selskap!

Edv. Johansson, Sverige: Tranmæls standpunkt er, at hvis Den faglige Internasjonale vedtar tilslutning til Arbeidsbyrået, skal dette også være forpliktende for den norske Landsorganisasjon. Men er det ikke det som allerede er skjedd? På møtet i Bern i 1919 blev det krevet at man skulde få i stand en slik institusjon. Og det var vel de landsorganisasjoners mening, som deltok der, at de skulde delta når institusjonen var dannet. Nu er det så at *praktisk* talt alle verdens arbeidere har anledning til å la sig representere der, om de vil. Det deltar også *flere* i Arbeidsbyrået enn i Folkeforbundet, idet f. eks. Tyskland er med.

Det spørres: hvad er blitt *resultatet* av byråets virksomhet? Skal man være ærlig, må man si at de år som er gått, har vært en periode av økonomisk depresjon og politisk reaksjon uten sidestykke, og det har ikke vært mulig å gjennomføre vesentlig sociale reformer. For øvrig vil jeg spørre dere: er det Arbeidsbyråets feil at *Norge* f. eks. ikke har ratifisert Washington-overenskomsten? Kan man overhodet gjøre byrået ansvarlig for at statene ikke er gått til ratifikasjon og lovfestelse av de forskjellige konvensjoner? Innholdet av dem er én ting, men *gjennomførelsen* tilligger arbeiderne i hvert enkelt land. Man vender med andre ord kritikken til den urette adresse.

Jeg fastholder det som var utgangspunktet, at det var efter krav av en internasjonal kongress at byrået i Genf blev opprettet. Og hvorfor krevet man det? Vi vet at det tidligere er tilstrekkelig konstatert, at vanskeligheten ved å opnå forbedringer bunnet i den *internasjonale konkurransen*. Arbeiderne blev alltid møtt med den som argument. Når nu arbeiderklassen ved fredsslutningen kunde få et grep på regjeringenes og på fredstraktaten, hvad var da naturligere enn at de krevet det som alltid har stått i forgrunnen på en rekke internasjonale kongresser? Vi har altså nu fått en internasjonal organisasjon for arbeiderspørsmål, et apparat som står til statenes disposisjon. Men denne institusjon, som forbereder behandlingen av arbeidernes reformkrav, har vel ingen ment skulde være kompetent til å sette reformene ut i livet. Det avhenger av den politiske innflytelse arbeiderne har i hvert enkelt land. Arbeidsbyråets oppgave er å samle og bearbeide statistikk, stå til tjeneste med informasjon o. s. v., og når det så var oppnådd enighet om en konvensjon eller resolusjon, da å utforme den i praktiske forslag, som blev å fremme videre.

For øvrig sier man: hvad har vi der å gjøre? Vi kan gjennomføre reformer uavhengig av Arbeidsbyrået. Ja, til en viss grad. Men ser man f. eks. på sjømennesenes forhold, vet vi at det der rår en meget sterk internasjonal konkurranse, og det er da rimelig at det må være en felles interesse for denne gruppe å komme sammen og drøfte spørsmålene. Sakig skulde dette si sig selv. Og hvis man har tro på *propagandaen*, vil jeg si at der gis ingen bedre talerstol for den enn de internasjonale arbeidskonferanser. Så sier man, at det er en motbydelig ting for oss, som arbeider på klassekampens grunn, å sitte i Genf og samarbeide med borgerlige elementer for å få frem våre sociale reformkrav. Men vi samarbeider jo på så mange områder, og vi er *nødt* til det, til vi får makten og myndigheten til å kunne *diktare* dem hvordan vi vil ha det. Hvor lenge tror dere det imidlertid vil vare til det øieblikk kommer? Også de russiske arbeidere er bunnet av hensyn til den økonomiske stilling idag. Slik er det overalt, uten hensyn til hvilken styreform man har. I Stortinget og Arbeidsgiverforeningen kan vi sitte dag ut og dag inn. Hvorfor da ikke også i Genf, hvor de rent borgerlige representanter, som møter, inn tar mer nøytrale standpunkter enn våre utpregede borgerlige motstandere hjemme som vi har med å gjøre?

Jeg forstår det er fullkommen nytteløst å diskutere med Volan. Ti for ham er det blitt et *religiøst* spørsmål, ikke et økonomisk og socialt. Og da bruker han ikke sin fornuft. Han henviser til at hans Internasjonale har fått avstand fra Arbeidsbyrået. Ja, R. F. I. har sagt mange overdrivelser i denne sak. Hvad slags tale er det nu å ville foreholde de organisasjoner som står i Amsterdam-Internasjonalen, at de ikke skal «samarbeide med de borgerlige» i Genf? Er det ikke tilfelle at også Sovjet-Russland samarbeider med de borgerlige regjeringer? Man tigger kapitalistene om kapital, som man vil ha satt inn i det ene eller annet foretagende av hensyn til det økonomiske livs fremgang, og man gir vidtrekkende konsesjoner. Hvad resong er det da i å anvende den slags argumenter?

Vi anser oss virkelig hverken mer eller mindre enn berettiget til å

stille det krav til de norske arbeidere, at de ser til å få en fullgod arbeiderrepresentasjon i Genf. Vi har rett til å kreve det, at man ikke sender en mann om hvem vi ikke vet enten han er fugl eller fisk. Og jeg forsikrer dere om, at historiens dom vil komme til å ramme dem ganske hårdt som unddrar sig for å medvirke til en arbeiderrepresentasjon fra Norge ved byråets møter. Ti der gis muligheter for arbeiderklassen til å komme frem til resultater også der, hvis man bare vil. Jeg har to ganger representert min landsorganisasjon der nede, og jeg kjenner litt til det. Arbeiderklassens representanter har fått anledning til å få sin opfatning av spørsmålene frem. Men de vilde stå enda sterkere i det, om ikke det var, at en del har unddratt sig for å gjøre sin blotte skyldighet her. Nu tror jeg naturligvis ikke et øieblikk at denne kongress slutter sig til Volan. Men jeg vil si, at vi kan ikke finne oss i å samarbeide med en landsorganisasjon som vilde behandle spørsmålet på den måte som Volan. Den slags sabotasje kan ikke tåles. —

Samtlige foredrag blev hilst med bifall.

Debatten besluttedes fortsatt søndag formiddag kl. 10.

Søndag 30 august.

Ordstyrer: *Sundbye*.

Protokollen blev godkjent.

Efter bemerkning av *Trammæl* blev det besluttet på forslag av *ordstyreren*, at man som første sak imorgen tidlig skulde gå over til behandling av lønninger og valgene til sekretariatet.

Volan: Under behandlingen av de internasjonale forbindelser blev det undlatt å oplyse om, at redaksjonskomitéen er enstemmig om at hvis den engelsk-russiske komité ønsker en representant fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, skal sekretariatet opnevne representanten. Jeg vil ha gitt den opplysning, slik at det ikke blir nogen misforståelse. Det er ingen dissens i komitéen om dette.

Arbeidsbyrået i Genf.

Belinkij (den russiske landsorganisasjons representant):

Denne diskusjon om den norske fagorganisasjons stilling til Det internasjonale Arbeidsbyrå i Genf har en overordentlig stor betydning, ikke så meget av praktisk som av prinsipiell natur. De som er tilhengere av samarbeide med byrået i Genf, forsøker å stille problemet slik som om det her gjelder enten å delta eller ikke delta i et almindelig parlament, hvor som bekjent arbeiderklassen og deres organisasjoner pleier å delta. Dette er en grunnfalsk opfatning.

Begivenhetene før og under arbeidsbyråets dannelse, de grunnprinsipper som danner basis for byråets virksomhet, alt dets praktiske arbeide, taler for at denne organisasjon har vært og er en særlig konsentrert form for det klassefelleskap, som skal erstatte klassekampen. Og når vi opptrer mot denne institusjon, så er det ikke fordi vi overhodet ikke vil sitte

ved forhandlingsbordet med kapitalistene, men utelukkende fordi vi vil advare arbeiderklassen mot den felle som det internasjonale bourgeoisi her har stillet op. Å sammenligne Arbeidsbyrået med et parlament er absolutt uriktig. Et lands parlament er for arbeiderorganisasjonene utelukkende en tribune hvor man formulerer klasseoppgavene, hvor man mobiliserer den proletariske samfundsopfatning omkring klasseparolene. Parlamentet blir av arbeiderorganisasjonene utnyttet som et hjelpeinstrument i den umiddelbare praktiske kamp mot kapitalistene, den kamp som utvikler sig og finner sted utenfor parlamentet. Historien kan ikke påvise noget tilfelle hvor arbeiderklassen har oppnådd vesentlige fordeler, bare ved parlamentstaler av sine førere, taler som ikke var understøttet av arbeiderorganisasjonens masseaksjoner. I motsetning til parlamentet er Arbeidsbyrået et praktisk operativt organ for den kapitalistiske makt. Dette organ har spesielle oppgaver: med alle midler og på alle måter å utjevne klassemotsetningene i nasjonal og internasjonal målestokk. Dette organ forsøker å føre den stigende klassekamp inn på en fredelig forsoning med motstanderen, hvilket faktisk betyr at kapitalistene over innflytelse over arbeiderklassen. Arbeidsbyrået kan altså ikke spille rollen som et forum for arbeiderklassen, det ligner langt mere en brandslange som skal slukke de revolusjonære gnister, som blusser op på den ene eller annen del av den proletariske front. Og det er ganske naturlig at i det øieblikk hvor alle våre krefter er innstillet på å skape en internasjonal faglig enhet på klassekampens grunn, en sak som dere i eders beslutning om den faglige enhet har solidarisert dere med, optrer vi på det skarpeste mot den institusjon, som har stillet borgfreden og klassefelleskapet som sitt motto.

Nogen kamerater har her påpekt at Arbeidsbyrået har vedtatt en rekke gode beslutninger, som er nyttige for arbeiderklassen. Men kan disse kamerater peke på et eneste land hvor disse beslutninger er gjennomført bare efter direktiver fra Arbeidsbyrået? Nei. Tvert imot, i de land hvor 8-timersdagen er gjennomført, eller hvor man har vunnet andre posisjoner på arbeiderlovgivningens område, er alle disse vinninger ikke et resultat av Arbeidsbyråets papirbestemmelser, men et resultat av den revolusjonære kamp som arbeiderklassen har ført i disse land. Washington-overenskomsten var ikke noget uttrykk for kapitalistenes vanlige følelser overfor arbeiderne, men et tilbaketog som kapitalistene måtte gjøre, tvunget av den mektige, revolusjonære bølge som på det tidspunkt ompente hele verden. Borgerskapet har imidlertid efter tilbaketog i Washington mobilisert alle sine krefter i hvert enkelt land for å forhindre at disse beslutninger blev satt ut i livet, og Arbeidsbyrået, som fullstendig beherskes av Nasjonenes forbund, råder ikke over noget middel til å øve påtrykk på borgerskapet, for praktisk å få satt sine egne beslutninger ut i livet. Bare i de land hvor arbeiderklassen var sterk, hvor dens organisasjoner forstod sine oppgaver på den riktige måte, hvor klassekampen utviklet sig på et bredt og mektig grunnlag, måtte borgerskapet vike, ikke for Arbeidsbyråets papirbestemmelser men for nettop den reelle makt som derved skapt. Nettop i disse land har arbeiderklassen tilkjempet sig 8-timersdagen og andre sociale posisjoner.

Og videre. I de land hvor enkelte av Arbeidsbyråets bestemmelser

er blitt gjennomført, ser vi idag en voldsom offensiv fra kapitalistenes side, med det formål å berøve arbeiderklassen dens tidligere posisjoner. Men hvad gjør Arbeidsbyrået for å forhindre dette? Absolutt intet. Og når det ikke allerede er lyktes borgerskapet fullstendig å berøve arbeiderklassen dens revolusjonære vinninger, så kommer det utelukkende av den enorme revolusjonære motstand fra arbeiderklassens side, og ved en fullstendig passivitet fra Arbeidsbyråets side. Vi er overtydet om at spørsmålet om arbeiderlovgivningen i nasjonal og internasjonal målestokk heller ikke for fremtiden vil bli løst ved det internasjonale Arbeidsbyrås grønne bord, men på grunnlag av kraftforholdet mellom klassene i nasjonal og internasjonal målestokk. Man må understreke at ethvert forsøk på å lede arbeidermassenes oppmerksomhet fra den eneste riktige vei til løsning av deres klasseoppgaver, betyr et forsøk på å tilsøre arbeiderklassens hovedbestrebelse, idet man vil forsøke å bruke Arbeidsbyråets fredelige metode som en erstatning for den riktige vei til løsning av spørsmålet. Det ødelegger fullstendig arbeiderklassens kamp for opprettelsen av en internasjonal faglig enhetsfront.

Vi har også i Russland gjennomløpt en rekke etapper i vår klassekamp. I tsar-tiden da vi deltok i det elendige tsarparlament, boikottet vi samtidig en rekke komitéer, som var opprettet av tsarismen og kapitalistene for å avdempes klassekampen ved å bygge en bro mellom arbeiderklassens og kapitalistenes interesser. Hadde vi dengang slått inn på den vei som Arbeidsbyråets tilhengere nu peker på, så hadde vi ikke nådd frem til den proletariske republikk. I denne republikk har vi en arbeiderlovgivning som det ikke finnes make til i hele verden, og denne vinning har vi oppnådd, ikke som et resultat av Washington-overenskomsten, men som et resultat av oktoberrevolusjonen. Vi er overbevist om at hvis man erstatter klassekampen med arbeidsfellesskapet i folkeforbundet, så vil arbeiderklassens seier bli utsatt i lange tider fremover, så vel i de enkelte land som i internasjonal målestokk. Ut fra disse betraktninger er vi av den mening at denne kongress klart og tydelig må uttale sig mot enhver deltagelse i det internasjonale Arbeidsbyrå. Det vil være konsekvent sett på bakgrunn av den resolusjon som kongressen har vedtatt i spørsmålet om den internasjonale faglige enhet.

Kamerat Tranmæls standpunkt i dette spørsmål er oss helt uforståelig. Vi synes det er altfor tidlig å begynne å diskutere dagsordenen for den kommende faglige internasjonale enhetskongress, som overhodet ikke eksisterer og som vi først nu er begynt å kjempe for. Muligens vil den fremtidige internasjonale enhetskongress også komme til å beskjeftige sig med dette spørsmål, men idag er den oppgave aktuell for oss, klart å gi uttrykk for vårt forhold til Det internasjonale Arbeidsbyrå. I det øieblikk hvor to stikk motsatte standpunkter kjemper mot hinannen, kaster kamerat Tranmæl — en motstander av Arbeidsbyrået — inn en rekke spørsmål av underordnet betydning, som uavhengig av hans vilje styrker den posisjon som tilhengerne av arbeidsbyrået har i dette spørsmål. Ut fra dette syn anser vi fremkastelsen av disse underordnede spørsmål for å være skadelige.

Kamerat Madsen uttalte sin forvisning om at også vi — de russiske fagforeninger — til slutt vil komme til Genf og ta hatten av. Jeg er dess-

verre nødt til å bedrøve kamerat Madsen i dette spørsmål. Hvis kamerat Madsen kommer til å reise til Genf, så vil han ikke få reisefølge av de russiske fagforeninger. Det er en fullstendig grunnfalsk idé hos ham når han tror at russerne på grunn av den nye økonomiske politikk tvinges til å føre en ny politikk når det gjelder Genf. Den nye økonomiske politikk er for oss intet tilbaketog, men et skritt fremover på veien mot sosialismens oppbygging, mens derimot veien til Genf er en vei som fører fra den revolusjonære klassekamp til reformismen. Kamerat Madsen har anført at Arbeidsbyråets største resultater er et godt innrettet informasjonsapparat om arbeidssituasjonen i de forskjellige land. Hvis det bare er dette det gjelder, så reiser uvilkarlig spørsmålet sig: hvad har overhodet Folkeforbundet med dette å gjøre, og hvorfor kan ikke dette informasjonsapparat oppbygges av den kommende enhetlige faglige internasjonale. Oss forekommer det at kamerat Madsen under informasjonsapparatets banner ønsker å opnå noget annet. Kamerat Madsen forvirrer sig i falske forutsetninger og vil nødvendigvis bli tvunget til å trekke falske slutninger.

Tillat mig også å hefte mig ved en del av de tanker som den svenske representant Johanson her har fremkastet. Kamerat Johanson er den mest konsekvente tilhenger av Det internasjonale Arbeidsbyrå. Han har ingen tro på arbeiderklassens revolusjonære evner. Han har liten tro på muligheten av en faglig enhet, og derfor klynger han sig også til enhver liten gren som arbeiderklassen etter hans mening kan feste sig ved. Han legger imidlertid ikke merke til at på denne gren henger den snare som kapitalistklassen vil fange ham i. Kamerat Johanson spør forundret om hvorfor russerne ikke vil forhandle med kapitalistene i Genf, når de hjemme forhandler med hele den kapitalistiske verden. Vår regjering forhandler virkelig med kapitalister fra forskjellige land om kjøp og salg av varer og om konsesjoner som er nyttige for oss. Men hverken vår regjering eller vår fagorganisasjon forhandler med kapitalistene når spørsmålet dreier sig om å gjøre vår stat eller vår arbeiderklasse til slaver. «Forhandlinger med kapitalistene» d. v. s. samarbeide med dem i Genf, betyr en fare for at arbeiderklassen skal tape sin klassefysiognomi og den fare vil vi undgå. Vi tistreber en enhetlig internasjonale, ikke for ad omveier gjennom Arbeidsbyrået å hjelpe kapitalistene til å befeste sine posisjoner, men for med forenede krefter å storme den kapitalistiske festning. Vi mener at den faglige enhetsinternasjonale vil være et bedre våben i kampen mot kapitalismen i kampen for arbeidernes dagskrav, enn i samarbeide med Arbeidsbyrået. Kamerat Johanson sier til slutt at samarbeidet mellom den norske og svenske fagbevegelse vil bli umulig uten at den norske fagbevegelse slutter sig til Arbeidsbyrået. Vi betviler at de svenske arbeidere deler kamerat Johansons mening i dette spørsmål. I hvert fall vil vår fagbevegelse aldri slå inn på denne vei. Vi vil alltid tilstrebe et fullstendig samarbeide med fagbevegelsen i alle land, uavhengig av den ene eller annen organisasjons stilling til dette eller hint konkrete spørsmål. Kamerat Johansons ultimative problemstilling er ikke noget bevis på hans enhetsbestrebelse, men det beviser at han vil forsøke å påtvinge en broderorganisasjon sin mening.

I spørsmålet om den faglige enhet har eders kongress fattet en beslutning som tilsvarende de brede arbeidermassers bestrebelse, og vi er

overtydnet om at I i eders videre beslutninger vil fortsette den linje I har slått inn på. De kamerater som er tilhengere av Det internasjonale Arbeidsbyrå må forstå at vi ikke optrer mot byrået av formelle grunner, men ut fra dypt prinsipielle motiver, motiver som har stor betydning for arbeiderklassens kamp.

Talen, som blev lest i oversettelse av *Trygve Lie*, blev mottatt med sterkt bifall.

Rothaug: Som de fleste vet kom der en henvendelse fra vårt forbunds forretningsutvalg til Landsorganisasjonen om å la sig representere i Genf i år. Henvendelsen var for vårt forbunds vedkommende foranlediget ved en skrivelse fra Fabrikkarbeider-Internasjonalen. Det var spesielle ting som interesserte oss i forbindelse med denne arbeidskonferanse, således innførelsen av ukentlig hviledag i glassverkene, sosialforsikringen og bedriftssykdommer m. v.

Der har vært delte meninger også innen forbundet om hensiktsmessigheten av å sende en representant, men når man inntok det standpunkt å måtte anbefale det, var det av praktiske grunner. For oss fortøner det sig slik, at det ikke skulde være så svært farlig å møte i Arbeidsbyrået og samarbeide med representanter for organisasjonen i andre land om disse spørsmål. Jeg beklager meget at vårt forbunds formann, Jønsson, ikke kan være til stede og redegjøre for saken; han sitter inne med det beste kjennskap, bl. a. fra samarbeidet med Fabrikkarbeider-Internasjonalen, og han deltok også i Arbeidsbyråets møte. Det vilde ha interesse her å få bragt på det rene, om det — uansett hvilket forslag som måtte bli vedtatt av kongressen — kunde gis adgang for arbeiderne til å la sig representere, eventuelt gjennom deres faginternasjonaler, når spesielle forhold av interesse for vedkommende gruppe eller industri var oppe. Flere av oss har tenkt å fremsette et forslag om at det ikke skal være noget til hinder for en sådan deltagelse. Vi er nok stort sett mot Nasjonenes Liga og forsåvidt også mot Arbeidsbyrået; det fikk også uttrykk i det forslag som blev vedtatt i vår av vårt hovedstyre. Men spørsmålet må samtidig sees praktisk, og da mener vi det vilde være uhøflig å avslå de henvendelser som måtte komme fra utenlandske forbund, som vi står i samarbeide med. Jeg henviser til den korrespondanse som er inntatt i den trykte dagsorden (side 27—28). Fra å få konstatert om forbundene som sådanne kan la sig representere i informasjonsøiemed, vilde vi fremsette et forslag av følgende innhold:

Hvis et eller flere forbund ønsker å sende representant på Arbeidsbyråets konferanser fordi der behandles saker av stor betydning for forbundets medlemmer, eller det kreves av forbundets internasjonale forbundssammenslutning, har sekretariatet adgang til å tillate forbundet eller forbundene å opnevne representanter. —

Vi mener et sådant forslag er på sin plass i alle tilfelle, uansett hvilken av innstillingene skulde bli vedtatt. Men vi akter *ikke* å fremsette det, hvis det blir bragt på det rene at sådan representasjon i tilfelle kan skje. Jeg ber talerne efter mig om å uttale sig om det.

Hindahl: Jeg tror at flertallet av arbeiderklassen i Norge blev ikke så lite forbauset ved representantskapets beslutning i denne sak. Når det spørres om man tar *skade* av en representasjon i Arbeidsbyrået, kan man jo stille det omvendt og spørre: skader det ikke at arbeiderklassen ikke har rene, klare linjer i slike spørsmål? Vi har hatt øptrukne linjer å gå efter; tross dette har man sett en ganske påfallende kuvending, og det uten at den norske arbeiderklasse er blitt forklart *hvorfor* man gikk til dette skritt. Det er uforsvarlig. Det bringer bare forvirring inn. Det som Rothaug fremholder er et bevis for det. Og *uklarhet* er til den største *skade* for arbeiderklassen. Jeg tror at representantskapet fattet den beslutning i et utslag av den rene pessimisme. Det var ikke troen på *kampen*, som der gav sig uttrykk.

Jeg ser det på den måte, at i dette byrå blir man i grunnen bare hengende på borgerskapet, og det tjener ikke til annet enn å kaste arbeiderne blå i øinene. Det kan være analogt med voldgiften, som også har vært anvendt for å bibringe den tro at det skal vinnes nogen fordel ved den. Jeg vil så godt som det er mig mulig anbefale Tramæl og Guldvoogs forslag i innstillingen. Teigen uttalte i et intervju efter tilbakekomsten, at det var i grunnen intet for arbeiderklassen å gjøre der nede, og jeg kan også henholde mig til det. Volans standpunkt forekommer mig litt merkelig. Han vil ikke at vi skal bøye oss, efter at vi har forfektet det syn vi har innenfor en faglig internasjonale. Jeg synes at når han kan bøye sig i ett og alt for den organisasjon *han* tilhører, må han vel også kunne respektere det som blir besluttet av en internasjonal faglig sammenslutning.

Halvard Olsen: Den russiske representant, Belinkijs', tale var i virkeligheten en saklig tale, med argumentasjoner som kan la sig høre. Vi har ikke vært vant med den saklighet, når vi har diskutert her i landet med dem som mente sig å representere den russiske arbeiderklasse.

Hvis det var så, at vi ved å la oss representere i Arbeidsbyrået skulde skape hos arbeiderne *falske illusjoner*, som vilde virke til svekkelse av våre *kamporganisasjoner*, faglig og politisk, vilde jeg si at det var riktig at vi stillet oss helt avvisende. Man kan si at deltagelsen i det politiske arbejde i almindelighet også skaper falske illusjoner blandt arbeiderne, slik som syndikalistene hevder. Vi har dog deltatt og funnet det å være riktig. Men det er med lovgivningsarbeidet som med tariffavtaler osv.: hvis man ikke har en *handlekraftig organisasjon* bak, nytter det lite — det blir bare på papiret.

Sociallovgivningen og de faglige overenskomster er et uttrykk for arbeiderklassens *makt*; derom er det ikke nogen uenighet. Det ligger deri, at de krav vi har båret frem, har vunnet en del av befolkningens rettsfølelse, at de har fått en *sterk* plass i *opinionen*, som man kjemper om. Den rettsopfatning som dermed er skapt, er en maktfaktor som fagorganisasjonen ikke må gi slipp på, men utnytte. Vi må kjempe for den rettsopfatning som gir oss retten til revolusjon, og som kan sikre *resultater* av revolusjonen. Det er evnen til å vinne denne rettsopfatning som vi kan kalle praktisk politikk og taktikk både i den faglige og den politiske arbeiderbevegelse.

Imidlertid er det klart at man under de forskjellige tidsforhold kan være forskjellig *innstillet* i de aktuelle spørsmål som foreligger. Under en offensiv revolusjonær periode vil arbeiderklassen ikke komme til å *spørre* etter Genferbyrået, for da har man ikke behov for det. Ganske anderledes er det når man kjemper så å si for livet dag for dag for å bevare sin eksistens. Det er ikke tvil hos mig om at med utnyttelsen av det internasjonale parlament vi har i byrået i Genf, erobrer vi også en *kraftkilde*, som kan være oss til nytte under de forhold vi idag står oppe i. Dette spørsmål er aktuelt *nu*. Men her i landet har man ment, at det var nok når man hadde vedtatt så og så mange resolusjoner — da var alt i orden.

Jeg er enig med vår russiske gjest i at dette spørsmål henger sammen med spørsmålet om den faglige enhet. Hva er for øvrig dette slagord annet enn et uttrykk for at arbeiderklassen idag står i en defensiv stilling? Det er klart at vi i en tid som nu bør utnytte alle kraftkilder, både i storting, kommunestyre og i et slikt internasjonalt parlament som dette. Volan sa: regjeringen sender representanter til Genf og vedtar konvensjoner, men når de kommer hjem, nekter de å ratifisere dem. Praktisk politikk av oss idag vilde være å kreve av de regjeringsrepresentanter at de *innfridde* sine løfter. Det skulde være en oppgave for de faglige og politiske organisasjoner i Norge. Men vår politikk idag går ut på massemøter og resolusjoner med krav til Kina og Bulgaria. Og så tror man *derved* å ha opfylt sine internasjonale forpliktelser.

Mørk: Etter det utmerkede innlegg av vår russiske kamerat skulde det synes unødvendig å debattere denne sak så utførlig. Han trakk op den prinsipielle linje, som jeg mener også bør være grunnlaget for vår votering her. Det er ikke det «praktiske», spørsmålet om *nytt* som er det avgjørende for stillingen til Arbeidsbyrået i Genf, men den prinsipielle klassekamplinje. De norske arbeidere har sagt at de ikke vil ha nogen befatning med det, og de har sagt det ut fra den opfatning de har tilegnet sig gjennom mange års bitre kamper. Det gjelder selvsagt også stillingen til Nasjonenes Liga. Det blev slått på *resignasjonens* linje en tid. Men man seiret over den i den norske arbeiderbevegelse, takket være vesentlig Trammæl. Man har søkt å forkvakle linjen, som de norske arbeidere ønsket å følge, ved at man skulde akseptere voldgiften og Genf. Jern- og Metallarbeiderforbundets formann har stått i spissen her og sagt at man skulde vekk fra den linje som seiret i 1917 og 1918. Skal man nu forlate den og gå inn på forhandlingens vei, som Genf peker på, skaper man *mismot* blandt de norske arbeidere. Også utad vilde det virke til å nedsette vår kampånd og kampvilje. Derfor er det av stor betydning den uttalelse vi vedtar i denne sak. Vi må bestemt fraråde tilslutning til Genf og fastholde hvad de fagorganiserte arbeidere har hevdet siden byråets opprettelse. De har hele tiden vært *motstandere* av den innretning, og ingen behøver å tvile på at de er det fremdeles.

Hvad angår Trammæls forslag og det som jeg har støttet i sekretariatet, er det ingen prinsipiell forskjell. Men det 2. punkt kan jeg ikke gi min tilslutning. Forholdet er jo, at fagorganisasjonen i Norge som sådan ikke står *tilsluttet* nogen faglig Internasjonale, og det kan ta måneder og år før vi oplever å se den Internasjonale vi vil tilslutte oss

Hvorfor skal vi da si at vi vil overlate til denne sammenslutning å ta beslutninger som er bindende for oss i dette spørsmål? Av hensyn til den politiske stilling her hjemme skulde det heller ikke være nødvendig. Når vi får en faglig enhetsinternasjonale som samler oss alle, må det bli en *ny sak* å debattere for oss hvordan man skal stille sig til det spørsmål, når det kommer op på Internasjonalens dagsorden. Vi skal se tiden an og *samle* oss om den prinsipielle linje som den russiske kamerat og også Tranmæl har gitt uttrykk for: at vi ikke vil ha noget med Arbeidsbyrået å gjøre.

Leif Foss: Man spør ikke, som Teigen, om Arbeidsbyrået skader arbeiderne, men om det *gagner*. Og jeg tør fastslå, efter det som vi har sett, at det vil skade oss å la oss representere der. Hvorfor? Fordi *borgfredslinjen* bringes inn, og fordi man svekker kamplinjen ved å underhandle med kapitalistklassen. Man kan ikke sammenligne dette byrå med et kommunestyre eller storting. Det kunde ligge nær for Teigen om han hadde nevnt også den økonomiske rikskonferanse. Var den til *gagn*? Mottoet for den konferanse var at samfundet skulde gjenreises på arbeiderklassens bekostning. Det samme går igjen i internasjonal målestokk i *Arbeidsbyrået*.

Til den svenske *gjest* vil jeg si, at neste gang han er gjest på en kongress, skal han ikke optræ hverken med trusler eller krav; de viser de fagorganiserte arbeidere *tilbake*. For øvrig er det svartsyn han har gitt uttrykk for noget av det verste i den internasjonale arbeiderbevegelse, for det er det syn som er innfiltret i *borgerskapet* ideologi.

Så var det til forslagene. Hvorfor skal vi gjøre en krøll på halen, når vi kan holde den rett ut? Er det for å holde sig to dører åpne at man er kommet med *det* forslag? Mener de det ærlig, tar de krøllen vekk istedenfor å søke å drive diplomati med arbeidernes dyreste interesser. Hvis *flertallet* i sekretariatet opprettholder sitt forslag efter den enstemmige beslutning om de internasjonale forbindelser, vil jeg si at da er de nogen forbandede hyklere. Det er klart sagt at organisasjonen skal arbeide på klassekampens grunn. Da skal man ikke i neste omgang si at man bør gå sammen med borgerskapet i en forsamling, hvor man — det er innrømmet av flertallet selv — ikke kan opnå noget positivt for arbeiderne. Madsen er tidligere blitt betegnet som politisk falskspiller, og det skulde man også tro var riktig i denne forbindelse. Tranmæl nevnte at vi burde fremme forslag på den internasjonale enhetskongress. Ja, men vil vi ikke på denne kongress stå sterkere, hvis vi inntar et greit standpunkt her på kongressen? Jeg anbefaler de som er enig i vårt prinsipielle syn å slutte sig helt til mindretallets innstilling. Går vi *ut* av døren, må vi gå ut for godt.

W. Kristiansen: Som almindelig arbeider tilsier klasseinstinkt mig at man her diskuterer ting man ikke er fullt klar over rekkevidden av. Iallfall fremgår det tydelig av flertallets innstilling. Enhver arbeider som har tro på den organisasjon han selv kjemper for å bygge op, er på det rene med at hensikten med Arbeidsbyrået er å trekke arbeidernes oppmerksomhet bort fra deres egne organisasjoner. Det blev nylig holdt en konferanse i London hvor også representanter for Statsbanenes hoved-

styre var til stede. Man diskuterte her hvilken skadelig innflytelse åttetimersdagen hadde hatt for de norske statsbaner. Og det blev efter sigende fremlagt «beviser» for det. Hvis det spørsmål blev aktuelt å ville gjøre åttetimersdagen illusorisk for en del av jernbanens folk, er det klart at selv om man appellerte til Arbeidsbyrået, vilde det ikke kunne gjøre noget som helst for å hindre det. Jeg finner ingen idé i å slutte sig til Genf. Som medlem av Landsorganisasjonens representantskap fikk jeg bevis for at flertallet der uten videre satte sig ut over kongressens beslutninger. Ved det har det begått en handling som er i høieste grad forkastelig. Jeg er sikker på at de folk ikke har medhold av den store masse av medlemmer utover landet. Det skal ikke lykkes for reformistene å trekke et slør over disse forhold, slik at ikke de våkne arbeidere forstår å gjennemskue hensikten. Tranmæl og Guldvoogs forslag er eiendommelig, fordi de to punkter står i motstrid med hinannen. Punkt 2 ophever punkt 1. Jeg forstår ikke da at *begge* kan vedtas. De kan ikke ha reelle hensikter med forslaget; det er bare til å skape floker og forvirring ute i organisasjonene. Jeg tror de fleste av arbeiderne nu er trett av dette vrøvl. I det kjemiske forbund er det en ubetydelig minoritet for det standpunkt sekretariatets flertall har valgt å innta. Når Madsen har engagert sig så sterkt her, legger jeg i hans uttalelser ikke annet enn verdiløst prat.

Alberti: To synspunkter gjør sig gjeldende her: et rent *faglig* og så et politisk. De som tilhører begge mindretall ser ikke faglig på dette spørsmål; de ser på det *politisk*, og ut fra de politiske motiver de har, har de også tatt sitt standpunkt. Man sier fra det hold at Arbeidsbyrået har «ingen verdi». Man behøvde heller intet byrå, hvis arbeiderklassen var så sterk at dens vilje var lov. Men vi må se på situasjonen som den er. Det er bebreidet representantskapet den beslutning det tok, og man har villet se det som et uttrykk for pessimisme og som et tilbakeskritt. Det forelå for representantskapet krav fra et av Landsorganisasjonens forbund om adgang til å sende en mann til arbeidskonferansen i Genf, fordi det skulde behandles en sak der som medlemmene av forbundet var interessert i et heldig utfall av. Og representantskapet, som jo er en faglig institusjon, medgav at når det var saklige interesser til stede, vilde man ikke motsette sig det. En annen beslutning vilde være uansvarlig overfor vedkommende forbund, som så en betydning i deltagelsen der. Regjeringen har tidligere et par ganger opnevnt en gårdbruker fra Bærum i arbeiderrepresentantens sted, fordi den faglige Landsorganisasjon av slo å utpeke en representant innen sin midte. Denne mann har altså representert de fagorganiserte arbeidere i Norge. Jeg forstår ikke at arbeiderne, hvor radikale eller «reformistiske» de måtte være, kan være interessert i å la sig representere av en mann som står så fjernt fra dem.

Så er det forholdet til de øvrige lands organiserte arbeidere. De er interessert i at det kommer representanter dit fra fagorganisasjonen i alle land. Når man har snakket om internasjonal faglig enhet så varmt og så lenge, bør man også se utenfor sin egen stuedør og vie også *dette* spørsmål en smule oppmerksomhet. Det er en internasjonal plikt for oss å være med og hjelpe og støtte frem de krav de måtte ha. Det vilde ikke forbause mig om russerne på sin side også i dette spørsmål endret syn.

Og i så fall er jeg ikke i tvil om at Volan og hans meningsfeller i samme øieblikk vilde sikre sig flyvemaskin for å komme til Genf.

Fimmen er nevnt her som den store ekspert og som autoriteten for enkelte. Også andre folk kjenner Fimmen fra hans arbeide, bl. a. som sekretær i den internasjonale Transportarbeiderføderasjon. Og der har han ikke sagt noget av det som han skal ha sagt privat til Volan eller i sine foredrag i Norge. På jernbanemennenes kongress i Bellinzona var han med på å intervenere overfor forfølgelsen av jernbanemennene og deres organisasjonsfrihet, og han bad Arbeidsbyrået i Genf om å ta sig av også enkelte andre spørsmål. Det som han har sagt i Oslo eller privat til Volan, er sagt av *privatmannen* Fimmen; men vi som står i I. T. F., kjenner ikke til at Fimmen som *organisasjonsmann* har den opfatning. Vi har heller ikke adgang til å kontrollere den uttalelse som er tillagt Fimmen, at det ikke skulde være holdt et eneste socialistisk foredrag der nede. Hvis så var, vil jeg si det var på *høi tid*. Og da skal vi sende *kommunistiske* talere dit, som kan snakke ut og gjøre det klart, at hvad arbeiderne trenger er *makt*, som kan feie de borgerlige ut og gjøre byrået som institusjon overflødig. Men som forholdene er, må vi avfinne oss med dem, og gjøre den bruk av byrået, som det er anledning til, emu en stund. Jeg anbefaler at alle som ser faglig på spørsmålet, slutter sig om sekretariatets flertalls forslag.

Trygve Lie: Det internasjonale Arbeidsbyrå har bestått i 6 år, tross den motstand som har vært reist mot det — det er en kjensgjerning. Det har vært proklamert streik og boikott overfor byrået, men det består fremdeles, og det har erhvervet sig en internasjonal posisjon som ingen arbeider kan komme forbi. Dette byrå har utført et, teoretisk sett, glimrende arbeide. Det har lagt et grunnlag for internasjonal arbeiderlovgivning. Og at disse spørsmål må sees internasjonalt, er vel alle på det rene med. Det som byrået savner, og som også Belinkij var inne på, er et maktorgan til å *gjennemføre* beslutningene. Men det savner man i alle internasjonale forbindelser. Det er klart, at først i det øieblikk arbeiderklassen har seiret i en rekke stater, kan man gjennomføre programmet for et slikt internasjonalt lovgivningsbyrå.

Volans forslag er misvisende allerede derved, at ingen landsorganisasjon står tilsluttet Arbeidsbyrået organisatorisk — det gjør derimot de forskjellige stater. Det spørres bare om å opnevne en representant, og opnevningen foregår, efter innstilling, av regjeringen. Men alle stater, uansett om de står som medlemmer av Nasjonenes Liga eller ikke, kan komme med. Bare Amerika og Russland står nu utenfor. Tramæl anbefalte *streik* overfor Arbeidsbyrået. Vi vet at en streik eller boikott ikke fører til noget, hvis den ikke er effektiv. Regjeringene har full adgang til å opnevne delegerte som blir tatt *utenfor* de førende organisasjoner. En boikott er derfor tapt allerede på forhånd. Det tror jeg også vil bli resultatet. I stedetfor at der blir satt halvborgerlige inn, burde vi medvirke til valg av representanter som virkelig representerte de *fagorganiserte arbeidere*. Carl Borgen og Betzy Kjelsberg er blitt sendt gang på gang. Arbeiderne selv ser praktisk på det. I intet land har vi hatt så megen teoretisk diskusjon som hos oss. Følgen har vært at de politiske partier

gjennomgående står stille, mens fagorganisasjonen går tallmessig frem. Dette betyr at arbeiderne bryr sig mindre om *hvem* som har laget et lovforslag — har det betydning for arbeiderklassen, aksepterer de det. Når vi er klar over at byrået vil komme til å fortsette sin virksomhet, og at det eventuelt kan bli satt inn gule «arbeiderrepresentanter», som vi ingen rådighet har over, vil jeg si, at det skulde være øplagt at vi sørget for at det blev sendt sådanne som vi hadde tillit til, slik at det kunde bli *snakket ut* fra de synsmåter som behersker arbeiderne.

Det skulde ikke være blitt holdt nogen «revolusjonær tale» i Genf. Hadde Volan vært til stede på konferansen i sommer, vilde han ha hørt innlegg som vilde få hvilken som helst kommunist til å blekne av misundelse. Men hvorfor la bare socialdemokratene holde dem? Den kamp som føres der mellom arbeidere og arbeidsgivere, er like hård som den der føres ved forhandlingsbordet om tariffavtaler hos oss. — Rothaug's forslag er jeg enig i. Jeg anbefaler flertallets vedtatt, men ut fra de forbundsvisе internasjonale forbindelser vi har, må det stå forbundene åpent i sådanne tilfelle å *sende* representanter til arbeidskonferansens møter. Vi har lullet oss inn i den tro, at vi her på berget er flinke karer. Så ser vi at av tyve arbeidskonvensjoner er bare de tre ratifisert av Norge. Blandt de 20 er det en rekke som har den største betydning for alle arbeideres liv og helse. For å nevne ulykkesforsikringen, hvor den lovgivning vi har her i landet står langt tilbake. Jeg spør: kan det ikke reises *klassekamp* på disse konvensjoner? Står ikke arbeiderne ved en aksjon langt sterkere med støtte i ryggen av slike beslutninger?

Reidar Eriksen: Lie og flere har sterkt pointert at det er statene som er representert i Genf. Hvorfor da diskutere dette på en fagkongress? De opnevelser som finner sted, blir uttrykk for *regjeringenes* politikk, ikke for hvad arbeiderne mener. Dette fremgår også av den sammensetning byrået har. Regjeringenes representanter står her gjennemgående sammen med arbeidskjøperne, men de forsøker å kaste arbeiderne blå i øinene. Det skal også to tredjedels flertall til for å fatte positive beslutninger på arbeidskonferansene. Det er da temmelig utelukket å opna noget. Jeg vil spørre: har arbeiderne nogen gang fått en reform eller noget som helst godvillig? *Nei.* De har måttet kjempe for det selv.

Jeg slutter mig til Foss' karakteristikkk av Madsen. Madsen er flink til å jonglere med standpunkter. Han står her og «beviser» at han i virkeligheten er den eneste kommunist — og langt forut for sin tid, som han sier. I representantskapet vilde Tranmæl ikke ta standpunkt; han fremsatte et utsettelsesforslag, og da det ikke gikk, undlot han å stemme. Nu holder han sig en bakkør åpen. Hvorfor skal vi ha denne bakkørs-politikk? Vi har jo ikke *fått* nogen internasjonal ennu. Så det spørsmål kunde vel ligge foreløbig, hvordan vi skal forholde oss når vi kommer så langt. Halvard Olsen talte om Arbeidsbyrået som en maktfaktor eller «kraftkilde». Det samme sier «Arbeidsgiveren». Det er klart også det. Men det kan ikke bli nogen faktor til styrkelse for oss; derimot passer det for dem som aldri tar hensyn til noget annet enn sin egen profitt. Jeg henstiller til kongressen at den tar et *rent* standpunkt og ikke ett med bakkører og den slags.

Lars Nilsen: Som arbeider og som representant for et av Landsorganisasjonens største forbund vil jeg gjerne uttale min opfatning av dette spørsmål. En av vår organisasjons største oppgaver å løse er åtte-timersdagen. Hvor står det internasjonale Arbeidsbyrå overfor den? Arbeidsbyrået er en underavdeling av Nasjonenes Forbund, og vi kjenner *dets* oppgave, som er kamp mot åttetimersdagen. Vi vet hvad Dawesplanen går ut på, og hvad den allerede har kostet de tyske arbeidere. Denne plan er Arbeidsbyrået moralsk forpliktet til å støtte og påse gjennomført. Og hvordan står byrået overfor spørsmålet om en ny krig? Madsen skrev for nogen år siden en brosjyre om blokaden av Sovjet-Russland. Når han nu arbeider for tilslutning til Arbeidsbyrået, vil han vel utvikle sig til å bli en av de som i Genf holder foredrag om offensiv mot Sovjet-Russland for derigjennem å få gjennomført den *nye revolusjon* han har spådd. Er det nogen som tror at Arbeidsbyrået vil opta en effektiv kamp mot *arbeidsløsheten* f. eks.? Den statistikk som er utarbeidet av de kapitalistiske agenter i byrået i Genf tar sikte på å fremstille det slik, at arbeidernes interesser kan bli minst mulig varetatt. I representantskapet blev det argumentert med at en av Arbeidsbyråets oppgaver var å avskaffe *bedriftssykdommene* innen den kjemiske industri. Jeg vil spørre Jønsson om han er opmerksom på at den internasjonale kapital idag holder på å suge til sig hele den kjemiske industri i dette land? Den operasjon er organisert av den internasjonale kapital gjennom Arbeidsbyrået i Genf. Og den institusjon skal være den rette til å avskaffe *bedriftssykdommene*!

Jeg vil si at socialdemokratenes stilling er konsekvent og klar; de vil samarbeide med kapitalen og borgerklassen. Men de som her indirekte — i mørke — vil gå til Genf, de er arbeiderklassens verste fiender i dette spørsmål. Og det er det Tranmæls forslag i virkeligheten går ut på. Han vil til Genf, men våger ikke å si det til den norske arbeiderklasse. Han venter på en mulighet —

Tranmæl: Jeg tilbakeviser den slags svindelaktige påstander!

Lars Nilsen: Når muligheten inntreffer, da går Tranmæl med til dette røverbyrå. Derfor må det forslag Volan, Aas og Mørk har optatt, få tilslutning av alle klassebevisste arbeidere på denne kongress. —

Efter forslag av *ordstyreren* blev det besluttet å sette strek. Han oplyste at det av Rothaug bebudede forslag var fremsatt av *Rothaug* og *Aksel Jakobsen*, Grønvold Fyrstikkerarbeiderforening.

A. E. Gundersen: Det er om denne sak blitt laget så meget tungtaleri her i landet, at folk ikke begriper hvad det dreier sig om. Jeg vil minne tavarisch Volan om et ord som sier: den megen visdom gjør ham *rasende*. Slik også med hans disipler. Volan hadde slik redsel for Genf at han heller gav avkall på faglig enhet, bare han slapp å komme dit. Så meget nonsens vi har hørt, er det dog et lyspunkt i de foredrag som er holdt av Madsen, Lie og Halvard Olsen. Jeg vil særlig peke på det siste. Hvert lands arbeiderklasse trenger å vinne opinionen for sin sak. Jeg skal ikke hefte mig så meget med de konvensjoner som vedtas, men det statistiske materiale som fremlegges er av veldig betydning. Vi er interessert i at våre kamerater i andre land kommer frem til gode arbeidsfor-

hold; ellers kommer ikke vi heller med. Verden er større enn Norge, og verden er større enn Europa — det ene lands arbeiderklasse er avhengig av det annet. Det er *kjensgjerninger* som skal trekkes frem.

Arbeidsbyrået er — for å bruke et uttrykk så enkelt som mulig — en internasjonal sosialkomité, hvor det legges frem opplysninger av de dyktigste folk på alle områder. Men *Arbeidsbyrået* kan ikke gjennomføre reformene, som enkelte snakker om; det må skje i hvert land ved vår egen innsats.

De engelske arbeidere er blitt så populære. De har representant i Arbeidsbyråets *styre*, de! Det er mr. Poulton i Skotøiarbeiderforbundet. De *norske* arbeidere finner det nødvendig å ha representant i — Vinmonopolet! De satte inn ham som er selve chefen — *var* det, iallfall.

Madsen var bange for å komme i slett selskap. Jeg vet ikke om han dermed sikter til de danske og svenske og andre lands arbeidere. Når han nu omvender sig, og forsøker å omsløre sig med litt falske fraser, ønsker vi ham velkommen. Det skal en viss *karakter* til det å omvende sig. Det er mange som fortsetter i dumheten — som munken Volan.

Aas: Den sak vi behandler, hører ikke til dem som kan fremmes ved at man avleverer en del vitser, som Gundersen her har gjort; den er av større betydning. Det er her *fastslått*, at byrået er opprettet etter påtrykk av arbeiderklassen som følge av den revolusjonære stemning som var etter krigen; videre er det godtgjort, at den tvang som kapitalistene blev pålagt her, har de søkt å *tri sig fra* siden. Min overbevisning er den, at dette byrå ikke vil bli noeget, før arbeiderne *på nytt* stiller sine krav — før en ny revolusjonær stemning tvinger de som sitter der til å gjøre noeget for å søke å berolige arbeiderne. *Hvem* er det som driver frem reformene? Det er arbeiderne, og det skjer gjennom deres daglige arbeide og kamp.

Vår tidligere stilling har vært klar og grei; den har gått ut på hel avvisning av samarbeide med Arbeidsbyrået. Man har sett det som et spørsmål av stor prinsipiell betydning. Nu vil man inn på en ny linje. Selv Tranmæl, som tilsynelatende er mot Genf, foreslår at vi skal invitere en kommende kongress til å ta spørsmålet op, og han vil bøie sig for det som der blir vedtatt, sier han — likegyldig i hvilken retning avgjørelsen går. Det er noeget *nytt* også det, at Tranmæl vil bøie sig for en internasjonal avgjørelse. Men kanskje han på dette område vil være lojal, fordi det faller i flukt med hans syn *nu*. Men han er kommet i skade for å motsi sig selv gjennom det forslag han har stillet. I det øieblikk nemlig som han erklærer å ville renonsere på sin opfatning, viser han at den ingen verdi *har*.

Man sier at der er holdt en masse kraftige taler nede i Genf. Hva! har disse taler, og de kommisjoner som er nedsatt, betydd for arbeiderne i praksis? Hva! gjøres det f. eks. for de kjempende kinesiske arbeidere? De samme folk som klapper til disse taler, sier at de ingen midler har til å støtte et undertrykt lands arbeiderklasse i dens kamp for forbedringer — men send en mann til Genf, så skal vi klappe til ham! Det er «realiteten» i det arbeide som *der* fores.

Det er malplisert av Tranmæl å ville søke en internasjonal avgjørelse, som skal binde oss i dette spørsmål. Vi vil ikke la oss *tvinge* inn

i Arbeidsbyrået; vi vil heller ikke tvinge andre vekk derfra. Men vi sier, at vi vil ikke gå inn der, for det er i strid med vår klassekamplinje. Jeg vil anbefale kongressen å fastslå en klar og grei linje her. Vi følger klassekamplinjen, ikke *borgfreds*linjen!

Oksvik: Det var et godt råd Aas gav kongressen her; det høres svært bestikkende. Det faller inn i den tone vi lenge har hørt. Vi er kommet inn på et felt hvor ennå en del folk evner å snakke sig op i ekstase. I det daglige liv i fagforeningene har vi i stor utstrekning måttet slutte med det — vi har måttet ta *praktiske hensyn*. Selv Madsen, som idag viser at han er på vei til en annen erkjennelse, tør ikke stå op og si sin mening uten å gi det en revolusjonær begrunnelse. Jeg nevner det for å vise den forvrøvlede situasjon som er til stede i vår bevegelse.

Når vi skal se på disse ting, er det klart at russerne ikke kan bli vårt eksempel her. De handler vesentlig ut fra andre forutsetninger. Vi må innstille vårt arbeide efter linjer som kan være praktikable for oss. Og da kan vi ikke nøie oss med teorier, resolusjoner og fraser, for de løser ingenting. Våre broderland har også handlet ut fra det som *de* mener tjener klassen best. De samme problemer melder sig nu hos oss. Vi har hørt den russiske representant tale. Men ingen ansvarlig mann har turdet anbefale oss i Norge å følge de russiske linjer i *praksis* — selv ikke de uansvarlige, som vi også har mange av. Reaksjonen har alltid fulgt på de svulstige resolusjoner. Hverken Tranmæl eller Scheflo er blitt socialministre på den agitasjon. Vi har fått en Oftedal i stedet. Arbeiderklassen har ikke bygget på en linje som kunde evne å gi den *makt*. Dette er det nødvendig å understreke for å belyse humbugen. Man kan vel da holde op med preket om de «revolusjonære» kontra reformistene.

Tilbake står da den annen linje: om vi *kan* og *vil* gjøre noget for å bedre arbeiderklassens forhold ved praktisk arbeide, både nasjonalt og internasjonalt. Tranmæl snakket om den internasjonale linje og innstilling. Han har selv manøvrert sig bort fra enhver internasjonal forbindelse. Den slags folk skal da helst snakke lite om det. Det er riktig at hans forslag er et sabotasjeforslag. Men så har han jo i sin tid vært en ivrig talsmann for sabotasje. Jeg synes dog at den sabotasje som *her* skal brukes, blir en sabotasje mot arbeiderklassens interesser. Hvis man *toler* internasjonale forpliktelser, må man være med å *delta* med de andre og solidarisere sig med de forsøk som gjøres for å bryte en bresje i muren under arbeiderklassens vei fremover. —

Ordstyreren: Det er fremlagt for dirigenten forslag om at vi skal fortsette til kl. 3 uten avbrytelse og så heve møtet for idag. Jeg må advare mot det — vi må se å komme videre.

Ved *votering* blev forslaget forkastet.

Kregnes: Når vi fra arbeidsplassen kommer hit og skal ta stilling til det som her foreligger, stiller spørsmålet sig naturlig slik: hvilken betydning har Arbeidsbyrået for oss? Det er ikke en kamporganisasjon eller en organisasjon som bygger på klassekampens grunn. Det er opprettet nødtvungent for å legge *demper* på stemningen. Hvis vi mener at det er en institusjon til bekjempelse av arbeidernes interesser, da må vi ta avgjort stilling. Arbeidsbyrået har vært med på å ødelegge 8 timers dagen

i Tyskland. Det er den hjelp man har fått. Men man har ikke fått hjelp til å *innskrenke* arbeidstiden. Og den hjelp får vi heller ikke. Vi skal si fra her på kongressen, at den institusjon vil vi ikke ha noget å gjøre med. Jeg vil be også Trammæl her ta klart standpunkt og ikke komme med noget «bakefter», som arbeiderklassen reagerer mot. Ta det forslag tilbake og si klart og tydelig fra! — Den svenske gjest sa igår at i tilfelle vi bryter den forbindelse, vilde han ikke ha noget samarbeide. Det bringer mig til å minnes en uttalelse av den svenske «Social-Demokraten», som betegnet jernstreiken som et *lik i lasten*. Det var den offisielle opfatning blandt lederne i Sverige. Men den blev fordømt på arbeidsplassen, uansett politisk meningsforskjell. Det tjener ikke nogen til ære at vi skal bringe et slikt budskap tilbake, at går vi ikke til Genf, vil den svenske landsorganisasjon ikke ha noget med arbeiderne i Norge å bestille. Jeg tror ikke det vil vekke gjenklang blandt våre kamerater i Sverige heller. Vår oppgave idag er å fremskape en internasjonal kamporganisasjon, gjennom hvilken arbeiderne kan erobre sig en slik maktstilling at de er i stand til å gjennomføre dagskravene og nærme sig det *endelige* mål.

Rich. Hansen: En hel masse av representantene møter med tvunget mandat til å stemme for det som deres parti eller samorganisasjon har besluttet på forhånd. Men jeg vil spørre om man på «arbeidsplassen» — slik som slagordet går — er blitt *orientert* om Arbeidsbyrået og hvad det er? Jeg tror at større svindel enn den som er drevet nettop i denne sak, skal man lete lenge efter. Man har gitt arbeiderne det inntrykk, at det skulde være å «alliere sig med kapitalistene» om man deltok i byråets møter. Volan har fått alt sitt innblest fra Hjørnet her borte, så det kjenner man på forhånd. Også Trammælpressen har gjort alt for å diskreditere Arbeidsbyrået i arbeiderne øine. Men Trammæls foredrag kunde likeså gjerne konkludert med *flertallets* forslag som med hans eget, for hans eget sier jo ikke stort.

Volan syntes næsten det var stas at vi var sammen med Siam, og at Regjeringen fortsatte med å sende en siameser dit. Videre henviste han til sitt store lys Fimmen — han fikk jo selv Fimmen her op. Og Fimmen har naturligvis pliktskyldigst sagt det som han mente arrangørene vilde ha frem. Men vi har hørt at Fimmen optrer anderledes når det gjelder hans egen organisasjonsvirksomhet. Han har sendt henstillinger til Arbeidsbyrået også sammen med Levnettsmiddelarbeider-Unionen. Jeg fant det derfor høist påfallende, da jeg leste hvad han hadde sagt i foredrag her. Han skal også ha sagt at det ikke er holdt en socialistisk tale på arbeidskonferansene. Det kan han si her i Norge, for ingen her i landet har fått protokollene referert. Her er vi nemlig så radikale at vi holder oss utenfor. Derimot vil man ha et «sterkt skandinavisk samarbeide». Jo, jeg sier takk. Men når det gjelder spørsmålet om Genf, da sier man: reis og ryk! Det er *nydelig* å gå frem på den måte. Det er notorisk at man har savnet den norske fagorganisasjons representanter der nede. Men vi har ikke villet legge to pinner i kors for å støtte dem, når det gjaldt å fremme en sak. — Jeg er ikke så naiv å tro, efter all den agitasjon som er gått forut i denne sak, at flertallets forslag vil bli vedtatt. Men hvis det *ikke* blir vedtatt, vil jeg anbefale at man stemmer for Rothaug's for-

slag, om at det skal være adgang for forbundene til å la sig representere. Hvis det kreves av deres internasjonale forbindelser, og hvor det finnes ønskelig av hensyn til vedkommende gruppes forhold. Hvis arbeidskonferansen neste år får til behandling det forslag som er innsendt bl. a. av Fimmen, om at det skal være forbudt å bære tyngre sekker enn 75 kilo, bør den organisasjon som har interesse av å sikre det forslag vedtatt, få anledning til å være med. Derfor stemmer jeg subsidiært for det forslag.

Eftermiddagsmøtet søndag.

Ordstyrer: *Halvard Olsen.*

Protokollen blev godkjent.

Debatten fra formiddagsmøtet fortsattes.

Et forslag av *ordstyreren* om å innskrenke taletiden til 5 minutter blev vedtatt med 57 mot 53 stemmer.

O. L. Strøm, som var tegnet som første taler, vilde efter dette som protest frafalle ordet.

Slåttelid: Som oplyst flere ganger, kom denne sak frem i representantskapet på grunn av en skrivelse fra vårt forbund, som hadde fått en henvendelse herom fra den internasjonale organisasjon vi står tilsluttet. At spørsmålet blev reist på denne måte, kom overraskende, iallfall på mig. Jeg tillot mig å si i representantskapet, at jeg ikke trodde flertallet av industriens arbeidere var enig i det forslag. Det viser sig også nu av dagsordenen, at på de større arbeidssteder som Odda, Rjukan, Høyanger, Tyssedal og Eydehavn, hvor vi har avdelinger, har medlemmene *tatt avstand* fra den linje og krevet avbrytelse av forbindelsen med Arbeidsbyrået. Arbeiderne i den kjemiske industri forstår, at det som er å gjøre, må de *selv* kjempe frem. Derfor er jeg også forbauset over det forslag som er stillet her av Rothaug, og som går ut på å holde forbundene adgangen åpen til å la sig representere. Er det i overensstemmelse med opfatningen i avdelingen på Meraker det? Absolutt ikke. Det forslag savner ethvert holdbart grunnlag. Jeg anbefaler at man samler sig om mindretallets, Volans, Aas og Mørks forslag.

Bjurstrøm: Vår prinsipielle stilling til dette spørsmål skulde på forhånd være gitt gjennom de beslutninger, som tidligere er truffet. Med hensyn til Arbeidsbyrået i Genf lar det sig vel vanskelig benekte, at det i mer eller mindre grad er en institusjon i *arbeidskjøpernes* hender. Arbeiderne har ingensomhelst bestemmende innflytelse i dette byrå. Vi har ikke sett et eneste praktisk resultat av Arbeidsbyråets virksomhet — ikke ett spørsmål er løst til arbeiderklassens fordel. Vi har knesatt i vår fagorganisasjon den revolusjonære klassekamps *prinsipp*. Men deltagelse i Genf fører til samarbeide med dem som vi er innstillet på å føre uforsonlig klassekamp mot. Det blir en dobbeltstilling. Det er nødvendig å få et klart og greit standpunkt her. Mindretallet sier kort og godt at Landsorganisasjonen skal *avbryte* forbindelsen med byrået. Ved å slutte op om det er vi i beste overensstemmelse med arbeidernes stilling til den sak. I forbindelse med debatten igår kom den svenske gjest med en del

uttalelser som forekom mig ganske drøie. Han «krevet» så å si på sin organisasjons vegne at den norske fagorganisasjon skulde endre sin tidligere beslutning. Vi er villig til å samarbeide om dagsaktuelle kampspørsmål. Men utover det kan intet *kreves*. — Jeg vil fraråde vedtagelsen av Rothaug's forslag.

Rungstad: Det er besluttet her at fagorganisasjonen skal stille sig utenfor de politiske stridigheter. Det er klart, at hvis den ikke var kommet *op* i de stridigheter, vilde det heller ikke blitt den motstand mot Arbeidsbyrået og vår deltagelse der. Jeg synes det vilde være i flukt med den enstemmige beslutning vi fattet under punktet om de internasjonale forbindelser, at vi også ryddet bort den hindring som står i veien for at vi med god rett kan kreve å komme sammen med dem som står i Arbeidsbyrået. Ellers blir det ikke *harmoni* i de ting. Jeg tenker at de ferreste som har stemt for å protestere mot byrået, har satt sig inn i den virksomhet byrået utøver. Men det daglige drypp har virket. Jeg har hatt anledning til å følge med i det som er blitt utsendt fra Arbeidsbyrået, ukentlig og månedlig, og det er av den største betydning for dem som stiller med et fagforbund. Jeg skjønner ikke at nogen fagforeningsmann tar skade av om han drar sig til nytte disse opplysninger. At man dermed «opgir klassekampen», er *floskler*. Og den slags brukes av 17 mai-arrangøren Mørk! Med hensyn til det subsidiære forslag, vil jeg selvfølgelig stemme for det. Men vedta *flertallets* forslag — for den norske Landsorganisasjons æres og honnørs skyld! Derved stiller vi oss på linje med de skandinaviske broderorganisasjoner.

Lystad: Det var en besynderlig beslutning den i representantskapet, sa Tranmæl. Ja! Men da må vi se å få slutt på den besynderlighet. Og det er jo det han vil. Men så vil han det *ikke* allikevel! Det er også en besynderlighet. Madsen snakket om Herrens utvalgte og så bortover. Det var et fint kommunistisk foredrag, som han næsten alltid pleier å holde. Men jeg tror lite på det. Skal vi gå til de russiske arbeidere, må vi gå *uten* Madsens anbefaling.

Hulthin: Det er blitt som en rød klut for en stut, det ordet Genf. Og ennu er det enkelte som søker å ri på det. Tranmæl sa, da han blev oppstillet til stortingskandidat av arbeiderne i Oslo, at stortinget skulde være en talerstol for arbeiderne — en tribune fra hvilken man kunne vinne pro-selytter, selv om man var i mindretall. Også mindretallskommunistene har fått direktiver fra Moskva om å sørge for å stikke sig inn — i sytendemaikomiteén og alle steder. Da forstår jeg ikke det som de kaller «stillingen til Genf». Vi er faktisk enig alle sammen om realiteten, således som det også viste sig i den enstemmige beslutning i det internasjonale spørsmål. *Forbundene* har tidligere fått tillatelse til å la sig representere ved spesielle saker i Arbeidsbyrået, med konsens av Tranmæl og Volan. Da virker det besynderlig at man skal ri kjepphester, når det gjelder Landsorganisasjonens stilling som sådan. Jeg vil stemme for flertallets innstilling, overensstemmende med den praksis som er blitt fulgt.

Arthur Olsen: Det er en ganske forkjært opfatning som hevdes her av mange av de som er mot representasjon i Genf. Det er til stede en sterk radikal strømning blandt arbeiderne i mange land, og det vil natur-

lig prege også Arbeidsbyrået. Efterhånden som arbeiderklassen vinner øket politisk makt, vil også det komme til å sette sig spør på arbeidskonferansene og prege deres beslutninger. Jeg er enig i flertallets forslag, selv om jeg skulde ha ønsket det sterkere formet. En samlingskongress' standpunkt vil efter min mening være aldeles gitt — *for* representasjon. Det må vekke eiendommelige følelser blandt de danske, svenske og finske representanter, når de møter i Genf, å se at deres norske kamerater stiller sig på avstand. Det forekommer mig at *det* standpunkt sterkt nærmer sig en siamesisk opfatning. Vi kan ikke avskjære oss fra den verdenstribune som Arbeidsbyrået er, og aller minst må vi svikte våre skandinaviske arbeidsfeller. Vi skal ikke gjøre oss til *streikebrytere* overfor våre kameraters kamp nede i Genf.

Karl Iversen: Jeg måtte som arbeide bite merke i Teigens tale. Han sa at hvis det var «formålstjenlig», lot vi oss representere; hvis ikke, lot vi det være. Det blev gitt mange gode løfter i innledningsforedraget. Og sådanne har vi jo så ofte fått fra dem som gjerne vil pleie samarbeide. Men det blir et negativt resultat for den arbeidende klasse. Det skal vel ganske meget til for å få flertall i dette Arbeidsbyrå, når arbeiderne bare har en fjerdepart av mandatene og det kreves to tredjedeler for å fatte en beslutning. Hvis vi vil benytte vår organisatoriske makt, behøver vi ikke å sende nogen representant til Genf fra Norge iallfall. Og når vi får en felles internasjonale, kan vi arbeide i fellesskap for å skape bedre arbeidsforhold over hele verden, *uten* nogen borgerlig melleminstans. Det er bedrøvelig å høre for oss kroppsarbeidere, at ledelsen vår skal være så optimistisk at de vil forlate den direkte aksjons vei.

Systad: Alle erindrer hvem som laget fredstraktaten; det var den franske tiger og arbeidereter Clemenceau, foruten Wilson — den syke mann — og den største lurifass av dem alle, Lloyd George. De var typiske representanter for kapitalistklassen. Når avsnittet om Arbeidsbyrået kom inn i traktaten, var det følgelig som en foranstaltning til beskyttelse for den besiddende klasse. Man slengte det kjøttben til arbeiderne — der har dere en talerstol! Og *det* var kanskje en av årsakene til at vi ikke fikk revolusjonen efter krigen. Dette, som danner bakgrunnen for hele institusjonens opprettelse, skal vi være opmerksom på, uten hensyn til hvad man kan mene om nytten av å bruke denne talerstol eller ikke. Det har vært adskillig vakling hos oss i internasjonale spørsmål. Representantskapets avgjørelse mener jeg var uheldig; man skulde la latt den sak gå over til kongressen. Som forholdene er, tror jeg vi må *vente* ennu en tid, til det hele er klåret mere av også internasjonalt, før vi tar et skritt som binder oss i dette stykke. Og vi har *råd* til å vente. Vi står derfor ikke uten forbindelse med de internasjonale organisasjoner med hvilke vi samarbeider.

Harry Nilssen: Det er all mulig opfordring til å diskutere dette spørsmål saklig og rolig. Jeg vil takke den russiske gjest for at han leverte et slikt utmerket innlegg og gav våre hjemlige skrålhalse en smekk på nesen. Det har vært skrålet meget, men *diskutert* spørsmålet har vi ikke gjort. Spørsmålet om Arbeidsbyrået har jeg ikke tatt alvorlig standpunkt til før efter siste representantskapsmøte. Og jeg tror ikke

jeg vilde ha gjort det da heller, hvis forslaget ikke var kommet fra en mann som Jønsson — i betraktning av de synsmåter han representerer. Jeg vil si, at den debatt som er ført her, har gjort mig godt, for her er vi kommet inn på selve spørsmålet. Teigens tale gjorde at jeg blev litt skamfull — og flere blev vel det — over at vi her i Norge ligger så langt tilbake i socialpolitisk lovgivning. Men vi på arbeidsplassen ligger langt tilbake for den reformlovgivning som de *borgerlige* har fått *gjennemført* i dette land! Jeg tør holde på den påstand. Det som Arbeidsbyrået har beskjeftiget sig med, er å fremme positive tiltak. Og det kaller jeg fremskritt, ikke *tilbakeskritt*. Å ville si noget annet er sludder. Jeg kan heller ikke forstå, at det å diskutere med motstandere skulde være nogen «borgfreds»-linje. Jeg hadde bestemt mig for å stemme for Traimæl og Guldvoogs forslag, men efter at Rothaug har fremsatt sitt, vil jeg stemme med flertallet for å få anledning til subsidiært å stemme for det forslag.

Berby: Jeg er på ingen måte enig i at det er *medlemmene* av det Kjemiske Industriarbeiderforbund som er rådspurt i denne sak. Da vi hadde landsmøte, var det spørsmål overhodet ikke oppe. Ikke desto mindre tok Jønsson det straks efter frem i forretningsutvalget, og det blev sendt videre til Landsorganisasjonen. Jeg protesterte i hovedstyremøtet; der stillet Jønsson kabinetsspørsmål for å få et tillitsvotum i den sak, og han fikk det — mot 4 stemmer. Men selv om det som er foretatt har fått sin foreløbige godkjennelse der, betyr det på ingen måte at spørsmålet er blitt forelagt medlemmene. Jeg vil protestere mot den måte det er blitt behandlet på av vårt forbunds forretningsutvalg, likesom man må ha lov til på Landsorganisasjonens kongress å protestere mot *representantskapets* beslutning. De informasjonen man har talt om, og som det skulde være av nytte å få, kan man skaffe sig på annen måte — når man har fått sin faglige internasjonale, om ikke før. Man legger vekt på byrået som en talerstol til påvirkning av opinionen. Jeg vil påstå, at når arbeiderne er sterke nok til på organisasjonsmessig måte å tilkjempe sig en posisjon, da — og først da — blir det stadfestet ved lov, som den *kjensgjerning* det er. Men arbeidskjøperne og borgerstaten vil gi det skinn av at det de gir, det gir de frivillig, av sin nåde — og på den måte søkes opinionen påvirket fra *det* hold. Jeg mener at vår første plikt er å inngi organisasjonens medlemmer troen på sin egen styrke.

H. Eriksen: Jeg hørte oppmerksomt på den russiske gjests tale, og jeg innrømmer at det var en ypperlig tale — det var meget godt i den. Men den var samtidig preget av synet på de rent russiske forhold, og bygget op på den grunnsetning at arbeiderklassen ikke når frem til sluttmålet uten gjennom en revolusjonær omveltning. Men er forholdene i Vest-Europa slik idag at arbeiderklassen praktisk kan innstille sig på det? Jeg tror ikke det forholder sig slik. Hvis man imidlertid mener — de som har gitt sig den kommunistiske lære i vold — at man skal gjøre forholdene *sluttest mulig* for å komme frem til revolusjonen, da deltar man naturligvis heller ikke i de forsamlinger hvor opgaven er å gjøre det *best* mulige ut av det. Det er greit og helt naturlig. Jeg tror at adskillig med fordel kan utrettes, hvis man *vil* ha noget gjort. Det er snakket av flere

om nytten av en propaganda fra talerstolen i Genf. Jeg tror ikke det er det viktigste, men at de rent positive tilfelle man kan fremholde, har større betydning ved en representasjon enn det som kan opnåes ved en almindelig agitasjon. Jeg slutter mig til forslaget fra flertallet.

Arntsen: Min opfatning har fra første dag vært, at det er en faglig linje og en politisk linje. I representantskapet inntok jeg et desidert standpunkt for den *faglige* linje. Hvis man mener noget med faglig enhet, kan vi ikke holde oss for gode til å møte med de andre for å kjempe for for felles sak. Det er imidlertid merkelig hvor lite konsekvente vi er på denne kongress. Vilde man følge det samme prinsipp i de politiske forsamlinger, kunde man jo også si der at vi «furter og vil ikke mer». Men nu går det an å sitte også i Stortinget. (En gang blev det talt om stortingsmannsstreik.) Den russiske representants innlegg var saklig og greit. Men når man skal stille sig på avstand av Genf, hvorfor ikke da anbefale å trekke arbeiderrepresentantene tilbake *overalt*? Tror man at arbeidernes deltagelse i Arbeidsbyrået forhindrer den sociale revolusjon, når tidens fylle er kommet? Ingen *tror* det. Men det er blitt en politisk teori. Det er vanskelig å innta mellomstandpunkter her. Men samtidig må jeg være enig med Trammæl i, at blir det en faglig internasjonale omfattende alle lands arbeidere, da har *den* den største autoritet i den sak. Hvis så også russerne kom med, blev det sikkert populært også for de andre å følge den samme vei. Jeg anbefaler flertallets forslag.

Litsheim: Når Rothaug snakker om det Kjemiske Industriarbeiderforbunds befatning med denne sak, mener jeg det var en *strek* som blev gjort av vedkommende formann like overfor arbeiderne, da han tok den stilling han gjorde. For det var noget som *arbeiderne* ikke hadde gitt sin tilslutning til. Det er forresten rart at han ikke skulde være til stede her. Han er vel reist til Høyanger for å utføre det oppdrag byrået har gitt ham — for å få igjennem en tariff til arbeidskjøpernes beste, kan jeg tenke. Jeg fordømmer Genf, ikke for Arbeidsbyråets skyld, men fordi jeg ser hvordan de behandler arbeiderne når de kommer tilbake. For øvrig mener jeg at vi ingen interesse har av å alliere oss med kapitalistklassens representanter i utlandet.

Halvard Olsen: Mot vanlig var Mørks innlegg idag meget dårlig. Men det henger sammen med at han idag forsvarte et forslag han selv i realiteten ikke er enig. Han sa at skillet var Halvard Olsens voldgifts-, borgfreds- og forhandlingslinje, *mot* Mørks klassekamplinje! Mørk er et betydelig medlem av Oslo bystyre, og der stiller han på en dyktig måte med melkelitre og skosåler. Der er han fullblods reformist. Jeg finner det forståelig at Volan og Aas inntar det standpunkt de gjør, men ikke at Mørk med *hans* opfatning er kommet i det selskap. Mørk er blitt en siamesisk tvilling — det er Norge og Siam som går sammen, og Mørk er den norske representant.

Jeg vil si med hensyn til min stilling til spørsmålet, at jeg gjerne vilde få lov til å votere sådan, at jeg får stemme subsidiært for Trammæl og Guldvogs forslag med tillegg av Rothaug, og jeg vil anbefale kongressen — forsåvidt flertallets forslag *ikke* blir vedtatt, hvad jeg ikke håper — at den stemmer på samme måte.

Foss: Til Rothaug's rotete forslag er bare å si at det ikke vedkommer det vi her snakker om. Lie sa at Regjeringen vilde opnevne efter fritt valg, hvis Landsorganisasjonen lot være. Ja, ja, la Regjeringen opnevne, hvad fanden vedkommer det oss? Ingen vil vel påstå at Borgen og fru Kjelsberg representerer arbeiderne, når en borgerlig regjering opnevner dem og de ikke er innstillet! Jeg påstår den ting, at man tar skade på sin sjel, når man sender representanter dit som føres direkte inn i borgfredspolitikken; det påvirker arbeidernes ideologi. Halvard Olsen vilde ha voteringsmåten lagt til rette på *sin* måte. Jeg finner den helt forkastelig. I samorganisasjonsspørsmålet blev det stemt direkte for eller mot forandring. Det eneste rette her er å votere over om man skal la sig representere i Genf eller ikke. Rothaug's forslag kan ikke engang tas op til votering.

Madsen: Den siste taler snakket om å ta skade på sin sjel ved samarbeide med andre organisasjoners representanter i Arbeidsbyrået. Jeg vil nevne den kjensgjerning, at «Norges Kommunistblad» er medlem av den borgerlige avisgruppe, hvad «Arbeiderbladet» ikke er. Der kan de samarbeide med arbeiderklassens bitreste fiender — uten å ta skade på sin sjel.

Jeg var forberedt på å bli angrepet av socialdemokrater så vel som av de som *tror* sig å være kommunister. Jeg vil ikke svare på disse angrep. Jeg vil bare si et par ord til våre russiske kamerater. Det utmerkede, saklige innlegg fra det hold har gledet mig. Det var iallfallogisk. Men jeg vil nevne den kjensgjerning, at det russiske folkekommissariat for arbeide står i den nøieste rapport med Arbeidsbyrået, og at den russiske landsorganisasjon har stått i den intimeste skriftlige rapport med byrået siden mai 1922. De får materiale og sender materiale, og byrået i Genf har fra folkekommissariatet fått en skrivelse om at denne utveksling av dokumenter og opplysninger er av der største verdi. Vi gjør det samme i Norge likeoverfor Socialdepartementet, idet vi meddeler hvad som er arbeidernes, de fagorganiserte arbeideres, syn. Men når man kan utveksle meninger *skriftlig*, kan man også gjøre det muntlig — ta en muntlig konferanse; det er ikke nogen prinsipiell uoverensstemmelse i det. Jeg ser på spørsmålet *ikke* som et prinsipielt spørsmål, men som et taktisk spørsmål, hvor opfatningen kan skifte og *må* skifte fra tid til tid, eftersom situasjonen endres. Vi må ikke være slike dogmatikkere at vi ikke kan endre vår taktikk, når dette er klokt og i arbeiderklassens interesse.

W. Lund Olsen: Den russiske landsorganisasjons representant gav et utmerket innlegg, som faller helt i overensstemmelse med synsmåtene hos flertallet av de norske arbeidere på det område. Jeg hørte også med opmerksomhet på Johanssons innlegg; det var det beste som er fremkommet fra reformistisk hold. Men én ting vil jeg sette fingeren på — hans forsøk på ved skremser i ultimatus form å gi de norske organiserte arbeidere *direktiver* i denne sak. Det er en form for argumentasjon som ikke er *ny*, men jeg trodde riktig nok at de siste års hendelser skulde ha slått benene undav en slik argumentasjon. Brorskapsfølelsen mellem de skandinaviske arbeidere er så grunnfestet, at den kan ikke rokkes av nogen

enkelte. Jeg håper han vil forstå at denne kongress betrakter sig som en suveræn forsamling. Det er ikke noget «solidaritetsbrudd» at vi ikke vil gå til Genf; den russiske kamerat har gitt beskjed om hvad der er vår mening, og den må vi hevde uten å få direktiver i annen retning.

Rudlang: De aller fleste er på forhånd partipolitisk innstillet, hvad jeg ikke er. Det vi her behandler, må sees som et faglig spørsmål. Stillingen er gjort vanskelig ved at der er forelagt tre forslag fra sekretariatet; det blir da ikke så lett for de som ikke er partipolitisk innstillet, å finne frem til det som er det riktige i denne sak. Flere har uttalt sin begeistring over det foredrag som blev levert av vår russiske kamerat. Det syntes som om den russiske terminologi var en annen enn vi tidligere har hørt. Hvis det er riktig å opfatte dette som en *endring*, vil det i høy grad bidra til å lette samarbeidet med anderledes tenkende. Hvad byrået angår, er jeg ennu så desorientert at jeg ikke kan ta en endelig standpunkt. Men det kommer vel flere innlegg. Byrået har fra sin opprettelse sikkert et sterkt borgerlig islett, og sammensetningen tyder også fremdeles på det. Imidlertid får man studere litt mere på det. Min avdeling har vedtatt å slutte sig til mindretallet Aas, Mørk og Volans forslag, men jeg føler mig ikke bundet av det.

Willh. Olsen: Sekretariatet har tillatt sjøfolkene å ha sin representant; da er det besynderlig at man ikke også kan tillate de andre grupper å gjøre det samme. Lie sa at arbeiderne så ikke på *hvem* som kom med reformene, men at de tok mot dem når de var gode. Det er sant det. Vi bakere har fått klander av våre kolleger i andre land for at vi holdt oss tilbake fra det internasjonale samarbeide mellom Arbeidsbyrået. Men vi har funnet å måtte bøie oss for beslutningen på siste kongress. — Man skal ikke «drive arbeiderne inn på fredslinjen», sier man. Men de som taler høiest om de revolusjonære prinsipper, er hver dag med på å drive oss inn på den reformistiske linje. For det hele blir ikke annet enn prat. Jeg tror ikke man behøver å dra så stor omsorg for arbeidernes «sjel» i dette tilfelle; derimot ser det ut til å være galt fatt med de som sendes avsted. Jeg stemmer med flertallet i sekretariatet. Samtidig vil jeg si at votering over Rothaug's forslag er likeså berettiget som voteringen over forslaget under samorganisasjonene.

Oskar Karlsen: Det er sagt av Halvard Olsen m. fl., at Genf er et internasjonalt parlament, hvor man befatter sig med social lovgivning. Det er naturlig at det er stor forskjell på det «parlament» og på de parlamenter vi er vant med. Stortinget er gjenstand for *forskyvning*, mens sammensetningen av Arbeidsbyrået er konstant. Den er foreskrevet i lovene en gang for alle. Hvis vi holder oss borte, får — efter lovene — heller ikke Arbeidsgiverforeningens representant nogen stemme. Man kan da ikke bruke det argument at vi «svikter» ved å holde oss borte. — Her er i denne sak to retninger. Vi mener at arbeiderne kan ikke ved hjelp *ovenfra* komme inn i et socialistisk statsforhold. Jeg synes at Trammæl her måtte kunne gå over til Volan, Mørk og Aas, efter de premisser han har gitt for forslaget. Forbindelsen med Genf er en forbindelse som arbeiderne ikke godkjenner.

V. Nielsen: Jeg hører ikke til dem som tror, at man ved å delta i Arbeidsbyrået vil opnå resultater av særlig stor betydning for arbeiderne. På den annen side kan jeg ikke tro at vi ved å *gjøre* det tar skade på vår sjel eller blir mindre revolusjonære for det. Har det vært mindre klassekamp siden arbeiderne i Europa begynte å sende representanter til Gené? Absolutt nei. Kampene er blitt hyppigere og hensynsløse. Vi skal være klar over, at de faglige internasjonale forbindelser er av så stor betydning for oss, at vi skal ikke på grunn av vår stilling til Gené risikere å miste disse forbindelser. Og det tror jeg vi gjør ved ikke å sende organiserte arbeidere dit ned, som kan representere fagorganisasjonen i Norge. Vi må se dette som et faglig spørsmål. Gjør vi dette, undgår vi en *politisk* votering her og får en votering som gir uttrykk for våre interesser som fagorganisasjonsmenn. Ut fra det syn vil jeg stemme for Rothaug's forslag.

Oskar Olsen: Jeg har inntrykk av at her nettop er snakk om *politikk*, hvad man vel kunde finne et annet forum for. Det er også oplyst at en hel del er på forhånd *bundet* av alle de mange rare fraksjoner, som finnes her på kongressen. — De norske arbeidere har før vært representert av en gårdbruker eller småbruker. Og i det øieblikk denne mann får fullmakt av Regjeringen til å representere de norske arbeidere, får også *arbeidsgivernes* representant stemme. Den ting burde også Oskar Karlsen forstå.

Det har forundret mig at det ikke fra sjømennenes side er sagt et ord i denne sak. Derfor har jeg ventet så lenge med å ta ordet. De kom til sekretariatet og sa at det var nødvendig av hensyn til deres internasjonale forhold at de blev representert ved arbeidskonferansen. Sekretariatet var lunkent til å begynne med, men gikk da med. Er det *politikk* *der* også at de ikke kommer her og sier fra på kongressen? Representasjonen måtte, skulde man tro, ha mest betydning for de som har med trafikken å gjøre. Jeg mener man må se mer praktisk på dette spørsmål, enn man gjør på enkelte hold. Lies utredning forekom mig særdeles saklig og grei, og jeg kan helt slutte mig til den. *Min* votering i denne sak finnes i dagsordenen. For mig er dette spørsmål *ikke* politisk.

Rothaug: Jeg var forberedt på at det spørsmål som var bragt inn fra den kjemiske industri, vilde få en bred plass i diskusjonen. Men det er meningsløst å trekke ned nivået for debatten slik som Litsheim fra Høyanger søker å gjøre. Jønsson er fraværende her — og så sier Litsheim at han er reist til Høyanger for å «vedta et forslag til fordel for arbeidsgiverne». Når man kan nedlate sig til slike uttrykk, da bør hver og en ta avstand. — Leif Foss fant mitt forslag så rotete, at det var meningsløst å vedta det. Jeg tror *hans* linje er slik, at den er på vei til å føre ut i fossen. Slåttelid sier at flertallet av medlemmene innen de største avdelinger har tatt avstand fra forretningsutvalget. Jeg tror ikke det er riktig det. Da man behandlet dagsordenen til denne kongress, var det minst opmøte på de større industriplasser, hvor nykommunistene er i flertall. På de mindre steder — deriblandt også på mitt sted — var opmøtet utmerket. Og *de* har maktet å sette sine synsmåter inn på denne kongress, hvad de større organisasjoner ikke har maktet.

Vårt forbunds stilling er, som jeg før har sagt, diktet av rene praktiske hensyn. Spørsmålet gjaldt i første rekke arbeidstiden i glassindustrien. Og man kan ikke uten videre blåse av den slags. Jeg mener at vi heller ikke fremtidig kan avskjære disse forbund adgang til å være til stede, når de har interesser å vareta felles med sine kamerater i andre land, men må la dem slippe til, hvor de ser en mulighet for å opnå en forbedring. I dette spørsmål er vi i overensstemmelse med det syn som er gjort gjeldende av de respektive fagsammenslutninger. Og det irå man legge en viss vekt på.

Teigen: Jeg tror nok forsamlingen må kunne si det, at der er snakket lite om *saken* under den langvarige debatt. Jeg søkte å legge frem de faktiske ting Arbeidsbyrået beskjeftiger sig med. Men det er få som har befattet sig med dem — de fleste har bygget hypoteser: *hvis* vi får det, og *hvis* vi får *det*. Det er klart, at byrået kan ikke være sådan innrettet at det skal ta særlig sikte på norske forhold og de norske fagforeningsfolks spesielle syn i de forskjellige saker. Det er en *internasjonal* organisasjon, som er kommet i stand efter krav fra arbeiderne.

Når vi forhandler om våre tariffier eller reiser krav til staten og kommunene, blir vi møtt med det at de og de byrder kan arbeidsgiverne eller samfundet ikke bære, og man skylder på den internasjonale konkurranse, som gjør at man blir akterutseilet. Arbeidsbyråets opgave er å arbeide hen imot at det blir nogenlunde de *samme* forhold. Da må vi spørre oss selv: kan arbeiderklassen i alle land alene skaffe sig den sociallovgivning som Norden har? Jeg er så fullstendig enig i klassekampens linje, og at man ikke skal legge sig til ro, om man forhandler med de andre i Genf. Men jeg må også tilstå, at det finnes land hvor arbeiderne ikke *kan* sette makt bak kravene. Og det er land som konkurrerer skarpt med Nordens arbeidere. Slik har derfor spørsmålet stillet sig for de arbeiderorganisasjoner som deltar: skal vi møte der og hjelpe arbeiderne i de mer tilbakeliggende land, reise en verdensopinion og kreve et *minimum av arbeiderlovgivning* — skal vi hjelpe dem på denne måte, eller skal vi si: skaff dere klassekamporganisasjoner og grei dere selv!

Det er vedtatt av kongressen, at vi skal knytte sterkere forbindelser med de skandinaviske broderorganisasjoner. *De* møter i Genf — alle europæiske fagorganisasjoner så nær som Russlands. Går det an å si at disse arbeidere ikke står på klassekampens grunn? Vil denne forsamling slå dette fast, og vil man sette den amerikanske arbeiderklasse op mot disse — vil man f. eks. si at den amerikanske landsorganisasjon er mere revolusjonær, fordi den holder sig vekk fra de internasjonale arbeidskonferanser? Gompers anså byrået *for* revolusjonært for sig. Det er en sak for sig. Men de som deltar der, er fullt så meget i pakt med tiden og utviklingen som nogen annen.

Det har vært mange misforståelser i debatten. Til Oscar Karlser vil jeg si, at *vi* har ikke vært representert i Genf mer enn to ganger, men regjeringen har opnevnt andre, og da har arbeidsgiverne hatt sin fulle stemmerett i alle saker. Og det blir forholdet *fremdeles*, hvilket vi ikke kan forhindre. Vi kan nekte å opnevne, men vi kan ikke nekte regjeringen å gå til andre organisasjoner. Det er disse forhold som de utenland-

ske organisasjoner synes er en så bedrøvelig ting, og de sier til oss: skaff oss en som kan ta til gjennæle mot arbeidsgivernes fremstilling og legge de faktiske forhold frem, slik som dere har det i Norge! Hvis vi kunde opheve byrået og si, at nu skal det ikke være mer av det der, er det en sak for sig. Men tro nu ikke at vi er så mektige! Det vil fortsette sine konferanser, enten vi furter eller ei.

Det er ganske besynderlig at vi skal stelle oss slik, når vi vil ha samarbeide på alle mulige fronter ellers. Vil man også nekte et forbund som mener sig å ha interesse av å møte der? Jeg garanterer for, at hvis de 14 endringsforslag i sociallovgivningen var fremsatt som forslag og kunde bli drevet igjennem i Norges storting, vilde den kommunistiske gruppe skrike det ut som en stor *seier*, og med rette. — Byrået har forbindelse med Folkenes Forbund, det er så; det blir finansiert derfra, og det er ingen billig affære. Også Norge er her med. Men er det ikke også mange andre ting som finansieres av vår statskasse, og som vi er med på? Er det ikke så at vi søker å grabbe til oss mest mulig også der? Hvorfor da gjøre to slags opfatninger gjeldende?

Jeg vil si til dere, at dere får gjøre som dere tror er det beste. Men jeg vil også si, at når vi ikke har noget å *bebreide* Arbeidsbyrået, når de anker som er fremført, faktisk er *uriktige*, og når det spørres om å stå solidarisk med de utenlandske organisasjoner, som ønsker vår deltagelse, da er det et *solidaritetsspørsmål* for den norske arbeiderklasse dette. Vi har aldri pleiet å spørre hvor meget vi får igjen. Vi har alltid gjort hvad vi kunde for å hjelpe dem som ligger tilbake. Da må det sees som et solidaritetsspørsmål at vi er med og vil reise en verdensopinion til støtte for arbeiderne i de land som ligger lengst tilbake både i industriell og annen arbeiderlovgivning.

Volan: Tranmæl sa at dette var i høi grad et internasjonalt spørsmål. Det er på en måte riktig, naturligvis. Men hvordan har forholdet vært tidligere mellem Amsterdam-Internasjonalen og Arbeidsbyrået, for såvidt angår de enkelte landsorganisasjoners representasjon ved byrået? Det var en tid da vår landsorganisasjon *stod* i Amsterdam. Men vi sendte ikke representanter til Genf. Amsterdam-Internasjonalen har aldri *krevet* det. Den betingelse har altså ikke vært til stede for medlemskap der. Er det da riktig å si idag, at hvis vi får internasjonal faglig enhet, skal den internasjonale faglige kongress vedta forpliktende beslutninger for alle tilsluttede organisasjoner om å sende representanter til Arbeidsbyrået? Vi hørte hvad de russiske kamerater mente om dette forhold. De stilte sig *mot* samarbeide med arbeidsgiverne og borgerskapets representanter i Genf. Vi er alle klar over at faglig enhet ikke kan bygges op uten tilslutning fra den russiske Landsorganisasjon. Deres tilslutning er hovedbetingelsen for overhodet å få den i stand. Og vi har sagt at vi står på samme linje som den russiske landsorganisasjon. Er det da riktig for oss her å ta en forhåndsbeslutning i et spørsmål, som det innen fagorganisasjonen er en dyptgående politisk og taktisk meningsforskjell om?

Madsen sa at socialdemokrater og kommunister sitter sammen med fascistene i det italienske kammer. Ja, det kan være så at de har sittet og kommer til å sitte der. Jeg tror dog ikke at en socialdemokrat eller

kommunist i Italia hilser med *glede* representanter for de fascistiske organisasjoner. Men det var det som Albert Thomas gjorde, direktøren for Arbeidsbyrået — en mann som også er gitt betegnelsen *socialist*. Han brukte nettop de ord. (Tilrop: Men arbeiderne jaget fascistene! Arbeiderne protesterte.) Men det var den franske socialminister. Og jeg har ikke sett at man har sagt at vi skal ha en *ny direktør* for Arbeidsbyrået i Genf. Lie sa at en kommunist kunde ha bleknet av misundelse over å høre de brandrøde taler der nede. Ja, hvis Thomas' taler *ellers* stod i overensstemmelse med den sats, vilde arbeiderne ha skiftet kulør ved å høre på det — uansett hvad opfatning de *ellers* måtte ha.

Madsen mente utviklingen i Russland vilde føre dit, at arbeiderklassen kom til å få bedre forhold enn de har i de øvrige europæiske land. I det er jeg enig med Madsen. Men hvilken konklusjon trekker han av det forhold? Jo, når russerne har gjennomført det han nevnte, skulde de gå til *Genf* for å fremlegge resultatene. Og da er det klart, sier han, at alle fornuftige mennesker vil si: vi gjør det samme. (Madsen: Ved *revolusjon!* sa jeg.) Det sa du ikke. Hvis du mener *det*, da er jeg enig. Men skal man gå til Genf for å få *beslutning* for en revolusjon? Nei, jeg tror at om nogen år vil hele verdens organiserte arbeiderklasse *få* den forståelse, at det er ingen annen vei å gå enn den vei russerne har gått. Men den støtte vi da venter av russerne, går ikke via Genf; vi venter aktiv støtte fra dem til gjennomførelse av klassens krav. Og den støtte vil vi også få. — Madsen sa videre at det var ikke stor nytte i å vedta gode konvensjoner, når de ikke under de nuværende kapitalistiske forhold kunde settes ut i livet. Gundersen var samtidig inne på konkurranseforholdene innen produksjonen. Jeg vil si til de to, at det er nettop den linje som Arbeidsgiverforeningen søker å få akseptert både i Genf og andre steder. Og aksepterer man *det*, at fordi andre land ikke har gått til å forkorte arbeidstiden, kan heller ikke vi vente det, da har man fullt og helt akseptert Genferlinjen. Men spør man de kjemiske arbeidere her i landet, om de vil opgi kravet om 6 timers skift, fordi man ikke har fått det eller eventuelt kan få det i andre land, vil man få et fulltonende *nei*. På samme måte forbeholder vi oss å kjempe for ferien og det annet.

I formiddag var Halvard Olsen inne på den tanke, at det var om å gjøre å erobre borgerskapets rettsopfatning for arbeidernes krav, for det vilde lette arbeiderne i deres kamp — og for å vinne småborgerskapet var det hensiktsmessig å bli representert i Genf. Han var inne på samme linje i 1922, da fagorganisasjonen stod svak. Jeg synes vi den gang, da det gjaldt den tvungne voldgift, blev *skuffet* over borgerskapets rettsopfatning. Og vi vil bli minst likeså skuffet over de beslutninger og konvensjoner som Arbeidsbyrået i Genf vedtar. Det er utelukkende på basis av arbeiderklassens organisatoriske makt at det vil lykkes å føre kravene igjennem.

Alberti talte om Fimmen som organisasjonsmann og privatmann. Jeg har ikke i de senere år hørt, før jeg hører det her idag, at Fimmen var *for* Arbeidsbyrået. Men det forelå en resolusjon på I. T. F.s møte om at man gjennom byrået skulde kreve rettsforfølgningen mot de organiserte jernbanemenn innstillet. Skulde Fimmen stemt *mot* en sådan resolusjon? (*Alberti*: Det var andre beslutninger også!) Vi må selvfølgelig-

lig holde oss til de uttalelser Fimmen selv er kommet med. Vi har hatt representanter for sjøfolkene i Genf, og de selv sier at de ingen som helst interesse har hatt av de konferanser. (*Halvard Olsen*: De har ikke sagt noget her!) Spør dem! Protesterer de, eller er det riktig som jeg sier?

Igår kom den svenske Landsorganisasjons representant med en efter mitt skjønn forblommet trusel. Om det var *ment* som en trusel, vet jeg ikke. Men ikke tror jeg denne kongress lar sig påtvinge en socialdemokratisk politikk, hvis den ikke er *enig* i den socialdemokratiske politikk. — Jeg skal ikke hefte tiden lenger. Jeg vil slutte med å si, at den avstemning som nu skal foretas, givetvis må foregå slik at det først blir en prinsipiell votering over spørsmålet representasjon i Genf eller *ikke* representasjon. Når det *prinsipp* er avgjort, blir det anledning til å stemme for de tillegg og endringer som foreligger. Vi kan ikke ha en votering som muligens leder til at et *mindretall* bestemmer hvad det skal gjøres eller ikke gjøres med hensyn til selve prinsippet. Tranmæl og Guldvoogs forslag til punkt 2 vil bli utnyttet til skade for det arbeide som nu pågår for faglig internasjonal enhet og bør derfor ikke vedtas. Hvis vår organisasjon tar prinsipielt avstand, da har den et prinsipp å følge også på den internasjonale kongress. Hvis kongressen kommer i stand, og det skulde bli en betingelse for tilslutning at man gikk med på å delta i Genf, har vi sagt i det vedtatte forslag, at i tilfelle det er en faktisk uenighet tilstede, skal spørsmålet forelegges medlemmene til uravstemning. Jeg skulde anse det praktisk, at alle de organisasjoner som står på venstre fløy, forsøkte på en felleskongress å komme til *enighet* om hvilken stilling de skulde ta til Arbeidsbyrået i Genf. Det er en linje som er fullt forsvarlig, og som ikke gir plass for noget kompromiss i en sak som denne.

Tranmæl: Det har vært mange politiske vidnesbyrd nu, og vi bør kunne gå over til den praktiske side av saken. Vi kunde gjerne ha sluppet å høre også Volans mange selvfølgeligheter. Det er ikke én her som innbilder sig at sakene organisasjonsmessig skal få sin avgjørelse i Genf. Kravet om 6 timers skift må som alle andre økonomiske og sociale krav kjempes frem av arbeiderne selv. Det som det her gjelder å slå fast, er en prinsipiell politisk linje. Madsen var inne på det som er kjernen. Jeg er enig i hans opfatning med hensyn til samfundsløsningen, om enn jeg er uenig i hans konklusjon. — Det som foreligger til votering, er Landsorganisasjonens prinsipielle stilling til Arbeidsbyrået. Jeg vil si til den svenske gjest, at det er ganske feilaktig at det fra Internasjonalens side er tatt noget standpunkt. Vi kan ikke anerkjenne Berner-beslutningen i 1919, for det første fordi den er uklar, for det annet fordi vi ikke nu er medlem av Amsterdam-Internasjonalen og ikke akter å bli medlem av den nuværende Amsterdam-Internasjonale. Det det gjelder er beslutningene på en virkelig faglig internasjonal kongress, hvor hele Europa og om mulig andre land er med. Og for den beslutning som fattes *der*, bøier vi oss.

Belinkij kunde ikke forstå det standpunkt som Guldvog og jeg inntar. Spørsmålet er ikke reist «for tidlig». Det angår ikke bare de russiske, norske og finske arbeidere, men *oss alle*. Og vi er ikke uberørt av

den stilling som inntas av arbeiderne i de forskjellige land. Om vi er aldri så uenig i Genf, står vi allikevel i et vist ansvarsforhold til byrået så vel som til den engelske, den tyske og andre lands arbeiderklasse. Det som er av betydning her, er at vi kan komme frem til en ensartet stilling. Og om det ikke lykkes å få en beslutning av den felles faglige Internasjonale, som imøtekommer vår opfatning, da er det bedre at vi *alle* møter. En uensartethet her vil bare skade.

Det var begeistring igår, da kongressen enstemmig fattet sin uttalelse om de internasjonale forbindelser. Henger ikke stillingen til Genf også sammen med spørsmålet om stillingen til hele den internasjonale faglige enhet? Det er talt om en «bakdør» i forbindelse med vårt forslag. Har man så liten tro på den kommende Internasjonale, at man betegner den som en bakdørsorganisasjon? Volan mente at en vedtagelse av det forslag vilde bli utlagt av socialdemokratene til fordel for *sin* opfatning, og at det vilde svekke den beslutning vi vedtok igår. Ja, det tør kanskje gjøre det til en viss grad, takket være Volans og hans meningsfelles tåpelighet. De er med på å svekke forslaget ved å redusere den betydning det har.

Det kan ikke være rum her for misforståelse. Oksviks innlegg lå utenfor saken. Det var et partipolitisk innlegg helt igjennem. Jeg vil si, at han bør ikke hovmode sig når det gjelder internasjonale spørsmål. Hvor er *hans* Internasjonale? Fra 1921 til 1923 stod hans parti utenfor enhver internasjonal forbindelse. Senere kom det inn. Men man ser ingen forskjell på partiets politikk, ingen annen ånd. Hvis det var nogen *tak* i Oksviks Internasjonale, hvorfor viste den ikke det under Rulr-okkupasjonen og nu under Marokko-affæren? Det er ingen grunn til å være kiepphøi, men det er grunn for ham til å *skamme* sig over den politiske Internasjonale han tilhører, fordi den er så evneløs. Jeg beklager det. Hvis vi også politisk skal nå frem til én arbeiderinternasjonale, må det være en som har kraft og besluttende myndighet. Og det er det vi trenger.

Rothaug's forslag kan jeg ikke anbefale, i den form det har. Hvor det gjelder de forskjellige forbund, burde det være anledning til, når det ønskes av vedkommende internasjonale sammenslutning, å møte for å gi eller motta informasjoner, likegyldig hvor disse konferanser legges. Men videre synes jeg ikke man kan gå. Forslaget ligger i en annen linje enn flertallets, men det *svekker*. Jeg kan derfor ikke stemme for det, slik som det er redigert, iallfall ikke for passusen om representasjon. Vi må her ta en beslutning for Landsorganisasjonen, som naturlig også må ha konsekvenser for *forbundenes* stilling til den *samme* sak. —

Debatten blev dermed erklært avsluttet.

L. Engen, Jernbaneforbundet, fremla følgende skriftlige erklæring:

Som representant til jernbanemennenes fagkongress i Bellinzona kan jeg bevidne, at hvad Alberti har sagt om Fimmens standpunkt til den resolusjon som blev sendt fra samme kongress til Arbeidsbyrået i Genf, er sannhet. —

Ved *voteringen* blev det vedtatt med 147 mot 76 stemmer at Landsorganisasjonen *ikke skulde la sig representere ved Arbeidsbyråets møter*.

De 147 var: Gunnar Andersen, Kristian Henriksen, J. B. Johansen, Magnus Magnussen, Annas S. Moe, Vestad Moljord, Hans Røste, Simon Simonson, Kr. S. Tamnæs, Peder Vestad, Alfred Fredriksen, Knut Als-gaard, Kristoffer Andersen, Edv. Arnesen, Karl Auten, T. Birkeland, Reidar Eriksen, I. Ertresvaag, Oskar Hansen, Olaf Kregnes, Karl Kristiansen, P. Lystad, Lars Nilsen, Nils Olsen, Fr. Thorbjørnsen, S. Samuelson, Gustav Weie, Vilh. Berntsen; Olaf Abrahamsen, Kr. Bakken, G. Ellingsen, Leif O. Foss, Ole Hansen, Hans Hegg, Karl Iversen, Th. Kristiansen, Lauritz Larsen, Kristian Nilsen, Leonard Nielsen, Kr. Olsen, Øivind Olsen, Valdemar Lund Olsen, Alex. Simenstad, Anton Størdahl, L. Buland, Han-rik Eggen, Albert Hansen, Harald Haare, Hans Johansen. W. Kristiansen, Arthur Berby, Jørgen Børve, Gustav Green, A. Gulbrandsen, J. T. Nico-laysen, Karl Olsen, Kristian Rothaug, Lars Stenklev, R. Brynhildsen, Karl Hansen, Nils Halvorsen, Olav Johannessen, Eugen Johansen, Halfdan Johnsen, Oskar Karlsen, Alf Kristiansen, O. C. Moe, Ole Rinnan, E. E. Rudlang, Johan Samuelson, Chr. Syversen, Anders Birkeland, Idar Hams-aas, Hermand Michelsen, Chr. Systad, Aron Ask, Henry Jakobsen, Ma-thias Larsen, Rudolf Mathisen, Andreas Ek, Edv. Endresen, Alb. Gul-brandsen, Erling Hansen, Ivar Haugrønning, Hedvin Larsen, K. Nedberg, Ola Olsen, Peder Pedersen, C. E. Petterson, Ole Renholdt, Olaf Strand-berg, Andreas Tvedt, Kr. Vold, Ole Helland, H. O. Hovde, Louis Johan-son, H. Adolfsen, C. Gustavsen, Valdemar Nielsen, Paul Amundsen, Hans Fladeby, A. Gundersen, Johannes Johannesen, B. Marvik, Nils Steira, A. Østvik, Johannes Abrahamsen, Vitalis Andersen, Edvardsen, Eugen Berg, A. Eliassen, Ole Hagen, Olaf Hansen, Edw. Mørk, Johan Schwingel, H. Litsheim, Harald Slaattelid, Waldemar Svendsen, Johs. Wilhelmsen, Jo-han Flønes, Bernh. Næsbak, John G. Olsen, Gustav Sundby, Olaf Hin-dahl, Adolf Olsen, Anton Davidsen, Magn. Dybdal, Emil Hult, Karl Aug. Olsen, Joh. Benterud, Karl Bjurstrøm, O. Nordeng, Aslak Slette, Karl Steen, Kristian Viken, Ole Kristensen, Albert Sund, Anton Kristiansen, Johan Skau, N. Stene, Johan Jensen, Josef Jensen, Petter Hansen, Oskar Rønbeck, Elias Volan, Hans Aas og Martin Tranmæl.

De 76 var: Johan Nygaard, Wilh. Olsen, G. Hermansen, Haraldsen, H. Berg, Hulthin, Enok Rasmussen, Rungstad, Emil Torkildsen, O. M. Haugen, Yssen, Ludv. Johansen, Harry Nilssen, E. Gabrielsen, Karl An-dreassen, Clausen, H. Eriksen, Harald Henriksen, Johan Kristoffersen, Aimar Olsen, G. E. Andersen, Kamphus, Olaf Karlsen, Kjeldsen, Kr. Kri-stoffersen, Lindstrøm, Markus Pedersen, Wenge, Aamodt, Engen, Tho-resen, Waatvik, Bøckmann, Aksel Jakobsen, Storaa, Kopp, Einar Ras-mussen, Rich. Hansen, Joh. E. Petterson, Stiklestad, Aarmo, Akselsen, Haslie, Karl H. Karlsen, Andr. Kristensen, Viggo Narvesen, Wiik, Strøm, Johs. P. Nilsen, A. E. Gundersen, Harald Nilsen, H. A. Birkeland, Angel-skaar, Sigrid Dahl, Ingv. Olsen, Knut Petterson, Anders Hansen, Kr. Ol-son, Drammen, Ole Johan Olsen, Hj. Johansen, Gunnar Braathen, Offner, Liljan, Arthur Olsen, Arntsen, Borgersen, W. Gulbrandsen, Daniel Ja-kobsen, Oksvik, Halvard Olsen, Sethil, Ødegaard, Oskar Olsen, Alberti, Eng og Oscar Syvertsen.

Fraværende var følgende 14: Selfors, Hulbak, A. Braathen, Sv. Jo-

hannessen, Fr. O. Johansen, Jønsson, Lund, Siljan, Karl Dahl, Bratsberg, Kr. Jakobsen, Aarøe, Bratvold og Guldvog.

Ved 2. *votering*, som foregikk ved håndsoprekning, blev 1. punkt i flertallets forslag, som tilsvarte punkt 2 i Tranmæl og Guldvogs forslag, *vedtatt* med stort flertall.

Rothaug's tilleggsforslag blev forkastet med stort flertall.

Møtet blev hevet kl. $\frac{1}{2}$ 7.

Mandag 31 august.

Ordstyrer: *Mork*.

Protokollen blev godkjent.

Innstilling om lønninger.

Fra *valgkomitéen* blev referert følgende innstilling:

1. Komitéen innstiller enstemmig at formannens lønn settes til kr. 10,000.00 pr. år.
 • Næstformannens og kassererens lønn settes til kr. 9000.00 pr. år.
 (L. Rungstad forbeholder sig adgang til å opta forslag om kr. 9500.00.)
2. For de ansatte funksjonærer fastsetter sekretariatet lønnen.
3. Det nuværende honorar, kr. 300.00, for sekretariatsmedlemmer og revisorer bibeholdes. —

W. Lund Olsen meddelte at han øptok forslaget fra Trondhjems Jern- og Metallarbeiderforening sålydende:

Lønnen for Landsorganisasjonens tillitsmenn skal være ens og fastsettes til 6000 kroner pr. år. —

Tranmæl (komitéens formann): Når det gjelder dette spørsmål skal man være opmerksom på at det stilles nokså store krav til tillitsmennene. Det bør derfor sørges for at de ikke kommer til å lide ved økonomiske bekymringer. I forbundene varierer lønningene fra 6600 til 9500 kroner — de fleste ligger mellom 8—9000, mens et enkelt forbund er gått til 9500. Det skulde da være rimelig at formannen i Landsorganisasjonen har 10,000 kroner året. Det er *enstemmighet* i komitéen om det, og det bør det da også være her. På siste kongress var det ikke debatt om lønnen for Lian, som blev satt som en personlig lønn på 12,000 kroner. Det er langt mere reelt å ha nogenlunde forsvarlige lønninger og komme vekk fra systemet med honorarer etc. For de to øvrige lønnede tillitsmenn foreslås lønnen satt til 9000 kroner. Jeg vil anbefale innstillingen.

Nils Olsen: Vi står nu i en nedgangsperiode. Det er ikke 90 procent av arbeiderne som tjener 4000 kroner året. Da er det merkelig at vi skal lønne disse så og så høit, for at de ikke skal gjøre noget galt. Jeg er enig i at lønnen skal være *forsvarlig*, men 6000 kroner over grunnlønnen i Norge er dog for drøit. Jeg vil anbefale 7500, og at det blir likt for alle.

Lystad: Hvad vi skal gjøre, er å agitere for tilslutning til organisasjonen på arbeidsplassen; men vi skal ikke ha en organisasjon for å overbetale enkelte. Jeg tror man må kunne greie sig med litt mindre enn 10,00 eller 9500. Det er en fast årlig lønn dette, vel å merke — intet trekk for skoft eller sykdom. Det er klart at formannen har noget å gjøre, men lønnen må allikevel stå i et rimelig forhold. Jeg foreslår at lønnen for samtlige 3 settes til 8000 kroner. Det må være maksimum.

Ordstyreren refererte forslagene fra Nils Olsen og Lystad samt følgende forslag fra *W. Kristiansen:* Formannens lønn settes til 8000 kroner, viseformannens og kassererens til 7000.

Rungstad optok sitt forslag fra komitéen om 9500 kroner for næstformannen og kassereren.

A. E. Gundersen syntes formannens lønn var satt for knapp. 10,500 kroner vilde ha vært rimeligere. Men når valgkomitéen mente at det ikke burde være større forskjell, vilde han ikke opta noget annet forslag.

Lund Olsen talte for forslaget fra Trondhjems Jern og Metall, selv om han var klar over at det ikke vilde opnåes flertall for det overfor den fremlagte innstilling. Forslaget var beregnet ut fra en gjennomsnittlig arbeiderlønn på 4000 kroner med tillegg av 50 procent. Dermed hadde man innrømmet at arbeidernes lønn var for *liten*, samtidig som man sa at tillitsmennene ikke skulde ha en slik sultebetaling. Hvis man skulde stemme over de høieste beløp først, vilde han gå over til Nils Olsens forslag, men begynte man med de laveste, vilde han oprettholde forslaget fra Trondhjem.

Trannøl: Jeg skal ikke komme inn på de forskjellige forslag. Valgkomitéens innstilling er, som nevnt, enstemmig, og flertallet av komitéens medlemmer er representanter fra distriktene og fra arbeidsplassen. Også opposisjonens meningsfeller er enig i det forslag. — Taleren gav ytterligere redegjørelse for forholdene innen forbundene og oplyste videre, at Den kooperative Landsforening avlønnet formannen med 14,000 kroner og sekretæren med 11,000, efter det som sist var fastsatt. Når lønningene i de tilsluttede forbund stort sett lå mellom 8—9000 kroner, skulde man ikke sette lønnen *lavere* for de viktigste stillinger innen Landsorganisasjonen. De folk hadde en utsatt post, de skulde være «huggestabbe» for både den ene og annen og alltid være på pletten.

Nils Olsen fastholdt og anbefalte sitt forslag. —
Strek blev vedtatt.

W. Kristiansen: 8000 kroner for formannen som jeg har foreslått, må finnes å være forsvarlig, og for de to andre er lønnen satt i forhold til det. Disse forslag kan naturligvis diskuteres; derfor er de fremsatt. Jeg går ut fra man forstår at det ikke er av hadskhet eller misundelse disse forslag kommer op, men av hensyn til at mange medlemmer og deres familier lider nød. —

2 minutters taletid blev vedtatt.

Lystad anbefalte sitt forslag — 8000 kroner for alle.

Kamphus foreslo 10,000 for formannen og 7500 for næstformannen og kassereren.

For valgkomitéens innstilling talte *Oksvik, Rothaug, Akselsen, Kr. Henriksen og Torkildsen*.

Halvd. Johnsen støttet Nils Olsens forslag.

Videre talte *J. G. Olsen* for et lavere beløp enn komitéen hadde foreslått.

Bratvold, Alberti og Oskar Olsen hadde ordet til forskjellige replikker i tilslutning til innstillingen.

Videre hadde *Rudlang* ordet.

Nils Olsen tok tilbake sitt forslag til fordel for Lystads.

Ved *voteringen* blev innstillingen for formannens vedkommende vedtatt med stort flertall.

W. Kristiansen tok tilbake sitt forslag om 7000 for næstformann og kasserer.

Ved *voteringen* blev Rungstads forslag — 9500 kroner — forkastet.

Derefter blev innstillingen — 9000 — vedtatt med overveldende flertall.

Innstillingens punkt 2 og 3 blev vedtatt enstemmig.

Valgene.

Valgkomitéen fremla følgende innstilling til valg på *formann, næstformann og kasserer*:

Komitéens flertall (10 medlemmer) innstiller som formann *Halvard Olsen*.

Komitéens medlemmer *O. C. Moe* og *Waldemar Svendsen* (Volan deltok ikke i *voteringen*) innstiller som formann *Elias Volan*.

Til næstformann innstiller komitéens flertall (10 medlemmer) *Jens Teigen*.

Til næstformann innstiller 3 av komitéens medlemmer (*O. C. Moe, Waldemar Svendsen og Volan*) *Gottfred Gerhardsen*.

Til kasserer innstiller komitéen enstemmig *P. Aaroe*.

Tranmæl: Til formann innstiller valgkomitéens flertall, 10 medlemmer, *Halvard Olsen*. Det skjer først og fremst under hensyntagen til kongressen, til opfatningen her. Det er vel ingen som bedre gir uttrykk for stillingen på kongressen enn *Halvard Olsen*, og som dertil har de kvalifikasjoner som kreves. Valget av ham stemmer også med den opfatning som er rådende blandt de fleste av de organiserte arbeidere. Videre er *Volan* bragt i forslag. Jeg oppfatter forslaget på ham nærmest som et uttrykk for minoritetens politiske opfatning, og for så vidt er det intet å bemerke. Der vil vel ikke bli spørsmål om *Volan*, og jeg behøver ikke da å gå inn på hans kandidatur. Som *næstformann* innstilles *Jens Teigen*. Det blev naturlig også spørsmål om ham som formann; han har jo fungert som sådan det meste av året. Men *Teigen* undslø sig på det bestemteste. Derimot er han villig til å være næstformann, og flertallet

anbefaler på det varmeste det valg. Jeg tror den liste som her foreligger, er en *sterk* liste. Det er menn som vil samle, og menn som også har den autoritet og myndighet, som vi trenger i den kommende tid på Landsorganisasjonens kontor. Som *kusserer* innstilles Aarøe enstemmig til gjenvalg; det valg er det da neppe nødvendig å diskutere. Jeg anbefaler komitéens flertallsinnstilling.

O. C. Moe: Når Tranmæl sier at Halvard Olsen er den som har gitt best uttrykk for kongressens opfatning, så er jeg ikke kar om å forstå det. Vi i mindretallet har ikke kunnet forstå det iallfall, og når vi her innstiller på Volan, er det ut fra så vel praktiske hensyn som ut fra et faglig syn på forholdene. Jeg mener at han som organisasjonsmann står fullt på høide med nogen annen — og vi mener selvfølgelig at han står over. Han har vært næstformann i Landsorganisasjonen tidligere. Jeg er overbevist om at han vil komme til å skjøtte hvervet på en fullt tilfredsstillende måte. Volan står så *sterkt* at han trenger ingen på denne talerstol til å holde en agitasjonstale for sig. Jeg anbefaler mindretallets kandidat valgt.

Reidar Eriksen: Man er vant til at det fra Tranmæls side kan sies hvadsomhelst, men når han også vil ha det til at Halvard Olsen bør velges fordi han er i overensstemmelse med de beslutninger som er vedtatt her, da går det over støvelskaftet. Halvard Olsen har faktisk lidt *nederlag* i de viktigste spørsmål som har foreligget her. Det forslag han hadde vært med på om de internasjonale forbindelser, blev trukket tilbake. Og han led nederlag i spørsmålet om Genf. Det samme gjorde Teigen. Hvad Teigen angår, skulde man heller ikke finne hans valg egentlig naturlig efter den optreden han viste mot en av representantene på kongressen.

Lars Nilsen: Når spørsmålet er om de tillitsmenn som skal velges, må man se på den stilling de har inntatt til sakene her. Vi har diskutert den faglige enhet og stillingen til Arbeidsbyrået. Så skulde Halvard Olsen være den som her var i mest kontakt med arbeiderne! Jeg vil tillate mig å sette dette i forbindelse med en uttalelse jeg kom med igår under debatten om Genf. Jeg sa der at Halvard Olsen representerte den retning som vilde til Genf, og det er vel ingen tvil om at Tranmæl indirekte er *enig* med ham i det. Derfor er Halvard Olsen mannen. Det savner ikke logikk. Jeg vil spørre i hvilket forhold står flertallets kandidat til de kamper som er ført, og hvad vil hans stilling være til de kamper som uten tvil vil bli ført? Jeg nevner jernstreiken. Også her falt Halvard Olsen og Tranmæls arbeide i tråd med hinannen. Og det er ingen tvil om at en kombinasjon av de to — med Halvard Olsen i spissen og Tranmæl som sekundant — vil bety et forsøk på i fellesskap å slå ned enhver revolusjonær kamp. Volan derimot har vist, at han forstår å følge utviklingen. I virkeligheten er derfor *han* den som efter de revolusjonære arbeideres opfatning er mest skikket til å stå i spissen for Landsorganisasjonen og til å *føre* de kamper som vil komme. Jeg støtter forslaget på ham.

Tranmæl: Når spørsmålet er om de beslutninger som er fattet, skal man huske at det er flere saker. Vi hadde først debatten om stillingen til

de politiske partier. Representerte ikke Halvard Olsen kvintesensen der, når det gjelder å trekke konklusjonen av den herskende opfatning? Så var det stillingen til den faglige enhet. Var ikke han innleder for flertallet? Gav ikke også flertallets forslag uttrykk for det som blev denne kongress' beslutning? Han var med i redaksjonskomitéen og utformet sammen med Madsen det forslag som blev fremlagt og vedtatt. Man gjør ønhetstanken en dårlig tjeneste ved å gi det utseende av at det her var nogen *deling*. I spørsmålet om Genf som var oppe igår, er det riktig at Halvard Olsen tapte i en votering. Men mindretallets kandidat, Volan, tapte i en annen. Så forsåvidt står de likt. Jeg føler mig overbevist om at Halvard Olsen vil optre og handle fullt i kontakt med kongressens beslutninger i disse spørsmål. Volan kommer med bundne mandater i lommen og forslag som er maskinskrevet på andre hold. Han er ikke skikket til valg som Landsorganisasjonens formann, *aller minst* efter den beslutning som er vedtatt om forholdet til de politiske partier. Spørsmålet om jernstreiken ligger utenfor her; det skulde være behandlet under beretningen. Skal man trekke sammenligninger mellem den faglig taktikk som er anvendt av Jern- og Metallarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet, er det ingen forskjell — kanskje det siste forbund, ledet av Volan, er *mer* «reformistisk», om man skal bruke det uttrykk, enn ledelsen av Jern- og Metall. Man skal være varsom i bedømmelsen, om man vil trekke inn slike ting. Jeg tror en *personlig* vurdering av de to gjør Halvard Olsen selvskreven til valg fremfor Volan. Personlig er Volan en grei kar; hans proletariske innstilling setter jeg pris på, og han har vist sig som en proletar, en *arbeider*, når han er sig *selv*. Men jeg oppfatter hans kandidatatur her for å være nærmest av demonstrativ art. Det samme er tilfelle med viceformannen, Gerhardsen. — Reidar Eriksen nevnte en uttalelse av Teigen, en uttalelse som var revet ut av sin sammenheng. *Her* finner de grunn til å beklage sig, de folk som tåler alt det svineri som seryeres i deres hovedorgan! Og så vil man forsøke å ramme en gentleman i arbeiderbevegelsen som Teigen. (Bifall).

Thorleif Kristiansen: Halvard Olsen er kommet for langt vekk fra jernarbeiderne; derfor har han liten tillit blandt dem. Vi har selv lært ham å kjenne som formann i Jern- og Metallarbeiderforbundet. Derfor kan det ikke hos mig være nogen tvil om hvem jeg skal stemme på.

Rudlang: Jeg hadde det inntrykk at Lund Olsens opptreden nærmest var utslag av en narraktighet. Jeg beklager at Teigen ikke er kommet på forslag, men da han efter det oplyste har vegret sig, faller jo det bort. Da har man igjen de to å debattere om. Jeg trodde ikke at Volans korte formannstid under storstreiken med den berømmelige protokollaffære skulde kvalifisere ham synderlig til det hverv. Jeg stemmer for det forslag som flertallet har samlet sig om. Hvad næstformannen angår, synes jeg ikke det burde være tvil om valget her. Jeg tror de som kjenner Teigen, må være enig i at han er en så real kar som nogen i hvilken som helst stilling.

Strek blev satt.

A. E. Gundersen: Det er blitt et tomrum efter Lian; det tror jeg vi alle vil sanne. Men de meningsfeller jeg har, vil stemme for Halvard

Olsen. Jeg har lært ham å kjenne som en selvstendig og uavhengig personlighet, som ikke lar sig undertrykke av nogen. Han har også store evner, er allsidig og har autoritet innad og utad. Volan kan være bra nok som fagforeningsmann — jeg understreker hvad Tranmæl sa om det. Men man kan vel se bort fra ham i denne forbindelse. Jeg tror at så grei skipper som Halvard Olsen vil bli, vil han nok seile skuta på en tilfredsstillende måte. Om de to andre som er foreslått kan det naturligvis ikke være dissens.

Lystad: Jeg er nødt til å ta ordet til Tranmæl litt her. Han innrømmet at Volan var «proletarisk innstillet». Men en slik mann skal vi altså ikke ha bruk for i den norske Landsorganisasjon. Derimot skrot han sterkt av flertallets kandidat. Når Tranmæl skriver eller taler, vil han ellers gjerne være proletar — den argeste man kan få. Halvard Olsen som person har jeg ikke noget imot. Men når man taler om forbundene og de kamper som er ført, er det ikke *han* som er gått i spissen for de kamper. Valget er vel nok diskutert allerede, men jeg vil si at jeg anser Volan like god og kanskje meget bedre. Hvilke kamper som skal føres, bestemmer iallfall — og heldigvis — den norske arbeiderklasse.

Rungstad: Jeg føler mig ganske overbevist om, at som stillingen er innen Landsorganisasjonen, vil det store flertall av medlemmene være meget tilfreds med den innstilling som er fremlagt. Valget av de to som er foreslått som formann og næstformann, vil bli hilst med glede av alle som setter pris på en Landsorganisasjon som kan ha respekt til alle sider. Valget skulde næsten være selvsagt. At man må ha en politisk motkandidat, er jo ikke til å undgå. Men en *personlig* mannjevning tror jeg ikke ville falle heldig ut for Volan — der tror jeg han vilde komme til kort.

Volan: Jeg vil si noen ord om næstformannen. Gottfred Gerhardsen har stått som formann i samorganisasjonen i Trondhjem gjennom en rekke år, et tillitshverv han har skjøttet til arbeidernes fulle tilfredshet. Han er også blitt gjenvalgt uansett parti. Riktignok sitter han nu som fange på bordsfengslet for sin kamp mot streikbryterne; derfor er han ikke her. Men *det* diskvalifiserer ham naturligvis ikke til stillingen som næstformann i den faglige Landsorganisasjon. — Jeg taler naturligvis ikke for min syke mor. Men jeg kan ikke undlate en bemerkning til Tranmæl, når jeg har ordet. Han skulde være den siste her til å snakke om maskinskrevne forslag osv. fra annet hold. Er der utarbeidet én innstilling i sekretariatet uten at den først skulde sanksjoneres av Det norske Arbeiderparti? Man har sendt maskinskrevne dokumenter over, og det er holdt særmøter av partiets sekretariatsmedlemmer, før de andre blev innkalt. Så det har ikke vært slik at ikke Landsorganisasjonen har stått under politisk formynderskap. (*Bratvold:* Det var den tid *du* var med!) Ja, selvfølgelig. Og Martin Tranmæl var der. *Mine* forslag skrives som regel på Bygningsarbeiderforbundets kontor. — Rudlang gav det utseende av at *jeg* var formann i Landsorganisasjonen ved storstreikens avslutning, fordi Lian var syk. Det var han som var hos Riksmeglingsmannen, som formann i Landsorganisasjonen, den gang storstreiken blev avsluttet. (Tilrop: Du var med!) Selvfølgelig var jeg med. Men Rudlang skal ikke gi det utseende av *jeg* ved den leilighet var formann i Lands-

organisasjonen; det vil jeg ha avlivet én gang for alle. Den historie blev for øvrig opgjort på forrige kongress. Og forrige kongress fikk fullstendige opplysninger om hvordan den avslutning skjedde.

Reidar Eriksen: «Svineri i avisen» — han bør passe på sin egen avis! Særlig i citater av andre kan han få frem de prektigste praktblomster. Man forsøker en mannevning mellem Halvard Olsen og Volan. Jeg har stått i forbund med begge. Det er riktig at Halvard Olsen er selvstendig, men han er som regel *for meget* av det. Han optrer på egen hånd, når det passer. Jeg har sett litt av den «selvstendighet», som ialfall ikke har smakt *mig*. Efter mitt kjennskap til tillitsmennene i Folkets Hus skal man lete lenge efter en som kan få arbeidet undda som Volan.

Tranmæl: Bare en bemerkning til slutt. Volan talte om at det skulde være sendt «maskinskrevne dokumenter fra partiet over til Landsorganisasjonen.» Det virker så usannsynlig at det ikke skulde være nødvendig å tilbakevise det. Det er fullstendig uholdbart, *absolutt*. — Tar man i betraktning de saker som har fått sin avgjørelse her, og gjør man en saklig vurdering av kandidatene, kan det ingen tvil være om valget for begge de foreslåttede vedkommende; det er unødvendig å anbefale flertallets innstilling — den anbefaler sig selv.

Votering foregikk.

Pensjoner.

Valgkomitéen innstillet enstemmig:

1. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å bevilge fru Elida Lian en passende pensjon.

2. D. Jensens pensjon, 1200 kroner pr. år, foreslåes bibeholdt. —

Efter bemerkninger av *Nils Olsen, Teigen, G. E. Andersen* og *Rudlang* blev innstillingens punkt 1 vedtatt mot 2 stemmer, punkt 2 enstemmig.

Lovforandringer (fortsett).

Til behandling forelå § 9.

Strøm gjorde oppmerksom på at man under § 7 ikke hadde vedtatt forslaget om valg av *kasserer*, således som foreslått og forutsatt av sekretariatet.

Aarøe: Sekretariatet var enstemmig av den opfatning, at den valgte næstformann skulde fungere som sekretær, og at denne stilling blev utskilt fra kassererstillingen. Jeg henstiller at man forsåvidt annullerer den votering som er foretatt og vedtar sekretariatets forslag på dette punkt.

Ordstyreren: Vi bør overlate til sekretariatet å ordne med det. Jeg forutsetter at kongressen er enig heri. —

§ 9.

Sekretariatet innstillet, overensstemmende med Skotøiarbeiderforbundets forslag, at tallet 6 i siste linje, punkt 1, blev forandret til 7.

Forslaget blev vedtatt enstemmig.

Punkt 2 var foreslått å skulle utgå. Det blev enstemmig vedtatt.

Valgene.

Ordstyreren: Valget på formann har gitt til resultat at *Halvard Olsen* er valgt med 155 stemmer. Dernæst hadde *Volan* 64, *Nils Olsen* 1, mens 4 sedler var blanke.

Det foretas nu valg på *næstformann*.

Jeg foreslår at kassereren, *Aarøe*, blir valgt med akklamasjon. — *Aarøe* blev enstemmig valgt.

Det foreligger følgende innstilling på øvrige medlemmer av

sekretariatet:

A. Alberti, Norsk Jernbaneforbund. *A. Bratvold*, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. *H. Fladeby*, Norsk Transportarbeiderforbund. *H. Jønsen*, Kjemisk Industriarbeiderforbund. *A. Mølgaard*, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. *Edw. Mørk*, Oslo Samorganisasjon. *L. Rungstad*, Norsk Centralforening for Boktrykkere. *G. Sethil*, Norsk Kommuneforbund. *E. Volan*, Norsk Bygningsarbeiderforbund. *J. M. P. Ødegaard*, Norsk Arbeidsmannsforbund.

3 av komitéens medlemmer stemmer på *Hans Aas* (Norsk Bokbinderforbund) istedenfor *A. Alberti*.

5 av komitéens medlemmer stemmer på *S. Forbord* (Norsk Transportarbeiderforbund) istedenfor *H. Fladeby*.

Aron Ask: Vi har fått en del nye forbund, deriblandt Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet. Dette forbund teller 5000 medlemmer idag, men det har vel større vekstmuligheter enn noget annet, idet godt og vel tyve tusen mennesker er beskjeftiget i den industri som falier innenfor det nye forbunds ramme. Med det store antall forskjellige grupper som det omfatter, er det et forbund som også har chanser for ofte å komme i konflikt med arbeidsgiverne. Det er derfor av interesse for dette forbund og dets medlemmer å stå i så intim kontakt med sekretariatet som mulig. Men det er ikke av valgkomitéen foreslått at nogen fra vår organisasjon gis plass i sekretariatet i de kommende tre år. Jeg vil derfor på vegne av flere tillate mig å foreslå forbundets formann, *Richard Hansen*, valgt istedenfor *L. Rungstad* fra Centralforeningen for Boktrykkere. Det er opført to fra denne gruppe i komitéens forslag; jeg mener at *Mørk* godt kan vareta typografenes interesser, og at det i stedet blir gitt plass for en fra Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet.

Volan: Som det fremgår, skal *Oskar Olsen* fra Transportarbeiderforbundet utskiftes med en annen representant for dette forbund. Flertallet innstiller *H. Fladeby*, mens et mindretall på 3 har foreslått *Forbord*. Alle som har sittet i sekretariatet, kjenner til at det næsten ikke gis en konflikt uten at man kommer mer eller mindre i berøring med transportfagene. Det er særlig havnearbeidernes forhold som her melder sig. Hvis man skal sette inn en ny mann fra Transportarbeiderforbundet, finner dette mindretall at det da vil være naturlig å ta *Forbord*, og det forslag er *Oskar Olsen* også enig i. — Mindretallet har dessuten foreslått *Hans Aas* istedenfor *Alberti*. Det er helt urimelig at det syn på fagbevegelsen, som *Aas* representerer, bare skal ha én mann i sekretariatet. Styrkeforholdet på kongressen skulde tilsi at man fikk 4, og at social-

demokratene skulde ha minst 3. Innstillingen gir absolutt intet uttrykk for dette forhold. Jeg kan opplyse at Forbord står utenfor alle politiske partier; hvilken retning han representerer innen fagbevegelsen kjenner jeg ikke til. Jeg vil si, at denne kongress er ikke sammensatt slik at Det norske Arbeiderparti skal ha absolutt flertall i sekretariatet.

Valget på næstformann.

Ordstyreren refererte valget på næstformann, som hadde gitt til resultat at *Teigen* var valgt med 143 stemmer. Dernæst hadde *Gerhardsen* 58, *Volan* 3, *Sethil*, *Guldvog* og *Aas* hver 1 stemme. 1 seddel var blank.

Man fortsatte debatten om innstillingen på valg av *sekretariat*.

Tranmæl: Det er vanskelig ved et valg som dette å kunne tilfredsstille alle interesser. Man må ta hensyn til de forskjellige *industrielle* interesser og også til de forskjellige *opfatninger* som gjør sig gjeldende innen fagorganisasjonen. Til *Volan* vil jeg si, at det hensyn han synes å legge sterkest vekt på, har ikke spillet inn. Det er en utpreget faglig innstilling, hvad alle kan se. Når *Volan* vil ha *Alberti* ombyttet med *Aas*, viser det at *han* ikke tar faglige, men politiske interesser. Det vil ingen mening være i å sette utenfor her de offentlige tjenestemenn og funksjonærer; de *har* nu en representant, men burde heller ha flere. Det er ingen saklig grunn for mindretallets dissens her. Det samme er tilfelle hvor det gjelder Transportarbeiderforbundets mann. *Oskar Olsen* har vært syk i det siste og har ønsket å trekke sig tilbake; spørsmålet har da stått om de to. Samtlige representanter på kongressen fra Transportarbeiderforbundet på én nær har til valgkomitéen sendt henstilling om at *Fladeby* måtte bli innstillet, og jeg tror *de* har bedre forutsetninger for å kunne uttale sig her enn *Volan* har. Jeg er ikke sikker på om det ikke er utenforliggende hensyn som står bak i dette tilfelle. — I forbindelse med valget av *Jern- og Metallarbeiderforbundet*s representant i sekretariatet er det uttalt ønske av mange om at det kunde bli tatt en mann direkte fra arbeidsplassen. Hovedstyret har imidlertid funnet å måtte anbefale at man valgte en fra hovedstyret og kontoret, fordi det er så mange saker som skal fremmes til sekretariatet, og for det hensyn bøiet komitéen sig. Dessuten undslo den mann fra arbeidsplassen sig, som var foreslått, efter at hovedstyret hadde gitt sin uttalelse. — *Richard Hansen* er foreslått istedenfor *Rungstad*. En del i komitéen var også inne på det. De står på samme linje, når det gjelder opfatninger, og de representerer sterke organisasjoner. Men efter sterke krav fra organisasjonen innen den grafiske industri blev man stående ved *Rungstad*. Jeg vil opplyse at *Oscar Syvertsen* undslo sig for å la sig gjenvelge. — Jeg tror at alt tatt i betraktning har man søkt å tilgodese alle berettigede interesser, og at det vilde være til skade om man gikk til å endre ved og rive i stykker den innstilling komitéen er kommet til. Jeg vil derfor anbefale at man slutter sig om den.

Haare: Det er klart, at når et sekretariat skal velges, må man ta hensyn til forbundsinteressene. *Volan* synes å mene at når det gjelder de offentlige tjenestemenn, har organisasjonen ingen interesse der. Men

da tar han ikke faglige hensyn. Det kan innrømmes at funksjonærene ennu ikke spiller den rolle i arbeidernes klassekamp som de burde. Men de har da utviklingsmuligheter. Og de vil komme til å spille en meget stor rolle. Jeg mener det er slett politikk her fra Volans side. Jeg vil si til mine kolleger her fra Jernbaneforbundet: jeg skal med interesse se hvordan dere stemmer i dette spørsmål — om dere vil sette fagorganisasjonens interesser i første rekke, eller om det er nogen av dere som vil følge Volans politiske anvisning.

A. E. Gundersen: I 1920 tok Tranmæl ikke spor av det han kaller faglige hensyn; da blev det «rensket ut». Rich. Hansen blev den gang kastet. Så vi kjenner dig. Du har vært en partitraver. Jeg er ikke mot Rungstads valg, tvert imot. Men Mørk kan her vike plassen. Jeg vil anbefale Richard Hansen istedenfor Mørk. Og *Rich. Hansen* er ingen partitraver.

Akselsen: Jeg er en av de 5 i komitéen som har innstillet på Forbord istedenfor Oskar Olsen, som vi for øvrig gjerne vilde sett igjen, men han har avslått av helbredshensyn. Dette forslag har fra *min* side intet med politikk å gjøre. For øvrig er jeg enig i innstillingen som den foreligger.

Oskar Olsen: Det er naturligvis litt vanskelig for mig å uttale mig om dette valg, da begge de to er bra karer som nok kunde skjønne det hverv aldeles utmerket. Imidlertid har jeg sluttet mig til det som er gjort gjeldende av en del i komitéen, at da det er de forskjellige spørsmål vedkommende losse- og lastearbeidernes forhold som oftest kommer op i sekretariatet, hvor det gjelder transporten, da skulde Forbord være nærmest å velge, fordi han i forbundet steller med disse saker. Han har her den beste oversikt. Det er også den største gren av forbundet. Med hensyn til forhandlinger er det enten han eller jeg som har hatt med dem å gjøre. Jeg hadde tenkt på en annen ordning med hensyn til suppleantvalget, men det foreligger jo ikke her. Den minoritet som står bak forslaget på Forbord, er så alsidig sammensatt at man vil forstå at her utelukkende er tatt praktiske hensyn.

Volan: Jeg tviler ikke på at transportarbeidernes representanter på kongressen har oversikt over sine egne forhold. Men det må være tilfølt for mig og Oskar Olsen, som har vært med i sekretariatet, å ha en mening om *hvilke saker* for transporten som er behandlet der. Og da vet vi at det er av den største interesse å ha en som er kjent med havnearbeidernes forhold i første rekke. — Når jeg har anbefalt Aas istedenfor Alberti, vil jeg si, at vi ikke har råd til å ha en plass stående åpen i sekretariatet av *honnør*hensyn. Det er ikke statsfunksjonærenes forhold som er oppe i sekretariatet — det hender meget sjelden — men industriarbeidernes. Derfor er det hverken hensiktsmessig eller påkrevet at de organisasjoner har sine spesielle representanter der.

Slaattelid: Tranmæl sa at noget av det vesentligste måtte være at opfatningen blandt medlemmene blev representert. Deri er jeg helt enig. Men komitéen har ikke tatt hensyn til de opfatninger. Innenfor den retning som jeg tilhører, er det adskillig flere arbeidere enn at det skulde være et riktig forhold å gi dem bare én representant i sekretariatet. Jeg

er enig i forslaget om å velge Forbord, likeså Aas. Samtidig anbefaler jeg Mørks valg som representant for samorganisasjonene.

Teigen: Jeg anmoder kongressen om ikke å skifte Alberti ut av sekretariatet. Det er så vanskelige forhold for statsfunksjonærene, at det har meget lett for å komme inn misnøie der — og det vilde det i tilfelle ikke være noget å si på. De har en motstander som ingen arbeider har. Jeg vil si: skap ikke mer mismot blandt Statens tjenestemenn ved å trekke deres representant ut av sekretariatet! Det er nødvendig å ha dem med der av hensyn til det fremtidige arbeide. Den mann som har representert dem, har også skjøttet sin plass på en utmerket måte.

Tranmæl: Gundersen hevdet at jeg var med og kastet Rich. Hansen ut av sekretariatet i 1920. Vil han være ærlig og real, vil han huske at Norsk Arbeidsmandsforbund, hvor Rich. Hansen var formann, hadde hatt landsmøte i 1918; der blev det foretatt forandring, og der var jeg ikke representant. Det var under hensyntagen til det skifte at kongressen foretok sitt valg. Hvis Rich. Hansen var blitt gjenvalgt av sitt forbund, vilde han uten tvil blitt enstemmig gjenvalgt av kongressen. Gundersen vil nu også ha Mørk ut. Jeg gjør da oppmerksom på at Mørk er foreslått enstemmig av komitéen og likeså av samorganisasjonenes representanter her. Spørsmålet Rungstad eller Rich. Hansen har vært et vanskelig valg for mig, men jeg er, som flertallet, blitt stående ved Rungstad. Jeg henstiller at man ikke splitter sig på innstillingen, så kanskje ingen blir valgt. Det samme gjelder transportfolkene. Når de har villet ha Fladeby, må de holde på ham og ikke bringe inn en annen i stedet.

Rungstad: Jeg hadde i valgkomitéen forslag på Rich. Hansen. Jeg fikk imidlertid samtidig inntrengende henstillinger fra mitt eget forbund om at jeg måtte la mig stille, nettop av hensyn til vår stilling til det fremtidige industriforbund. Jeg fant likeoverfor det å måtte bøie mig for mitt eget forbunds ønske. — Med hensyn til forslaget om gjenvalg av Alberti, fastholder jeg det. Jeg har alltid vært motstander av at samorganisasjonene skal være representert i sekretariatet, men når det er besluttet kan jeg ikke opponere mot det, og jeg ser da heller ingen grunn til ikke å velge den kandidat som de har foreslått.

Henry Jakobsen: Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund representerer en så viktig industri, at det må være representert i sekretariatet. Jeg støtter derfor Asks forslag om å bytte Rungstad med Rich. Hansen. Den grafiske industri blir ikke dermed tilsidesatt på nogen måte.

Waatvik: Når spørsmålet diskuteres om statstjenestemennenes representant i sekretariatet, må man se det på bakgrunn av beslutningen her i spørsmålet om omorganiseringen. Det er innrømmet at det er ofret for lite på å fremme organisasjonen innen de offentlige virksomheter. Derfor understreker jeg det som Haare har sagt. Volan skulde efter sin lære ha andre interesser her enn å skyve statstjenestemennene fra sig ved å avskjære dem adgangen til å øve innflytelse på Landsorganisasjonens anliggender, og omvendt. Hans argument er ikke holdbart. Neppe nogen gren er så berørt av faglige konflikter som jernbanen og de øvrige trafikketater. Det er bydende nødvendig at de nuværende forbindelser med

sekretariatet blir oprettholdt, også med sikte på det organisasjonsarbeide som nu skal optas. Den indre organisatoriske virksomhet trenger det.

Enok Rasmussen: Den grafiske industris representanter anerkjenner Rungstad som representanten for denne industri. Mørk er utpekt fra samorganisasjonene. Jeg vil stemme på ham av den grunn, men Rungstads valg må selvfølgelig oprettholdes like fullt.

Oscar Syvertsen: Jeg vilde finne det høist uklokt å ta vekk den representant statstjenestemennene har hatt i Landsorganisasjonens sekretariat. I den tid jeg har sittet der, har det ikke sjelden forekommet saker av praktisk og til dels stor betydning for dem. Man er vel også enig om at transportarbeiderne må ha en representant. Det synes da rimelig for kongressen å velge Fladeby, forbundets næstformann, når Oskar Olsen ikke kan fungere. Forbord er meget ute i agitasjonsarbeide og vil vel fortsette med det. Jeg slutter mig helt til innstillingen.

Teigen: Jeg glemte å nevne den annen dissens. Jeg kan si, at det har vært en masse saker oppe av de som Fladeby har med å gjøre — de kommer så å si stadig til sekretariatet. Og han skulde være vel så kjent med forbundets anliggender. For å sikre valget av en mann fra transporten, bør man stemme for den innstilling som har samlet flertallet i komitéen.

Waatvik: På vårt forbunds vegne provoserer jeg W. Kristiansen til å ta ordet overfor det valg som foreligger og tilkjennegi sin stilling — for at man derigjennem kan konstatere om han tar stilling for tjenestemennenes interesser mer enn for det kommunistiske partis parole i denne sak.

Kr. Olsen: Samtlige representanter fra Transportarbeiderforbundet så nær som én har innstillet på Fladeby; de 9 av oss er for hans valg. Man skal bl. a. ta hensyn til at Fladeby som forbundets næstformann er medlem av forbundsstyret. Vi fastholder dette forslag.

Rudlang: Hvis han vilde ta faglige hensyn her, vilde det vel være vanskelig for Volan å oprettholde forslaget på Aas kontra Alberti. Det må være berettiget at statstjenestemennenes representasjon oprettholdes, især da det er utsikt til at den grafiske industri blir representert ved både Rungstad og Mørk. Det er sikkert brakkmark nok der å dyrke.

Strek og 2 minutters taletid blev vedtatt.

Ask: Jeg gjentar hvad jeg fremholdt i mitt innlegg ved debattens begynnelse at man her ikke kan komme utenom kravet fra nærings- og nydelsesmiddelindustriens arbeidere. Jeg mener at det ene krav kan være like berettiget som det annet. Rich. Hansen er, foruten formann i forbundet, også formann for denne industris kartell, som omfatter 8—9000 av Landsorganisasjonens medlemmer. Dertil er han en dyktig mann, hvad det vel er unødvendig å påpeke.

Østvik: Når jeg er blitt i mindretall av Transportforbundets representanter, må jeg redegjøre for det i få ord. Det skulde synes ganske innlysende, at den gren innen transportvirksomheten som Forbord representerer, burde tilkomme representanten. At Fladeby står som forbun-

dets viceformann, blir lagt adskillig vekt på av de andre, men veier mindre for mig. Det er nødvendig at den som har med kysttrafikken å gjøre, kommer med. Jeg slutter mig forsåvidt til det som Oskar Olsen og Volan har sagt.

Halld. Johnsen: Det er den politiske innstilling, synet på fagforingsbevegelsen, som naturligvis er bestemmende også på denne kongress; *sakenes* avgjørelse viser det. Kommunistene har da ut fra sitt syn rett til å si, at denne valginnstilling er et misfoster. Jeg er enig i forslaget om å velge Rich. Hansen. Videre mener jeg at Transportarbeiderforbundets formanns uttalelse må tas for god. Jeg stemmer derfor på Forbord.

L. Engen: Det er foreslått å velge en annen i stedet for Alberti fra Jernbaneforbundet. Når jeg har holdt på Alberti som selvfølgelig, var det ikke *politiske* hensyn for mig — for han er medlem av Det norske Arbeiderparti, mens jeg tilhører de såkalte «høiresocialister». Men han representerer en etat som har et krav her. Vi har optatt arbeidet for å konsolidere rekkene i Landsorganisasjonen, og det fortjener å støttes ved alle midler. Jeg er ikke i tvil om hvad resultat valget vil få, men jeg vil si fra her — også til enkelte av mine medrepresentanter fra jernbanen. *Har* de noget imot å stemme på ham, da kom frem og legg kortene på bordet!

Hindahl: Jeg tilbakeviser den ting at Mørk kan velges som representant for de grafiske fag. Samorganisasjonene på sin side vil selvfølgelig ha sin representant, og Mørk er tilfeldigvis typograf. Man må velge begge. Typografene har også et gammet forbund og skulde forsåvidt ha ansienniteten her. Jeg vil innstendig henstille at man samler sig også om flertallets forslag på Fladeby, hvis transportarbeiderne skal *få* en representant.

Man gikk derefter til valg.

Konflikten i Malm.

Ordstyreren refererte følgende innløpne skrivelse:

Massemøte, sammenkalt av Oslo L. S., for organiserte arbeidere i Oslo og innbudte kongressdeltagere uttaler sin sympati for de kjempende syndikalister i Malm.

Man protesterer samtidig mot grubearbeiderforeningens usolidariske optreden under denne kamp, da blokadebryteriet direkte har styrket en profittthungrig arbeidskjøper og svekket arbeidernes aksjon i tilsvarende grad. —

Efter bemerkning av *Teigen* blev skrivelsen enstemmig besluttet oversendt sekretariatet.

Lovforandringer.

§ 11.

Begna Arbeiderforening hadde innsendt et forslag til forandring av flere punkter. Forslaget var ikke anbefalt av sekretariatet og blev ikke optatt.

§ 13.

I anledning de innsendte forslag om fritagelse for ordinær kontingent for sesongarbeidere foreslo sekretariatet:

Sekretariatet bemyndiges til å treffe en ordning med de forbund som optrar utpregede sesongarbeidere, hvorved forbundene ikke påføres vesentlige ekstrautgifter ved organiseringen av sådanne arbeidere. —

Forslaget blev vedtatt enstemmig.

H. Eriksen: Jeg går ut fra at dette gjelder også andre forbund som er i samme stilling.

Ordstyren: Det fremgår tydelig av forslaget.

§ 15.

O. M. Haugen uttalte at forslaget fra Elektromontørenes Forening ikke vilde bli optatt, da det hadde en uheldig form, men han henstillet at forholdet blev vist mer oppmerksomhet enn tidligere.

Forslaget fra Framnes og Sandefjords Skibstrearbeiderforening blev heller ikke optatt.

Folkets Hus fond.

Overensstemmende med sekretariatets forslag blev det enstemmig vedtatt å gi § 3 følgende form:

Lån kan kun bevilges til Folkets Hus foretagender som eies eller bygges av en fagforening eller en selvstendig økonomisk fellesorganisasjon godkjent av Landsorganisasjonen, hvor alle fag- og arbeiderforeninger har adgang til å tilslutte sig. —

Kampen mot dyrtiden og arbeidsledighetsspørsmålet.

(Dagsordenens post 7.)

Fra sekretariatets *hertall* forelå følgende forslag:

Arbeidsløsheten og den elendighet som den medfører for lønnsarbeiderne og deres familier, vokser fra dag til dag i en uhyggelig grad i de forskjellige industrier og arbeidsgrener. I denne tid hvor det privatkapitalistiske initiativ svikter, og hvor den økonomiske usikkerhet og arbeidsløsheten øker, er det en forbrytelse mot det arbeidende folk at statsmaktene vil gå til å avvikle foranstaltningene til bekjempelse av arbeidsløsheten. Fagkongressen protesterer mot en slik hensynsløs politikk og vil på vegne av de tusener arbeidsløse og den organiserte arbeiderklasse reise følgende krav til staten og kommunene:

1. Det må straks treffes positive foranstaltninger til avhjelp av arbeidsløsheten ved:
  - a) Offentlige arbeidsbestillinger må bli å utføre ved norske bedrifter.
  - b) Nødvendige forholdsregler må treffes for å sikre at innenlandske verksteder blir overdratt bygging av norske skib.

- c) Staten må oprettholde og **utvide** sin anleggs- og arbeidsvirksomhet og ikke ved avskjedigelser ytterligere øke arbeidsledigheten.
  - d) Udyrket jord som egner sig til opdyrkning, må stilles til de arbeidslediges disposisjon, likesom det må ydes nydyrkningsbidrag samt bidrag til vånings- og uthusbygninger. Det kreves at staten yder ekstrabidrag til de kommuner som er særlig hårdt rammet av arbeidsledigheten.
  - e) Når de arbeidsledige skaffes arbeide, må det bli på tariffmessige vilkår.
  - f) For å fremme en stabilere produksjon og omsetning, og et stabilere prisnivå, må spørsmålet om den norske kronas stabilisering straks utledes og gjennomføres. Skarp kontroll med valutahandelen.
2. De nødvendige bevilgninger må straks foretas til underhold av de arbeidsløse og deres familier. De arbeidsløse må sikres bidrag til melk, husleie og brensel.
  3. For ytterligere å lette dyrtidens og arbeidsløshetens trykk på de arbeidende befolkningslag krever kongressen at gulltolltillegget oppheves og at der foretas betydelige reduksjoner av de nuværende toll- og skattebyrder. Enhver bevilgning til militære og andre uproduktive formål må sløfes.

Kongressen gjør videre arbeiderklassen oppmerksom på at den store permanente arbeidsledighet sterkere enn noget annet vidner om de dyptgående mangler som er til stede i det privat-kapitalistiske økonomiske system. Kongressen fastslår at de borgerlige statsmyndigheter ikke har vist vilje til å skape orden og stabilitet i landets penge- og produksjonspolitik, og kongressen appellerer derfor til hele det arbeidende folk om å slutte sig sammen, reise en sterk økonomisk klasseorganisasjon, til vern om arbeiderbefolkningens interesser og til kamp for en økonomisk og samfundsmessig nyordning, hvorved også den permanente arbeidsløshet og derav følgende elendighet kan bli avskaffet. —

Mindretallet foreslo:

• En av de alvorligste farer som truer den norske arbeiderklasse idag er den voksende arbeidsløshet i by og bygd. Selv opgavene fra de borgerlige institusjoner viser en hittil ukjent stigning i antallet av arbeidsløse innen de forskjellige fag, industrier og arbeidsgrener. Stillingen er slik, at det er en bydende nødvendighet for fagorganisasjonen straks å treffe alle nødvendige foranstaltninger, hvis ikke arbeiderklassen skal gå til grunne i verre og verre nød og elendighet.

De arbeidsløse og deres sultende familier kan ikke overlates til sin egen skjebne som et hjelpeøst offer for de kapitalistiske utbyttere, som utnytter arbeidsløsheten til å splitte og lamme fagorganisasjonens slagkraft og fullstendig undergrave arbeiderklassen og den store befolknings levevilkår. En effektiv kamp mot arbeidsløshetens forbandelse er således en livsnødvendighet for de fagorganiserte arbeidere og deres kamporganisasjoner, som ikke bare tilstreber å avhjelpe arbeidsløsheten, men

som har til formål å styrte kapitalismen og frigjøre landets arbeiderbefolkning fra fattigdommens og utbytningens åk.

På vegne av de arbeidsløse og den organiserte arbeiderklasse reiser fagkongressen følgende krav til staten, kommuner og herredsstyrer:

1. Der må straks foretas de nødvendige bevilgninger til underhold av de arbeidsløse og deres familier.
2. De arbeidsløse må sikres brenselbidrag, husleiebidrag og ekstra melkebidrag til arbeidsløses familier.
3. Der må straks treffes positive forholdsregler til avhjelp av arbeidsløsheten ved:
  - a) Statsmyndighetene treffer foranstaltninger som sikrer at alt norsk arbeide bestilles og utføres ved norske bedrifter. Særlig gjelder dette arbeide som bestilles av stat og kommune.
  - b) Staten må straks foreta utvidelse av sin anleggs- og annen arbeidsvirksomhet.
  - c) Udyrket jord som egner sig til opdyrkning, stilles til de arbeidsløses disposisjon, likesom der ydes nydyrkningsbidrag samt bidrag til vånings- og uthusbygninger.
  - d) Det kreves at staten yder ekstrabidrag til de kommuner som er særlig hårdt rammet av arbeidsledigheten.
  - e) De arbeidsløse som skaffes arbeide, betales efter tariffmessige vilkår.

For ytterligere å lette dyrtidens og arbeidsløshetens trykk på de arbeidende befolkningslag krever kongressen at gulltolletillegget opheves og at der foretas betydelige reduksjoner av de nuværende toll- og skattebyrder. Enhver bevilgning til militære og andre uproduktive formål inn- drages eller sløifes.

Kongressen fastslår at i kampen for å gjennomføre disse krav har arbeiderklassen nu som alltid bare sig selv og sine egne organisasjoner å stole på. Det gjelder derfor om å forene alle gode krefter og styrke og utvikle fagorganisasjonen i den undertrykte arbeiderklasses kamp for sin eksistens. Klassefronten mot arbeidskjøperne og kapitaliststaten må befestes og utbygges organisatorisk ved organiseringen av de arbeidsløse og opprettelsen av kamporganer på arbeidsplassen som gjennom fagorganisasjonen samler og forener hele arbeiderklassen på et økonomisk klassekampgrunnlag.

Skal det lykkes å komme de arbeidsløse til hjelp, slå arbeidskjøpernes hensynsløse angrep tilbake og beskytte arbeidernes tillitsmen mot trakassering og forfølgelse er det nødvendig at der settes all kraft inn på dannelsen av aksjonsutvalg og revolusjonære bedriftsråd, som kan tilføre fagorganisasjonen hele arbeiderklassens kampkraft. Det må ennvidere foretas positive skritt til opprettelse av arbeidernes beskyttelseskorps, som blir mer og mer nødvendig i kampen mot arbeidskjøpernes hjelpeorganer, de bevebnede fascistorganisasjoner.

Fagkongressen pålegger sekretariatet straks å fremme de opstilte krav og treffe de nødvendige organisatoriske foranstaltninger i samråd med forbundsstyrene og de lokale samorganisasjoner for å utnytte hele

fagorganisasjonens slagkraft i kampen mot den herskende arbeidsløshet. —

Videre blev referert følgende forslag av *Annas S. Moe* og *Johan Jensen*:

Fagkongressen pålegger sekretariatet å tilsende statsmyndighetene krav om at de arbeidere som til vinteren måtte bli overflødig ved Sunnan—Grongbanen samt sidelinjen Namsos—Grong overflyttes til Nordlandsbanens 5. avdeling. Vi er bekjent med at arbeidsplanen ved denne avdeling er klar til straks å beskjeftige 200 mann samt at det ytterligere ved den avdeling kan beskjeftiges 200 mann. —

A. S. Moe uttalte at når forslaget var fremsatt, var det bl. a. på grunn av en uttalelse som var fremkommet fra jernbanedirektøren under en reise på Nordlandsbanen gående ut på at det vilde bli lite arbeide på anleggene i vinter, likesom de tekniske ledere ved Nordlandsbanen hadde forutsagt at man måtte gå til avskjedigelser.

Rudlang: Det har forbausset meg at det er dissens innen sekretariatet også om en slik sak. Det vil si: der er dissens i *premissene*, mens det viser sig å være enighet i konklusjonen. Jeg begriper ikke at man behøver å jonglere med de arbeidsløses interesser på den måte. Så vidt man kan se, er det bare i innledningen at de to forslag har fått en avvikende form. Det skulde ikke være nødvendig å hvirvle op en diskusjon for å markere *særstandpunkter* i forbindelse med denne sak.

Johan Olsen bemerket til Moes forslag, at han var enig i at de anleggsarbeidere som blev ledig, måtte bli overført til annet arbeide ved staten, men han vilde ikke være med på å fastslå her at de skulde overføres til et *bestemt* annet anlegg for å forsere arbeidet der.

Johan Jensen: Jeg anbefaler det forslag som er stillet av Moe og mig. Samtidig vil jeg som anleggsarbeider henstille til sekretariatet og andre instanser å gjøre noget for at man kommer vekk fra det forhold at løskarer blir tatt inn istedenfor gamle øvede anleggsarbeidere.

Mørk: Arbeidsledighetsspørsmålet er jo så viktig under de nuværende forhold, at det bør ha kongressens største oppmerksomhet. Vi har hatt en arbeidsledighetskrise som er uten sidestykke på tyve år, og fagbevegelsen, som efterhvert har avvirket sine arbeidsledighetskasser, har ikke maktet å støtte de ledige i den grad som ønskelig kunde være. Samorganisasjonene har jo forsøkt å virke, og den linje de arbeider efter vil de fortsatt følge. Man må få organisert de arbeidsledige og satt sterkest mulig press på de offentlige institusjoner. Sekretariatets flertalls forslag tar med det som her kan kreves. Jeg har ikke fått den forståelse at det er *to* opfatninger innen fagbevegelsen om hvordan de arbeidsledige skal kunne hjelpes. Som medlem av den kommunale arbeidsledighetskomité i Oslo har jeg samarbeidet med alle tre partier, og de forslag som er fremsatt, har fått samstemmig tilslutning ved avgjørelsen overalt. Derfor har det forundret mig at man i sekretariatet har villet opkonstruere et skille her. Det vil bare virke til å bringe partisplittelsen inn i de arbeidslediges rekke. Jeg tror de vil *frabe* sig nogen krigstilstand på dette spørsmål. Hvad de arbeidsledige forlanger, er *arbeide*, og hvis det ikke

kan fåes, stiller de krav om *forsvarlig underhold* av stat og kommuner. Men de vil ikke se på at der dannes grupper til fremme av særformål her. Jeg vil henstille til mindretallet at det frafaller sitt forslag og går over til flertallets, hvis de ikke kan peke på noget bedre.

Nils Olsen: Jeg foreslår at saken sendes redaksjonskomitéen for senere å forelegges kongressen, og at de andre som har forlangt ordet *trafaller*.

Ordstyreren: Det forslag har meget for sig. Et lignende forslag er også fremsatt av Rudlang. Jeg støtter oversendelsen, for at man ikke skal komme op i en ny politisk dragkamp. —

Oversendelse til redaksjonskomitéen blev vedtatt enstemmig.

Eftermiddagsmøtet mandag.

Ordstyrer: *Rich. Hansen.*

Protokollen blev godkjent.

Valget på sekretariat.

Ordstyreren meddelte at valget av medlemmer av sekretariatet hadde fått følgende utfall:

Jonsson 216 stemmer, *Bratvold* 215, *Sethil* 215, *Ødegaard* 213, *Melgaard* 202, *Mørk* 180, *Rungstad* 161, *Alberti* 158, *Volan* 156 og *Fladeby* 129 stemmer.

Dernæst hadde *Rich. Hansen* 104 st., *Forbord* 98, *Aas* 68 og *Guldvog* 27.

Dessuten blev der avgitt endel spredte stemmer.

Man gikk derpå over til valg av *varamenn* til sekretariatet.

Valgkomitéen fremla følgende *innstilling*:

Som 1. 2. og 3. varamann til sekretariatet innstilles: 1. varamann: *J. Nygaard*, Norsk Baker- og Konditorforbund. 2. varamann: *Valdemar Nielsen*, Norsk Stenhuggerforbund. 3. varamann: *H. A. Birkeland*, Norsk Skredderforbund.

4 av komitéens medlemmer stemmer på *Rich. Hansen* (Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelforbund) og 3 medlemmer stemmer på *Hans Aas* (Norsk Bokbinderforbund) som 1. varamann.

4 av komitéens medlemmer stemmer på *A. E. Gundersen* (Norsk Sko- tøjarbejderforbund) som 2. varamann.

5 av komitéens medlemmer stemmer på *A. E. Gundersen* som 3. varamann.

Som øvrige varamenn innstilles: *Hans Aas*, Norsk Bokbinderforbund. *Gunnar Braathen*, Oslo Samorganisasjon. *Thorbjørn Dahl*, Norsk Høvle- riarbejderforbund. *L. Johansen*, Norsk Formnerforbund. *Oskar Nilsen*, Norsk Matros- og Fyrbøterunion. *Ingvald Olsen*, Norsk Tekstilarbejderforbund.

5 av komitéens medlemmer stemmer på *Robert Kopp* (Norsk Lito- grafisk Forbund) istedenfor *Hans Aas*.

3 medlemmer av komitéen stemmer på Eugen Pettersen (Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund) istedenfor Gunnar Braathen.

3 medlemmer av komitéen stemmer på Hans Eriksen (Norsk Høvleri- arbeiderforbund) istedenfor Thorbjørn Dahl. —

1. varamann.

Slaattelid: Også her går de politiske partier igjen. Den retning jeg tilhører, er blitt avspist med ett medlem av sekretariatet, og her finner man at en av våre — Hans Aas — er opstillet som 4. varamann. Hvad man enn sier, er det faktiske forhold det at det er *Det norske Arbeiderpartis* syn som skal være det avgjørende, efter valgkomitéens flertalls mening. Jeg vil henstille til de valgte representanter fra fagforeningene rundt om i landet om å være med på en *protest* mot dette at en hel retning skal settes utenfor.

Oksvik: Jeg optar forslag om valg av Richard Hansen som 1. varamann. Ved sekretariatsvalget fikk han over 100 stemmer, og det høieste stemmetall efter de valgte. Jeg tror arbeiderne vilde være vel tjent med det valg. Han representerer dessuten den største gruppe innen sin industri — nærings- og nydelsesmiddelindustrien.

Gunnar Braathen: Nygaard er nu 1. varamann til sekretariatet, efter at Aas rykket inn som fast medlem ved formannens død. Flertallet har ikke villet endre ved dette, men innstiller på Nygaards gjenvalg. Han representerer forsåvidt også næringsindustrien. Også 2. varamann innstilles til gjenvalg, nemlig Valdemar Nielsen. Som den 3. er foreslått Birkeland fra Skredderforbundet. Det kom krav fra tekstil- eller bekleidningsindustrien om å få en mann i sekretariatet. Det fant man ikke plass til; derfor har vi satt ham der.

W. Lund Olsen: De som idag har makten, burde bruke den slik at de kunde vinne respekt for sin maktstilling. Men de har i sin envishet fulgt Gunnar Knudsens parole i sin tid om å *bruke* makten. Hans Aas blev valgt som 1. varamann av forrige kongress. Han er siden gjenvalgt enstemmig som sitt forbunds formann. Noget skifte skulde det da ikke være grunn til. Jeg vil påtale den maktbrynde som den samlede blokk viser ved å ville skubbe ut en hel retning. Det er en farlig politikk, vil jeg si. Ved å stemme på Aas som 1. varamann gjør man godt igjen *litt* av den urett som er gjort.

Rungstad: Det kan virke tveegget, når man vil tale om misbruk. Lund Olsens politiske meningsfeller utnyttet konsekvent et tilfeldig flertall som de fikk ved valget til kongressen i jern- og metallavdelingene i Oslo. Jeg vil støtte forslaget på Rich. Hansen til 1. varamann, når vi ikke fikk ham inn i sekretariatet. Jeg har intet mot Nygaards valg. Men som man vil se av innstillingen, er det intet flertall i valgkomitéen her, idet Nygaard er foreslått av 6 medlemmer mot 7 stemmer som blev avgitt på de to andre kandidater. Man kan heller ikke, mener jeg, være bundet av den tidligere rekkefølge, all den stund det er et nytt system med varamannsvalget i år.

Oskar Olsen: Jeg vil også anbefale Rich. Hansen valgt. Jeg synes det vilde være på sin plass at valgkomitéen fikk den innstilling tilbake,

efter den stemning som har vist sig ved valget i formiddag. Jeg vil opta forslag om det, hvis jeg får nogen støtte. Går ikke det, vil jeg naturligvis opretholde den stilling jeg har tatt i komitéen.

Math. Larsen: Utfallet av sekretariatsvalget gir, mener jeg, tydelig pekepinn om hvad kongressen mener. Det vilde være urimelig ikke å la Nygaard komme op som 1. varamann. Han er ikke min partifelle, så det er ikke av *politiske* grunner jeg anbefaler ham.

Akselsen talte for valget av Rich. Hansen.

Volan: Det er tydelig hvad som er meningen med flertallets innstilling. Man skal ved siden av et sikkert flertall i sekretariatet ha sikre folk som de tre første varamenn. Gjennomgår mna denne innstilling, skinner partipolitikken igjennem over hele linjen. Jeg vil anbefale at man stemmer på Aas. Det kan ikke være nogen *saklig* grunn til å gjøre noget bytte her. Jeg er selv ofte borte på reiser, og da er det syn på fagbevegelsen som jeg og Aas forfekter, uten nogen representant i sekretariatets møter. Jeg tror ikke det vil være heldig for arbeidet at Hans Aas her settes utenfor.

A. E. Gundersen: Jeg mener at flertallet, representert ved Det norske Arbeiderpartis medlemmer, kunde *innrømme* at det er tatt politiske hensyn. Det er ikke riktig å utelukke de andre kommunister, slik som de her vil gjøre. Tranmæl var så hyggelig sist at vi fikk inn 2 socialdemokrater i sekretariatet — både i 1920 og i 1923. Da skulde han også ta noget hensyn til det som Volan har fremholdt på vegne av *sin* fraksjon. Jeg anbefaler sterkt, som jeg gjorde i formiddag, forslaget på Rich. Hansen — at han blir valgt som 1. varamann, med Aas som nr. 2 eller 3.

Tranmæl: Det foreligger en saklig innstilling; det viser også kongressens tilslutning til valgkomitéens innstilling for øvrig. Det er enighet blandt flertallet om at den industri det her gjelder, *skal* ha 1. varamann. Men det er dissens om to personer. De er begge dyktige folk. Nygaard er innstillet med 6 stemmer. Han er også nu varamann. Til forslaget på Aas er å si at vi har allerede to fra den grafiske industri. Jeg vil for øvrig som en almindelig bemerkning føie til, at jeg ikke er sikker på om den nyordning, som er vedtatt, er den beste. Jeg skulde ønsket at Aas var kommet lenger op enn til 4. varamann. Men når man skulde fordele de plasser, som er, saklig på de forskjellige grupper eller industrier, var det ikke mulig å komme til et annet resultat. Jeg anbefaler at man også her følger innstillingen.

Leif Foss: Konsekvensen av Braathens regnestykke må nettop bli at man velger Aas, for ikke å kaste nogen av de som nu står. Men når det kommer på tverke for *parti*interessene, blir saken formodentlig en annen for Braathen og for flertallet. Vedtagelsen av flertallets innstilling vil bety at en gruppe som utgjør en tredjedel av kongressen, skal knebles og ikke komme til orde. Jeg vil anbefale enhver, som ikke føler sig truet av Tranmæls eksklusjonsøks, å stemme efter sin inderste overbevisning. Jeg stemmer for Aas som 1. varamann og for Richard Hansen som 2.

Sethil: Det springer straks i øinene, at valgkomitéen iallfall svært dårlig har forstått å samle sig. Derfor er jeg stemt for det forslag som var antydnet av Oskar Olsen. Ved valget til sekretariatet blev det tatt hensyn til *forbundene* i første rekke. Skal man følge samme linje her, må det innrømmes at Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund må være berettiget til førsteplassen blandt varamennene. Jeg gir derfor min tilslutning til valget av Rich. Hansen.

H. Eriksen: Jeg ser denne innstilling som helt og holdent politisk. Jeg vil rette det spørsmål til valgkomitéen og dens formann, om ikke også vi i Høvleriarbeiderforbundet som representerer den store sagbruksindustri, har hatt mange saker i sekretariatet? Vi berøres av så å si alle tenkelige konflikter. Men *den* industri eller det forbund er ikke nevnt. Derimot innstilles som 2. varamann en fra Stenhuggerforbundet — en isolert industri, som så å si aldri berøres av andres konflikter. Sagbruksarbeiderne blir stedmoderlig behandlet; det vil jeg si en gang for alle. Når det ikke er stemning for å sende saken tilbake og det heller ikke synes å være utsikt for vårt forbund til å få en mann i suppleantrekken, vil jeg anbefale at man velger Rich. Hansen som 1. varamann, og at man gjerne også tar noget hensyn til de uttalelser som er fremkommet og forandrer innstillingen for 2. og 3. plass.

Liljan: Jeg er forbauset over å se at ikke Rich. Hansen er kommet med. Vi kjenner ham alle fra den tid han var knyttet til Norsk Arbeidsmandsforbund. Og vi vet at mange grupper eller forbund er utgått derfra siden.

Wilh. Olsen: Når det var tale om sekretariatvalget, tok vi fra Bakerforbundet ikke ordet for ikke å motarbeide den innstilling som forelå. På siste kongress var det sterkt tale om vår forretningsfører som medlem av sekretariatet. Han blev, som oplyst, valgt til 1. varamann. Da mener vi at vi også må beholde ham der. Bakerforbundet er et gammelt forbund; det har bestått meget lenger enn N. N. N., som nylig er dannet. Jeg må så sterkt jeg kan henstille til kongressen at den velger Nygaard. Med hensyn til Aas er forholdet det at han i virkeligheten var valgt som varamann for de fastlønnede tillitsmenn, og han deltok som sådan ved forfall. Imidlertid vil jeg gjerne stemme på Aas som 2. varamann.

Stordahl: Kongressen har gitt uttrykk for ønsket om å komme til en forståelse mellem de politiske kamphaner. Men her går det samme igjen! Det er underlig at et enkelt parti alltid skal ha bukten og begge endene. Jeg vil stemme på Aas som nr. 1 og Rich. Hansen som 2. varamann, og jeg vil anbefale de øvrige å gjøre det samme.

J. G. Olsen: Ingen kan benekte at det er Tranmæl som svever over vannene også her. Hvis det er tatt faglige og saklige hensyn, som det er sagt, så er de hensyn iallfall tatt med politiske briller. Men la dem bare følge valgkomitéens innstilling — vi skal ta konsekvensene, og vi skal utnytte dem!

Rungstad: Ifølge lovene er vi pliktig til å la de forbund som ikke er blitt representert i sekretariatet, være fortrinsberettiget til varamennene. Da vil valget her måtte stå mellem Rich. Hansen og Nygaard, og

det blir et personlig skjønnsspørsmål hvem av de to man vil velge. Efter den stilling jeg har inntatt i komitéen, må jeg anbefale Rich. Hansen.

Saken gikk til valg.

Dagsordenens post 7 (dyrtiden og arbeidsledigheten).

Ordstyreren: Redaksjonskomitéen har fått sig de to innstillinger oversendt, men det opplyses at de to fraksjoner fastholder sine forslag.

Madsen: 4 medlemmer av komitéen fastholder sekretariatets flertalls innstilling, mens 1 medlem stemmer for mindretallets forslag. Det avgjørende for flertallet har vært det som inneholdes i slutningstraden hos mindretallet, hvor det er tatt opp spørsmålet om aksjonsutvalg. Dette er tidligere behandlet av kongressen. Men om de krav som skal stilles utad, er det enighet. Og jeg mener at i dette spørsmål bør kravene komme fra en *enstemmig* fagkongress. Derfor vil jeg anbefale at man først avgjør hvilket av forslagene skal legges til grunn, og at vi så samler oss enstemmig om de krav som skal sendes til myndighetene.

Aas: Den største svøpe for arbeiderklassen er arbeidsløsheten. Spørsmålet om hvad det kan gjøres, er tatt opp av fagorganisasjonen, og kravene er blitt stillet videre til de offentlige myndigheter. Det er også av staten bevilget til en viss *understøttelse*. Men den er hverken til å leve eller dø av. De arbeidsløse vender sig så til oss. Og vi må gjøre alt for å lette deres stilling, også fordi dette i høi grad er i vår egen interesse. De som står i arbeide, har en *dobbelt* interesse av å hjelpe her. Derfor skal vår uttalelse peke på dette forhold, som har så stor betydning for hele fagorganisasjonen. Det er også nevnt i vårt forslag, mens flertallet har sett helt bort fra det. Det samme gjelder spørsmålet om organisering av de arbeidsledige. Om kravene er vi enige. Men så er spørsmålet: er det nok med at vi sender *resolusjoner* til staten — og så lar de arbeidsløse seile sin egen sjø? Nei. På landskonferansen i vår blev det vedtatt å henstille til Landsorganisasjonen å fremme disse krav ad organisasjonsmessig vei, ved å sette *makt* bak dem. Flertallet har i sitt forslag intet sagt i den retning. Her fastslår mindretallet, at kongressen skal pålegge sekretariatet straks å fremme de opstillede krav og treffe de nødvendige organisatoriske foranstaltninger i samråd med forbundsstyrene og de lokale samorganisasjoner for — som det uttales — å utnytte hele fagorganisasjonens slagkraft i kampen mot den herskende arbeidsløshet. Det er *det* som er kjernen i denne sak. Vi som har vært med på å fremsette dette, håper også at kongressen i dette spørsmål vil slå inn på et positiv og aktiv linje. Det er *handling* som er det avgjørende for hvad vi her *har* oppnådd, og det vil det også være i fremtiden. Videre sier vi at det er nødvendig at der settes all kraft inn på dannelsen av aksjonsutvalg og revolusjonære bedriftsråd, som kan tilføre fagorganisasjonen hele arbeiderklassens kampkraft. Det er sagt at dette med aksjonsutvalg og revolusjonære bedriftsråd skulde være *avgjort*. Men så er naturligvis ikke tilfelle.

Arntsen: Det må vel forbause alle her, at efter at vi har vedtatt en enstemmig uttalelse om de internasjonale forbindelser, kan man ikke bli

enig om å bekjempe *arbeidsløheten* på en felles plan. Tror man at arbeidsledigheten kan bekjempes ved å anvende «fagorganisasjonens hele kampkraft» på den måte at man stopper alt arbeide i 8—14 dager? Mindretallets lange forslag kan ikke være ment anderledes enn som en plattform for agitasjon *mot* fagbevegelsen og for nye angrep på ledelsen. Jeg fremsetter følgende forslag:

Fagkongressen krever av de tre politiske arbeiderpartier at de optrer i fellesskap i saker som angår arbeidsløsheten, og ikke optrer splittet for å drive særpolitisk propaganda. Dette gjelder så vel hovedpartiene som avdelingene omkring i landet. —

Bratvold: Jeg tror jeg kan si at det er gjort et ganske godt arbeide i fagforeningene som i kommunestyrene, i forbundene og i Landsorganisasjonen, hvor det gjelder å komme de arbeidsledige til hjelp. Og dette arbeide må fortsettes. Mindretallet taler om «aksjonsutvalg». Det er krystallklart, at *det* er noget som vil måtte virke til å skade i høieste grad. Jeg har inntrykk av at det er gått altfor megen partipolitisk spekulasjon i dette spørsmål. Men er det noget område hvor man ikke skulde ha lov til å ta annet enn saklige hensyn, måtte det være dette. Tror nogen i denne kongress at man er i stand til å stake op en slagen landevei i dette spørsmål, da tror man feil. Det vilde være hensynsløst mot de arbeidsløse og mot hele fagorganisasjonen, om man skulde vedta noget som dette fra mindretallet. Jeg går forresten ut fra at det *ikke* vil bli vedtatt. Det vilde bli den ulykkeligste beslutning vi overhodet har vedtatt her.

Kr. Henriksen: Jeg synes det er rart at man også i denne sak skal bli møtt med to innstillinger. Det er vel ingen som har merket arbeidsløsheten mer enn anleggsarbeiderne. Og for disse folk spørres det: hvor har du din hjemstavnsrett? Selv arbeiderrepresentanter har vært med på å beslutte at det skal gis arbeide bare for dem som er hjemstavnsberettiget i vedkommende kommune og fylke. Derved blir de profesjonelle anleggsarbeidere ikke bare hjemstavnsløse, men også arbeidsløse. Jeg vil si til de kamerater som sitter i by- og herredsstyret, at de må *endre* sin opfatning her og ikke bite på den krok. Man skal ikke stenge oss ute og overlate arbeidet til folk fra andre fag og brancher som kanskje aldri har vært på et anlegg. — Når spørsmålet om aksjonsutvalg er bragt inn her, vilde jeg gjerne ha en forklaring. Hvis vi vil gjøre mytteri overfor en inngått overenskomst, om jeg så skal si, da sier vi det ikke på forhånd til vår arbeidsgiver — da *gjør* vi det selv, så godt vi evner. Det er meget søkt at man skal dele sig, som man her gjør, på et spørsmål som er så lite aktuelt, og som ligger så fjernt fra det som idag beskjefter dem som er kommet i nød.

Fr. O. Johansen: Arbeiderklassens største forbandelse er å bli rammet av arbeidsløshet, og det er en *forbrytelse* å søke å drive partipolitiske spekulasjoner med dem, hvem det så enn kommer fra. Spørsmålet om aksjonsutvalg skulde ikke være kastet inn nu her igjen. Hvem vil påstå at et aksjonsutvalg kan kjempe frem de arbeidsløses krav *bedre* enn våre fagforeninger og øvrige organisasjoner? Hvis det er formålstjenlig å benytte oss av et sådant organ, skal vi iallfall ikke skrive det og pro-

klamere det for alle vinder. Jeg slutter mig helt til de reiste krav og likeså til Madsens henstilling om at de må bli vedtatt enstemmig her for å gi dem større effektivitet. Vi må få regjering og storting til å innskrenke på luksusbevilgningene, for at de offentlige midler i stedet kan bli anvendt til å lette de arbeidsløses stilling.

Harry Nilssen: Forslagene betyr jo ikke alt; kampen er ikke avgjort med det. Det spørres om den *kraft* organisasjonen kan sette inn. Allikevel må man se det som beklagelig at man under så alvorlige forhold vi nu står oppe i, ikke kan avgjøre et rent indre organisasjonsspørsmål i enighet. Det finnes ikke én som undgår å bli rammet av arbeidsløshetens svøpe, hvis vi ikke samler oss og bruker organisert makt. Da Nils Olsen foreslo oversendelse av forslagene til redaksjonskomitéen i formiddag, trodde jeg det var meningen å søke å komme til enighet. Men kommunistene skulde allikevel ha frem sine aksjonsutvalg. Jeg kunde være tilbøielig til å foreslå at det forslag kom under votering på ny, med bestemt pålegg til komitéen om å arbeide sig sammen.

Rich. Hansen: Jeg har forlangt ordet ikke for å polemisere mot mindretallet eller flertallet, men jeg vil si, at skal jeg stemme for noget av det, må det være for flertallets forslag. Mindretallet vil ha kongressen til å fastslå hvad den tidligere har forkastet. Det går jo ikke an. Med hensyn til kravene, er de jo reist som situasjonskrav, og her faller forslagene sammen. Men ingen av dem tar sikte på selve *avskaffelsen* av arbeidsløsheten — det blir noget slags kvaksalveri. Jeg mener at vi, ved siden av at vi søker å avhjelpe den øieblikkelige nød, må reise på ny det gamle socialistiske krav: *retten til arbeide*. Jeg tror vi får ha litt lengere perspektiver og virke for å oparbeide en kraftig opinion både blandt arbeiderne selv og i samfundet for øvrig for det rettfærdige i dette krav — for innførelse av en rasjonell assurance av arbeidskraften, om man vil kalle det så. For å slå til lyd for det, vil jeg fremkomme med et forslag som man kan slutte sig til uansett hvad det ellers blir vedtatt. Jeg foreslår:

Kongressen pålegger de lokale samorganisasjoner ved fremtidige i mai demonstrasjoner å legge hovedvekten på kampen mot arbeidsløsheten, bl. a. ved på sine demonstrasjonsfaner å kreve *rett til arbeide*. —

Ordstyreren: Ludv. Johansen har foreslått nedsettelse av en spesialkomité på saken.

Ludv. Johansen: Jeg mener at kongressen ikke kan finne sig i denne steilhet, som fører det slik til ytterlighetene. Det må være en grense for hvordan det skal hækres også. For å komme ut av det, har jeg foreslått en spesialkomité, og jeg vil antyde at den kommer til å bestå av Halvard Olsen, Bratvold og Mørk. De tør vel ikke komme med to innstillinger, når de får snakket sammen.

Ordstyreren: Jeg tror ikke det vil være noget vunnet ved å nedsette en slik komité, særlig ikke med den sammensetning. Man hindrer allikevel ikke mindretallet i sekretariatet i å opta sitt forslag.

Leif Foss var enig med ordstyreren og fant forslaget å være en meningsløshet.

Ved *votering* blev Ludv. Johansens forslag forkastet.

Det blev satt strek og 5 minutters taletid.

Rudlung vilde, før strek var satt, ha foreslått at man begrenset voteringen til konklusjonen i de to forslag.

Leif Foss: Harry Nilssen var inne på at man måtte anvende de nødvendige maktmidler, men i konklusjonen var han for flertallets forslag. Det er en uklarthet som er vanlig hos ham, og som kongressen sikkert vil vite å bedømme. Det er idag 8—9000 arbeidsløse i Oslo. Deres organisasjon gikk direkte på, efter at de hadde fått sitt krav avvist av forsorgsforstanderne, og de *ikk* ad den vei det bidrag de forlangte. Men med Bratvold og andres svartsyn er det naturligvis ikke mulig å få enighet her om hvilken taktikk det skal følges.

Aas: Bratvold har gitt uttrykk for at i arbeidsledighetsspørsmålet skulde det være gjort hvad gjøres kan. Har man *det* syn, nytter det vel ikke å få gjort noget eller å vedta noget her. Ingen sier at arbeidsledigheten avskaffes ved en faglig aksjon. Men det kan ved å sette makt bak kravene skaffes en *lindring*. Det har vært foretatt dyrtidsaksjoner før som har vist sig å være av virkning. Men en slik aksjon må forberedes grundig. Mindretallet vil ha tatt saken op i sekretariatet, i representantskapet og på arbeidsplassen for å muliggjøre slike forberedelser. I representantskapets beslutning av 30 september ifjor heter det at forbundene bør opta til drøftelse opprettelse av spesielle utvalg på arbeidsplassen, som skal ha til opgave i første rekke å orientere medlemmene om den faglige stilling og til enhver tid stå i rapport med fagorganisasjonens valgte organer. Men når en slik tanke blir reist av *mindretallet*, da er det «politisk» og kan ikke tiltredes. Flertallet vil ikke inn på en positiv linie her; det vil ikke gjøre noget for å organisere de arbeidsledige i foreninger og for å forberede arbeidet på arbeidsplassen for å slå et slag — det vil bare ha vedtatt en resolusjon. Deri ligger grunnforskjellen.

Adolf Olsen: Hans Aas henstiller bl. a. til de faglige samorganisasjoner om å ta sig mer av arbeidsledighetsspørsmålet. Jeg vil spørre representantene fra samorganisasjonene rundt om i landet, om det er noget spørsmål som har beskjeftiget samorganisasjonene mer enn dette. Men det er en ting jeg ikke kan forstå. Mens man i storting og kommunestyre står på én linje i denne sak — hvad de arbeidsledige også har rett til å kreve, så *deler* man sig her. Det må være det glade vanvidd. Hvis man ikke kan komme til en samling her, vilde det være meget bedre *intet* å vedta. Jeg anbefaler det som Madsen fremholdt, at man ordner voteringen slik, at det som får flertall, blir fagkongressens enstemmige uttrykk i dette spørsmål.

Vitalis Andersen: Det er ikke tvil om at det er politiske grunner som gjør at fraksjonene ikke kan enes. Jeg synes det er sørgelig. Også mindretallet henviser til stat og kommune og oppstiller rene reformkrav. Men så taler de ved siden av om aksjonsutvalg og bedriftsråd. Kan disse hjelpe de arbeidsløse mer enn de nuværende organisasjoner? Jeg mener nei. Jeg tror at *fagorganisasjonen* beskytter arbeiderne bedre enn revolvere kan gjøre. Jeg henstiller at man stemmer over de første punkter, som der er enstemmighet om.

Halvard Olsen: Når det gjelder de krav som skal stilles utad til samfundet, så er begge innstillinger like. Forskjellen ligger i innledningen så vel som i avslutningen. Man har gjort, hvad hittil har kunnet gjøres, for å hjelpe de arbeidsløse, og det på forskjellig måte — som ved å arbeide for å få arbeidstiden forkortet, delvis også ved å føre frem en arbeidsledighetsforsikring som kunde formilde ledigheten. Disse foranstaltninger, og de øvrige som kan tenkes gjort, vil dog neppe komme til å bære frem innen det kapitalistiske samfund man har. Arbeidsløsheten henger sammen med det økonomiske system vi arbeider under, og det er et problem av *internasjonalt* omfang. Selv i et land som Russland, som er så rikt på råstoffer og rikt på muligheter til å skaffe en stor befolkning utkomme, har det problem vært et av de vanskeligste, og man har ikke evnet å råde bot på det til dags dato. Da å tro at man kan få arbeidsledigheten til å ophøre ved en beslutning her eller ved en kamp, er en falsk illusjon; man vil neppe være i stand til å klare den ting før lenge efter at arbeiderklassen har erobret makten her i landet. Prinsipielt sett må vi ta det i betraktning, når vi diskuterer dette spørsmål. Med hensyn til de foreliggende forslag, er det som sagt enighet om *kravene*. Men mindretallet leverer først en innledning, som må være overflødig, og videre søker det å få en forandring i den beslutning kongressen tidligere har fattet. Man skal, som det heter, skape kamporganer på spørsmålet — man skal klare løsningen i «kamp på arbeidsplassen». Så lenge vi lever i det kapitalistiske samfund, vil arbeidsløshetsproblemet *ikke* løses i kamp på arbeidsplassen; tvert om vil det meget lett føre til *økning* av arbeidsledigheten — f. eks. ved en generalstreik eller en arbeidsnedleggelse i mer begrenset omfang. Jeg vil si at det er en uforskammethet overfor kongressen, når mindretallet kommer med et forslag, hvis realitet er avgjort tidligere, som et haleheng i forbindelse med spørsmålet om kampen mot arbeidsledigheten. Derfor anbefaler jeg at man vedtar flertallets forslag og nedstemmer forslaget fra Aas og Volan.

Madsen: Det er lett å snakke ihjel i en debatt som denne, men man slår ikke ihjel arbeidsløsheten ved det. I Stortinget er arbeiderpartiene blitt enig om hvordan de skal stille sig, når det er spørsmål oppe om foranstaltninger til motarbeidelse av arbeidsledigheten. Men i sekretariatet? Mindretallet søker å komme trekkende med sine aksjonsutvalg. Det er *revolusjonær bakdørspolitikk* i virkeligheten. Flertallet erklærte at det vilde strekke sig lengst mulig. Men flertallet skulde absolutt tvinges til å bøye sig for de 2. Når Aas sier at flertallet ikke vil gjøre noget effektivt, er det en slem insinuasjøn. Det er blitt arbeidet med det spørsmål, og det er gjort så meget som på nogen måte *kan* gjøres under de forhåndenværende forhold. Han sier videre at det må stå en sterk og samlet organisasjøn bak. Ja. Men hvordan vil man få det, når man ikke kan bli enig om en filleresolusjøn? Det er ved å ride kjepphester på den slags at man svekker organisasjønen. Kan man ikke efter en 9—10 dagers kongressdebatt enes her, da *vil* man ikke en sterk organisasjøn som kan settes bak de krav vi reiser til samfundet. Jeg henstiller at den linje jeg antydet for voteringen blir fulgt.

Lars Nilsen: Vi kommunister vil også være med, når det gjelder å fremme kravene til de borgerlige institusjønner. Men det kan ikke bli

annet enn *henstillinger* til disse institusjoner, hvor vi ingen avgjørende innflytelse har. Man har henvist til de beslutninger som er fattet under en tidligere sak. Ingen kan påstå at de aksjonsutvalg som her er foreslått, er ment å skulle oppløse og erstatte de lovlig valgte instanser, eller at de skal anvendes til å bryte inngåtte avtaler. Derfor er den *kunstig* den argumentasjon Madsen her forsøker. Det forklarer også at han vil ha en vanvittig voteringsmåte, for selv *han* har dårlig samvittighet ved å stemme mot mindretallet.

En rekke talere frafalt ordet.

Lystad: Jeg finner resolusjoner motbydelig. Men vil man ha enighet og en felles uttalelse, da nedsett en komité av tre sten-, jord- og cementarbeidere, en fra hvert parti! De vil greie det.

Halidan Johnsen uttalte sig i tilslutning til *Foss* for mindretallet.

Nils Olsen beklaget at resultatet av det forslag han fremsatte i formiddag, ikke var blitt bedre. Han vilde stemme for mindretallets forslag.

Volan: Jeg har vært optatt i valgkomitéen, og på de 5 minutter jeg har, er det vanskelig å gi nogen fullstendig redegjørelse for min stilling. Jeg vil bare kort si: Det som foreligger fra flertallet, er en oppstilling av de krav vi skal reise til Staten og kommunene, og hvis man ikke mener å ville gjøre noget mer, er det *greit* å vedta det forslag. Men vil man gå videre for kravenes gjennomførelse, da er det ingen annen vei å gå enn den vi anviser. *Nu* har flertallet en anledning til å vise hvad det mener med aksjonsutvalg som situasjonsorganer.

Arntsen: Jeg må beundre hårdnakketheten hos mindretallet i sekretariatet. Jeg tror ikke arbeidsløsheten lar sig avskaffe hverken ved permanente eller tilfeldige situasjonsorganer. Det skulde kunne gå an å vedta en enstemmig beslutning her og forlange at de politiske partier optrer i fellesskap, slik som de organiserte arbeidere vil at de skal opptre.

Teigen: Det er det praktiske vi må se på. Arbeidsløsheten er ikke en situasjon som vi plutselig er kommet op i. Jeg tror det vil bli arbeidsløshet også når arbeiderklassen har overtatt makten, og kanskje en god tid efter også. Her må vi se på forholdene som de er *idag*. Det er de som forfekter at man skal instituere aksjonsutvalg i strid med kongressens beslutning. Enhver vil forstå at det er *permanente* utvalg det her blir tale om. Jeg henstiller at man følger sekretariatet her og voterer for flertallets innstilling. —

Ved *voteringen*, som foregikk alternativt mellom sekretariatets flertalls og mindretalls forslag, blev *flertallets* vedtatt med stor majoritet.

Enstemmig vedtok kongressen derefter de fremsatte tilleggsforslag fra *Annas S. Moe* og *Johan Jensen* (side 346), fra *Arntsen* (side 352) og fra *Rich. Hansen* (side 353).

Valgene (fortsatt).

Ordstyreren refererte utfallet av avstemningen på *1. varamann til sekretariatet*: H. Aas 72 stemmer, Rich. Hansen 71, J. Nygaard 69. I alt blev avgitt 212 stemmer.

Det blev besluttet med stort flertall at det skulde foretas omvalg.

Valgt blev ved nytt valg *Rich. Hansen* med 121 stemmer av 207. Aas hadde 78, Nygaard 8.

2. varamann.

Som 2. varamann var innstillet av valgkomitéens flertall *Valdemar Nielsen*. Et mindretall på 4 medlemmer foreslo *A. E. Gundersen*.

Ordstyreren: Jeg henstiller at det blir minst mulig debatt nu.

Volan: Etter resultatet av det foretatte valg vil jeg opta forslag om Aas som 2. varamann.

Oksvik støttet forslaget, likeså *Foss*, som henstillet at valget blev gjort enstemmig.

Tranmæl: Den foregående votering har intet med valget på 2. varamann å gjøre. Det er så sterke saklige grunner for å velge *Valdemar Nielsen*, som er innstillet til gjenvalg av flertallet i valgkomitéen, at følger man det, vil han bli valgt i første omgang.

Ved valget blev avgitt 205 stemmer, som fordelte sig slik: Aas 101, *V. Nielsen* 91, Nygaard 6 og *A. E. Gundersen* 6.

Da avstemningen ikke viste absolutt flertall, gikk man til omvalg.

A. E. Gundersen anbefalte at de som vilde stemme på ham, gikk over til Aas.

Valgt blev ved nytt valg *Hans Aas* med 116 stemmer. *V. Nielsen* hadde 89.

3. varamann.

Flertallet innstillet *H. A. Birkeland*, mindretallet (5) *A. E. Gundersen*.

Volan: I valgkomitéen var jeg av den mening, at man burde velge *Gundersen* som 3. varamann. Jeg anbefaler hans valg.

Leif Foss frafalt.

Harald Henriksen: Høvleriarbeiderforbundet er hittil blitt holdt utenfor. Når man tar i betraktning forbundets medlemstall — 4000 — og den rolle det spiller, når det dreier sig om konflikter og store aksjoner, har forbundets medlemmer all grunn til å føle sig brøstholdne ved den behandling. Det er uforståelig for oss at innstillingen har fått den karakter. Hvor i all verden er de faglige og saklige hensyn her? Jeg foreslår på vegne av forbundets representanter *Hans Eriksen*.

Forslaget som var skriftlig, var undertegnet av *Julius Clausen, J. Kristoffersen, Aimar Olsen, Harald Henriksen* og *Karl Andreassen*.

Tranmæl: Det er bekledningsindustriens tur nu, og jeg anbefaler *Birkeland*, som er kjent som en god organisasjonsmann. *Volan* er for *Gundersens* valg. Det er helt naturlig. Gratulerer, *Volan*, med hestebytterpolitikken!

Oksvik: Jeg støtter også valget av *Gundersen*, idet jeg finner nogen videre anbefaling overflødig.

Volan: Ja, når jeg har valget mellom to socialdemokrater, da tar jeg den som tør vedkjenne sig å være socialdemokrat. —

Valgt blev som 3. varamann *A. E. Gundersen* med 106 stemmer. Der-næst hadde Birkeland 82 og H. Eriksen 10; videre blev avgitt enkelte spredte stemmer.

Øvrige varamenn.

Tranmæl: I Aas' sted er flertallet enig om å foreslå Valdemar Nielsen. Han var innstillet med stort flertall som 2. varamann. Nu bytter han plass med Aas. Kandidatene er opført på listen i alfabetisk orden; så får stemmetallet avgjøre rekkefølgen. Som representant for sagbruksarbeiderne har valgkomitéens flertall foreslått forbundets næstformann, Torbjørn Dahl.

Foss: Jeg vil støtte mindretallets forslag om Eugen Pettersen i stedet for Gunnar Braathen. Braathen har brutt beslutningene på samorganisasjonenes landskonferanse. Det er en skam å velge ham.

Oksvik: Braathen er innstillet av samorganisasjonenes representanter som varamann; da kan det ikke være nogen grunn til å være mot hans valg.

Volan anbefalte mindretallets forslag.

Som øvrige varamenn blev valgt *Ingv. Olsen*, Tekstilarbeiderforbundet, med 155 stemmer, *Oskar Nilsen*, Matros- og Fyrbøterunionen, med 152, *Ludv. Johansen*, Formerforbundet, likeledes med 152, *Thorbjørn Dahl*, Høvleriarbeiderforbundet, 136, *Gunnar Braathen*, Oslo og Omegns Samorganisasjon, 128, og *V. Nielsen*, Stenhuggerforbundet, 116. Derefter hadde Eugen Pettersen 60 og Hans Eriksen 45 stemmer.

Ved loddtrekning mellem Oskar Nilsen og Ludv. Johansen, som hadde like mange stemmer, blev *Nilsen* nr. 5 og *Johansen* nr. 6.

Revisorer.

Valgkomitéen innstillet som *revisorer:* Arnt Aamodt, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, A. Ahlstrand, Norsk Arbeidsmannsforbund, Jens Johansen, Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Som *varamenn* for revisorene innstilledes: 1. varamann: Nic. Næs, Norsk kjemisk Industriarbeiderforbund. 2. varamann: O. Sporpind, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. 3. varamann: Alfred Stokke, Norsk Kommuneforbund. —

Innstillingen på revisorer og varamenn blev vedtatt enstemmig med akklamasjon.

De russiske gjester tar avskjed.

Ordstyreren: Våre russiske kamerater meddeler, at de må reise og gjerne vil si noen ord til avskjed med kongressen.

Figatner: Kamerater! Deres kongress står nu foran avslutningen av sitt arbeide. Vårt arbeide krever av oss at vi nu reiser hjem, og vi ber om undskyldning for at vi ikke har anledning til å være her helt til slutt. Til tross for at kongressen ennu ikke er helt avsluttet, tillater vi oss allikevel å komme med et par bemerkninger om det arbeide som her er nedlagt.

Kongressen hadde interesse for oss av to grunner: For det første på grunn av dens dagsorden, for det annet fordi den har vist oss at fagforeningsmedlemmene har omfattet dagsordenens forskjellige punkter med den største interesse og aktivitet.

Spørsmålet om den internasjonale faglige enhet, som er et livsviktig spørsmål for arbeiderklassens kamp og som er meget omstridt, fikk på Deres kongress en alvorlig og grundig behandling. Spørsmålet om den faglige enhet er en prøve på arbeidernes klassebevissthet. Den riktige forståelse for den internasjonale fagbevegelse ved konkret å fastslå den riktige klassepolitikk i hvert enkelt land viser at fagbevegelsen i dette land kan bli en viktig faktor i den internasjonale fagbevegelse. Avgjørelsen av dette spørsmål på Deres kongress viser at Dere har funnet den riktige linje, og vi håper at det kommende sekretariat vil sette alle krefter inn for å virkeliggjøre denne beslutning.

I spørsmålet om det internasjonale byrå i Genf, som vakte slik debatt på Deres kongress, fattet Dere også en beslutning av prinsipiell karakter som viser den norske arbeiderklassens høje bevissthetsnivå.

Med stor oppmerksomhet har vi fulgt behandlingen av de andre spørsmål. Særdeles interessert var vi for spørsmålet om organisasjonens oppbygning. Og også her må vi konstatere at saken fikk en grundig behandling.

Kongressens arbeidssomhet overgikk våre forventninger. Den er et bevis på at det kommende sekretariat sammen med fagforeningene med enda større aktivitet vil arbeide for virkeligheten av den faglige enhet.

Kongressens beslutninger binder våre lands fagforeninger til hinannen, og vi håper at det grunnlag som er lagt på denne kongress for samarbeide mellom norske, russiske og engelske fagforeninger, fører oss til endelig seier, til en enhetlig verdensinternasjonal, til endelig seier over kapitalismen.

Motta ennu en gang vår hjerteligste takk for den kameratslige motagelse og gjestfrihet.

Leve den internasjonale faglige enhet!

Leve den norske Landsorganisasjons og den engelsk-russiske komités felles kamp, skulder mot skulder, for den internasjonale faglige enhet! —

Talen hilstes med langvarig bifall.

Halvard Olsen: Må jeg få lov til å takke våre russiske kamerater for å ha besøkt vår kongress denne gang. Jeg legger i denne takk et håndslag på samarbeide. De beslutninger vi har fattet på kongressen vedrørende den internasjonale samling tilkjennegir den norske fagorganisasjons stilling så vel til de russiske organisasjoner, den russiske arbeiderklasse, som til den øvrige arbeiderklasse i verden. Vi rekker de russiske arbeidere hånden; vi rekker hånden til Moskva, vi rekker hånden til London og vi vender ansiktet til Central-Europa, til de øvrige lands arbeidere som kjemper for arbeiderklassens sak. Vi er enig i en samling av arbeiderne på en internasjonal enhetsfront mot dem som vil trykke arbeiderklassen tilbake, til kamp for arbeiderklassens frigjørelse. Motta kongressens hjerteligste takk for besøket! —

Under sterkt bifall blev første vers av «Internasjonalen» sunget.

Den danske gjest tar avskjed.

Ved slutten av eftermiddagsmøtet tok også *Vilhelm Nygaard* som representant for De samvirkende Fagforbund i Danmark avskjed med kongressen. Han uttalte:

Jeg bringer kongressen en takk for den elskverdige måte hvorpå jeg *personlig* er blitt behandlet. Men når jeg skal uttale mig om det inntrykk jeg har fått av beslutningene i flere av de saker, som har vært drøftet på denne kongress, er jeg ikke skuespiller nok til å si at jeg er så overordentlig glad og tilfreds. Jeg sier ikke dette som *kritikk*. Men jeg er skuffet over, at jeg ikke har fått oppfylt det håp jeg hadde, da jeg kom til Oslo, nemlig at beslutningene her skulde muliggjøre et samarbeide allerede nu, og at vi på grunnlag av *det* skulde arbeide videre for å nå frem til hvad jeg vil kalle den internasjonale enhetsfront. Jeg er bedrøvet over at der er fattet beslutninger, hvorved det sikkert vil vare år før det er etablert et så intimt samarbeide mellom de tre nordiske lands faglige organisasjoner som kunde være *ønskelig*. Kongressen har uttalt sig for et fastere skandinavisk samarbeide. Jeg tror at det hermed vil bli som før, inntil utviklingen har gitt dette samarbeide fastere former. Det er denne utvikling vi da får håpe på. Jeg hadde det håp at det skulde lykkes å komme videre, og jeg grunnet det håp på at de fleste som her er til stede, representerer *forbund*, som igjen er sammenknyttet internasjonalt gjennom sine respektive sammenslutninger. Ikke minst blev jeg skuffet over beslutningen angående *Genève*; derfor reiser jeg ikke like så forhåpningsfull hjem, som jeg var da jeg kom.

En taler sa noget om farten som han mente var riktig, og retningen som var upåklagelig. Han må jo vite det bedre enn mig. Men da ingen har protestert mot det, må jeg tro at flertallet vil frem til felles samling, og at utviklingen går i den retning; *farten* får I da selv bestemme. Jeg håper, at det må bli knyttet et internasjonalt samarbeide; for et internasjonalt samarbeide hvor de tre land er med, er betingelsen for at det kan bli en fast og sterk skandinavisk organisasjon. Et sådant intimt skandinavisk samarbeide er det imidlertid sikkert ikke mulig å etablere, når den ene part av de tre ikke har en internasjonal forbindelse *offisielt*.

Med disse ord takker jeg på det hjerteligste for samværet!

Teigen: Vår danske gjest gav uttrykk for at han ikke var særlig fornøiet med beslutningen om de internasjonale forbindelser. Det er imidlertid min opfatning, at ingen her har lagt den aller minste brådd i den beslutning hverken mot de svenske eller de danske arbeidere. Jeg vil si til kamerat Nygaard, at selv om han er nokså bedrøvet, må han ikke forstå det sådan — ikke på nogen som helst måte. Vi har samarbeidet siden Landsorganisasjonen blev stiftet, og man har forsøkt efter evne i de praktiske og kritiske situasjoner å hjelpe hverandre; jeg vil inderlig håpe at det samarbeide også kan fortsette i fremtiden. Vi har også det håp at vi alle kan samles i én Internasjonale, slik at den anstøtssten som er, kan falle bort. På kongressens vegne vil jeg si, at fra den norske arbeiderklassens side vil det bli lagt all ærlig vilje og all evne inn i å støtte hverandre i den felles kamp. Derfor ber jeg Nygård hilse tilbake

og si: vår stilling til dem er den samme som før, uansett våre beslutninger. Vi takker ham for at han har vært her og ber ham overbringe en hilsen til de danske arbeidere! (Bifall.)

Tirsdag 1 september.

Ordstyrer: *Sundbye.*

Protokollen blev godkient.

Streikebryteruvesenet og klassejustisen.

(Dagsordenens post 8.)

I denne sak forelå innsendte forslag fra Trøndelag faglige Samorganisasjon, Møbelindustriarbeiderforbundet, Skage Jernbanearbeiderforening og Oslo og omegns faglige Samorganisasjon. (Dagsordenens side 38—41.)

Sekretariatet fremla for kongressen følgende innstilling :

Under henvisning til de i den trykte dagsorden inntatte forslag vil sekretariatet foreslå at kongressen vedtar følgende:

1. Kongressen beslutter opprettelse av et justisfond til understøttelse av de fagorganiserte arbeidere som blir ofre for den borgerlige justis. De nærmere regler for justisfondet vedtas av representantskapet.

2. Kongressen slutter sig til sekretariatets henvendelse til regjeringen angående amnestikravet.

3. Kampen mot streikebryteruvesenet må av organisasjonens instanser og av de organiserte arbeidere føres med alle til rådighet stående midler.

Sekretariatet pålegges å planlegge og iverksette det nødvendige agitasjonsarbeide, og å tilveiebringe den best mulige oversikt, som formidles til forbund og samorganisasjoner.

Volan forbeholdt sig å opta forslag til forandring av punkt 2.

Volan: Det er ingen uenighet i sekretariatet om punkt 1, forsåvidt heller ikke om punkt 3. Men efter det som er passert, finner iallfall mindretallet at det er nødvendig at kongressen utformer sin opfatning videre. Kongressen i 1923 vedtok at man ikke vilde vike tilbake for å anvende hele organisasjonens kraft, når det gjaldt å bekjempe klassejustisen. Nu skulde dette spørsmål være mer aktuelt og mer brennende enn noensinne.

Mindretallet — Aas og jeg — hadde innlevert et forslag til uttalelse i denne sak som uttrykk for sin opfatning, men som jeg ser, har sekretariatet ikke latt det trykke. Jeg har da ikke annet å gjøre enn å lese op vårt forslag, som er sålydende:

Den norske arbeiderklasses stilling er alvorligere enn noensinne. Aldri har klassekamper her i landet vært bitrere enn den er idag. Store deler av den norske arbeiderklasse er kastet ut i arbeidsløshetens elendighet. I tusener av arbeiderhjem hersker den svarte nød. Samtidig fortsetter de profittgriske arbeidskjøpere med øket voldsomhet sine angrep på arbeidernes lønninger og arbeidsforholdene. I mange tilfelle må de

fagorganiserte, klassebevisste arbeidere gå til spontan kamp for å forsvare sine livsinteresser.

Under disse forhold søker den herskende klasse og kapitalistklassen å organisere streikebryteriet, støttet til de bevebnede fascistorganisasjoner. Det reaksjonære borgerskap er forenet i sin kamp for å slå arbeiderklassen ned med alle til rådighet stående midler.

Arbeidskjøperne og borgerskapet forsøker i første rekke å ramme de klassebevisste arbeidere, som går foran i kampen for arbeiderklassens rettfærdige sak. Den ene etter den annen av de fagorganiserte arbeideres tillitsmenn og talsmenn kastes i fengsel. Hele det kapitalistiske statsapparat med sitt militær, politi og sine domstoler er mobilisert mot de kjempende arbeidere. Det er bydende nødvendig at den fagorganiserte arbeiderklasse vier disse forhold den største oppmerksomhet for å treffe praktiske foranstaltninger som kan sikre arbeiderklassens dyreste livsinteresser. De trakasserte, forfulgte og fengslede kamerater har krav på fagorganisasjonens fulle støtte. En effektiv kamp mot de fascistiske bander og streikebryteriet er betinget av at de kjempende kamerater beskyttes av arbeiderklassens egne organisasjoner. Kampen mot klassejustisen må føres med den største kraft og beslutsomhet av den samlede fagorganiserte arbeiderklasse, som må slå ring om sine beste forkjempere fra deres egen midte. De kjempende kamerater må ikke bli rettsløse parier. Det må være en æressak i klassekampen, at nettopp disse kamerater i alle tilfelle nyter hele fagorganisasjonens aktive støtte. I henhold hertil fattes følgende beslutning:

1. Kongressen stiller sig bak kravet om amnesti for de dømte kamerater og der reises organisasjonsmessige krav til Regjeringen om straks å fremme saken. Kravet oversendes Regjeringen ved en deputasjon som opnevnes av kongressen.

2. For å understøtte kravet om amnesti og innstilling av de politiske forfølgelser mot de fagorganiserte arbeidere og deres tillitsmenn optas arbeidet for å organisere arbeiderklassen til den mest beslutsomme kamp mot klassejustisen og reaksjonen. Om nødvendig vil Landsorganisasjonen ikke vike tilbake for å anvende hele organisasjonens kraft i kampen.

3. Fagkongressen pålegger sekretariatet i samråd med forbundsstyrene og de lokale samorganisasjoner å opta et systematisk arbeide mot streikebryteruvesenet og om nødvendig gripe til de mest energiske forholdsregler for å beskytte fagorganisasjonens og arbeiderklassens interesser.

4. Enn videre opfordres sekretariatet å medvirke til opprettelse av beskyttelseskorps mot de bevebnede fascistbander og andre arbeiderfiendtlige organisasjoner som har til formål å ødelegge fagorganisasjonen og bekjempe arbeiderklassen i dens frigjøringskamp. —

Jeg skal ikke holde noget langt innledningsforedrag over dette. Alle husker hvordan det er gått til i den senere tid. Massevis av aktive fagorganisasjonsfolk er kastet i fengsel, fordi de har villet beskytte og forsvare fagorganisasjonens dyreste interesser. De kamerater har krav på vår fulle og hele støtte. Vi kan heller ikke være blind for hvad det foregår i samfundet rundt oss, ved dannelsen av fascistiske bander. Kongressen i 1920 vedtok en beslutning om opprettelsen av *arbeidernes ordens-*

vern. Det blev henstillet til samorganisasjonene straks å gå til dannelse av sådanne korps, som skulde bygges på fagforeningene. Jeg mener det er enn mer nødvendig idag, enn det var for 5 år siden, å fastslå at spørsmålet for alvor må tas op. Jeg anbefaler mindretallets forslag vedtatt.

Kregnes: På samorganisasjonenes landskonferanse i påsken optok dette spørsmål en nokså bred plass. Vi har oplevet en rekke justisfølgelser, og efter hvert som klassekampen skjerpes, ser vi at det går ut over enkelte av våre kamerater. Dette tilsier at vi på vår side må slå ring om dem. Jeg støtter det forslag Volan har fremsatt, og jeg anbefaler det på det beste. Men det er ikke nokk å vedta forslaget; nu må vi få hvert sted gjøre oss det klart, at her kommer vi op i et virkelig kampforhold. Det pågår et systematisk arbeide — direkte og indirekte — for å få fjernet fra arbeidsplassen de som er de beste fagforeningsfolk. Og har man først fått dem ut, er det vanskelig å få dem inn igjen på *nogen* arbeidsplass — de kommer på svartelisten. Det går ikke an å se rolig på at rekkene tynnes på den måten. Dette forhold må vi være oppmerksom på, så det ikke altfor sterkt skal komme til å svekke vår stilling. Det må treffes foranstaltninger som er bindende for hovedorganisasjonene og de stedlige organisasjoner, og vi må drive det dithen at det blir et åpent *måkt*spørsmål mellem arbeiderklassen og det kapitalistiske samfund — det blir ikke nogen vei forbi.

Mørk: Jeg synes ikke vi på dette tidspunkt skal opta nogen debatt om denne sak. Volans forslag er bare referert fra hans side, og vi har jo ingen oversikt over det; jeg fikk inntrykk av at det stort sett falt sammen med sekretariatets flertalls. Jeg vil foreslå at de to forslag blir *oversendt redaksjonskomitéen*, som får å se på dem, og at vi så får saken tilbake over middag. —

Mørks forslag blev vedtatt enstemmig og uten debatt.

Oprettelse av pensjonskasse.

(Se side 157.)

Det forelå følgende innstilling fra den nedsatte *pensjonsordningskomité*:

Under den første behandling av denne sak på kongressen blev sekretariatets forslag om å henskyte saken til en komité vedtatt. Komitéens oppdrag var å fremlegge forslag i denne sak for kongressen.

Komitéens flertall, *G. E. Andersen, Alb. Sund, Edv. Endresen og Rich. Hansen*, er av den opfatning, at en statuttmessig pensjonsordning, hvor tillitsmenn og funksjonærer innen fagorganisasjonen tilpliktes å gjøre innskudd i en pensjonskasse, både vil falle billigere for organisasjonene og være mere betryggende enn den hittil befulgte fremgangsmåte, hvor de enkelte forbund alene har måttet bære utgiftene med pensjonering av sine tillitsmenn og deres efterlatte.

Flertallet er for øvrig av den mening at pensjonskassen må være obligatorisk for alle organisasjoner tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon som har lønnede tillitsmenn.

Komitéen ser sig imidlertid ikke i stand til på den korte tid den har til rådighet å fremkomme med noget detaljert forslag til statutter. Dertil savnes også det nødvendige materiale i form av opplysninger fra de forskjellige organisasjoner, hvilket skulde danne grunnlaget for de nødvendige beregninger. Man mener derfor at det mest betryggende vil være at sekretariatet nedsetter en komité og antar den fornødne tekniske bistand til å utarbeide statutter for pensjonskassen. Denne komitéens innstilling blir å forelegge for representantskapet til endelig avgjørelse efterat den har vært omsendt til behandling i samtlige forbund.

I henhold til foranstående vil komitéens flertall anbefale kongressen å vedta følgende forslag:

1. Representantskapet bemyndiges til å opprette en pensjonskasse for tilitsmenn og funksjonærer i Arbeidernes faglige Landsorganisation og de denne tilsluttede forbund med deres underavdelinger.
2. Pensjonskassen bør baseres på innskudd så vel fra de forsikrede som fra deres organisasjoner i et rimelig forhold.
3. Sekretariatet nedsetter en komité til å utarbeide kassens statutter. Disse statutter blir derefter å forelegge representantskapet til endelig avgjørelse efterat de først har vært behandlet av sekretariatet og de forskjellige forbund.

Komitéens mindretall, *J. Flønes*, foreslår:

Kongressen innbydes til å vedta følgende forslag:

Med henblik på opprettelse av en eventuell pensjonskasse for fagorganisasjonenes tillitsmenn og funksjonærer nedsetter kongressen en komité på 5 medlemmer, hvorav ikke mere enn 2 må være fastlønnede tillitsmenn.

Denne komité får til oppgave, på grunnlag av Statens og kommunenes pensjonskasser, å utarbeide forslag til vedtekter og ved hjelp av en ekspert foreta nøiaktige beregninger over utgiftene.

Forslaget utarbeides i 2 alternativer, med og uten tilbakevirkende kraft.

Komitéens forslag oversendes organisasjonene til behandling og foreligger neste kongress til avgjørelse. —

Ordstyreren uttalte at selve prinsippet i saken var diskutert før, så det burde gå an å votere straks over spørsmålet om den videre bearbeidelse og behandling.

Nils Olsen: Det skal ikke lykkes nogen å få presset frem en avgjørelse av denne sak ved håndoprekning; derfor har 20 mann av oss innlevert krav om navnoprop. Jeg vil *subsidiært* stemme for mindretallets forslag om at saken går til behandling av medlemmene ved en uravstemning; prinsipielt er jeg mot det hele.

Flønes: Alle i komitéen er enig om at man ikke har hatt materiale til å utarbeide vedtekter for en eventuell pensjonskasse. Og før det treffes beslutning om opprettelse, har medlemmene krav på å få vite hvad det vil koste. Når det i det innsendte forslag er regnet med et innskudd av $2\frac{1}{2}$ prosent av lønnen for tilitsmennene og 5 pct. som organisasjonenes bidrag, vil *det* på langt nær vise sig å strekke til. Men dette får da bli en senere sak. Om den nye ordning skal bli bedre og billigere, vet

man ikke før vedtektene er utarbeidet. Det som foreligger er umulig å vedta; man må selvfølgelig få en detaljmessig sammenstilling av de regler som gjelder for Statens og kommunenes kasser. Jeg har foreslått at flertallet i den komité som blir å nedsette, skal bestå av ulønnede folk; Det er ikke rimelig at de som skal være kassens medlemmer, sitter og utarbeider statutter for sig selv.

G. E. Andersen: Vi, som utgjør flertallet i komitéen, så i den votering som falt her, et uttrykk for at kongressens flertall ønsket å gå til opprettelse av en slik pensjonskasse. I premissene har vi imidlertid sagt at vi ikke kan fremlegge noget detaljert forslag for denne kongress; saken må bearbejdes, slik at organisasjonen kan ha full oversikt over hvad det vil gå med, før endelig godkjennelse treffes. Vi i flertallet vil ikke ha en *papirmølle* med en administrasjon ala statens. Og hvad kommunenes pensjonskasser angår, er de så forskjellig at det går ikke an å nevne det. Om saken i almindelighet vil jeg si, at når organisasjonen har slått inn på det å pensjonere avgåtte tillitsmenn eller enken efter en avdød tillitsmann, bør det fastslåes et *prinsipp* her, som alle kan ha å holde sig til. Mer kan da heller ikke her gjøres. Efter forslaget skal saken i utredet stand også gå til forbundene, for at den kan få det bredeste grunnlag ved behandlingen; den endelige avgjørelse skal så tilligge representantskapet. Ved mindretallets forslag opnår man bare å utskyte avgjørelsen minst i to år. Jeg mener at ordningen heller bør komme til å virke så snart som utredningen kan foreligge. Det er for øvrig ikke meget som skiller; saken må jo sees som et praktisk spørsmål. Jeg anbefaler flertallets forslag.

Ved voteringen blev mindretallets — Flønes' — forslag vedtatt med 132 mot 52 stemmer, som blev avgitt for flertallets. 53 var fraværende.

De 132 var: Gunnar Andersen, Kr. Henriksen, J. B. Johansen, Magnussen, A. S. Moe, Moljord, Røste, S. Simonsen, A. Fredriksen, Johan Nygaard, Alsgaard, Kr. Andersen, Edv. Arnesen, Auten, T. Birkeland, Ertresvaag, Oskar Hansen, Kregnes, Karl Kristiansen, Lystad, Nils Olsen, Torbjørnsen, S. Samuelsen, Torkildsen, Yssen, Harry Nilssen, Weie, Vilh. Berntsen, Harald Henriksen, Aimar Olsen, Kr. Bakken, G. Ellingsen, Foss, Ole Hansen, Hegg, Karl Iversen, Olaf Kamphus, Olaf Karlsen, Kjeldsen, Th. Kristiansen, Leonard Nilsen, Kr. Olsen, Øivind Olsen, W. Lund Olsen, Markus Pedersen, Simenstad, Størdahl, Wenge, Aamodt, Buland, Eggen, Engen, Alb. Hansen, Haare, Hans Johansen, W. Kristiansen, Otto M. Thoresen, A. Braathen, Bøckmann, Børve, Sv. Johannesen, Karl Olsen, Brynildsen, Karl Hansen, Nils Halvorsen, Olaf Johannesen, Eugen Johansen, Halfd. Johnsen, Alf Kristiansen, O. C. Moe, Rinnan, Rudlang, Samuelsen, Chr. Syversen, Anders Birkeland, Hamsaas, Michelsen, Aarmo. Haugrønning, Ola Olsen, Peder Pedersen. C. E. Petterson, Renholdt, Siljan, Strandberg, Vold, Hovde, Louis Johansen, Harald Nilsen, H. A. Birkeland, C. Gustavsen, Paul Amundsen, Fladeby, A. Gundersen, Johs. Johannessen, Marvik, Kr. Olsen, Drammen, Steira, Østvik, Harald Liljedahl (varamann for Johs. Abrahamsen), Vitalis Andersen, Edvardsen, Eug. Berg, Gunnar Braathen, Eliassen, Ole Hagen, Olaf Hansen, Mørk, Offner, Schwingel, Litsheim, Slaattelid, W. Svendsen, Wilhelmssen, Flø-

nes, Nesbak, J. G. Olsen, Sundbye, Davidsen, Kar! Aug. Olsen, Benterud, Amtsen, Steen, Bratsberg, Ole Kristensen, Oksvik, Laurits Larsen, Kr. Nilsen, Josef Jensen, Petter Hansen, Rønbek og Volan.

De 52 var: Willh. Olsen, G. Hermansen, Haraldsen, H. Berg, Hulthin, E. Rasmussen, Rungstad, Thorkildsen, G. E. Andersen, Aksel Jakobsen, Halfd. Jønsson, Nicolaisen, Stenklev, Storaas, Ask, Rich. Hansen, Henry Jakobsen, Math. Larsen, R. Mathisen, Joh. E. Pettersen, Stiklestad, Akselsen, Endresen, Haslie, Karl H. Karlsen, Wiik, Helland, Strøm, Johs. P. Nilsen, fru Adolfsen, Angelskaar, frk. Dahl, Ingv. Olsen, Anders Hansen, Ole Johan Olsen, Hj. Johansen, Hindahl, Adolf Olsen, Hult, Liljan, Arthur Olsen, Nordeng, Borgersen, Viken, Sund, Anton Kristiansen, Skau, D. Jacobsen, Halvard Olsen, Sethil, Eng og Oscar Syvertsen.

Lovenes ikrafttreden.

Formannen foreslo: Lovene trer i kraft fra 1 januar 1926. Bestemmelsen om dietgodtgjørelsen til samorganisasjonene trer i kraft straks. — Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Kooperasjonen.

(Dagsordenens post 13.)

Under denne sak var' innsendt forslag eller henstillinger fra Trondhjems Jern- og Metallarbeiderforening (dagsordenens side 60) og fra Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon (side 62) samt følgende forslag fra Norsk Bokbinderforbund, som blev optatt av sekretariatets medlemmer *Aas og Volan*:

1. Landsorganisasjonen anerkjenner kjøpestreik som et middel i de faglige kamper.
2. Sekretariatet lar utarbeide retningslinjer for ledelsen av eventuelle kjøpestreiker, beregnet til bruk for samorganisasjonene, forbundene og fagforeningene.
3. I Landsorganisasjonens lover paragraf 11, punkt 6, inn tas følgende tilføielse:

Sekretariatet kan også påby iverksatt kjøpestreik.

Sekretariatets flertall foreslo:

1. I erkjennelse av at kooperasjonen er av den største betydning for arbeiderklassen, uttaler kongressen, at medlemskap i fagorganisasjonen også forplikter til medlemskap i kooperasjonen — hvor der er anledning hertil.

Kongressen opfordrer derfor til at der innen alle foreninger må drives en energisk og praktisk agitasjon for tilslutning til kooperasjonen for å styrke denne og sikre de fagorganiserte arbeidere den fornødne innflytelse innen denne viktige gren av arbeiderbevegelsen.

2. Sekretariatet opfordres til å søke truffet en overenskomst med N. K. L.s styre om formene for det mest solidariske, økonomiske sam-

arbeide mellom de to hovedorganisasjoner, spesielt under hensyntagen til situasjoner under større konflikter.

3. Kongressen nedsetter et utvalg på 5 medlemmer for å utrede spørsmålet om nyttiggjørelsen av arbeidernes makt som forbrukere og produsenter under konflikter. Utredningen forelegges representantskapet til endelig avgjørelse. —

Aaroe: Det er nu 15 år siden Landsorganisasjonens kongress første gang drøftet spørsmålet om de fagorganisertes stilling til kooperasjonen. Det er vedtatt resolusjoner herom på hver kongress siden da, og det er også bevilget bidrag til støtte for dette arbeide. Det kan gledeligvis konstateres, at den agitasjon som er drevet fra fagforeningshold, har båret frukter. Kooperasjonen er gått veldig frem i de siste år. Vi har nu en kooperasjon hvis medlemstall står på høide med fagorganisasjonens. Men *massene* av fagorganiserte arbeidere har ennå ikke funnet vei til kooperasjonen. Jeg nevner som et bevis for det Trondhjem, hvorfra det foreligger en henstilling til denne kongress om å vie saken større oppmerksomhet. Mens det er mellom 4—5000 organiserte arbeidere i Trondhjem, er det bare 12—1300 organiserte kooperatører. Ser man på kooperasjonens stilling der i forhold til fagbevegelsen, er den altså dårlig. Det samme forhold er tilstede i andre byer, som f. eks. Drammen. Mange industricentre har en dårlig kooperasjon eller slett ingen. Jeg trodde vi skulde hatt erfaringer fra de store faglige kamper for hvilken betydning det har for fagorganisasjonen at dens medlemmer er kooperativt organisert. Hvis forbrukersamvirket hadde hatt *almen* tilslutning fra oss, vilde det i en større grad ha evnet å tre støttende til.

I det forslag vi fremlegger, fastslåes først at kooperasjonen er av den største betydning for arbeiderklassen. Men der fastslåes dessuten at medlemsskap i fagorganisasjonen *forplikter til medlemsskap i kooperasjonen*. Vi har i Oslo 30,000 fagorganiserte arbeidere. Kooperasjonen teller en tredjedel av det, eller 10,000. Jeg tror imidlertid ikke mer enn 4000 av disse er *fagorganiserte*. Det samme går også igjen utover landet. Det er derfor på tide at vi nu virkelig for alvor tar fatt for å bringe den sak i de former og den orden den *skal* være. Jeg vil innstendig henstille til kongressen at den først og fremst fastslår det obligatoriske forhold for våre medlemmer likeoverfor samvirkebevegelsen. Ved å arbeide på det grunnlag vil vi også være i stand til å utrette noget. Med hensyn til Bokbinderforbundets forslag om kjøpestreik er det selvfølgelig ytterst vanskelig å fatte generelle beslutninger. Det kan opstå en slik situasjon at man må ta det middel i anvendelse, men det er rent undtagelsesvis at *det* går an. Det er iallfall sekretariatets flertalls opfatning.

I vårt forslag inngår, som man ser, nedsettelsen av en komité, valgt av kongressen, som skal ha til oppgave å utrede spørsmålet om nyttiggjørelsen av arbeidernes makt som forbrukere og produsenter under konflikter. Utredningen forelegges representantskapet til endelig avgjørelse. Videre er foreslått i punkt 2 at det skal søkes truffet en overenskomst med N. K. L.s styre om formene for det mest solidariske, økonomiske samarbeide mellom de to hovedorganisasjoner, spesielt under hensyntagen til situasjonen under større konflikter. Sådant samarbeide har også tidligere vært drevet, og med godt resultat.

Et spørsmål som ikke er berørt, er forholdet med hensyn til bankvirksomheten. Begge organisasjoner — fagbevegelsen og kooperasjonen — har nu sin bank. På kongressen i sommer i Stavanger blev det vedtatt at det skulde søkes samarbeide om å slå disse sammen til én. Det vilde også være en helt ut naturlig ting at dette blev gjort. Sekretariatet er enig i at det bør forhandles om en sådan ordning, uten at det hittil er tatt endelig standpunkt til saken.

Med disse få ord vil jeg be kongressen vedta det forslag som er fremlagt og samtidig appellere til de 250, som her er til stede, om at de virkelig tar fatt for å reise en kooperativ bevegelse — med tilslutning fra de fagorganiserte — slik som den skal være, og at de også tar fatt for å danne kooperative foreninger der hvor man nu ingen har.

Chr. Systad: På tidligere kongresser har man sett det særsyn at når de kooperative agitasjonskomitéer skulde avgi rapport, tømtes hurtig benkene. Idag er dette forandret — representantene er til stede for å høre hvad det blir sagt. Når det gjerne har vist sig liten tilslutning til kooperasjonen, skyldes det ikke uvilje mot den, men mangel på forståelse av kooperasjonens betydning. Jeg vil nevne, at man holder på å få et skisma imen kooperasjonen — mellem de som er fagorganisert og de som ikke er det. På kongressen i Stavanger var man engstelig for å lytte til forslag som kom fra oss. Jeg kan betegne det som innvarslende et skisma mellem by- og landbefolkningen i almindelighet. Det bør fra dette sted sies fra, at vi vil en kooperasjon bestående av alle forbrukere, en kooperasjon hvor vi hilser alle velkommen. Men samtidig har jo vi fagorganiserte i første rekke interesse av kooperasjonen, likesom vi har interesse av *fagorganisasjonen*. Det vil da lett forståes, at vi gjør hvad vi kan for å få alle fagorganiserte inn der og for derigjennem å få innflytelse på hele den kooperative utvikling og ledelse. Jeg er viss om at sekretariatets forslag vil bidra til å styrke hele kooperasjonen som sådan; jeg anbefaler forslaget varmt og håper det må bli utlagt på den måte, så det ikke skal sies at vi vil «erøbre» kooperasjonen fra nogen andre, men at vi vil være med på å styrke den kooperative bevegelse som helhet.

Med hensyn til spørsmålet om en felles bank er det klart, at det som mangler oss for at vi kan drive produktiv virksomhet av noget omfang er pengemidler. Vi må derfor se det som en oppgave å organisere vårt pengevesen på en annen måte enn hittil. Jeg vil støtte den tanke at de to organisasjoner trer i forhandling om å få opprettet et felles bankinstitut eller finne frem til former for å bygge op et nytt. Vi har Fagorganisasjonens Bank, men den er for liten for oss til å kunne finansiere større foretagender. Jeg vil fremsette følgende forslag som tillegg til flertallets — et forslag som går i samme retning som det der blev vedtatt i Stavanger:

Kongressen henstiller til sekretariatet å opta forhandlinger med styret for N. K. L. om opprettelse av en felles bank som kan overta formidlingen av de penger som arbeidernes foretagender krever, og forelegge resultatet for representantskapet. —

W. Lund Olsen: Aarø pekte på det innsendte forslag fra Trondhjems Jern og Metall, og han mente å legge i det, så vidt jeg kunde forstå, at det bare nærmest var en platonisk kjærlighetsytring til kooperasjonen, idet denne bevegelse samlet liten tilslutning der oppe. Jeg er fullt enig med ham i at det ikke er stort gagn i platoniske erklæringer, når man ikke lar handling følge på ordene. Det skulde være slik at medlemsskapet i kooperasjonen var et *tvangsbud* for de organiserte. Men jeg vil si at det kan *være* momenter som forklarer den ting at medlemmene sier at de ikke kan stå tilsluttet kooperasjonen. Vi har ved Trondhjems Bøttefabrikk hatt en bitter konflikt gående i et halvt år. Den største kunde for denne bedrift er den kooperative Landsforening, og det er naturlig at arbeiderne i Trondhjem søkte å innvirke på fagorganisasjonen for gjennom den å søke å få i stand en boikott av N. K. L.s varer. Dette blev også gjort på et tidlig stadium av konflikten av Trondhjems Jern og Metall, som henvendte sig til forbundet. Men ennå et halvt år efter konfliktens utbrudd har Landsforeningen ikke greid å gjennomføre en boikott, til tross for at *det* vilde ha vært et ganske hårdt press på denne steile arbeidsherre. Det er naturligvis riktig at vi arbeider for at alle organiserte melder sig inn og blir aktive deltagere i kooperasjonen, men med de erfaringer som er gjort kan man ikke fortenke enkelte i at de stiller sig skeptisk, når de ser hvordan det hele blir drevet.

Volan: Ja, det er ingen uenighet i sekretariatet om punkt 1 og 2 i flertallets forslag — forsåvidt heller ikke om punkt 3, formodentlig. Men mindretallet mente det vilde være riktig av denne kongress å fastslå som prinsipp det som ligger i forslaget fra Bokbinderforbundet. Det er meget i den tanke at arbeiderne under faglige konflikter søker å ramme kapitalistene også gjennom blokade av de private kjøbmenn og grosserere i den utstrekning det er mulig. Vi gjør på den måte de store forretningsdrivende interessert i at en konflikt løses, og løses til arbeidernes fordel. Vi må nu søke å finne en praktisk linje for utnyttelsen av arbeidernes makt som forbrukere. Aas vil vel nærmere redegjøre for det.

Arntsen: Aarø nevnte Drammen. Jeg skal innrømme at det kan være dårlig der med kooperasjonen. Men forholdene har også vært vanskelige. I løpet av fire år har forretningen der skiftet bestyrer 4 ganger. Dessuten har vi en annen stor forretning i Drammen av kooperativ art, nemlig en filial av Østbanenes Forbruksforening — en forretning med ti ganger så stor omsetning. Det er vanskelig å opta konkurransen under slike forhold. Jernbanefolkene betrakter det som *sin* spesielle forretning. Jeg tror dog ikke at den kooperative agitasjon er forsømt. Vedtar man her at det skal være obligatorisk tilslutning til kooperasjonen fra de fagorganisertes side, vil det mulig kunne hjelpe noget. Jeg stemmer for flertallets forslag.

With. Olsen: Det er nok en sannhet, som ikke kan benektes, at det er den minste del av de fagorganiserte som er kooperativt organisert. Man sier at man vil føre kamp mot kapitalistene. Men ved å stå utenfor kooperasjonen er vi med på å *stotte* våre motstandere. Det skulde ikke være noget stort offer for arbeiderne å støtte sine egne forretninger. Når man kommer op i store konflikter, *da* er det i virkeligheten

man skriker op og spør: hvor er kooperasjonen, hvorfor hjelper den oss ikke? Man kan ikke vente stort når man ikke vil være medlem. Den første betingelse for en god og sterk kooperasjon er at man selv deltar. Er kooperasjonen *dårlig*, er det deres egen skyld. «Samhold» i Stavanger bevilget 5000 kroner til de streikende hermetikkarbeidere. Er ikke det et bevis for at kooperasjonen hjelper, der hvor arbeiderne er aktivt med og strever for å utbygge den? Men kooperasjonen har også sine skavanker, som vi mangen gang har følt. Jeg vil si, at alle vi som er her, må virke til å få den slik som de vil ha den, og slik at det kan bli større interesse om kooperasjonen.

Karl Iversen: En ting ser jeg skjært på, og det er at administrasjonen er for stor innen kooperasjonen. I mange land er tilslutningen til kooperasjonen en *arbeidersak*. Men her gir vi oss de kapitalistiske grossere i vold. Vi har villet fiske medlemmer med utbyttedeling og den slags; virksomheten har vært anlagt slik, at man har vært nødt til å holde prisene oppe. Jeg tror feilen er at man har begynt for stort fra først av.

Østvik: Jeg vil nevne stillingen til den kooperative Landsforening under konflikter. Ifjor hadde vi en havnekonflikt som varte i 24 uker. Den varemengde som blev sendt fra Trondhjem og nordover var enorm i det tidsrum. Jeg synes at N. K. L. da hadde kunnet ordne sig på en annen måte, slik at dens varer ikke blev behandlet av streikebrytere. Det måtte kunnet gå an for kooperasjonen å frakte passende skiber og føre lasten frem selv til bestemmelsesstedet. Dette er tidligere blitt gjort av filialen i Trondhjem. Ved at dispensasjoner blev gitt til Landsforeningen, blev arbeidernes kamp svekket. Jeg vil henstille til N. K. L.s formann å ta sig dette ad notam. Vi må gjøre kooperasjonen til et ledd i kampen for å høine våre kår. Men det opnår vi ikke uten at Landsforeningen endrer sin praksis i forskjellige henseender.

W. Kristiansen: Det er ingen uvilje blandt arbeiderklassen mot kooperasjonen. Men når det er uoverenstemmelser med derav følgende misnøie, skyldes det nærmest den stilling kooperasjonen inntar i forholdet til fagorganisasjonen. Med hensyn til prisene, sier man at man må ta hensyn til dagens noteringer, og det søker de private handlende å benytte sig av. Det er en feil at kooperasjonen er grunnlagt på den måte. Jernbanens forbruksforeninger har utviklet sig ganske betydelig; de følger et annet system ved å selge så *billig* som mulig. Derfor trekkes mange over til disse forretninger, som tilfelle er i Drammen og Hamar. Den kooperative Landsforenings mønsterlover bør i flere punkter optas til revisjon efter min mening. Fremfor alt må kooperasjonen utvikles til å bli en *kamporganisasjon* som fagorganisasjonen, hvis den skal bli til effektiv nytte for den arbeidende befolkning.

Andr. Juell (Norges kooperative Landsforening): Jeg vil begynne med å slå fast, at det er visse prinsipper som det er nødvendig å holde sig for øie, når man skal tale om kooperasjonen. Det første prinsipp er at det er en *selvstendig* organisasjon, som må stelles med og ledes ut fra de forutsetninger som den krever. Det er for såvidt med kooperasjonen på samme måte som med den faglige Landsorganisasjon. Denne kon-

gress bør derfor være varsom med hvad den vedtar i denne sak; den må ikke vedta noget som kan gi vind til det som Systad var inne på, og derved feste det inntrykk at man har til hensikt å ville erobre denne virksomhet for en bestemt gruppe i vårt land. Den kooperative bevegelse søker sin tilslutning av *alle* forbrukere, og det er utvilsomt en livsbetingelse for den at dens selvstendighet og nøytralitet respekteres fra alle kanter. Når det i en resolusjon fra sekretariatet foreslåes, at det skal være en forpliktelse for Landsorganisasjonens medlemmer å stå kooperativt organisert, kan vi kooperatører bare si, at det er vi glad for — vi ønsker alle med. Men jeg kan ikke fri mig fra den tro at en uttalelse herom fra kongressen vil bli et slag i luften, som ikke vil få nogen betydning. Det er *hustruen* som i stor utstrekning bestemmer hvor man skal handle; mannen har oftest liten innflytelse på det. Jeg synes vi kan være ferdig med resolusjoner som intet betyr, og søke å komme over på et praktisk arbeide.

Videre tales det i forslaget om å «sikre de fagorganiserte arbeidere den fornødne innflytelse». Når de fagorganiserte arbeidere blir medlemmer av kooperasjonen, vil de naturligvis, i kraft av sitt medlemskap, få den innflytelse de vil ha. Jeg kan da ikke forstå hvad betydning det kan ha å fatte nogen beslutning i den henseende. Det er mulig at en slik beslutning ikke vil komme til å gjøre noget *godt* for den kooperative bevegelse, men bare virke til skade. Derfor vil jeg si: *la være å vedta den*. Den har ingen nødvendighet.

La mig videre til et forslag om organisering av kjøpestreik bare si: jeg har alltid lært, at den første betingelse for en hær i kamp er at den har sine tilførsler i orden; men jeg har aldri hørt at man ordner sine tilførsler den dag man går *ut* i kampen. Det er altfor *sent* det, mine herrer. De kooperative organisasjoner er nødt til å innstille sin virksomhet efter det behov som foreligger, ikke efter hver gang der er streik i dette land. Derfor vil også en slik beslutning, selv om den kan se pen ut på papiret, være uten praktisk realitet. Jeg nevner en slik ting som tobakk. Man har hatt årlige konflikter i denne branche. Vil nogen av dere renonsere på tobakk, fordi om det er en streik i tobakkindustrien? Men det står ikke i kooperasjonens makt å kunne tilfredsstille alle dere med tobakk i det øieblikk dere lager kjøpestreik. Vi har ikke pengemidler til det. Derfor må kjøpestreiken mot de private handlende drives av forbrukerne hver *eneste dag*, hvis det skal bli nogen idé i det.

En taler sa, at i England var kooperasjonen lagt an på et annet grunnlag. Han kan ikke ha rede på det. For vi arbeider efter nøyaktig samme prinsipp og arbeidsmåte som der. — En representant fra Trondhjem talte om havnestreiken, en annen om en bøttefabrikk. Jeg vil si, at det minste de fagorganiserte kan gjøre under en konflikt, er å gi oss beskjed. La oss få vite hvad der foregår! Jeg har ikke hørt et eneste ord eller en eneste klage om noget av det før idag.

Jeg skal ikke legge mig bort i de beslutninger, kongressen vil fatte. Det er et spørsmål som for kooperasjonen vil melde sig etterpå, hvilket standpunkt vi da vil komme til å ta. Men jeg skulde meget beklage om man skulde beslutte noget her, som kan sette en kile i det gode forhold som hittil har bestått mellem kooperasjonen og den faglige organisasjon.

Jeg vil minne om at i 1910 fastslo Landsorganisasjonens kongress som et prinsipp, at forbrukskooperasjonen bør søke tilslutning fra hele den arbeidende befolkning. Nu innbys man til å vedta en uttalelse som kan leses slik at bare arbeiderne i fagforeningene skal være medlemmer og ha innflytelse der. Våre tusener av småbrukere og fiskere i dette land — hvad skal da de gjøre? Skal vi slå vrak på dem? Vi lever i en overordentlig vanskelig tid; da skal man være varsom med å skape nye vanskeligheter. — Jeg håper man vil finne frem til en beslutning som kan føre arbeiderne i større skarer til kooperasjonen, enn tilfelle er idag, men en beslutning slik at kooperasjonens selvstendighet bevares. Den må dere ikke krenke; man må ikke gi støtet til nogen vanskelighet for kooperasjonen på dette område.

Aas: Det forslag som her er fremlagt fra sekretariatets flertall, er også mindretallet enig i. Men det er med hensyn til et enkelt punkt at vi mener kongressen bør vedta en uttalelse. Det er innsendt to forslag, et fra Bokbinderforbundet om kjøpestreik og et fra Oslo Bokbinderforening om en organisering og nyttiggjørelse av arbeidskraften under streiker. For det siste punkts vedkommende går sekretariatets forslag ut på at det skal nedsettes et utvalg til å utarbeide nærmere regler for det. Hvad angår spørsmålet om *kjøpestreik*, har Volan og jeg ment at kongressen burde slutte sig til selve tanken i det foreliggende forslag. Sekretariatet er på sin side også enig i tanken; da bør kongressen si det samme. Dette spørsmål om kjøpestreik eller boikott av de private forretninger har vært oppe så å si så lenge som fagorganisasjonen har bestått. Men det har hittil ikke vært systematisert. De spredte forsøk som er gjort, har imidlertid vist at det heri ligger et våben for arbeiderklassen, som kan gi den øket styrke i dens kamp. Under konflikten i kjøttindustrien i Oslo blev boikotten således anvendt med god virkning, og den var medbestemmende for utfallet. Det må imidlertid bringes system i det ved at sekretariatet får bemyndigelse til å anvende dette våben i den utstrekning det finnes å være mest passende i de forskjellige situasjoner og heldig for den kamp som føres. Jeg hørte den kooperative Landsforenings formann uttale at kooperasjonen ikke for tiden var så stor at den kunde tilfredsstille behovet for alle fagorganiserte arbeidere. Det er jeg naturligvis klar over. Men det forhindrer ikke at man kan gjøre bruk av kjøpestreik i den utstrekning det er mulig, selv om kooperasjonen ikke kan overta alt med én gang. Kjøpestreiken behøver heller ikke å omfatte bare matvarer, men alle mulige ting for øvrig; drevet lengst mulig vilde den lamslå den private omsetning og bli av den største betydning for løsningen av en konflikt. I de enkelte tilfelle må det bli å ordne i samråd med forbundene og med kooperasjonen; dette er også sagt i forslaget. Man innbys derfor ikke til å fatte beslutninger som kan få uanede konsekvenser. Jeg anbefaler at man vedtar vår konklusjon på forslaget.

Jeg festet mig ved Juells uttalelser angående sekretariatets forslag, annet avsnitt, hvor det rettes en opfordring til foreningene om å opta agitasjon for kooperasjonen for å styrke denne og for å sikre de fagorganiserte arbeidere den fornødne innflytelse. Jeg tror han her ser litt mørkt på det. Det er ingen hemmelighet at Juell selv har vært med på

å vedta beslutninger på kongressen, hvori det erklæres at kooperasjonen i likhet med fagorganisasjonen er et *ledd i klassekampen*, og at hele den arbeidende befolkning har den største interesse av å utvikle de tre ledd i arbeidernes kamp. Er man først klar over det, er det naturlig at fagorganisasjonen vil gjøre alt for å styrke også dette kampvåben. Jeg tror derfor at man trygt kan stemme for det forslag som her foreligger til uttalelse.

Ved *voteringen* blev *sekretariatets innstilling*, punkt 1 og 2, vedtatt enstemmig.

Ved alternativ *votering* mellom flertallets forslag under punkt 3 og mindretallets forslag blev *flertallets* forslag vedtatt med stort flertall.

Systads forslag blev vedtatt enstemmig.

Lovgivningsmaktens stilling til fagorganisasjonen.

(Dagsordenens post 9.)

Tjenestemannskomiteéns innstilling.

Sekretariatet foreslo følgende uttalelse, hvortil kongressen sluttet sig enstemmig og uten debatt:

Idet kongressen på det sterkeste vil understøtte tjenestemennenes mangeårige krav om at der fastsettes en lovmessig forhandlingsordning, protesterer man mot det av Tjenestemannskomiteéen fremlagte forslag til tukthuslov for Statens tjenestemenn.

Kongressen henviser i denne forbindelse til, at det overveiende antall av de organiserte statstjenestemenn har tatt bestemt avstand fra innførelsen av tvungen voldgift og opprettelse av lønnsråd.

Kongressen er fullt opmerksom på den funksjonærtiendtlige ånd som Tjenestemannskomiteéns innstilling gir uttrykk for, idet den fullstendig vil ignorere de virkelige tjenestemannsorganisasjoner, undertrykke tjenestemennenes aksjonsfrihet og frata dem rettigheter, som ingen domstol hittil har kunnet fradømme nogen offentlig funksjonær.

Ut fra disse kjensgjerninger krever kongressen av Regjeringen, at Tjenestemannskomiteéns innstilling henlegges, idet Landsorganisasjonen erklærer sig beredt også til å understøtte tjenestemennene i deres bestrebelser for forbedring av livsvilkårene og for utvikelse av den aksjonsfrihet de idag har. —

Voldgiftsloven.

Madsen: Med hensyn til voldgiftsloven er det ikke ennå kommet noget forslag fra sekretariatet. Stillingen er jo den at sekretariatets flertall har utarbeidet sine forslag, men det har ikke vært mulig å bli enig med mindretallet, som i alle saker har optatt særforslag. Derfor er det blitt så mange dissenser. I denne sak er vi da blitt enig om å overlate initiativet til *mindretallet*, idet vi vilde vente og se om det kom noget forslag — så kunde det kanskje vært mulig å komme til en enstemmig innstilling. Imidlertid er ikke mindretallet kommet med noget forslag,

og idag er det kongressens siste dag. Hvad selve voldgiftsloven angår, vil den jo ikke komme op før til neste år. Hvis jeg får nogen støtte, vil jeg, som forholdene er, foreslå at det overlates sekretariatet og representantskapet å ta stilling til voldgiftsloven.

Aas: Hvorfor ikke si at det er flertallet som ikke kan være enig med mindretallet? Det er klart, at når det foreligger to prinsipielle syn på en sak, må de syn få uttrykk. Det har vært arbeidet under høibrykk; Volan har vært optatt i komitéen, og når det ikke har vært tid til å utarbeide noget forslag, kan det ikke rettes nogen bebreidelse mot mindretallet for det. Madsens forslag vil jeg advare mot, dertil er saken av for stor betydning for de fagorganiserte arbeidere. Jeg vil foreslå at vi utsetter denne sak til behandling i eftermiddagsmøtet.

A. E. Gundersen: Jeg støtter Madsens antydede forslag. Ved den utvidelse av representantskapet som er besluttet, blir jo det i sig selv en kongress — en forsamling på 150 mann med sekretariatet. Det er også mer betryggende å behandle saken, når vi har fått alt materiale fremlagt. Og det rekker vi neppe å få før denne kongress reiser hjem.

Madsen: Jeg gjør oppmerksom på at jeg er ikke medlem av sekretariatet. Men det er betegnende for tendensen hos mindretallet at Aas heller ikke kan være med på et forslag som det jeg her har antydnet. Skal saken utstå nu for å avgjøres i eftermiddag, får ikke sekretariatet adgang til å behandle den, som lovene foreskriver. Jeg tror det er mere betryggende å legge denne sak over til representantskapet enn å vedta lange resolusjoner her; saken må behandles på organisasjonsmessig måte. Jeg mener at representantskapet er fullt kompetent til i et spørsmål som dette å ta en avgjørelse på fagorganisasjonens vegne. Jeg optar mitt forslag.

Volan: Jeg er ikke uenig med Madsen — jeg har selv gått og tenkt på hvad vi skulde gjøre med voldgiftsloven. Forutsetningen må iallfall være at det blir det nye representantskap som får med saken å gjøre.

Teigen: Det gamle representantskap blir ikke mer sammenkalt.

Ordstyreren: Fastholder Aas sitt forslag?

Aas: Nei.

Ved voteringen vedtok kongressen enstemmig *Madsens* forslag sålydende: *Det overlates sekretariatet og representantskapet å ta stilling til voldgiftsloven.* —

Konflikten i Sulitjelma.

Ordstyreren fremla skrivelse fra Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte vedkommende konflikten mellom de forskjellige forbund og Det kooperative Selskap i Sulitjelma.

Ordstyreren: Jeg er nærmest av den opfatning at den sak blir overlatt sekretariatet til avgjørelse.

Nygaard: Det må være under den uttrykkelige forutsetning at arbeiderne i Sulitjelma boier sig for sekretariatets beslutning. Det er under den forutsetning at Bakerforbundet og Transportarbeiderforbundet går med på det.

Ordstyreren: Det er vel også kongressens forutsetning.

Fladeby: Jeg er enig i det, og jeg vil i forbindelse med det henstille til sekretariatet at det da tar under alvorlig overveielse å finne en form som begge parter kan være tilfreds med.

Teigen: Jeg er enig med Fladeby og vil på de premisser anbefale at saken blir oversendt til sekretariatet.

Bratvold: Saken skal behandles av sekretariatet på grunnlag av Nygårds premisser og på grunnlag av de i saken foreliggende dokumenter. Jeg vil ha sagt det for ikke å få nogen misforståelse.

Efter et par bemerkninger besluttetes enstemmig: *Saken oversendes sekretariatet til avgjørelse.*

Pensjonskomité.

Valgkomitéen innstillet som medlemmer av komitéen til å utrede og komme med forslag til næste kongress om en pensjonsordning: *Gunnar Sethil, Trygve Lie, Reidar Eriksen, Peder Olsen og Petter Pedersen.*

Efter bemerkning av *Sethil* blev innstillingen vedtatt enstemmig.

Komité for kooperasjonen.

Videre blev efter forslag av valgkomitéen valgt som medlemmer av Landsorganisasjonens kooperative komité: *Jens Teigen, P. Aaroe, Hans Aas, Sv. Enevold og Alfr. Waatvik* — samtlige enstemmig.

«Meddelelsesbladet».

Ordstyreren refererte følgende forslag av *Halvard Olsen:*

Sekretariatet gis adgang til i kongressperioden å utvide «Meddelelsesbladet» til å utkomme ukentlig eller fjortendaglig, hvis det finnes formålstjenlig. —

Volan: Jeg har ikke noget å innvende mot det og har gått med på forslaget; men forutsetningen må naturligvis være at de aktive organisasjonskamerater får anledning til å fremholde sine meninger i «Meddelelsesbladet» om de forskjellige aktuelle spørsmål som er oppe i tiden.

W. Kristiansen: Jeg er fornøid med «Meddelelsesbladet» som det er nu, og jeg finner det derfor helt overflødig å utvide det.

Ved *voteringen* blev formannens forslag vedtatt med stort flertall.

N. K. L.s representant tar avskjed.

A. Juell: Ærede representanter! La mig først få lov til å fremføre en takk til dere fordi dere så mannjevnt mottok vår innbydelse til å se vår tobakkfabrikk og derigjennem gav uttrykk for deres interesse for den produktive virksomhet. Så vil jeg si takk for samværet her. Personlig har det for mig vært litt av en opplevelse å komme her og treffe så mange kjente fra tidligere år. Jeg uttaler ønsket om at de beslutninger som er fattet, må bli til gagn for organisasjonen, for arbeiderne, slik at det må lykkes å samle innenfor organisasjonen alle de som bør være der, og

slik at resultatet kan bli til gagn for arbeiderne og for hele vårt folk. Takk — og hell i det videre arbeide fremover!

Teigen: På kongressens vegne takker jeg Juell for at han kom til stede og var med og deltok i forhandlingene. Det er så gammelt og intimt det samarbeide som har bestått mellom den kooperative bevegelse og Landsorganisasjonen, at jeg er sikker på det er kongressens ønske at det må fortsette til gjensidig gagn og fremgang. Jeg kan forsikre at arbeidernes hensikt er den aller beste, når de arbeider for øket tilslutning til den kooperative organisasjon, og vi kan bare ønske at de må slutte sig sterkest mulig om den til forbedring av sine kår. Jeg vil takke Juell for hans nærvær på kongressen.

Begge taler blev hilst med bifall.

Forskjellige andragender.

(Dagsordenens post 15.)

Efter forslag av *ordstyreren* blev det besluttet å føre forhandlingene om dette punkt for lukkede dører.

Teigen refererte de til sekretariatet innkomne andragender, som var besluttet forelagt kongressen — fra Norsk Transportarbeiderforbund, Papirindustriarbeiderforbundet, Matros- og Fyrbøterunionen, Bygningsarbeiderforbundet og Norsk Lokomotivmannsforbund.

Samtlige andragender så nær som det fra Bygningsarbeiderforbundet var av sekretariatet innstillet til avslag.

Teigen redegjorde for den stilling sekretariatet hadde tatt, og som var diktert av hensynet til konsekvensene.

Det besluttedes å opta først andragendet fra *Bygningsarbeiderforbundet*, som stod i forbindelse med de av dette forbund overtatte forpliktelser ved omorganiseringen.

Efter en redegjørelse av *Volan* blev sekretariatets innstilling vedtatt mot 2 stemmer.

Derefter gikk man over til debatt om de øvrige foreliggende andragender.

De svenske gjester tar avskjed.

Edv. Johansson: På egne og min kamerat Forslunds vegne vil jeg få lov til å uttale vår varmeste takk for den gjestfrihet som er blitt vist oss under vårt besøk her. Det er jo så at vi alltid befinner oss vel i lag med de norske venner, når vi har anledning til å møtes. Det har på kongressen vært adskillig meningsforskjell, men jeg føler mig forvisset om at de divergenser som er til stede, vil jevne sig ut i lengden. Jeg kan dog ikke undlate å gi uttrykk for min beklagelse over at det ikke lyktes å få gjenoprettet den skandinaviske innflytelse i det internasjonale samarbeide, som vi fører. Vi betyr nu en *tredjepart mindre*, idet Norge er borte. Det er rett eiendommelig at de tre land, tross de hører til de mindre, har kunnet vinne et sådant gehør som tilfellet har vært; jeg minner om at de opnådde den plass på de internasjonale kongresser at et av de

skandinaviske sprog blev *offisielt* sprog. Bare det vidner om den innflytelse vi hadde vunnet. Senere er vi blitt svakere. Jeg vil uttale mitt opriktige ønske om at det samhold utad, som alltid har preget vår bevegelse, også må gjøre sig gjeldende i fremtiden. Jeg beklager at det ikke har vært mulig *nu*, men vi håper at det tross alt skal bli mulig. Den sunde fornuft seirer i det lange løp, og det *er* forenlig med sund fornuft at de tre folk holder sammen i alle livets omskiftelser. Jeg ser derfor ingenlunde håpløst på stillingen. Jeg huser den samme mening som er blitt fremholdt her, at utviklingen er inne på *rett spor* i norsk fagbevegelse. 76 stemmer for Genf er ingenlunde så liten fremgang, når man ser hen til den helvedes larm som har hersket i Norge. Det vidner om at den sunde fornuft er vendt tilbake. Det er også meget som tyder på, at våre venner russerne er kommet undervær med at den måte for propaganda som er ført, ikke har vært så lykkelig eller virkningsfull, og at man er ved å orientere sig på en annen linje. Det er formodentlig resultatet av den førte propaganda som har virket avskrekkende, fordi den har ført til *kløvning*. Og det er noget som ikke kan forsvares. For under alle forhold må arbeidet gå ut på ikke å svekke, men *styrke* arbeidernes maktstilling i samfundet. Jeg tror også at russerne gjennom de erfaringer de har vunnet ved besøk i Europas fagorganisasjoner og blandt arbeiderne i disse land er blitt bragt til å forstå, at man setter *friheten* betydelig høyere der innen fagforeningene, enn man gjorde da man bygget op den forholdsvis unge arbeiderbevegelse i Russland. Og friheten er mer verdifull enn all verdens tesebøker. Uten frihet kan intet utvikles. De som forsøker å påtvinge oss en mening som vi ikke finner fornuftig, reagerer vi imot.

Jeg går ikke herfra som pessimist. Vi kommer til å møtes og til å gå sammen, som vi har gjort i så mange år før.

Eders kongress har valgt ny formann og nytt sekretariat. Formannen er jo for oss i Sverige en gammel og vel kjent fagorganisasjonsmann, og jeg er overbevist om at det vil bli et godt samarbeide mellom de to landsorganisasjoner under hans ledelse av organisasjonen. Og sekretariatet vil være ham behjelpelig med å utbygge dette samarbeide.

La mig ennu en gang fremføre vår takk for gjestfriheten, idet jeg opfordrer deltagerne til med mig å utbringe et firefoldig hurra for bibehold av det gamle svensk-norsk våbenbrorskap innen de faglige organisasjoner! (Bifall og kraftige hurraer.)

Halvord Olsen: Jeg takker de svenske kamerater for deres besøk på vår kongress, og også for det bidrag de har ydet i de forhandlinger som er ført her. Vi er taknemlig for begge deler. Det er nok så, at der er forskjellig politisk opfatning så vel innen vår bevegelse her i landet som mellom vår bevegelse og den svenske arbeiderbevegelse. Men som Johansson sa i sin hilsmningstale ved kongressens åpning, har det dog vært et meget intimt samarbeide mellom de faglige organisasjoner i alle de tre skandinaviske land, selv om der ikke i de siste år har bestått nogen fast organisasjonsmessig forbindelse. I de store vanskelige situasjoner har svensker, dansker og nordmenn stått skulder til skulder, når det gjaldt kampen mot arbeidsgiverne, når det gjaldt å forsvare sig mot angrep fra

det hold. I praksis har det vært så, og denne kongress har også gitt uttrykk for det. På tross av all meningsforskjell har det vært samstemmighet så vel i sekretariatet som på kongressen om, at man skal knytte den organisasjonsmessige forbindelse med de nordiske lands fagorganisasjoner på nytt igjen, og det på en fastere og sterkere måte enn det noensinne har vært. — Landsorganisasjonens formann sluttet med å utbringe et leve en *arbeiderklassens union* mellom svensker og nordmenn, fulgt av kraftig bifall fra forsamlingen.

Eftermiddagsmøtet tirsdag.

Ordstyrer: *Mork.*

Protokollen blev godkjent.

Forskjellige andragender.

Kongressen fortsatte behandlingen av de foreliggende andragender. Sekretariatets innstilling blev vedtatt ved punktvis votering over hvert enkelt.

Hans Eriksen fremsatte i forbindelse med denne sak følgende forslag på vegne av Høvleriarbeiderforbundets representanter:

Kongressen bemyndiger sekretariatet til å stille til disposisjon inntil et hundre tusen kroner utover det i loven fastsatte til støtte for Høvleriarbeiderforbundet, hvis der ikke opnåes enighet i den megling som nu pågår, og av den grunn kommer ut i kamp med ca. 3000 av forbundets ca. 4000 medlemmer. —

Ordstyreren foreslo at forslaget blev oversendt sekretariatet.

Ved *voteringen* blev Eriksens forslag vedtatt. Et tilleggssforslag av *Halvard Olsen* om at beløpet skulde ydes som lån, blev forkastet.

Bevilgninger.

Norsk Sangerforbund androg om en bevilgning av 2000 kroner. Sekretariatet innstillet på 1000 kroner.

Alb. Sund optok forslag om at andragendet blev innvilget fullt ut. Forslaget blev anbefalt av *H. A. Birkeland*.

Ved *voteringen* blev sekretariatets forslag vedtatt.

Som bidrag til Arbeidernes Idrettsforbund innstillet sekretariatet bevilget 2000 kroner.

Tranmæl: Et mindretall foreslår 5000, og jeg optar det. Jeg vil be kongressens representanter alvorlig tenke over hvilken betydning arbeideridrettsbevegelsen har. Det *borgerlige* idrettsforbund har fått 100.000 kroner i statsstøtte; det begunstiges av kapitalistpressen og har alle fordelene på sin side. Man bør være klar over at den unge arbeideridrettsorganisasjon som er dannet, har en overordentlig viktig oppgave, og at spørsmålet om å utvikle den videre er av den største interesse og rekke-

vidde for den samlede organisasjon. Jeg anbefaler på det varmeste at Landsorganisasjonen yder de 5000 kroner.

Liljedahl: Forbundet søkte Stortinget om 10,000 kroner. Det blev forkastet mot arbeiderrepresentantenes stemmer. Hvorfor? Fordi Arbeidernes Idrettsforbund er en organisasjon som arbeider i kontakt med Landsorganisasjonen. Idrettsopposisjonen, som gikk forut, blev kalt en «politisk» sammenslutning, fordi våre medlemmer — arbeideridrettsmennene — ikke fikk lov til å konkurrere ved stevner med streikebryterne. Jeg tror de fagorganiserte arbeidere bør støtte den idrett som bygger på det grunnlag forbundet står på. Det er vår egen organisasjon, og den skal vi bygge videre op. Jeg anbefaler Tranmæls forslag.

Volan: Jeg vil henstille så sterkt jeg kan til kongressen å slutte sig til det forslag. Vi vet hvordan den borgerlige idrettsledelse idag optrer; det er gjennom den organisasjon man hverver *fascistene*. Det er på tide at arbeiderne lærer å organisere sin sportsungdom i sine egne organisasjoner.

Teigen: Det er ingen prinsipielle uoverensstemmelser i den sak. Men det er visse økonomiske hensyn å ta for sekretariatet, når kravene strømmer inn. Personlig synes jeg at en bevilgning på 2000 kroner også vilde være bra.

Reidar Eriksen støttet forslaget om 5000.

Ved *voteringen* blev sekretariatets *mindretalls* forslag om 5000 kroner vedtatt med overveldende flertall.

Streikebryteruvesenet og klassejustisen.

(Se side 361.)

Denne sak kom tilbake fra redaksjonskomitéen som ikke var kommet til enighet. Komitéens *flertall* foreslo:

1. Kongressen beslutter opprettelse av et justisfond til understøttelse av de fagorganiserte arbeidere som blir ofre for den borgerlige justis. De nærmere regler for justisfondet vedtas av representantskapet.

2. Kongressen stiller sig bak kravet om amnesti for de dømte kamerater, og der reises organisasjonsmessig krav til Regjeringen om straks å fremme saken. Kravet oversendes Regjeringen ved en deputasjon som opnevnes av kongressen.

3. For å understøtte kravet om amnesti og innstilling av de politiske forfølgelser mot de fagorganiserte arbeidere og deres tillitsmenn optas arbeidet for å organisere arbeiderklassen til den mest besluttsomme kamp mot klassejustisen og reaksjoner.

4. Kampen mot streikebryteruvesenet må av organisasjonens instanser og av de organiserte arbeidere føres med alle til rådighet stående midler.

Sekretariatet pålegges å planlegge og iverksette det nødvendige agitasjonsarbeide og å tilveiebringe den best mulige oversikt som formidles til forbund og samorganisasjoner. —

Mindretallet opprettholdt det tidligere refererte forslag (side 361).

A. E. Gundersen: Jeg foreslår saken oversendt sekretariatet. Kongressen er i oppløsning.

Volan: Det går ikke an.

Tranmæl: Kongressen må avgi en uttalelse. Er tiden kort, får man heller gi en taler fra hver side 10 minutter til å begrunne forslagene.

Gundersen tok sitt forslag tilbake.

Det blev vedtatt å gi Aas og Madsen 10 minutter hver.

Aas: Mindretallet mener at fagorganisasjonen skal sette sin kraft inn på å gjennomføre amnestikravet. Men flertallet vil nøie sig med at man fremsetter kravet for Regjeringen. Det er fra flertallets side den samme linje som kom frem under behandlingen av arbeidsledighets spørsmålet — den passive linje. Videre har *mindretallet* atter tatt op det punkt som blev vedtatt av kongressen i 1920, hvori sekretariatet pålegges å medvirke til opprettelse av arbeidernes ordensvern. Om opprettelsen av et justisfond er man i hovedsaken enig. Men selv om man beslutter å opprette et sådant, vil det ikke kunne få annet enn et begrenset virke. Jeg vil i denne forbindelse henlede oppmerksomheten på «Røde Hjelp», som har utrettet en hel del, tross det bare har virket i kort tid. Justisfondet overflødiggjør ikke Røde Hjelp, som må fortsette sitt arbejde. Jeg vil henstille til deltagerne å støtte Røde Hjelp ved å vedta følgende uttalelse:

Kongressen er klar over nødvendigheten av å føre kampen mot klassejustisen også på den måte at ofrene for denne ydes materiell og moralsk støtte, og erkjenner betydningen av at flest mulig av den arbeidende befolkning trekkes inn i denne kamp. Kongressen vil derfor uttale sin sympati for organiseringen av Røde Hjelp i Norge og anbefale at de fagorganiserte støtter denne organisasjon. —

Madsen: Fra flertallets side blev det gjort alt for å komme til enighet om et forslag i redaksjonskomitéen, men mindretallet har faktisk forlangt at flertallet skal gå helt over. Jeg kan opplyse at med hensyn til punkt 1 — justisfondet — slutter mindretallet sig til komitéens innstilling, likeså i det næste punkt som gjelder amnestikravet. Flertallet på sin side slutter sig til forslaget om at det åpnevnes en deputasjon, og vi anbefaler at det blir gjort. Men det er en enkelt uttalelse hos mindretallet, som jeg synes er uklar. Beslutningen på kongressen i 1920 gjaldt spørsmålet om den hvite terror i Finland og klassejustisen den gang med utvisninger. Det man her tok sikte på, kan ikke uten videre overføres; mindretallet har derfor også måttet forandre på den opprinnelige form som uttalelsen hadde. Når det tales om å anvende «hele organisasjonens kraft i kampen», er jeg helt villig til å gå med på det, men det må da sies fra *hvordan* man har tenkt sig det under de aktuelle forhold. Ellers blir det bare en frase, som så meget annet. Jeg har provosert mindretallet til å forme den setning klar; det er ikke gjort. Derfor legger jeg intet virkelig revolusjonært innhold i den setning. Jeg vil anbefale det forslag som er fremsatt av sekretariatet, med de endringer redaksjonskomitéen har knyttet til.

Ved *voteringen*, som foregikk ved navneoprop, blev komitéens *flertalls* forslag vedtatt med 105 stemmer mot 65, som blev avgitt for mindretallets forslag. 67 var fraværende.

De 105 var: Kr. Henriksen, S. Simonsen, J. Nygaard, Wilh. Olsen, G. Hermansen, Haraldsen, Kr. Andersen, Karl Kristiansen, Torbjørnsen, Hulthin, Enok Rasmussen, Rungstad, E. Torkildsen, O. M. Haugen, Yssen, Ludv. Johansen, Harry Nilssen, Aimar Olsen, Olaf Abrahamsen, G. E. Andersen, Ole Hansen, Kamphus, Olaf Karlsen, Kjeldsen, Markus Pedersen, Wenge, Buland, A. Braathen, Bøckmann, Green, A. Gulbrandsen, Aksel Jakobsen, Jønsson, Karl Olsen, Rothaug, Storaa, Karl Hansen, Eugen Johansen, Rinnan, Rudlang, J. Samuelsen, Kopp, Einar Rasmussen, Ask, Rich. Hansen, Henry Jakobsen, Math. Larsen, Rudolf Mathisen, Joh. E. Pettersen, Stiklestad, Aarmo, Akselsen, Endresen, Siljan, Helland, Strøm, Johs. P. Nilsen, A. E. Gundersen, Louis Johansen, Harald Nilsen, fru Adolfsen, H. A. Birkeland, V. Nilsen, Ingv. Olsen, P. Amundsen, A. Gundersen, Johs. Johansen, Marvik, Kr. Olsen, Drammen, Ole Johan Olsen, Johs. Abrahamsen, V. Andersen, Edvardsen, Eug. Berg, Gunnar Braathen, A. Eliassen, Ole Hagen, Olaf Hansen, Mørk, Offner, Schwingel, Hindahl, Adolf Olsen, Dybdal, Arthur Olsen, Karl Aug. Olsen, Arntsen, W. Gulbrandsen, Sund, Anton Kristiansen, Skau, Stene, D. Jacobsen, Oksvik, Josef Jensen, Petter Hansen, Rønbek, Aarøe, Halvard Olsen, Sethil, Ødegaard, Eng, Guldvog, Syvertsen og Tranmæl.

De 65 var: Gunnar Andersen, J. B. Johansen, A. S. Moe, Moljord, Røste, Vestad, Alsgaard, Edv. Arnesen, Auten, Reidar Eriksen, Ertresvåg, Oskar Hansen, Kregnes, Lystad, Lars Nilsen, Nils Olsen, S. Samuelsen, Weie, Wilh. Berntsen, Bakken, Foss, Karl Iversen, Th. Kristiansen, Laurits Larsen, Leonh. Nilsen, Kr. Olsen, Oslo, Øivind Olsen, V. Lund Olsen, Simenstad, Størdahl, Eggen, Hans Johansen, W. Kristiansen, Berby, Børve, Brynildsen, Nils Halvorsen, Olaf Johannesen, Halfd. Johnsen, Oskar Karlsen, Alf Kristiansen, Chr. Syversen, A. Birkeland, Hamsaas, Michelsen, Haugrønning, Hedvin Larsen, Peder Pedersen, Strandberg, Hovde, Østvik, Slaattelid, Johs. Wilhelmsen, Flønes, J. G. Olsen, Sundbye, Benterud, Bjurstrøm, Nordeng, Bratsberg, Ole Kristensen, Kr. Jacobsen, Johan Jensen, Volan og Aas.

Deputasjon til Regjeringen.

Som deputasjon valgtes enstemmig *Edw. Mørk, Reidar Eriksen* og *Gunnar Braathen*.

Læreguttene og de unge arbeidere.

Arthur Olsen, Vilh. Berntsen og *Leif O. Foss* fremsatte følgende forslag, som blev begrunnet kort av *Olsen* som uttrykk for de tre ungdomsforbunds stilling til saken:

I sin organiserte kamp for bedring av arbeidernes kår har fagorganisasjonen til dels forsømt varetagelsen av de unge arbeideres og læreguttene interesser. Det er nødvendig, ikke bare av solidaritetshensyn

mot arbeiderungdommen, men i like stor grad av hensyn til den samlede arbeiderklassens interesser, at det nu blir en endring i dette misforhold.

Alle hindringer for læregutters og unge arbeideres organisering må ryddes av veien. Det er av stor betydning at ungdommen kan komme med i fagorganisasjonen med det samme de begynner å arbeide.

Et spesielt ungdomskrav som fagorganisasjonen har interesse av å fremme er kravet om en virkelig 8 timers dag også for læregutter og unge arbeidere. Fagskoleundervisningen påfører under de nuværende forhold ofte ungdommen en arbeidsdag på 10—12 timer.

Et annet forhold som fagorganisasjonen i sin egen interesse må være opmerksom på er at arbeidskjøperne under de siste konflikter i stor utstrekning har benyttet sig av den yngre arbeidskraft. De har derved svekket arbeidernes kamp og bidratt til å trekke konfliktene ut i langdrag. Den vesentligste årsak til dette uholdbare forhold er kontraktssystemet. De unge arbeidere må ikke og vil ikke benyttes som streikebrytere. Det må nu kreves at alle mann — unge som eldre — samlet går ut i kampen.

Ved at det gamle krav om å opta hele kontraktssystemet for lærlinger til revisjon eller avvikling fremmes, blir det også anledning til å få gjennomført lønsskala for læregutter og ellers gjennomført de endringer i læreguttene arbeidsforhold som kan være påkrevet.

Ut fra disse betraktninger vil undertegnede representanter foreslå at sekretariatet og fagforbundene pålegges å arbeide for realiseringen av følgende krav:

1. Åpen adgang til fagforeningene for unge arbeidere og læregutter, og igangsettelse av en planmessig agitasjon for å få all arbeiderungdom faglig organisert.
2. 8 timers arbeidsdag for lærlinger og unge arbeidere, heri medregnet fagskoleundervisningen.
3. Bekjempelse av den stadige arbeidsløshet blandt arbeiderungdommen.
4. Revisjon av kontraktssystemet for lærlinger og nedsettelse av aldersgrensen fra 19 til 18 år.
5. Strengere opsyn med at arbeiderbeskyttelsesloven blir overholdt for ungdom og barn. —

Rungstad foreslo saken oversendt sekretariatet til videre fremme.

Efter bemerkning av *Arthur Olsen* blev det enstemmig besluttet å oversende forslaget til sekretariatet og forbundene.

Hilsen til den britiske fagkongress.

Leif O. Foss foreslo at det blev sendt følgende hilsen fra Landsorganisasjonen til den engelske landsorganisasjons kongress, som skulde tre sammen 7 september:

Den faglige Landsorganisasjon i Norge sender sine broderlige kamp-hilsener til den engelske kongress.

Vår kongress har nettop i det mest brennende spørsmål for arbeiderklassen — den internasjonale faglige enhet — ved sin beslutning om aktiv kamp for enheten og uforbeholden understøttelse av den engelsk-

russiske komités arbeide, innlemmet den norske arbeiderklasse i den store proletariske armé, som kjemper for faglig enhet. Kongressen hilser den engelske fagkongress og den engelske arbeiderklasse, forkjemperne for den internasjonale faglige enhet, og gir et fast uttrykk for det håp at beslutningene på eders kongress vil bety et videre skritt til virkeliggjørelse av vårt felles mål — dannelsen av den forenede fagforeningsinternasjonale.

Leve den kjempende engelske arbeiderklasse! Leve den felles kamp av den engelske, russiske og norske arbeiderklasse for den internasjonale faglige enhet! —

Ordstyreren foreslo at sekretariatet blev bemyndiget til å sende en hilsen.

Dette blev vedtatt enstemmig.

Delegasjon til Russland.

Leif O. Foss fremsatte følgende forslag:

Kongressen mottar med takk den russiske landsorganisasjons innbydelse om å sende en arbeiderdelegasjon til Russland. Delegasjonen må bestå av representanter fra de forskjellige politiske retninger og arbeidsbrancher. Særlig må der legges vekt på at de delegerte velges fra arbeidsplassen. Sekretariatet overlates organiseringen av delegasjonen. —

Forslaget blev vedtatt mot 3—4 stemmer.

Røde Hjelp.

Aas: I forbindelse med mitt innlegg om klassejustisen optok jeg forslag om at Landsorganisasjonen skulde uttale sin støtte og tilslutning til den virksomhet som utøves gjennom Røde Hjelp. Jeg henstiller til dirigenten å sette dette forslag under avstemning.

Ordstyreren: Dirigenten var ikke opmerksom på at *Aas* hadde optatt det forslag.

Halvard Olsen: Vi har vedtatt et forslag om opprettelse av et justisfond til understøttelse av fagorganiserte arbeidere som blir offer for den borgerlige justis. Da synes jeg ikke det er grunn for *Aas* eller nogen annen til å fremkaste et forslag som dette her. Vi bør holde fast ved den beslutning vi har fattet. Forslaget bør derfor ikke optas til behandling.

Efter bemerkninger av *Flønes*, *Volan*, *Tranmæl*, *Teigen* og *Aas* blev det besluttet med stort flertall ikke å opta forslaget.

Kongressens avslutning.

Halvard Olsen: Kamerater! Vi har nu i disse dagene pløid gjennom den lange dagsorden, og de aller fleste er formodentlig trett av de mange taler under debattene som har vært ført. Jeg skal derfor ikke ytterligere belaste representantene ved å si så mange ord. Jeg må få lov til på *Aarøes*, *Teigen*s og mine egne vegne å takke for den tillit som er vist ved å velge oss til tillitsmenn for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Jeg

vil samtidig benytte anledningen til å takke de av sekretariatet som nu trer ut etter å ha sittet i den siste periode — den siste vanskelige periode for fagorganisasjonen her i landet. De som trer ut, er *Oskar Olsen, Gullvog, Eng, Syvertsen* og *Tranmæl*. Vil dere motta vår hjerteligste takk for det arbeide og den innsats dere har gjort som medlemmer av sekretariatet! Jeg ønsker også de nyvalgte hjertelig velkommen til sekretariatet.

Når jeg for mitt vedkommende har påtatt mig det byrdefulle og krevende hverv som formann i Landsorganisasjonen, er det ut fra at jeg stoler på, at i første rekke det nyvalgte *sekretariat* vil være mig behjelpelig i de vanskelige situasjoner vi uvilkårlig vil komme op i i den kommende tid, likeså *forbundenes representanter* og de som sitter i *forbundenes ledelse*. Men ikke bare det, jeg stoler også på at alle andre gode krefter innen fagorganisasjonen, innen de enkelte foreninger, vil være behjelpelig, når de vanskeligheter, vi utvilsomt går i møte, melder sig.

Vi har gjennomlevet en vanskelig periode, og det står for mig som om den periode som forestår, vil bli *enda* vanskeligere og vil kalle på all den vilje til samarbeide, all den solidaritet og all den energi og virke-trang vi er i besiddelse av. Jeg føler mig overbevist om, at dere som er representanter her på kongressen også forstår nødvendigheten av at alle krefter her står sammen og hjelper til. Det er et slagord i tiden: *arbeiderklassen må ha vilje til makt*. I og for sig er det å ha vilje til makt en kraftkilde i sig selv. Men det er ikke nok, og det betyr meget lite, hvis den ikke gir sig utslag i organisasjonsvirksomhet, i aktivt arbeide. Uten *organisasjon* nytter det ikke, om vi hadde vilje til å erobre et samfunns makt; det kan ikke skje uten ved at vi lærer å organisere oss og *utbygge* den organisasjon så sterk som mulig.

Den faglige Landsorganisasjon har stått mangen hård prøve; den har vært en maktfaktor som arbeiderne har kunnet bygge på, og den har også vært en sterk politisk maktfaktor i vårt samfunns liv. Jeg minner om at vi for nogen år tilbake stod med omkring 150,000 medlemmer og var en førende organisasjon også sammenlignet med de store lands arbeiderorganisasjoner. Vi har noget å hente igjen. Vi har mistet mange av de medlemmer som gjorde fagorganisasjonen så sterk som den var, og vi har en oppgave i å få disse medlemmer tilbake. Det er et tordenvær som har gått over arbeiderklassen her i landet — ikke bare den reaksjonære vind som har blåst fra borgerskapet, eller den vi har møtt fra arbeids-giverhold, men det har vært et tordenvær som også på annen måte har virket til å skade og svekke oss. La det tordenvær som vi selv har fremkalt, skaffe den friske luft, de *regnbyger* som skal få fagorganisasjonen på nytt igjen til å gro og til å bli den maktfaktor den i sin tid var. Vi må innenfor en stor bevegelse som vår ha plass for delte meninger om taktiske og politiske spørsmål. Men la disse meninger, hvordan de enn være vil, være båret oppe fra den enkeltes side av den store tanke og følelse, at det gjelder *under enhver omstendighet* å bevare organisasjonens enhet i kampen utad.

I de beslutninger som er fattet, har kongressen slått fast arbeidernes vilje til å bevare den faglige organisasjons enhet, ja at man også vil søke hen til en enhetlig *internasjonal* organisasjon som et uttrykk for arbeiderklassens internasjonale solidaritet. Det er nødvendig for oss alle, at

så må skje. Arbeidernes klassekamp er ikke en vandring på roser, den går ikke etter den brede asfaltvei; det er en vanskelig, en *tung* vandring. Under denne vandring fremover mot arbeiderklassens befrielse vil det alltid være nogen som føler kraften svulme i sig; andre har ikke så lett for å følge med. Man må derfor alltid innrette sin marsjtakt slik at ikke rekkene brytes. Jeg vil be dere utbringe med mig et leve en enhetlig fagbevegelse, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, og et leve en enhetlig internasjonal fagorganisasjon! (Kraftig bifall.)

Efter nogen ord av dirigenten, *Edw. Mørk*, blev derpå kongressen hevet med avsyngelsen av «Op alle jordens bundne treller».

Kongressens beslutninger.

De internasjonale forbindelser.

1. Ut fra den internasjonale arbeiderklasses stilling idag er det en bydende nødvendighet at verdens fagorganiserte arbeidere sammensveises i en faglig internasjonale på klassekampens grunn. Kongressen hilser derfor med glede de bestrebelse som er fremme for å skape internasjonale faglig samling, bestrebelse som har fått uttrykk ved dannelsen av den engelsk-russiske komité. Kongressen uttaler sin uforbeholdne tilslutning til disse bestrebelse og erklærer aktivt å ville understøtte komitéens arbeide for enhet.

2. Landsorganisasjonen trer i organisasjonsmessig forbindelse med den engelsk-russiske enhetskomité. Så fremt en internasjonale konferanse eller kongress kommer i stand, skal Landsorganisasjonen la sig representere og virke for samling av alle lands fagorganisasjoner i en felles faglig internasjonale.

3. Hvis en felles faglig internasjonale kommer i stand, bemyndiges representantskapet til i tilfelle der hersker samstemmighet, å bringe medlemsskapet i orden. I fall det er en faktisk uenighet til stede, skal spørsmålet forelegges medlemmene til avgjørelse ved uravstemning.

4. Sekretariatet opfordres til å arbeide for å skape et fast organisatorisk samarbeide mellem landsorganisasjonene i Sverige, Danmark, Finnland og Norge. —

Stillingen til de politiske partier.

1. Landsorganisasjonens selvstendighet må anerkjennes av de politiske partier.

2. Landsorganisasjonen stiller sig utenfor striden mellem de tre politiske arbeiderpartier som en selvstendig og uavhengig organisasjon som skal samle alle arbeidere.

3. Fagforeningene avgjør selv spørsmålet om kollektivt medlemsskap i de politiske partier.

Landsorganisasjonens kongress uttaler at fagforeningene bør arbeide for utvikling av den kollektive tilslutning til de forskjellige politiske partier.

4. Kongressen advarer mot at politiske stridigheter overføres på faglige spørsmål.

Ingen særorganisasjon, celler, grupper eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært oprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonen. —

Samorganisasjonenes landskonferanse henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om å inngå til de tre politiske arbeiderpartier med krav om at disse ikke optar som medlemmer av sine organisasjoner arbeidere og funksjonærer som ikke er fagorganisert, men som har adgang til å være det. Likeledes at de som idag står politisk organisert, men ikke fagorganisert, pålegges å gå inn i fagorganisasjonen, hvis de har adgang hertil, for fortsettende å kunne være medlemmer av de politiske organisasjoner.

Samorganisasjonenes landskonferanse henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om sammen med tre politiske arbeiderpartier offentlig å ta bestemt avstand fra opprettelse av lokale organisasjoner utenfor Landsorganisasjonen, som ikke står på klassekampens grunn. —

Justisfond. — Kampen mot streikebryteruvesenet.

1. Kongressen beslutter opprettelse av et justisfond til understøttelse av de fagorganiserte arbeidere som blir ofre for den borgerlige justis. De nærmere regler for justisfondet vedtas av representantskapet.

2. Kongressen stiller sig bak kravet om amnesti for de dømte kamerater, og der reises organisasjonsmessige krav til Regjeringen om straks å fremme saken. Kravet oversendes Regjeringen ved en deputasjon som opnevnes av kongressen.

3. For å understøtte kravet om amnesti og innstilling av de politiske følger mot de fagorganiserte arbeidere og deres tillitsmenn optas arbeidet for å organisere arbeiderklassen til den mest beslutsomme kamp mot klassejustisen og reaksjonen.

4. Kampen mot streikebryteruvesenet må av organisasjonens instanser og av de organiserte arbeidere føres med alle til rådighet stående midler.

Sekretariatet pålegges å planlegge og iverksette det nødvendige agitasjonsarbeide og å tilveiebringe den best mulige oversikt som formidles til forbund og samorganisasjoner. —

Arbeidsbyrået i Genf.

1. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon opretholder sitt tidligere standpunkt om ikke å la sig representere ved Arbeidsbyrået i Genf.

2. Såfremt der dannes en felles faglig internasjonale, avgjør denne spørsmålet om fagorganisasjonens stilling til de internasjonale arbeidskonferanser. —

Dyrtiden og arbeidsledigheten.

Arbeidsløsheten og den elendighet som den medfører for lønnsarbeiderne og deres familier, vokser fra dag til dag i en uhyggelig grad i de forskjellige industrier og arbeidsgrener. I denne tid hvor det privatkapitalistiske initiativ svikter og hvor den økonomiske usikkerhet og arbeidsløsheten øker, er det en forbrytelse mot det arbeidende folk at statsmaktene vil gå til å avvikle foranstaltningene til bekjempelse av arbeidsløsheten. Fagkongressen protesterer mot en slik hensynsløs politikk og vil på vegne av de tusener arbeidsløse og den organiserte arbeiderklasse reise følgende krav til Staten og kommunene:

1. Det må straks treffes positive foranstaltninger til avhjelp av arbeidsløsheten ved: a) Offentlige arbeidsbestillinger må bli å utføre ved norske bedrifter. b) Nødvendige forholdsregler må treffes for å sikre at innenlandske verksteder blir overdratt bygning av norske skib. c) Staten må opprettholde og utvide sin anleggs- og arbeidsvirksomhet og ikke ved avskjedigelser ytterligere øke arbeidsledigheten. d) Udyrket jord som egner sig til opdyrkning, må stilles til de arbeidsløses disposisjon, likesom det må ydes nydyrkningsbidrag samt bidrag til vånings- og uthusbygninger. Det kreves at Staten yder ekstrabidrag til de kommuner som er særlig hårdt rammet av arbeidsløsheten. e) Når de arbeidsløse skaffes arbeide, må det bli på tariifmessige vilkår. f) For å fremme en stabilere produksjon og omsetning og et stabilere prisnivå, må spørsmålet om den norske kronens stabilisering straks utredes og gjennomføres. Skarp kontroll med valuta-handelen.

2. De nødvendige bevilgninger må straks foretas til underhold av de arbeidsløse og deres familier. De arbeidsløse må sikres bidrag til melk, husleie og brensel.

3. For ytterligere å lette dyrtidens og arbeidsløshetens trykk på de arbeidende befolkningslag krever kongressen at gulltolltillegget opheves og at der foretas betydelige reduksjoner av de nuværende toll- og skattebyrder. Enhver bevilgning til militære og andre uproductive formål må sløifes.

Kongressen gjør videre arbeiderklassen oppmerksom på at den store permanente arbeidsledighet sterkere enn noget annet vidner om de dyptgående mangler som er til stede i det privatkapitalistiske økonomiske system. Kongressen fastslår at de borgerlige statsmyndigheter ikke har vist vilje til å skape orden og stabilitet i landets penge- og produksjonspolitik, og kongressen appellerer derfor til hele det arbeidende folk om å slutte sig sammen, reise en sterk økonomisk klasseorganisasjon, til vern om arbeiderbefolkningens interesser og til kamp for en økonomisk og samfundsmessig nyordning, hvorved også den permanente arbeidsløshet og derav følgende elendighet kan bli avskaffet. —

Fagkongressen krever av de tre politiske arbeiderpartier at de optrer i fellesskap i saker som angår arbeidsløsheten, og ikke optrer splittet for å drive særpolitisk propaganda. Dette gjelder så vel hovedpartiene som avdelingene omkring i landet. —

Kongressen pålegger de lokale samorganisasjoner ved fremtidige 1 mai-demonstrasjoner å legge hovedvekten på kampen mot arbeidsløsheten, bl. a. ved på sine demonstrasjonsfaner å kreve rett til arbeide. —

Sekretariatet pålegges å sende statsmyndighetene krav om at de arbeidere som til vinteren måtte bli overflødig ved Sunnan—Grong-banen samt sidelinjen Namsos—Grong, overflyttes til Nordlandsbanens 5. avdeling. Vi er bekjent med at arbeidsplanene ved denne avdeling er klar til straks å beskjeftige 200 mann, samt at det ved denne avdeling ytterligere kan beskjeftiges 200 mann. —

Lovforandringer.

§ 4. Faglige samorganisasjoner.

For jernbaneanleggenes arbeidere og personalet ved jernbanen avgjør forningene selv hvilken samorganisasjon de vil tilslutte sig.

§ 7. Kongressen.

2. b) Reise- og diétgodtgjørelse for samorganisasjonens representanter til kongressen utredes av Landsorganisasjonen.

Sekretariatet foretar den nærmere fordeling (av representasjonen) efter medlemstallet.

9. Kongressen velger sekretariatet, bestående av 13 medlemmer, som alle skal være bosatt i Oslo eller dens umiddelbare nærhet. De skal så vidt mulig fordeles på de forskjellige hovedfag. Det må ikke velges mere enn 2 fra hvert forbund.

Det velges 9 varamenn. Varamennene bør så vidt mulig velges fra de forbund som ikke direkte er representert ved de valgte medlemmer til sekretariatet. 1., 2. og 3. varamann velges ved særskilt valg.

Enn videre velges 3 revisorer med suppleanter.

Formann, næstformann og sekretær (kasserer) velges særskilt og må opnå absolutt flertall. I motsatt fall foretas omvalg mellem de to som opnådde de fleste stemmer.

§ 8. Representantskapet.

1. Representantskapet består av representanter valgt av de tilsluttede forbund og de faglige samorganisasjoner.

2. Forbundene velger efter følgende forholdstall: 1 representant for hvert påbegynt 1000-tall for de første 2000 medlemmer og for det overskytende antall

1 for hvert fylt 2000-tall medlemmer, dog ikke over 10 representanter for noget forbund.

De faglige samorganisasjoner velger efter følgende forholdstall: 1 representant for det første påbegynte 1500-tall og derefter 1 for hvert fylt 3000-tall medlemmer, dog ikke over 10 representanter fra nogen enkelt samorganisasjon.

§ 9. Sekretariatet.

Sekretariatet er kun beslutningsdyktig forsåvidt minst 7 er til stede.

Punkt 2 utgår.

Folkets Hus fond.

§ 3 gis følgende form: Lån kan kun bevilges til Folkets Hus foretagender som eies eller bygges av en fagforening eller en selvstendig økonomisk fellesorganisasjon godkjent av Landsorganisasjonen, hvor alle fag og arbeiderforeninger har adgang til å tilslutte sig.

Lovene trer i kraft 1 januar 1926. Bestemmelsen om diétgodtgjørelsen til samorganisasjonene trer i kraft straks.

Organisasjonsformene.

Norsk Elektrikker- og Kraftstasjonsforbund blir å oppløse som eget forbund og medlemmene overføres til de industriforbund hvor de i virkeligheten hører hjemme. Denne omorganisering må være tilendebragt senest innen 1 juli 1927. —

Under henvisning til kongressens beslutning av 1923 vil kongressen uttale, at det ikke vil føre frem å oprettholde de nuværende spesialforbund og bare gå til en kartelldannelse for statsarbeiderne. Kongressen gir derfor sekretariatet i oppdrag sammen med de respektive forbund å utrede spørsmålet om en etatsvis organisering av statstjenestemennene med sikte på å fremme en landsomfattende sammenslutning av alle Statens tjenestemenn i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. —

Kongressen henstiller til de forbund som på grunn av den industrivise organisasjon har optatt mindre grupper av et fag eller en arbeidsbranche, å konferere med det forbund som representerer flertallet av fagets arbeidere, før der opprettes tariffavtaler. Opnåes ikke enighet, avgjøres saken av sekretariatet. —

Sekretariatet bemyndiges til å treffe en ordning med de forbund som optar utpregede sesongarbeidere, hvorved forbundene ikke påføres vesentlige ekstrautgifter ved organiseringen av sådanne arbeidere. —

Ensartede medlemsbøker.

Sekretariatet slutter sig til de almindelige uttalelser som komiteén er fremkommet med, men man vil dog henstille til de forbund, som har størst interesse

av ensartede medlemsbøker, å forhandle om innførelse av en ordning, hvorved skiftning av medlemsbøker kan undgås ved overgang fra et forbund til et annet. —

Medlemmenes overgang.

1. Medlem som får fast ansettelse ved en bedrift som hører inn under et annet forbund enn vedkommende tilhører, skal snarest (senest innen en måned etter tiltredelsen) ordne sin overflyttelse.

2. Er der tvil om hvorvidt ansettelsen kan bli av nogen lengere varighei, kan vedkommende etter derom innsendt andragende få en viss frist til utsettelse med overgangen, såfremt de angjeldende forbund herom blir enige. Fristens lengde bestemmes også av de to forbund.

3. Ved ansettelser som man på forhånd vet er av rent midlertidig art (under 2 måneder), behøves ikke overflytning, såfremt vedkommende ikke selv forlanger det.

Samorganisasjonene.

Den av kongressen vedtatte beslutning om at Landsorganisasjonen stiller sig utenfor striden mellom de tre politiske arbeiderpartier, må selvfølgelig også gjelde samorganisasjonene. —

Idet kongressen uttaler at samorganisasjonene er et nødvendig ledd i organisasjonsapparatet, kreves at den motvilje og obstruksjon som blir utvist av enkelte forbund og foreninger mot samorganisasjonene ophører. Samorganisasjonenes arbeide er absolutt betinget av et utpreget tillitsforhold mellom Landsorganisasjonen, forbundene og samorganisasjonene. —

Agitasjonen.

1. Skogs- og fløtningsarbeiderne organiseres i tilslutning til Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

2. Sekretariatet bemyndiges til i samråd med de respektive forbund og samorganisasjoner å utrede den mest praktiske og økonomiske plan for agitasjonsarbeidet.

3. Sekretariatet pålegges å føre innseende med at så vel forbundene som samorganisasjonene driver et effektivt agitasjons- og opplysningsarbeide. Sekretariatet bemyndiges til å bevilge de nødvendige midler til agitasjonsarbeidet.

4. Spørsmålet om organisasjons- og agitasjonsarbeidet blandt landarbeiderne og fiskerne utredes av sekretariatet, og forelegges representantskapet hurtigst mulig til avgjørelse.

5. Kongressen bemyndiger sekretariatet til, uten å ansette fastlønnet sekretær, å drive agitasjon i Nord-Norge fortrinsvis ved for kortere eller lengere tid

å anta folk som er kjent med forholdene i Nord-Norge. Planleggelsen foretas i forståelse med de interesserte forbund og samorganisasjonene.

6. Kongressen pålegger sekretariatet å drive agitasjon blandt kvinnene. Denne agitasjon bør fortrinsvis utføres av kvinner.

1 mai.

Kongressen er av den opfatning at 1 mai må være hel fridag. Det henstilles derfor til samtlige forbund at der i alle tariffier blir inntatt en bestemmelse som sikrer arbeiderne fri 1 mai.

Det overlates til de faglige og politiske organisasjoner lokalt å treffe bestemmelse om 1 mai arrangementet.

Kooperasjonen.

1. I erkjennelse av at kooperasjonen er av den største betydning for arbeiderklassen, uttaler kongressen, at medlemskap i fagorganisasjonen også forplikter til medlemskap i kooperasjonen — hvor der er anledning hertil.

Kongressen opfordrer derfor til at der innen alle foreninger må drives en energisk og praktisk agitasjon for tilslutning til kooperasjonen for å styrke denne og sikre de fagorganiserte arbeidere den fornødne innflytelse innen denne viktige gren av arbeiderbevegelsen.

2. Sekretariatet opfordres til å søke truffet en overenskomst med N. K. L.s styre om formene for det mest solidariske, økonomiske samarbeide mellom de to hovedorganisasjoner, spesielt under hensyntagen til situasjoner under større konflikter.

3. Kongressen nedsetter et utvalg på 5 medlemmer for å utrede spørsmålet om nyttiggjørelsen av arbeidernes makt som forbrukere og produsenter under konflikter. Utredningen forelegges representantskapet til endelig avgjørelse. —

Kongressen henstiller til sekretariatet å opta forhandlinger med styret for N. K. L. om opprettelse av en felles bank som kan overta formidlingen av de penger som arbeidernes foretagender krever, og forelegge resultatet for representantskapet. —

Husleiereguleringen.

Arbeidernes faglige Landsorganisations kongress krever at Stortinget ikke vedtar Socialdepartementets proposisjon om avvikling av husleiereguleringen. Avskaffelse av husleiereguleringen vil uten tvil bevirke en voldsom fordyrelse av leveomkostningene for arbeiderklassen på grunn av de store leieførhøielser som sikkert vil følge. De økonomiske forhold for arbeiderklassen er vanskeliggjort bl. a. ved den store arbeidsløshet, og dersom huseieren nu gis rett til å opsi leieboerne og uten kontroll forhøie husleien, vil det føre til nye vanskeligheter,

som i første rekke vil ramme arbeiderklassen, trykke dens levestandard under et lavmål og skape bitrere kampen innen det produktive arbeidsliv. I det hele samfunds interesse bør en social foranstaltning som husleiereguleringen bibeholdes.

Protest mot Tjenestemannskomiteéns innstilling.

Idet kongressen på det sterkeste vil understøtte tjenestemennenes mangeårige krav om at der fastsettes en lovmessig forhandlingsordning, protesterer man mot det av Tjenestemannskomiteéen fremlagte forslag til tukthuslov for Statens tjenestemenn.

Kongressen henviser i denne forbindelse til, at det overveiende antall av de organiserte statstjenestemenn har tatt bestemt avstand fra innførelsen av tvungen voldgift og opprettelse av lønnsråd.

Kongressen er fullt ut opmerksom på den funksjonærfiendtlige ånd som Tjenestemannskomiteéns innstilling gir uttrykk for, idet den fullstendig vil ignorere de virkelige tjenestemannsorganisasjoner, undertrykke tjenestemennenes aksjonsfrihet og frata de rettigheter, som ingen domstol hittil har kunnet fradømme nogen offentlig funksjonær.

Ut fra disse kjensgjerninger krever kongressen av Regjeringen, at Tjenestemannskomiteéns innstilling henlegges, idet Landsorganisasjonen erklærer sig beredt også til å understøtte tjenestemennene i deres bestrebelse for forbedring av livsvilkårene og for utvidelse av den aksjonsfrihet de idag har. —

Voldgiftsloven.

Det overlates sekretariat og representantskap å ta stilling til voldgiftsloven.

Overtid og akkord. Dispensasjoner.

Fagkongressen pålegger de enkelte forbund å sørge for at dets medlemmer innskrenker overtids- og akkordarbeidet til det minst mulige. —

Når det gjelder dispensasjon til å utføre arbeide under konflikter må der konfereres med de interesserte forbund. —

Fagkongressen pålegger de fagorganiserte arbeidere og tillitsmenn å motarbeide, at det i sådanne hjem hvor det ikke er nødvendig for familiens eksistens, at både mann og hustru tar fast arbeide. Likeså at det pålegges de fagorganiserte i sitt arbeide gjennom de politiske partier å arbeide i samme retning. Der hvor fagorganiserte arbeidere deltar i kommune- og bystyrene pålegges de det samme. —

Pensjonssaken.

Med henblikk på opprettelse av en eventuell pensjonskasse for fagorganisasjonens tillitsmenn og funksjonærer, nedsetter kongressen en komité på 5 med-

lemmer, hvorav ikke mere enn 2 må være fastlønnede tillitsmenn. Denne komité får til opgave, på grunnlag av Statens og kommunenes pensjonskasser, å utarbeide forslag til vedtekter og ved hjelp av en ekspert foreta nøiaktige beregninger over utgiftene. Forslaget utarbeides i 2 alternativer, med og uten tilbakevirkende kraft.

Komitéens forslag oversendes organisasjonene til behandling og forelegges neste kongress til avgjørelse. —

Meddelelsesbladet.

Sekretariatet gis adgang til i kongressperioden å utvide Meddelelsesbladet til å utkomme ukentlig eller fjortendaglig, hvis det finnes formålstjenlig.

• Foruten disse saker behandlet kongressen lønninger og pensjoner, valg samt forskjellige andragender og bevilgninger, likesom en del mosjoner og skrivelser blev oversendt sekretariatet til videre fremme.

